

ΓΕΓΟΝΟΤΑ 1965-1977

Τά "άγνωστα
παρασκήνια

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Α. ΠΛΕΥΡΗΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΗΛΕΚΤΡΟΝ
ΑΘΗΝΑΙ 2009

Στό βιβλίο αυτό περιγράφονται γεγονότα τῆς προσφάτου Ἑλληνικῆς Ἱστορίας, ὅπως πραγματικῶς συνέβησαν κι' ὄχι ὅπως τὰ ἐμφανίζονται.

Τό πρῶτο μεταπολεμικό ἐθνικιστικό κίνημα Κ4Α – ἡ σύγκρουσις Στρατιωτικῶν πολιτικῶν – ἡ ἐπανάστασις τῆς 21ης Ἀπριλίου – τό κίνημα τοῦ βασιλέως – ἡ «ἀντίστασις» – τό κίνημα τοῦ Ναυτικοῦ – ἡ ἐσωτερική κρίσις τῆς 21ης Ἀπριλίου – τό πολυτεχνεῖο – ἡ ἐπιβολή τοῦ Ἰωαννίδη – ἡ ἀνατροπή τοῦ Στρατιωτικοῦ Καθεστώτος – ἡ τραγωδία τῆς Κύπρου – ἡ μεταπολίτευσις – οἱ διωγμοί τῶν ἐθνικιστῶν κ.τ.λ.

Ἡ ἀξία τοῦ βιβλίου ἔγκειται, στό ὅτι ἀναφέρεται στά παρασκήνια, πού ἐδημιούργησαν τὰ γεγονότα καί δίδει μίαν ὑπεύθυνα πληροφορήσι, μέ μόνη σκοπιμότητα τήν ἀληθῆ καταγραφή τῶν συμβάντων.

Κ.Π.

Στό βιβλίο αυτό περιγράφονται γεγονότα της προσφάτου "Ελληνικής Ιστορίας, όπως πραγματικώς συνέβησαν κι' όχι όπως τά εμφανίζουν.

Τό πρώτο μεταπολεμικό εθνικιστικό κίνημα Κ4Α - ή σύγκρουσις Στρατιωτικών πολιτικών - ή επανάστασις της 21ης Απριλίου - τό κίνημα τοῦ βασιλέως - ή «αντίστασις» - τό κίνημα του Ναυτικού - ή εσωτερική κρίσις της 21ης Απριλίου - τό πολυτεχνείο - ή επιβολή τοῦ Ἰωαννίδη - ή ανατροπή τοῦ Στρατιωτικού Καθεστώτος - ή τραγωδία τῆς Κύπρου - ή μεταπολίτευσις - οι διωγμοί τῶν εθνικιστῶν κ.τ.λ.

Ἡ αξία τοῦ βιβλίου ἐγκεῖται, στό ὅτι ἀναφέρεται στά παρασκήνια, πού ἐδημιούργησαν τά γεγονότα καί δίδει μίαν υπεύθυνο πληροφορήσι, μέ μόνη σκοπιμότητα τήν ἀληθῆ καταγραφή τῶν συμβάντων.

Κ.Π.

Ἄφιερῶται
στον Ἕλληνα Ἀξιωματικόν.
Ἐλπίδα του Ἐθνους
καί δύναμι της Φυλῆς.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Α. ΠΛΕΥΡΗΣ

ΓΕΓΟΝΟΤΑ

1965-1977

ΤΑ ΑΓΝΩΣΤΑ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝ

ΑΘΗΝΑΙ 2009

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΕΤΑΞΑΣ (1871-1941)

Όνδοξος Έθνικός Κυβερνήτης.

Ήπαιρωτική ιδεολογία του πάντα μας εμπνέει, πάντα μας οδηγεί.

**«'Αποκτῶ πὶν πεποίθησιν, ὅτι ἀδύνατον νά προδεύσωμεν
με κοινοβουλευτικόν πολίτευμα».**

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΕΤΑΞΑΣ
(«Ἡμερολόγιον» 13-2-1927).

**«Δένείμαι βέβαιος καί δέν δύναμαι νά ὀρκισθῶ ἐπί τῆς
μακροζωίας τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ».**

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ
(«Ἐλεύθερον Βῆμα» 20-4-1929).

© Copyright Κωνσταντῖνος Α. Πλεύρης
Ἐκδόσεις ΗΛΕΚΤΡΟΝ Ἀθῆναι 2009

Ἐπιτρέπεται πᾶσα ἀναδημοσίευσίς κατόπιν ἐγγράφου ἀδείας
τοῦ συγγραφέως.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝ
Σκουφᾶ 81, 106 80, Ἀθῆναι
Τηλ. 210.360.53.05

ISBN: 978-960-8358-27-0

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	9
2. ΤΟ ΞΕΚΙΝΗΜΑ.....	19
3. ΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΑΙ ΔΥΝΑΜΕΙΣ.....	121
4. Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΣ.....	161
5. 13 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1967.....	211
6. Η «ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ».....	261
7. ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ ΤΟΥ ΝΑΥΤΙΚΟΥ.....	329
8. ΕΔΩ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ.....	355
9. ΤΑ ΙΤΑΛΙΚΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ.....	431
10. ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ.....	475
11. ΤΑ ΚΥΠΡΙΑΚΑ ΚΑΙ Η ΠΤΩΣΙΣ.....	533
12. 1974 ΕΑΤ/ΕΣΑ - 1977 ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΣ.....	585
13. ΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΟΥ ΘΑΡΡΟΥΣ.....	1.621
14. Η ΝΟΜΙΜΟΤΗΣ ΤΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ.....	719
15. ΠΑΡΑΝΟΜΟΣ Η ΔΙΚΗ ΤΩΝ ΠΡΩΤΑΙΤΙΩΝ.....	783
16. ΕΠΑΝΑΦΟΡΑ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ 1952 ΕΠΙΛΕΚΤΙΚΩΣ.....	807

f

17. ΠΑΡΑΠΟΙΗΣΕ ΑΛΗΘΕΙΑΣ.....	837
18. ΑΜΝΗΣΤΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΚΛΗΣΙΣ ΑΥΤΗΣ.....	845
19. ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΩΝ Α.Π. ΚΑΙ Σ.Τ.Ε.....	853
20. ΕΝΑ ΚΕΙΜΕΝΟΝ.....	881
21. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ.....	897
22. ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	903
24. ΣΥΓΓΡΑΦΙΚΟΝ ΕΡΓΟΝ ΚΩΝ/ΝΟΥ ΠΛΕΥΡΗ.....	923

1. ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΑΠ' ΟΣΟΝ ΕΝΘΥΜΟΥΜΑΙ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟΝ ΜΟΥ ΗΜΟΥΝ ΠΑΝΤΑ ΠΑΤΡΙΩΤΗΣ, δηλαδή δι' ἐμέ ή Ἑλλάς υπήρξε ή πραγματική καί μόνη **ιδεολογία** μου. **Μέ τήν** πάροδο του χρόνου ή συναισθηματική μου **τοποθέτησις** ισχυροποιεῖτο καί καθίστατο **ένσυνείδητος**.

Ἡ πολιτική σταδιοδρομία μου αρχίζει, **ἀπό** τά μαθητικά χρόνια. Τό 1956-57 μέ άλλους συμμαθητάς του Λεοντείου Λυκείου **ἐλάμβανα** μέρος **στά** μεγάλα συλλαλητήρια, **διά** τό Κυπριακό. **Εἰς** μίαν **εκ των** διαδηλώσεων **εἶχα** συλληφθή μέ **τόν** Χρήστο Παρασκευαΐδη, **τόν** μετέπειτα Ἀρχιεπίσκοπο Χριστόδουλο.

Ἡ πολιτική **δραστηριότης** μου περιελάμβανε **θεωρία** καί **πρᾶξι**. **Στήν** **θεωρία** **εγγραφα** άρθρα, βιβλία, **ἔκανα**

διαλέξεις, έπαρουσίαζα τηλεοπτικές έκπομπές στο TELECITY («Ίστορικές μνήμες») και στο EXTRA («Έδω Έλλάς»). Στήν πράξι μετείχα στόν φοιτητικό συνδικαλισμό, στήν ΕΡΕΝ, στήν ΕΚΟΦ, στό Κ4Α, στήν ΠΡΩΤΗ ΓΡΑΜΜΗ και στόν ΛΑΟΙ.

“Όπως ήτο έπόμενον απέκτησα φίλους και εχθρούς. Οί χειρότεροι έχθροί μου προέρχονται από τους ιδεολογικούς μου αντίπαλους και οί καλύτεροι φίλοι μου, από τούς “Έλληνας Έθνικιστάς. Οί φίλοι μέ εμπνέουν. Οί έχθροί μέ έμψυχώνουν. Δηλαδή και οί δύο μέ ώφελούν ό καθείς μέ τόν τρόπον του. Στήν πορεία συνήνητησα άναποφεύκτως προδότας και φθονερούς συκοφάντας. ‘Αλλ’ άδιαφορώ, διότι εκείνοι δέν άποτελούν στόχον ζωής και δέν άξιζει νά άσχοληθώ μαζί τους.

Θά περιγράψω γεγονότα και θά κάνω κρίσεις, δπου είναι άπαραίτητοι. Ό παναριστερισμός και οί ύποκινηταί του Έβραϊοί δυσφημούν συνεχώς τόν Έλληνικό Έθνικισμό. Οί έχθροί του Έλληνισμού επιδιώκουν μέ κάθε τρόπο νά ύποβαθμίσουν τήν άξίαν του, ώστε οί “Έλληνες νά παύσουν νά ύπερηφανεύονται, διά τήν Φυλήν των, πού έχει ένδοξον ιστορίαν και λαμπρούς πολιτισμούς.

Έθεώρησα καθήκον μου νά πολεμήσω, εναντίον τών μισελλήνων και τών έθνοφθόρων θεωριών, πού σκοπίμως διαδίδουν. Έτσι κατ’ άρχήν έκυκλοφόρησα μίαν σειράν βιβλίων, όπου άφ’ ενός μεν έθεμελίωσα

ἐπιστημονικῶς τὰς ἀπόψεις μας, ἀφ' ἑτέρου δέ ἀντεμετώπισα τὰς ἀντιθέτους. Τέλος στήν συγγραφικὴν μου ἐργασίαν ἀποκατέστησα τὴν ἱστορικὴν ἀλήθειαν. Ἡ σπουδαιότης τῶν βιβλίων εἶναι αὐτονόητος. Παραμένουν εἰς βιβλιοθήκας, διαβάζονται καὶ ἐνημερώνουν. Δέν εἶναι λόγια, πού χάνονται.

Ὅσα θὰ διαβάσετε στό παρόν βιβλίον εἶναι θέματα, πού γνωρίζω προσωπικῶς, διότι ἐζησα τὰ γεγονότα, πού αναφέρω καὶ **συνεδέθην**, μέ **τούς πρωταγωνιστάς** των.

Γύρω ἀπό τὴν Στρατιωτικὴν Ἐπανάστασιν τῆς 21ης Ἀπριλίου 1967 ἐγράφησαν πολλὰ παραμύθια, ἰδίως ἀπό τούς λεγομένους «ἀντιστασιακοὺς», οἱ ὅποιοι δσα ὀλιγώτερα ἔκαναν, ἐναντίον τῆς 21ης Ἀπριλίου, τόσον περισσότερα παραμύθια ἐπενόησε ἡ φαντασία των.

Ἐπειδὴ ὅλους τούς πρωταγωνιστάς τῆς Ἐπαναστάσεως τούς ἐγνώριζα καλῶς κι' ἐπειδὴ ἐζησα ἀπό κοντὰ τὰ γεγονότα ἔκρινα **σκόπιμον** νά γράψω **δι'** ἐκείνην τὴν Ἐπανάστασιν, πού ἐπροδόθη, **ἐδυσφημήσθη** καὶ ἐσυκοφαντήθη εἰς ἀπίθανον **βαθμόν**.

Ὁ λόγος εἶναι, **διά** τὴν **Ἑλλάδα** καὶ τὴν σωτηρίαν της. Οἱ πολιτικάντηδες **ὥστόσο** ὄμιλοῦν, **διά** τὰς ελευθερίας πού οἱ **Συν/ρχαι** ἐστέρησαν ἀπό τόν **Ἑλληνικό** Λαό, **ἐνῶ** **πραγματικῶς** οἱ **Συν/ρχαι** ἐστέρησαν τὰς ελευθερίας τῶν πολιτικάντηδων **κι' ὄχι** του **Ἑλληνικοῦ** Λαοῦ.

Ὁ **ἐργάτης**, ὁ **ἀγρότης**, ὁ **επαγγελματίας** καὶ **γενι-**

κῶς ὁ κάθε εργαζόμενος ποίαν ἐλευθερίαν ἔχασε ἐπὶ 21ης Ἀπριλίου; Τὴν ἐλευθερίαν νὰ ψηφίσῃ κόμματα καὶ νὰ ἐκλέγῃ βουλευτάς. Πράγματι αὐτὴν τὴν ἐλευθερίαν τὴν ἔχασε, ἀλλὰ δέν ἦτο ἰδική του, οὔτε ὑπῆρχε διὰ τὸ συμφέρον του. Ἦτο ἡ ἐλευθερία τῶν κομμάτων καὶ τῶν πολιτικάντηδων νὰ κυβερνοῦν τὴν χώραν. Αὐτὰ καὶ αὐτοὶ ἔχασαν τὴν ἐλευθερίαν τους καὶ μαζί της τὰ συμφέροντα τὰ ἰδικὰ των κι' ὄχι φυσικὰ τοῦ λαοῦ.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει δέν νοεῖται ὡς ἐλευθερία ὁποία πολιτικὴ κατάστασις βλάπτει τὴν Πατρίδα, ἔστω κι' ἂν εἶναι ἡ δημοκρατία, διότι ἡ δημοκρατία εἶναι πολίτευμα καὶ τὰ πολιτεύματα οφείλουν νὰ ωφελοῦν τὴν Πατρίδα, ἀλλοιῶς πρέπει νὰ καταργηθοῦν.

Τὴν 21ην Ἀπριλίου πρέπει νὰ τὴν ἐξετάσωμεν μὲ νηφαλιότητα καὶ δίχως προκαταλήψεις. Κυρίως ἐπιβάλλεται νὰ μὴν ἐπηρεασθῶμεν ἀπὸ τὴν προπαγάνδα, πού ἀπὸ τὸ 1974 διαδίδει τοῦ κόσμου τὰ ψεῦδη.

Τὸ μεγαλύτερον κεφάλαιον τῆς 21ης Ἀπριλίου εἶναι οἱ δημιουργοὶ τῆς. Ὅλοι των καὶ θὰ τὸ ἐπαναλαμβάνω συνεχῶς, ὑπῆρξαν πολεμισταὶ Ἀξιοματικοὶ μὲ Χρυσὰ Ἀριστεῖα Ἀνδρείας. Αἱ προθέσεις των ἀσφαλῶς δέν ἦσαν νὰ τυραννήσουν τὸν Ἑλληνικὸ λαό, ἀλλὰ νὰ ωφελήσουν τὴν Ἑλλάδα. Οὐδεὶς λογικὸς ἄνθρωπος θὰ παραδεχθῆ, ὅτι ἓνας ἀριθμὸς Συν/ρχῶν ἀπεφάσισαν νὰ καταπιέσουν τοὺς Ἕλληνας. Νὰ τὸ διατυπώσω διαφορε-

• ΠΙΣΤΟΛΙΑ ♦

τικῶς. Οὐδείς πιστεύει, ὅτι ἓνα πρωῒ ὁ Παπαδόπουλος ἐκάλεσε 15 Συν/ρχας καὶ τοὺς εἶπε νά συστήσουν συνωμοτικήν στρατιωτικήν ὀργάνωσιν μέ σκοπό νά τυραννήσουν τοὺς "Ελληνας. Οὐδείς ἐπίσης πιστεύει, ὅτι τοὺς 15 Συν/ρχας ἠκολούθησαν 500 τοὺλάχιστον ἄλλοι Ἄξιωματικοί πάλιν μέ σκοπό νά στερήσουν τήν ἐλευθερίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ἡ ιστορική ἀλήθεια εἶναι, ὅτι οἱ Ἐπαναστάται Ἄξιωματικοί ἀνέτρεψαν τό πλουτοδημοκρατικό κατεστημένο, διότι ἐκεῖνο ἐσπρωχνε τήν Ἑλλάδα, στήν ἀναρχία καί στό χάος, μέ μία λέξι, στήν καταστροφή, ὅπως παρεδέχθη κι' ὁ δήθεν εθνάρχης Κ. Καραμανλῆς στήν συνέντευξίν του στήν γαλλική εφημερίδα «Μόντ» (29-11-1967) τήν ὁποῖαν πρέπει νά διαβάσετε μέ ἰδιαιτέραν προσοχήν, διότι εἶναι διαφωτιστική σχετικῶς μέ τό τί συνέβαινε στήν Ἑλλάδα, πρό τῆς 21ης Ἀπριλίου.

Οἱ Ἄξιωματικοί τῆς Ἐπαναστάσεως ἦσαν ἐπαγγελματικῶς ἀριστοί ὡς Στρατιωτικοί καί ἀπετέλουν τήν φυσικήν ἡγεσίαν τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων. Πρός τιμῆν των, διεκινδύνευσαν τήν ζωήν των, διά τήν Πατρίδα. Ἐξ ἄλλου ἐφημίζοντο, διά τήν προσωπικήν των εντιμότητα καί ὅπως ὅλοι ἀναγνωρίζουν, ἀκόμη καί οἱ εχθροί των, ἐξήλθον τῆς πολιτικῆς πτωχοί, ἐνῶ ἄλλοι εἰσέρχονται πτωχοί καί ἐξέρχονται πλούσιοι. Τά γνωρίζετε καί δέν χρειάζεται νά σᾶς ἀναφέρω περιπτώσεις.

Ἡ ἰδεολογία, ἡ γενναιότητα, ἡ ἐντιμότης, ἡ εὐφυΐα τῶν Ἐπαναστατῶν εἶναι ἀρεταί τους ἀναμφισβήτητοι. Λάθη ἔγιναν. **Οὐδεμία ἀντίρρησης.** Ἀπό τὰ λάθη των ἐζημιώθησαν μόνον αὐτοί. Δέν ἐζημιώθη ἡ Ἑλλάς, οὔτε ὁ λαός της. Καί νά μὴν προτείνῃ κάποιος τό Κυπριακό, διότι διὰ τὴν τραγωδία τῆς Κύπρου **θά** μάθετε τὴν ἀλήθειαν, ἂν οἱ πολιτικάντηδες τολμήσουν νά ἀνοίξουν τό φάκελλο τῆς Κύπρου, ὅποτε **θά** φανοῦν οἱ υπεύθυνοι. **Διατί** δέν ἀνοίγει ὁ φάκελλος τῆς Κύπρου; "Ἄν ἦτο ὑπεύθυνος ἡ 21η Ἀπριλίου, ἀσφαλῶς οἱ πολιτικάντηδες θ' ἀνοίγαν τό φάκελλο, ἀλλ' ἐπειδὴ δέν εὐθύνεται ἡ 21η Ἀπριλίου οἱ πολιτικάντηδες δέν ἀνοίγουν τόν φάκελλο. Ἐπομένως ἀποκρύπτουν τὴν ἀλήθειαν ἀπὸ τόν λαό. Τόσον τόν σέβονται. Τόσον τόν εκτιμοῦν. Ἀποκρύπτουν ἐπίσης μυστικές συμφωνίας **ΗΠΑ-πολιτικάντηδων** καί Τούρκων, στό Παρίσι.

Ἀπό τὰ λάθη τῶν Ἐπαναστατῶν ὠφελήθησαν πρωτίστως οἱ πολιτικάντηδες, πού ἐπανῆλθαν, στὸν δημοσίον βίον δριμύτεροι. Παριστάνουν μάλιστα τὰ **θηρία** τῆς ἀντιστάσεως, ἐνῶ τό ἀληθές εἶναι, ὅτι δέν ἦσαν οἱ πολιτικάντηδες, πού ἀνέτρεψαν τὴν 21η Ἀπριλίου, ἡ ὁποία κατὰ **παγκόσμιον ἱστορικὴν πρωτοτυπία** αὐτοανετράπη.

Ἡ εὐθύνη τοῦ Παπαδοπούλου συνίσταται κυρίως:
α) στό ὅτι κατήγγησε τὴν Ἐπαναστατικὴν Ἐπιτροπὴν

καί β) ἤθελε νά ἐπαναφέρῃ τόν κοινοβουλευτισμόν. Δύο ὀλέθρια λάθη.

Ὁ Ἰωαννίδης καλῶς ἀνέτρεψε τόν Παπαδόπουλο, πού χωρίς λόγο κατέλυε τήν ἐπικρατήσασαν Ἐπανάστασιν καί ἐπανέφερε τήν κομματοκρατία. Ἡ εὐθύνη του ἐγκείται: α) δέν ἐξετέλεσε τούς προδότας Ἀρχηγούς τῶν Ἐπιτελείων, οἱ ὅποιοι ὑπενόμευσαν τήν Ἐπανάστασιν, ἀφοῦ ἐπί ἔτη τήν ὑπηρετήσαν καί β) δέν ἀντέδρασε δυναμικῶς, μολονότι ἡ δύνατο, στήν ἐπαναφοράν τῶν παλαιοκομματικῶν, πού μετὰ κατεδίωξαν τούς Ἀξιωματικούς.

Ἡ 21ῆ Ἀπριλίου διαφέρει ἀπό τήν 25ην Νοεμβρίου. Ἄλλο Παπαδόπουλος, ἄλλο Ἰωαννίδης, τό μόνο κοινό μεταξύ των ἦτο, ὅτι στήν μίαν, δπως καί στήν ἄλλην τῶν Ἐπαναστάσεων οἱ Ἀξιωματικοί, πού μετεῖχον εἰς αὐτάς ἦσαν πατριῶται.

Κάποτε δταν ἀποκατασταθῆ ἡ ἱστορική ἀλήθεια τό "Ἔθνος θά τούς τιμήσῃ. Διότι τό ἀξίζουν.

Σκοπός τοῦ βιβλίου αὐτοῦ εἶναι νά παρουσιάσῃ γεγονότα, τά ὅποια ὅπωςδήποτε διεμόρφωσαν τήν νεωτέραν πολιτικὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλλάδος.

Ὁ συγγραφεὺς δέν διεκδικεῖ τό ἀλάθητον, ἀλλ' ἀποκλείεται νά γράψῃ κάτι ἐν γνώσει του ψευδές, διότι σέβεται τήν ἀλήθειαν καί τόν ἀναγνώστην.

Ἐδιάβασα εἰς βιβλία ἢ δημοσιεύματα τόσα σκόπμα

ψεύδη, από **άνθρώπους**, πού είχαν συμφέρον η πολιτική **έμπάθεια**, ώστε έθεώρησα χρέος μου νά **έξιστορήσω** τά συμβάντα, πού πλέον **άνήκουν**, στό ιστορικό παρελθόν τής χώρας.

Δέν είναι νέον **φαινόμενον**, αλλά τώρα **παραέγινε** οί χθεσinoί **προδοταί** νά **έμφανίζωνται**, ως **ύπερπατριώται**.

Ένώ οί "Έλληνες, πού υπηρέτησαν τό "Έθνος, μέ κίνδυνον ζωής νά συκοφαντούνται καί νά **άποθνήσκουν** φυλακισμένοι.

Ή **Έλληνική** ιστορία δυστυχώς διδάσκει, **ότι όσοι ώφέλησαν** τήν **Έλλάδα**, συνήθως είχαν **τραγικόν** τέλος καί μάλιστα μέ τήν **σύμπραξιν** τής «δικαιοσύνης». Από τήν δίκην τού Σωκράτους, μέχρι τήν δίκην τού Κολοκοτρώνη τά παραδείγματα είναι **άτελείωτα**.

Κατά **συνέπειαν** οί **Άξιωματικοί Έπαναστάται** τής 21ης **Άπριλίου** δέν ήτο δυνατόν νά **άποφύγουν** τήν μοΐραν τών Πατριωτών, τής συκοφαντήσεών των δηλαδή καί τής **καταδιώξεώς** των.

Άπό τό άλλο μέρος οί **έθνοπροδοταί** καί κάθε **άντικοινωνικόν στοιχείον** (άεργοι, **φυγόστρατοι**, **κίναϊδοι**, **ιδιοτελεΐς** κ.ά.) κυριαρχεί στόν δημόσιον **βίον** κι' **έπιβάλλει** τόν **μισέλληνισμόν** καί τήν **άντικοινωνικότητα** του, πάντοτε έν ονόματι τής δημοκρατίας.

Άνεκάθεν καί ιδιαίτέρως σήμερον απαιτείται **θάρος** νά όμολογήσης, **ύπέρ** τής **Έλλάδος** καί τής 'Ελλη-

νικης ύπεροχής. Οί έκφυλισμένοι θά σέ άποκαλέσουν «ρατσιστή», «εθνικιστή» «φασίστα» κ.τ.λ. και θά σέ όδηγήσουν στά δικαστήρια, δπου θά εύρεθούν άνθρωπάκια, πού θά σέ καταδικάσουν, διά νά ικανοποιήσουν τόν παναριστερισμόν και τόν όπισθεν αύτου κρυπτόμενον έβραιοσιωνισμόν.

Θά καταθέσω τήν προσωπικήν μου πολιτικήν μαρτυρίαν, δίχως προκατάληψιν εναντίον ούδενός. Πιστεύω, ότι και ό πλέον άσχετος βλέπει, πού οδηγούν τήν Πατρίδα μας, οί πολιτικάντηδες. Πρέπει νά άνησυχήτε διότι:

α) ή μαζική εισβολή των άλλοφυλων ξένων άλλοιώνει τήν έθνολογικήν σύνθεσιν του πληθυσμού τής χώρας μας, μέ συνέπεια νά καταστώμεν μειοψηφία στην Πατρίδα μας, δπου πληθυσμιακώς θά ύπερτερούν οί ξένοι. Ύφιστάμεθα βιολογικόν θάνατον ως φυλή, ό όποιος συμπληροϋται μέ 411.000 άμβλώσεις έτησίως, τήν ύπογεννητικότητα των Έλλήνων και τήν ύπεργεννητικότητα των ξένων, πού είναι νέοι και γεννοβολούν συνεχώς. Αύθαδιάζουν μάλιστα και κάποιοι μαύροι ισχυρίζονται, ότι είναι "Έλληνες! μολονότι οί "Έλληνες ανήκουν στην Λευκή φυλή. Μαύροι ή κίτρινοι "Έλληνες δέν ύπήρξαν, ούτε ύπάρχουν, ούτε θά ύπάρξουν.

β) "Όπως γνωρίζετε τά γύρω μας κράτη (Άλβανία, Σκόπια, Βουλγαρία, Τουρκία) έσχηματίσθησαν επί Έλληνικών εδαφών, τά όποια κατέκτησαν βιαίως εισβο-

λεῖς καί ὑπεδούλωσαν τά εκατομμύρια τῶν Ἑλλήνων, πού ἔζων καί ζοῦν ἀκόμη ἐκεῖ. Αὐτούς τούς Ἑλληνας ὁ κοινοβουλευτισμός εγκατέλειψε, δηλαδή ἐπρόδωσε τόν Ἑλληνισμόν. Οἱ πολιτικάντηδες τύπου Παυλοπούλου ἀποφεύγουν ἀδιαντρόπως νά πάρουν θέσιν καί δέν ἀπαντοῦν στά ἐρωτήματα, πού κάθε ενσυνείδητος Ἑλληναί τούς θέτει (Ἴδτε ἀλληλογραφίαν μου μαζί του, στό βιβλίό μου «Ἡ ἐπανάστασις» σελ. 430 κ.ἔ.).

Σᾶς ἀρέσει ἡ δημοκρατία; δικαίωμά σας. Ἀλλά δέν εἶναι δικαίωμά σας νά καταστρέφετε τήν Ἑλλάδα. Οἱ εκφυλισμένοι γραϊκύλοι δέν θά επικρατήσουν. Ἡ Ἑλλάς στό τέλος θά νικήσῃ καί οἱ εχθροί τοῦ Ἑλληνισμοῦ θά πληρώσουν, ὅπως τούς ἀξίζει καί δίχως ἔλεος. Μήπως ἀπειλῶ; βεβαιότατα ἀπειλῶ.

Κάποτε θά ἐλθῇ ἡ ἡμέρα, πού οἱ Ἕλληνες καί αἱ Ἑλληνίδες θά ἀντιμετωπίσουν τό δίλημμα: Θέλουν Ἑλλάδα, χωρίς δημοκρατία ἢ δημοκρατία, χωρίς Ἑλλάδα.

Κωνσταντῖνος Πλεύρης

2. ΤΟ ΞΕΚΙΝΗΜΑ

ΤΑ ΚΑΛΙΤΕΡΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΝΕΟΤΗΤΟΣ ΜΟΥ ΤΑ ΕΠΕΡΑΣΑ, ΣΤΟΝ πολιτικό αγώνα. Από τήν εποχήν, πού **ἐπήγαινα** στό Γυμνάσιο, στό Λεόντειο **Λύκειον**, ήμουν πολιτικοποιημένος. Τότε 1955-58 **συνεκλόνιζε** τās **νεανικός ψυχάς** ό **ἀπελευθερωτικός αγών** τής ΕΟΚΑ, στήν Κύπρον. Καθημερινώς ἐγένοντο μεγάλα συλλαλητήρια συμπαραστάσεως, **στούς μαχητάς** τής ΕΟΚΑ. **Οί** μαθηταί καί οί **φοιτηταί** ήσαν πάντοτε επί κεφαλής τών εκδηλώσεων. **Όσοι** ἐζησαν τά γεγονότα **θά ἐνθουμοῦνται** τήν έξαρσιν τού πατριωτισμού, πού **ἐπεκράτει**, εἰς όλόκληρον τόν **Ἑλληνικόν Λαόν**. Τό σύνθημα ΕΝΩΣΙΣ **ἀντιχεῖ, ὡς** πολεμική **ἰαχή**, παντού στήν **Ἑλλάδα**.
Ἐμεῖς οἱ **νέοι** αἰσθανόμεθα έναν άγριο **ἐνθουσια-**

σμό, δταν **έδιαβάζαμε**, στάς **έφημερίδας** τήν **έκτέλεσι** **Ἰγγλων** στρατιωτών, από τούς **θρυλικούς** ήρωας τής ΕΟΚΑ, πού **έκαναν** έναν **άδυσώπητο** **άνταρτοπόλεμο** καί **έπλημμύριζε** μίσος ή ψυχή μας, δταν **έδιαβάζαμε** τούς **άπαγχονισμούς τῶν** γενναίων νέων τής ΕΟΚΑ, πού **έθουσιάζοντο**, διά τό **ιδεῶδες** τής ΕΝΩΣΕΩΣ, πού **έπέθαιναν**, διά τήν **Ἑλλάδα**. **Εζήσαμε** μίαν **πραγματικήν** **έκρηξιν** **έθνικισμοῦ**, ή όποία επηρέασε, στόν **ύπέρτατον** **βαθμόν** τό μέλλον μας.

Στήν **πολιτικήν** πηγαίνει κάποιος, από **έμφυτον** **κλίσιν**, ή από **παιδείαν** ή από **συμφέρον**. **Ἐμεῖς** **έπήγαμε** από τά δύο πρώτα. Στό **σχολεῖον** οί δάσκαλοι **μᾶς** **ενέπνευσαν** τήν **φιλοπατρίαν**. Στό **πανεπιστήμιον** οί **καθηγηταί** μας ήσαν **πρωτοπόροι** τού **Ἑλληνικοῦ Ἐθνικισμοῦ**. **Ἐδεχόμεθα** τά **πατριωτικά κηρύγματα** των, **δπως** τό **ξερό** **χώμα** τήν **βροχήν**. **Ἄ** **μέγας** **πολιτειολόγος** **καθηγητής** τοῦ **Πανεπιστημίου** τού **Βερολίνου** καί τού **Παντείου Πανεπιστημίου** **Δ. Βεζανής**, δταν **ώμίλει** **διά** τήν **Κύπρον** τό **άκροατήριόν** του **έκλαιγε**. **Τώρα** στήν **Πάντειον** **όμιλοῦν**, **διά** τά **δικαιώματα** τού **κάθε** **Πακιστανού**, **Κάφρου** **κ.τ.λ.**

Ἐπηρεασμένοι από τέτοιο **περιβάλλον** καί **μέ** τήν **πίσιν** μας **στόν Ἑλληνισμόν** **άπεφασίσαμεν** **νά** **δράσωμεν**, **μολονότι**, **μόλις** **τώρα** **έτελειώναμε** τό **σχολεῖον**. **Ἡ** **νεανική** **όρμητικότητα** **δέν** **μᾶς** **έπέτρεπε** **άναμονή**. **Ἔτσι**

έξεκίνησε τό 1958 ό πολιτικός μας άγων πού ήδη έκλεισε 50 χρόνια καί θά διαρκέσει δλη μας τήν ζωήν.

Αύθορμήτως έσχηματίσθη όμάς

είχαμε **ακόμηνύπηρετήσσει** μία συμμαθητών καί παιδικών φίλων γύρω στό Στρατό δέν έσταματήσα-με τήν πολιτική δράση, **διά** νά καταλάβωμεν, **ότι** μάς **έχρειάζετο** όργανωσις καί κάτι σπουδαιότερον, πολιτική **μόρφωσις**.

Έτρέχαμε

στά παλαιοβιβλιοπωλεία στό Μοναστηράκι καί έπαίρναμε βιβλία **μουνισμόν**, τόν φασισμό, τόν Λένιν, τόν Χίτλερ κ.τ.λ. Τό γνωστό **ύπόγειο** παλαιοβιβλιοπωλείο τής **όδοϋ Έφραί** στου μάς έπρομήθευε περιοδικά καί εφημερίδας, πού μάς **ένδιέφεραν**. Έτσι καθημερινώς έδιαβάζαμε. **Άνεκαλύψαμε** τόν φωτοδότη μας Περικλή Γιαννόπουλο. Τόν **Ίωνα** Δραγούμη. Ό Καποδίστριας καί ό Μεταξάς **έπεβλήθησαν** στόν **θαυμασμό** μας καί είναι **έκεϊνοι** οί εθνικοί **ήγέται**, πού μάς έδειξαν τόν δρόμον. Μάς έκαναν μέ τά έργα των νά **πιστεύσωμεν**, **ότι** ή δημοκρατία δέν **ώφελει**, **αλλά** βλάπτει τήν Πατρίδα. **Έγίναμε αντιδημοκράται**. Είς **τούτο** συνέβαλε ό Πλάτων, πού διέσωσε τήν **πολιτικήν διδασκαλίαν** τού Σωκράτους. Στην απέ-

ραντον αγάπην μας, πρὸς τὴν Ἑλλάδα ὀφείλεται τό μί-
σος μας, ἐναντίον τοῦ μαρξισμοῦ, πού εἶναι διεθνισμός
καί ἀρνητῆς τῆς Πατρίδος. Ἐγίναμε ἀντικομμουνισταί.

Ὁ μικρός νεανικός κύκλος μας διεμόρφωσε τὴν
ιδεολογίαν του, πού ὡς ἀκαμπτος ἐθνικιστικὴ ἴτο μοι-
ραίως ἀντιδημοκρατικὴ καί ἀντικομμουνιστικὴ. Ἐν τῷ
μεταξὺ ἐπήγαμε στὴν νεολαία τῆς ΕΡΕ (ΕΡΕΝ) ἀλλὰ
συντόμως ἀπεγοητεύθημεν, διότι δέν εὔρομεν ἐκεῖ δρᾶ-
σιν, οὔτε ιδεώδη. Ἐπρόκειτο διὰ μίαν μικροαστικὴν κομ-
ματικὴν ὀργάνωσιν, πού ἠθελε τοὺς νεολαίους χειρο-
κροτητάς. Ἀπεχωρήσαμεν. Ἐμεῖς αἰσθανόμεθα, ὅτι δέν
μάς ἐκφράζει, δέν μάς ἱκανοποιεῖ τό κατεστημένο. Τό
εἶδαμε ἐχθρικῶς. Ἐγίναμε ἐπαναστάται.

Ἡ ιδεολογία καί ἡ θέλησις νὰ δράσωμεν ὠδήγησαν,
στὴν διαπίστωσιν, ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ δημιουργήσω-
μεν μίαν πολιτικὴν ὀργάνωσιν. Ἀτύπως ἡ ὀργάνωσις
μας συνεστήθη ἐν τῇ πράξει. Συνεδριάζαμεν εἰς διαφό-
ρους οικίας καί ὡς τόπον συναντήσεώς μας εἶχαμε τό
μεγάλο γαλακτοπωλεῖο τοῦ πατρός μου, στὴν ὁδὸ Πα-
τησίων 378.

Τό 1960 ἡμεθα 20 χρονῶν. Ἀρχίζομεν τὸν ἀγῶνα
μας ἀπὸ τὰ πανεπιστήμια, δπου μετέχομεν εἰς φοιτητι-
κὰς ἐκλογάς. Ὅλοι μας ἐκλεγόμεθα. Ὁ Γρηγόρης Μι-
χαλόπουλος, ἐκδότης τῆς «Ἐλεύθερης Ὁρας» μέ τὸν
ὁποῖον πολλὰς φορές ἦλθα εἰς σύγκρουσιν οφείλω νὰ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ **ΜΑΝΙΑΔΑΚΗΣ** (1893-1972)

Ὁ **ὕπουργός Ἀσφαλείας**

δαμόνιος

του Μεταξά. Ως αξιωματικός ἐπολέμησε **ἡρωικῶς** εἰς ἰο

ὁμολογήσω, ὅτι ὑπῆρξε ἀγωνιστής. Τά ἄλλα του δέν μ' ἐνδιαφέρουν. Τότε ἤρχισε τήν κυκλοφορίαν τῶν «*Νέων Ἀνθρώπων*». Στό τεῦχος τῆς 5ης Μαρτίου 1960, δημοσιεύει ὅτι ὁ συνδυασμός τῆς «*Ἐθνικῆς Φοιτητικῆς Ἐνώσεως Παντείου*» (ΕΦΕΠ) ἐκέρδισε τās ἐκλογάς. Στά ὀνόματα τῶν ἐκλεγμένων διαβάζομεν: Πλευρῆς Κωνσταντίνος. Εἶναι ἡ πρώτη δημοσία ἀναφορά στό ὄνομά μου. Δι' ἐμέ ὁμως εἶχε σημασία, ὅτι κάποιοι συμφοιτητάι μου, μέ ἐτίμησαν μέ τήν ψῆφον τους. Φυσικά ὁ φοιτητικός συνδικαλισμός δέν μέ ἀπασχόλει. Ἄλλοῦ ἦτο ἐστραμμένη ἡ σκέψις μου. Θά περάσουν ἀκόμη τρία χρόνια προετοιμασίας. Εἶχαμε πλέον ἀποφασίσει νά βαδίσωμεν στά ἴχνη, πού ἀφησε ἡ «4η *Αὐγούστου*».

Ἐκτός ἀπό τήν μελέτην ὠφελήθημεν τά μέγιστα, ἀπό τās συζητήσεις μέ τόν *Μανιαδάκη* (1893-1972), τόν *δαιμόνιον ὑπουργόν Ἀσφαλείας* τού Μεταξά. Τόν ἐπεσκεπτόμεθα στήν οἰκίαν του, στήν ὁδό Νοταρά τά ἀπογεύματα καί ὅλοι μαζί ἐπηγαίναμε μετά στό GREEN PARK στήν ὁδό Μαυρομματαίων, δπου δίπλα στό τζάκι μάς διηγεῖτο, μάς διηγεῖτο κι' ἐμεῖς ἐκρεμόμεθα ἀπό τά χεῖλη του. Εἰς ἐκεῖνο τό ζαχαροπλαστεῖο ἡ συντροφιά τού *Μανιαδάκη* ἀπετέλει σχολεῖο πολιτικῆς. Μετεῖχον, ὁ *Πιπινέλης*, ὁ Ἄντωνέλλος, ὁ Σταθάς, ὁ *Μπαλάσκας* (Βίγλαρης), ὁ *Κουτσούρης*, ὁ *Σπυρόπουλος*, ὁ *Κατσούλος*, ἡ *Μιχαήλ*, ὁ *Κλής* καί ἄλλαι προσω-

πικρόπτες της δημοσίας ζωής, πού ανέλθουν τά πολιτικά γεγονότα η άνεφέροντο στό παρελθόν κι' έμεις έδιδασκόμεθα. Άληθώς υπήρξε Σχολή Μανιαδάκη, δπου έμάθαμε, διά τήν πολιτικήν περισσότερα, άπ' δσα έμάθαμε στην Πάντειο Σχολήν Πολιτικών Έπιστημών (ΠΑΣΠΕ) όπως έλέγετο τότε τό «Πάντειον Πανεπιστήμιον».

Τόν Όκτώβριο 1962 κατατάσσομαι στόν Στρατό. Παρουσιάζομαι στό Κέντρο Έκπαιδεύσεως Νεοσυλλέκτων Κορίνθου. Είχα μαζί μου μίαν χρυση καρφίτσα γραβάτας, μέ γαλάζια, από σμάλτο αναγραφή: «4 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1936». Τήν έδωσα στόν φίλο μου Σαββάκη και του ειπα νά τήν παραδώση στόν Έπιλοχία, ότι τάχα τήν εύρε χάμω. Τήν αλλην ήμέραν ό Έπιλοχίας έπιδεικνύει τήν καρφίτσα και έρωτα: «Ποίος τήν έχασε;». «Εγώ». «Ελα μαζί μου, σε θέλει ό Λοχαγός». Πηγαινόμεν στό γραφείον του Λόχου. Ό Λοχαγός Σταύρου παίρνει τήν καρφίτσα και μου λέγει: «Αυτή τήν ήμερομηνία γεννήθηκες;». «Όχι, κ. Λοχαγέ είναι ή ήμέρα, πού ό ένδοξος Μεταξάς...». «Καλά, καλά. Πάμε στόν Διοικητή». Ό Συν/ρχης Σπήλιος μέ συγχαίρει «Μπράβο παιδί μου, μπράβο». "Εφυγα κατενθουσιασμένος. Τό πνεύμα της «4ης Αυγούστου» έζη, εκεί πού έπρεπε. Μετά πέντε χρόνια οι Άξιωματικοί της τάξεως της Σχολής Εύελπίδων, πού ώνομάζετο «Τάξις 4ης Αυγούστου» θά έπαιρναν τήν έξουσίαν.

"Ἦθελα νά ἐπιλεγῶ Ἐφεδρος Ἀξιωματικός καί παρεκάλεσα τόν Μανιαδάκη νά μέ βοηθήσει, διότι ἡ ΕΡΕ ἔκανε Ἀξιωματικούς τούς οπαδούς της. Ἐνθυμοῦμαι σάν ὄνειρο ἓναν εὐσταλῆ Συν/ρχη, πού ἔμενε καί μένει στά Πατήσια καί ὁ ὅποιος διερχόμενος μέ τό «τζίπ» του ἀπό τό κατάστημα τού πατρός μου ἠγόραζε κάπ. Εἶχε γνωρισθῆ μέ τόν πατέρα μου, πού ἦτο πρόεδρος τῆς ΕΡΕ τῆς περιοχῆς. «Ρέπατέρα, δέν τοῦ λές νά μέ κάνη Ἀξιωματικό;». «Θά τοῦ πῶ» καί τού εἶπε. Ὁ Συν/ρχης ἐζήτησε τά στοιχεῖά μου καί ἐβεβαίωσε τόν πατέρα μου, ὅτι θά μέ φροντίσει κι' ἐκεῖνος τόν εὐχαρίστησε: «Σας εὐχαριστῶ πολύ κ. Παττακέ!»

Ἔτσι ἐπελέγην Δόκιμος Ἐφεδρος Ἀξιωματικός Πυροβολικού (ΔΕΑ). Σιδηροδρομικῶς ἐφθάσαμεν ἀπό τήν Κόρινθο στό Μεγάλο Πεύκο, δπου ἦτο καί εἶναι ἡ Σχολή Πυροβολικοῦ, πού καθῶς ἐμάθαμε κατόπιν ἀπετέλει τό κέντρον ἐκκινήσεως τῆς Ἀπριλιανῆς συνωμοσίας.

Ὅταν ἀπεφοιτήσαμε ἀπό τήν Σχολήν ἐτοποιητήθη τόν Ἰούνιον τοῦ 1963 στήν 118 Μοίραν Πεδινοῦ Πυροβολικοῦ στήν Ἀργυρούπολιν, ἔξω ἀπό τό Κιλκίς, δπου ἦτο ἡ ἔδρα τῆς 6ης Μεραρχίας. Εἶχα τήν τύχην νά μέ στείλουν παρατηρητήν τού πυροβολικοῦ στήν Ἑλληνοβουλγαρικῆ μεθόριον, στά οχυρά τῆς «Γραμμῆς Μεταξά» ὅπου δι' ἐμέ ὁ χώρος ἀπετέλει ἔθνικόν ἱερόν, ἐπειδή ἐκεῖ ἀντεμετώπισε νικηφόρως ὁ Στρατηγός Μπακό-

*Αί ευτυχέστεραι ἡμέραι τῆς ζωῆς μου ἦσαν,
ὅταν ὑπηρετοῦν ὡς Ἐφεδρος Ἀνθυπολοχαγός
στήν «Γραμμὴ Μεταξῶ».*

πουλος μέ τούς 8.000 άνδρας του τήν γερμανικήν επίθεσιν τής 6ης Ἀπριλίου 1941.

Τόν Σεπτέμβριον τού 1963 μετετέθην, εἰς Ἀθήνας ὡς εἰκπαιδευτής νεοσυλλέκτων στό ΚΕΥΠ (Κέντρο Ἐκπαιδύσεως Ὑλικοῦ Πολέμου) στοῦ Γουδή (κι' ὄχι Γουδί).

Ὡς Ἀξιωματικός δέν ἤμουν καθόλου φρόνιμος. Πάντοτε ἐξέφραζα τάς πολιτικές μου πεποιθήσεις δημοσίως καί μέ πρόθεδι νά προκαλέσω. Εὐχαρίστως ἔβλεπα ὅτι οἱ Ἀξιωματικοί συνεφώνουν μαζί μου. Κάποιοι ἀνώτεροι ἀνησύχουν μήπως τούς γίνουν παρατηρήσεις διά τήν συμπεριφοράν μου. Ὁ Συν/ρχης διοικητής τού ΚΕΥΠ Κυριακόπουλος κάθε τόσο μοῦ παρεπονεῖτο: *«Τί σου φταίω ρέ κύριε Πλεύρη καί δέν θέλεις νά γίνω Ταξίαρχος»*. Ἀπεναντίας ὁ Ἀντι/ρχης Καραγιάννης μέ παρεκίνηει *«Εγώ εἶμαι φασίστας, οἱ ἀληῆτες οἱ πολιτικοί θέλουν κρέμασμα»*. Ὁ Λοχαγός Παύλου διοικητής τού λόχου Υ.Ε.Α. (Ἵποψηφίων Ἐφέδρων Ἀξιωματικῶν) ἔμαθε στούς μαθητάς νά παρελαύνουν, ὑπό τόν ἦχο δύο σαλπίγγων μέ *«βῆμα χήνας»*. Οἱ Λοχαγοί Μπεληγιάννης, Μακρανδρέου, Ξένος, Καβαλλιέρος, Ἡλιόπουλος, ἦσαν ἐξαιρετικοί Ἀξιωματικοί καί πατριῶται.

Στήν δοκιμαστική παρέλασι τής 25ης Μαρτίου 1964 πού ἐγινε στήν ὁδό Καβάλας πρό τού Στρατηγού Καζακοπούλου ἐπεριμένναμε νά ἐλθῃ ἡ σειρά τού Τάγματός μας καί ἐσχολιάζαμε τήν πολιτική κατάστασι. Εἶχα μα-

ζί μου ένα πολεμικό παράσημο του Τρίτου Ράϊχ, μέ τόν Ἄγκυλωτό Σταυρό, τόν ὅποιον έδειξα στόν Καραγιάννη, κι' έμεις οί νεαροί Ἀξιωματικοί τόν έπέισαμε νά τό βάλει στό στήθος του, πού έφερε τά παράσημά του. Τί φασίστας ήτο; Τό έβαλε. Ἦλθε ή σειρά μας. Παρελάσαμε κι' ὁ ἐπί κεφαλής τής μονάδος Καραγιάννης, ὡς επιβάλλεται μόλις έπέρασε πρό τού Καζακοπούλου τό Τάγμα ἐπῆγε πλησίον τού Στρατηγού, διά νά άκούση τυχόν παρατηρήσεις.

Ὁ Καζακόπουλος πού είδε τόν Λόχον τού Παύλου νά περνά μέ βροντερό βήμα τής χήνας ήτο έξω φρενών. «*Τί είναι αυτά κ. Ἀντισυνταγματάρχα!*» κραυγάζει στόν Καραγιάννη, ὁ ὅποιος ἀπίοτος απαντά: «*Είναι στρατιωτικός θηματισμός. Στρατιώτες περνάνε δέν είναι έκδρομεῖς*» τού λέγει κατά πρόσωπον. Εὐτυχῶς πού ὁ Στρατηγός δέν έπρόσεξε τό γερμανικόν παράσημον.

Άλλά κάποτε υπερέβημεν ὅλα τά ὅρια άνοχῆς τών άνωτέρων μας. Ὁ Καραγιάννης προϊσταται μιας συγκεκριμένης Ἀξιωματικῶν στήν μεγάλη αίθουσα τοῦ Στρατοπέδου. Ἐγώ καταφέρομαι έναντίον τού ὑπουργοῦ τής «Ἐνώσεως Κέντρου» Τσιριμώκου. Τόν κατηγορώ διά συνοδοιπορίαν μέ τούς κομμουνιστάς κ.τ.λ. Ὁ Ὑπολοχαγός Κουράντος, προφανῶς δημοκρατικῶν άπόψεων σηκώνεται καί διαμαρτύρεται «*Κύριε Συνταγματάρχα εδώ ὁ Ἀνθυπολοχαγόςθά βρίσει καί τόν Πα-*

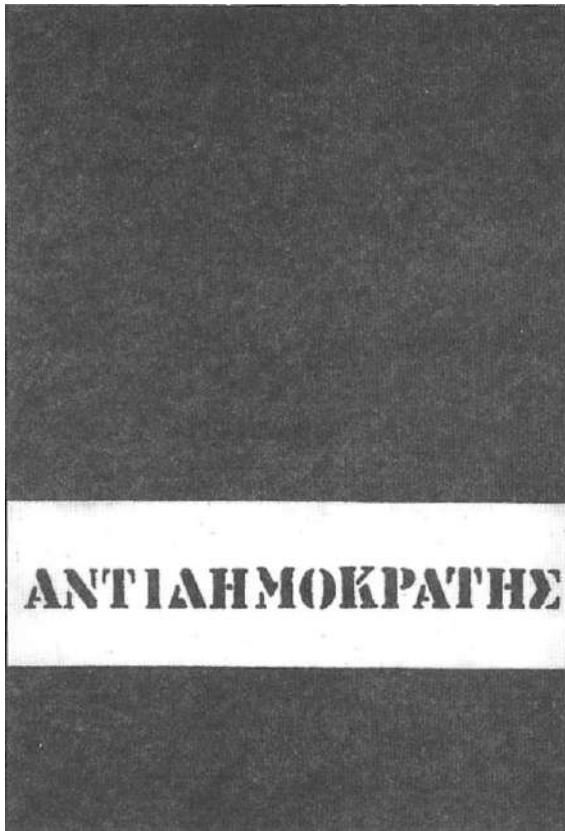
πανδρέου». Ὁ Καραγιάννης αγριεμένος τοῦ φωνάζει: «Κάτσε κάτω ρε. Κι' αὐτός πούστης εἶναι». Χειροκροτήματα. Τὴν ἄλλην ἡμέραν ἐργασι διαταρῆ ἀπὸ τὴν ΑΣ-ΔΕΝ (Ἀνωτάτη Στρατιωτικὴ Διοίκησης Ἐσωτερικοῦ Νήσων) με τὴν ὑποψ. Ἄνθυπολοχαγός Πυροβολικοῦ Πλεύρης Κωνσταντίνος τιμωρεῖται με 40θήμερον φυλάκισιν, διότι «εις συγκέντρωσιν Ἀξιωματικῶν του ΚΕΥΠ προσεπάθησε νά δημιουργήσῃ πολιτικὴν συζήτησιν ἐκστομῆσας φράσεις ἀναρμόστους κατὰ μελῶν τῆς κυβερνήσεως» (ΑΣΔΕΝ 9-10-1964). Ἐκπαισ ποινῆς ἐν τῷ στρατοπέδῳ καί ὁ Καραγιάννης μετατίθεται στὰ Τ.ΕΑ. Καρπενησίου.

Στόν Στρατό εἶχα μία σημαντικὴ γνωριμία. Τόν Λοχαγό μου Α. Λιανόπουλο, με τόν ὅποιον συνεδέθη στενωῶς. Ἐπρόκειτο περί Ἀξιωματικοῦ ἰδιαίτερος μορφωμένου, με τρία πτυχία, μεταφραστῆς Ἀρχαίων συγγραφέων, ἀλεξιπτωτιστῆς καί ἐξαιρετικῆς εὐφυΐας. Αὐτός μοῦ ἔβαλε τὴν ἰδέα, τό κόμμα πού θά ἴδρνα μόλις ἐτελείωνα τὴν θητεῖαν μου νά ὀνομασθῆ: «Κόμμα τῆς 4ης Αὐγούστου». Ἐφυγε προώρως ἀπὸ τὴν ζωὴν ὡς Ταξίαρχος καί δι' ἐμέ υπήρξε μεγάλη ἀπώλεια.

Τὴν πρωτοχρονιά τοῦ 1965 ἀπολύομαι καί ἀμέσως ἀρχίζω τόν πολιτικόν μου ἀγῶνα.

Ἄρχάς τοῦ 1965 ἐκδίδω τό πρῶτον βιβλίον μου. πού εἶναι καί τό πρῶτον μεταπολεμικῶς, ἐναντίον τῆς δημο-

κρατίας. Τό έγγραφα ώς Ἄνθυπολοχαγός του Πυροβολικοῦ. Ὁ τίτλος του προεξοφλεῖ τό περιεχόμενό του: «ΑΝΤΙΔΗΜΟΚΡΑΤΗΣ». Ὁ Ἀρχιτέκτων Κόμπης, πού

*Τό ἐξώφυλλον τοῦ πρώτου βιβλίου μου,
πού ἀποκαλύπτει ἀμέσως τήν πολιτικήν ἰδεολογίαν μου.*

Ἰππο ταλαντοῦχος στήν καλλιτεχνία ἐσχεδίασε ἓνα δυναμικό ἐξώφυλλον.

Στήν ἐργασία μου αὐτή, ἡ ὁποία παραμένει κλασσική προέβλεψα, ὅτι ὁ Στρατός θά συγκρουσθῆ, μέ τούς κοινοβουλευτικούς καί θά καταλύσῃ τήν δημοκρατίαν. Δέν ἐπρόκειτο περί προφητείας, ἀλλά περί ἐκτιμήσεως, μετά ἀπό ἀνάλυσιν τῆς πολιτικῆς καταστάσεως τῆς χώρας. Κάποιοι ἐγέλασαν. Μετά δύο χρόνια ἐγέλασα ἐγώ.

Ἡ ὁμάς μας ἐμεγάλωνε συνεχῶς. Ἐπληροφορήθημεν, ὅτι ἐδρα καί μία ἄλλη ὁμάς ὁμοϊδεατῶν μας, ὑπό τόν ἀείμνηστον Δημήτρη Δημόπουλον, ἡ ὁποία μάλιστα διέθετε καί γραφεῖα, δπου ἐγένοντο ὁμιλίες. Ὅπως ἦτο ἐπόμενονον ἤλθαμεν εἰς ἐπαφήν μαζί τους καί ἀπεφασίσαμεν νά συγχωνευθῶμεν καί ἀπό κοινού νά δράσωμεν, ἀφοῦ εἰς δλα συμφωνοῦμεν. Ἡ ἔνωσις ἐπραγματοποιήθη καί μέ ἀνεγνώρισαν Ἀρχηγό, ἐνώ ὁ Δημόπουλος ἀνέλαβε ὑπαρχηγός. Ἀπό ἐδῶ καί πέραν ἀναπτυσσόμεθα ραγδαίως.

Ἰδρῶ νομίμως μέ δῆλωσιν στόν Ἄρειον Πάγο τό «Κόμμα 4ης Αὐγούστου» (Κ4Α) μέ ἔμβλημα τόν Μαίανδρο, πού συμβολίζει τήν δρῶσιν, διά τῆς σκέψεως. Τόν Μαίανδρον ἐντός στεφάνου ἐκ δάφνης ἐκράτει, στούς ὄνυχάς του ἓνας Δικέφαλος Ἄετός. Ἐγένετο δηλαδή ἓνας συνδυασμός Ἀρχαίας Ἑλλάδος καί Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας. "Ὅλα τά ἐσχεδίασε ἐπι-

τυχῶς ὁ Κόμης. Ἐτοιμάσαμε σημαίας μικρὰς καὶ μεγάλας, περιβραχιόνια (μαῦρος Μαϊάνδρος, εἰς λευκὸν κύκλον καὶ τὸ ὑπόλοιπον κόκκινο) ἀσημένια σήματα-καρφίτσαι, έντυπα ἀλληλογραφίας κτλ. Ἐνοικιάσαμε γραφεῖα στὴν ὁδὸ Μπουμπουλίνας 14 τὰ ὅποια συντόμως ἐγκαταλείψαμε, διὰ νὰ μεταφερθῶμεν εἰς μεγαλύτερα εἰς ἓνα ἀνεξάρτητον διώροφον στὴν ὁδὸ Α. Μεταξὰ 24 στὰ Ἐξάρχεια, πού ἀνήκε στὴν μητέρα τοῦ Κόμης, μέ τὴν ὁποίαν συνεφωνήσαμε ἓνα λογικὸν ἐνοίκιον, πού ἀνελλιπῶς δέν κατεβάλαμεν.

Ἄρχαξ Ἰουλίου ἐγεμίσαμεν τὴν πρωτεύουσαν καὶ τὴν Θεσσαλονίκην μέ διαφημιστικὰς «ἀφίσας» τῆς δεκαπενθημέρου πολιτικῆς μας ἐπιθεωρήσεως «4η ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ» πού θὰ ἐκυκλοφόρει τὴν 15ην Ἰουλίου 1965 τὸ πρῶτον φύλλον της καὶ θὰ ἀπετέλει τὸ δημοσιογραφικὸν ὄργανον τοῦ κόμματος.

Διάφοροι λογότυποι τῆς πολιτικῆς ἐπιθεωρήσεως «4η Αύγουστου».

4 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ
ΕΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ

Ζητήσατέ τη
ἀπό τὸν
ἐφημεριοπώλη σας

Ἡ ἀνάρτησις τῆς εφημερίδος μας, στά περίπτερα προεκάλεσε τὰς ὑστερικές ἀντιδράσεις τῶν κομμουνιστῶν. Ὁ τίτλος της καί μόνον ἦτο ερεθιστικός. Ταυτοχρόνως ἡ οργανωτική ἐξάπλωσις τοῦ κόμματος εἰς ὀλόκληρον τήν Ἑλλάδα καί κυρίως στήν Θεσσαλονίκην ἐξεσήκωσε τοὺς ἀντιπάλους μας. Ἐνομίζαν ὅτι μάς πολεμοῦν, ἐνῶ στήν πραγματικότητα μάς διεφήμιζαν, διότι ἐκ τῆς πολεμικής, πού ὑφιστάμεθα ἐμάθαιναν οἱ δικοί μας τήν ὑπαρξιν τοῦ Κ4Α καί προσήρχοντο. Ὁ ἀγὼν τρέφεται, ἀπό τὸν εαυτόν του. "Ὅσον ἀγωνιζόμεθα, τόσον θέλομεν περισσότερο ἀγῶνα. Στούς τοίχους ἀνεγράφετο Κ4Α ἢ ὁ Μαίανδρος. Ἐρρίπτοντο προκηρύξεις, δίπτυχα, τρίπτυχα καί παντοῦ αἱ τοιχοκολλήσεις τῶν διαφημιστικῶν τῆς ἐφημερίδος.

Οἱ κουκουέδες καί οἱ πλουτοδημοκράται δέν ἀντέχουν πλέον νά μάς βλέπουν. Τά ἀρθρα μας μέ θέμα «Στρατός

καί πολιτική» τά διαβάζουν καί ποιός ξέρει τί ὑποπεύονται. Ἀρχίζουν λοιπόν τήν ἀντιμετώπισίν μας, ὄχι μέ στοιχεῖα, ὄχι μέ ἐπιχειρήματα, ὄχι μέ διάλογο, ἀλλά μέ ψεύδη. Μία τακτική, πού θά συνεχίζον ἐως τώρα.

Ἡ «**Αὐγή**» (2-4-1965) ὠρύεται μέ μεγάλους τίτλους «**Κόμμα 4ης Αὐγούστου. ΝΑΖΙΣΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΚΑΒΑΛΑ**».

Ἐπίσης οἱ δημοκράται δέν καθυστεροῦν. Ἡ «**Μακεδονία**» (2-4-1965) καί αὐτή μέ τεραστίους τίτλους δημοσιεύει: «**ΣΑΛΟΣ ΜΕΤΑΞΥ ΣΥΛΛΟΓΩΝ-ΑΝΕΣΤΑΤΩΣΑΝ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΑΣ ΤΑ ΠΕΡΙ ΜΥΣΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΕΩΣ ΝΕΟΝΑΖΙΣΤΩΝ ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ**». Ἡ ἀπογευματινή ἔφημερίς «**Θεσσαλονίκη**» (1-4-1965) πληροφορεῖ τό κοινόν της ὅτι ἐμεῖς «**οἱ νεοφασίσται ἐπιδιώκουν τήν ὑπονόμευσιν ὄλων των κοινοβουλευτικῶν κομμάτων**». Σκοπίμως μας ἀποκαλοῦν «**νεοφασίστας**» καί «**ναζιστάς**» μολονότι ἐμεῖς εἴμεθα "Ἕλληνες ἔθνικισταί, ἔθνικοσοσιαλισταί, ἄν θέλετε, τῶν ἰδεολογικῶν αρχῶν του Ἰ. Μεταξᾶ. Ὁ φασισμός εἶναι ἐκδήλωσις τοῦ Ἰταλικοῦ εθνικισμοῦ, ὁ ναζισμός εἶναι ἐκδήλωσις τοῦ Γερμανικοῦ εθνικισμοῦ. Ἡ 4η Αὐγούστου εἶναι ἐκδήλωσις τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνικισμοῦ. Αὐτή εἶναι ἡ ἀλήθεια. Συνεπῶς νά μας συγγέουν μέ ναζί (Γερμανούς) καί φασίστας (Ἰταλούς) ψεύδονται.

Πάντως οἱ κουκουέδες ἀνεδείχθησαν πρωταθληταί

της ψευδολογίας. Η «Αύγή» (21-8-1965) ἔγραψεν, ὅτι τό κόμμα μας «διαθέτει συνωμοτικό παράνομο μηχανισμό καί στεγάζει τίς κάθε λογῆς φασιστικές μικροομάδες (νεοναζιστικές, Κού-Κλούξ-Κλάν, ἔθνικοσοσιαλιστική παράταξις κ.τ.λ.). Τελευταία ἐξέδωσε ἐφημερίδα. Χθές δέ γέμισε τούς δρόμους μέ ἀπδεῖς διαφημιστικές καί προπαγανδιστικές ἀφίσες». Οἱ κουκουέδες ἐπάθαν παράκρουσι. Καί μόνον τό ὄνομα «4η Αύγουστου» τούς κάνει νά παραληροῦν καί νά βλέπουν ἀνάμεσά μας μέλη τῆς... «Κού-Κλούξ-Κλάν»! Ὁ Ἄ. Ἀποστολίδης μάς χαρακτηρίζει («Θεσσαλονίκη» 1-4-1965): «ἐπικίνδυνη φασιστική κίνησις». Ναί, εἴμεθα επικίνδυνοι, ἀλλά διά ποίους; καί συνεχίζει στό δημοσίευσμά του: «ἡ δύναμις τῆς οργανώσεως σήμερα στήν περιοχή τῆς Ἀττικῆς ἀνέρχεται σέ δύο χιλιάδες μέλη. Ἡ ἐγγραφή τῶν μελῶν ἀκολουθεῖ μιάπολύπλοκη διαδικασία. Οἱ ὑποψήφιοι περνοῦν ἀπό πολλά κόσκινα καί εὐλόγως βέβαια. Ἡ διαφώπισις των γίνεται ἐντατική καί ἀποβλέπει κυρίως στήν δημιουργία ενός τυφλοῦ καί ἀκριτου φανατισμοῦ. Τά μέλη των ὑποβάλλονται σέ αὐστηρή αὐτόχρομα στρατιωτική πειθαρχία, φέρουν δέ στό πέτο τους ἐπιδεικτικά τό ἔμβλημα τῆς οργανώσεως, τόν Μαίανδρο». Ἐδῶ ὁ δημοσιογράφος γράφει τήν ἀλήθεια καί διευκρινίζω, ὅτι προκειμένου περί τῆς Ἑλλάδος δεχό-

μεθα τυφλόν καί ἄκριτον φανατισμόν. Ναί, διά τήν Πατρίδα εἴμεθα φανατικοί.

Τό βιβλίον μου «ΑΝΤΙΔΗΜΟΚΡΑΤΗΣ» ἐπωλεῖτο στά βιβλιοπωλεῖα. Ἡ «Θεσσαλονίκη» (1-4-1965) ὅμως θά βεβαίωσῃ «*συνομωτικῶς κυκλοφορεῖ τό βιβλίον ΑΝΤΙΔΗΜΟΚΡΑΤΑΙ*» ἐκτός του ὅτι ἰσχυρίζετο ψεύδη, οὔτε τόν τίτλον τοῦ βιβλίου ἔγραψε σωστά. Τήν 8-4-1965 ἡ ἴδια ἔφημερίς ἀποκαλύπτει ὅτι τελοῦμεν «*υπό τήν ἡγεσίαν Αμερικανῶν καί τοῦ ἀπαγωγέως τοῦ Μουσσολίνι πρῶην ταγματάρχη Ὀττο Σκορτσένου*»!! Τί νά ἐσχολιάζαμεν; ἀπλῶς ἐθαυμάζαμε τό μέγεθος τῆς δημοσιογραφικῆς συκοφαντίας γεγονός πού ἐδικαιολογεῖ τās ἀντιλήψεις μας, περί δημοκρατικοῦ τύπου.

Ἡ ἔφημερίς μας, δπως ἐδίδαξεν ὁ Λένιν («*Τί πράττειν*») ἀπετέλει συλλογικόν ὀργανωτήν καί συλλογικόν προπαγανδιστήν. Ἐτυποῦτο στό πρωτόγονον τυπογραφεῖον Χουλιαρά, στήν ὁδόν Ἀγνησιλάου καί ἐστοίχιζε 300 δρχ. ἡ κάθε ἐκδοσίς της. Εἶχε τρίστηλον σελιδοποίησιν καί ἐγράφετο στήν καθαρεύουσιν. Περιείχε ὕλην ποιότητος, μέ θέματα ἰδεολογικά, ἱστορικά καί τὰ «*μυιανδρικά*» πού ἦσαν σχόλια τῆς ἐπικαιρότητος.

Αὐταπατώμεθα, ὅτι μόλις τήν ἐβλεπαν οἱ παλαιοὶ Μεταξικοί θά μάς ἐνίσχυναν οἰκονομικῶς. Μέ τās μικροεπισφοράς τῶν μελῶν μας ἀντεμετωπίζαμεν τὰ ἐξοδα. Ἐκείνοι πού μάς συμπαραεστάθησαν ἦσαν ὁ Ν. Ἀντωνά-

κέας, νομάρχης επί Μεταξά και πρώην 'Αξιωματικός, πού μάς έδινε 1.000 δρχ. μηνιαίως και συνεχώς συνέβαλεν ό Παύλος Μελάς, εγγονός του ήρωϊκού Μακεδονομάχου, ό Δ. Δημητριάδης ιδεολόγος πατριώτης και ό καθηγητής Ν. Καβαζαράκης.

Μάς έβοήθει επίσης ό τότε βουλευτής τής ΕΡΕ Ν. Φαρμάκης. Ό πολιτικός αυτός άπορώ πώς δέν έκυβέρνησε τήν 'Ελλάδα. Διέθετε δλας τάς ίκανότητας και τας άρετάς. Πιθανολογώ, ότι δέν έπεδίωξε σοβαρώς νά κυβερνήσει. Μέ έντυπωσίασε, διότι ούδέποτε μάς έζήτησε μίαν έξυπνέτησιν, κάτι νά κάνωμεν δι' έκεινον, έστω νά λάβωμεν μέρος είς μίαν προεκλογικήν του συγκέντρωσιν. Τίποτε. Έκτοτε μάς άφησε ύποχρεωμένους. Στο γραφείον του στην όδό Φειδίου έγνώρισα τόν 'Ανδρέα Δενδρινό, ό όποιος άπό τό 1966 έγινε μέλος τής Διοικούσης 'Επιτροπής τού Κ4Α και συνέβαλε άνεκτιμήτως, στην πρόοδον τού κινήματός μας, μέ τήν ιδεολογικήν πίσιν, πολιτικήν ιδιοφυϊαν, συγγραφικόν ταλέντο και τήν άδάμαστον άγωνιστικότητά του. Διά τά πιστεύω του ύπέφερε και έδεινοπάθησε, ιδίως στο ΕΑΤ/ΕΣΑ.

'Οποσδήποτε τό Κ4Α ήτο ύπόθεσις μειοψηφίας. Έδμηουργήθη άπό ελάχιστα άτομα, αλλά συντόμως ηύξανε ή δύναμις του, διότι δέν ύπήρχαν άλλαι έθνικιστικά οργανώσεις και οί πατριώται εύρισκαν ιδεολογικήν στέ-

Τό εγκυρον γερμανικόν περιοδικόν «NATION EUROPA» (9-1-1969) εἰς ἐπικεφαλίδα ἄρθρου του παραθέτει τό ἐμβλημα τοῦ Κ4Α καί γράφει: «Ὁ αἰετός τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐθνικοῦ Κινήματος».

γην στό Κ4Α, τό ὅποιον εἶχε τήν εὐθύτητα καί μόνον ἀπό τήν ὀνομασίαν του νά δηλώνη τήν ἰδεολογίαν του.

Ἐπειδή εἴμεθα νέοι ἐφροντίσαμε νά μή θεωρηθῶμεν «νεολαία». Ἐπεζητήσαμε νά ἀναγνωρισθῶμεν ἀπ' ὀλους ὡς κόμμα, ὅπως τελικῶς ἐπετύχαμεν.

Στήν Θεσσαλονίκην ταχέως ἀνεδείχθημεν στό φοιτητικόν χώρον, χάριν στόν Κόμπη, πού ἐσπούδαζε ἐκεῖ. Στήν συμπρωτεύουσα ἐπραγματοποιήθη ἡ πρώτη δημοσία ἐκδήλωσίς μας, πού ἦτο μία συνεστίασις καί μέ ἐπιτυχία τό Α' Συνέδριον τοῦ Κ4Α.

Τήν περίοδον 1965-67 τό Κ4Α εἰσάγει, στόν πολιτικόν ἀγῶνα στοιχεῖα, πού τώρα εἶναι πασίγνωστα, ἀλλά τότε παντελῶς ἀγνωστα. Πρώτοι ἔμεῖς ἐπέδοθημεν συστηματικῶς στήν ἀναγραφή συνθημάτων στούς τοίχους, μέ τό ἐμβλημά μας. Τά μεγάλα κόμματα ὅπως ἡ ΕΡΕ, ἡ «Ἐνωσις Κέντρου» καί ἡ ΕΔΑ δέν διέθεταν ἐμβλημα, διά νά τό ἀναγράψουν στούς τοίχους. Φαντασθίτε πόσον

1966. Στά γραφεία του Κ4Α εις Πάτρας.

ἄγνοιαν εἶχαν ἀπό προπαγάνδαν. Κόμμα δίχως ἔμβλημα εἶναι ἀδιανόητον. Κι' δταν λέγωμεν ἔμβλημα ἐννοοῦμεν ἓνα γραμμικό σχημα, πού διευκολύνει τήν ἀναπαραγωγήν του κι' ὄχι τήν φωτογραφίαν τοῦ Καραμανλῆ.

Προκηρύξεις ἐρρίχναμε εἰς κάθε ἐπέτειον ἱστορικού γεγονότος ἢ μέ τήν εὐκαιρίαν ὅποιουδήποτε δημοσίου ουμβάντος. Τά μέλη μας διεκρίνοντο ἀπό θάρρος. Ἰμοίραζαν προκηρύξεις, δίχως φόβον. Τά κείμενα τά ἱπροσέχαμε καί πρὶν τά διατυπώσωμεν τά ἐξετάζαμε ἐπιμελώς, ὡς πρὸς τὰς λέξεις, τό μέγεθος καί τό χρώμα. "Ὅποιος ἰδῆ προκηρύξεις τοῦ Κ4Α θά ἀντιληφθῆ, ὅτι

επρόκειτο δι' ἐπαγγελματικόν ἔργον. Ἐδημοσιεύσαμε ἐπίσης ἰδεολογική διακήρυξι ἀπό 24 θέσεις, ὥστε νά γνωρίζουν ὅλοι τί ἀκριβῶς πιστεύομεν καί διατί μαχόμεθα καί τό καταστατικόν μας, μέ τόν ἔσωτερικόν κανονισμόν. Δίπτυχα καί τρίπτυχα μόνον ἐμεῖς ἐκυκλοφορήσαμε, κομματικός σημαίας, διά τάς συγκεντρώσεις μόνον ἐμεῖς εἶχαμε. Τώρα ἔχουν ὅλα τά κόμματα. Τότε ὁμως κανένα. Ὑπήρξαμε πρωτοπόροι, στά θέματα πολιτικής προπαγάνδας.

Ἐν τῷ μεταξύ ἡ ἀνάγκη οργανώσεως τοῦ κόμματος εἰς σταθεράν βάσην κατέστη ἀναγκαία. Ἐλάβαμε δύο ἀποφάσεις: α) ἡ ὀργάνωσίς μας θά εἶναι Στρατιωτική, διότι τό Στρατιωτικό σύστημα εἶναι ὀργανωτικῶς τέλειον καί δι' αὐτό οἱ Στρατοί ὅλων τῶν Ἐθνῶν, ὅλων τῶν πολιτευμάτων, ὅλων τῶν εποχῶν ἔχουν τήν ἰδίαν ὀργάνωσιν, β) πρὸς τό παρόν δέν θά εἰσήρχοντο γυναίκες, στό κόμμα, διότι ἐφοβούμεθα τήν ἀνάπτυξι ἰδουλλίων μεταξύ τῶν νέων καί τήν δημιουργίαν παρεξηγήσεων.

Γύρω ἀπό τήν ὀργάνωσιν τοῦ Κόμματός μας ἐγράφησαν τοῦ κόσμου αἱ ἀνακρίβειαι, ἀπό τούς δημοσιογράφους. Παράνομοι μηχανισμοί, συνωμοτικοί μηχανισμοί κ.λ.π. Μολαταύτα διά τήν ὀργάνωσιν τοῦ Κ4Α ἔχομεν νά εἴπωμεν, ὅτι αὕτη στηρίζεται εἰς τάς ἀρχάς τῆς ἱεραρχίας, πειθαρχίας, τάξεως, εὐθύνης καί ἀρμοδιότητος. Ὅποιος ἔρχεται στό Κ4Α ἔχει νά διαλέξῃ μεταξύ

του να είναι φίλος ἢ να γίνῃ μέλος. Ἐάν ἐπιθυμῇ να μείνῃ φίλος ὑπάγεται εἰς μίαν διεύθυνσιν, πού ενημερώνει καί συντονίζει τούς φίλους τοῦ Κόμματος. Ἐάν σκοπεύῃ να ἐγγραφῇ μέλος, τότε τού χορηγεῖται αἰτήσις ἐγγραφῆς, καρτέλλα ΚΟΒΑ (Κομματική Ὀργάνωσις Βάσεως) μέ τήν ὁποῖαν μόνον του τό μέλος δημιουργεῖ μίαν ὀργάνωσιν εἰς τόν κύκλον τῶν γνωριμιῶν του, δίδει Βιβλία, προπαγανδίζει κ.λ.π. πίναξ χρησίμων ἐργασιῶν, κατάλογος βιβλίων, ὑποβάλλει δήλωσιν, ὅτι δέν υπάρχουν εἰς τό πρόσωπόν του κωλύματα ἐμποδίζοντα τήν ἐγγραφήν του (πρέπει να εἶναι Ἑλλην τήν καταγωγήν, να μή εἶναι ἄθεος, ἀεργος ἢ ἀνεπάγγελτος, να μή ἔχη καταδικασθῆ δι' ἀτιμωτικόν ἀδίκημα καί να μή ἀνήκῃ εἰς σωματεῖον, ὀργάνωσιν κ.λ.π. πού ἐπιδιώκουν σκοπούς ἀντιθέτους, πρὸς τά ἐθνικοσοσιαλιστικά ἰδανικά) καί εντάσσεται, τέλος, εἰς ἓνα πυρήνα ὑποδοχῆς (Π.Υ.). Ἀπό τόν ΠΥ ἀργότερον θά ἐνταχθῆ εἰς τόν μαχητικόν πυρήνα (Μ.Π.). Τό σύστημα αὐτό πού τό Κ4Α εφαρμόζει ἀπό τό 1965 ἀπεικονίζεται εἰς τό διάγραμμα: Οἱ τρεῖς ΜΠ κάνουν μίαν ὁμάδα (Ο), οἱ τρεῖς ὁμάδες συγκροτοῦν ἓνα τομέα (Τ), οἱ τρεῖς τομεῖς ἀπαρτίζουν μίαν φάλαγγα (Φ). Αἱ φάλαγγες, ἐκάστου νομοῦ ἀποτελοῦν τό συγκρότημα τοῦ νομοῦ (Σ). "Ἀπαντες οἱ ἐπικεφαλῆς τοῦ Συγκροτήματος συνθέτουν τήν Κεντρικήν Ἐπιτροπήν (Κ.Ε.) ἢ ὁποῖα εἶναι τό ἐκτελεστικόν ὄργανον τῆς Διοι-

Ἀναμνηστική φωτογραφία βασικῶν στελεχῶν τοῦ Κ4Α.

κούσης Ἐπιτροπῆς (Δ.Ε.) δπου ὑπάγεται τό πολιτικόν γραφεῖον (Π.Γ.) αἱ διευθύνσεις (Δ), οἱ ἐπιθεωρηταί (Ε) καί ὁ κύκλος τῶν φίλων τῆς 4Α (Φ4Α).

Αὐτή συνοπτικῶς εἶναι ἡ ὀργάνωσίς μας καί τίποτε περισσότερον.

Τό Κ4Α εἶναι κυρίως κόμμα στελεχῶν. Μορφώνει πολιτικῶς τά μέλη του καί τούς φίλους του. Ἡ ἐπίπνοος αὐτή ἐργασία ἐν συνδυασμῶ μέ ποικίλην δραστηριότητα ὠφέλησεν πολύ ὅσους ἐσχετίσθησαν μέ τήν παράταξίν μας.

Προϋπόθεσις δι' ἀποτελεσματικὴν δρᾶσιν εἶναι ἡ καλή ὀργάνωσις. Διεθέταμεν τήν δευτέραν καί ἐπετύ-

Πορεία μελών του Κ4Α

χαμεν την πρώτην. Ἀρχάς Φεβρουαρίου 1966 ἀποτολ-
μουμε συγκέντρωσι εἰς ανοικτό κῶρον στήν Θεσσαλο-
νίκην. Ἡ ἐπιτυχία της ἐξώργισε τούς δημοκράτας. Ἡ
ἐφημερίς «Θεσσαλονίκη» (3-2-1966) πρωτοστατεί, στήν
ἀντίδρασιν γράφει: «ἐνῶ οἱ δημοκρατικοὶ φοιηταὶ κα-
τά τήν χθεσινήν συγκέντρωσιν διαβάζουν τήν «ΘΕΣ-
ΣΑΛΟΝΙΚΗΝ» οἱ τραμποῦκοι τῆς Δεξιάς, οἱ ὅποιοι
ὀργάνωσαν καί ἀντισυγκέντρωσιν μέ συνθήματα ἀντι-
λαϊκά καί σαφῶς ἀντιφοιητικά διαβάζουν τήν φασιστι-
κήν –προσφάτως ἐκδοθεῖσαν–«4ην Αὐγούστου» πού
ἐπαναφέρει εἰς τήν μνήμην τὰς σκοτεινάς ἡμέρας τῆς
δικτατορίας Μεταξᾶ, ὅτε ἡ λέξις δημοκρατία ἐσήμενε

δίωξιν καί στρατόπεδον συγκεντρώσεως». Προσέξατε τήν δημοκρατικήν τακτικήν: ὄχι ἐπιχείρημα, ὄχι πολιτικό διάλογο, ἀλλά ὕβρεις.

Δέν δίδομεν σημασίαν καί **προχωροῦμεν**. Τοιχοκολλήσεις, έντυπα, βιβλία, ἀναγραφαί συνθημάτων, ὀμίλαιοι, μαθήματα εἰς πυρήνας κ.τ.λ. φέρουν νέους οπαδούς στό Κ4Α, πού **ἀπλώνεται** εἰς ὀλόκληρον τήν Ἑλλάδα. Παντού εἰς κάθε πόλιν τῆς Πατρίδος ἔχομεν παραρτήματα. Εἴμεθα **εὐλικρινεῖς**. Αἱ προκηρύξεις μας, πού ζητοῦν ἀλλαγὴν καθεστώτος διανέμονται στήν ἐπαρχίαν. Ἡ «Μακεδονία» (29-1-1967) γράφει: **«ἐκυκλοφόρησαν τελευταίως εἰς τήν ὕπαιθρον προκηρύξεις εἰς τὰς ὁποίας ἀναφέρεται μεταξύ ἄλλων ὅτι χρειάζεται ἓνα καθεστῶς 4ης Αὐγούστου...»**. Τό «Ἔθνος» (30-3-1967) γράφει: **«ἐγένεμισαν οἱ τοῖχοι τῶν Ἀθηνῶν μέ συνθήματα υπέρ τῆς "4ης Αὐγούστου..."**, ἡ Αστυνομία δέν ἔχει κατορθώσει ἀκόμη νά συλλάβῃ ἓνα ἔστω **εκ** τῶν δραστῶν καί τῶν ἀσχημιῶν παριστώσαι συμπλοκάς εἰς τήν Βουλὴν μέ τίς λεζάντες: **"Ἕλληνα Μέχρι πότε θά σέ κυβερνοῦν αὐτοί; Μέχρι πότε θά τοὺς ακριβοπληρώνεις; Μέχρι πότε θά σέ κοροϊδεύουν;..... οἱ βουλευταὶ στοιχίζουσι στόν φορολογούμενο λαό 2.700.000 δρχ. ἐτησίως..."**. Αἱ προκηρύξεις τῶν **τετραυγουστιανῶν ἐπροκάλεσαν** μεγίστην ἀγανάκτησιν εἰς τοὺς δημοκρατικούς πολίτας τῆς πόλεως! Καί ἐδῶ προσέξατε. Ἐμεῖς δέν ἐγγράψαμε ψεύ-

*Με τούς αιμνήστους Σ. Μανωλόπουλον καί Δ. Δημόπουλον.
Δεξιά ό Ά Δενδρινός στά γραφεία τού Κ4Α είς Θεσσαλονίκην.*

δη. Τήν ἀλήθειαν ἀνεκοινώσαμεν. Ἐνεφέραμεν τάς «βαρείας εκφράσεις» δηλαδή τάς ὕβρεις, πού μεταξύ των ἀνταλλάσσουν οί βουλευταί, δπως τάς ἐδημοσίευσαν αί εφημερίδες, ἐβάλαμε φωτογραφίας τών «συμπλοκών» τους καί είπαμε πόσο στοιχίζουν. Διαιτί ή αλήθεια προεκάλεσε «μεγίστην ἀγανάκτησιν» στούς δημοκρατικούς πολίτας; Ἄντί ν' αγανακτήσουν μέ τούς βουλευτάς των, ήγανάκτησαν μέ ἐμᾶς, πού ἀπλῶς ἐγράψαμε, δσα εκείνοι κάνουν.

Ἡ δρᾶσις μας στήν Κρήτην τούς ἐπόνεσε. Βλακωδῶς μάλιστα ἐδημοσίευσαν τό περιεχόμενον τού τριπτύχου

Αυτόκόλλητα
μέ το έμβλημα του Κ4Α.

κι' έτσι τό διέδιδαν περισσότερον. Ἡ «Αὐγή» (8-3-1967) γράφει εἰς ἄπταιστην καθαρεύουσαν: «Αἱ προκηρύξεις τοῦ Κ4Α αναφέρονται στό ἠθικό ποιόν τῶν βουλευτῶν».

Ἡ ἄνοδός μας στό πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης ἐπροβλημάτισε τους δημοκράτας. Βου-

λευτής τῆς Ε.Κ. κατέθεσε ἐρώτησι στήν βουλή καί κατήγγειλε, ὅτι «τό πανεπιστήμιο προστατεύει τοὺς τετραγουστιανούς» («Θεσσαλονίκη» 24-12-1967).

Δέν ἔλλειψαν καί αἱ δυναμικαί ἐκδηλώσεις. Ἐκ πεποιθήσεως δέν μετερχόμεθα τήν βίαν, ἀλλά καί δέν ὑποκύπτομεν εἰς αὐτήν. Ὅταν ἐχρειάζετο τά μέλη μας δέν ἐφοβοῦντο τήν σύγκρουσιν. Σχετικῶς ἡ «Ἀκρόπολις» (2-4-1967) μέ τίτλον: «Τό Κ4Α καί οἱ ὄπαδοί του πού χαιρεπιοῦνται φασιστικά» μάς πληροφορεῖ ὅτι «Οπαδοί

του Μάο και όπαδοί τής 4ης Αύγουστου άλληλοδέρονται στις φοιτητικές εκλογές...». Τόν Μάρτιον του 1967 άνεγράψαμε παντοῦ «συνθήματα υπέρ τής δικτατορίας» («Θεσσαλονίκη» 3-3-1967). Τόν άλλον μήνα ήλθε.

Ό Άπρίλιος 1967 μᾶς εύρίσκει στην άποκορύφωσι τής δυνάμεως μας. Συνεχιζαμε τόν διαφωτιστικόν μας άγῶνα και μέ πρωτοτύπους πράξεις, όπως μετωνομάζαμε οδούς π.χ. «Έδρασαν και πάλιν οι τειραυγουστιανοί. Χθές τό βράδυ κατέβασαν τήν ταμπέλλα και στην θέση τής έβαλαν άλλη. Έτσι ή οδός Μαραγκου έγινε οδός 4ης Αύγούστου» («Νέα» 8-4-1967). Τήν 11ην Άπριλίου 1967 ώργανώσαμε εκδήλωσι στο Κέντρο τών Άθηνών, μέ παρέλασι στους δρόμους. Στην συγκέντρωσι «δέν έλλειψαν επίσης και τά πλακάτ τής 4ης Αύγούστου-Κ4Α» («Άθηναιική» 12-4-1967).

Αυτή υπήρξε ή τελευταία δημοσία εμφάνισίς μας. Μετά δεκαήμερον ένας πόθος έγινε πραγματικότης. Ό Στρατός κατέλυσε τήν δημοκρατίαν και ανέλαβε τήν διακυβέρνησιν τής χώρας. Ό Δημόπουλος θά γράψη τό κύριο άρθρο τής «4ης Αύγούστου» (τεϋχος Μαΐου 1967) μέ τίτλο: «Τό έθνος έσώθη από τόν Στρατό του» και επίτιπλο «Πρόςμίαν νέαν Έλλάδα». Αυτά έπιστευάμε. Δυστυχώς ουτε τό ένα συνέβη, ουτε τό άλλο.

Μέ τον Λαδά

Τήν περίοδον 1967-1968 ό Λαδάς ήτο πανίσχυρος. Εύρίσκετο επί κεφαλής όλων τών ύπηρεσιών 'Ασφαλείας τοϋ καθεστώτος, 'Αστυνομία Πόλεων καί Χωροφυλακή, ήσαν υπό τās άμέσους διαταγās του. Δέν περιωρίζετο όμως στην 'Ασφάλειαν τοϋ καθεστώτος. Είχε άλλας βλέψεις, πού οϋδέποτε μοϋ τās άπεκάλυψε, αλλά πάντοτε τās άντελαμβανόμην, από τās έπαφās, πού άνέπτυσε καί από τās ένεργείας του.

Ό Συν/ρχης Λαδάς.

Κατόπιν έντολής του ώργάνωσα στό 'Υπουργείο Δημοσίας Τάξεως, στην γωνίαν τών όδών Μάρνη καί Γ Σεπτεμβρίου ένα «γραφείο διαφωτίσεως» πού έγκατέστησα στόν 4ον όροφον καί δπου προσέλαβα τό άπαραίτητον προσωπικόν. Τās κατευθύνσεις έδιδαν στελέχη τοϋ Κ4Α. Τό γραφείο: α) παρηκολούθει τά δημοσιεύματα τοϋ 'Ελληνικοϋ καί ξένου τύπου καί έκανε αναφορά στόν Λαδά μέ έκτιμήσεις καί προτάσεις, β) έσχεδιάζε καί εισηγείτο διάφορα μέτρα αντιμετώπισεως τών άντιστασιακών. Πρός τούτο συνεκροτήθη ένα

δίκτυο πληροφοριών, ανεξαρτήτου των αρμοδίων κρατικών υπηρεσιών, γ) έμεθοδεύθησαν έπαφαι του Λαδά με Άκολουθους των πρεσβειών ξένων χωρών, αρχής γενομένης με τούς "Αραβας Στρατιωτικούς Άκολουθους, δ) έθέσαμεν τάς βάσεις τής ιδεολογικής διαφώτισεως τής νεολαίας, κυρίως με έντυπον ύλικόν, ε) διοργανώσαμε πολλές όμιλίας του Λαδά εις Πανεπιστήμια κ.τ.λ. καί γενικώς ανέπτυξαμε έντονον δραστηριότητα στόν πολιτικόν χώρον.

Ό Παπαδόπουλος δέν είδε με καλό μάτι τήν προσπάθειά μας. Πάντοτε ύπωπτεύετο εκείνους, πού δέν έπρεπε. Με έκάλεσε στό ύπουργείο προεδρίας καί χαμογελαστός μου παρατηρεί: «Πολύ τσιγκλῆς τόν Λαδά καί μουρχειταικουρδισμένος». «Πάντα γιά τό καλό τής επαναστάσεως, κύριε Συνταγματάρχα, έμεϊς δέν είμεθα φίλοι σας δώδεκα καί πέντε, έμεϊς άγωνιζόμαστε από πρίν». «Τά ξέρω, τί λές γιά τίς Σχολές τών Σωμάτων Άσφαλείας; τί νά διδάσκουν; φέρε μου μία μελέτη έκτενῆ». «Μάλιστα, πότε τήν θέλετε;». «Χθές».

Έτοιμάζω τήν μελέτην έκπαιδεύσεως Άξιωματικῶν καί Άνδρῶν τών Σωμάτων Άσφαλείας καί τήν άλλην ήμέρα, μου τήν δακτυλογραφούν, τήν διορθώνω καί τηλεφωνώ στόν Ταξίαρχο Δημητρακόπουλο νά τού παραδώσω τήν μελέτην, πού μου έζήτησε ό Παπαδόπουλος. Μετά παίρνω τήν άπάντησι: «Κύριε Πλεύρη, ελάτε στό

ύπουργεῖο τώρα ἀμέσως». Μ' ἓνα αὐτοκίνητο τῆς Ἐπιχειρήσεως πηγαίνω ἐκεῖ. Μὲ δέχεται ὁ Παπαδόπουλος στό γραφεῖο του. «Εἶσαι κιόλας ἐτοιμος ἢ τὴν ἔγραψες στό πόδι;». «Ὁχι κύριε Συνταγματάρχα τὴν ἔγραψα μὲ πολλή προσοχή, ἀφοῦ ἤξερα, ὅτι θὰ τὴν ἐδιαβάzaτε ἐσεῖς». Του παραδίδω τὴν δωδεκασέλιδον εἰσήγησίν μου. Ἐκπλήσσομαι πού δέν τὴν παίρνει. «Βλέπεις νὰ μὴ προτρέχεις. Σέ διαψεύδω, δέν θὰ τὴν διαβάσω. Ἀπό αὐριο σέ διορίζω καθηγητὴ στὴ Σχολὴ Ἐπιχειρήσεως καὶ Χωροφυλακῆς. Καὶ κοίτα νὰ μὲ βγάλῃς ἀσπροπρόσωπο. Ἀλλὰ σέ αὐτὰ εἶσαι καλός. Σέ ἄλλα εἶσαι ἐπικίνδυνος. Πάρε τὴν μελέτη σου καὶ ἐφάρμοσέ την» καὶ μού τὴν ἔδωσε, δίχως νὰ τῆς ρίξῃ μιά ματιά.

Ἐπιστρέφω στό ὑπουργεῖο καὶ ἀναφέρω στὸν Λαδά τί συνέβη «Μπα; τὸν βρήκες στίς καλές του» σχολιάζει καὶ διατάσσει τὸν ὑπαπιστὴ του Ταμπάκη νὰ ἐκδοθοῦν γρήγορα-γρήγορα αἱ διαταγαὶ διορισμοῦ μου. μήπως ὁ Παπαδόπουλος μετανοίωσῃ.

Τὴν ἐπομένην κιόλας, 12 Σεπτεμβρίου 1967, ἐξεδόθησαν αἱ σχετικαὶ ἀποφάσεις τοῦ Ἐπιχειρήσεως Δημοσίας Τάξεως. Ἀὐθημερόν ὁ Διοικητὴς τῆς Σχολῆς Ἐπιχειρήσεως Ἄξιωματικῶν Α. Κυριακόπουλος, μού ἀνεκοίνωσε τὸ ὠράριόν μου. Τὸ ἴδιο καὶ ὁ Διοικητὴς τῆς Σχολῆς Ἐπιχειρήσεως Ἄξιωματικῶν Ἐπιχειρήσεως Πόλεως. Ἔτσι ἤρχισα τὰ μαθήματα πολιτικῆς κοινωνιολογίας (ψυχολογικός πόλεμος κ.ά.) στὰς

Μέτων Λαδά στο γραφείο του, στο Ύπουργείο Δημοσίας Τάξεως.

Σχολάς Ἀστυνομίας καί Χωροφυλακῆς, δπου καθώς έμαθα εἶχαν έπιτυχία. Τώρα συναντώ τυχαίως πρώην μαθητάς μου, πού μέ ένθουμοῦνται εύχαρίστως. Κάτι εἶναι καί αὐτό. Πάντως συνεδέθην ἀκόμη περισσότερο μέ τήν Ἀστυνομίαν, τήν όποίαν εκτιμώ καί πρός χάριν της έγραφα τό βιβλίον μου «Ἡ Ἀστυνομία μας».

Ἐπίσης ό Λαδάς έστειλε μίαν ομάδα τού Κ4Α στήν διεύθυνσι λογοκρισίας. Μετ' ολίγον έδημιουργήθησαν προβλήματα μέ τούς Τούρκους, διότι ό τουρκικός τουρισμός έξέδωσε διαφημιστικά φυλλάδια, στά όποια υπήρχαν Ἐλληνικοί κίονες καί έγραφαν: «8.000 χρόνια τουρκικής τέχνης!» "Όταν οί Τούρκοι τά έφεραν, διά νά τά έγκρίνη ή λογοκρισία, οί δικοί μας έγιναν θηρία. Από ποῦ καί ώς πού οί κίονες τής Περγάμου ήσαν τουρκική τέχνη; κι' οκτώ χιλιάδες χρόνια, πότε τά διέθεταν οί Τούρκοι στήν τέχνη; "Όχι μόνον δέν ένέκριναν τήν κυκλοφορία τους, αλλά τούς απέπεμψαν μέ σκαιόν τρόπον. Ἡ τουρκική πρεσβεία διεμαρτυρήθη καί μάς έδιωξαν, από τήν λογοκρισίαν.

Ἀπό τάς ἀξιολόγους συναντήσεις, πού εἶχε ό Λαδάς στό ύπουργεῖον ήτο μέ τόν Γερμανό Στρατιωτικόν Ἀκόλουθο φόν Γκύλντενφελνι, ένα σπουδαῖον απόστρατον Ἀξιοματικόν τής «Βέρμαχτ» ό όποιος παρέμεινε 13 χρόνια αιχμάλωτος στήν Ρωσίαν. "Ἡμουν παρών στάς συζητήσεις, διότι έκανα τόν διερμηνέα. "Όταν ἀπεχώρησε,

ἀπό τήν Ἑλλάδα τόν διεδέχθη ὁ φόν Κνέζεμπεκ. Καί οἱ δύο ἦσαν ἐξαιρετοί, ἀπό πάσης ἀπόψεως καί ἐξετίμων τόν Λαδά. Μετά ἀπό αὐτούς, ἔπεσε ἡ 21η Ἀπριλίου καί οἱ διάδοχοι των μέ ἀπέφυγαν ἐπιμελῶς. Ὁ Λαδάς δέν ἐβλεπε τούς Ἀμερικανούς, παρά τās προσπάθειās των καί τούς Ἀγγλους λόγω τῆς στάσεώς των στήν Κύπρο. Ἀκόμη δέν κατεδέχετο νά συναντηθῆ μέ τόν Ἑβραῖον ἐκπρόσωπον τοῦ Ἰσραήλ στήν Πατρίδα μας, πού ὠνομάζετο Γκολάν. Μίαν ἡμέραν, πού ὁ Ἑβραῖος ἦλθε στό ὑπουργεῖον ὁ Λαδάς ἔφυγε, διά νά μή τόν ἰδῆ. «*Δές τον ἐσύ*». «*Ἐνώ γιατί; γιά σας ἦλθε, ὄχι γιά μένα*». «*Τέλος πάντων αν ἀνέβη ἐπάνω εἰδοποίησέ με καί θά σοῦ πω τί νά κάνης*» καί ἐπῆγε στό ἀρχηγεῖο Χωροφυλακῆς, πού ἦτο σχεδόν δίπλα στό Ὑπουργεῖο. Ὁ Ἑβραῖος ἦλθε καί ἐπερίμενε, στόν προθάλαμο. "Ἔστειλα μ' ἕναν συνεργάτην μου μήνυμα, στόν Λαδά ἀρχαιοελληνιστί: «*Ἀφίχθη Γκολάν, τί χρή δρᾶν*». Ὁ Λαδάς δέν ἀπῆντησε καί ἀφοῦ ἐπερίμενε ὁ Ἑβραῖος ἔφυγε. Ἀπό τότε δέν τόν ξαναεἶδαμε, πρὸς μεγάλην μας λύπην.

Ἐπεδιώξαμε νά κάνωμεν μίαν διαφωτιστικὴν ἐκστρατεῖαν γενικῶς στόν λαό. Ἐκυκλοφορήσαμεν ἕνα πολὺ ὀμορφο καί πολὺ πρωτοπορειακόν περιοδικόν, διά τήν ἐποχὴν του. Τό «*ΜΑΤΙΕΣ*» μέ περιεχόμενον τήν μελέτη καί προβολή των ἐθνικῶν θεμάτων. Ἰδιοκτῆτης-ὑπεύθυνος ἐφέρετο ὁ Χ. Καναβός, διευθυντῆς ἐκδό-

ΜΑΤΙΕΣ

Έμπρός, όλόρθαι άτρόμεχοι
Μαυρίλα — Άστροπελέκι
Νά τό σπαθί γοργόστραψε
Και νά ή βροντή ντουφέκι

Έμπρός ή Έλλάδα λάμπει
άχολογάν οι κάμποι
Καίνε οι καρδιές, Έμπρός,
Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ

σεως ό δημοσιογράφος Α. Δαυΐδ και άρχισυντάκτης ό δημοσιογράφος Β. Λαμπρόπουλος. Άργότερον ιδιοκτήτης-υπεύθυνος ανέλαβε ό Κόμπης και διευθυντής εκδόσεως ό Τ. Γρηγοριάδης, πού τόν διεδέχθη ή Ναυσικά Κόμπη. Ξεφυλλίζων τόν τόμον τού περιοδικού (25 τεύχη) βλέπω τήν ποιότητα τής ύλης, πού είναι άξία θαυμασμού. Τά έξοδα έκαλύπτοντο, από μίαν διαφήμισιν τού ΠΡΟ-ΠΟ πού διέταξε ό Άσλανίδης νά μάς δώσουν. Στο τεύχος Σεπτεμβρίου 1969, παρεχώρησε στο περιοδικόν, ό αείμνηστος Άρχιεπίσκοπος Σεραφείμ, τότε Μητροπολίτης Ίωαννίνων, μίαν συνέντευξιν, διά τήν Βόρειον Ήπειρον. Γεμάτος έθνικήν έξαρσιν έδήλωσε κατηγορηματικώς: «*Η Βόρειος Ήπειρος είναι Έλληνική και ως τοιαύτη δέον νά επανέλθη εις τούς κόλπους τής Έλληνικής Έπικρατείας, από τήν όποίαν άδίκως άπεσπάσθη και άδίκως κρατείται άποκεκομμένη... θά ήδυνάμην νά προσθέσω, ότι ή έμπειρία ή κτηθεΐσα τόσον από σύγχρονα δεδομένα, όσον και από τοιαύτα του παρελθόντος καταδεικνύει σαφώς, ότι επί πλέον λόγοι ασφαλείας και νομίμου άμύνης του Έλληνικοϋ κράτους συνηγοροϋν, υπέρ τής επιστροφής τής Βορείου Ήπείρου, εις τήν Ελλάδα».*

Λόγοι πατριωτικοί, τούς όποιους δέν άναμένομεν νά ακούσωμεν, από τούς πολιτικάντηδες. Λόγοι τούς ό-

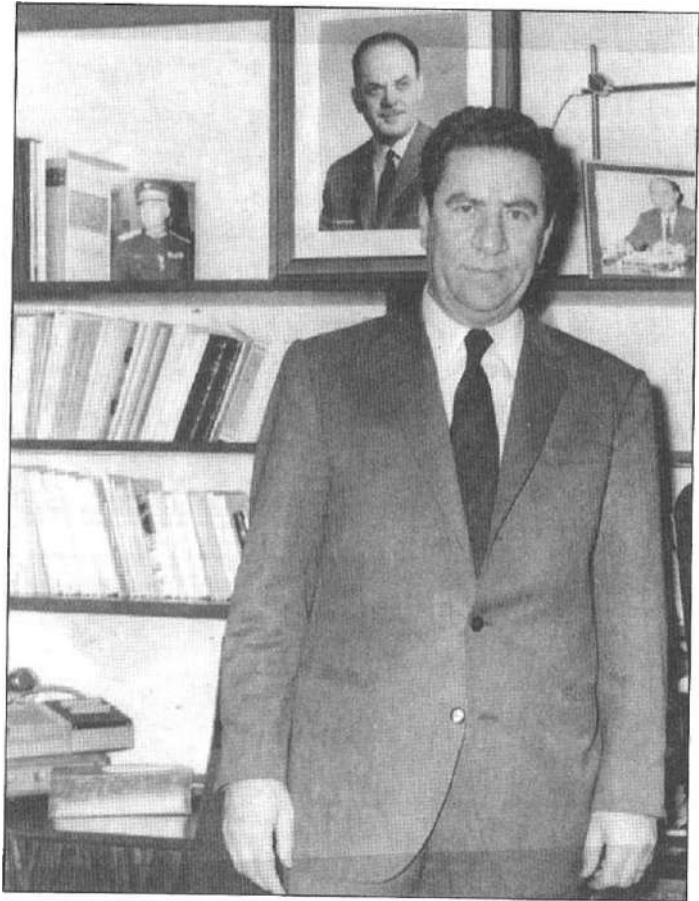

Σεραφείμ: Ένας Έθνικώς άξιος Ίεράρχης.

ποίους ό σημερινός Ἀρχιεπίσκοπος στερείται τοῦ θάρρους νά ἐκφέρη.

Ἡ πρόοδος του περιοδικοῦ «ΜΑΤΙΕΣ» ἀνησούχησε τοὺς πρώην ἀριστεροσοσιαλιστάς, πού περιέβαλαν τόν Παπαδόπουλον καί ἤρχισαν νά υπονομεύουν τήν ἔκδοσιν. Τήν ἐδυσφήμουν ἢ τήν ἐχαρακτήριζαν... φασιστικήν. Μέ ἐκάλεσε ό Σύν/ρχης Κωνσταντίνος Παπαδόπουλος. Μοῦ εἶπε, **διά τό περιοδικόν**. Τού ἐδειξα πολλά τεύχη καί τόν παρεκάλεσα νά ἐξετάσῃ τήν ὕλην του. Τίποτε **πολιτικόν**, παρά μόνον ἐπαινοί διά τήν 21ην Ἀπριλίου. Οὐδεμία κριτική ἐναντίον της. Προβολή ἐθνικῶν θεμάτων, μέ στόχον τήν πατριδογνωσία καί Ἑλληνογνωσία. *«Στίς κατηγορίες, κ. Σύν/ρχα. ἀπαντῶ μέ τό ἴδιο τό περιοδικό. Διαβάστε τήν ὕλη του καί ἀποφασίστε»*. ὍΚ. Παπαδόπουλος μέ ὑπεστήριξε. Ὅχι μόνον δέν μᾶς ἐκλείσε τό περιοδικό, ἀλλά μᾶς ἐνίσχυσε, μέ διαφήμισι τῆς καπνοβιομηχανίας «Καρέλια». Ὅταν τόν εὐχαρίστησα μέ ἐπληροφόρησε. Ὅτι ἐφώνησε τόν Σταματόπουλο καί ἄλλους ὁμοσταύλους του καί τοὺς *«ἐτρίξα τά δόντια. Νά σταματήσουν ν' ἀσχολοῦνται μέ σένα. Ἐλπίζω νά μή μέ βάλῃς σέ μελάδες»*.

Τό περιοδικόν λοιπόν ἐξηκολούθησε τήν ἔκδοσίν του. Ἀλλά οἱ ἐχθροί μας, μετά ἀπό μίαν μικράν ἀνάπαυλαν επανήλθαν δριμύτεροι. Ὁ Παπαδόπουλος εἰδοποίησε τόν Ἀσλανίδη νά κόψῃ τήν διαφήμισιν, πού εἶ-

Όσυν/ρχης Άσλανίδης, πολιτικῶς εὐφυής καί δυναμικός.

χαμε, από τό ΠΡΟ-ΠΟ. Ὁ Ασλανίδης μου ἐξήγησε «*Ἄκουκώστα, δέν ἀξίζει νά τσακωθῶ γιά τό περιοδικό. Θά δοῦμε πῶς θά σέ βοηθήσω*». Ἔτσι ἐκλείσαν ἓνα ἐντυπο, πού ἠγωνίζετο, διὰ τήν 21ην Ἀπριλίου καί τήν Ἑλλάδα. Ποῖοι; Ἕλληνες Ἀξιωματικοί. Καί πότε; ἐπί Στρατιωτικοῦ καθεστώτος! Ἀντί δηλαδή νά μάς συγχάρουν καί νά μάς συμπαρασταθοῦν μάς ἐζήτησαν καί τόν λόγον, πού τούς ὑπεστηρίξαμε.

Τά στελέχη τού Κ4Α ἀπεγοητεύθησαν. Ὁ Μανωλόπουλος, μέλος τῆς Διοικούσης Ἐπιτροπῆς ἐξέφρασε μίαν ἀπολύτως λογικήν γνώμην: «*Ἀφοῦ δέν μάς θέλουν, γιατί ἀγωνιζόμεθα γι' αὐτούς*». Ὁλαδὰς μάς συνέστησε ὑπομονή, «*δπως κάνω καί ἐγώ*». Μέ τήν ὑπομονή ἐδῶ καί μέ τήν ὑπομονή ἐκεῖ ἡ Ἐπανάστασις κατέληξε, δπου κατέληξε.

Τό «*γραφεῖον διαφωτίσεως*» εἶχε ἀρίστην συνεργασίαν μέ τήν Γενικήν Ἀσφάλειαν. Ἐβλεπα μακρύτερον καί συνεκέντρωνα στοιχεῖα, δι' ὅταν καί ἐάν χρειασθοῦν. Εἰδικώτερον: α) κατέγραφα τούς δημοσιογράφους, πού ἐπληρώνοντο, ἀπό τά μυστικά κονδύλια τού ὑπουργείου, β) ἐσημείωνα τούς πρῶην πολιτικούς, πού *συνειργάζοντο* μέ τήν Χούντα, ἐπαιρναν δάνεια, ἐκτιζαν ξενοδοχεῖα κ.τ.λ., γ) ἐπεσήμανα, τάς σχέσεις τῶν ἐμφανιζομένων ἀντιστασιακῶν μέ τήν Ἀσφάλειαν, δ) ἐσχημάτισα κατάλογο τῶν δημοσιογράφων καί πολιτικάντηδων, πού

έχρηματοδοτοῦντο ἀπό ξένας πρεσβείας, ε) ἐπῆρα πίνακα τῶν ἀντιστασιακῶν, πού ἔδιναν πληροφορίας, στ) ἐμάθαμε λεπτομερώς τήν οἰκονομική, οἰκογενειακή κατάστασι τῶν ἐνεργῶν ἀντιστασιακῶν καί κάποιας ἰδιαιτερότητάς των, πού τότε ἦσαν μειονέκτημα, ἐνῶ τώρα πλεονέκτημα κι' ἄλλα πολλά, πού δέν εἶναι τοῦ παρόντος.

Ἐπεδίωξα λοιπόν ἐκμεταλλεούμενος τήν θέσιν μου, στόν Λαδά νά συμπληρώσω τό «γραφεῖον διαφωτίσεως» μ' ἕναν κλάδο πληροφοριῶν, τόν ὅποιον ἀνέθεσα στόν ἔμπιστόν μου Κουτράκον.

Μέγας ἀντίπαλος τοῦ Λαδά ἦτο ὁ Ρουφογάλης. Ἡ ἀντίθεσις των μετεδόθη στήν Ἀσφάλειαν καί στήν ΚΥΠ ἀντιστοίχως. Ὁ Λαδάς παρηκολούθει τάς ἰδιωτικές δραστηριότητες τοῦ Ρουφογάλη καί ἀντισιρόφως. Ἡ ΚΥΠ ἐπληροφορήθη ἀπό τοὺς ἀνθρώπους της, ὅτι τό «γραφεῖον διαφωτίσεως» δέν περιορίζεται εἰς ἐκδόσεις καί ὁμιλίας, ἀλλά ἐπιτελεῖ ἔργον υπόπτου εὐρύτητος. Εἰς μίαν ἀναφοράν του ὁ Ρουφογάλης ἐχαρακτήρισε ὀλέθριον λάθος τόν διορισμόν μου, στήν Σχολήν Ἀξιωματικών Ἀστυνομίας καί Χωροφυλακῆς. Ἀνελπίστως αὐτό μου ἔκανε καλό. Μ' ἐκάλεσε ὁ Παπαδόπουλος καί μου ἀνεκοίνωσε «Κώστα, ξέρεις τί συμπάθεια σου ἔχω, ἀλλά πρέπει νά σέ ἀπολύσω ἀπό τίς Σχολές, διότι σέ κατηγοροῦν γιά φασίστα». Εἶχα ἐμπρός μου ἕνα Συν/ρχη, πού κατέλυσε τήν δημοκρατίαν, διέλυσε τά κόμματα, ἔκλει-

σε τό κοινοβούλιον, κατέβασε τά άρματα στους δρόμους καί έλεγε έμένα φασίστα!

Τά έπαιξα όλα γιά όλα. «Έχετε δίκιο πρέπει νά φύγω από τίς σχολές μετά από αυτά πού έκανα». «Τί έκανες;». «Όπως έρετε κατέβασα τά τάνκς καί ανέτρεψα τήν δημοκρατία...». «Φθάνει, δέν είσαι δπως μου λένε διάβολος, αλλά τρίβολος, αλλά τέτοιους θέλω». Μέ άφησε στάς Σχολάς κι' όχι μόνον, διέταξε νά διδάσκω καί στήν Σχολή Γενικής Μορφώσεως του Άρχηγείου Στρατοϋ. Ο Διευθυντής Σπουδών τής Σχολής Άντ/ρχης Βαρύτης, μου έδωσε τό πρόγραμμα καί μετά μέ έπαρουσίασε στον Διοικητή Συν/ρχη Γιαλίρη. Τά θέματα πού έδίδασκα, από δικά μου βιβλία, πού διενεμήθησαν δωρεάν ήσαν: Ιστορία καί περιεχόμενο διεθνούς κομμουνισμού, φιλοσοφία Έγέλου, ύλισμός Φώϋερμαχ, γαλλικός σοσιαλισμός, βιομηχανική επανάσταση, Σταλινισμός, Τροισκισμός, ρήξεις ΚΚ Ρωσίας καί ΚΚ Γιουγκοσλαβίας, σοβιετική πολιτική, κατατάξεις καί είδη προπαγάνδας, επαναστατική μάζα, αρχαί πολιτικής κοινωνιολογίας, ψυχολογικός πόλεμος κ.τ.λ. 13 ώραι τήν εβδομάδα. Κυρίως όμως έδίδασκα τήν Άρχαίαν Έλλάδα.

Στήν Σχολήν αυτή μου έδόθη ή ευκαιρία νά συνδεθώ μέ άξιολόγους Άξιωματικούς. "Ηδη καί παρά τήν άντοχήν καί τήν νεανικήν μου ήλικίαν ήλθε ή κόπωση. Τό πρωϊ έργασία στό ύπουργεϊο, μέχρι τό άπόγευμα.

Ἔργασία διά τάς Σχολάς, δπου ἔχρειάζετο προετοιμασία καί τό βράδυ στό Κ4Α. Καθημερινώς διεπίστωνα, ὅτι μέ ἀφήνουν αἱ δυνάμεις μου.

Τέλη Ἀπριλίου 1967 ὁ Παπαδόπουλος ἐκάλεσε ἐμένα καί τόν Δενδρινό στό γραφεῖον του, στό ὑπουργεῖον Προεδρίας. Τόν ἐπεσκέφθημεν καί εἶχαμε μίαν ειλικρινή συζήτησι. Ἐπεμέναμεν ἰδιαίτερος στήν ὀργάνωσι τῆς νεολαίας. Διότι ἄν δέν ὀργανώσῃ τήν νεολαία ἢ 21η Ἀπριλίου, θά τήν ἐκμεταλλεuthῇ ἡ ἀντίδρασις. Ὁ Δενδρινός ὠμίλησε μέ θέρημν καί ἐπιχειρήματα. Ὁ Παπαδόπουλος ἤκουε μετά προσοχῆς. Στό τέλος δηλώνει: «Αὐτά τά πράγματα δέν γίνονται». Ὅποτε ὁ Δενδρινός θαρραλέως του λέγει κατά πρόσωπον: «Ἐ, τότε θά σᾶς στήσουν στόν τοῖχο!» Καί ἐδικαιώθη, ἀφοῦ τόν κατεδίκασαν εἰς θάνατον.

Ἐκείνη τήν ἐποχήν ἐβλεπα συνεχῶς τόν Ἀσλανίδη στό γραφεῖον τῆς Γενικῆς Γραμματείας Ἀθλητισμοῦ, στήν ὁδό Πανεπιστημίου. Συνήθως συνεσκέπτετο μέ τόν ἀναπληρωτή του Βλαδίμηρο καί τόν νομικόν του σύμβουλο Κατζουρό, πού καί οἱ δύο ἦσαν τῶν καταδρομῶν.

Εἶπαμε νά ἐφαρμόσωμεν ἓνα σχέδιον δημιουργίας νεολαίας. Ὁ Παπαδόπουλος δέν ἠθελε ὀργανώσῃ νεολαίας, διότι ἐνεθύμιζε τήν ΕΟΝ τοῦ Ἰ. Μεταξά, χωρίς νά μάς ἐξηγή, διατί αὐτό ἦτο κακόν. Τελικῶς ἀπεφασίσσαμεν νά πάρωμεν μίαν ἤδη ὑπάρχουσαν ὀργάνωσιν

*Από τελετήν ὄρκωμοσίας Ἀλκίων.
20.000 Ἑλληνόπουλα ἐπέκνωσαν τὰς τάξεις τῆς ὀργανώσεως.*

νεολαίας, ἡ ὁποία πραγματικῶς ὑπῆρχε μόνον ὡς σωματεῖον στά χαρτιά. Ἦσαν οἱ «Ἀλκιμοί». Ὁ Ἀσλανίδης συνεφώνησε καί διέθεσε τὰ ἀναγκαῖα χρήματα, διὰ τὴν ἐνοικίασιν γραφείων, ἐπίπλωσιν, κατασκευὴν στολών, ἀγοράν ὑλικῶν κ.τ.λ.

Κατ' ἀρχὴν ἐνέκρινε τὴν κίνησιν κι' ὁ Παπαδόπουλος, ἀλλ' ἐζήτησε νά μὴ φαίνωμαι ἐγώ. Ἔτσι συνεκροτήθη ἓνα Διοικητικὸν Συμβούλιον μέ πρόεδρον, τὸν Στρατηγὸν Κουρελέα, ἴσως τὸν πλέον παρασημοφορημένο Ἀξιωματικὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ. Στὸ Δ.Σ. με-

τεῖχε ὁ Δημόπουλος, ὁ Δενδρινός, ὁ Βασιλόπουλος καὶ ἄλλοι τοῦ Κ4Α πού κατέλαβαν καιρίας θέσεις. Ἄναμφιβόλως ἡ ὀργάνωσις τῶν Ἀλκίμων ἐξουσιάζετο ἀπολύτως ἀπὸ ἐμᾶς. Εἶδαμε τὴν εὐκαιρίαν ἐξορμήσεως, πρὸς τὴν μάζαν τῶν νέων καὶ τὴν ἀξιοποιήσαμε ἐντατικῶς. Ὑπέβαλα στὸν Ἀσλανίδη λεπτομερές πρόγραμμα ἐκπαιδεύσεως τῶν Ἀλκίμων, πού ἐπεδιώξαμε νά τὴν καταστήσωμεν παραστρατιωτικὴν ὀργάνωσιν, πού θὰ ἀπετέλει τὸν λαϊκὸν σιδηροῦν βραχίονα τοῦ καθεστώτος. Ὁ Ἀσλανίδης ἐπίασε τὸ θέμα. Οἱ Ἄλκιμοι ἐπραγματοποίησαν τὴν πρώτην τους ἐμφάνισιν. Στολή, δίκωχον, μπότα, στρατιωτικὴ πειθαρχία καὶ παράστασις. Ἐντὸς ἑξαμήνου 20.000 νέοι Ἄλκιμοι ὠρκίσθησαν στὸ στάδιον τῆς ΑΕΚ. Τὸ θέαμα ἦτο ἐπιβλητικόν. Ἡ νεολαία προσήρχετο μαζικῶς στοὺς Ἀλκίμους, πού τώρα ἐφοδιάσθησαν καὶ μέ 500 καραμπίνας «Ρέμιγκιον». Ἐπὶ τέλους ὠργανοῦτο ὁ δυναμισμὸς τῆς νεολαίας. Τὰ γραφεῖα τῶν Ἀλκίμων ἐγέμισαν τὴν Ἑλλάδα. Μὰς ἐκυρίευσε ευφορία, ἀλλὰ πάντοτε ἐφοβούμεθα τὴν ἀντίδρασιν τοῦ Παπαδοπούλου. Οἱ καλοθεληταὶ αὐλοκόλακες, πού περιτριγύριζαν ἐκείνον τὸν πανέξυπνον ἄνθρωπον, τὸν ἐπείσαν, ὅτι ὁ Πλεύρης δημιουργεῖ ὀλοκληρωτικὸ καθεστῶς! Στρατικοποιεῖ τὴν νεολαίαν.

Ὁ Παπαδόπουλος φιλόπτοτος πρὸς τὰ ἐκεῖ, πού δέν ἐπρεπε μέ καλεῖ στὸ γραφεῖον του. Γλυκύτατος στὸν

λόγο, απαιτεί να μη ανακατεύωμαι στους Αλκίμους, αλλά να αποχωρήσω σιγά-σιγά. Μοῦ ανακοινώνει, ὅτι διώρισε κυβερνητικόν ἐπίτροπον στους Αλκίμους τὸν Σύν/ρχην τῆς ΚΥΠ Μουρίκην, μὲ δικαίωμα εγκρίσεως τῶν ἀποφάσεων τοῦ Δ.Σ. Οὐσιαστικῶς ἀνέθεσε στὸν Μουρίκην νὰ ἀναστείλῃ, ν' ἀνακόψῃ τὴν ἀνάπτυξι τῶν Αλκίμων καὶ τέλος νὰ τοὺς διαλύσῃ.

Ἔχων ὑπ' ὄψιν τὰς σημειώσεις μου ἀπάντησα: «Συμφώνως μὲ τὸ ὀργανωτικὸν πρόγραμμά μας ἐντὸς ἐνός ἐτους θὰ ἔχωμεν 50.000 νέους πιστοὺς στὴν 21 ἡν Ἀπριλίου. Αὐτὸ δὲν τὸ θέλετε; Αἱ χιλιάδες τῶν νέων Αλκίμων διαπαιδαγωγούνται στὰ ἰδανικά τῆς Πατρίδος, ἐκκλησιάζονται καὶ λαμβάνουν προστρατιωτικὴ ἐκπαίδευσιν. Αὐτὸ δὲν τὸ θέλετε; Ἄνεγώ ενοχλῶ φεύγω, ἀλλ' ὄχι ἡ ΚΥΠ νὰ ἀναλάβῃ τοὺς Αλκίμους. Εἶναι κρῖμα νὰ διαλυθοῦν. Οἱ Ἄλκιμοεῖναι οἱ πρῶτοι ὀργανωμένοι ὀπαδοὶ καὶ μάλιστα νεολαῖοι τῆς 21ης Ἀπριλίου. Αὐτὸ δὲν τὸ θέλετε;».

Μοῦ ἀπάντησε: «Θὰ συνεκτιμῆσω ὅσα εἶπες μὲ ὅσα ξέρω καὶ θὰ ἀποφασίσω. Πρὸς τὸ παρὸν μεῖνε στους Αλκίμους». Μετὰ μὰς ἐπέβαλε τὸν Μουρίκην, ὁ ὅποιος ἦτο ἐξυπνος κι' ἐντιμος Ἀξιοματικός, ἐβλεπε τὸ ἔργον τῶν Αλκίμων καὶ μὲ δυσαρέσκειαν ἐπειθάρχει στὴν ἐντολὴν πού ἐπήρε: Οἱ Ἄλκιμοι νὰ διαλυθοῦν.

Στὸ περιοδικὸν «Ἐπίκαιρα» (8-1-1975) ἐπισημαίνε-

Στό γερμανικό περιοδικό «Der Spiegel» (29-9-1969) δημοσιεύεται ή ανωτέρω φωτογραφία παρελάσεως Άλκίμων (= δυνατοί) στην οδό Πανεπιστημίου. Είς εκτενές άρθρον, στό περιοδικόν αναφέρεται, όπι είμαι ό ιδεολογικός Άρχηγός τους («Chefideologe Konstantinos Plevris») κι όπι ίδρυσα 40 γραφεία στην έπαρχία.

ται, ή αποτυχία της προσπάθειάς μου νά οργανώσω τό κίνημα της Νεολαίας:

«Όμως τά σχέδιά του νά γίνουν οι Άλκιμοιμιά νεολαία “σωστή” -κατά τά πρότυπα τής ΕΟΝ- συνάντησαν δυσκολίες καί δέν έφαρμόστηκαν».

Μέ προσοχή παρηκολούθουν τά έσωτερικά τής Έπαναστάσεως. Στό γραφείο του Λαδά πολλοί Άξιωματικοί ήρχοντο καί συνεζήτουν μαζί του. Τούς άπασχόλει μήπως ό Παπαδόπουλος συνεβιβάζετο καί ή 21η Άπριλίου έτελείωνε. Στό θέμα τής δημοκρατίας καί τής βα-

σιλείας ήσαν **ἀνένδοτοι**. Ποτέ πίσω. Πάντα εμπρός. Ὁ Λαδάς μέ **εἰλικρίνεια ἀνεγνώριζε**, ὅτι ἔχουν δίκαιο καί ὅτι οἱ φόβοι των ήσαν βάσιμοι. Ὁ Παπαδόπουλος ἔβαζε συνεχῶς νερό στό κρασί τῆς **Ἐπαναστάσεως**, δίχως νά ἔχη πραγματική **πίεσι**. Οὔτε βασιλεύς ὑπῆρχε, οὔτε κόμματα. Ὁ λαός ἀπό τό ένα μέρος τούς **ἐλθσομόνει κι** ἀπό τό ἄλλο ὄλοέν καί περισσότερο ἐδέχετο τήν **21ην Ἀπριλίου**. Ἦτο ζήτημα **δύο-τριῶν ἐτῶν ἀκόμη**, διά νά λησμονηθοῦν οἱ **ἀντίπαλοι** τῆς **Ἐπαναστάσεως** καί αὐτή νά **ἐδραιωθῆ ὀριστικῶς**. **Διατί** λοιπόν νά συζητώμεν; καί μέ ποίους; τούς **ξεδοντιασμένους** τελείως;

Ὁ **ἀπόστρατος Ἀντ/ρχης Χαρίλαος Χατζηγιάννης** ήτο συμμαθητής τοῦ Παπαδοπούλου στήν Σχολή **Εὐελπίδων** κι ἀπό τότε παρέμεναν φίλοι. Κατά τήν διάρκεια τῆς **21ης Ἀπριλίου** ἐπεσκέπτετο **ἐπανειλημμένως** τόν Παπαδόπουλο καί μετέφερε **ἀπόψεις** του, στόν **βασιλέα**.

Τόν **Μάρτιον** τοῦ 1968 ἐπεσκέφη τόν Λαδά καί τοῦ **ἐζήτησε** τήν **ἄδειαν** νά **συναντήσῃ** τόν **Ἔρσελμαν**. Ὁ Λαδάς ήρήθη νά τοῦ **κάνῃ** τήν **χάριν**. «**Εἶναι ἀρκετό** στόν **Ἔρσελμαν**, πού τόν **ἀφήσαμε** νά **ζή**. **Αὐτόν** καί **μερικούς** ἄλλους **ἔπρεπε** νά τούς **στήσουν** στόν **τοιχο** καί νά τούς **τουφεκίσουν**». Ὁ Χατζηγιάννης **ἐρώτησε** τόν Λαδά, **διά** τόν **Βασιλέα**. Ὁ Λαδάς **ἀστραψε** καί **βρόντησε**: «**Αν ὁ βασιλιάς γυρίσῃ** **θά** τόν **σκοτώσω** **ἐγώ ὁ ἴδιος**». Ὁ Χα-

ιζηνγιάννης αντελήφθη, ότι με την Έπανάστασιν, στήν έξουσίαν ἀποκλείεται ἐπάνοδος τοῦ βασιλέως.

Ὁ Λαδάς καί προπαντός ὁ Ἄσλανίδης ἐξέφραζαν τοὺς σκληροὺς τῆς Ἐπαναστάσεως. Ἦσαν ὁ θορυβώδης ὀρμητικὸς ποταμὸς, πού ὅμως ἐστεροῦντο στρατιωτικῆς ἰσχύος, διότι δέν ἠγοῦντο μονάδων. "Ἄλλος ποταμὸς, ὕπουλος, διωγκοῦτο σιωπηρῶς, δίχως νά φαίνεται, μέ δύναμι, διότι διέθετε τὰς μονάδας τῆς ΕΣΑ καί προετοιμάζετο.

Στό γραφεῖον τοῦ Λαδά ἤρχοντο γνωστοί Ἑλληνοαμερικανοί πράκτορες τῆς CIA, οἱ ὅποιοι ἐνδιεφέροντο, διά τήν ἀπελευθέρωσιν ὀρισμένων ἀντιστασιακῶν, πού εἶχαν συλληφθῆ, ἀπό τήν Ἀσφάλειαν. Ὁ ὑπουργός Δημοσίας Τάξεως Τοτόμης, τόν ὅποιον κατηγόρησαν ἀδίκως ὡς πράκτορα τῆς CIA ἀντέδρα: «*Τί θέλουν οἱ δικοί σας μέσα στις ἀντικαθεστωπικές οργανώσεις;*» τοὺς ἐλέγε κι' ἐκεῖνοι στερεοτύπως ἐδιναν τήν ἀπάντησιν: «*τούς στείλαμε γιά νά παίρνομε πληροφορίες.*»

Ἐνθυμοῦμαι τόν Καραμεσίνη, τόν Κορωνόπουλο καί ἄλλα στελέχη τῆς CIA πού ἐπανειλημμένως ἐπενέβαιναν, υπέρ ἀντιστασιακῶν. Αὐτό τους τό ἐνδιαφέρον ἐκίνησε τὰς ὑποψίας τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Ἀστυνομίας Σακελλαρίου, ὁ ὅποιος ἐδωσεν ἐντολή νά ἐρευνηθῆ προσεκτικῶς τό παρελθόν ἐκείνων τῶν ἀντιστασιακῶν. Ἐσχηματίσθη ἔτσι ἓνας κατάλογος προσώπων, δπου εἶδαμε, ὅτι

ὄλοι τους, μὰ ὄλοι τους είχαν σπουδάσει εἰς ἀμερικανικά πανεπιστήμια καὶ μετεῖχαν εἰς ἀριστεράς οργανώσεις, πολὺ πρὶν τῆς 21ης Ἀπριλίου. Κατελήξαμε στό ὅτι ἡ CIA εἶχε διαβρώσει εἰς βάθος ἀριστεράς οργανώσεις (φιλειρηνικές, ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, διεθνούς φιλίας κ.τ.λ.) ἢ ὅτι ἡ CIA ἐδημιούργησε ἀριστεράς ὀργανώσεις, διὰ τῶν πρακτόρων τῆς. Ἐπιθανολογήσαμε, ὅτι κατὰ περίπτωση μπόρεῖ νά συνέβαιναν καὶ τὰ δύο.

Πάντως διὰ νά ἀντιμετωπισθῆ τό θέμα ἐγινε μία σύσκεψις, στήν ὁποίαν προήδρευε ὁ Στρατηγός Βελλιανίτης τῆς Γενικῆς Διευθύνσεως Ἐθνικῆς Ἀσφαλείας (ΓΔΕΑ). Ἄνθρωπος ἀξιοπρεπέστατος καὶ πανέξυπνος. Παρίσταντο διάφοροι τῆς Ἀσφαλείας ἀπό τήν Ἀστυνομίαν Πόλεων καὶ τήν Χωροφυλακήν. Δίπλα μου ἐκάθησαν δύο Ἀστυνομικοί συμφοιτηταί μου, πού προσέφεραν μεγάλας ὑπηρεσίας στήν πατρίδα καὶ είχαν τραγικό τέλος. Ὁ Ἐ. Μάλλιος καὶ ὁ Π. Μπάμπαλης.

Αὐτοὶ ὠμίλησαν πρῶτοι καὶ ἀπό κοινού ἀνέπτυξαν τήν ἄποψιν, ὅτι ὑπάρχουν ἀριστεραὶ καὶ κομμουνιστικά ὀργανώσεις, πού ἐλέγχονται ἀπό τήν CIA. Προσεκόμισαν στοιχεῖα, ἀσφαλῶς ὀλιγώτερα ὅσων κατεῖχον. Τελικῶς ὁ Στρατηγός Βελλιανίτης κατέληξε στήν ἀπόφασιν, ὅτι ἡ Ἀσφάλεια θά παραδίδη κάθε συλλαμβανόμενον ἀντιστασιακό, διὰ τόν ὅποιον ἐνδιαφέρεται ἡ CIA

στόν Εισαγγελέα ως παρανομουντα, ώστε ή CIA νά απευθύνεται στό 'Υπουργεῖο Δικαιοσύνης καί ὄχι στό ὑπουργεῖο Δημοσίας Τάξεως.

Τήν ἀπόφασιν ἐνέκρινε ὁ Λαδάς καί ἀμέσως ἐδόθησαν αἱ σχετικαί ἐντολαί. Ὁ Λαδάς μάλιστα ἐσχολίασε: «Μήπως πρίν δοθοῦν στόν Εἰσαγγελέα νά τρώνε κι' ἓνα ξῦλο». «Γιατί ὄχι;» ἀπήντησε ὁ Τοτόμης «νά δέρονται μάλλον διότι εἶναι τῆς CIA καί ὄχι διότι ἐκάναν ἀντίστασι». Τόν Τοτόμη τόν συνήνητσα τό 1983 στήν Ν. Ἰόρκη νά ζή πάμπτωχος, εἰς ἓνα δωμάτιον. Ἐνεθυμήθη τά περασμένα καί μοῦ εἶπε: «ἤμουν βλάκας πού δέν ἔβγαλα λεφτά, δταν ἤμουν ὑπουργός».

Στήν σύγκρουσι Λαδᾶ-Ρουφογάλη ἐπικρατεῖ ὁ Ρουφογάλης, διότι εἶχε τήν στήριξι τοῦ Παπαδοπούλου. Τόν Νοέμβριον τοῦ 1968 μετά ἀπό μίαν ἐπεισοδιακὴν συνάντησιν μέ τόν Παπαδόπουλον ἐπιστρέφει ὁ Λαδάς σκεπτικός, περίφροντις. Κάθεται στό γραφεῖον μου. «Μέ μετέθεσε στό Ἰπουργεῖον Ἐσωτερικῶν. Θά εἶμαι ἐκεῖ Γενικός Γραμματεὺς, ὑπό τόν Παττακό. Θέλει νά μέ ἀποδυναμώσῃ. Θ' ἀσχολοῦμαι μέ Δήμους καί Κοινοτήτας». Ἐκρατήθην, διά νά μή τοῦ εἶπω «ὑπομονή», διότι δέν ἦτο ὥρα, διά πειράγματα. Ὁραιοποιῶ τό δυσάρεστο νέο. «Ὅπως φαίνεται πηγαίνει πρὸς ἐκλογάς. Συνεπὼς ἂν βάλετε δικούς σας κοινοτάρχες καί δημάρχους ἰσχυροποιεῖσθε πολιτικῶς». «Πλεύρη, ἄστα αὐτά. Ἐχάσαμε

Λαδάς - Μπαλόπουλος. Δύο ήρωικοί Συν/ρχαι.

τό τραίνο. *Αύριο πᾶμε* στην πλατεία Κλαυθμώνος. *Έτοιμασε* τὰ σχετικά».

Τὴν ἄλλην ἡμέραν μετεφέρθημεν στό **ὑπουργεῖον ἐσωτερικῶν**. Ὁ Λαδάς εἶχε **πικρόχολον** συζήτησιν μέ τόν **Παττακόν**, τόν ὅποιον δέν **συνεπάθει**. Τά **αἰσθήματα** **βεβαίως** ἦσαν **ἀμοιβαῖα**. Ὁ Παττακός **μάλιστα** ἔστειλε στόν

Παπαδόπουλον έγγραφον κατηγορητήριον, ἐναντίον τοῦ Λαδά. Μετά ἐπαρουσιάσθη καί ἐγώ. Ὁ Παττακός μοῦ ὠμίλησε πολὺ φιλικῶς. Διευθυντὴς τοῦ γραφείου του ἦτο ἕνας ἀξιοπρεπέστατος δικηγόρος ὁ Α. Φίλος. Ἐμείναμε εἰς ἐκεῖνο τὸ ὑπουργεῖον μέχρι τὸ 1971 καὶ ἐκτός ἀπὸ περιοδείας δὲν ἐκάναμε κάτι τὸ σημαντικόν.

Τὸ «γραφεῖον διαφωτίσεως» ἐκλείσει ἀμέσως μόλις ἐφύγαμε. "Ἐνας ἀπεσταλμένος τοῦ Ρουφογάλη, πού ὁ Ἄσλανίδης ἀπεκάλει «ρουφιανογάλη» μάς ἐζήτησε τὸ ἀρχεῖο του, διὰ νὰ τὸ ἀξιοποιήσῃ ἡ ΚΥΠ. «Δὲν δίδω τίποτε» τοῦ ξέκοψα. Τότε μὲ ἐκάλεσε ὁ Ρουφογάλης στὸ γραφεῖον του. Μοῦ ἐξήγησε, ὅτι ἡ ΚΥΠ χρειάζεται τὰ στοιχεῖα, πού εἶχαμε συγκεντρώσει διότι καὶ διότι. «Τὸ μόνον πού σας ενδιαφέρει, σας τὸ ἔφερα» τοῦ εἶπα καὶ τοῦ ἔδωσα ἕνα φάκελλο μὲ φωτογραφίας τῆς κυρίας Ν. μὲ γνωστόν ἐφοπλιστήν. "Ἐκτοτε δὲν τὸν ξαναεῖδα, ἀλλὰ μοῦ ἔλεγε ὁ ὑπέροχος ταγματάρχης τῆς ΚΥΠ Πηλίτσης, ἐκείνη τὴν κυρίαν τὴν ἐπλήρωσε ἀκριβὰ.

Μετὰ πεντάμηνον περίπου μὲ εἰδοποιούν νὰ πάω στὸν Παπαδόπουλον. Τὸν ἐπεσκέφθη μὲ δύο βιβλία. Τὸν «προσβευτή» τοῦ Γκαλμπραϊθ καὶ «Τὰ πρωτόκολλα τῶν Σοφῶν τῆς Σιών». Τοῦ τὰ ἔδωσα. Μοῦ εἶπε: «Τὸν Γκαλμπραϊθ θὰ τὸν διαβάσω. Τὸ ἄλλο τὸ μεσιανικὸ τὸ ἔχω μελετήσει. Ὅλα ὅσα γράφει ἀληθεύουν». «Ναί, ἀλλὰ σεῖς ἀνεκηρύξατε τὸ Κεντρικὸ Ἰσραηλιτικὸ

Συμβούλιο εἰς **Νομικόν Πρόσωπον Δημοσίου Δικαίου**» ἐτόλμησα νά παρατηρήσω. «**Μέ ἀντάλλαγμα ὁμως νά σταματήση ὁ διεθνῆς τύπος νά κατηγορή τήν ἐπανάστασι**». «**Νομίζετε ὅτιοί Ἑβραῖοι τηροῦν τίς ὑποσχέσεις τους**». «Ξέρω, ξέρω, ἀλλά δέν σέ θέλω γιά τέτοια. Ἄπεφάσισα νά ἀναλάβης **εἰδικός** συνεργάτης μου. Πήγαίνε στόν Σκανδάλη νά **συνεννοηθῆς. Γειά σου**». Μέ χαίρετά καί πηγαίνω στόν Σκανδάλη Γενικό Διευθυντή τῆς Γενικῆς Διευθύνσεως Κυβερνητικῆς Πολιτικῆς. Μέ τό καλημέρα **διεφωνήσαμε**. «**Μέ ἐστελεε ὁ κ. Συν/ρχης...**», «**Ὁ κ. πρωθυπουργός κ. Πλεύρη**». «**Γιά μένα εἶναι Συν/ρχης**». Εἶπαμε διάφορα τυπικά καί **μοῦ παρεχώρησαν** γραφεῖο στόν 2ον ὄροφον τῶν Ἐνακτόρων. Ἐπρεπε ἀπό τό **πρωῖ** νά **εὐρίσκωμαι** ἐκεῖ. Ἡ Γραμματεὺς τοῦ Σκανδάλη μοῦ ἔδωσε τόν **διορισμόν** μου ὡς «**εἰδικοῦ συνεργάτου τοῦ πρωθυπουργοῦ**» μέ ἡμερομηνίαν 6-4-1970 καί **μισθόν** 12.500 δρχ. μηνιαίως.

Εἶμαι βέβαιος ὅτι ὁ Παπαδόπουλος μέ **ἐπῆρε**, διὰ νά μέ ἀπομακρύνῃ, ἀπό τόν Λαδά. «**Νά πάς**» μέ **συνεβούλευσε** ὁ Λαδάς. «**Τώρα προτεραιότητα ἔχει ἡ πολιτική ἐπιβίωσίς μας. Ὁ καιρός ἔχει γυρίσματα**».

Ὁ ἀναπληρωτής τοῦ Σκανδάλη Ταξίαρχος Νικήτας Δημητρακόπουλος μέ ἐπληροφόρησε, **ὅτι** τόν ἐκάλεσε ὁ Σκανδάλης καί τοῦ εἶπε: «**Θά μοῦ κάνης μίαν χάριν κι' ἐγώ θά σοῦ κάνω δέκα**». «**Τί χάρι θέλεις Στέλιο**».

«Νά πάρης από κοντά μου τόν Πλεύρη». Μέ ἔστειλαν, στό Ἐθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ἐρευνῶν, τό ὅποιον διηύθυνε ὁ Ἡλίας Δημητράς, ἓνας ἀριστεροσοσιαλιστής, πού μετά τοῦ ἀνέθεσαν καί ὑφυπουργεῖο! Χειρότερος ἰδεολογικῶς ἀπό τόν πατέρα ἀπεδείχθη ὁ υἱός του Παναγιώτης Δημητράς, πού τώρα προπαγανδίζει τήν «μακεδονική μειονότητα». Τήν ἴδια ἡμέρα, πού ἐπῆγα διεπληκτίσθην μαζί του κι' ἔφυγα.

Ἔτσι παρέμεινα στήν Προεδρία. Ἐκεῖ εἶχα χρόνο καί στήν διάθεσίν μου τήν πλουσίαν βιβλιοθήκην τῆς κλεισθείσης βουλῆς. Ἐγραψα τότε τό βιβλίον μου «Ἕλληνες φιλόσοφοι» συμβουλευόμενος πολύτιμα βιβλία, πού δέν θά εὔρισκα ἀλλοῦ.

Στόν Παπαδόπουλον ὑπέβαλα διάφορα ὑπομνήματα ὅπως: **διά τά θέματα** τῶν Τούρκων στήν Β. Ἑλλάδα, **δι' ὀργάνωσιν νεολαίας**, **δι' ἔκδοσιν τῶν Ἀρχαίων** συγγραφέων, **διά τήν ἀξιοποίησιν** τῆς νήσου τῶν Οἰνουσῶν ὡς σημαίας εὐκαιρίας, **διά τόν ὑπόδουλον Ἑλληνισμόν**, **δι' ὀργάνωσιν ἀπελευθερωτικοῦ** κινήματος στήν Β. Ἠπειρον, **διά τό δημογραφικόν** κ.ά.

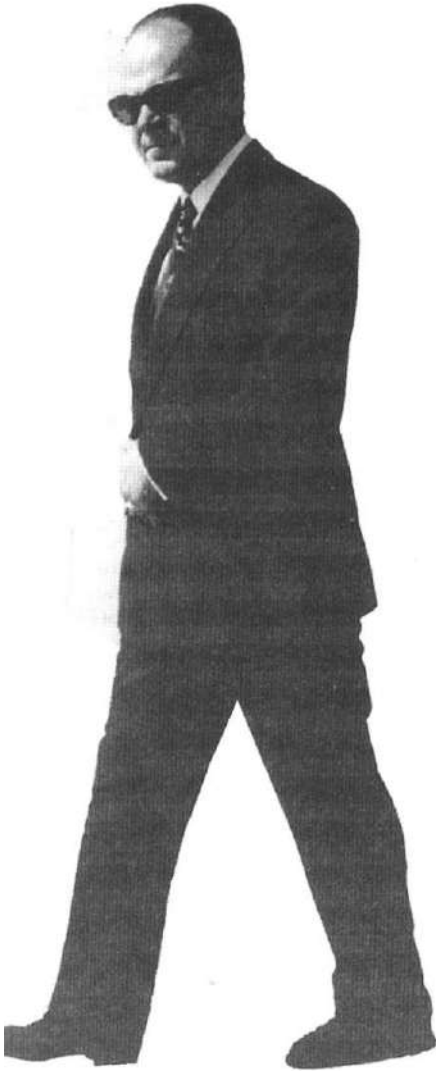
Ὁ Παπαδόπουλος μού εἶπε εἰς ὅλα ναί. Δέν εἶχε τήν ἐλαχίστην ἐπιφύλαξιν. Στά κείμενά μου ὑπεγράμμισε τά ενδιαφέροντα σημεῖα καί μέ καλλιγραφικά γράμματα ἐσημεῖωνε: «*Συμφωνῶ*». **Διά** τήν ἔκδοσιν τῶν Ἀρχαίων Συγγραφέων ἐνέκρινε δαπάνην 200.000.000 δρχ. κι'

έκάλεσε τόν καθηγητήν Σ. Κορρέ νά προετοιμάσῃ ένα «Κέντρο Ἑλληνισμοῦ». Διά τούς Τούρκους διέταξε τόν Ἀσλανίδη, μεγάλο μέρος τών ἐσόδων τού ΠΡΟ-ΠΟ νά πηγαίνῃ στήν Β. Ἑλλάδα καί ἡ Ἀγροτική Τράπεζα νά χορηγή ἀνεξόφλητα «δάνεια» εἰς ζεύγη, πού θά ἐγκαθίσταντο εἰς περιοχάς δπου υπήρχαν Τούρκοι. Διά τήν «σημαίαν εὐκαιρίας» τών Οἴνουσών ἐδωσε ἐντολή στόν ναύαρχο Χανίδη νά ὑλοποιήσῃ τήν πρότασίν μου, διά τού ἐφοπλιστοῦ ἀειμνήστου φίλου μου Λέοντος Λαιμού, ὁ ὁποῖος γράφει στό ἡμερολόγιόν του («Αἰγνοῦσα Ἀγαπημένη» σελ. 77): «Σήμερα στίς 5 τό ἀπόγευμα εἶχα συνάντηση στό ξενοδοχεῖο «Χίλτον» μέ τόν πρωθυπουργικό σύμβουλο κ. Πλεύρη καί τό ναύαρχο Ἰ. Χανίδη μέ σκοπό νά συζητήσουμε γιά τό ποιῆς εἶναι οἱ διαστάσεις τοῦ ὄλου προβλήματος. Δηλαδή κατά πόσο ἡ λύση τῆς αὐτονομίας θά μπορέσῃ νά ἐξυπηρετήσῃ τήν Ἑλληνική ἐμπορική ναυτιλία καί ποιῆς ὠφέλειες θά ἔχει ἀπ' αὐτή ἡ ἐθνική μας οικονομία».

Τά «δάνεια» πρὸς νέα ζεύγη, πού θά μετέβαιναν, διά μόνιμον ἐγκατάστασιν καί ἐργασίαν στήν Β. Ἑλλάδα ἤρχισαν νά χορηγοῦνται. Διά τό δημογραφικόν καθιέρωσε ἐπί πλέον χρηματικὴν ἐπιδότησιν στοὺς πολυτέκνους. Διά τούς ὑποδούλους Ἕλληνας ἀπεφάσισε τήν ἀποστολὴν δασκάλων, καθιέρωσιν ραδιοφωνικῶν εκπαιδευτικῶν καὶ διπλωματικῶν δραστηριοτήτων. Διά δὲ τέλος τήν

Β. Ἡπειρον καί τήν Κύπρον ἀνέθεσε στόν Συν/ρχη Βούλγαρη νά ἐτοιμάσῃ προκαταρκτικά σχέδια. Αἱ εἰσηγήσεις μου ἀνέβασαν τάς μετοχάς μου, στήν ἐκτίμησιν τοῦ Παπαδοπούλου. Ἀλλά δέν ἀπεμακρυνόμην ἀπό τόν Λαδά. Τόν ἐβλεπα καθημερινῶς. Ἐλέγαμε μερικά ἀνέκδοτα, διότι εἶχε πολύ χιούμορ καί τά βράδυα ἐπηγαίναμε στήν γραφική ταβέρνα τοῦ «Καραβίτη» ἢ στοῦ «Κωστογιάννη». Εἰς μερικές περιοδείας τόν συνώδευα. Ἐπήγαμε τήν 29ην Μαΐου 1970 στόν Μυστρά, δπου ὠμίλησε ὀρθιος, ἐπί τῶν μαρμαρινῶν πλακῶν, πού ἔφεραν τόν Δικέφαλον Ἄετόν καί ἐπί τῶν ὁποίων ὠρκίσθη Ἄυτοκράτωρ ὁ Κωνσταντῖνος Παλαιολόγος. Πλήθος κόσμου παρηκολούθει, ἐντός τῆς Ἐκκλησίας, μέ συγκίνησι τόν λόγον τοῦ Λαδά. "Ὅταν ἐτελείωσε ἀνοίγει ἡ Ὁραία Πύλη. Ἐξέρχεται ἐπιβλητικός ὁ Μητροπολίτης καί ψάλλει: «Σέ γνωρίζω ἀπό τήν ὄψιν τόν σπαθιοῦ τήν τρομερή...».

Ἐπηγαίναμε τά βράδυα κινηματογράφο. Τού ἄρεσε ἡ ταινία «Πάττον» μέ τόν Σκόττ. Εἶχα ἐλεύθερο χρόνο, διότι ἀπηλλάγην τοῦ φόρτου τοῦ «γραφείου διαφωτίσεως». "Ἐνα βράδυ μάς προσεκάλεσε ὁ Μανιαδάκης νά δειπνήσωμεν, εἰς μία ταβέρνα στήν ὁδὸ Λαυρίου. "Ὅταν ἐτελείωσαμεν ὁ Μανιαδάκης δέν ἐπέτρεψε στόν Λαδά νά πληρώσῃ. "Ἐβγαλε κάτι χρήματα, πού μόλις ἐκάλυπταν τόν λογαριασμόν. Ἦτο πάμπτωχος. Ὁ Λαδάς μέσα στό αὐτοκίνητο ἐσχολίαζε πικραμένος αὐτήν τήν

ἀλήθεια. Κατά τό δεΤ-
πνον ό Λαδάς ἔβλεπε
μέ έκδηλον σεβασμόν
τόν Μανιαδάκην. "Ο-
ταν ό πρώτος ήτο Εὐελ-
πιδ ό δεύτερος ήτο ὕ-
πουργός Ἀσφαλείας.
Πέραν αὐτῶν ό Μανια-
δάκης ἐδήλωσε τό ἐξῆς
σημαντικόν: «ὉΠαπα-
δόπουλος θά επιτυχη-
αν κυβερνήσει ὡς πρω-
θυπουργός κι' ὄχι ὡς
κλαδάρχης τῆς ΚΥΠ.
Νά ΕΧΕΤΕ παράδειγμα
ἐμᾶς. Ἡ4η Αὐγούστου
ώδηγησε στήν 28ην
Ὀκτωβρίου. Προσέξετε
πού θά ὀδηγήσετε ἐ-
σεῖς τήν Χώρα». Ὁ Λα-
δάς μεταξύ πολλῶν άλ-
λων ρωτά: «πῶς νομίζε-
τε, ὅτι πρέπει νά συμπε-
ριφερθοῦμε στούς πολι-
τικούς». «Ὅπως ό Με-

ταξῆς» άπαντα ό Μανιαδάκης «ό όποίος δέν ασχολήθηκε μέ τά κόμματα, που τά έλεγε πτώματα. Άφῆστε νά σαπίσουν μόνα τους. Μή τούς δίνετε σημασία, διότι αν τούς δίνετε σημασία τά συντηρεῖτε στή ζωή».

Μετά μερικάς ημέρας έπεσκέφθην τόν Μανιαδάκην, ό όποιος μου έδειξε τήν άπάντησιν, πού τού έστειλε ό ύπουργός Οικονομικῶν Άνδρουτσόπουλος εις αίτημά του νά άναγνωρισθοῦν ως συντάξιμα τά ἔτη, πού ήτο ύπουργός επί 4ης Αυγούστου. Τήν εδίαβάσα καί έμεινα μέ τό στόμα άνοικτό. Μά είναι δυνατόν! Ο Άνδρουτσόπουλος άπέρριψε τό αίτημα τού Μανιαδάκη, διότι τά χρόνια, πού ήτο ύπουργός ύπῆρχε δικτατορία. Χωρίς τήν έγκρισιν τού Μανιαδάκη τήν άλλη ήμέρα τό πρωϊ παρέδωσα τήν έγγραφον άπάντησιν στόν Λαδά. Αύτός άμέσως επήρε τόν Παπαδόπουλον, ό όποιος έξανέστη «Τί λές ρεϊάννη». «Μήν ασχολήσαι θά τό τακτοποιήσω έγώ, αλλά στό άνέφερα για νά θαυμάσης τόν ύπουργό σου». «Γιάννη φαίνεται ξεχασες, όπι μουτόν συνιστοῦσες ένθέρμως». Τελικώς ό Λαδάς τηλεφωνεί στόν Άνδρουτσόπουλο καί μέ ήρεμο ύφος τού λέγει: «Άν τό άργότερον μέχρι τό μεσημέρι δέν τακτοποιηθή ή σύνταξις τού Μανιαδάκη έρχομαι στό ύπουργείο μέ αύτόματο». Περί τήν 12:00 μού τηλεφωνεί ό Γενικός Γραμματεύς τού Ύπουργείου Οικονομικῶν Οίκονομό-

πουλος: «Σᾶς παρακαλώ ἀναφέρατε στόν κ. Λαδά, ὅτι ἡ ὑπόθεση Μανιαδάκη ἐρρυθμίσθη».

"Ἡμουν ἀνάμεσα εἰς δύο δυναμικούς ἀνδρας. "Όταν ἐχωρίσαμεν ἐφιλήθησαν. Ὁ Λαδάς θά ἀποχαιρετήσῃ τόν Μανιαδάκην, μέ ένα μνημειώδη ἐπικήδειον, δπου τόν ἀπεκάλεσε «Θερμοπυλομάχο».

Τό καλοκαίρι του 1971 ὁ Λαδάς μου ἐζήτησε νά τά παρατήσω ὄλα καί νά τόν ἀκολουθήσω στήν Λάρισα, ὅπου ἀνέλαβε Ὑφυπουργός-Περιφερειακός Διοικητής Κεντρικῆς Ἑλλάδος μέ ἔδρα ἐκείνη τήν πόλιν. Ἡ Περιφερειακή Διοίκσις ἦτο τεραστία εἰς ἕκτασιν. Περιελάμβανε τούς νομούς Λαρίσσης, Μαγνησίας, Καρδίτσης, Τρικκάλων, Γρεβενών, Αἰτωλοακαρνανίας, Καρπενησίου.

"Ἐνα μελαγχολικό Σεπτέμβριον ἐξεκίνησα, διά τήν Λάρισα. Στόν κάμπο της ἐκαίγαν τ' ἄχυρα, διά νά ετοιμάσουν τά χωράφια, πού θά ἐσπερναν. "Ἐφθασα, διά πρώτην φοράν, στήν πόλιν καί ἐπῆγα καί' εὐθεῖαν στό ὑπουργεῖο, πού ἦτο ένα μεγάλο κτίριο στήν Κεντρική Πλατεία. Ὁ Λαδάς μέ εἶδε μέ χαρά. Τό γραφεῖον του, εὐρίσκετο στόν 2ον ὄροφον καί δίπλα τό δικό μου, δπως στό ὑπουργεῖο Δημοσίας Τάξεως. Στό ὑπουργεῖο εἰργάζοντο -τρόπος τοῦ λέγειν- περίπου 2.500 ὑπάλληλοι. Στό γραφεῖον μου εἶχε σωρευθῆ ένα βουνό ἀπό ἔγγραφα. Ὅτιδήποτε ἐπῆγαινε στόν Λαδά αὐτός ἐσημείωνε «κ. Πλεύρη». Εἶχε ἄλλα στό μυαλό του, διά νά

άσχοληθή μέ τήν γραφειοκρατία. Ἐπελάγωσα. Ἐφώνα-
ξα τόν Καναβό νά ἔλθῃ στήν Λάρισσα καί νά διορισθῆ
στό ὑπουργεῖο. Εὐτυχῶς ἀνταπεκρίθη καί ἦλθε, διά νά
τόν φορτώσω μέ ἔργασίαν. Μου ἔδωσαν καί 5-6 συνερ-
γάτας καί κάπως ἔτακτοποιήθημεν.

Ὁ Λαδάς δέν εἶχε πλέον τήν ἀρχικήν του δύναμιν,
ἀλλά αὐτό ἦτο ἐνδοεπαναστατικόν γεγονός. Ὁ κόσμος
ἐγνώριζε τήν φήμην καί τόν δυναμισμόν του. Ἡ δρα-
στηριότης του υπήρξε πρωτοφανής. Ἐκάλεσε τούς νο-
μάρχας, δημάρχους καί τούς ἐπιθεωρητάς, πού μετετέ-
θησαν στό ὑπουργεῖον κι' ἔδωσε μίαν γενικήν κατεύ-
θυνσιν. *«Δέν θέλω χαρτιά. Εἶμαι ἄνθρωπος τῆς πράξεως. Τά
προβλήματα θά λύνωνται ἀμέσως καί ἐπί τόπου, μα-
ζί μέ τούς ἐνδιαφερομένους καί νά θυμᾶσθε ὄχι νομικι-
σμούς, ὄχι γραφειοκρατία καί πάντοτε προέχει ὁ ἄνθρω-
πος. Γιά ὅτι κάνετε εἶμαι ὑπεύθυνος ἐγώ. Συνεπῶς μὴν
ἀνησυχῆτε καί προχωρήστε».* Ἡ τακτική του ἀπέδωσε.
Ἡ γραφειοκρατία ἐξηφανίσθη ἢ διά τήν ἀκρίβειαν πε-
ριωρίσθη, στά ἀπαραίτητα. Ἀνέπνευσα καί ἐπέδωθην στά
προσφιλή μου. Ἰδρύομεν «γραφεῖον διαφωτίσεως» καί
ἐκδίδομεν ἓνα πολυσέλιδον καί πανέμορφον περιοδικόν
μέ τίτλον «Πυρσός». Ἐπίσης ἐκυκλοφορήσαμε ἓνα
εβδομαδιαῖο ἐντυπο, τόν «Κένταυρο» μέ τήν ἐργασία
τοῦ ὑπουργείου. Ἐξεδώσαμεν κι' ἓνα «Ὄνομαστικόν
Λεξικόν τῆς Ἀρχαιοελληνικῆς Γλώσσης» τό ὁποῖον

ἐσχολιάσθη εὐμενῶς ἀπό τόν τύπον. Συγκεκριμένως ἡ ἔφημερίς «Ἐστία» (30-5-1972) ἔγραψε:

ΜΑΘΗΜΑ ΔΙ' ΑΡΓΟΣΧΟΛΟΥ *Μερίμνη τοῦ περιφερειακοῦ διοικητοῦ Θεσσαλίας, ὑφυπουργοῦ κ. Ι. Λαδά, ἐξεδόθη ἕνα ἀξιόλογον τομίδιον, μέ τίτλον «Ὄνομαστικόν τῆς Αρχαιοελληνικῆς Γλώσσης», εἰς τό ὅποιον περιέρχονται τά πλεῖστα τῶν αρχαίων κυρίων ονομάτων μέ συντόμους καί περιεκτικές ἐπεξηγήσεις δι' ἕκαστον.*

Πρόκειται διά μίαν ἀξιόλογον πρωτοβουλίαν, ὀφειλομένην εἰς τόν ἐνθερμον ζήλον καί τήν ἐπιστημονικήν φροντίδα τοῦ συγγραφέως τοῦ πονηματίου. Αφοῦ ἡ Ακαδημία τῶν ἀργοσχόλων ἐν Αθήναις, ἀπουσιάζει ἀπό κάθε εἵδους τοιαύτην ἐπιστημονικήν ἐκδήλωσιν, ἐπόμενον εἶναι νά ὑποκαθιστοῦν μερικοί καλοί Ἕλληνες, διά νά ἐπισημαίνουσι οὕτω, πόσον ἀχρηστος εἶναι καί αὐτή, ὡς «πνευματικόν ἴδρυμα».

Ὁργανώσαμεν τόν σύλλογον «ΦΡΟΝΤΙΣ» ὁ ὅποιος ἐφρόνιζε τούς πένητας, τούς πάσχοντας κ.τ.λ. Διά νά ἀυξηση τά ἔσοδά του ὁ Λαδάς ἔφερε μέ ελικόπτερο γνωστούς καλλιτέχνας π.χ. Διονυσίου, Μοσχολιοῦ, Ζαμπέτα κ.τ.λ. καί ἐδίδαν παραστάσεις στά στάδια Λαρίσης, Βό-

λου, **Τρικάλων** κ.τ.λ. μέ φθηνό εισιτήριο. Τά στάδια **έγέμιζαν** από κόσμον καί ή **ΦΡΟΝΤΙΣ** απέκτα χρήματα, **διά** τό **φιλανθρωπικόν** της έργον. Ή **άποφασιστικότης** τουΰ Λαδά έλυσε πάραυτα χρονίζοντα **προβλήματα**. Συνήθως **παρεμέριζε** τούς νόμους καί μέ **αύθαιρέτους** αλλά δικαίους καί ορθούς τρόπους, **έξυπνέτει** τόν λαόν καί τό δημόσιον συμφέρον. **Δι' όλας** τάς παρανομίας του, πρόσ χάριν τουΰ λαού ήμουν **ύποχρεωμένος** νά **εύρίσκω** λύσεις, δικαιολογίας καί νά **άξιοποιώ** τόν **φόβον**, πού **ένέπνεε** ό Λαδάς. "Έχω πλήθος παραδειγμάτων νά **άναφέρω**. **Θά άρκεσθώ** εις δύο χαρακτηριστικά.

Μάς **έζήτησε** μία **βιομηχανία άδειαν** παρεκκλίσεως εις **υψος**, κάπου στά χωράφια. Ό Λαδάς **είπε ναι**, αλλά νά **ισοπέδώσουν** προηγουμένως ένα τζαμί, πού **ύπηρχε** εκεί πλησίον από τήν Τουρκοκρατία. Τό **ισοπέδωσαν** καί τούς **έδωσα** τήν άδεια. Μετά **μερικής** ημέρας μού τηλεφωνεί από τό **ύπουργείον έξωτερικων** ένας **πρέσβυς** όργίλως **μάλιστα**: **«Τί πράγματα είναι αυτά κ. Πλεύρη. Θά δημιουργήσετε διπλωματικό έπεισόδιο...»**. **«Κύριε πρεσβευτά, εγώ είμαι ό τελευταίος τροχός τής αμάξης. Όκ. Λαδάς έδωσε έντολή. Μία στιγμή νά σās συνδέσω νά μιλήσετε μαζί του»**. **«Όχι κύριε, δέν χρειάζεται...»**. **«Έντάξει θά τουΰ μεταφέρω όσα μου είπατε»**. **«Όχι κύριε δέν σās είπα νά μεταφέρετε κάτι, άπλως για ενημέρωση πήρα»**.

Ένας πάμπτωχος και άρρωστος έπρεπε να έγχειρισθῆ, στό στομάχι. Ήλθε στό ύπουργεῖο και τόν έστείλαμε στόν «Εύαγγελισμό». Έπειδή δέν ειχε ταμείο ασφαλίσεως, οὔτε πιστοποιητικόν άπορίας έβεβαίωσα «*πάρτε τον και σας στέλνουμε τά σχετικά*». Ο άνθρωπος, εισήλθε στόν «Εύαγγελισμό» του έκαναν τήν έγχείρσι, έγινε καλά και ο Διευθυντής του Νοσοκομείου τηλεφωνεί «*κ. Πλεύρηνά μου στείλετε τά δικαιολογητικά του Τσιμπιδώνη*». «*Ποιός είναι αυτός*». «*Μάς τόν στείλατε για έγχείρσι και μάς λέει ότι δέν έχει χαρτιά*». «*Ά, λέτε για κάποιον φουκαρά, για τόν όποιον ενδιαφέρθηκε ο κ. Λαδάς*». «*Ναι, πουναι τά χαρτιά, είμαστε σε άταξία*». «*Τί να σας πῶ, έγω είμαι ο τελευταῖος τροχός τῆς άμάξης. Μία στιγμή να σας συνδέσω με τόν κ. Λαδά να μιλήσετε μαζί του*». «*Καλά, καλά. Θά τό τακτοποιήσουμε, τά σέβη μου στόν κ. ύπουργό*».

Η όργάνωσις του ύπουργείου μου έδωσε έλεύθερο χρόνο και έγγραφα τά βιβλία μου. Όπως ήτο έπόμενον ανεζήτησα τούς ιδικούς μας. Τό Κ4Α ειχε στελέχη στην Θεσσαλία. Έκείνα μόλις έμαθαν, ότι ήλθα στην Λάρισα και διηθύνα τό γραφείον του ύπουργού με έπεσκέπτοντο. Ήσαν όλα τους υπέρ τῆς 21ης Άπριλίου. Ουδέεις έγνώριζε, ότι τό σαράκι τῆς διχονοσίας τήν κατέτρωγε. Έδημοσίευσα άρθρα, διά τούς "Έλληνας φιλοσόφους στην εφημερίδα «*Έλευθερία*»κι' έκανα όμιλίας

στήν Στρατιά. Μέ τας περιοδείας, **σιτούς** νομούς τής Περιφερείας έβλεπα τούς δικούς μας. **Ίδιαιτέρως** είχα είς **έκτίμψιν** τόν Νομάρχη Μαγνησίας Ν. **Ήλιόπουλον**, μέ τόν όποιον ήμεθα μαζί στό ΚΕΥΠ, **έκείνος** **Ύπολοχαγός**, **έγώ** **Άνθυπολοχαγός**. Είχε οικειοθελώς **άποχωρήσει** από τόν Στρατόν, **έδωσε** **έξετάσεις** καί **έπέτυχε** στό **Πολυτεχνείον**, **άπ'** **δπου** **άπεφοίτησε** μηχανολόγος-**χημικός**. Τόν συνέστησα στόν Λαδά, ό όποιος τόν επέλεξε Νομάρχη, διότι πράγματι ήτο άνθρωπος **άξιας** καί προσέφερε πολλά, μέ τήν **άνιδιοτελή** **συμπαράστασιν** τής **έξαιρέτου** συζύγου του.

Στήν Λάρισσα διέμενα μέ τόν **ύπουργό**, στό ξενοδοχείο METROPOLE καί **μου** **εδόθη** ή **εύκαιρία** νά διαπιστώσω, **ότι** **άλλη** **θά** ήτο ή **έξέλιξις** τής 21ης **Άπριλίου**, άν ήτο ό Λαδάς **έπί** **κεφαλής**. Τώρα **ύπεχρεούτο** νά **άνέχεται** τας **λάθος** **έπιλογάς** τού Παπαδοπούλου. "Ηλπιζε **εις** **κάτι** **πού** **τό** **άγνοώ**, **άλλά** **γνωρίζω** **ότι** **δέν** **ήλθε** **ποτέ**.

Συνήθως τά **βράδυα** **έβγαινα** μέ **προσεκτικώς** **έπιλεγμένους** **φίλους**. Μεταξύ των ήτο ό Δ. Λύτρας, **άγωνιστής** τού Πατριωτισμού από τήν **Ίταλίαν**, μέλος τού ΕΣΕΣΙ πνευματώδης καί **άρίστου** **χαρακτήρος**. **Έγνώρισα** τήν **άδελφήν** του Νίκην, μέ τήν **όποιαν** μέ **ένύμφευσε** ό Λαδάς, **δίχως** **ποτέ** νά τού **έχω** **κάνει** **κακό**, **όπως** **έλεγε**.

Στήν Λάρισσα **συνεδέθη**ν μέ πολλούς **Άξιωματικούς** καί **είχα** τήν **ευχάριστον** **έκπληξιν** νά **ύπηρετή** **έκεί** ό **Λα-**

νόπουλος, ως Ταγματάρχης. Ένεθυμήθημεν τό ΚΕΥΠ
καί είμεθα **ίκανοποιημένοι**, πού όλα όσα **έπιστεύαμεν**
έπραγματοποιήθησαν. Ή δημοκρατία κατελύθη. Ό Στρα-
τός κυβερνά. **Αυτά** ύπεστηρίζαμε, **ότι** πρέπει νά συμβούν,
διά νά σωθή, νά **προοδεύση** ή **Έλλάς**. Είχαμε **δικαιωθή**.

Τήν 21ην **Ίουλίου** 1973 τηλεφωνεί από τό γραφείον
τού Παπαδοπούλου ό Συν/ρχης Κ. Λαμπρόπουλος. **Θέ-**
λει τόν Λαδά **έπειγόντως**. Ό Λαδάς **άπουσιάζει** είς πε-
ριοδείαν. Ό Λαμπρόπουλος **έπιμένει** νά τόν εϋρω **όπως**-
δήποτε. Μέσω τού **άσυρμάτου** τής Χωροφυλακής τόν
είδοποιῶ καί **αυτός**, πού δέν ήτο μακράν **έπιστρέφει**. Τη-
λεφωνεί στόν Λαμπρόπουλον ό όποιος τού **αναγγέλλει**,
ότι ό Παπαδόπουλος τού **άνέθεσε** τό **Υπουργείον** Κοι-
νωνικών **Υπηρεσιῶν** καί νά κατέλθῃ είς **Άθήνας** τό τα-
χύτερον, διότι **όρκίζεται** ή **νέα** **κυβέρνησις**. **«Λοιπόν** **πί-**
σω **στήν** **Άθήνα»** **μου** **άνακοινώνει**. **«Στήν** **θέσιν** **μου** **θά**
ελθῇ **ό** **Μίχαλος**. **Εγώ** **θά** **λείπω** **νά** **τόν** **ένημερώσης»**.

Μετά τρεις ημέρας **άφίχθη** ό Χρ. Μίχαλος, μέ τόν
όποιον **έγνωρίζομεθα** καί ό όποιος ήτο πολιτικός μέ μυα-
λό καί δημιουργικός. **Μου** **προέτεινε** νά μείνω. **Άλλ'** **έγώ**
ήμουν **συνδεδεμένος** μέ τόν Λαδά καί **αυτό** ήτο **άδύνατον**.
Μου **έφέρθη** **εύγενῶς** καί **άντελήφθη** τά πάντα **άμέσως**.

Εμάτευσα τά **πράγματά** μου καί **μετεκόμισα** **στήν**
πρωτεύουσα, όπου ή **σύζυγός** μου είχε **άγοράσει** ένα
διαμέρισμα στόν Χολαργόν.

Ἐπῆγα στό Ὑπουργεῖον Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν, στήν ὁδὸ Ἀριστοτέλους. Ὁ Λαδάς μέ ἐπερίμενε. Εἰσῆλθα στό γραφεῖον του. Ἐβημάτιζε νευρικῶς καί μου ἔδειξε νά καθήσω. Τό δυσάρεστο νέο ἐφαίνεται στό πρόσωπόν του. «Ὁ Παπαδόπουλος μοῦ εἶπε: *θά ὀρκισθῆς ὑπουργός, ὑπό τήν προϋπόθεσιν, ὅτι δέν θά ἔχῃς διευθυντὴ τοῦ γραφείου σου τόν Πλεύρη, οὔτε θά τοῦ δώσης κάποια θέσι, δέν θά τόν διορίσης πουθενά*».

Τέτοιο μένος ἐναντίον μου. **Διατί;** Ἔτσι μετά ἐξή χρόνια ἐτελείωσε ἡ συνεργασία μου μέ τόν Λαδά καί τήν 21η Ἀπριλίου, τήν ὁποῖαν ἀνιδιοτελῶς ὑπεστηρίξαμεν. Ἀπό τὰς χιλιάδας τῶν δικῶν μας, μόνον ὁ Δημόπουλος ἐπῆρε ἀξίωμα μέ τό σπαθί του, στήν Συμβουλευτική Ἐπιτροπή, ἀπό τήν ὁποῖαν ὁ Παπαδόπουλος ἔκοψε τόν Δενδρινό καί μέ τόν διορισμό του ὡς Γενικοῦ Γραμματέως στό ὑπουργεῖο Οἰκονομίας (τομεύς Γεωργίας) ὅπου κατεπολεμήθη δολίως.

Μήπως υπῆρξαμε ἀνόητοι, πού ὑπεστηρίξαμεν τήν 21ην Ἀπριλίου; Ἴσως. Ἀλλά εἰμεθα ἰδεολόγοι καί στούς ἰδεολόγους, ἀπό κάποια σκοπιὰ ὑπάρχει ὀλίγη ἀνοησία.

Τό βράδυ τῆς 28ης Ἰουλίου 1973 συνηντήθην μέ τόν Ασλανίδη, στήν οἰκίαν του, στοῦ Παπάγου. Τόν διώρισε ὑφυπουργό παρά τῷ πρωθυπουργῷ. Τοῦ ἀνέφερα τὰ συμβάντα καί μοῦ ὑπεσχέθη νά μέ ἀξιοποιήσῃ αὐτός. Δέν ἐδέχθην. Προετίμησα ν' ἀσχοληθῶ μέ τὰ νομικά, πού εἶ-

χα **ἐγκαταλείπει**, μέ τό συγγραφικό μου ἔργο καί τό Κ4Α. Ὁ **Ἀσλανίδης** μέ **ἐπληροφόρησεν**, ὅτι ὁ Παπαδόπουλος **θά** πολιτικοποίησιν τήν **ἐπανάστασιν**. "Ἦδη ἔβαλε στήν **κυβέρνησι** δύο πρώην **βουλευτάς** (Σπ. Κατσώτα, Κλ. Δαμιανό). **Θά διώξῃ** ὅλους τούς Στρατιωτικούς, **θά τοποθετήσῃ** πρωθυπουργό πολιτικό, τό **πιθανότερον** τόν Μαρκεζίνη καί **θά** κάνῃ ἐκλογάς **ἀρχάς** τού 1974. «**Ἐμεῖς ὅλοι** τά **κορόιδα** **θά** **πάμε** στήν **ἀκρῃ** **κι** **ἐκεῖνος** **θά** **παραμείνῃ** **πρόεδρος** **δημοκρατίας**, **μέ** **τίς** **ὑπερεξουσίεσ**, **πού** ὁ **ἴδιος** **παραχώρησε** **στόν** **εαυτόν** **του**. **Ἀντίδρασις** **δέν** **προβλέπεται**, **δέν** **ξέρω** **τί** **σκέφτονται** **οἱ** **μικροί**. **Ἴσως** ὁ **Ἰωαννίδης**. **Δέν** **ξέρω**. **Χάσαμε** **τήν** **εὐκαιρία** **τρεις** **φορές**. **Τώρα** **θά** **παίζουμε** **σκάκι**. **Ἐσένα** **σ** **ἔδιδωξε** **ἔχι** **γιά** **προσωπικό** **λόγο**, **ἀλλά** **γιατί** **δέν** **κολλάς** **πουθενά** **στό** **σχέδιο** **του**, **ἐνῶ** **τοῦ** **δημιουργεῖς** **προβλήματα**».

Εἶδα τόν Μπαλόπουλο, πού **ἀνέλαβε** **ὑφυπουργός** **Ἐμπορίου**. «**Μίλα** **μου** **γιά** **ὅτι** **θές**, **ἀλλά** **ἔχι** **γιά** **πολιτικά** **γιατί** **εἶμαι** **έτοιμος** **νά** **ἐκραγῶ**. **Τί** **σοῦ** **λέει** **ὁ** **Λαδᾶς**». «**Μέ** **ἀπέλυσε** **μετά** **ἀπό** **διαταγή** **τοῦ** **Παπαδόπουλου**». «**Καί** **δέχθηκε** **τέτοια** **διαταγή**; **Μπράβο** **του**». Κατόπιν μέ τήν γνωστήν **εὐθύτητα** του μού εἶπε, ὅτι **δέν** **ἐκινδύνευσε** **τήν** **ζωήν** **του**, **διά** **νά** **συνεργάζεται** **μέ** **ἐμπόρους**. "Ὅσον **ἀφορᾶ** **στό** **μέλλον** **δέν** **ἀμφέβαλε**, ὅτι **συντόμως** **θά** **τούς** **διώξῃ**. «**Δέν** **μάς** **θέλει**».

Ὁ Γκαντώνας **στό** **ὑπουργεῖο** **Παιδείας** ἦτο **αἰσιόδο-**

ξος, μᾶλλον λόγω εὐπιστίας. Ἀντιθέτως ὁ καθηγητής Τσάκωνας, πού εἶχε καί τήν διδακτορικήν μου διατριβήν καί διορίσθη ὑφυπουργός παιδείας ἀπεκάλει τό καθεστώς «δημοκρατίαν» καί δέν ἐπίστευε, ὅτι θά σταθῆ «ἴσα-ἴσο πού θά ἐκτεθοῦμε ὅλοι».

Μέ ἐκάλεσε κι' ὁ Στρατηγός Τσοῦμπας, πρώην Ἀρχηγός ΓΕΣ πού ἀνέλαβε ὑπουργός Δημοσίας Τάξεως καί μέ τόν ὅποιον εἶχα ἀρίστας σχέσεις. Ἦθελε νά μάθῃ τί ἀπέγινε τό ἀρχεῖον Λαδά. Ἀπέφυγα τήν ἀπάντησιν, λέγων διά τό ἀρχεῖο ἐκεῖνο νά ἐρωτήσῃ τόν Λαδά.

Ὁ Συν/ρχης Καρύδας, πού ἐκ τῶν ὑστέρων μετείχε στήν Ἐπαναστατική Ἐπιτροπή μέ συνήντησε τυχαίως στοῦ «Ζόναρς» ἤπιαμε ἓνα καφέ καί μέ εἰλικρίνεια μού εἶπε: «μέ ἔκανε ἀναπληρωτή ὑπουργό Ἐθνικῆς Οἰκονομίας Λέξ καί ξέρω ἀπό οἰκονομία».

Τώρα ἀπερίσπαστος ἀφιερῶθην στόν Κ4Α, στήν ἐπιστήμη καί ἐπί τέλους στήν οἰκογένειά μου. Ὅμως παρηκολούθην προσεκτικώτατα τάς πολιτικές ἐξελίξεις.

Ὅμιλεῖ ὁ Δημήτρης Δημόπουλος†

Πρό ετών ἐζήτησα ἀπό τόν Δημήτρη Δημόπουλο νά μού δώσει ἓνα κείμενό του διά τό Κ4Α. Μού παρέδωσε τό παρακάτω, πού τό δημοσιεύω, μέ τήν συγκίνησι, πού προκαλεῖ ἡ ἀπώλεια ἐκείνου τοῦ σπουδαίου Ἑλληνοσ.

*Ἐναλογιζόμενος σήμερα τήν γέννησι καί τήν πορεία
τον Κόμματος 4ης Αύγουστου αισθάνομαι ἔντονη συ-
γκίνησι, ἀνάμεικτη μέ θαυμασμό γιά ἐκεῖνα τά χρόνια.
Ἦταν πραγματικά ἀπίστευτο τό τί πετύχαμε μιά δράκα
νέων ἀνθρώπων, μέ μόνο εφόδιο τήν ψυχή καί τήν ἀπο-*

φασιστικότητά μας. Μέ την παράκλησι του Κώστα Πλεύρη, του παλαιού φίλου και συναγωνιστού εκείνης της εποχής, **άπεφάσισα πράγματι** νά σημειώσω εδώ μέ λίγα λόγια τήν δική μου **θεώρησι** γιά **έκεινα** τά **τολμηρά** χρόνια του **άγώνα** μας. Οί γραμμές **όμως** πού **άκολουθοῦν** -πρέπει νά τονίσω- **εγράφησαν** χωρίς νά έχω διαβάσει τό κείμενο του βιβλίου του Πλεύρη, προσφέρουν δηλαδή τήν δική μου **ανεξάρτητη** **άποψι** γιά τό Κ4Α.

Ἡ γέννησις τού Κόμματος 4ης **Αύγουστου** έγινε ουσιαστικά τό έτος 1964, δταν γνωρίστηκα μέ τόν Πλεύρη. Ἡδανάπό τό 1963 εἶχα δημιουργήσει μίαν ολιγομελή **ομάδα** νέων **έπιστημόνων** καί φοιτητών, ή **όποία** **εἶχε** **ένοικιάσει** **γραφεῖο** στήν **όδό** **Ασκληπιού**. **Ἐκεῖ** **μαζευόμαστε** **κάθε** **Κυριακή** καί **συζητούσαμε** τό **πολιτικό** **πρόβλημα** τής **Ἑλλάδος** καί **όραματιζόμαστε** **μίαν** **έθνικιστική** **άλλαγή**. **Ἐνα** **μέλος** τής **ομάδος** μας μάς **έφερε** τό 1964 **σέ** **έπαφή** μέ **μίαν** **άλλην** **άντίστοιχη** **ομάδα**, πού **εἶχε** **συστήσει** **ό** **Πλεύρης**, καί ή **συνάντησις** τών **δύο** **ομάδων** έγινε στό **γραφεῖο** τής **όδοῦ** **Ἐσκληπιού** τήν 1η **Μαρτίου** 1964. **Ἐτσι** **άρχισαν** οἱ **διαβουλεύσεις** μας **γιά** **ένοποίηση** καί **κοινή** **δράσι**, πού **κατέληξαν** τόν **Ἰούνιο** 1965 στήν **άναγνώρησι** τού Πλεύρη **ώς** **άρχηγου** τού **νεο-συσταθέντος** **«Κόμματος 4ης Αύγουστου»**. Σ' **αυτόν** **άλλωστε** **ώφειλετο** καί ή **ἰδέα** **γιά** **ἴδρυσι** **έπισήμου** **Κόμματος** καί **έκδοσι** **ομώνυμης** **έφημερίδος**. Στήν **δική** **μου**

ομάδα άμεσος βοηθός **πταν** ο Γιώργος Πατσαδέλης και στην **ομάδα** του Πλεύρη ο Τηλέμαχος Κόμπης.

Προγραμματίσαμε **ἔτσι** τήν **ἔκδοσι** τῆς εφημερίδος νά συμπέση μέ τήν επέτειο τῆς 4ης **Αὐγούστου** 1965 καί **ἀρχίσαμε** έντονη δημοσιογραφική δουλειά. **Ἠθικός** μας συμπαραστάτης ἦταν καί ὁ **ἀείμνητος** Κώστας Μανιαδάκης, πατριώτης μέ μυαλό οξύτατο καί κοφτερό.

Τότε **ὄμως** ἦλθαν, **σάν** οὐρανοκατέβατο δώρο γιά μάς, τά γεγονότα τοῦ **Ἰουλίου** 1965 μέ τήν αποστασία καί τίς βίαιες ταραχές. Τό κοινοβουλευτικό καθεστώς **ἐσείετο** ἐκ **θεμελίων**. Οἱ θέσεις μας **ἔτσι** οἱ **ἀντικοινοβουλευτικές** ἀποκτοῦσαν ερείσματα ἀπό τήν **ἴδια** τήν **σῆψι** τοῦ κόσμου τῶν πολιτικάντηδων. **Κί** ἔδταν τίς πρώτες μέρες τοῦ **Αὐγούστου** οἱ **ἐφημεριδοπῶλῆς** διαλαλοῦσαν στήν **Ὁμόνοια** τήν «4η **Αὐγούστου**», ἡ **αἴσθησις** **ὑπῆρξε** συγκλονιστική. **Ὁ**κόσμος **ἀπδιασμένος** ἀπό τήν διαφθορά ἔκανε τήν **ἐφημερίδα** μας **ἀνάρπαστη!**

Ἡἐφημερίδα κυκλοφόρησε ὡς 15ῆμερη, μέ **ἰδιοκτίτη** τόν Πλεύρη καί **ἀρχισυντάκτη** τόν γράφοντα. **Αρχίσαμε** μέ μία κυκλοφορία **7.000** φύλλων, ἀλλά καί μέ πολλή **οἰκονομική** μιζέρια. **Ὅλα** τά ἐξοδα ἐβγαίναν ἀπό τό **πενιχρό** βαλάντιο ολίγων νέων **ἀγωνιστῶν**. **Καμία** **οἰκονομική** βοήθεια. Καί τά ἐξοδα ἦσαν πολλά. Τά **περίπτερα** **ἀφ' ἑτέρου**, πιεζόμενα ἀπό τήν ψυχολογική βία τῆς **ἐποχῆς**, **ἀπέφευγαν** νά **ἀναρτοῦν** τήν **ἐφημερίδα**.

"Όπου αυτή παρουσιαζόταν, έξηντιλείτο άμέσως. Αλλά παρουσιαζόταν σέ **ελάχιστα** σημεία.

Ταυτόχρονα **άρχισαμε** καί τήν **όργάνωσι** του Κόμματος. **Ήέφημερίδα** έδρασε **σάν** μαγνήτης καί μάς έφερε **αθρώως** νέους **όμοϊδεάτες**. **Ή** πρώτη **ήγεσία** τής **όργανώσεώς** μας τόν Αύγουστο 1965 άπετελέσθη από τόν Κ. Πλεύρη **ώς** **Άρχηγό**, τόν γράφοντα **ώς** Πολιτικό Διευθυντή, τόν Γ. Πατσαδέλη **ώς** Διευθυντή **Όργανωτικού**, τόν 1 Γιαννόπουλο **ώς** Διευθυντή **Στρατιωτικού** καί τόν Τ. Κόμπη **ώς** Τομεάρχη Θεσσαλονίκης. "Ας μή φανή παράξενη ή **ύπαρξις** καί Στρατιωτικής Δ/νσεως: Σέ μία **έποχή** **έκτραχλησμοϋ** τών πάντων, δπου ή βία του πεζοδρομίου **πταν** **ό** κανόνας, ένα κόμμα άντικοινοβουλευτικό **δέν** **μπορουσε** παρά νά **μεριμνήση** **γιά** τήν **αύτοπεριφούρησί** του μέ **σύστασι** ειδικών μαχητικών ομάδων.

Ή **όλη** οργανωτική δομή **άλλωστε** του Κ4Α **ύπñρξε** μορφής στρατιωτικής. **Ή** στρατιωτική πειθαρχία -πραγματική πειθαρχία **σιδηρᾶ**-**διεϊπε** τά πάντα. Τά τακτικά μέλη οργανώνονταν σέ Πυρήνες μέ έναν Πυρηνάρχη επί κεφαλής. 3 Πυρήνες **άποτελοϋσαν** **Όμάδα** μέ προϊστάμενον **Όμαδάρχη**. 3 **Όμάδες** συνιστούσαν Τομέα (μέ Τομεάρχη) καί αργότερα -**όταν** **εϊχαμε** πληθυνθή σοβαρά- δημιουργήθηκαν καί Φάλαγγες μέ Φαλαγγάρχη, **άλλά** καί **ό** βαθμός του Λοχίτου (βοηθοϋ Πυρην-

νάρχου). Τό Κ4Α είχε πράγματι μιὰ ὀργάνωσι υποδειγματική καί μιὰ πειθαρχία ἀπίστευτη.

Τό φθινόπωρο τοῦ 1965 περάσαμε δμωσ μιὰ κρίσι. Ἡ ἀπορρόφηση τοῦ Πλεύρη σέ προσπάθειες γιά ἐπαφές καί ἐξεύρεσι οικονομικῆς ἀρωγῆς καί ἡ μακρά ἀπουσία του στήν Θεσσαλονίκη ἔρριξε δλο τό βάρος τῆς εφημερίδος στόν γράφοντα. Ἡ ὑπῆρξेमία ἐφιαλτική περίοδος, κατά τήν ὁποία ὀλόκληρη ἡ δσέλιδη ἐφημερίδα -μέ τό γράψιμό της, τό τύπωμά της, τά ἔξοδά της- στόν ρυθμό τῶν 15 ἡμερῶν ἦταν γιά μένα εξοντωτική. Βγήκε δμωσ πέρα. Ἰδιαίτερη αἴσθησι ἔκανε τότε ἡ Διακήρυξις τοῦ Κ4Α, ἀποτελούμενη ἀπό 24 σημεῖα, πού δημοσιεύθηκε στίς 15 Νοεμβρίου, καί ἡ ὁποία ὑπῆρξε ἔκτοτε ἡ πολιτική γραμμή τοῦ Κόμματος.

Από τήν ἄλλη μεριά, βρέθηκαν ἐπί τέλους καί λίγοι συμπαραστάτες στήν οἰκονομική μας μιζέρια. Μέ ἰδιαίτερη συγκίνησι θυμᾶμαι πάντα δύο ἀπ' αὐτούς, τοὺς ἀείμνηστους Νίκο Ἀντωνακέα, νομάρχη ἐπί Μεταξά, καί Νίκο Καβαζαράκη, τέως πρύτανι τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, ἀνθρώπους ὄχι εὐπόρους, οἱ ὁποῖοι δμωσ δέν ξεχνοῦσαν κάθε μήνα νά μάς δώσουν κάτι -πού γιά μάς τότε ἦταν χρυσάφι. Ἦταν δέ τόση ἡ ἔλλειψις οἰκονομικῶν μέσων, πού ὄλος αὐτός ὁ μηχανισμός τοῦ Κόμματος καί τῆς Ἐφημερίδος γινόταν τοὺς πρώτους μήνες χωρίς ἓνα γραφεῖο, χωρίς ἓνα στέκι! Τά

περισσότερα **ἀπό** τὰ μέλη μας ήταν **ἄλλωστε φοιτηταί**, πού ἔδιναν στόν **ἀγώνα** ἀπό τό γλίσχρο χαρτζιλίκι τους.

Τό πρώτο **Γραφεῖο** απέκτησε τό Κ4Α μόλις τόν Αύγουστο 1966, στήν ὁδό Μπουμπουλίνας 14. **Αὐτό διπυκόλυνε** πάρα πολύ τήν οργανωτική πλευρά τοῦ Κόμματος, **ἀφοῦ βρέθηκε πιά μόνιμος χώρος γιά** συνεδριάσεις τῶν Πυρήνων, **γιά** τήρησι μητρώων καί **ἀρχείων**, **ἀλλά καί γιά** τήν **ἔναρξι** λειτουργίας τῆς περιβόητης Σχολῆς Στελεχῶν. **Αὐτή** πράγματι ἡ Σχολή Στελεχῶν **ἦταν** κάτι τό πρωτόγνωρο στήν πολιτική ζωή τῆς χώρας: Τά στελέχη τοῦ Κ4Α διδάσκονταν ἐπί 4μηνον, **Ἰδεολογία, Διοίκησι καί Προπαγάνδα** καί, **δταν ἀποφοιτοῦσαν** ἐπιτυχῶς μέ **ἐξετάσεις, παρεσημοφοροῦντο** μέ εἰδικό μετάλλιο πού ἔφεραν στό κάτω **ἀριστερό** τοῦ στήθους. **Ἀναδιφῶντας** σήμερα τὰ **θέματα** τῶν εξετάσεων τῆς Σχολῆς Στελεχῶν μένει κανεῖς κατάπληκτος **γιά** τίς προχωρημένες γνώσεις καί **ἰκανότητες**, πού εἶχαν φθάσει νά ἔχουν τότε **αὐτοί** οἱ ἀγωνισταί.

Στήν Θεσσαλονίκη ἡ **ὀργάνωσις** εἶχε προωθηθῆ ταχύτερα, **ἀφοῦ** ἐκεῖ ὁ φοιτητόκοσμος ἦταν **πιό** πυκνά συνδεδεμένος. Χάρις **στίς ἰκανότητες** τοῦ Κόμμη ἐφθασε τό Κ4Α νά **ἐλέγχι ὀλόκληρη** τήν ΦΕΑΠΘ τήν **ἄνοιξι** τοῦ 1966, **ἐνώ** στίς 21 Μαΐου οργανώθηκε **ἐκεῖ** ἡ πρώτη μεγάλη συνεστίασις 75 Στελεχῶν, **δπου ἐμίλησε**

ό Πλεύρης. Τό πρώτο Γραφείο στην Θεσσαλονίκη ήταν στην οδό **Τσιμισκῆ 127**.

Τόν **Αύγουστο** 1966 ή εφημερίδα «4η **Αύγουστου**» μετετρέπη σέ μηνιαία, αλλά **12σέλιδη**, μέ σκοπό νά μάς δώση περισσότερο χρόνο καί **ἄνεσι** γιά τήν **ὀργάνωσι**. Στην **ἡγεσία** τοῦ **K4A** εισηγήθε ἐν **τω** μεταξύ καί ὁ **Ἄνδρέας Δενδρινός**, ὁ ὁποῖος τόν **Ἰκτώβριο** **ἀνέλαβε** **Ἀρχισυντάκτης** τῆς **ἐφημερίδος**, ἐνῶ ὁ γράφων ἐγίνε **Διευθυντής** τῆς.

Ἔτσι φθάσαμε τό φθινόπωρο 1966 νά ἔχουμε **250** περίπου **αυστηρά** **οργανωμένα** **στελέχη**. Τότε ἐγίνε καί ἡ **ἀναδιοργάνωσις** τῆς **ἡγεσίας**. Ὑπό τόν **Ἀρχηγό** **Κ. Πλεύρη** **ὑπῆρχαν** **4 Διευθύνσεις**, ἡ **Πολιτική** ὑπό τόν γράφοντα, ἡ **Διοικητική** ὑπό τόν **Πατσαδέλη**, ἡ **Ἐπιμελητεία** ὑπό τόν **Δενδρινό** καί ἡ **Δράσεως** (ὀπως **μετωνομάσθη** ἡ **Στρατιωτική Δ/σις**) ὑπό τόν **Κόμπη**. **Νέος περιφερειάρχης** **Θεσσαλονίκης** **ἀνέλαβε** ὁ **Τομεάρχης** **Σπ. Μανωλόπουλος** (μέ **Γραφεῖα** **στήν Ἐγνατία 157**), ἐνώ **στήν Ἀθήνα** **ἀνέλαβε** ὁ **Τομεάρχης** **Π. Κουτράκος**. **Ἡδραστηριότης** τοῦ **Κόμματος** δέν **ἦταν** **μόνον** **πρός** **τά** **μέσα** **ἐργώδης**, ἀλλά καί **πρός** **τά** **ἔξω** **ιδιαίτερα** **έντονη**: **προκηρύξεις**, **συνθήματα** **στούς** **τοιχοῦς**, **προσηλυτισμός** **στά** **Πανεπιστήμια**, **έντυπα**, **ἀκόμπ** καί **παρελάσεις** **μέσα** **στήν Ἀθήνα**. (Μέ **χαμόγελο** **π.χ.** **θυμάμαι** **τήν** **κόκκινη** **προκήρυξι**,

Ὁ Τηλέμαχος Κόμπης καὶ ὁ Ἄνδρέας Δενδρινός ὑπῆρξαν ἐκ τῶν θεμελιω-
τῶν τοῦ ΚΚΑ. Ἠγωνίσθησαν καὶ ἐταλαιπωρήθησαν, χάριν τῶν ἰδεῶν τους.

πού εἶχαμε ρίξει στήν πορεία τῶν εἰρηνιστῶν τοῦ Μαρα-
θώνα: «ὅσοι δέν ἔχουνε μυαλό, ἔχουν πόδια...»).

Στίς ἀρχές τοῦ 1967 τό ΚΚΑ ἦταν πιά πανελλήνια
γνωστό. Ὁ πολιτικός κόσμος καί οἱ εφημερίδες μας
ἐγνώριζαν ἀπό τήν καλή καί τήν ἀνάποδη τόσο καλά.
ὥστε ἐπαψαν πιά νά ἀδιαφοροῦν γιά μάς. Ὁ φόβος
τους ἦταν ἀνάμεικτος μέ τόν θαυμασμό τους. Μάς χα-
ρακτήριζαν βέβαια «φασιστική ὀργάνωση», ἀλλά παρα-
δέχονταν τίς ἱκανότητές μας, τήν πειθαρχία καί τήν
μόρφωσι τῶν στελεχῶν μας. τήν βοήθεια ἀκόμη στά
φτωχά μέλη μας κ.λπ. (π.χ. «Ἀκρόπολις» 5.2.67. 1η σελ.

λής). *Ἡ ἀκτινοβολία* του Κ4Α ἦταν καί στόν χώρο τῆς ΕΡΕΝ τόση, ὥστε αναγκάστηκε ὁ τότε ἀρχηγός τῆς ΕΡΕ Π. Κανελλόπουλος νά τοῦς μιλήσῃ στήν Χαλκίδα ἐναντίον τῶν φιλοδικτατορικῶν μας τάσεων. Κι' ὅμως στά παρασκήνια μάς εἶχε ἀνάγκη, ἀφοῦ διοργανώνοντας κρυφά ὁ ἴδιος μαχητικές ομάδες ὑπό τόν ναύαρχο Σπανίδα μάς κάλεσε νά συμμετάσχουμε!

Ἄρχές τού 1967 ἀποκτήσαμε νέα Γραφεῖα στήν Ἀθήνα, ἓνα οἶκημα στήν ὁδὸ Ἀνδρέου Μεταξά 24. Ἐνα μόλις μῆνα πρὸ τῆς 21ης Ἀπριλίου τό Κ4Α ἐσφυζε ἀπό παλμό καί δύναμι καί ἡ ἐνδυναμώσις του ἦταν καθημερινά τόσο ραγδαία, πού ἀντιμετωπίζαμε πρόβλημα σωστής ἀπορροφήσεως τῶν νέων μελῶν. Καί στίς 16 Ἀπριλίου 1967 διοργανώσαμε συγκέντρωσι στήν Θεσσαλονίκη, ὅπου μίλησαν οἱ Τομεάρχες Μανωλόπουλος καί Κουτράκος καί ἀπό τήν ἡγεσία ὁ Δενδρινός, ὁ γράφων καί ὁ Πλεύρης. Ἦταν μία εκπληκτική σέ παλμό καί ενθουσιασμό συγκέντρωσις, ἡ ὁποία σημειωτέον ἔλαβε χώραν μόλις 5 ἡμέρες πρὶν τήν Ἐπανάστασι. Ἀπό τόν λόγο μου ἐκείνον θυμάμαι τίς ἐξῆς φράσεις: «Ἡ Δημοκρατία φθίνει. Ὁ Κομμουνισμός κλονίζεται. Ἡ ὥρα μας ἔρχεται. Ἡ ἀνατολή προβάλλει: Τό νέο, μεγάλο, ἰσχυρό, τεταρταυγουστιανό Ἑλληνικό Κράτος! Δέν θέλουμε Δημοκρατία χωρίς Ελλάδα. Ζήτω ἡ Ελλάδα χωρίς Δημοκρατία!» Κανείς δέν πίστευε,

μίας εβδομάδα αργότερα, ότι τό Κ4Α δέν ἐγνώριζε από πρίν τήν Ἐπανάστασι τῆς 21ης Ἀπριλίου!

Ἡ 21η Ἀπριλίου ἦταν δμως καί γιά μάς ἐκπληξις. Στήν ἀρχή ἐκπληξις ευχάριστη. Ἀργότερα δμως πραγματικότης προβληματική.

Στίς 23 Ἀπριλίου ἐκλήθημεν ἐπειγόντως στό Πεντάγωνο. Ὅσοι βαθμοφόροι ἡμαστέ εκείνο τό πρωί στά Γραφεῖα (Πλεύρης, Δημόπουλος, Δενδρινός, Μανωλόπουλος, Κρατήρας, Κερασόπουλος), πήγαμε εκεί καί βρεθήκαμε κατά πρόσωπο μπροστά στήν Ἐπαναστατική Ἐπιτροπή, καθισμένη ἡμικυκλικά ἀπέναντί μας. Ἐπί κεφαλῆς ἦταν ὁ 1 Λαδάς (οἱ Παπαδόπουλος, Παττακός, Μακαρέζος ἀπουσίαζαν). Μερικοί ἀπ' τοὺς παρόντες (ἦσαν ὅλοι Συνταγματάρχαι καί Ἀντισυνταγματάρχαι) μάς ἐπληροφόρησαν διτι ἦσαν ἀναγνώστες τῆς εφημερίδος μας. Ἀφοῦ μάς συνεχάρησαν γιά τοὺς ἀγῶνες μας, μάς ἐζήτησαν τήν ἀρωγή μας, τήν ὁποία βεβαίως μέ προθυμία ὑποσχεθήκαμε. Ἐμενε νά καθορισθῆ τό εἶδος τῆς ἀρωγῆς.

Ἰδιαίτερα μέ εἶχε συγκινήσει, θυμᾶμαι, ἡ διαπίστωση πὼς οἱ πλεῖστοι ἀπό τοὺς ἐπαναστάτες ἦσαν τῆς ἡρωικῆς τάξεως τῆς 4ης Αὐγούστου, πού εἶχαν γίνει Εὐέλπιδες τό 1940, τῆς τάξεως πού πήγε αὐτοβούλως τόν Ἀπρίλιο τοῦ 1941 στήν Κρήτη, συνεχίζοντας τήν μάχη κατά τῶν κατακτητῶν. Τῆς τάξεως ἐκείνης, πού

είχε άρχηγό τόν Δῆμο Αποστολόπουλο, τόν αδελφό τής μητέρας μου, πού έπεσε τό 1948 στόν Γράμμο.

Έπειδή όμως τά γεγονότα τής 21ης 'Απριλίου δέν είναι τόσο μακρινά, γιά νά άνήκουν στην 'Ιστορία, και έπειδή άκόμη κρατούνται στίς φυλακές παρά πάσαν έννοια δικαίου και ήθικῆς οί περισσότεροι τών έπαναστατών, θά άποφύγω νά αναφέρω μερικά ενδιαφέροντα στοιχεία γι' αυτούς και τίς σχέσεις τους μέ τό Κ4Α. θά άρκεσθῶ νά αναφερθῶ μόνον στούς νεκρούς πιά σήμερα Μ. Μπαλόπουλο και Κ. 'Ασλανίδη, πού και οί δύο (δπως και μερικοί άλλοι) ήσαν ένθερμοι φίλοι του Κ4Α. Μ' αυτούς γνωρισθήκαμε εκείνη τήν ήμερα (23.4.67) και είχαμε και ιδιαίτερες συζητήσεις.

Παρενθετικά άξίζει νά αναφέρω, τί μου έκμυστηρέυθηκε ό Κώστας 'Ασλανίδης, όταν τόν έρώτησα γιά τίς αντιδράσεις πού συναντούσε ή 'Επανάσταση. «Μόνο πρόβλημά μας», μου είπε χαμηλόφωνα, «είναι ό Βασιλεύς και οί 'Αμερικανοί». (Και σου λένε σήμερα ότι ή 21η 'Απριλίου ήταν... έργο τών 'Αμερικανών).

Από τόν έπόμενο μήνα στελέχη του Κ4Α (πού τυπικά διελύθη ως Κόμμα) επάνδρωσαν προσωρινά τήν Κρατική Λογοκρισία. Έκει είχαμε τήν εύκαιρία νά γνωρισθούμε μέ έναν άκόμη λαμπρόν άξιωματικό, τόν Κ. Καρύδα, άνδρα γενναίο και μέαντίληψη εύρυτάτη.

Γιά τό Κ4Α όμως τό πρόβλημα ήταν όπι είχε στελέ-

χη νεαρά, μέ **μεγάλομένζήλο**, πατριωτισμό καί κατάρ-
 πσι, **άλλά** οπωσδήποτε μικρής **ήλικίας** καί άψητα στην
 ζωή. Έν σχέσει μέ τό Κ4Α, ή 21η 'Απριλίου **είχε** δια-
 σθή νά **έλθη...** Δέν **είχαμε** παρά λίγα στελέχη νά δώ-
 σουμε **γιά** Διοικητές **Έπιχειρήσεων**, **Υπουργούς** ή Γε-
 νικούς Γραμματείς. **Άλλ' ή Έπανάσταση** δέν χρησιμο-
 ποίησε τελικά **ούτε** αυτούς τούς λίγους (μέ **μόνες** **έξαι-**
ρέσεις τόν γράφοντα καί τόν Ν. **Ηλιόπουλο**ώς νομάρ-
 χη). **Η 21η 'Απριλίου** στελεχώθηκε **είτε** μέ **άρριβίστες**
 (πού **μειά** τήν **μεταπολίτευσι** **επίδησαν** **μέσβελτάδα** πι-
 θήκου στην **Νέα Δημοκρατία**) είτε μέ **τεχνοκράτες** (πού
 δέν είχαν καθόλου πολιτική σκέψη). **Τί** **μπορούσαν** νά
 προσφέρουν οί -λίγοι **έστω**- δικοί μας; **Μά** **είναι** σαφές:
 Πολιτική σκέψη (τόσο σπάνιο προσόν) καί τιμιότητα
 έναντι τού καθεστώτος.

Από τήν **άλλη** μεριά, τό καθεστώς τής 21ης 'Απρι-
 λίου **έσβυσε** τούς εχθρούς μας. Δέν **είχαμε** **πιά** μπροστά
 μας φαυλοκράτες καί κομμουνιστές νά **πολεμούμε**. Καί
μιά πολιτική **όργανωσις** **σάν** τό Κ4Α χωρίς **όρατούς**
έχθρούς χάνει **δλην** της τήν σφριγηλότητα. Δέν είναι
 εύκολο νά **άπευθύνεσαι** στην **μνήμη** τού κόσμου, **γιά** νά
θυμηθῆ, πώς ήταν **άλλοτε** **ό** **άνύπαρκτος** **σήμερα** **αντί-**
παλος. **Η μνήμη** καί ή κρίσις στην πολιτική **είναι** **άρε-**
τή τών ολίγων, τών **όλιγίστων**, ποτέ τού **λαού**. Καί τό
 Κ4Α **άρχισε** **επί** 21ης 'Απριλίου νά **σκιαμαχή...**

Ἡ ἔφημερίδα μας ἐδέχθη ἀπό τὴν ἀρχὴ τὴν Ἐπανά-
 στασι μὲ τίτλους, δπως «Τὸ Ἔθνος ἐσώθη ἀπὸ τὸν
 Στρατὸν του», ἀλλὰ ἐτόνιζε πάντα καταληκτικά: «Ποτὲ
 πλέον Δημοκρατία» (1.5.67). Σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο ἐπέπρο-
 το ἀργότερα νὰ μεγαλώσῃ ἡ διάστασίς μας μὲ τὴν Ἐπα-
 νάστασι, ἢ ὅποια δὲν ἔπαυε νὰ ἐπαναλαμβάνῃ ὅτι εἶναι
 «παρένθεσις» καὶ ὅτι ὁ κοινοβουλευτισμὸς θά ἐπα-
 νήρχето. Γιά μᾶς, ἡ χώρα ἔπρεπε νὰ ἀποκτήσῃ ἓνα νέο,
 πιὸ σύγχρονο πολίτευμα, πολίτευμα ολοκληρωτικὸ τῆς
 ἀριστοκρατίας τοῦ πνεύματος.

Τὸν Δεκέμβριον 1967 οἱ σχέσεις μας μὲ τὸ καθεστῶς
 ἐσκιάσθησαν, δταν πληροφορηθῆκαμε ὅτι ἀπεσύρθη ἡ
 Ἑλληνικὴ Μεραρχία ἀπὸ τὴν Κύπρο. Ἐπειδὴ καὶ ἐμεῖς
 ὑπεκείμεθα στὴν λογοκρισία, ἐκδώσαμε τὴν ἔφημερίδα
 τῆς 1ης Ἰανουαρίου 1968 μὲ ὄλοσέλιδο ἐξώφυλλο δια-
 μαρτυρίας: «Τὴν πατρίδα οὐκ ἐλάττω παραδώσω, πλείω
 δὲ ἀρείω ὄσῃς ἀν παραδέξωμαι!»! Ταυτόχρονα διοργα-
 νώσαμε ἐθνικιστικὴ συγκέντρωσι στὰ Γραφεῖα μας, μὲ
 ὀμιλητὴ τὸν γράφοντα, δπου διεκηρύξαμε τὴν ἀποφα-
 σιστικὴτητα τοῦ λαοῦ γιὰ πόλεμον κατὰ τῆς Τουρκίας.

Χρειάστηκαν νὰ περάσουν δύο χρόνια, γιὰ νὰ πλη-
 ροφορηθῇ ἡ ἔφημερίδα μας τὰ πραγματικῶς τότε δια-
 τρέξαντα καὶ πρώτη αὐτὴ νὰ τὰ δημοσιεύσῃ (Νοέμβριος
 1969): Ἡ ἀπόσυρσις τῆς Μεραρχίας τὸ 1967 εἶχε γί-
 νει μὲ ἀπαίτησι «μερικῶν Κυπρίων ηγετῶν» (ὑπονοεῖτο

ό Μακάριος), μέ σκοπό τήν **ἀπάρνησι** τής **Ἐνώσεως**, τήν ανεξαρτησία τοῦ **νησιῦ** καί **–ἐπειδή** ὁ Παπαδόπουλος **θά ἀντιδροῦσε–** τήν **ἀνατροπή** τής 21ης Ἀπριλίου. Τό σενάριο ἦταν στημένο στό ἐξωτερικό, μέ **σύμπραξι** τοῦ Καραμανλή, ὁ ὁποῖος μέ τίς δηλώσεις του τής 25.11.67 **εἶχε** σπεύσει νά **ζητήσῃ** τήν **ἐπέμβασι** τής Ἀγγλίας «πρός ἀποτροπήν ἐθνικῆς συμφοράς»! Πρώτη ἡ **ἐφημερίδα** μας εἶχε λοιπόν **ἀποκαλύψει** τότε **ὄλο αὐτό** τό σενάριο (**αὐτό**, πού **ἀκόμη** καί τώρα ψάχνουν στόν «Φάκελλο τής Κύπρου»). Καί ὁ **μέν** Γ. Παπαδόπουλος τότε δέν ἐπέσεε στήν τρικλοποδιά, πράγμα δμως πού δέν **ἀπέφυγε** 7 χρόνια **ἀργότερα** ὁ Δ. Ἰωαννίδης...

Ἐν τῷ μεταξύ ἡ **Ὀργάνωσίς** μας, μέ τήν ρύμη ἀκόμη τήν προεπαναστατική, συνέχισε νά ἀνδροῦται καί στήν διάρκεια τοῦ 1967. Ὁ Σπ. Μανωλόπουλος προήχθη σέ Φαλαγγάρχη, ὁ Π. Κουτράκος ἐγινε Ἰσχυροδευθυντής τής Πολιτικῆς Διευθύνσεως, ὁ Π. Δάκογλου προήχθη σέ Τομεάρχη, Περιφερειάρχη Ἀθηνῶν, ἐνώ νέος Περιφερειάρχης Θεσσαλονίκης ἐγινε ὁ Μιχ. Μακρῆς καί **ἀργότερα** ὁ Σκλαβοῦνος (μέ νέα **γραφεῖα** **ἐκεῖ** στήν ὁδό Δ. Ἀντωνιάδου 1). Ἐν τούτοις ὁλος αὐτός ὁ ὀργανισμός, δπως **ἐλέχθη**, ἦταν **πιά ἐσωτερικός**. Κυριολεκτικῶς βράζαμε στό ζουμί μας. Καί λίγο **ἀργότερα** (Ὀκτώβριος 1968) προέκυψε μία ἐσωτερική κρί-

σις, πού είχε ως αποτέλεσμα τήν διαγραφή μιας δεκάδας καταξιωμένων **ἀγωνιστῶν**. **Ἡ**φθορά **εἶχε ἀρχίσει...**

Τό 1968 εἶχαμε δμως καί μία σύγκρουσι μέ τήν 21η Ἀπριλίου. Αἰτία ἦταν τό Σύνταγμα πού ἐτοίμαζε τό καθεστώς, τό ὁποῖο γι' αὐτό εἶχε ζητήσει καί τήν συνδρομή τού λαοῦ. Ἡ «4η Αὐγούστου» προέβη τότε σέ μία τολμηρή ἐνέργεια: Απεφάσισε τήν **σύνταξι δικοῦ** τῆς Σχεδίου-Συντάγματος. Τούτο πράγματι συνετάχθη ἀπό τόν γράφοντα, μέ τήν βοήθεια τῶν Δενδρινοῦ καί Κουτράκου, καί ἐδημοσιεύθη ὁλόκληρο τόν Ἀπρίλιο 1968. Τό προταθέν ἀπό μάς Σύνταγμα στηριζόταν σέ μερικές βασικές **ἀρχές**: Ὁλαός διά τῆς Σωματειακῆς Βουλῆς, πού **θά ἐξέλεγε, θά** εἶχε λόγον ἐπί τῆς οικονομικῆς γενικά πολιτικῆς, ἐνώ οἱ μεγάλοι ἐθνικοί τομεῖς (Ἐξωτερική πολιτική, Ἀμυνα κλπ.) **θά** καθορίζοντο ἀπό τήν **Κυβέρνησι**, τῆς ὁποίας ὁ Ἀρχηγός **θά ἐξελέγετο** ἀπό ἓνα Σώμα Ἀρίστων, τῶν καταξιωμένων φυσικῶν ηγετῶν τοῦ ἔθνους. Τό **Σύνταγμά** μας, μέ τά 105 ἀρθρα του, καθόριζε τά πάντα λεπτομερώς, ἔτσι ὥστε ἡ Πολιτική ἀπό τήν **ἀνευθυνότητα** τοῦ πεζοδρομίου νά μεταβιβάζοταν στήν **εὐθύνη** τῶν ἀρίστων. **Ἡ**αἴσθησις πού **ἐδημιουργήθη** ἦταν μεγίστη. Ἀκόμη καί ξένες **ἐφημερίδες** ἐδημοσίευσαν περιλήψεις. **Κι** δμως ἡ 21η Ἀπριλίου δέν ἀκούσε τίποτε... **Κι** ἐπροχώρησε στό δημοψήφισμα **γιά** τό **δικό** τῆς Σύνταγμα, πού δέν ἦταν παρά

πρόχειρο σοβάτισμα του παλαιού των πολιτικάντηδων, και τό όποιο ή έφημερίδα μας πολέμησε θαρραλέα και έντονα. Έτσι τό Κ4Α έδωσε έπίσημα γραμμή νά ρίξουμε λευκό στό δημοψήφισμα του Όκτωβρίου 1968, έκδηλώνοντας ταυτόχρονα τήν αντίθεσί μας στό Σύνταγμα και τήν έλπίδα μας στήν 21η Άπριλίου.

Ό άγώνας τής «4ης Αυγούστου» είχε έτσι πάψει στήν ουσία νά άπευθύνεται τόσο στον λαό, όσο στό καθεστώς τής Έπαναστάσεως. Άντιλαμβανόμαστε ότι ή εποχή εκείνη ήταν μία χρυσή ευκαιρία, πού δέν θα έπρεπε νά πάη χαμένη. Έπρεπε λοιπόν τό Κ4Α νά σταθή δίπλα στό καθεστώς και νά τό βοηθήση μέ ειλικρίνεια. Άφου δέ άποτύχαμε στό θέμα του Συντάγματος και βεβαιωθήκαμε ότι σύντομα θά έπανήρχετο ό κοινοβουλευτισμός του παλαιού τύπου, έπρεπε τουλάχιστον νά προετοιμασθῆ ένα νέο κίνημα, μία φουρνιά νέων ανθρώπων διαποτισμένων μέ έθνικιστικά (κι 'όχι μέ κομματικά) νάματα. Αυτοί θά μπορούσαν νά φέρουν αύριο τήν πολυπόθητη Έθνική "Άνοιξι...

Πιέσαμε πρós τήν κατεύθυνσι τής δημιουργίας μιās Έθνικῆς Νεολαίας τύπου ΕΟΝ. Άλλά ό Γ. Παπαδόπουλος άντιδρούσε θεωρώντας τήν δείγμα Κράτους Όλοκληρωτικού. Αυτό πού ύποστήριζε πρόσφατα (στις 29.1.84) από τήν φυλακή, διτι δέν είχε θελήσει τότε τήν όργανώσει Έθνικῆς Νεολαίας, ύπῆρξε πράγματι αλήθεια. Ειλικρινής

15[᾽]Ιανουαρίου 1969. Δεξιά ὁ Συν/ρχης Κωνσταντῖνος Παπαδόπουλος καί ὁ Συν/ρχης Νικόλαος Μακαρέζος παρακολουθοῦν ὁμιλία τοῦ Συν/ρχου Ἰωάννου Δαδά στήν Φοιτητικὴν Ἑστίαν.

δημοκράτης ὁ Παπαδόπουλος δέν μπορούσε νά συμφωνήσῃ μαζί μας, πού τοποθετούσαμε τήν εθνική ἀγωγή τῶν νέων πολύ πιο πάνω ἀπό τίς δημοκρατικές «ἀξίες».

Πρός στιγμὴν ἐλπίσαμε πὼς κάτι θά μπορούσε νά γίνῃ, ὅταν ὁ Κ. Ασλανίδης ἐπέισε τόν Παπαδόπουλο τόν Ὀκτώβριο 1968 νά ἐπιχειρήσῃ ἓνα μετασχηματισμὸ τοῦ Σώματος τῶν Ἀλκίμων σέ μιά Ἐθνικὴ Νεολαία ἐκουσίας προσελεύσεως. Μὲ πρόεδρο τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἓναν ἀπόστρατο στρατηγὸ καί ἀντιπρόεδρο τόν γράφοντα, ὀλόκληρο τό Δ.Σ. τῶν Ἀλκίμων ἀπετελέσθη ἀπὸ ἄξια στελέχη τοῦ Κ4Α. Ταυτόχρονα δμως

διωρίσθηκε ως Κυβερνητικός Έπίτροπος ένας συνταγματάρχης τῆς ΚΥΠ ονόματι Μουρίκης, ὁ ὁποῖος ἔπρεπε νά προσυπογράφη τὶς ἀποφάσεις μας. Σύντομα ἔτσι ἀπεκαλύφθη ὅτι τὸ καθεστῶς δέν εὐνοοῦσε τὴν δημιουργία μιᾶς ὑπερκομματικῆς ἐθνικιστικῆς Νεολαίας: Ὁ Μουρίκης κωλυσιεργοῦσε ἐκ συστήματος καὶ ἀνέβαλλε τὴν κύρωση κάθε ἀποφάσεως τοῦ Δ.Σ. Μετὰ 6 μῆνες δέν εἶχε κυρωθῆ οὔτε μία ἀπόφασις ἀπὸ τὶς ὑπεριτάκοντα πού εἶχανληφθῆ. Ἔτσι παραιτηθήκαμε, πρὸς μεγάλη θλίψι τοῦ Κωνσταντίνου Ἀσλανίδη.

Αὐτόν τόν Μουρίκη ἔτυχε νά συναντήσω ξανά λίγο καιρό μετὰ τὴν κατάρρευσι τῆς Ἐπαναστάσεως. Στό φοβερό κλίμα τῆς ἐποχῆς, πού δλα «τάσκιαζε ἡ φοβέρα», ἔδειχνε σά χαμένος. Δέν τοῦ μίλησα, μόνον τοῦ κούνησα τὸ κεφάλι μέ ἀπογοήτευσι. Λές νά κατάλαβε πὼς εἶχε συμβάλει κι' αὐτός στὴν κατάρρευσι;

Οἱ «ἐσωτερικὲς ἀντινομίες» τῆς Ἐπαναστάσεως (δπως τὶς ονόμασε πρόσφατα ὁ Γ. Παπαδόπουλος) εἶχαν διαφανή σέ μάς ἤδη ἀπὸ τότε. Σιγά-σιγά εἶχαμε ἐπισημάνει, ποιοὶ Ἀξιωματικοὶ μάς συμπαθοῦσαν καὶ ποιοὶ μάς αποστρέφονταν, δπως καὶ τὶς διαφορὲς ἰδεολογικὲς πτέρυγες πού ἐπικρατοῦσαν μέσα στοῦ καθεστῶς. Ἦνατροπή τοῦ Γ. Παπαδοπούλου, πού κατέπληξε τοὺς πάντες τόν Νοέμβριο 1973, στὰ ἐμπειρα μάτια τὰ δικά μας δέν αποκλειόταν ἤδη ἀπὸ τὸ 1968 ἢ τὸ 1969. Γιά μᾶς ἦταν

φανερό, ότι ο Ρουφογάλης είχε δημιουργήσει κράτος εν κράτει με την ΚΥΠ, ότι ή δουλοπρεπής διαγωγή του Ίωαννίδη ήταν υποπτη κ.λπ. Η «κόντρα» μας με την ΚΥΠ έφθασε μάλιστα στο σημείο να είσβάλη αυτή μία νύχτα του 1970 στα Γραφεία μας και να τά έρευνήση έξονυχιστικά, ψάχνοντας για στοιχεία επιβαρύνοντα αξιωματικούς της Έπαναστάσεως! Εύτυχως είχαμε πάντα την πρόνοια να κρύβουμε εκτός Γραφείων στοιχεία αποδεικνύοντα κάποια έμμεση οικονομική βοήθεια μερικών άξιωματικών. Υποπευόμαστε ακόμη ότι μία βόμβα, πού έριξαν στα Γραφεία μας ανήμερα στις 28 Οκτωβρίου του 1969 (και πού προλάβαμε μόνοι μας να έξουδετερώσουμε), δέν ήταν δουλειά «άντιστασιακών», αλλά τής ίδιας τής ΚΥΠ. ΟΙ ψευτοαντιστασιακοί εμάς δέν τολμούσαν ούτε να μάς πλησιάσουν!

Τόν Οκτώβριο 1969 ο γράφων επελέγη από τον Γ. Λαδά, τότε Γ. Γραμματέα Υπουργείου Έσωτερικών, να γίνη Δημοτικός Σύμβουλος Αθηναίων. "Όταν αυτό μου άνηγγέλη από τον Παττακό, έγώ άρνήθηκα με διάφορες προφάσεις –θεωρούσα πολύ πενιχρή μία τέτοια θέση για τό Κ4Α. Μέ πίεσε όμως ο Πλεύρης και οί συναγωνισταί μου και τελικά δέχθηκα. Ταυτόχρονα παραιτήθηκα από Διευθυντής τής έφημερίδος «4η Αυγούστου», άφου επί 4½ χρόνια είχα δώσει εκεί όλομου τό αίμα. Ο Ανδρέας Δενδρινός ανέλαβε πιά ολοκληρωτικά την Διεύ-

Θυνοι. Έγώ, αφού είχα δημόσιο αξίωμα, δέν έπρεπε πιά νά έμφανίζομαι κραυγαλέα σέ πολιτική όργανωση.

Παρέμεινα έν τούτοις ένεργός στό Κ4Α καί τόν Ιανουάριο 1970 έξέδωσα τό βιβλίο μου «ΉΝέα Τάξις», πού περιείχε τίς βασικές ιδεολογικές γραμμές του κινήματός μας. Περί τά τέλη δέ του ίδιου έτους, δταν άνηγγέλθη ή δημιουργία τής Συμβουλευτικής Έπιτροπής (τής λεγομένης Μικρής Βουλής), τό Κ4Α άπεφάσισε νά στείλη έκπροσώπους. Στην Θεσσαλονίκη καί τίς άλλες πόλεις αυτό ήταν άδύνατο, αφού εκεί τά μέλη μας ήσαν φοιτηταί καί δέν είχαν έλπίδα νά ψηφισθοῦν από τούς εκλέκτορες (συνδικαλιστές καί δημοτικούς άρχοντες). Έτσι όρίσθηκαν τρεις ύποψήφιοι στην Αθήνα (ό Δενδρινός, ό Ηλιοπούλος καί ό γράφων). Έπρόκειτο δέ νά εκλεγοῦν 14 στην Αθήνα, από τούς όποιους ή Κυβέρνησις θά επέλεγε τελικώς τούς μισούς (7).

Στίς εκλογές πού έγιναν τόν Δεκέμβριο ήσαν 31 ύποψήφιοι στην Αθήνα. Τά αποτελέσματα έδωσαν θρίαμβο γιά τό Κ4Α: Πήραμε τήν 1η, 2η καί 6η θέσι! Έπρεπε δηλαδή νά επιλεγοῦμε καί οί τρεις. Κι' όμως, τελικά επελέγη μόνον ό γράφων! Θυμάμαι τήν εξέτασι πού μάς έκανε μία ομάδα ύπουργών καί ιδιαίτερα τήν προκατάληψι πού έδειχνε ό ύπουργός Αγαθαγγέλου εναντίον του Δενδρινού...

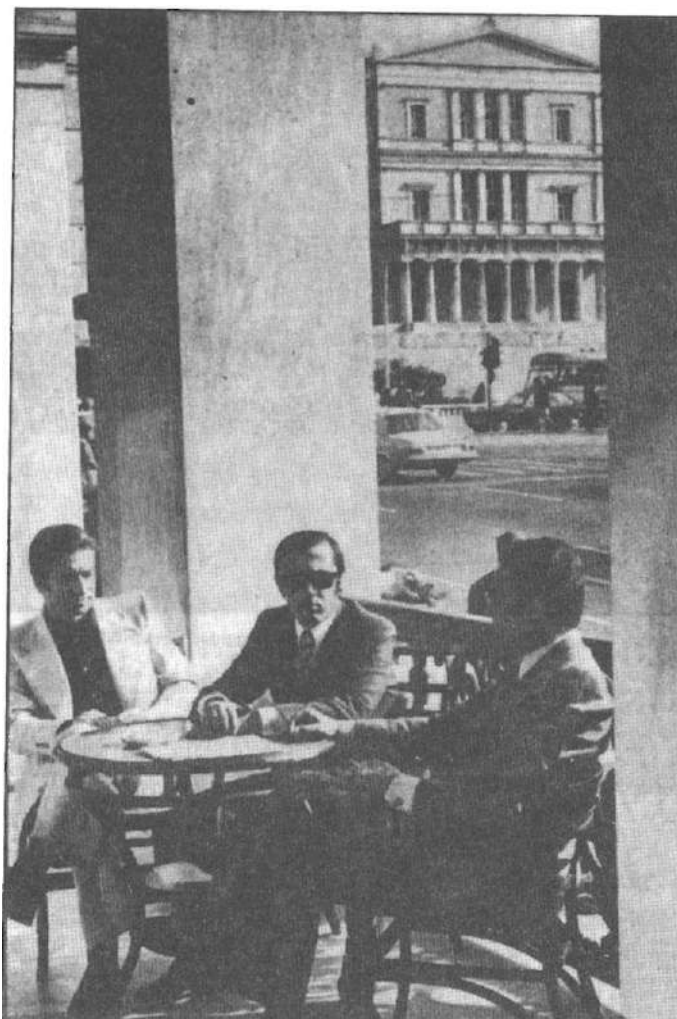
Ό Αγαθαγγέλου άνήκε πράγματι στην πτέρυγα

πού αντιπαθούσε τό Κ4Α. Είναι χαρακτηριστικό ότι, όταν αργότερα ξγίνα Γενικός Γραμματεός 'Υπουργείου Γεωργίας, αυτός, ως αρμόδιος 'Υπουργός, μου ήρνείτο πάντα τήν παραχώρησι ύπηρεσιακού αυτοκινήτου. Ήμουν ό μόνος Γενικός Γραμματεός 'Υπουργείου χωρίς ύπηρεσιακό αυτοκίνητο! Τόν συνάντησα πάλι μετά τήν Μεταπολίτευσι (μετά τήν φυλάκισί του από τόν Ίωαννίδη καί τόν άγριο ξυλοδαρμό του). Ήταν σέ χειρίστη ύγεία, λίγο καιρό πρό του θανάτου του. Χωρίς μνησικακία, τόν πήγα μέ τό αυτοκίνητό μου σέ δουλειές του καί τόν συνώδευσα σπίτι του.

'Ετσι βρέθηκα τό 1971, μόνος από όλο τό Κ4Α, στήν 92μελή Συμβουλευτική 'Επιτροπή. Μόνος εκεί έδωσα καί τίς μάχες μου επί ένα χρόνο. Σέ αὐτιά συχνά έκπληκτα, ανέπτυσσα τίς απόψεις μας εναντίον του θεσμοῦ τής απεργίας καί τών διεθνών συνδικάτων (τόμος Α' Πρακτικών, σελ. 370) ή γιά τό πώς πρέπει νά αντιμετωπίζεται ό Κομμουνισμός (Α', σελ. 536) ή γιά άρχές γεωπολιτικές (Β', σελ. 952) κ.λπ. Καί μπορεϊ βέβαια νά μήν κατάφερα μόνος πολλά πράγματα, πιστεύω όμως ότι προσέδωσα κῦρος στό Κ4Α, πού ήξεραν ότι άνήκω.

Έν τω μεταξύ ή εσωτερική κατάστασις στήν 'Οργάνωσι συνεχώς έπεδεινούτο. 'Ο γνωστός λόγος τής έλλείψεως αντιπάλου μάς μάραινε. "Όσο τά Ίουλιανά του 65 μάς είχαν βοηθήσει στό φοβερό μας ξεπέταγμα,

*Νοέμβριος 1972. Κόμης, Πλεύρης, Δενδρινός.
Στό βάθος τό κλειστό κοινοβούλιο.*

τόσο ή 21η 'Απριλίου μας είχε άποξηράνει. Είχαμε βυθισθῆ σε μία καταλυτική έσωστρέφεια. 'Ηαγωνιστική διάθεσις των στελεχών παρωχετεύετο ἔτσι συχνά και ακούσια πρὸς τὰ μέσα, μέ ἀποτέλεσμα τίς γκρίνιες. "Ολα τους έφταιγαν. "Αρχισε νά βάλλεται κι 'ό ίδιος ό 'Αρχηγός. 'Η πειθαρχία είχε κλονισθῆ. Πολλές άπ' αυτές τίς βολές κατέληγαν σέ μένα. Πολλοί έφτασαν νά μου ζητήσουν τήν άναίροπή του Πλεύρη. Συγκρατουῖσα τήν κατάστασι μέ τὰ δόντια, άλλοτε δικαιολογώντας τόν Πλεύρη κι 'άλλοτε δείχνοντας κατανόησι σ' αυτά πού μου κατήγγελλαν. Δέν ήθελα νά αποπέμψω τούς συνωμοτούντες, γιά νά μήν χάσω τόν έλεγχο της καταστάσεως και προβοῦν τελικά σέ καμιά διάσπασι σάν κι 'αυτή του 1968. Κράτησα τήν επικίνδυνη ισορροπία όσο μπορούσα.

Και ό μέν Πλεύρης είναι αλήθεια ότι είχε και ελαττώματα - ποιός είναι αυτός άλλωστε πού δέν ἔχει; Δέν είχε διοικητικές ικανότητες, ήταν προχειρολόγος και άνοργάνωτος και ήταν συχνά κρυψίνους. Χωρίς νά ζητά τήν έγκρισι της Διοικούσης 'Επιτροπῆς και ούτε καν νά τήν ενημερώνη, προέβαινε ενίοτε σέ σοβαρές ή επικίνδυνες ενέργειες. 'Από τήν άλλη μεριά όμως πρέπει νά τονισθῆ ότι είχε φαντασία και συνελάμβανε άπίθανες ιδέες, ήταν δε ευφυής, αποφασιστικός πάντα και τολμηρός. Μέ δύο

λόγια πρέπει να **λεχθῆ**: Χωρίς τόν Κώστα **Πλεύρη** ή «4η **Αύγουστου**» δεν θά είχε πραγματοποιηθῆ!

Μόλις τελείωσε ή **θπτεία** μου **στίν** Συμβουλευτική **Ἐπιτροπή**, **ἐκλήθην** αιφνιδίως τόν **Ἰανουάριο** 1972 **ἀπό** τόν **Γ. Παπαδόπουλο** νά τόν επισκεφθῶ. **Ἐκθειάζοντας** τίς **ικανότητές** μου, μου **ἐζήτησε** νά **ἀναλάβω** **Γενικός** **Γραμματεὺς** τοῦ **Ἵπουργείου** **Γεωργίας**. **Μοῦ εἶπε** πώς γνωρίζει **τήν** υπαγωγή μου «**στά** **παλαιά** **πλαίσια**» -εννοώντας **τήν** **4η** **Αύγουστου**—και πώς τό κατανοεί, αλλά **ὄτι** ή **ἱστορία** **τρέχει** γρήγορα και τό μέλλον **θά** **εξελίχθη** διαφορετικά. **Τοῦ ἀπήντησα** πώς **ασφαλώς** **θά** **γνωρίζη** τότε και **τίς** **διαφωνίες** μου μέ **τήν** **21η** **Απρι-**
λίου, **τήν** **ὁποῖαν** **εν** τούτοις **θεωρῶ** μοναδική ευκαιρία **γιά** **τήν** **χώρα**. **Ἀπεδέχθην** τελικά **τήν** **πρότασί** του, **το-**
νίζοντας **ὅτι** πάντα **θά** **ἐνεργῶ** μέ **εἰλικρίνεια** και **δέν** **θά** **πάψω** **ἀπό** τό νά **ἐπισημαίνω** τά **ατοπήματα** του **καθε-**
στῶτος. **Ἔτσι** **ἄρχισε** ή **διετής** **θπτεία** μου **στό** **Ἵπουρ-**
γεῖο **Γεωργίας**, **ὅπου** **Διευθυντής** τοῦ **ιδιαιτέρου** μου **Γραφείου** **ἀνέλαβε** **ὁ** **δοκιμασμένος** και **ἔμπειρος** **συνα-**
γωνιστής **Γιώργος** **Πατσαδέλης**.

Ἡ **παλαιά** **ἀπόφασις** τοῦ **K4A**, **ὅταν** **ἐπεβλήθη** ή **21η** **Απρι-**
λίου, ήταν νά **συμπορευθοῦμε** μέ **αὐτήν**, νά **τήν** **βοηθοῦμε** και **κατά** τό **δυνατόν** νά **τήν** **ἐπηρεάζουμε**. **Ἡ** **ἀπομόνωσις** μας **ὅμως** **ἀπό** τό **καθεστῶς** -ή **εξαίρεσις** **γιά** **τόν** **γράφοντα** ήταν **ἀπλά** **ἐξαίρεσις**—και ή **ἀνυπο-**

μονησία μας γιά περισσότερα άποτελέσματα άρχισε νά δημιουργή διαφοροποιήσεις μέσα στους κόλπους της Διοικούσης Έπιτροπής. Η έφημερίδα μας άρχισε νά αντιπολιτεύεται τό καθεστώς, οί βολές κατά προσώπων της Κυβερνήσεως έπλήθαιναν και ή διάστασις μέ τήν 21η Άπριλίου έμεγάλωνε. Η Διοικούσα Έπιτροπή του Κ4Α άρχισε έτσι νά μήν όμονοή. Έγώ π.χ. ήμουν σταθερά τοποθετημένος στήν άποψη, ότι μόνον μέσα άπό τό καθεστώς μπορείς νά τό έπηρεάσης, ποτέ δέ πετροβολώντας το. Η άντιπολιτευτική τακτική είναι άλλωστε ιδιοντιών δημοκρατικών καθεστώτων, ενώ τό Κ4Α έκέρυττε πολίτευμα όλοκληρωτικό, όπου οί διχογνωμίες μέ έσωτερικές μόνον διαδικασίες έπιλύονται.

Γιά τήν θητεία μου στό 'Υπουργείο Γεωργίας, γιά τήν άψογη έκεϊ συμπεριφορά μου, γιά τόν κολοσσιαίο κόπο πού κατέβαλα (έδούλευα 16-18 ώρες ήμερησίως) δένθά αναφερθώ εδώ. Θα σημειώσω μόνον τήν ευκαιρία πού είχα νά γνωρισθώ και νά συνεργασθώ μέ τά στελέχη της Έπαναστάσεως και της Κυβερνήσεως και τήν άλληλοεκτίμησί μας. Κυρίως όμως θέλω νά σημειώσω τά γεγονότα του Φεβρουαρίου 1973, όταν ή ΚΥΠ υπέσκαψε τήν θέση μου και περιέπεσα σέ δυσμένεια.

Μέ κάποιο άπίθανο σενάριο κατηγογήλην άπό άγνωστα άτομα ως άντεπαναστάτης, ότι επισκεπτόμουν στρατιωτικές μονάδες και ότι προετοίμαζα άνατροπή

του Γ. Παπαδοπούλου! **Ὁ** τελευταίος **ἔ**πνεε μένεα **ἔ**ναν-
τίον μου - παρά τήν **ὑ**περάσπισί μου ἀπό **τούς** Λαδά
 καί Καρύδα. Καί **ἔ**γώ ἐκλήθην σέ **ἀ**νάκρισι ἀπό τήν
 ΕΣΑ, ἡ **ὅ**ποία, **ὄ**χι μόνον ἔδωσε **πί**στι σέ **μ**ιά **ἀ**νήκουστη
 κατηγορία **εἰς** **β**άρως κυβερνητικοῦ στελέχους, **ἀ**λλά **δ**έν
 θέλησε οὔτε **κ**αν νά **ἔ**λθῃ στό **Γ**ραφεῖο μου νά **μ**έ **ε**ρω-
τήσῃ. Ἐπρεπε **ἔ**γώ νά **π**άω **στόν** **Β**οτανικό, **γ**ιά νά **υ**πο-
 στώ **ἔ**ξευτελιστική **ἀ**νάκρισι! Καί τήν **ὑ**πέστην.

Μετά τήν **ἀ**πόδειξι της **ἀ**θωότητός μου (οἱ **κα**τηγοροί
 μου ἦσαν **π**λημμελῶς **δ**ασκαλεμένοι) **δ**έν **ἀ**ντεξα **στόν**
πειρασμό νά **μ**ήν **ἐ**πισκεφθῶ **τόν** **Ρ**ουφογάλη. **Π**ρόσω-
πο **π**ρός **π**ρόσωπο **τοῦ** **ἔ**ξέφρασα τήν **ἀ**γανάκτησί μου.
Μέ **ἀ**ντιμετώπισε **ὁ**μως **μ**έ **μ**εγάλη **εὐ**γένεια - **εἶ**χε **κ**ιό-
λας **π**ληροφορηθῆ τήν **ἀ**θώωσί μου.

Ἐν **τῷ** **μ**εταξύ **ὁ** **Κ**. **Π**λεύρης **εἶ**χε **ἀ**ναλάβει **Δ**ιευθυ-
ντής **τοῦ** **ἰ**διαιτέρου **Γ**ραφείου **τοῦ** **7**. **Λ**αδά, **τό**τε **Ἰ**ψυ-
πουργοῦ **Θ**εσσαλίας. **Ἦ**λιζα **ἔ**τσι **σέ** **ἐ**πάνοδο **τοῦ** **Κ**4Α
στό **π**λευρό **τῆς** **21**ης **Α**πριλίου. **Α**λλά **ἠ**πατήθην. **Ἦ**τε-
λική **κ**ρίσις **ἔ**ξέσπασε **τό** **κ**αλοκαίρι **1973**, **ὅ**ταν, **μ**έ **τῆν**
ἀνατροπή **τοῦ** **Β**ασιλέως, **ἡ** **21**η **Α**πριλίου **π**αρουσίασε
τό **ν**έο **τῆς** **Σύν**ταγμα. **Τ**ό **Σύν**ταγμα **αὐ**τό **ἦ**ταν **κα**τά **τῆν**
ἀντίληψί μου **σ**αφῶς **ε**πηρασμένο **ἀ**πό **τό** **Σύν**ταγμα
πού **εἶ**χε **ἀ**λλοτε **π**ροτείνει **τό** **Κ**4Α! **Τ**ό **Κ**οινοβούλιο
ἐμοιαζε **μ**έ **τῆν** **δ**ική **μ**ας **Σ**ωματειακή **Β**ουλή, **ἀ**φοῦ **θ**ά
ἦταν **γ**ιά **ὄ**λα **α**ρμόδιο, **π**λήν **τῶν** **μ**εγάλων **ἔ**θνικῶν **το**-

μέων της **Ἀμύνης, των Ἐξωτερικῶν** καί της Δημοσίας Τάξεως. Αυτοί οἱ τομείς ἐπεφυλάσσοντο στόν Πρόεδρο της Δημοκρατίας, πού δέν **θά ἐκλεγόταν** ἀπό τήν Γερουσία **τῶν** Αρίστων (**ὅπως** στό Κ4Α), **ἀλλ' οὔτε** καί ἀπό τήν κομματική Βουλή. **Ὁ** Πρόεδρος **θά ἐκλεγόταν ἀπ' εὐθείας** ἀπό τόν Λαό μέ δημοψήφισμα. Τό ὑποψήφιο Σύνταγμα εἶχε **κι' ἄλλους** δευτερώτερους **ἐπηρεασμούς** ἀπό τό **δικό** μας. Μετά τήν **ἀπογοήτευση** τοῦ 1968 **θεώρησα** λοιπόν τό Σύνταγμα τοῦ 1973 ὡς μεγίστη πρόοδο, ὡς **πραγματικό ἐπίτευγμα**. **Ἡ**γάπη **στήν** χώρα **ἐπέβαλλε** λοιπόν νά τό **ὑποστηρίξουμε**. Στό κάτω-κάτω της γραφῆς ἡ πολιτική **εἶναι** πάντα ἡ **ἐπιστήμη** τοῦ **ἐφικτοῦ**, ὄχι τοῦ **ἰδεατοῦ**. Τό **ἰδεατό** **ἐπιτυγχάνεται** μέ **διαδοχικές ἐφικτές** προσεγγίσεις.

Ἡ «4η Αὐγούστου» ἀντιπολιτεύθηκε τό Σύνταγμα **κι' ἐζήτησε** νά **ψηφισθῆ** τό **ΟΧΙ**. **Ἐγώ** ἐξεστράτευσα **ὑπέρ** τοῦ Συντάγματος. Καί ἡ **κρίσις** κατέληξε **στήν ἀπόφασιν** της Διοικούσης **Ἐπιτροπῆς** τοῦ Κ4Α (**ὄχι** βέβαια μέ ὁμοφωνία) νά **διαγραφῶ** ἀπό τό Κόμμα: 3 Σεπτεμβρίου 1973.

Τά μετέπειτα δέν τά γνωρίζω **πιά**. Τό Κ4Α ἔπνεε ἄλλωστε τά **λοῖσθια**, **συρρικνωμένο** **πάλιν** σέ μικρά γραφεῖα **της ὁδοῦ** Μπουμπουλίνας.

Ἀναπολῶντας ὅλα αὐτά τώρα, μετά τόσα χρόνια, βλέπω πώς τό Κόμμα 4ης Αὐγούστου καί οἱ ἀξιοί ἀγωνισταί του (πού ὅλους **τούς ἀγαπῶ** καί τους ὑπολήπτο-

μαι βαθύτατα) προσέφεραν **μεγίστη ύπηρεσία** στην χώρα. Τό Κ4Α **ύπῆρξε** τό μητρικό **ἐθνικιστικό κίνημα** της μεταπολεμικής **Ἑλλάδος**. **Όλεσοί** σημερινές **ἐθνικιστικές** συσπειρώσεις στην χώρα είναι **κατ' ούσίαν θυγατρικές** τοῦ Κ4Α, τό όποιο παραμένει **γιά** όλους **ύποδειγματική** **όργάνωσις** - **όδηγός**.

Τελειώνοντας **θέλω** νά πώ, **πώς** δέν πρέπει κανείς νά **παρασυρθῆ** από τίς **μεμψιμοιρίες** μου γιά τήν 21η Απριλίου. **Αὐτή** **μπορεῖ** νά **ύπῆρξε** **δυστυχώς** **καταλυτική** γιά τό Κ4Α, **ἀλλά** πρέπει μέ **παρρησία** νά **όμολογηθῆ** **ότι** προσέφερε στην πατρίδα **μία** **ἐξαετιῆ** **ῥασι**.

Δημήτρης Δημόπουλος

Όπως εἰς **δλας** **τάς** **πολιτικές** **παρατάξεις**, **ἔτσι** καί **στόν** **χώρο** **τοῦ** **ἐθνικισμοῦ** **ενεφανίσθησαν** **διάφοροι** **τύποι**, **πού** **εἶχα** **τήν** **ἀτυχία** νά **τούς** **συναντήσω**. **Εἰδικότερον**: α) **ἔχομεν** **τούς** **ύπερπροθύμους** **στά** **λόγια**, **οἱ** **όποιοι** **ἐνῶ** δέν **κάνουν** **κάτι** **προτρέπουν** **τούς** **άλλους** νά **δρουν** καί **μάλιστα** **παραπονοῦνται** **δι'** **ἔλλειψιν** **δράσεως**, β) **μετά** **εἶναι** **οἱ** **κριτικοί**, **οἱ** **όποιοι** **κρίνουν**, **διά** νά **επικρίνουν**, **κάθε** **πρᾶξι** **ή** **κάθε** **λόγον** **δσων** **ἀληθῶς** **ἀγωνίζονται**, γ) **κατόπιν** **εἶναι** **οἱ** **ἀποδημητικοί**, **οἱ** **όποιοι** **έρχονται** **δι'** **όλίγον** καί **μετά** **χάνονται**, δ) **στήν** **συνέχεια** **εἶναι** **οἱ** **«βαλτοί»** **ἀπό** **ἐχθρούς**, **πού** **ἐξῳθοῦν** **εἰς** **παρανόμους** **πράξεις**, **τάχα** **ἐν** **ονόματι** **της** **ιδεολογίας**.

Αυτοί οί τελευταίοι είναι οί χειρότεροι, διότι ποινικοποιούν τήν ιδεολογίαν του ἔθνικισμοῦ καί ε) ἔχομεν τούς *ψυχωτικούς*, οί ὅποιοι εκδηλώνουν τά ψυχολογικά *προβλήματα* των στόν ἔθνικισμό.

Στούς πολιτικούς μου *ἀγῶνας*, ἐγνώρισα τέτοιους τύπους, οί ὅποιοι προεκάλεσαν κακό στόν εθνικισμό. Ὡς άτομα δέν είναι *ἀξιόλογα*, ἀλλά τούς *ἀνέφερα*, διότι *ἀποτελοῦν* πραγματικότητα, πού πάντοτε *θά* ὑπάρχει καί πάντοτε *θά* ἐνοχλοῦν καί *θά* βλάπτουν τούς *εὐλικρινεῖς* ιδεολόγους *ἀγωνιστάς*.

Συμπεράσματα

1. Τό Κ4Α ἀρχάς του 1967 εἶχε ἐξελίχθη, στήν μόνη εθνικιστική κίνησι στήν Ἑλλάδα. Προώδευσε μέ τήν νεότητα, πού εἶναι τό μέλλον της Πατρίδος. Ἡ 21η Ἀπριλίου μολονότι ἐδικαίωσε τό Κ4Α ἀνέκοψε τήν πρόοδόν του.

2. Οί Ἐπαναστάται Ἀξιωματικοί της 21ης Ἀπριλίου ὑπεστήριζαν τό Κ4Α, πλὴν του Ἰωαννίδου, ὁ ὅποιος δέν ἠθελε τήν ἀνάπτυξιν του Κ4Α, λόγω τῶν ἐβραιοσιωνιστῶν καί διότι δέν τό ἤλεγχε. Ἐπίσης στό περιβάλλον του Παπαδοπούλου ὑπῆρχαν ἐχθροί τοῦ Κ4Α.

3. Τά στελέχη τοῦ Κ4Α κατεδιώχθησαν, ἐδικάσθησαν, ἐφυλακίσθησαν τόσον ἀπό τόν Ἰωαννίδη, ὅσον

καί από τήν δημοκρατίαν, ή όποία έχρησιμοποίησε **ἐπίόρκους** δικαστικούς λειτουργούς καί **εὐτελεῖς** δημοσιογράφους.

4. Ἡ πολιτική **ἐργασία** του Κ4Α περιλαμβάνει πλήθος άρθρων, βιβλίων, διαλέξεων, δημοσιευμάτων κ.τ.λ. πού **ἐθεμελίωσαν, διά πρώτην** φοράν στήν Ἑλλάδα **συστηματικῶς** τήν κοσμοθεωρίαν τοῦ **ἐθνικισμοῦ**.

5. Ἡ **ἀξία** τοῦ Κ4Α **ἀποδεικνύεται** ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι **ἀπό της** ιδρύσεως του τό 1965 παρήλθον 44 **ὀλόκληρα** χρόνια καί οἱ **ἐβραϊοσιωνισταί ἀριστερισταί** εξακολουθοῦν νά τό πολεμοῦν, **ἐνῶ** δέν **ὑπάρχει** ὡς **δρῶσα** παράταξις, **ἀλλά** **ὑπάρχει** ὡς ζώσα **ἰδεολογία**.

3. ΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΑΙ ΔΥΝΑΜΕΙΣ

ΣΤΗ ΜΕΤΑΠΟΛΕΜΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ ΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΑΙ ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΤΗΣ ΧΩ-
ρας ἦσαν: α) ὁ Βασιλεύς, β) τὰ κόμματα, γ) ὁ κομμουνι-
σμός καί δ) ὁ Στρατός. Ἐἰδικώτερον:

α) Ὁ Βασιλεύς Κωνσταντῖνος ἐξεπροσώπει τόν θε-
σμόν τῆς βασιλείας, πού ἀποτελεῖ ἐθνικήν παράδοσιν
των Ἑλλήνων, ἀπό τούς παναρχαίους χρόνους (σχετι-
κόν τό βιβλίον μου: «ἩΒασιλεία»). Ὅπως εἶναι γνω-
στόν ὅλαι αἱ Ἑλληνικαί Αὐτοκρατορίαι καί Κοσμοκρα-
τορίαι ἐπραγματοποιήθησαν, ἀπό Βασιλεῖς, οἱ ὅποιοι κυ-
ριολεκτικῶς ἐδόξασαν τήν Ἑλλάδα.

Στήν νεωτέραν ἐποχήν οἱ Βασιλεῖς Ὅθων, Γεώργιος
Α' καί ὁ Στρατηλάτης Κωνσταντῖνος, ἰδίως ὁ τελευταῖος,
μέ τούς δύο νικηφόρους Βαλκανικούς πολέμους ὠφέ-

λησαν τήν Πατρίδα. Ὁ Γεώργιος Β' ἦτο ἀξιόλογος προσωπικότης, πού χάρις στόν Μεταξᾶ συνέδεσε τό ὄνομά του μέ τήν 28ην Ὀκτωβρίου. Ἐπαξίως ἀντεπροσώπευσε τά Ἑλληνικά συμφέροντα, κατά τήν διάρκειαν της κατοχῆς καί ἔφερε ἀρχικῶς τό Βάρος τοῦ συμμοριτοπολέμου. Ὁ Παῦλος, πού τόν διεδέχθη ἀναμφισβητήτως ὑπῆρξε πατριώτης καί ἐπί της Βασιλείας του ἐνικήθη ὁ κομμουνιστοσυμμοριτισμός. Μετά στόν θρόνον ἀνῆλθε ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος, ὁ ὅποιος στήν ὀλιγόχρονον βασιλείαν του οὐδέν ἄξιον ἐπετέλεσε.

Λόγω τοῦ ἐξαιρετικοῦ παρελθόντος τῆς Βασιλείας αὐτῆ παλαιόθεν ἀπέκτησε ερείσματα στόν λαόν. Ὁ τίτλος τῶν λαοφιλῶν Βασιλέων ἀπηχεῖ ἱστορικὴν ἀλήθειαν. Ἀκόμη καί ὁ Κωνσταντῖνος ἀπέδειξε, στό διαβλητό δημοψήφισμα, πού τόν ἐκήρυξε ἐκπτωτο, ὅτι εἶχε λαϊκὴν βᾶσιν τοῦ 31% πού εἶναι σημαντικόν ποσοστόν.

Τά ἔτη 1965-1967 ὁ Κωνσταντῖνος ἔκανε, ὅτι τοῦ ἦτο δυνατόν, διὰ νά χάσῃ τόν θρόνον του. Χωρίς νά ὑπάρχῃ ἀνάγκη ἀνέμιχθη στά πολιτικά παρασκήνια καί προσκήνια, μέ συνέπεια νά καταστή ἀντιπαθὴς εἰς μεγάλην μερίδα τοῦ λαοῦ, ἐνῶ εἰς ἐμμενὲ ἀμέτοχος τῶν κομματικῶν ραδιουργιῶν καί ἀφῆνε τοὺς πολιτικάντηδες νά βγάζουν μόνοι των τά μάτια τους θά διετῆρῃ τόν θρόνον του, ἐάν βεβαίως στά λάθη του ἐπὶ δημοκρατίας

δέν προσέθετε καί τό λάθος του, επί δικτατορίας νά κάνη κίνημα, κατά τών Συν/ρχών.

Ἄτυχῶς δι' ἐκεῖνον δέν ἐμμίθη τόν Γεώργιον Α' ὁ ὁποῖος ἐβασίλευσε ἐπί πενήκοντα ἔτη (1863-1913) διότι ἀπλῶς δέν ἐλάμβανε μέρος εἰς κομματικές διαμάχας ἢ επαναστάσεις καί θά ἐβασίλευε περισσότερο, ἐάν δέν ἐδολοφονεῖτο.

Ὁ βασιλεύς λοιπόν μεταπολεμικῶς ὡς πολιτικός παράγων εἶχε λαϊκόν ἔρεισμα (τούς βασιλόφρονas) καί ἐκ του συντάγματος ἐξουσίας, πού τόν ἀνεδείκνυαν ρυθμιστήν τοῦ πολιτεύματος. Ἐπί πλέον ἡ πλειοψηφία τών Ἀξιωματικῶν ἦσαν, ὑπέρ τοῦ βασιλέως.

Κατά συνέπειαν ὁ βασιλεύς διέθετε λαϊκὴν βάση, ἐξουσίας ἐκ τοῦ συντάγματος καί τήν ἀποδοχὴν τών Ἐνόπλων Δυνάμεων. Ὅλα αὐτά τά ἀπώλεσε, ἐξ αἰτίας τών ἀδικαιολογίτων λαθῶν του.

β) Τά κόμματα, τά ὅποια συνεκρότουν οἱ διάφοροι πολιτικάντηδες διεδέχοντο τό ἓνα τό ἄλλο στήν ἐξουσίαν, ἀλλά δέν κατώρθωσαν νά κυβερνήσουν επωφελῶς τήν Πατρίδα, ἐάν ἐξαιρέσωμεν τήν περίοδον τῆς πρωθυπουργίας τοῦ Παπάγου, ὁ ὁποῖος φυσικά δέν ἦτο πολιτικάντης, ἀλλά Στρατάρχης.

Ἡ δύναμις τών κομμάτων ὠφείλετο στήν ὑποστήριξιν, πού εἶχαν ἀπό ξένας χώρας καί κυρίως ἀπό τήν Ἀμερικὴν, τήν Ρωσίαν καί τήν Ἀγγλίαν, αἱ ὁποῖαι δι-

έθεταν ἀφειδῶς χρήματα, διά νά ἐλέγχουν τούς πολιτικάντηδες καί δι' αὐτῶν τήν Ἑλλάδα. Ἐκτός ἀπό τούς ξένους τά κόμματα ἐνισχύοντο, ἀπό τήν πλουτοκρατίαν καί τās εφημερίδας, πού διεμόρφωναν τήν κοινήν γνώμην. Οἱ κεφαλαιοκράται συνέβαλαν, στά προεκλογικά έξοδα τών κομμάτων, τά ὅποια ἀνερχόμενα στήν έξουσίαν ἀνταπέδιδον στό πῶλησιον. Τό φαινόμενον τοῦ ἐλέγχου τοῦ δημοσίου βίου, ἀπό τόν πλοῦτον εἶναι φαινόμενον καθαρῶς δημοκρατικόν, δι' αὐτό καί τό δημοκρατικόν πολίτευμα ἐπακριβῶς ὀνομάζεται πλουτοδημοκρατία.

Ἀπό πλευράς ἀξιοπιστίας καί σεβασμοῦ τών κομμάτων, ἀπό τόν λαό εἶναι βέβαιον, ὅτι στήν συνείδησιν τών Ἑλλήνων «πολιτικός» ἐσήμαινε (δπως καί σήμερον) ψεύτης, κλέπτης, ὑποκριτής κ.τ.λ. Ἀλλά ὁ λαός ἐφίηζε τούς βουλευτάς, ὅχι τόσον διότι ἡ ψήφος εἶναι ὑποχρεωτική, ὅσον διότι περιμένει ἀνταλλάγματα. Τό διαβόητο «ρουσφέτι». Ἡ κομματική πελατεία εἶναι ἀτελείωτος καί εὐκόλως μετακινεῖται, ἀπό τό ἓνα κόμμα στό ἄλλο. (Ἀνάλυσις δημοκρατίας δίδω στά βιβλία μου: «Ἀντιδημοκράτης» καί «Οἱ ἔθνοπατέρες»).

Ἐναντιβολῶς ἡ δύναμις τών πολιτικῶν κομμάτων ἦτο τελείως ἐπιφανειακή, ρηχή. Δέν διέθεταν ρίζας στόν λαό. Τά ἐκάλυπτε ἡ νομιμότης. Δηλαδή μόνα τῶν ἀπεφάσισαν, ὅτι μόνον αὐτά ἐκπροσωποῦν τόν λαό, ὅτι

μόνον αυτά εκφράζουν τήν λαϊκὴν κυριαρχίαν καί μόνον οἱ πολιτικάντηδες εἶναι ἀντιπρόσωποι τοῦ "Ἐθνους.

"Ὅπως πάντοτε οἱ πολιτικάντηδες ἀπέβλεπαν, στόν πλουτισμόν, διά τῆς πολιτικῆς. Ὁ λαός τὰ ἐγνώριζε καί τὰ γνωρίζει, ἀλλά τὰ ἠνείχετο καί τὰ ἀνέχεται. Διατί; Διότι ἔτσι εἶναι ἡ μάζα. "Ἀγεται καί φέρεται. Ἰδανικά τῆς Πατρίδος. Πεπωμένα τῆς Φυλῆς. Ἱστορική συνείδησις. Ἐθνική τιμή κ.τ.λ. ἦσαν καί παραμένουν ἀγνωστα στους πολιτικάντηδες, δι' αὐτό ὅταν τούς καταργούν οὐδεμίαν ζημίαν ὑφίσταται ἡ Ἑλλάς, πού ὅσον κυριαρχοῦν τήν διαβρώνουν, μέ ἔθνοδιαλυτικὰς θεωρίας.

γ) Ὁ κομμουνισμός, δπως εἶπεν ὁ Μεταξάς: «Δέν εἶναι φυτόν αὐτοπαραγώμενον. *Mās* ἦλθε ἐξωθεν». Καί πράγματι ἔτσι εἶναι. Οἱ ξένοι καί ἐν προκειμένῳ οἱ Ἑβραῖοι ἐδημιούργησαν ἐδῶ, δπως καί παντοῦ τόν κομμουνισμόν. Ἰδρυτής τοῦ ΚΚΕ ἦτο ὁ Ἑβραῖος Ἀβραάμ Μπεναρόγια, πρῶτος βουλευταί τοῦ ΚΚΕ ἦσαν οἱ Κοέν, Βεντούρα, Σουλάμ κ.τ.λ., πρῶτη ἐφημερίς τοῦ ΚΚΕ ἦτο τό *Avanti!* καί πάντοτε τό ΚΚΕ διεκήρυξε τήν ἀνεξαρτησίαν τῆς Μακεδονίας. Εἶναι τό «κόμμα τῆς προδοσίας καί τοῦ ἐγκλήματος» δπως ἐπιγραμματικῶς τό ἀπεκάλεσε ὁ Γεώργιος Παπανδρέου.

Πραγματικῶς αἱ ἔθνοπροδοσίαι καί τὰ εἰδεχθῆ ἐγκλήματα τοῦ ΚΚΕ εἶναι ἀπερίγραπτα ("Ἐγγραφα καί φωτογραφίαι στό βιβλίον μου: «Ὁλαός ξεχνᾷ τί σημαί-

νει *ἀριστερά*»). Μέ τό «κίνημα τοῦ Δεκέμβρη» τό 1944 καί τόν τριετη συμμοριτοπόλεμον (1946-1949) αἱματοκύλισαν τήν Πατρίδα μας, κατέσφαξαν *ἀθώους* "Ελλήνας καί *Ἑλληνίδας*, ἐπυρπόλησαν πόλεις καί χωρία, διέπραξαν τό *ἀνοσιούργημα* τοῦ *παιδομαζώματος*, ἐπυρπόλησαν *Ἐκκλησίας*, *ἐθανάτωσαν* μέ βασανιστήρια *ἱερεῖς* κ.τ.λ.

Τελικώς οἱ *ξενοκίνητοι προδότες* καί *δολοφόνοι* *συνετριβήσαν*, ἀπό τόν *Ἐθνικό Στρατό* μέ *ἀποκορύφωσι* τās μάχας στόν *Γράμμο* καί στό *Βίτσι*, *δπου εἶχαν ὄχρωθῆ* οἱ *κατσαπλιάδες*.

Ὁ Στρατός *έχυσε* τό *αἷμα* του, *διά* τήν *ἐλευθερίαν* καί τήν *ἐδαφικήν ἀκεραιότητα* τῆς Πατρίδος καί *μετά* τήν *νίκη*ν του ἦλθαν οἱ *πολιτικάντηδες*, οἱ ὅποιοι μέ *ἀπανωτάς* *ἀμνηστείας*, *μέτρα εἰρηνεύσεως*, *χάριτας* καί *μή ἐφαρμογήν* *δικαστικῶν ἀποφάσεων* *ἐπανεφέραν*, *στόν* *δημόσιον βίον* τούς *κουκουέδες*, τούς *ὁποίους* *στό* *τέλος* *ἐπέτρεψαν* *διά* τῆς *ΕΔΑ* *νά εἰσέλθουν* *στήν* *βουλήν* *ὡς* *ἐκπρόσωποι* τοῦ "Ἐθνους μας! Κατόπιν *βεβαίως* οἱ *ἴδιοι* *πολιτικάντηδες* *ἐνομιμοποίησαν* *τό ΚΚΕ* καί οἱ *χθεσινοί* *ἐθνοπροδότες* καί *ἐγκληματίαι* *ἐγκατεστάθησαν* *στό* *κοινοβούλιο*.

Ἡ *δύναμις* τῆς *ΕΔΑ* (*ὑποκατάστατο* τοῦ *ΚΚΕ*) *στόν* *λαό* *ἀνεπτύχθη*, *λόγω* τῆς *ἀνικανότητος* τῶν *κομμάτων*. Ὁ *λαός* *ἐψήφισε* *ΕΔΑ* καί τήν *ἀνέδειξε* *ἀξιωματική*

άντιπολίτευσι, στάς έκλογάς τής 11ης Μαΐου 1958 μέ 24% τών ψήφων πού ήσαν ψήφοι διαμαρτυρίας, ψήφοι **άντιδράσεως** στόν κομματισμό **κι' ὄχι** διότι έγινε κομμουνιστής. Παρά τά χρήματα, πού διαθέτει ὁ κομμουνισμός, παρά τήν **ὑποστήριξι** τής τότε Σοβιετικής **Ἐνώσεως**, παρά τήν ὀργάνωσίν του **νόμιμον** ἢ παράνομον **πτο** καταδικασμένος νά **ἔρπη** γύρω ἀπό τό 5%. Καί δέν ἠδύνατο νά συμβῆ **ἄλλοιῶς**. "Ἐνα κόμμα διεθνιστῶν, **ἀθέων**, προδοτῶν καί ξενοδοῦλων οὐδέποτε θά ἀκολουθηθῆ, ἀπό ἓναν λαό πατριωτικόν καί θρησκον. Μολαταῦτα τό ΚΚΕ στήν ἐποχὴν 1965-1967 ἀπειτέλει κίνδυνον, **διὰ** τό **ἀστικόν** καθεστῶς. **Εἶχε** δημιουργήσει πολλὰς ὀργανώσεις γυναικῶν καί νεολαίας. **Ἐπεδίδεδε** το εἰς ἔντονον προπαγάνδαν, **ιδίως** ἔντυπον. **Ἐλειπούργει** παράνομος **ἀνατρεπτικός** μηχανισμός. Συνεκρότησε **συνοδοιοποριακάς** ὀργανώσεις τάχα **ὑπέρ** τής ειρήνης, τοῦ **ἀφοπλισμοῦ**, τής συνυπάρξεως, τῶν **ἀνθρωπίνων** δικαιωμάτων κ.τ.λ. **Δι'** ολίγον τό ΚΚΕ **ἐξέφραζε** μίαν **δυναμικὴν** **μειοψηφίαν**, πού ἔδρα νομίμως καί παρὰ νόμους, μέ σκοπόν τήν **ἐπιβολήν** τοῦ **μαρξισμοῦ** στήν **Ἑλλάδα**. Πρῶτον **θῦμα** του ἦτο ἡ νεολαία, τήν ὁποίαν παρέσυρε, διότι τά **ἀστικά** κόμματα δέν τῆς ἔδιδαν ἰδανικά, οὔτε **ὑποδείγματα** ζωῆς. Ἡ **ἀπογοήτευσις** τῶν νέων τούς **ᾠδήγει** πρὸς τόν κομμουνισμόν, ὁ ὅποιος δι-

έθετε **ιδεολογίαν** και **ὀργάνωσιν**, πού **ἐστεροῦντο** αἱ **πολιτικά** παρατάξεις της πλουτοδημοκρατίας.

δ) Ὁ Στρατός, εἶπεν ὁ Μ. Ναπολέον, εἶναι τὸ Ἔθνος. Καί **εἶχε** δίκαιον. **Ὀργάνωσις**, τάξις, **ἱεραρχία**, πειθαρχία, **εὐθύνη**, **ἀρμοδιότης**, **παράστασις** εἶναι τὸ χαρακτηριστικὸ του Στρατοῦ, ἀπὸ πάντα καὶ **διὰ** πάντα ὅσον **ὑπάρχουν** Στρατοί. Τὴν ἀξίαν τοῦ Στρατιωτικοῦ τρόπου ζωῆς, πού συνέλαβαν **πρῶτοι** οἱ "Ἕλληνες καὶ τὴν **ἐξέφρασαν** μὲ τὴν **ρῆσιν** «*τὸ ζην στρατιωτικόν ἐστίν*» τὴν **ἐπανέλαβαν** οἱ Ρωμαῖοι μὲ τὸ «*Vivere **militare** est*» **κι' ἔτσι** ἐδημιούργησαν καὶ **ἐκεῖνοι** μίαν αὐτοκρατορίαν.

"Ὅταν λέγωμεν Στρατός **ἐννοοῦμεν** τὸ Σῶμα τῶν **Ἀξιωματικῶν** τῶν **Ἐνόπλων** Δυνάμεων (σχετικόν τὸ βιβλίον μου: «**Ὁ Ἀξιωματικός**») τὸ ὁποῖον τὴν περίοδον **1960-1967** ἀπετέλει τὸ καλλίτερον τμήμα τῆς **Ἑλληνικῆς Ἐθνικῆς Κοινωνίας**. Οἱ **Ἀξιωματικοί** ἐκείνης τῆς ἐποχῆς ἦσαν ὅλοι ἀπὸ τὸν **βαθμόν** τοῦ **Λοχαγοῦ** καὶ **άνω πολεμισταί**. **Μαχηταί** τοῦ **Ἑλληνοϊταλικοῦ** καὶ **Ἑλληνογερμανικοῦ** πολέμου, **έθελονταί** **μαχηταί** στὴν **Ἀντίστασι**, στὴν **Μ. Ἀνατολή** καὶ στὴν **Ἰταλίαν**, **ἀτρόμητοι** **μαχηταί** κατὰ τῶν **συμμοριτῶν** τοῦ **ΚΚΕ**. Χωρὶς ἐκεῖνους τοὺς ἥρωας δέν **θά ὑπῆρχε Ἑλλάς**. Μαζί των πρέπει νά **τιμῶσμεν** τὴν **Χωροφυλακὴν** καὶ τὴν **Ἀστυνομίαν**, πού **ἐκράτησαν** **ψηλά** τὴν **Σημαίαν** τῆς **Πατρίδος**.

Ὁ Στρατός ὡς **ἐθνικός θεσμός** εἶναι **συνδεδεμένος**,

Τό ώραϊον θέαμα τοῦ πρωϊνοῦ της 21ης Ἀπριλίου.

μέ την ιστορία τής Ἑλλάδος καί ὅπωςδήποτε ὁ Λαός τόν ἐμπιστεύεται, ὅπως τώρα ἀποδεικνύουν αἱ δημοσκοπήσεις καί τότε ἀκόμη περισσότερο, διότι τότε οἱ Ἀξιωματικοί ἦσαν παρασημοφορημένοι στά πεδία τών μαχών.

Πολιτικῶς τότε καί πάντοτε ὁ Στρατός ἐάν θέλη, ἐάν πρέπει ἔχει τήν δύναμιν νά ἐπιβληθῆ στόν δημόσιον βίον. Οὐδείς μπορεῖ νά τοῦ ἀντισταθῆ. Ἔτσι ἀπέδειξε ἡ ἱστορία, ὅχι μόνον τής Ἑλλάδος.

Τό 1965-1967 πού μας ἐνδιαφέρει ὁ Στρατός παρετήρει ἡρέμως, μέ ψυχραιμίαν τόν κατήφορον, στόν ὁποῖον ἐσπρωχναν τά κόμματα τήν Ἑλλάδα. Μέχρις οὔτου ἐξηντλήθη ἡ ὑπομονή του. Κι' ὅταν ἐπενέβη οἱ ἄλλοι πολιτικοί παράγοντες ὑπέκυψαν. Βασιλεὺς, κόμματα, κομμουνισμός ὑπετάγησαν. Ἀκόμη οἱ πνευματικοί καί κοινωνικοί θεσμοί, ὅπως: Ἐκκλησία, Δικαιοσύνη, Ἀκαδημία, ΓΣΣΕ, ΑΔΕΔΥ κτλ. φρονίμως ἐπειθάρχησαν.

Συμπεραίνομεν λοιπόν, ὅτι στοὺς τέσσαρας πολιτικούς παράγοντας ὁ ἰσχυρότατος ὑπῆρξεν ὁ Στρατός. Διότι δταν αὐτός ἀπεφάσισε νά ἐπιβληθῆ ὄλοι οἱ ἄλλοι παρεμερίσθησαν. Ὁ βασιλεὺς ἐδιώχθη, τά κόμματα διελύθησαν, ὁ κομμουνισμός ἐξηφανίσθη. "Ἄλλο τό τί ἐγινε στό τέλος. Πάντως κι' αὐτό πού ἐγινε, δηλαδή ἡ πῶσις τοῦ Στρατιωτικοῦ Καθεστώτος δέν ἐγινε ἀπό ἐνέργεια τοῦ Βασιλέως ἢ τών κομμάτων ἢ τοῦ κομμουνισμοῦ, ἀλλά πάλιν ἀπό στρατιωτικὴν ἐνέργειαν. Ἡ ἡγε-

σία του Στρατού –διά Λόγους, πού θά λεχθοῦν ἄλλοῦ–
ἐπανάφερε τά κόμματα καί τόν κομμουνισμόν.

Ἐπίσης στήν Ἑλλάδα μιά διάθεσις νά ὑπερτιμῶνται αἱ μυστικά ὑπηρεσίαι, ιδίως ἡ CIA. Οἱ περισσότεροί πιστεύουν, ὅτι αἱ μυστικά ὑπηρεσίαι ἔχουν παντού ἀνθρώπους καί δίκτυα πληροφοριῶν, ἀπό τά ὅποια δέν ξεφεύγει τό παραμικρό. Οὐδέν ἀναληθέστερον. Πρόκειται περί φαντασίας, ἡ ὅποια διογκοῦται, ἀπό μόνη της.

Ἡ 21η Ἀπριλίου ἀπέδειξε τί κατόρθωμα μποροῦν νά ἐπιτύχουν μερικοί ἐξυπνοί, ἀποφασισμένοι καί γενναῖοι ἄνδρες. "Ὅλοι οἱ Ἕλληνες καί οἱ ξένοι. Ὅλοι αἱ Ἑλληνικά καί ξένα μυστικά ὑπηρεσίαι τήν Παρασκευή τῆς 21ης Ἀπριλίου 1967 εὐρίσκοντο εἰς βαθύ ὕπνον, ἀπό τόν ὅποιον τούς ἐξύπνησαν αἱ ἐρπύστρια τῶν ἀρμάτων.

"Ἄς πάρωμεν μίαν πρὸς μίαν τὰς περιπτώσεις κι' ἄς ἀρχίσωμεν ἀπό τόν Ἀνώτατον Ἀρχοντα τῆς Χώρας. Ὁ βασιλεὺς Κωνσταντῖνος καί τό περιβάλλον του ἠγνόουν τά πάντα, οὔτε ὑποψιάζοντο τί ἐμελλε νά συμβῆ.

Ἄμεριμος ἐδείπνησε μέ τήν βασίλισσα Ἄννα-Μαρία στό Χίλτον. Εἶχε μίαν συνεργασία μέ τόν γραμματέα του Ταγματάρχην Ἀρναούτην καί μετὰ ἐδιάβαζε, ἐνῶ ἡ βασίλισσα, πού ἦτο ἐγκυος ἀπεσύρθη, διὰ νά ἀναπαυθῆ. Τήν 02:15 τῆς 21ης Ἀπριλίου ἓνα μυστικό τηλεφῶνο τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου ἐκτύπησε καί τόν ἐξύπνησε. Στήν γραμμὴ ἀκούγεται ὁ Ἀρναούτης «Με-

γαλειότητα έξω από τό σπίτι μου είναι άνδρες μέ στολή, ένοπλοι καί ήλθαν νά μέ συλλάβουν». «Τί φαντάζεσαι όπι είναι;» έρωτα ό βασιλεύς. «Μάλλον κινηματίαι. Δέν τούς ξέρω. Τώρα σπάζουν τήν πόρτα. Θά μέ συλλάβουν...». Ή τηλεφωνική σύνδεσις διεκόπη. Ήτσι ό βασιλεύς έμαθε, όπι έγινε Ήπανάστασις. Ήντός όλίγου ό ύπασπιστής ύπηρεσίας τού αναφέρει: «Μεγαλειότατε, άρματα μάχης έκύκλωσαν τά άνάκτορα».

Ή πρωθυπουργός τής Χώρας Κανελλόπουλος προήδρευε ύπουργικοϋ συμβουλίου, έν όψει τών έκλογών. Κατά τήν 22:00 έτελείωσε ή σύσκεψις, όπου απεφάσισαν διάφορα προεκλογικά μέτρα καί οι ύπουργοί άνεχώρησαν, διά τας οικίας των. Ή Κανελλόπουλος μέ δύο ύπουργούς του μετέβησαν στό διαμέρισμά του στην όδό Ξενοκράτους 15 διά νά συνεργασθούν επί τής όμιλίας, πού θά έξεφωνεί στον Πειραιά. Κατά τήν 01:00 ό Κανελλόπουλος διακόπτει τήν συνεργασίαν διά νά κοιμηθή, ένώ ό γραμματεϋς του Ρίζος έπήρε τά χειρόγραφα τού λόγου, διά νά τά πάη στα γραφεία τής ΕΡΕ προς άμεσον δακτυλογράφησιν. Ή ώρα ήτο 02:10 όταν οι άνδρες τού Ταγματάρχου Θωμά έσπασαν τήν είσοδο, εισήλθον στό διαμέρισμα, ξυπνοϋν καί συλλαμβάνουν τόν Κανελλόπουλο. Ή σύζυγός του έτρεξε εις άλλο δωμάτιο καί τηλεφωνεί στον άνηπιό της Λιβανό: «Αυτό

τήν *στιγμή* συλλαμβάνουν τόν *θεῖο σου*». «*Ποῖοι; Γιατί;*» ἐρωτᾷ ἐκεῖνος, ἀλλά τό τηλέφωνο ἐκλείσει.

Ὁ πρεσβευτής τών **ΗΠΑ** **Φίλιπ Τάλμποτ** ἐκοιμάτο καί αὐτός. Ἡ ὥρα εἶναι 02:30 καί τόν ξυπνοῦν οἱ φρουροί του. Θέλει νά τόν ἰδῆ ἐπειγόντως ὁ **Λιβανός**, μέ τόν ὁποῖον ἐγνωρίζετο καλώς. Τόν δέχεται ἀμέσως μέ πυτζάμες. Ὁ **Λιβανός** διηγείται τά διατρέξαντα. Ὁ **Τάλμποτ** διερωτᾶται. **Ποῖοι ἐπαναστατοῦν;**

Ἐνῶ ἐνδύεται βιαστικῶς ἐρωτᾷ ποῖοι συνέλαβαν τόν **Κανελλόπουλο**. Ὁ **Λιβανός** ἀπαντᾷ «οὔτε ὁ πρόεδρος γνωρίζει, οὔτε ἐγώ». Ταχύτατα τό αὐτοκίνητο τοῦ **Τάλμποτ** φθάνει στήν πρεσβεία τών **ΗΠΑ**. Ξυπνοῦν τόν ἐπόπτη ὑπηρεσίας. Δέν εἶχε ἰδέα. Ἄναζητοῦν τόν Ἄρχηγό τῆς **CIA**, τόν ὅποιον δέν εὐρίσκουν! διότι ἀνέμελος ἐκοιμάτο μέ μίαν φίλην του στό **Σούνιο**. Τηλεφωνοῦν στά **ἀνάκτορα**. Αἱ γραμμαῖ δέν λειτουργοῦν. Τί νά κάνη ὁ **Τάλμποτ**; ἀπλῶς εἰδοποιεῖ στελέχη τῆς πρεσβείας καί περιμένει τό **πρωῖ**, διά νά μάθη μαζί μέ ὅλον τόν κόσμον τί συνέβη.

Ὁ Διευθυντής τοῦ πολιτικού γραφείου τοῦ βασιλέως, **Μπίσιος**, ὅπως ὄλοι ἐκοιμάτο στήν οἰκίαν του. Κάποιος τόν ξυπνά τηλεφωνικῶς καί τόν πληροφορεῖ, ὅτι ἀρματα κινοῦνται μέσα στήν νύκτα. Ἄπορεῖ. Τηλεφωνεῖ στόν βασιλέα, ὁ ὅποιος τοῦ λέγει, ὅτι «*κάτι πρέπει νά συμβαίη διότι πρό ὀλίγου ἐπίασαν τόν Ἄρναου*»

‘Ο Α. Παπανδρέου μετά την σύλληψήν του, στο ξενοδοχείον «Πικέρμι» ὅπου κρατείται.

τη. Γιά πάρε τόν Κανελλόπουλο...». Άλλά δέν ὑπῆρξε συνέχεια, διότι τά τηλέφωνα ἐκόπησαν ὅλα. Ἄκόμη καί τά ἀπόρρητα. Ὁ Μπίτσιος ἐνδύεται, φεύγει καί κρύβεται, στήν οἰκίαν τῆς μητρός του. Περιμένει ὅπως πολλοί ἄλλοι νά ξημερώσῃ, διά νά μάθουν τί συμβαίνει.

Ὁ Ἄνδρέας Παπανδρέου διενυκτέρευε, διά λόγους ἀσφαλείας, εἰς φίλους του. Άλλά τήν 21ην Ἀπριλίου βέβαιος, ὅτι δέν πρόκειται νά συμβῆ κάποι κοιμάται στήν οἰκίαν του. Περί τήν 02:20 τόν ξυπνά ἡ σύζυγός του Μαργαρίτα. «Κάτι κακό γίνεται». Ὁ σωματοφύλαξ του οὐρλιάζει: «Κύριε Ἄνδρέα ἦλθανε. Σπάνε τίς πόρτες. Τί

νά *κάνω*». Ὁ Παπανδρέου δέν πιστεύει, ὅτι εἶναι Στρατιωτική Ἐπανάσταση, τηλεφωνεῖ στόν σωματοφύλακα τοῦ πατέρα του «*Μανώλη, ἔφθασαν. Κάλεσε ἀμέσως τήν Ἀστυνομία. Ἴσως εἶναι καμμιά συμμορία*» καί μετά προσπαθεῖ νά διαφύγει, ἀπό τήν ταράτσα, ὅπου κρύβεται. Ἀλλά τόν ἀνακαλύπτουν, τόν διατάσσουν νά *πηδήσει*. Πηδά ἀπό τέσσερα μέτρα περίπου, κτυπά τό *πόδι* του καί παραδίδεται. Τοῦ *ἐπιτρέπουν* νά φορέση παντελόνι καί μέ ένα στρατιωτικό φορτηγό τόν μεταφέρουν στό Γουδή.

Ὁ τότε Ἀρχηγός τῆς ΚΥΠ Στρατηγός Παπαγεωργόπουλος, πού *ὑποτίθεται*, ὅτι *ἠγούμενος* τῆς Κεντρικῆς Ὑπηρεσίας Πληροφορίας ἐγνώριζε τά πάντα, ὄχι μόνον τά *ἠγνώνει*, ἀλλά *ἐπίστευε*, στά ἀντίθετα τῆς πραγματικότητος. "Ὅταν ὁ ἐκδότης Ἰ. Πασσαῆς ὠμίλησε, τόν Μάρτιον τοῦ 1967 στήν οἰκίαν τοῦ πρώην πρωθυπουργοῦ Κιουσοπούλου καί ἐπί παρουσία τοῦ Στεφανοπούλου καί τοῦ Μαρκεζίνη, περί Στρατιωτικῆς Ἐπαναστάσεως ὁ Παπαγεωργόπουλος ἔβαλε τās φωνάς: «*Μά τί εἶναι αὐτά πού λέτε; Ποῖος θά κάνει τήν ἐπανάσταση;... Αὐτά εἶναι ἀπαράδεκτα καί ἀδύνατα*» («Ἀκρόπολις» 28-8-1974). Κι' αὐτός συνελήφθη στόν ὕπνο, ὅπως καί ὁ Ἀρχηγός τῆς Ἀστυνομίας Ἀρχοντουλάκης, ὁ Ἀρχηγός τοῦ ΓΕΝ ναύαρχος Ἐγκολφόπουλος, ὁ Ἀρχηγός τοῦ ΓΕΑ πτέραρχος Ἀντωνᾶκος καί ὁ Ἀρχηγός τοῦ ΓΕΣ Στρατηγός Σπαντιδάκης, πού ἐπιστρέφων ἀπό δεῖ-

Ὁ Στρατηγὸς Σπαντιδάκης.

πνον στήν οἰκίαν του περ-
ραρχου Ἀντωνάκου τόν ἐ-
περίμενε ὁ Ταγματάρχης
Παπαγιάννης μέ ὀμάδα
Λοκατζήδων καί τόν συνέ-
λαβε τήν 02:00. Βάσει τοῦ
σχεδίου ἐπρεπε νά τόν με-
ταφέρῃ στό ΓΕΣ τήν 02:30
ὅποτε αὐτό θά εἶχε κατα-
ληφθῆ. Ἔτσι διά νά περάσῃ
ημισεῖα ὥρα τό αὐτοκίνητο
μέ τόν ^{κρατούμενο} Στρατη-
γὸ περιεφέρετο ἀσκόπως.

Ὁ Σπαντιδάκης πού ἠγνόει ποῖοι τόν συνέλαβαν τοὺς
εἶπε: «Πού μέ πάτε; Διατί δέν μέ σκοτώνεται νά τελειώ-
νουμε;».

Ὁ Ἀρχηγὸς τοῦ ναυστάθμου Ναύαρχος Ροζάκης ἐκοι-
μάτο στήν οἰκίαν του. Τόν ξυπνά ὁ ὀδηγὸς του. «Κύριε
ναύαρχε ἐγινε ἐπανάστασις». «Ἐπανάστασις ἀπό ποιούς;»
«Πού νά ξέρω ἐγώ». Ὁ Ναύαρχος ἀποπειρᾶται νά τηλε-
φωνήσῃ στό ΓΕΝ, ἀλλά αἱ γραμμαῖ ἦσαν κομμένοι.

Ὁ Διοικητὴς Ἀττικῆς καί Νήσων Στρατηγὸς Παπα-
δάτος ἐπήγαινε στήν οἰκίαν του τὰ ξημερώματα τῆς
21ης Ἀπριλίου, ὅποτε εἶδε ἄρματα καί τεθωρακισμένα
νά καταλαμβάνουν θέσεις, εἰς ἐπικαίρα σημεῖα. Διηρω-

τήθη πώς αὐταί αἱ μονάδες κινούνται, δίχως διαταγὴν του. Ἀργότερον τοῦ ἐλύθη ἡ ἀπορία.

Ἄλλος κοιμώμενος ἦτο ὁ ὑπουργὸς Δημοσίας Τάξεως Γ. Ράλλης τὸν ἐξύπνησε τηλεφωνικῶς τὴν χαραυγὴν τῆς 21ης Ἀπριλίου ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Ἀστυνομίας Ἀρχοντουλάκης. «Κύριε ὑπουργέ» τοῦ ἀνέφερε «ἄρματα κινοῦνται στοὺς δρόμους τῆς πόλεως καὶ τώρα μέ συλλαμβάνουν...». Τό τηλέφωνο διακόπτεται κι' ἔτσι ὁ Γ. Ράλλης ὁ ὑπεύθυνος ὑπουργὸς διὰ τὴν Ἀσφάλειαν καὶ τὴν Τάξιν τῆς χώρας πληροφορεῖται, ὅτι ἐγίνε κίνημα.

Οἱ «Δημοκρατικοὶ Σύνδεσμοι» τοῦ Ἀ. Παπανδρέου, «Οἱ Λαμπράκηδες» ὁ παράνομος μηχανισμὸς τοῦ ΚΚΕ, καθὼς καὶ τὰ στελέχη τοῦ ΚΚΕ παλαιὰ καὶ νέα. μέ συνωμοτικὴν ἐκπαίδευσιν καὶ δρᾶσιν συνελήφθησαν ὅλα στὸ κρεββάτι τους κοιμώμενα ὕπνον βαθύν.

Τέτοιο ρεζιλίκι δέν ἔχει ξανασυμβῆ εἰς προστάτας τῶν λαϊκῶν ἐλευθεριῶν καὶ τῆς δημοκρατίας. Τόσον ὁ Ἀ. Παπανδρέου, ὅσον καὶ ὁ Π. Κανελλόπουλος ἐκαυχώντο, ὅτι εἶχαν περίστροφο κάτω ἀπὸ τὸ μαξιλάρι τους. "Ὅταν τοὺς ἐπιασαν δέν τό ἐχρησιμοποίησαν." Ἄρα ἦτο διακοσμητικόν τὸ ὄπλον ἢ ἐκεῖνοι ἀνανδροὶ.

Ὁ ἡγέτης τῆς ἀντιπολιτεύσεως ὁ Γεώργιος Παπανδρέου ἐκοιμάτο στὸ Καστρί. Ὁμολογουμένως ἐπρόκειτο περὶ πατριώτου, σφοδροῦ ἀντικομμουνιστοῦ καὶ ἱκανοῦ πολιτικοῦ, ἀλλ' ἀτύχου. Ἐδέχθη τὴν σύλληψίν του μέ

ἀξιοπρέπειαν. «Κύριε Πρόεδρε ήλθαμε διά νά σας προσπατεύσωμεν». «Καλά ξέρω, δέν είναι ή πρώτη φορά». Θά τόν ὀδηγήσουν στό ΚΕΤ, όπου μέ πολύ θλίψιν τόν είδα.

Ὁ Ἕλληνας πρεσβευτής Μόρραυ έκοιμάτο, στήν ἔπαυλίν του. Ὁ ναυτικός του Ἀκόλουθος τήν νύκτα καθυθύνετο μέ τό αὐτοκίνητό του, πρὸς τό αεροδρόμιον τοῦ Ἑλληνικοῦ, μαζί μέ μίαν ἀνηψιάν του, ή ὁποία θά ἐπεβίβαζετο ἑνός διερχομένου αεροπλάνου, διά τό Λονδῖνο. Στήν ἀρχή τής ὁδοῦ Συγγρού βλέπει ἀρματα. Σταματά καί ἀπό περιέργεια ρωτά τόν ἐπί κεφαλῆς Ἀξιωματικόν: «Κάνετε ἄσκησιν;». «Ὁχι ἐπανάστασιν». Ἀμέσως ὁ Ἀκόλουθος ἐπιστρέφει, ξυπνά τόν πρεσβευτήν του καί τοῦ ἀναφέρει τί είδε. Ὁ Μόρραυ ἐνδύεται καί περιμένει νά ξημερώσῃ.

Ὁ Γάλλος πρεσβευτής Μπαγιόν ἀπολαμβάνει τόν ὑπνο του, στό καταδρομικό «Ζάν ντ' Ἄρκ» πού ἔχει ἀγκυροβολήσει στήν Κέρκυρα. Ὁ ἀσυρματιστής τοῦ πλοίου ἀκούει τόν ραδιοσταθμό τών Παρισίων, πού ἀναγγέλλει ὅτι στήν Ἑλλάδα ἐξεργάγη στρατιωτικόν κίνημα. Τρέχει ἀμέσως καί ξυπνά τόν πρεσβευτήν, ὁ ὁποῖος φυσικά δέν είχε ἰδέα.

Εἶναι περίπου 02:40 δταν οἱ φύλακες τής πρεσβείας τής τότε Σοβιετικής Ἐνώσεως, πού τό κτήριόν της εὑρίσκετο στήν ὁδό Ἡρώδου τοῦ Ἀττικοῦ ξυπνοῦν τόν πρεσβευτήν Κοριοῦκιν καί τοῦ ἀναφέρουν, ὅτι ή πρεσβεία

περιεκυκλώθη από ύπόπτους τύπους. Ο Κοριοῦκιν κυττάει από τό παράθυρο καί κάθεται στό γραφεῖον του ἀναμένων νά μάθη τά νέα τό πρωῖ.

Αἱ μυστικά ὑπηρεσίαι ὄλων τῶν χωρῶν καί φυσικά αἱ Ἑλληνικά ἀπεδείχθησαν ἀνίκανοι νά ἔχουν μίαν πληροφορίαν, διά τήν Ἐπανάστασιν. Ἰδίως οἱ δικοί μας κατεξηυτελίσθησαν, διότι ὁ ἕνας ἐνόμιζε, ὅτι ὁ ἄλλος ἔκανε τό κίνημα. Τά περιστατικά φανερώνουν τήν γελοιότητά τους π.χ. ὅταν ἐσπρωξαν τόν Κανελλόπουλο εἰς ἕνα γραφεῖο στό ΓΕΣ ὁ Στρατηγός Ἀρμπούζης, πού εἶχε συλληφθῆ καί ἐκρατεῖτο στό ἴδιο γραφεῖο ἐσηκώθη πρό τοῦ πρωθυπουργοῦ, ἀπό τόν καναπέ, ὅπου ἐκάθητο. Ὁ Κανελλόπουλος ἐνόμισε ὅτι ὁ Ἀρμπούζης ηγεῖται τῆς Ἐπαναστάσεως καί ὀργίλως τόν παρετήρησε: «Ὡστεσεῖς... σεῖς τά ἐκάνατε αὐτά;». «Δι' ὄνομα τοῦ Θεοῦ τί λέτε κ. πρόεδρε; Κι' ἐγώ εἶμαι κρατούμενος». «Τότε ποιοί κάνουν τό κίνημα;». «Δέν ἔχω ἰδέα». "Ἄλλο περιστατικό.

Ὁ Ἄ. Παπανδρέου, ὁ Ἄλευρᾶς καί ἄλλοι πολιτικάντηδες, πού συνελήφθησαν ὠδηγήθησαν στό ΚΕΤ καί ἐκάθηντο, στά στρατιωτικά κρεβάτια ἐνός θαλάμου περιμένοντες τήν τύχην των, μέ τήν ψυχὴν στό στόμα. Αἴφνης ἐμφανίζονται μερικοί Ἀξιωματικοί μέ ἐπί κεφαλῆς τόν ὑπουργόν Ἐθνικῆς Ἀμύνης Παπαληγούραν, πού κι' αὐτόν συνέλαβαν στόν ὕπνο. "Ὅπως ὁμως τόν

*Φωτογραφία μετά την όρκωμοσίαν
τοῦ πρώτου Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου τῆς 21ης Ἀπριλίου.*

εἶδαν καί μέσα στήν παραζάλη των ἐνόμισαν, ὅτι ὁ Παπαληγούρας ἦτο ὁ Ἄρχηγός του κινήματος. Ὁ Ἄλευράς σηκώνεται καί τοῦ λέγει: «Συγχαρητήρια κ. υπουργέ, τά καταφέρατε». Ὁ Παπαληγούρας τόν ἐκύτταξε, δέν ὠμίλησε, ἀλλά ἐκάθησε εἰς ἓνα κρεβάτι, ὅπως οἱ ἄλλοι. Τότε ἀντελήφθησαν, ὅτι καί ἐκεῖνος ἦτο κρατούμενος.

Ἄστειο περιστατικό εἶναι, πού ὁ εὐσυνείδητος γραμματεὺς τοῦ Κανελλοπούλου, ἔφερε μεταμεσονεκτικῶς τό δακτυλογραφημένο κείμενο τῆς ὁμιλίας τοῦ πρωθυπουργοῦ. Τόν εἶδε μεταξύ στρατιωτῶν καί δίχως νά ἔχη καταλάβει, ὅτι τόν συνέλαβαν τοῦ εἶπε: «Κύριε πρόε-

δρε ἔφερα μία σειρά...». Κάποιος ὑπαξιωματικός τοῦ ἀκουμπᾶ ἓνα αὐτόματο στό στήθος: «Χάσου ἀπό ἐδῶ...».

Συμπεράσματα

1. Ἡ 21η Ἀπριλίου ἐπεβλήθη, δίχως νά συναντήσῃ λαϊκὴν ἀντίδρασιν, διότι ὁ λαός ἦτο ἀδιασμένος, ἀπό τούς πολιτικάντηδες.

2. Ἡ προετοιμασία καί ἡ ἐκτέλεσις τῆς Ἐπαναστάσεως ὑπῆρξαν ἔργα ἀποφασισμένων Ἀξιωματικῶν καί ἐπραγματοποιήθησαν μέ ἄψογον τρόπον.

3. Οἱ πολιτικάντηδες ὅλων τῶν παρατάξεων συνελήφθησαν κοιμώμενοι, καθὼς καί αἱ ξένοι μυστικά ὑπηρεσία πληροφοριῶν, πού δέν ἐγνώριζαν τό παραμικρόν.

4. Οἱ Ἐπαναστάται Ἀξιωματικοί ἦσαν υποδείγματα πολεμιστῶν μέ χρυσά Ἀριστεῖα Ἀνδρείας καί εἶναι ἀπολύτως βέβαιον, ὅτι δέν εἶχαν σχέσεις μέ ξένους δυνάμεις καί κυρίως μέ τὰς ΗΠΑ, ὅπως τούς συκοφαντοῦν. Ἀπεναντίας οἱ Ἀμερικανοί ἦσαν ἐναντίον τοῦ Στρατιωτικοῦ Καθεστώτος.

Μετά τὴν νίκην ἐρχεται ἡ ἀξιοποίησίς της, ἀλλως ἡ νίκη δέν φέρει ἀποτελέσματα. Τὴν 21ην Ἀπριλίου 1967 οἱ Ἐπαναστάται Ἀξιωματικοί ἐνίκησαν τούς ἀντιπάλους των. Ἐπεβλήθησαν δυναμικῶς. Τώρα πρέπει νά

έδραιωθούν, στήν έξουσίαν. Στό θέμα αυτό ό Παπαδόπουλος έφάνη ευέλικτος. Έκινήθη πρός δύο κατευθύνσεις. Πρώτη, ή έξουδετέρωσις τών κομμάτων καί δευτέρα, ή άποδυνάμωσις του βασιλέως, ώστε νά καταστή τελείως άκίνδυνος, διά τό νέον καθεστώς.

Ός πρός τά κόμματα ή τακτική τής 21ης 'Απριλίου ήτο άπλουστάτη. Δέν τούς έδωσε σημασία, ως πολιτικές παρατάξεις, άλλ' ένδιεφέρθη νά προσελκύση πολιτικούς στό στρατόπεδό της. Νά τήν ύποστηρίξουν χωρίς όρους καί μέ μόνη τήν έλπίδα, ότι κάποτε θά τούς δώση κάποιο άξίωμα. Κατ' αυτόν τόν τρόπον άρκετοί πολιτικάντηδες έμφανώς προσεταιρίσθησαν τούς Συν/ρχας. Η έπαφή Παπαδοπούλου μέ τούς πολιτικάντηδες ώδήγησε, εις μίαν άκόμη σύγκρουσίν του μέ τούς σκληρούς τής Έπαναστάσεως. Ό Μέξης διεφώνει. Δέν είναι δυνατόν νά συνεργασθώμεν μέ εκείνους, πού μόλις χθές έχαρακτηρίζαμε φαύλους καί τό πολίτευμά των φαυλοκρατία. Ό 'Ασλανίδης προσέθετε, ότι τά κόμματα είναι νεκρά, διά ποῖον λόγον νά άρχίσωμεν σχέσεις, μέ τούς εκπροσώπους των. Ό Λέκκας τά ΐδια καί χειρότερα, διότι έθεώρει τήν οποίαν συνομιλίαν, μέ τούς έκπεσόντας πολιτικάντηδες συμβιβασμόν τής Έπαναστάσεως. Ό Γκαντώνας διεμαρτύρητο καί έδήλωσε, ότι δέν πρόκειται ποτέ νά δεχθή κομματόσκυλα στό γραφεῖον του.

Ό Παπαδόπουλος έπεκαλεῖτο τόν ξένον παράγοντα

καί ισχυρίζετο ὅτι, αν πρώην βουλευταί συνεργασθοῦν μέ τήν 21ην Ἀπριλίου τότε θ' ἀμβλυνθοῦν αἱ ἀντιδράσεις τού διεθνούς τύπου, τών ξένων κρατών, ἐναντίον της 21ης Ἀπριλίου. Ἐπίσης ισχυρίζετο, ὅτι ἡ προσχώρησις πολιτικῶν στό Στρατιωτικό Καθεστῶς θά διέσπα τήν ἐνότητά τους καί ὁ λαός θά ἐπηρεάζετο βλέπων, ὅτι καί πρώην βουλευταί τάσσονται, μέ τήν Ἐπανάστασιν.

Ὁ Λαδάς ἀντέτεινε μέ οξύτητα, ὅτι κατηργήσαμε τά κόμματα. "Αν συνεργασθῶμεν μέ παλαιοπολιτικούς αὐτό θά ἐκληφθῆ, ἀπό ὅλους ὡς ἀδυναμία.

Τελικῶς ἀρχᾶς Μαρτίου 1968 δέν ἐλήφθη ἀπόφασις, περί τού πρακτέου, ἀλλά κρυφίως ὁ Παπαδόπουλος μέσω ἐμπίστων προσώπων του προσέγγιζε πολιτικάντηδες, τούς ὁποίους κάπου-κάπου ἐκάλει στό γραφεῖον του καί οὐδεὶς γνωρίζει τί ὑποσχέσεις τούς ἐδίδε. Μέ τήν τακτικὴν αὐτήν ἐπέτυχε τά δύο μεγάλα κόμματα (ΕΡΕ, ΕΚ) νά διαλύσουν τούς κομματικούς μηχανισμούς των, νά ἀδρανοποιηθοῦν ὡς πολιτικά παρατάξεις καί μόνον οἱ ἀρχηγοί τους νά ἐκδίδουν ἀνακοινώσεις, δίχως τήν ἐλαχίστην πολιτικὴν συνέπειαν. Ὁ δικομματισμός κυριολεκτικῶς ἐξεμηδενίσθη. Ἡ 21η Ἀπριλίου δέν ἐδίδε σημασία εἰς δηλώσεις τού Κανελλοπούλου, τοῦ Μαύρου, τοῦ Ζίγδη κ.τ.λ. αἱ ὁποῖαι ἀπετέλουν ἀτομικὰς ενεργείας κι' ὄχι ἐκδηλώσεις ὀργανωμένων παρατάξεων.

Ἐπαναστάτης Συνταγματάρχης Νικόλαος Μακαρέζος, μέ τόν πρωθυπουργό τῆς Κίνας Τσου ἘνΛάϊ (1898-1976) στό Πεκίνο τήν 22-5-1973, όπου ὑπεγράφησαν τρεῖς συμφωνίαι μεταξύ Ἑλλάδος καί Κίνας. Ὁ Τσου ἘνΛάϊ ἀπό νέος ἔλαβε μέρος στήν ἐπανάστασι τοῦ 1919, στήν ἐπανάστασι τοῦ 1927 καί ἠγήθη στήν περίφημον μεγάλην πορείαν τοῦ Μάο τῶν ἐτῶν 1934-1935.

"Ἄν καί δέν ἦτο Στρατιωτικός, ἀλλά πολιτικός μέ λαμπράς πανεπιστημιακῆς σπουδᾶς στήν Ἰαπωνία, Γαλλία καί Γερμανία ἀπεδείχθη στήν πρῶτην ἄξιον ἐπαναστάτης.

Παρ' ὅλα αὐτά κι' ἂν ὁ Παπαδόπουλος ἀπέκλειε παντελῶς (πού ἦτο τό σωστό) τούς πολιτικάντηδες καί δέν συνωμίλει μαζί τους τί θά συνέβαινε; Τίποτε. Οἱ πολιτικάντηδες ἦσαν ἀνευ κύρους, ἀνευ επιρροῆς. Ὁ Παπαδόπουλος διέπραξε τό λάθος νά τούς βγάλῃ, ἀπό τήν

ἀφάνεια, ένα λάθος πού συνέχισε και ἐπλήρωσε στο τέλος, μέ τήν ἀπόλεια τής προσωπικής του ἐξουσίας.

Ὁ Παπαδόπουλος δέν μπορώ νά καταλάβω πώς παρεσύρθη και ἀπέδιδε ἀξίαν, στους πολιτικάντηδες και στους ξένους. Ἡ χλιαρά στάσις του ἐβλαπτε τήν ἀποφασιστικότητα τής Ἐπαναστάσεως. Κάθε τόσο ἐβεβαίω-νε, δίχως νά ἀπαιτῆται, δίχως νά τού ζητῆται, ὅτι ἡ 21η Ἀπριλίου θά ἐπαναφέρῃ τόν κοινοβουλευτισμό. Ἐβεβαίω-νε δηλαδή, ὅτι ἡ Ἐπανάστασις θά ἀποχωρήσῃ και θά ἐπανέλθουν ἐκεῖνοι, ἐναντίον τών ὁποίων ἐγινε ἡ Ἐπανάστασις. Προφανώς ἀντέφασκε και τό σημαντικώ-τερον προεκάλεῖ δυσφορίαν στους Ἀξιωματικούς, πού εἴτε μετεῖχον, εἴτε κατόπιν συνεδέθησαν μέ τό Στρατιω-τικό Καθεστώς.

Ἡ Ἐπαναστατική Ἐπιτροπή ἐκάλεσε τόν Παπαδό-πουλο νά ἀνακοινώσῃ, ὅτι ἡ Ἐπανάστασις δέν φεύγει. Ἦλθε διά νά μείνῃ. Τό 1968 μέ τά διαλυθέντα κόμμα-τα, μέ τήν ἀπομάκρυνσι τού Βασιλέως ἡ 21η Ἀπριλίου ἐφαίνετο και πράγματι ἦτο πανίσχυρος. Ἀλλά ὁ Παπα-δόπουλος ἀντί νά ἐπιδοθῆ εἰς δημιουργική δραστηριό-τητα και νά κερδίσῃ ὅλον τόν λαόν μέ τό μέρος του, ἀντί νά ἀφήσῃ, στο περιθώριο τής πολιτικής ζωῆς τούς πολιτικάντηδες και τήν δημοκρατία, ὅπως διέθετε τήν δύναμι νά πράξῃ ἡσυχολεῖτο μέ συντάγματα και κατεί-χετο, ἀπό τό ἀγχος νά ἐπιστρέψῃ στήν δημοκρατία.

Πραγματικῶς εἶναι μυστήριον ἡ τακτική του, στήν ὁποίαν ἐπίστευε μόνον αὐτός. Ἀκόμη καί ὁ ἀδελφός του Συν/ρχης Κωνσταντῖνος Παπαδόπουλος, μέ τόν ὁποῖον εἶχα στενή συνεργασία μου ἔλεγε, ὅτι ἀπορεῖ, πού ὁ ηγέτης τῆς 21ης Ἀπριλίου ἐπανειλημμένως ἀνακοινώνει φιλελευθεροποιήσιν τού καθεστώτος.

Ἰδιαιτέρως οἱ Ἀξιωματικοί ἰδίως οἱ νέοι, διεμαρτύρο-
ντο εὐθέως, ἐναντίον τῆς ἐπανόδου στόν κοινοβουλευ-
τισμό. Ἐδίδασκα τότε στήν Σχολή Γενικής Μορφώσεως
Ἀξιωματικῶν τού Στρατοῦ καί πολλοί Ἀξιωματικοί εἰς
ἐπήκοον ὅλων μοῦ ἔθεταν τό θέμα: *διὰ τί ὁ Παπαδόπου-
λος θέλει νά λήξη ἡ 21η Ἀπριλίου; καί διὰ τί ἐμεῖς νά
ὑποστηρίζωμεν ἕνα καθεστῶς πού ἀναγγέλλει ὅτι θά
λήξη;* Ἐγώ ἔρριχνα λάδι στήν φωτιά. «*Ἄς τά λέγει αὐτά
ὁ Παπαδόπουλος. Ἡ Ἐπανάστασις δέν πέφτει. Ποῖος
μπορεῖ νά τήν ρίξῃ;*».

Ἐν τῷ μεταξύ ὁ Παπαδόπουλος, ἀπό τά λόγια ἐπέ-
ρασε στά ἔργα. Μέ τό ὑπ' ἀριθμ. 465/8-7-1968 Διά-
ταγμα καταργεῖ τά Ἐκτακτα Στρατοδικεῖα εἰς πολλάς
πόλεις τῆς Ἑλλάδος. Μετά δέκα ἡμέρας ὑπόσχεται δη-
μοσίως, ὅτι θά καταργήσῃ κι' ὅσα Στρατοδικεῖα ἀπέμε-
ναν. Τέλος τήν 30ήν Ἰουλίου ὑποδέχεται Γερμανούς
βουλευτάς καί τούς ἀνακοινώνει, ὅτι «*Ἡ Ἐπανάστασις
εἶναι μία παρένθεσις, ἡ ὁποία θά διαρκέσῃ ὅσον θά*

χρειασθῆ διὰ νά ἐκπληρωθοῦν οἱ ελάχιστοι στόχοι μας, ὅποτε θά ἐπανέλθωμεν εἰς τόν κοινοβουλευτισμόν...».

Τά κόμματα καί οἱ πολιτικάντηδες ἀναπνέουν. Παίρνουν θάρρος. Τό Στρατιωτικόν Καθεστώς θά φύγη. Συνεπώς θά ἐπαναλειτουργήσῃ ὁ κοινοβουλευτισμός. Ὁ Παπαδόπουλος συνεχίζει ἀκάθεκτος, πρὸς τήν φιλελευθεροποίησι. Τήν 10ην Αύγουστου δηλώνει, ὅτι θά καταργήσῃ τήν λογοκρισίαν καί «εντός ολίγου χρόνου ἡ ἐλευθεροτυπία θά ἐχη ἀποκατασταθῆ πλήρως εἰς τήν χώραν μας».

Τόν Αύγουστον 1968 ἡ Ἐπαναστατικὴ Ἐπιτροπή, πού συστηματικῶς ὁ Παπαδόπουλος παρεμέριζε ἀναλαμβάνει πρωτοβουλία. Ὁ Λαδάς καί οἱ περί αὐτόν ἀσυμβίβαστοι Ἐπαναστάται ἀπαιτοῦν τήν λήψιν συλλογικῶν ἀποφάσεων. Δέν μπορεί ὁ Παπαδόπουλος ἀπό μόνος του νά ἀνακοινῶνῃ τήν ἀπόσυρσιν τῆς 21ης Ἀπριλίου. Διατί; Ποῖος τό ζητεῖ; ποῖος τό ἐπιβάλλει; Ὁ πέραν τοῦ δέοντος πιστός στόν Παπαδόπουλο Ἀντιπρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως Παττακός τοῦ στέλλει ἰδιόγραφο σημείωμα μέ ἡμερομηνία 7 Αύγουστου, ὅπου ἐπί λέξει τοῦ γράφει: «Ἡ Ἐπανάστασις δέν εἶναι προσωπικόν θέμα οὐδενός. Ἡ Ἐπανάστασις εἶναι ἰδέα ἀνήκουσα εἰς ἀπαντας... ὁ λαός εἰς ἀρκετά μεγάλο ποσοστό προτιμᾷ τό καθεστώς τοῦτο ἀπό τό κοινοβουλευτικόν τοιοῦτον...».

Ταυτοχρόνως διοικηταί μονάδων ἐρχονται στόν Λαδά, τόν ὁποῖον διεγείρουν καί ὁ ὁποῖος τούς διεγείρει.

Ποῦ πάμε; διερωτώνται. Ὁ Λαδᾶς ὅμως, παρά τήν προτροπήν τοῦ Ἄσλανίδου διστάζει νά στραφῆ ἀμέσως κατά τοῦ Παπαδοπούλου. Ἔτσι οἱ Ἀξιωματικοί ἀναζητοῦν ἄλλον πόλον συσπειρώσεώς των. Τόν εὐρίσκουν, στό πρόσωπον ἑνός χαμηλῶν τόνων καί μέ κύρος Ἀξιωματικοῦ, πού ονομάζεται Δημήτριος Ἰωαννίδης. Ἀπό τόν Αὐγουστον τοῦ 1968 ὁ Ἰωαννίδης μεθοδικῶς συγκροτεῖ τήν ομάδα του, ἡ ὁποία ἀποτελεῖται ἀπό δυσαρεστημένους Ἀξιωματικούς, ἐξ αἰτίας τῆς πολιτικῆς τοῦ Παπαδοπούλου νά τελειώσῃ τήν 21ην Ἀπριλίου.

Τό φθινόπωρον τοῦ 1968 ἡ μία σύσκεψις τῆς Ἐπαναστατικῆς Ἐπιτροπῆς διαδέχεται τήν ἄλλην. Ἐπικρατεῖ ἀναβρασμός μεταξύ τῶν Ἐπαναστατῶν. Ὁ Ρουφογάλης τῆς ΚΥΠ μέ εἰδικήν ἀναφοράν ἐπισημαίνει τούς κινδύνους. Ὑπαινίσσεται ἀκόμη, ὅτι δέν ἀποκλείεται κάποιος Συν/ρχης νά τραβήξῃ πιστόλι. Ὁ Παπαδόπουλος ἐνθουσιάζεται, ὅτι εἰς μίαν σύσκεψιν, εἶχε συστήσει οἱ Γενικοί Γραμματεῖς τῶν Ὑπουργείων, πού ἦσαν οἱ Ἐπαναστάται Συν/ρχαι νά μὴν ὀπλοφοροῦν. Ἐκείνη τήν στιγμὴν ὁ Λαδάς βγάζει, ἀπό τόν καρτοφύλακά του ἕνα περίστροφο καί ἐπιδεικτικῶς τό ἀκουμπᾶ μπροστά του. Ὁ Παπαδόπουλος τό κοιτά, χαμογελά καί: «λοιπόν εἰ λέγαμε;». Ὡστόσοσόν ἀνησυχεῖ. Μήπως τό παραέκανε; Ἔτσι πρὸς ἐφησυχασμόν τῶν Ἐπαναστατῶν τήν 7ην Δεκεμβρίου 1968 εἰς δηλώσεις του πρὸς τούς δημοσιο-

Γνωστοί ήθοιοι φωτογραφίζονται στο γραφείο του Παπαδοπούλου, μαζί του. Διακρίνονται: Παπαμιχαήλ, Άρώνη, Κοντού, Λειβαδίτης, Χατζηπαγγύρη, Κωνσταντάρης, Μουσουρής, Ζερβός κ.α.

γράφους τους πληροφορεῖ: «Δέν προβλέπονται πολιτικά ἐξελίξεις. Δέν είμαι εἰς θέσιν νά προδιαγράψω τάς ἐξελίξειςτων, υπό τήν γενικήν ἔννοιαν τοῦ ὅρου, διότι δέν θά ὑπάρξουν».

Τήν 14ην Δεκεμβρίου 1968 προβαίνει, στόν ἐτήσιον ἀπολογισμόν του ἔργου της Ἐπαναστάσεως. Ὅλοι ἀνέμεναν νά ἀκούσουν στήν ὁμιλίαν του ἀνακοίνωσιν ἐπανόδου στόν κοινοβουλευτισμόν, ἐφαρμογήν τού Συντάγματος κι' ἄλλων μέτρων ἐκδημοκρατισμοῦ τῆς πολιτικής ζωῆς. Ἄλλ' ὁ Παπαδόπουλος ἀπέφυγε νά ἐξαγγείλῃ κάτι σχετικόν. Αὐτή ἦτο ἡ πρώτη καί ἡ τελευταία

νίκη της 'Επαναστατικῆς 'Επιτροπῆς. Τοῦ λοιποῦ ὁ Παπαδόπουλος θά ἐφρόντιζε τεχνηέντως νά τήν ἐκμηδενισῆ, ὥστε νά ἀσκῆ προσωπικήν ἐξουσίαν.

Ἐάν τά κόμματα ἦσαν τελείως ἀνίσχυρα δέν συνέβαινε τό ἴδιο καί μέ τόν βασιλέα. Ὁ Κωνσταντῖνος μέ τήν ἀπειρίαν τῆς νεότητος καί ὑπό τήν ἐπίδρασιν κακῶν συμβούλων εὐρίσκετο, εἰς ἀντίθεσιν μέ τούς Συν/ρχας. Ἄλλά δέν τό ἐδείκνυε. Ἐκεῖνοι δμως τό ἐγνώριζαν καλῶς καί ἐλάμβαναν τά μέτρα των, ὥστε εἰς περίπτωσιν συγκρούσεως νά ἐπικρατήσουν.

Ὁ βασιλεύς διέθετε δύναμιν στόν Στρατόν, ἰδίως στό Ναυτικόν καί στήν Ἀεροπορίαν. Ἐπίσης στόν λαόν, ἓνα μεγάλο τμήμα τοῦ ὁποίου ἦσαν βασιλόφρονες. Ὁ εὐφυῆς Παπαδόπουλος δέν παρεγνώριζε τήν βασιλικήν δύναμιν. Τήν ὑπελόγιζε μέ μαθηματικήν ἀκρίβειαν καί σταδιακῶς τήν ὑπενόμευε, ἐνῶ ταυτοχρόνως συμπεριεφέρετο βασιλικώτερον τοῦ Βασιλέως.

Ἡ ἀρίστη ἐξωτερική συμπεριφορά τοῦ ἐνός πρὸς τόν ἄλλον δέν ἐξηπάτα, οὔτε τόν ἓναν, οὔτε τόν ἄλλον. Ὁ Βασιλεύς προετοίμαζε τό κίνημά του καί ὁ Παπαδόπουλος ὠργάνωνε τήν ἀμυνάν του.

Ἐν πρώτοις ὁ Παπαδόπουλος ὡς ἐξουσιαστής τοῦ κράτους διέθετε ὑπηρεσίας (ΚΥΠ, Ἀσφάλεια κτ.λ.) τὰς ὁποίας δέν εἶχε ὁ Βασιλεύς. Τό σπουδαιότερον δμως ἦτο ὅτι ἡ 21η Ἀπριλίου ἀπετελεῖτο ἀπό δυναμικούς

Ἄξιωματικούς. Ἡ πρώτη ἀναμέτρησης ἐγένετο, στὸν χώρον τῶν πληροφοριῶν.

Στὰ Ἀνάκτορα ὑπηρετοῦν ἕξη Ἀξιωματικοὶ ὑπασπιστὰί τοῦ βασιλέως. Οἱ τρεῖς ἀνήκαν στὴν 21ην Ἀπριλίου. Τὰ τηλέφωνα τῶν Ἀνακτόρων καὶ τῶν Βασιλικῶν γραφείων ὅλα παρηκολοῦθούτο. Διὰ λόγους ἀσφαλείας ὁ Βασιλεὺς ἐχρησιμοποιοῦσε μίαν μυστικὴν τηλεφωνικὴν σύνδεσιν ἐκτὸς δικτύου ΟΤΕ, τὴν ὁποῖαν ἐνόμιζε, ὅτι δὲν ἤξεραν οἱ Συν/ρχαί. Αὐτοὶ ὁμως τὴν ἐγνώριζαν καὶ τὴν εἶχαν παγιδεύσει. Ἀπὸ τὰς ὑποκλοπὰς οἱ Συν/ρχαί ἐπληροφοροῦντο τὰς ἐπαφὰς τοῦ Βασιλέως. Ἐπ' εὐκαιρίᾳ ἐλαιοχρωματισμοῦ τῶν Ἀνακτόρων πράκτορες τῆς ΚΥΠ ἐτοποθέτησαν πομπούς καὶ μικρόφωνα ἀκόμη καὶ στὰ ὑπνοδωμάτια. Ὁ Κωνσταντῖνος περιβάλλετο, ἀπὸ ἀόρατο δίκτυο ἀράχνης.

Ἡ δευτέρα ἀναμέτρησης ἐγένετο στὴν ἐπικοινωνία τοῦ Βασιλέως μὲ τοὺς Ἀξιωματικούς, ἡ ὁποία δὲν ἦτο δυνατόν νὰ πραγματοποιηθῆ μυστικῶς. Ἔτσι ὁ Βασιλεὺς τὸν Ἰούνιον τοῦ 1967 ἤρχισε μίαν περιοδείαν στὴν Β. Ἑλλάδα, πρὸς ἐπιθεώρησιν τῶν Στρατιωτικῶν μονάδων πού εὑρίσκοντο ἐκεῖ καὶ ἦσαν αἱ πλέον ἀξιόμαχοι. Ὁ Βασιλεὺς εἶχε τὸ δικαίωμα αὐτό. Συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν Στρατηγὸ Δόβα, τὸν ὑπασπιστὴν τοῦ Συν/ρχη Προεστούπουλο καὶ τὸν Γενικὸ Γραμματέα τοῦ Χουρμούζιο ἀνεχώρησε ἀεροπορικῶς ἐξ Ἀθηνῶν.

Ἡδιεθνoῦς φήμηστραγουδίστρια Μούσχορη, μετέπειτα ἀντιχουντική, εὐρωβουλευτίς, περιχαρῆς ανταλλάσσει χειραψίαν μέ τόν Παπαδόπουλον.

Ἡ βασιλική περιοδεία ξεκίνησε ἀρχάς Ἰουνίου ἀπό τήν Ἀλεξανδρούπολι. Στό ἀεροδρόμιον τῆς πόλεως παρήλασε ἐνώπιόν του ἡ Μεραρχία. Μετά ὁ Κωνσταντῖνος ἐπεσκέφθη Διδυμότειχο, Ὁρεσιάδα, Κομοτηνή, Εἶαθη, Καβάλα, Δράμα κ.τ.λ. καί ἐπέστρεψε εἰς Ἀθήνας. Παντοῦ συνηντάτο μέ διοικητάς μονάδων κι' ἄλλους Ἀξιωματικούς, μέ τoύς ὁποῖους συνεζήτηι εἰς φιλικόν κλίμα διάφορα θέματα. Στούς Ἀνωτάτους Ἀξιωματικούς ἀφηνε νά ἐννοηθῆ, ὅτι ἤθελε ἐπάνοδο στήν δημοκρατία.

"Ἦξερε ἡ ἀντελαμβάνετο, ὅτι ἀπό Ταξίαρχο καί ἀνω οἱ Ἀξιωματικοί δέν ἀπεδέχοντο τoύς Συν/ρχας, πού

ανέτρεψαν τήν ἱεραρχία στό Στρατό. Εἶναι φυσικόν ἕνας Ἄξιωματικός νά μή δέχεται διαταγάς, ἀπό ἕναν κατώτερον του στό βαθμόν. Τώρα οἱ Στρατηγοί ὑπήκουαν εἰς Συν/ρχας. Πράγματι ἐδημιουργήθη πρόβλημα, διότι οἱ Στρατηγοί μέσα στό βάθος τῆς ψυχῆς τους ἀντέδρων, ἀλλά δέν ἐξεδηλοῦντο. Ἐπομένως ὁ βασιλεὺς ὑποδεικνύων, ὅτι διαφωνεῖ μέ τήν 21ην Ἀπριλίου εὗρισκε συμφώνους τούς Στρατηγούς, μέ σπανίας ἐξαιρέσεις.

"Όταν ἐπέστρεψε ὁ Κωνσταντῖνος στό Τατόϊ τήν 12ην Ἰουνίου εἶχε ἤδη σχηματίσει τήν ἐντύπωσιν, ἀπό τήν περιοδείαν, ὅτι ὑπῆρχαν εὐνοϊκαί συνθήκαι δράσεως. Ἀφοῦ συνεβουλεύθη τούς δικούς του ἀπεφάσισε νά γυρίσῃ στήν Β. Ἑλλάδα καί νά ἀνοιχθῆ περισσότερον στούς συνομιλητάς του Στρατηγούς καί Ταξιάρχους. Τό θέμα πού τόν ἀπασχόλει ἦτο, ἂν οἱ Συν/ρχαι διοικηταί μονάδων θά ἐπειθάρχουν στούς Στρατηγούς.

Τό Σάββατο 24ης Ἰουνίου μαζί μέ τήν βασίλισσα Ἄννα-Μαρία φθάνει στήν Θεσσαλονίκη καί ἀρχίζει ἐπιθεωρήσεις μονάδων. Στό Στρατόπεδον Λαγκαδά ἐπιθεωρεῖ τό τάγμα πυραύλων «Τίμιος Τζών». Στό ἀεροδρόμιον Σέδες παρακολουθεῖ παρέλασιν τῆς ἐπιβλητικῆς 20ης τεθωρακισμένης Μεραρχίας, πού διέρχεται ἐμπρός του μέ ἐπί κεφαλῆς τόν Μέραρχο Ἑρσελμαν, πιστόν βασιλικόν.

Μετά τήν παρέλασιν ἀκολουθεῖ δεξίωσις, ὅπου ὁ

Κωνσταντίνος συζητεί φιλικῶς με Ἄξιωματικούς τοῦ Γ' Σώματος Στρατοῦ. Πρὶν ἀναχωρήσει καλεῖ τὸν Διοικητὴ τοῦ Σώματος Στρατηγὸν Περίδην καὶ τὸν Ἐπιτελάρχην Στρατηγὸν Βιδάλη. Οἱ τρεῖς ἄνδρες κλείνονται, εἰς ἓνα γραφεῖον καὶ συνομιλοῦν ἐπὶ δίωρον. Δέν χρειάζεται νά ὑποθέσωμεν τί εἶπαν. Εἶναι ἐξηκριβωμένον, ὅτι ὁ βασιλεὺς τοὺς ἀνεκοίνωσε τὴν ὀριστικὴν ἀπόφασίν του νά κινηθῆ ἔναντιον τῆς 21ης Ἀπριλίου ἐντός τοῦ ἔτους. Προφανῶς συνεφώνησαν μαζί του καὶ τοῦ μετέδωσαν τὴν αὐταπάτην τους, ὅτι οἱ ὑφιστάμενοί των Ἄξιωματικοί θά πειθαρχήσουν, εἰς τὰς ἐντολάς των.

Ὁ βασιλεὺς βέβαιος, ὅτι ἐλέγχει τὴν κατάστασιν στὸν Στρατό προσέρχεται τὴν ἐπομένην στὴν Στρατιωτικὴν Λέσχη Θεσσαλονίκης ὅπου ὁ Περίδης παρέθεσε γεύμα πρὸς τιμὴν του. Ὁ Περίδης πεπεισμένος, ὅτι οἱ Ἄξιωματικοί θά πειθαρχήσουν στὸν βασιλέα προκαλεῖ με τὴν προσφώνησίν του, κατὰ τὴν ὁποῖαν ἀφήνει νά ἐννοηθῆ ὅτι ἀνώτατος ἡγέτης τῶν Ἄξιωματικῶν εἶναι ὁ βασιλεὺς.

Τὰ λάθη τῶν Βασιλικῶν εἶναι επανειλημμένα. "Ὅταν συνωμοτῆς δέν προκαλεῖς, διότι ἀνοίγεις τὰ μάτια τοῦ ἀλλοῦ, ἀντὶ νά τοῦ τὰ κλείνης με τὴν σιωπὴ σου. Ὁ βασιλεὺς ἐγείρεται καὶ ὀμιλεῖ στοὺς Ἄξιωματικούς, πού παρίστανται στό γεύμα. Ἡ ὀμιλία του προσθέτει ἓνα ἀκόμη λάθος, στὰ πολλά πού ἐγίναν.

«Ἄπαντες ὀφείλομεν νά συμβάλωμεν εἰς τὴν ἐπανα-

ληψιν πολιτικοῦ βίου ἀξίου τοῦ Ἔθνουςμας» δηλώνει. Οἱ Συν/ρχαι ἀλληλοκυττάζονται. Ὁ Κωνσταντῖνος συνεχίζει μέ δύο ἐμπρηστικές ἀπόψεις. Ὁμιλεῖ διά τήν «ἐξασφάλισι τοῦ δημοκρατικοῦ βίου τῶν Ἑλλήνων» καί «δέν θά βραδύνη ὁ χρόνος διά τήν ἐπάνοδον τῆς χώρας εἰς τήν πολιτικήν ὁμαλότητα»! Οἱ Συν/ρχαι ἀγανακτοῦν. Ὁ Κωνσταντῖνος δέν ἀντελήφθη, ὅτι ἐκτός τῶν Στρατηγῶν –κι' ὄχι ὀλων- οἱ ὑπόλοιποι Ἀξιωματικοί δέν συνεφώνουν μαζί του. Ἀργότερον θά τοῦ τό ἀποδείξουν.

Κατέστη πλέον ἐμφανές στήν Ἐπανάστασιν, ὅτι ὁ βασιλεύς θά κινηθῆ ἔναντίον της καί μάλιστα συντόμως. Ὑποπεύονται τήν 28ην Ὀκτωβρίου, πού θά μεταβῆ στήν Θεσσαλονίκην, διά τήν ἐπετειακήν παρέλασιν. Ἀποφασίζουν νά ἀντιμετωπίσουν τά μέλλοντα νά συμβοῦν. Ἦδη ἀπηγόρευσαν νά δημοσιευθῆ ἡ προσφώνησις τοῦ Περιίδου, ἐνῶ ἐπέτρεψαν τήν δημοσίευσιν τῆς ὁμιλίας τοῦ βασιλέως, ὥστε νά πληροφορηθοῦν ὄλοι καί πρό παντός οἱ Ἀξιωματικοί, ὅτι ὁ Κωνσταντῖνος εἶναι ἔναντίον τους. Ὁ Ἀγγελῆς, διά νά ἀποκτήσῃ ἀμεσον πληροφορήσιν μεταθέτει στό Γ' Σώμα Στρατοῦ Ἀξιωματικούς πιστούς στήν Ἐπανάστασιν. Ὁ Περιίδης ἀρνεῖται νά τοὺς ἐντάξῃ εἰς ὀργανικάς θέσεις καί τοὺς ἀφήνει ἐκτός Στρατεύματος. Κατόπιν τούτου ὁ Ἀγγελῆς σημαίνει συναγερμόν.

Ὁ Καραμπέρης δέχεται βοήθεια ἀπό τό Κέντρο.

Ἄξιωματικοί ἀφωσιωμένοι στήν Ἐπανάστασι καταφθάνουν στήν Θεσσαλονίκη καί πραγματοποιοῦν ἐπαφάς μέ τούς Ἄξιωματικούς τῆς 21ης Ἀπριλίου στήν Β. Ἑλλάδα. Αἱ ἐπαφαί ἐγένοντο, δίχως ἰδιαιτέρας προφυλάξεις, διότι ἀπό τό μέρος τών βασιλικῶν δέν ἐλειτούργουν ὑπηρεσίαι παρακολουθήσεως προσώπων. Χωρίς ἐξαιρέσι οἱ Ἀνώτεροι Ἄξιωματικοί καί μέ πολύ ἐνθουσιασμό οἱ Κατώτεροι ὀρκίζονται νά ὑπερασπισθοῦν τήν Ἐπανάστασι. Ἐχουν εἰς χεῖρας των τās διοικήσεις τών μαχίμων μονάδων καί δέν φοβούνται. Θά ὑπακούσουν μόνον εἰς διαταγάς τοῦ ΓΕΣ.

Ὁ βασιλεύς μέ τό πρόσχημα ἐπιθεωρήσεως ἐπεσκέφθη πόλεις τῆς Β. Ἑλλάδος καί ἔκανε τās ἐπαφάς του στό ἐπίπεδο Ταξιάρχου καί ἀνω. Ὁ Παπαδόπουλος δίχως πρόσχημα, ἔστειλε Συν/ρχας καί Ἀντι/ρχας, οἱ ὁποῖοι συνητηθήσαν μέ ὁμοιοβάθμους των καί ἐπεβεβαίωσαν τήν πίστιν των στήν Ἐπανάστασιν. Τό ἀποτέλεσμα προκύπτει σαφώς. Στόν πόλεμο τών ἐπαφῶν ἐνίκησε ὁ Παπαδόπουλος. Ἀλλά δέν εἶναι αὐτός, πού θά ἤρχιζε τήν σύγκρουσιν, οὔτε εἶναι αὐτός πού θά ὑφίστατο αἰφνιδισμόν. Ἡ προετοιμασία του, πρός ἀντιμετώπισιν τοῦ βασιλέως κρίνεται τελεία. Στό σχέδιο πού ἐξεπονήθη ἀπό τόν Ἀγγελῆ προεβλέπετο καί ἡ παραπλάνησις τοῦ βασιλέως μέ φιλοβασιλικάς εκδηλώσεις. Ὁ Παττακός τήν 2αν Ἰουλίου ἐπήνεσε τόν Κωνσταντί-

νο από τήν Ἀλεξανδρούπολιν καί μετά 13 ημέρας περιοδεύων στήν Δεσκάτην ἐξύμνει «τὴν φωτεινὴν ἠγεσίαν τοῦ λαοφιλοῦς βασιλέως μας». "Ἐπαινοὶ ἀπὸ ἐδῶ, χαμόγελα ἀπὸ ἐκεῖ, ἐνῶ ἀκονίζονται αἱ μάχαιραι.

Τὴν 29ην Ἰουνίου στὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸ Ἀθηνῶν ἐβαπτίσθη ὁ Διάδοχος τοῦ θρόνου, πού ἐγεννήθη τὴν 20ὴν Μαΐου καί ὠνομάσθη Παῦλος. Ἀνάδοχος ἦτο ἡ βασιλομήτωρ Φρειδερίκη καί οἱ Ἀρχηγοὶ τῶν Ἐπιτελείων. Στὴ συνέχεια τὸ βασιλικὸν ζεῦγος ὑπεδέχθη στὰ Ἀνάκτορα τὴν κυβέρνησι καί τοὺς ἄλλους ἐπισήμους. Αἱ σχέσεις βασιλέως-Ἐπαναστάσεως, κατὰ τὴν ἐπίσημον ἐκδήλωσιν ἐφαίνοντο ἐξαιρετικά, ἀλλὰ ἦσαν ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετον.

Ὁ Κωνσταντῖνος πρὶν προχωρήσῃ στό κίνημα ἠθέλε νά γνωρίζῃ τὴν στάσιν τῆς Ἀμερικῆς. Ἐπιμελῶς ἀπέφυγε νά συνομιλήσῃ μέ τὸν πρεσβευτὴν τῶν ΗΠΑ, ὁ ὁποῖος ἦτο φίλος του, διότι ἐφοβεῖτο διαρροὴν τῶν ἀναφορῶν, πού ἐκεῖνος θά ὑπέβαλε στό ὑπουργεῖον ἐξωτερικῶν τῶν ΗΠΑ.

Κατὰ σύμπτωσιν τὸν Σεπτέμβριον 1967 ὁ Καναδάς ἐώρταζε τὰ 100 χρόνια, ἀπὸ τὴν ἴδρυσίν του. Θά παρίσταντο στὸν ἑορτασμὸ τῆς ἑκατονταετηρίδος τοῦ ὑψηλαί πολιτικά προσωπικότητες. Ὁ βασιλεὺς ἐπαφελήθη νά λάβῃ μέρος καί ἐταξίδευσε μέ τὴν Βασίλισσα ἐκεῖ. Κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν του διήλθε ἀπὸ τὴν Οὐάσιγκτων,

δπου τόν ύπεδέχθη ό πρόεδρος Τζόνσον στόν Λευκό Οίκο. Ό Άμερικανός πρόεδρος γενομένης συζητήσεως εξέφρασε τήν έπιθυμία του «νά έπανέλθη ή δημοκρατία στην Έλλάδα». Έτσι ό Κωνσταντίνος έπηρε τό πράσινο φως από τάς ΗΠΑ διά νά προχωρήσει. Αυτό τοϋ έδωσε πολύ θάρρος, περισσότερο άπ' όσον έπρεπε, ώστε όταν ένεφανίσθη στην Έπιτροπήν Έξωτερικών Υποθέσεων τής Άμερικανικής Γερουσίας άπετόλμησε νά ειπή, όπι ή κυβέρνησις τής Έλλάδος «δέν είναι κυβέρνησις μου!»

Είναι άπαράδεκτον από πάσης άπόψεως ό βασιλεύς τής Έλλάδος νά άνακατεύη στά έσωτερικά μας τούς ξένους, όποιοι καί νά είναι αυτοί. Είναι έξ' ίσου άπαράδεκτον ό Βασιλεύς τής Έλλάδος νά έξετάζεται (!), από τήν Έπιτροπή Έξωτερικών Υποθέσεων τών ΗΠΑ διά τήν πολιτικήν κατάστασιν στην Έλλάδα. Η πατρίς μας δέν είναι άφρικανική χώρα, ούτε άποικία τών ΗΠΑ διά νά άπολογούμεθα. Στην συνεδρίασι παρίσταντο στελέχη τής CIA τάχα ώς φύλακες, κλητήρες κ.τ.λ. Μεταξύ αυτών ήσαν ό Κορωνόπουλος (Κόρον) φίλος τού Λαδά, στόν όποιον μέ άγγελιαφόρον έστειλε μήνυμα, διά τά λεχθέντα. Τό πρωι τής 20ής Σεπτεμβρίου στό γραφείο μου είδα ένα χακί φάκελλο μέ παραλήπτη τόν Λαδά καί τήν ένδειξι «αύστηρώς προσωπικόν». "Όταν ό Συμ/ρχης έδιάβασε τό περιεχόμενο έζήτησε έπείγουσα συνάντησι μέ

τόν Παπαδόπουλο, ό όποϊος τόν έδέχθη άμέσως. Στην διαδρομή ό Λαδās έλεγε συνεχώς «τό κωλόπαιδο...». "Όταν έφθάσαμε στά Παλαιά Άνάκτορα ώρμησε στό γραφείο του Παπαδοπούλου, μέ τόν όποιον, παρά τάς πολιτικές άντιθέσεις, τόν συνέδεε πολυετής φιλία. "Εμεινε άρκετή ώρα. Έγώ κι ' ένας συνοδός του έπεριμέναμε στόν προθάλαμο και συνωμίλουν μέ τόν Συν/ρχη Καρύδα, όταν ακούσαμε κάπι νά σπάη. Ό Λαδās στά νεύρα του εΐχε ξεκρεμάσει και έπέταξε χάμω τό κάδρο μέ τήν φωτογραφία τού Κωνσταντίνου. «Έλα» μου εΐπε «πάμε μίν άρπάξω κανά στυλιάρη εδώ μέσα». Έπεστρέψαμε στό ύπουργείο άπ' όπου έτηλεφώνησε, στους συνεπαναστάτας Συν/ρχας και τούς άνήγγειλε τά νέα. Τούς εΐχε όμως ήδη ένημερώσει ό προνοητικός Παπαδόπουλος και συνέστησε «Ύπομονή».

Έπλησίαζε ή 28η Όκτωβρίου και νύξανε ή άνησυχία τών Έπαναστατών δι' ένέργειαν τού βασιλέως, πού άνεχώρησε στην Θεσσαλονίκη, μαζί μέ τήν βασίλισσα, διά νά παρακολουθήση τήν παρέλασι. Ό Παπαδόπουλος φοβούμενος μήπως κινηθῆ ό βασιλεύς και έπειδή όλα θά έκρίνοντο στην Θεσσαλονίκη έπῆγε και αυτός μέ τόν Παττακό και τόν Μακαρέζο. Ό Ρουφογάλης εΐχε γεμίσει τάς κερκίδας τών έπισήμων μέ ειδικούς ενόπλους πράκτορας τής ΚΥΠ έτοιμους νά πυροβολήσουν τόν Κωνσταντίνο.

Ἡ μεγαλειώδης παρέλασις ἐτελείωσε κι' ὁ Βασιλεὺς ἐχαιρέτησε τὸν Περίδη, τὸν Ἑρσελμαν καὶ δύο-τρεῖς Ταξιάρχους, στοὺς ὁποίους ἀπεκάλυψε, ὅτι τὸ κίνημά μας θὰ γίνῃ τὸ ἀργότερον ἐντὸς τοῦ Δεκεμβρίου. «*Θά σᾶς ἐνημερώσω ἐγκαίρως*» εἶπε καὶ ἀνεχώρησε δι' Ἀθήνας. Μαζί του ἔφυγε κι' ἓνας πολυπληθὴς δυναμικὸς μηχανισμὸς καταστολῆς κινήματος, διὰ τὸν ὅποιον ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ Στρατηγοὶ δέν εἶχαν ἰδέαν.

Ἔτσι ὁλόκληρο σχεδὸν τὸ 1967 χαρακτηρίζεται ἀπὸ συνωμοτικὴ δραστηριότητα. Ὁ βασιλεὺς ἐπεδίωκε νὰ ἀνατρέψῃ τὴν Χούντα καὶ ἡ 21η Ἀπριλίου νὰ κρατήσῃ τὴν ἐξουσίαν.

4. Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΣ

ΟΙ ΠΟΛΕΜΙΣΤΑΙ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΙ, ΠΟΥ ΑΠΟ ΤΟ 1940 ΜΕΧΡΙ ΤΟ 1949, διεκινδύνευσαν τήν ζωήν των διά τήν Ἑλλάδα, δέν ήτο δυνατόν ποτέ νά άνεχθοῦν τούς ήττηθέντας κομμουνιστοσυμμορίτας νά επανέλθουν, στόν δημόσιον βίον τής χώρας. Διότι άπετέλουν έσωτερικόν έχθρόν τής Πατρίδος, ό όποιος, διά τής πολιτικής ήθελε νά κερδίση όσα δέν κατώρθωσε, διά τών όπλων.

Τούς έθνοπροδότας τού ΚΚΕ οί πολιτικάντηδες τής πλουτοδημοκρατίας σιγά-σιγά τούς επανέφεραν στό προσκήνιο μέ τό προσωπεϊον τής ΕΔΑ (Ἐνιαία Δημοκρατική Ἀριστερά) ένῶ οί τάφοι τών νεκρών στρατιωτικών, πού έθυσιάσθησαν διά τήν Ἑλλάδα, ήσαν νωποί καί ένῶ αί πληγαί τών τραυματισθέντων στρατιωτικών

δέν είχαν κλείσει, επανεμφανίσθησαν οί κουκουέδες στην πολιτική ζωή τής χώρας.

Φυσικά οί 'Αξιωματικοί άντέδρασαν. Ίδρύθησαν μυστικά οργανώσεις 'Αξιωματικῶν, μέ σκοπόν τήν σωτηρίαν τής Πατρίδος, από κάθε έσωτερικόν ή έξωτερικόν έχθρόν. "Εβλεπαν οί 'Αξιωματικοί τήν ένδοτικότητα και τήν συμβιβαστική διάθεσι τών πολιτικάντηδων, πού έβλαπτε θανασίμως τό "Εθνος. Τό καθήκον τούς έπέβαλε νά μή μείνουν άδιάφοροι.

Ή γνωστοτέρα προσπάθεια είναι τού ΙΔΕΑ (Ίερός Δεσμός 'Ελλήνων 'Αξιωματικῶν) πού ιδρύθη τόν 'Οκτώβριον τού 1944 και από τήν όποίαν προήλθον άλλαι οργανώσεις. Οί 'Αξιωματικοί τού ΙΔΕΑ ήσαν ό,πi έκλεκτότερον διέθετε ό Στρατός. Πολεμισταί μέ χρυσά άριστεία άνδρείας, εύφυεϊς, άνιδιοτελεϊς, ιδεολόγοι. Ό κόσμος τών άξιῶν, έναντι τού κόσμου τών προδοτών, πού γενικώς ήσαν όλοι οί πολιτικάντηδες, μέ επί κεφαλής φυσικά τό ΚΚΕ.

Τό 1950 άρχικῶς Λοχαγοί συνέστησαν όργάνωσιν. Τό προηγούμενο τού «Στρατιωτικῶ Συνδέσμου» απετέλει παράδειγμα. Αί πληροφορίες δέν είναι σαφείς. Έπικρατεστέρα φαίνεται εκείνη, ή όποία αναφέρει τήν όργάνωσι τών 200 Λοχαγών, πού μετά συνειργάσθη μέ τήν «όμάδα Παπαδοπούλου» δπως μεταξύ των άπεκάλουν οί Συν/ρχαι τήν συνωμοτικήν των κίνησιν.

Τό 1951 παρατηρεῖται μία **ἐξαρσις** τῆς κομμουνιστικῆς δραστηριότητος **ὑπό** τήν ἀνοχήν τῶν κομμάτων. Ἔτσι τήν 31ην Μαΐου τοῦ ἰδίου ἔτους Ἄξιωματικοί τοῦ ΙΔΕΑ κηρύσσουν ἐπανάστασιν καί καταλαμβάνουν τό **Γενικόν Ἐπιτελεῖον**. Οἱ πολιτικάντηδες **ἐξαφανίζονται**, ἀλλά τό καθεστώς διασώζεται ἀπό τόν Στρατάρχη Πάπαγον, τοῦ ὁποῖου τό **πελώριον κῦρος ἐπέβαλε**, στούς ἐπαναστάτας νά **ἀναστείλουν** τήν ἐπανάστασιν των, ἢ ὁποῖα δμως ἔκανε τόν Στρατάρχη νά ἀποφασίσῃ νά κατέβῃ στήν **πολιτικήν** καί νά **κυβερνήσῃ** τήν Ἑλλάδα, ὅπως καί ἐγένε, μετά τās ἐκλογάς τῆς 16ης Νοεμβρίου 1952. Μέ πρωθυπουργό τόν Στρατάρχη ὁ ΙΔΕΑ **ἐθεώρησε**, ὅτι δέν ἔχει λόγον **ὑπάρξεως**. Ἡ ἡγεσία τοῦ ΙΔΕΑ **ἀποτελουμένη**, ἀπό Στρατηγούς **ἀπεφάσισε** τήν **διάλυσι** τῆς οργανώσεως. Ἐντός τῆς **ὀργανώσεως** ὑπῆρχε ἡ **«ὀμάς Παπαδοπούλου»** ἢ ὁποῖα ὄχι μόνον δέν **διελύθη**, ἀλλ' **ἐνισχύθη**, ἀφοῦ παρέμεινε ἡ μόνη **ὀργάνωσις** Ἄξιωματικῶν.

Νά σημειώσωμεν, ὅτι στήν στρατιωτική ἐπανάστασι, πού ὀνομάσθη **«κίνημα Χρηστέα»** μετείχε ὡς νέος Ἐπολοχαγός ὁ Δημήτριος Ἰωαννίδης καί πολλοί ἄλλοι, πού ἀργότερον **θά λάβουν μέρος** στήν 21ην Ἀπριλίου.

Ἦδη ἀπό τοῦ 1951 **ξεχωρίζουν** κάποιοι Λοχαγοί, πού **ὑπηρετοῦν** στήν Σχολήν Πυροβολικοῦ, στό Μεγάλο Πεύκο. Τά ὀνόματά τους **θά γράψουν** ἱστορία. Ἡ-

Ὁ Στρατηγός Γ. Ζωϊτάκης.

σαν οἱ: Γ. Παπαδόπουλος, Ν. Μακαρέζος, Μ. Ρουφογάλης, Μ. Μπαλόπουλος, Διευθυντής Σπουδῶν τῆς Σχολῆς ἤτο ὁ Ἄντισυνταγματάρχης Ο. Ἄγγελῆς. Ὑπάρχουν ὅλοι αἱ ἀποδείξεις, ὅτι ἀπό τότε ἐσχηματίσθη ἡ «ὁμάς Παπαδοπούλου» ἡ ὁποία θά ἀνεπτύσσεται ὀργα-

νωτικῶς, εἰς ὁλόκληρον τό Στράτευμα. Ὁ Λαδὰς μου διηγεῖτο πόσον ὑπομονετικῶς εἰργάζοντο, πρὸς δύο κατευθύνσεις: α) νὰ πείσουν Στρατηγούς νὰ ἐπαναστατήσουν, ἄλλως β) μόλις ἀναλάβουν διοίκησι μονάδων νὰ ἐπαναστατήσουν οἱ ἴδιοι.

Ἰδεολογικῶς αἱ ἀπόψεις των ἦσαν πεντακάθαροι. Ἐπρόκειτο περὶ Πατριωτῶν. Τίποτε περισσότερον, τίποτε ὀλιγώτερον. Ἡ φιλοπατρία ἀνέκαθεν ἀπετέλει ἰσχυρότατον κίνητρον δυναμικῆς δράσεως.

Ἄφου ἀπέτυχαν στὴν πρώτην κατευθυσίν των ἐ-

φήρμοσαν τήν δευτέραν, μέ απόλυτον ἐπιτυχίαν. Ἄρχας του 1967 ἀπεφάσισαν νά δράσουν, πρὶν ἀπό τὰς ἐκλογάς.

Ἡ παραμονή τῆς ἐπαναστάσεως εἶναι Πέμπτη 20 Ἀπριλίου 1967. Τό πρωῖ αὐτῆς τῆς ἡμέρας, στό γραφεῖον τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ ΓΕΣ, Στρατηγοῦ Σπαντιδάκη συνεδριάζουν μαζί του ἕξι Στρατηγοί. Ἦσαν ὅλοι τῆς ἐμπιστοσύνης του. Οἱ δύο ὑπαρχηγοί τοῦ ΓΕΣ Στρατηγοί Ἀρμπούζης καί Ἀνδριώτης δέν ἐκλήθησαν, δπως καί ὁ Διοικητής τῆς Στρατιάς Στρατηγός Κατσαδήμας, διότι ὁ Σπαντιδάκης δέν ἦτο βέβαιος, ὅτι θά ἐπειθάρχουν, στήν ἀπόφασιν νά ἐπέμβῃ ὁ Στρατός.

Κατά τήν συζήτησιν ἀνέλυσαν τήν πολιτικὴν κατάστασιν καί ἐμείναν σύμφωνοι, ὅτι ὁ Στρατός ὄφειλε νά ἐπέμβῃ. "Ἐθεσαν ὁμως ὡς προϋπόθεσιν τῆς κινήσεώς των τήν ἔγκρισιν τοῦ βασιλέως. Ὁ Στρατηγός Ζωϊτάκης διεφώνησε. Δέν χρειάζεται, εἶπε, νά μετέχῃ ὁ βασιλεύς, ἀλλά ἐπιβάλλεται νά ἐνεργήσωμεν, ἀπό μόνοι μας καί νά φέρωμεν, τόν βασιλέα πρό τετελεσμένων γεγονότων. Ἡ πρότασις του δέν ἐγίνε δεκτὴ. Ἐπεκράτησε ἡ γνώμη, ὅτι ὁ βασιλεύς ἐπρεπε νά ἐνημερωθῆ προκαταβολικῶς καί μάλιστα νά δώσῃ ὀδηγίαις! Διὰ τοῦτο ἀπεφάσισαν νά ἀναβάλουν τήν λῆψιν ὀριστικῆς ἀποφάσεως, μέχρι τήν ἐρχομένην Δευτέρα. Ἐν τῷ μεταξύ

ο Σπαντιδάκης θά ἐπαρουσιάζετο, στόν Κωνσταντῖνο καί θά τοῦ ἀνέφερε τήν ἀπόφασιν τῶν Στρατηγῶν.

Ἦντως λοιπόν εἶχε προετοιμασθῆ κίνημα τῶν Στρατηγῶν, τό ὅποιον ἀκόμη ἠγνώνει ὁ βασιλεὺς. Οἱ Στρατηγοί, πού παρίσταντο, στήν σύσκεψιν ἔδωσαν τόν λόγον τῆς τιμῆς τῶν, ὅτι δέν θά ἀποκαλύψουν τί ἐσκόπευαν νά πράξουν, ἀλλά θά ἐπερίμεναν τήν ἀπάντησι τοῦ βασιλέως.

Ἦδη ὁ Σπαντιδάκης μέ ἐπιτελικήν ἐπιμέλειαν εἶχε ἐπεξεργασθῆ ὀλόκληρο σχέδιον δράσεως, πού οὐσιαστικῶς ἀπετέλει, ὡς πρός ὠρισμένα σημεῖα τροποποίησα τοῦ «*σχεδίου Προμηθεύς*» πού προϋπήρχε καί προέβλεπε ἐφαρμογήν του, εἰς περίπτωσιν πολέμου ἢ σοβαρῶν ἐσωτερικῶν ταραχῶν κ.τ.λ. Τήν τελικήν διαμόρφωσα τοῦ «*σχεδίου Προμηθεύς*» ὁ Σπαντιδάκης εἶχε ἀναθέσει εἰς ἓνα ἐμπιστόν του Συν/ρχην, στόν Γ. Παπαδόπουλον.

Τήν ἰδίαν ἡμέραν τήν Πέμπτην δηλαδή τῆς 20ῆς Ἀπριλίου 1967 τό ἀπόγευμα, στήν οἰκίαν τοῦ Συν/ρχου Μπαλοπούλου στήν Ν. Σμύρνη ἐγένετο μία ἄλλη συνεδρίασις ὄχι Στρατηγῶν, ἀλλά Συνταγματάρχων. Παρίσταντο τά 15 ηγετικά στελέχη τῆς 21ης Ἀπριλίου, πού ἀπετέλουν τήν Ἐπαναστατικὴν Ἐπιτροπὴν καί ἦσαν οἱ: Παπαδόπουλος, Παττακός, Μακαρέζος, Λαδάς, Σταματελόπουλος, Ἀσλανίδης, Μπαλόπουλος, Ρουφο-

γάλης. Καραμπέρης. Μέξης. Γκαντώνας, Κ. Παπαδόπουλος. Λέκκας. Ἀσλανίδης καί Ἀναστασόπουλος.

Τό πρώτο θέμα, πού τούς ἀπησχόλησε ἴτο ἡ σύσκεψις τῶν Στρατηγῶν, οἱ ὅποιοι θά ἀπεφάσιζαν ὀριστικῶς τήν Δευτέραν. Ἐγνώριζαν τήν σύσκεψιν τῶν Στρατηγῶν, διότι τήν εἶχαν πληροφορηθῆ, ἀπό τόν Ζωϊτάκν, ὁ ὅποιος τās ἡμέρας ἐκείνας, πού εὐρίσκετο εἰς Ἀθήνας διέμενε, στήν οἰκίαν τοῦ Μακαρέζου.

Ὁ Ζωϊτάκης ἔβλεπε, ὅτι οἱ Στρατηγοί: α) ἦσαν διστακτικοί, β) δέν μετείχαν καί οἱ 10 Ἀντιστράτηγοι καί γ) ἠθελαν ἔγκρισιν τοῦ βασιλέως. Πάντως ὁ Παπαδόπουλος εἶχε πληροφορηθῆ τά λεχθέντα, στήν σύσκεψιν τῶν Στρατηγῶν ἀμέσως, μόλις ἐτελείωσε ἡ σύσκεψις ἀπό τόν ἴδιον τόν Σπαντιδάκν. Ὁ Ζωϊτάκης κατὰ τήν διάρκειαν τῆς συσκέψεως τῶν Συν/ρχῶν ἐτηλεφώνησε, στόν Μακαρέζο καί τοῦ ἐζήτησε νά συναντηθούν ἀμέσως. Ὁ Μακαρέζος ἀνεκοίνωσε στούς ἄλλους, ὅτι τόν θέλει ἐπείγοντως ὁ Ζωϊτάκης καί ἀνεχώρησε, διά τήν οἰκίαν του, στοῦ Παπάγου. Ὁ Ζωϊτάκης πάλιν ἐξέφρασε φόβους, ὅτι ὁ Σπαντιδάκης κάτι ὑποπεύεται καί μήπως ἐπρεπε νά σκεφθούν ἀναστολήν τῆς ἐνεργείας των. Ὁ Μακαρέζος δέν ἐπηρεάσθη. Ἐπέστρεψε στήν Ν. Σμύρνη καί ἀνέφερε στούς συνεπαναστάτας του τί τόν ἠθελε ὁ Ζωϊτάκης. Ὁμοφώνως ἀπερρίφθη ἡ ἀναβολή καί ἀπεφάσισαν νά προχωρήσουν αὐριο, ὅπως

έχουν σχεδιάσει. Στο υπόλοιπον της συνεδριάσεως έπεββαιώθησαν αί γνωσταί άποστολαί εκάστου τών Συν/ρχών και προετίμησαν στην κυβέρνησιν, πού θά σχηματίσουν νά μετέχουν μόνον τρεῖς Στρατιωτικοί, ό Παπαδόπουλος, ως ύπουργός Προεδρίας, ό Παττακός, ως ύπουργός Έσωτερικών και ό Μακαρέζος, ως ύπουργός Συντονισμού.

Η σύσκεψις έτελείωσε. Μάλιστα ό Ρουφογάλης, χάριν τής ιστορίας έκράτησε πρακτικά, τά όποια έδακτυλογράφησε μία νεαρά, στέλεχος τής ΚΥΠ.

Νυκτώνει. Οί Έπαναστάται Άξιωματικοί σπεύδουν, διά νά εκτελέσουν τάς καθωρισμένας άποστολάς των τήν ώραν, πού πρέπει. Μερικοί μέ επί κεφαλής τόν Παπαδόπουλο πηγαίνουν, στην οίκίαν τού Ίωαννίδου, όπου πηγαиноέρχονται Άξιωματικοί. "Όλα είναι άριστα ώργανωμένα. Άπλώς δίδονται κάποιοι τελευταῖαι οδηγίαι και εύχαι καλής έπιτυχίας. Ό ένας μετά τόν άλλον φεύγουν, μέ ήρεμία και άποφασιστικότητα. Ό Λαδάς θά καταλάβη τό έπιτελεῖο ένωρίτερον τής κηρύξεως τής έπαναστάσεως ηγούμενος άνδρών τής ΕΣΑ, πού δέν έγνώριζαν, ότι κάνουν έπανάστασιν, άλλ' άσκησιν ύφαρπαγής σκοπών. Πρίν άποχαιρετήση άπευθύνεται, στην όμήγυριν και τούς λέγει: «Γιά προσέξετε νά κινηθῆτε, διότι άν δέν κινηθῆτε και καταλάβω τό έπιτελεῖο θά μέ στείλουν στό τρελλοκομεῖο». Ό Παπαδό-

πουλος γελά. Ὁ Ἰωαννίδης πού ἐνόμισε, ὅτι ὁ Λαδᾶς ὀμιλεῖ σοβαρῶς, δηλώνει: «*Ὅ,τι καί νά γίνῃ ἡ Σχολή Ευελπίδων θά ἐξέλθῃ*».

Αὐταί αἱ συναντήσεις καί αἱ συζητήσεις μεταξύ τῶν Ἐπαναστατῶν, ὀλίγον πρό τῆς Ἐπαναστάσεως, μοῦ θυμίζουν τήν σχετικήν περιγραφὴν τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ Ἀλκαίου ἐναντίον τῶν δημοκρατικῶν, πού περιγράφει εἰς μορφον ποίημά του.

Ὁ Παπαδόπουλος συνοψίζει τήν τακτικήν του, πού εἶναι συνδυασμός πονηρίας καί δυνάμεως «*Ἀλωπεκῆς καί Λεοντῆς*» ὅπως ἔλεγε ὁ Λύσανδρος. Τά ἐπί μέρους σημεία εἶναι ἀπλούστατα, δσον καί εὐφρέστατα. Συγκεκριμένως: α) θά ἐδίδετο ἡ ἐντύπωση, ὅτι τοῦ κινήματος ηγεῖται ἡ τό ἐγκρίνει ὁ βασιλεὺς, ὥστε νά ἀμβλυνοῦν ἀντιδράσεις Ἀξιωματικῶν, ιδίως τοῦ Ναυτικοῦ καί τῆς Ἀεροπορίας καί νά παραμένουν ἐπιφυλακτικά αἱ ξέναί χώραι, β) θά κατασταλῇ δυναμικῶς πάσα ἀπόπειρα ἀντιδράσεως μέ τήν χρησιμοποίησιν Σωμάτων Ἀσφαλείας καί ἐν ἀνάγκῃ Στρατοῦ, γ) θά σχηματισθῇ ἀμέσως κυβέρνησις, ὥστε νά μὴν ὑπάρξῃ κενόν ἐξουσίας. Τήν κυβέρνησιν θά ὀρκίσῃ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος παρουσία τοῦ Βασιλέως, δ) ἐντὸς ἐλαχίστου χρόνου, διὰ τῶν Σωμάτων Ἀσφαλείας καί τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων ἡ Ἐπανάστασις θά ἐξασφαλίσῃ τόν ἀπόλυτον ἐλεγχον εἰς ὀλόκληρον τήν χώραν, ε) συντομώτατα θά ἀνακληθῶν τά ἑκτακτα μέ-

*Παπαδόπουλος - Ἄγγελῆς.
Δύο προσωπικότητες.*

τρα (κλείσιμο χρηματιστηρίου, ἀπαγόρευσις ἀναλήψεων ἀπὸ Τράπεζας, περιορισμός κυκλοφορίας κ.τ.λ.) ὥστε νά φανή στὸν Λαὸ ἡ ἐμπέδωσις τῆς Ἐπαναστάσεως καὶ στ) θά συλληφθοῦν καὶ θά ἐκτοπισθοῦν ἢ θά κρατηθοῦν ὅλα τὰ επικίνδυνα στοιχεῖα τοῦ κομμουνισμοῦ καὶ τοῦ κομματισμοῦ, δι' ὀλίγον.

Μερικά βράδια ἐσυχνάζαμε, στό ζαχαροπλαστεῖον «Μπόκολα» πού δέν ὑπάρχει πλέον στήν πλατεία Κολωνακίου. Μαζί μας μέχρι τό πρωῖ ἔμενε ὁ ἀείμνηστος Μανιαδάκης, ὑπουργός Ἀσφαλείας τοῦ Μεταξά καί αἱ συζητήσεις περιστρέφοντο, διά τὰς ἐπικειμένας ἐκλογάς. Ὁ Μανιαδάκης ἐπολιτεύετο μέ τήν ΕΡΕ καί ἐξελέγετο βουλευτής Κορίνθου καί μετά Ἀθηνῶν.

Θά ἦτο 02.30 τῆς Παρασκευῆς 21ης Ἀπριλίου, ὅταν ἠκούσθη ἓνας βροντερός θόρυβος νά ἔρχεται, ἀπό τό βάθος τῆς ὁδοῦ Βασιλίσσης Σοφίας. Στήν ἀρχή δέν

ἔδωσαμεν σημασία. Αἴφνης ἐνεφανίσθη στήν πλατεῖα ἓνα ἔρπυστριοφόρο ὄχημα, ἀπό τό ὁποῖον κατήλθον μερικοί στρατιῶται κι' ἓνας Ἄνθυπολοχαγός. Δύο-τρια «τζίπ» ἐπέρασαν μέ ταχύτητα ἐμπρός μας. Ὁ Μανιαδάκης μονολογεῖ: «ἔχει γοῦστο νά γλυτώσω τά προεκλογικά ἔξοδα». Ὁ Ἄνθυπολοχαγός πλησιάζει στήν εἴσοδο τοῦ ζαχαροπλαστείου. Τόν ἐρωτῶ: «τί συμβαίνει;». Μᾶς ἀπαντᾷ: «Σᾶς παρακαλῶ πηγαίνετε στό σπίτι σας. Ὁ Στρατός ἀνέλαβε τήν διακυβέρνηση τῆς χώρας. «Ἐλαέδῶ» τοῦ φωνάζει ὁ Μανιαδάκης «νά σέ κερᾶσουμε». Ἐκεῖνος δέν προχωρεῖ. Πολλοί σηκώνονται ἀγοράζουν γλυκά καί τά προσφέρουν σιούς στρατιώτας. Ὁ Ἄνθυπολοχαγός ἐπιμένει: «Σᾶς παρακαλῶ φύγετε...». Μένομεν δι' ὀλίγον καί μετά μέ τό νοῖνο τοῦ Μανιαδάκη πηγαίνομεν, στήν οἰκίαν του, στήν ὁδὸ Νοταρά. Ἀπό τό ραδιόφωνο πληροφοροῦμεθα ὅτι ἀπαγορεύεται ἡ κυκλοφορία. Σπεύδω στό γραφεῖο τοῦ Κ4Α στήν ὁδὸ Μεταξά, στό Ἐξάρχεια, ὅπου ἤδη εἶχαν καταφθάσει πολλά στελέχη τοῦ κόμματος. Κανένα νέο. Ξημερώνει. Ἐπιστρέφω στοῦ Μανιαδάκη, ὅπου περιχαρῆς μοῦ λέγει: «Ἐπανεστάτησαν δικοί μας ἄνθρωποι, ἀλλά δέν ξέρω τήν στάσι τοῦ βασιληᾶ, γιατί δέν μεταδίδεται διάγγελμά του. Θά δοῦμε».

Τά τηλέφωνα ἦσαν κομμένα καί δέν μάς ἔμενε τίποτε ἄλλο, παρά νά περιμένωμεν.

Κατά τās 09.00 ένας δικός μας μέ τήν μοτοσυκλέτα του, μέ **ἐπῆγε** στήν οἰκίαν μου στά Πατήσια. Εἰς διάφορα σημεῖα **ἐβλέπαμε** στρατιώτας καί **θωρακισμένα** οχήματα μεταφοράς πεζικου. Τά καταστήματα στήν Πατησίων ἦσαν **ὄλα** κλειστά, οὔτε **αὐτοκίνητα** ἐκυκλοφοροῦν. Μόλις ἐφθασα **«πού εἶσαι;»** μου **ἐφώναξε** ἡ μητέρα μου **«μέχρι τό πρῶτ' σέ ζητουσε κάποιος Ἀσλανίδης καί κάποιος Λαδᾶς»**. Τότε **ἀντελήφθην** τί συνέβη. Μεγάλη **ἡμέρα** εἶχε **ξημερώσει**, **διά** τήν **Ἑλλάδα**.

Τό μεσημέρι ένα **«τζίπ»** μέ παίρνει καί μέ πηγαίνει στό ΓΕΣ. Βλέπω τόν **Ἀσλανίδη**, πού χαρούμενος σιγοτραγουδά τόν ὕμνο τῆς 4ης **Αὐγούστου** **«Γιατί χαίρεται ὁ κόσμος»**. **«Κώστα τά καταφέραμε. Ἔγινε τό μάτ»**. **Ἀμέσως** τού δίνω ένα **ὑπόμνημα**, πού ἀπό καιρό **εἶχα** **ἐτοιμάσει**, **διά** τήν περίπτωση Στρατιωτικῆς **ἐπεμβάσεως**. **«Ἄσε τίς πολιτικές φιλοσοφίες. Τώρα μιλάει αὐτό»** καί κτυπά μέ τό **χέρι** τό **περίστροφο**, πού εἶχε στήν ζώνη του. **«Θά σέ καλέσουν μέ τά ἄλλα παιδιά αὐριο μεθαύριο»**. "Εφυγα **ἐνθουσιασμένος**, **ἀν ἐξαιρέσης** ἐκεῖνο τά **«παιδιά»** πού μάς **ἀπεκάλεσε**. Δέν εἴμεθα παιδιά. Εἴμεθα **νέοι** μέ **ὠριμότητα** σκέψεως.

Πράγματι τήν 23ην **Ἀπριλίου**, μάς **ἐκάλεσαν**, στό Πεντάγωνο. "Ετυχε στά γραφεῖα τοῦ Κ4Α νά ἤμουν μέ τόν Δημόπουλο, **Δενδρινό**, Κρατήρα, Κερασόπουλο, Μανωλόπουλο. Μέ τά **αὐτοκίνητά** μας **ἐσπεύσαμε** στό

ΣΥΝ/ΡΧΗΣ Ι. ΛΑΔΑΣ

ΓΕΣ. Μᾶς ὠδήγησαν εἰς μίαν αἴθουσαν, δπου ἔκπληκτοι εἶδαμε, ὅτι μᾶς ἀνέμενε ἡ Ἐπαναστατική Ἐπιτροπή, ἐκτός του Παπαδοπούλου, Παττακού καὶ Μακαρέζου, πού ἦσαν στά ὑπουργεῖα τους. Προΐστατο ὁ Λαδάς. Ὅλοι τους ἦσαν Σύν/ρχαι καὶ μερικοὶ Ἀντι/ρχαι. Μᾶς ἔδωσαν συγχαρητήρια, διὰ τόν ἀγῶνα καὶ μᾶς ἀνεκοίνωσαν, ὅτι ἐδιάβазαν τὴν ἐφημερίδα μας. Ὁμίλησα ἐξ ονόματος ὅλων μας καὶ μετὰ συνεζητήσαμεν ιδιαιτέρως μέ πολλοὺς Ἀξιωματικούς. Εἰς μίαν στιγμὴν ὁ Ρουφογάλης μέ ἐρωτά: «Θέλω νά ξέρω. Θά εἰσθε μόνον μαζὶ μου ἢ μέ τόν Λαδά;»

Χωρίς δισταγμό απάντησα: «Κύριε *Συνταγματάρχα* *έμεις* είμεθα μέ τήν *έπανάστασι*». Κάποια *έποψη* έγεννήθη μέσα μου. *Φεύγοντες* ψιθυρίζω στόν Δημόπουλο «*Άνυσυχώ*». «*Γιατί;*» «*Άκουτού σου* *λέω*». Δυστυχώς τήν μεθεπομένην τής *Έπαναστάσεως* *έφαινετο* ή *διάσπασις* τής *άρραγοῦς* *ένότητος* τών *Έπαναστατών*.

Οί *Έπαναστάται* *Άξιωματικοί* *έκινήθησαν* *έκείνη* τήν *νύκτα* μέ *έποδειγματικήν* *άποφασιστικότητα* *καί* *συνωμοτικότητα*. Κατά τάς 23.00 ό Ταξίαρχος Παττακός *έφυγε* *άπό* τήν *οίκίαν* του *προφασιζόμενος*, *στήν* *σύζυγόν* του, *ότι* *έχουν* *άσκησιν* *συναγερμού* *στό* *στρατόπεδον* τού ΚΕΤ (*Κέντρον* *Έκπαιδεύσεως* *Τεθωρακισμένων*). *Έφόρεσε* τήν *στολήν* *μάχης* *κι* *έφθασε* μέ τό «*τζίπ*» του *στό* *Κέντρο*, *όπου* *τόν* *έπερίμενε* *ό* *έποδιοικητής* του, *τόν* *όποιον* *είχε* *ειδοποιήσει* *νά* *εύρίσκειται* *έκεΤ*, *διότι* *θά* *έκαναν* *άσκησιν* *συναγερμού*. *Δέν* *τού* *άπεκάλυψε* τήν *άλήθεια*. *Διέταξε* *συναγερμό*. *Μόλις* *τά* *τιμήματα* *έτοιμάστησαν* *έζήτησε*, *άπό* *τόν* *έποδιοικητήν* *νά* *συγκεντρώση* *τούς* *Άξιωματικούς* *καί* *τούς* *μονίμους* *Υπαξιωματικούς*, *διά* *νά* *τούς* *όμιλήση*. *Η* *ώρα* *ήτο* 00.30 *δταν* *είσήλθε*, *στήν* *αίθουσα* *συγκεντρώσεως*. *Έλαβε* τήν *τυπικήν* *στρατιωπικήν* *άναφοράν* *καί* *άνήλθε* *στό* *βήμα*.

Η *όμιλία* του *άμέσως*, *άπό* τήν *άρχήν* *προεκάλεσε* *τό* *ένδιαφέρον* *τών* *παρισταμένων*, *διότι* *δέν* *ήσχολεῖτο* *μέ* *τόν* *συναγερμόν*, *άλλά* *περιέγραφε* τήν *πολιτικήν* *κα-*

τάσασιν τῆς χώρας. Ἐπεσήμανε τὴν ἐπικρατοῦσαν ἀκυβερνησίαν, ἡ ὁποία ὄδνηγεῖ τὴν πατρίδα στὴν καταστροφὴν, ἔκανε κριτικὴν τῆς πολιτικῆς ἡγεσίας, παρετήρησε, ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα τῶν προσεχῶν ἐκλογῶν ἀμφισβητεῖται προκαταβολικῶς, ἀπέδειξε, ὅτι ἐκ τῆς πολιτικῆς κρίσεως θὰ ἐπακολουθήσῃ χάος καὶ καταστροφή. Τὸν ἤκουαν μὲ προσοχὴν. Σταματᾷ καὶ παρακαλεῖ ὁποῖος πιστεύει, ὅτι ὅσα εἶπε δὲν ἀνταποκρίνονται στὴν πραγματικότητα «νά σπκώσῃ τὸ χέρι». Οὔτε ἓνα χέρι ὑψώθη. «Συνεπὼς ἀπαντες συμφωνεῖτε» καὶ ἀποφασίζει νὰ ἀποκαλύψῃ τὴν ἀλήθειαν. «Ἀφοῦ συμφωνεῖτε, ὅτι ἡ κατάστασις εἶναι δραματικὴ καὶ ὅτι ἡ πατρίς μας κινδυνεύει θὰ σὰς πῶ, ὅτι κατόπιν αὐτοῦ εἴμεθα υποχρεωμένοι ὡς Ἀξιωματικοὶ νὰ σώσουμε τὴν πατρίδα». Οἱ Ἀξιωματικοὶ ἀντελήφθησαν περί τίνος ἐπρόκειτο. Ἐνθουσιάζονται καὶ παρά τὰ καθιερωμένα χειροκροτοῦν. Ὁ Παττακὸς συγκινημένος ἐξακολουθεῖ: «Κύριοι μὲ συγκινεῖ ἡ συμπάραστασις καὶ σὰς λέω ὅτι αποφασίσαμε νὰ ἐπαναστατήσουμε καὶ νὰ σώσουμε τὴν πατρίδα μας. Καὶ ἂν κάποιος διαφωνεῖ, τοῦ δίνω τὸν λόγον τῆς τιμῆς μου ὅτι εἶναι ἐλεύθερος νὰ μὴ λάβῃ μέρος. Σὰς διαβεβαίω δέ ὅτι ἀναλαμβάνω τὴν εὐθύνη προσωπικῶς. Δι' αὐτὸ παρακαλεῖσθε ὅτι σὲ περίπτωσι πού ἢ ἀποστολή πού ἀρχίζει σὲ λίγο ἀποτύχει, ἐσεῖς ὀφείλετε νὰ καταθέσετε στό στρατοδικεῖο ἢ ὅπουδήποτε

Μέ τόν Έπανασάτιπν Στρατηγόν Στ. Παπακόν στό μνημόσυνον τών ήρώων του Μακρυγιάννη («Έλεύθερος Τύπος» 4-12-2000).

άλλου ανακρινόσαστε ότι άπλώς σείς έκτελέσατε ασκησι συναγερμού. Έγώ άναλαμβάνω τήν εύθύνην, ότι διέταξα ψευδώς ή άπατηλώς άσκησιν συναγερμού...». Νέα χειροκροτήματα. Ό Παττακός έπαναλαμβάνει «νά σπκώση τό χέρι του όποιος διαφωνεί» και βεβαιώνει, ότι δέν ύπάρχει κίνδυνος δι' αυτόν. Πάλι χειροκροτήματα. Ίκανοποιημένος ό Παττακός καλεί τούς Άξιωματικούς

έναν-έναν στό γραφείον του, δπου τούς παραδίδει ἔγγραφον διαταγῆν, μέ τήν ἀποστολήν του καθενός. Πού θά μεταβῆ μέ τό τμήμα του, τό **δρομολόγιο** πού θά ἀκολουθήσῃ, τί θά καταλάβῃ καί τούς ἐτόνισε, ὅτι ἔπρεπε νά ἀποφευχθῆ *«νά χυθῆ σταγόνα αίματος»*.

Ἄναπτύσσεται πυρετώδης κίνησις στό στρατόπεδο. Αἱ μηχαναί τών σιδηρῶν γιγάντων βρυχώνται. Ὁ σύνδεσμος Παττακοῦ-Παπαδοπούλου, **Συν/ρχης Τσιλιόπουλος**, πληροφορεῖται τά συμβάντα. "Ἡδη εἶχε ἀκούσει τά χειροκροτήματα. Τό πανίσχυρο ΚΕΤ ἐπαναστατεῖ. Ὁ Παττακός τηλεφωνεῖ στόν Παπαδόπουλο *«Ἡ μονάς μας εἶναι ἐτοιμη. Ἄν θέλῃς ἐλά ἀπό ἐδῶ γιά νά φύγωμεν»*. Ὁ Παπαδόπουλος μαζί μέ τόν Μακαρέζο ἐρχονται στό ΚΕΤ. Ἐπλησίαζε ἡ ὥρα Ω. **Τά** ἄρματα ἐξορμοῦν, ἀπό τās τρεις πύλας τοῦ Στρατοπέδου, διά νά γράψουν ἱστορίαν.

Πρὶν ἀπό τά **ἀνωτέρω** γεγονότα ὁ Συν/ρχης Λαδάς, Διευθυντής τῆς **ΕΣΑ**, κατέλαβε τό Πεντάγωνο μέ ἄνδρας τῆς ΕΣΑ καί ἀμέσως διατάσσει τās **μικράς** ὀμάδας, πού εἶχε σχηματίσει νά εκτελέσουν τό **σχέδιον** συλλήψεως τών πολιτικάντηδων καί τών **στρατιωτικῶν**, πού ἦσαν **ἀντίθετοι** ἢ εἶχαν ζωτικῆς σημασίας **ἀξιώματα**. ἄρχῆς γενομένης ἀπό τόν πρωθυπουργό.

Ἡ ὥρα Ω πλέον παρήλθε καί οἱ **ἐξεγερθέντες** πραγματοποιοῦν τούς στόχους των μέ **μαθηματικὴν** ἀκρί-

βειαν. Τά **έλαφρά** άρματα του Συν/ρχου Κωνσταντίνου Παπαδοπούλου περικυκλώνουν τά **Άνάκτορα**, τό άεροδρόμιον του Τατοΐου, τήν **έπαυλι** τής βασιλίσσης-μητρος Φρειδερίκης κ.τ.λ. **Ουδέμία αντίστασις**. "Ολα τά στρατηγικά σημεία τής πόλεως, όπως ΟΤΕ, ΔΕΗ, σιδηροδρομικοί σταθμοί κ.τ.λ. καταλαμβάνονται από μονάδας, πού διοικούν Έπαναστάται **Άξιωματικοί**, ενώ στό Στρατόπεδο των ΛΟΚ στον Διόνυσο ο Συν/ρχης **Άσλανίδης** είναι πανέτοιμος νά επέμβη όπου απαιτηθῆ.

Συγχρόνως μέ τά άρματα έσπευσαν στην **Διεύθυνση Άστυνομίας** καί στην **Διεύθυνσι Χωροφυλακής Άξιωματικοί**. Τά δύο Σώματα **Άσφαλείας** μέ χαράν υπεδέχθησαν τήν Έπανάστασιν κι' **άμέσως έτέθησαν**, στην **ύπηρεσίαν** του νέου καθεστώτος. **Ήλθεν** ή ώρα νά τακτοποιήσουν τούς λογαριασμούς των, μέ τούς κουκέδες. **Άρκετά υπέφεραν** εξ αιτίας των.

Ουσιαστικῶς από τίς 02.00-02.30 δηλαδή **έντός** ημισείας ώρας δλα έτελείωσαν. **Ή Έπανάστασις έπέτυχε**. Μέ τάς **πολιτικός** καί **στρατιωτικός** προσωπικότητας, **υπό** τόν **έλεγχόν** των οί Έπαναστάται **Άξιωματικοί** πρέπει νά **άσχοληθοῦν** μέ τόν **βασιλέα** Κωνσταντῖνον. Τόν χρειάζονται, **διά** νά πιστεύση ο κόσμος καί **πρό** παντός οί **βασιλόφρονες** **Άξιωματικοί**, **ότι** ή **ένέργειά** τους **έχει** τήν **έγκρισίν** του.

Κατ' **άρχήν** συλλαμβάνουν τόν Ταγματάρχην **Άρ-**

ναούτην, πού ήτο ό έξ απορρήτων σύμβουλος του βασιλέως καί τυπικώς γραμματεός του. Προλαμβάνει καί τηλεφωνεί στον βασιλέα, στό **απόρρητο** τηλέφωνο, πού **άκόμη** δέν είχε κοπεί **κι** 'έντρομος τού **αναφέρει**, όπως είπαμε, **ότι «άνθρωποι μέ στολές καί μέ όπλα»** ήλθαν νά τον συλλάβουν. **Ό Κωνσταντίνος έκπλήσσεται:** «*τί φαντάζεσαι νά είναι;*» «*Μάλλον κινηματίαι. Άλλά δέν τούς ξέρω. Σπάζουν τώρα τήν πόρτα. Θά μέ συλλάβουν.*» «*Θά σου στείλω βοήθεια...*». **Η** συνομιλία διεκόπη **κι** 'άν δέν **διεκόπιετο** από πού καί ποίους **θά** έστελλε **βοήθεια**. **Άκόμη** δέν είχε αντιληφθῆ, **ότι** αυτός είχε **ανάγκη** βοήθειας. **Οί** Έπαναστάται μέ πυροβολισμούς σπάζουν τήν πόρτα τής εισόδου καί συλλαμβάνουν τον **Άρναούτη**, στό γραφεΐον του. **Μολονότι** δέν άντέστη τον **έκακοποίησαν**. **Έπ'** αυτού **μου** παρεπονέθη.

Δεύτερο τηλεφώνημα παίρνει ό βασιλεύς, από τον Διευθυντή τού Πολιτικού Γραφείου του, τον **Μπίτσιο**, πού τού **αναφέρει**, **ότι** κινούνται άρματα στην πόλιν. «*Ναί, κάτι συμβαίνει αλλά δέν γνωρίζω τί*» τού **άπαντῶ** ό **βασιλεύς** καί τού ζητεί νά τηλεφωνήση στον Κανελλόπουλο, **διά** νά μάθη. Ματαιίως, **διότι** **έκόπησαν** **αί** τηλεφωνικά γραμματά **κι** 'ό **Μπίτσιος**, **άντί** νά **μεταβῆ**, **στά** **Άνάκτορα** προτιμά νά **κρυφθῆ**.

Έν τω μεταξύ **έχει** καταληφθῆ τό Γενικό **Έπιτελεΐο**, **όπου** φθάνουν μέ «τζίπ» **οί** Παπαδόπουλος, Παττακός

καί Μακαρέζος. Κάποιοι Στρατηγοί κάτι θέλουν νά εἶπουν, ἀλλά ὁ Συν/ρχης Μπαλόπουλος τους σταματά. Οἱ Ἀξιωματικοί της Ἐπαναστάσεως, πού εἶχαν συγκεντρωθῆ ἐκεῖ ἐτέλουν εἰς ἔξαρσιν. Ἀδημονοῦν διά τās ἐξελίξεις. Ὁ Παττακός ἐνοπλος εἰσέρχεται, στό γραφεῖον τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ ΓΕΣ Στρατηγού Σπαντιδάκη. Τοῦ λέγει: «Στρατηγέ ἡ ἐπανάστασις ἔγινε». Ὁ Σπαντιδάκης παραπονεῖται «Κρίμα Στέλιο, αὐτή εἶναι ἡ εὐγνωμοσύνη σου ἐναντι τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ ΓΕΣ, ὁ ὅποιος εἶχε τόση ἐμπιστοσύνη σέ σένα». Ὁ Παττακός δέν ἔχει χρόνο διά συζητήσεις. Μέ τόν γνώριμο στρατιωτικό του τρόπο ξεκαθαρίζει τήν κατάστασι: «Στρατηγέ, μέ συγχωρεῖτε, ἀλλά προηγεῖται ἡ πατρίς. Καί ἡ ἐνέργεια αὐτή δέν ἀφορᾷ τά πρόσωπα, ἀλλά τήν πατρίδα. Σάς ζητῶ συγγνώμη ὡς πρός τόν τύπο, ἀλλά ὡς πρός τό γεγονός παρακαλεῖσθε νά ἀπαντήσετε: Δέχεσθε νά συμμετάσχετε στήν ἐπανάστασι, νά καλύψετε καί ν' ἀναλάβετε τās εὐθύνas ἐναντι τῆς πατρίδος ἡ ὄχι».

Ὁ Σπαντιδάκης, πού ἔχει συνειδητοποιήσει τήν ἀποφασιστικότητα τῶν Ἐπαναστατῶν γνωρίζει, ὅτι ἀν ἀρνηθῆ θά τόν ἀπομακρύνουν ἀμέσως. Δέχεται. Τότε ὁ Παπαδόπουλος, πού ἦτο παρῶν προτείνει: «Στρατηγέ, δεχθῆτε ν' ἀναλάβετε τήν ἀρχηγίαν τῶν περαιτέρω ἐνεργειῶν. Καί ὡς πρῶτην τοιαύτην παρακαλοῦμε γράψατε μίαν ἐπιστολήν εἰς τόν Βασιλέα, προκειμένου νά

τοῦ τὴν μεταβιβάσωμεν, γιὰ ν' ἀναλάβῃ κι' αὐτός τὰς εὐθύνas του. Γράψατε του, ὅτι λόγω τῆς καταστάσεως, αἱ ἔνοπλοι δυνάμεις τῆς πατρίδος ἀνέλαβον τὰς εὐθύνas διακυβερνήσεως τῆς χώρας, προσωρινῶς, μέχρις ὀμαλοποιήσεως τῆς καταστάσεως».

Ἐσπαντιδάκης συμφωνεῖ καὶ γράφει τὴν ἐπιστολὴν, πού ἀπευθύνεται, στὸν βασιλέα. Ἀφοῦ ἐρρυθμίσθησαν αἱ σχέσεις Ἐπαναστάσεως-Σπαντιδάκη ἀπομένει ὁ Βασιλεύς. Νὰ τονίσωμεν ὅτι οἱ Ἐπαναστάται ἐχρειαζόντο τὴν συνεργασίαν τοῦ Σπαντιδάκη, διότι εἰς αὐτόν ὡς Ἀρχηγόν τοῦ ΓΕΣ θά ἐπειθάρχουν οἱ Ἀνώτατοι Ἀξιωματικοί. Καὶ πράγματι ὁ ἐπιτελάρχης τοῦ Γ' Σώματος Στρατοῦ Βιδάλης ἠθέλησε νὰ μάθῃ, διὰ τὴν Ἐπανάστασιν μόνον προσωπικῶς, ἀπὸ τὸν Σπαντιδάκην, ὁ ὁποῖος τοῦ εἶπε τηλεφωνικῶς: «Ναί, Ὁρέστη, τὰ πράγματα προχωροῦν» κι' ὁ Βιδάλης ὑπήκουσε, προφανῶς πιστεῦων, ὅτι ὁ Σπαντιδάκης ἐνήργει, μέ ἐντολὴν τοῦ Βασιλέως.

"Ἐνα «τζίπ» στό ὅποιον ἐπιβαίνουν οἱ Παπαδόπουλος, Παττακός καὶ Μακαρέζος, κατευθύνονται πρὸς τὰ Ἀνάκτορα Τατοῦου. Μαζί τους καὶ ὁ Ν. Φαρμάκης, φίλος τοῦ βασιλέως καὶ φίλος τοῦ Παπαδοπούλου, πού τὸν προώριζε δι' ὑπουργόν. "Ἐχω τὴν πληροφορίαν, ὅτι ὁ βασιλεύς ἠρνήθη τὴν ὑπουργοποίησίν του, διότι ἐθεώρησε, ὅτι δέν τοῦ ἐφέρθη ἐν τάξει. Ἡ ἀποχὴ τοῦ Φαρ-

μάκρη από τήν 21ην Ἀπριλίου τήν ἐζημίωσε πολύ, διότι εκείνος ὁ πολιτικός διέθετε ὀξύτατον νοῦν.

Τά ἀνάκτορα ἦσαν, ὅπως εἶπαμε περικυκλωμένα ἀπό ἄρματα. Ὁ βασιλεύς εἶχε θέσει τήν φρουράν του, πού ἀπετελεῖτο ἀπό 150 ἄνδρας τῆς Χωροφυλακῆς εἰς συναγερμόν. Ἔδωσε ἐντολή στόν ὑπασπιστήν του νά ἐλθῆ εἰς ἐπαφήν, μέ τόν ἐπί κεφαλῆς τῶν ἀρμάτων καί ἐν ὄνόματι τοῦ βασιλέως νά τόν διατάξῃ (!) νά παρουσιασθῆ εἰς αὐτόν. Ὁ ὑπασπιστής συνηντήθη μ' ἓναν Ὑπολοχαγό καί καθώς μοῦ διηγήθη ὁ Συν/ρχης Προεστόπουλος, ὁ Ὑπολοχαγός δέν τοῦ ἐπέτρεψε, οὔτε νά τοῦ μιλήσῃ «μέσα γρήγορα» τοῦ εἶπε. Ὁ Κωνσταντῖνος ἐπί τέλους ἀντελήφθη, ὅτι οἱ Ἀξιωματικοί δέν πειθαρχοῦν εἰς αὐτόν. Τόν κατέτρωγε ἡ ἀγωνία. Ποῖοι ἦσαν; Ἐντός ολίγου θά ἐμάθαινε. Ἀπό τήν πύλη τῶν Ἀνακτόρων τοῦ τηλεφωνοῦν καί ὁ Παττακός τοῦ λέγει: «Μεγαλειότατε, εἴμεθα ἐδῶ τρεῖς Ἀξιωματικοί, ὁ Ταξίαρχος Παττακός, ὁ Συν/ρχης Παπαδόπουλος καί ὁ Συν/ρχης Μακαρέζος. Ἐπαναστατήσαμεν καί ζητοῦμε νά καλύψετε τήν ἐπανάστασιν. Θέλομεν νά σάς δούμε, νά συζητήσωμεν». Ὁ Βασιλεύς ἀπάντησε: «Δέχομαι μόνον τόν ἓναν». Ἐνόμιζε, ὅτι ἠδύνατο νά θέσῃ ὅρους. Ὁ Παττακός ἐπέμενε: «Καί οἱ τρεῖς» κάτι ἐπῆγε νά εἰπῆ ὁ Βασιλεύς ἀλλ' ὁ Παττακός τοῦ ἐδήλωσε κατηγορηματικῶς, ὅτι ἂν δέν δεχθῆ καί τούς τρεῖς, τότε «θά συνε-

Σ. ΠΑΤΤΑΚΟΣ - Γ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ Ν. ΜΑΚΑΡΕΖΟΣ
Οί τρεις Έπαναστάται Άξιωματικοί, πού τό πρωί της 21ης Απριλίου 1967
άνεκοίνωσαν στον βασιλέα Κωνσταντίνου, ότι ό Στρατός ανέλαβε τήν δια-
κυβέρνησιν τής Χώρας.

χίζαμεν τήν επανάστασιν χωρίς αυτόν». Ό Κων-
σταντίνος υπεχώρησε καί οί τρεις Έπαναστάται Άξιω-
ματικοί εισήλθαν στά Άνάκτορα. Ό ύπασπιστής ύπηρε-
σίας τούς παρεκάλεσε νά αφήσουν τά περιστροφά των.
Τά έβγαλαν καί τά άφησαν, άφοϋ προειδοποίησαν, ότι
τά Άνάκτορα είναι περικυκλωμένα καί ότι «πάσα αντί-
δρασις τού βασιλέως θά πνιγῆ στό αίμα».

Τελικώς οί Έπαναστάται Άξιωματικοί εύρέθησαν
ένώπιον τού βασιλέως, πού ἤρχισε νά διαμαρτύρεται, δι-
ότι δέν τόν είχαν ενημερώσει! κι' ότι έτρόμαξαν τήν βα-

σίλισσα. Ὁ Παττακός ὡς ἀνώτερος τῶν ἄλλων ἐπῆρε τὸν λόγον καὶ ἐδικαιολογήθη, ὅτι εἶχε ενημερώσει τὸν Ταγματάρχη Κομπόκη μ' ἔγγραφον ἐκτίμησιν τῆς καταστάσεως κι' ὁ Κομπόκης ἐπληφόρησε τὸν Ἄρναούτην, ὁ ὅποιος ἐπρεπε νά σάς εἶχε ενημερώσει. Τέλος πάντων τό θέμα εἶναι ὅτι «προέχει νά σωθῆ ἡ Πατρίς». Ὁ Βασιλεύς σκέπτεται Αἰῶνης ἐρωτᾶ: «πού εἶναι ὁ Σπαντιδάκης;» Τοῦ ἀπαντοῦν εἶναι μαζί μας καί τοῦ δίδουν τήν ἐπιστολήν τοῦ Ἄρχηγοῦ τοῦ ΓΕΣ. Ὁ Βασιλεύς εἶπεν, ὅτι «θέλω νά τόν δῶ». «Ἐλᾶτεμαζί μας στό Ἐπιτελεῖο» τοῦ προτείνουν, διότι πραγματικῶς τόν ἠθελαν στό Ἐπιτελεῖο, ὅπου ὅποιος ἐμπαινε ἡ ἴτο μέ τήν Ἐπανάστασιν ἡ δέν ἐβγαينه. Ὁ Κωνσταντῖνος ἀρνεῖται καί ζητεῖ νά τοῦ φέρουν τόν Σπαντιδάκη στά Ἀνάκτορα. Φεύγουν ἀπό τά Ἀνάκτορα, ἀφοῦ προηγουμένως ὁ Παττακός μέ ἀποφασιστικότητα ἀποιεῖνεται στόν βασιλέα: «Δέν ξέρω τί θά κάνουν οἱ ἄλλοι κύριοι, ἐγὼ πάντως δέν ἐπανέρχομαι ἐδῶ, σάς λέω μόνον ὅτι ἡ ἐπανάστασις προχωρεῖ». Φεύγουν. Ὁ Παπαδόπουλος καί ὁ Μακαρέζος παίρνουν τὸν Σπαντιδάκη κι' ἐπανέρχονται στά Ἀνάκτορα.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι ὁ Βασιλεύς εἶχεν ἐκπλαγή, ἀπό τήν Ἐπανάστασιν. Εἶχε στενοχωρηθῆ, διότι ἐπίστευε, ὅτι ἤλεγχε τὸν Στρατό, ὅτι πράγματι ἴτο ὁ Ἄρχηγός τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων. Τώρα διεπίστωσε, ὅτι ἡ κυβέρνη-

σίς του συνελήφθη όλόκληρος, έξηκριβωσε, όπι ουδείς άντέδρασε. Οί σύμβουλοί του συνελήφθησαν ή έκρύπτοντο. Ήτο μόνος. Άπελπιστικώς μόνος. Κι έμπρός του τρεις Άξιοματικοί, πού τούς ήκολούθουν άλλοι. Πόσοι αράγε; Μέ δύο λόγια τά είχε χαμένα. Ό ίδιος διηγείται, όπι όταν έρώτησε: «πού είναι ό πρωθυπουργός μου; που είναι ή κυβέρνησίς μου;» ό Παττακός τού απήντησε «δέν έχετε ούτε πρωθυπουργόν, ούτε κυβέρνησι. Τούς συλλάβαμε όλους».

Είς μίαν συνέντευξιν, στόν Άμερικανό δημοσιογράφο Σουλτσμπέργκερ τών «New York Times» πού άνεδιομοσίευσε τό «Βήμα» (4-6-1974) ό βασιλεύς δίδει, διά τόν έαυτόν του μία εικόνα παλικαρά. Είπε, ότι όταν είδε τήν έπιστολήν τού Σπαντιδάκη, «μέ έπιασαν τά δαιμόνιά μου. Ποτέ δέν θύμωσα τόσο πολύ στήν ζωή μου... τούς επέπληξα μέ μανία... αυτοί στεκόντουσαν προσοχή μπροστά μου, σάν Ευέλπιδες... τούς ρώτησα: Πώς μπορέσατε νά κάνετε τέτοιο πράγμα; Προσπάθησαν νά άμυνθοῦν... αυτό μέ έκανε νά θυμώσω ακόμη περισσότερο». Ή αλήθεια είναι τελείως διαφορετική, αντίθετος. Κατά τάς 10.00 συνήντησε στά Άνάκτορα τόν Σπαντιδάκη, πού τού έξήγησε τί συνέβη καί πώς προσεχώρησε στήν έπανάστασι. Ό Άρχηγός τού ΓΕΣ προσέθεσε «Άν Μεγαλειότατε δέν έλθετε στό ΓΕΣ καί δέν διορίσετε κυβέρνησι δέν έγγυώμαι διά τόν θρόνον. Ελάτε

σᾶς περιμένω στό Πεντάγωνον». Αὐτά εἶπε κι' ἔφυγε μαζί μέ τόν Παπαδόπουλο καί τόν Μακαρέζο, πού τόν συνώδευαν.

Εἶχε πλέον ξημερώσει καί τό ραδιόφωνο ἀπό τάς 06.00 μετέδιδε τό κείμενο ἑνός Βασιλικού Διατάγματος περί ἀναστολῆς διατάξεων άρθρων τοῦ Συντάγματος, καθ' ὅλον τό κράτος, μέ ἡμερομηνίαν 21ην Ἀπριλίου 1967 καί ὑπογραφή: Κωνσταντῖνος Βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων. Βεβαίως ὁ Κωνσταντῖνος δέν εἶχε ὑπογράψει τέτοιο διάταγμα, οὔτε ὑπῆρχε ὑπουργικόν συμβούλιον, πού ἀνέφερε. Αἱ Ἐπαναστάσεις δμως δέν νομικίζουσι τυπολατρικῶς, οὔτε διστάζουσι στήν παραπλάνησα, διά νά ἐπιβληθοῦν.

Ἴδού τό ψεύτικο διάταγμα:

ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περί αναστολής τών διατάξεων τών άρθρων
5, 6, 8, 10, 11, 12, 14, 18~~ο~~, 95 καί 97 τοῦ Συ-
ντάγματος καθ' ὅλον τό κράτος.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τό ἀρθρον 91 τοῦ Συντάγ-
ματος καί κατόπιν εισηγήσεως τῆς κυβερνήσεως
ἀναστέλλομεν τάς διατάξεις τών ἀρθρων 5, 6, 8,
10, 11, 12, 14, 18, 20~~5~~ καί 97 τοῦ ἐν ἰσχύϊ Συ-
ντάγματος, καθ' ὅλον τό κράτος, λόγω ἐκδήλου
ἀπειλῆς κατά τῆς δημοσίας τάξεως καί ἀσφαλείας
τῆς χώρας ἐξ ἐσωτερικῶν κινδύνων.

Ἐμετέρος ἐπί τών Ἐσωτερικῶν υπουργός
δημοσιεύσει καί ἐκτελέσει τό Διάταγμα τοῦτο.

Ἐν Αθήναις τῆ 21ῃ Ἀπριλίου 1967

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Τό Ὑπουργικόν Συμβούλιον

ἌΠρόεδρος

Τά Μέλη

Ὁ βασιλεύς ἐσκέφθη δσα τού εἶπε ὁ Σπαντιδάκης κι' ἀπεφάσισε νά μεταβῆ στό Πεντάγωνο. Ὁδηγεῖ ὁ ἴδιος τήν Mercedes του, διέρχεται ἀπό τήν ἔπαυλι τῆς μητρός του στό Π. Ψυχικό, προσέχει τά ἄρματα, πού εὐρίσκοντο παντού καί φθάνει στήν οἰκίαν τού Μπίτσιου, ὁ ὅποιος δέν ἦτο ἐκεῖ, ἀλλ' ἐκρύπτετο ἀνευ λόγου. Περνά κι' ἀπό τά Ἀνάκτορα τῶν Ἀθηνῶν καί τελικῶς φθάνει στό Πεντάγωνο, ὅπου οἱ Ἀξιωματικοί, πού ἦσαν ἐξω στούς χώρους τόν χειροκροτοῦν νομίζοντες, ὅτι συμπαρίσταται ἡ ἡγεῖτο τῆς Ἐπαναστάσεως. Κι' αὐτός τί νά κάνη; ἀνταποδίδει τās ζητωκραυγās, μέ χαιρετισμό καί χαμόγελο.

Ἄφου ἐπεθεώρησε μία τιμητική φρουρά πηγαίνει, στό γραφεῖον τού Ἀρχηγοῦ τού Γενικοῦ Ἐπιτελείου Ἐθνικῆς Ἀμόνης (ΓΕΕΘΑ) ναυάρχου Ἀυγέρη, ὁ ὅποιος τού λέγει, ὅτι δέν γνωρίζει τί συμβαίνει, διότι τόν ἔχουν συλλάβει, ὅπως ἄλλως τε συνέλαβαν καί τούς Ἀρχηγούς τού Ναυτικοῦ καί τῆς Ἀεροπορίας. Ὁ Βασιλεύς ἐζήτησε νά ἀφήσουν ἐλεύθερο τόν Ταγματάρχη Ἀρναούτην, δπως καί ἐγένετο καί νά συναντηθῆ μέ τόν πρωθυπουργό Κανελλόπουλο, πού τόν εἶχαν κλειδωμένο εἰς ἓνα γραφεῖον τού τρίτου ὀρόφου.

Ἡ συνάντησις ἐγινε καί ὁ Κωνσταντῖνος εἰσήλθε καί' εὐθεῖαν στό θέμα: «Τί προτείνετε κ. πρωθυπουργέ». Ὁ Κανελλόπουλος προέτεινε δύο λύσεις: Πρώτη:

αντίστασις, με τὴν βοήθειαν τῶν Στρατηγῶν καὶ νὰ καλέσῃ τοὺς Ἐπαναστάτας νὰ τεθοῦν στὴν διάθεσίν του, με τὴν ὑπόσχεσιν, ὅτι δὲν θὰ τιμωρηθοῦν. Ὁ Κωνσταντῖνος ἀπέρριψε τὴν ἰδέαν τῆς ἀντιστάσεως με τὴν πολλὴν ὀρθὴν σκέψιν, ὅτι «αὐτό εἶναι ἀδύνατον, διότι οἱ ἀγριεμένοι λοχαγοὶ με τὰ αὐτόματα στά χέρια τους, θὰ μάς κτυπούσαν» καὶ ἡ δευτέρα λύσις «νὰ συμμορφωθῇ με τὴν κατάστασιν... νὰ συμβιβασθῇ με τοὺς πραξικοπηματίες» (Π. Κανελλόπουλος, εἰς «Βῆμα» 6-8-1974). Τελικῶς ὁ Βασιλεὺς φρονίμως ποιῶν ἐδιάλεξε τὴν δευτέραν λύσιν. Μετὰ τὴν συνάντησιν με τὸν βασιλέα ἕνα «τζίπ» ἐπῆρε τὸν Κανελλόπουλο καὶ τὸν ὠδήγησε στό διαμέρισμά του. Ἦτο ἀκίνδυνος.

Ὁ Βασιλεὺς συναντάται με τὸν Παττακό, στὸν ὅποιον λέγει νὰ μὴ προχωρήσουν, διότι θὰ ἀντέδρων οἱ Ἀμερικανοί! «Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει» ἀπαντᾷ ὁ Παττακός «δὲν θὰ ἐθεωρούμεθα ἐλεύθερο κράτος, ἐάν τὰ ἄλλα κράτη ἀνεμειγνύοντο στά ἐσωτερικά μας». «Ἐγὼ δὲν ὑποχωρῶ» θὰ τοῦ δηλώσῃ ὁ Παττακός καὶ τὸν ἀπειλεῖ νὰ μὴ καθυστερῇ τὴν ὀρκωμοσίαν κυβερνήσεως, διότι μία ἐπιβράδυνσις τοῦ σχεδίου τῆς Ἐπαναστάσεως «πιθανόν νὰ δημιουργοῦσε ἀντιδράσεις καὶ ἐπιπλοκές». Ὁ Βασιλεὺς ἐπῆρε τὸ μήνυμα καὶ ὑπέκυψε: «Καλὰ θὰ σχηματίσωμεν κυβέρνησι».

"Ἐνα «τζίπ» μετέφερε τὸν ἀποροῦντα Εἰσαγγελέα τοῦ

Ό Πρωθυπουργός Κόλιας.

Άρειού Πάγου Κ. Κόλλια στο έπιτελεῖο. «Τί μέ θέλουν;» ἔρωτᾶ. Μόλις φθάνει στό Πεντάγωνο βλέπει τόν βασιλέα νά ἐτοιμάζεται νά εἰσέλθῃ στό αὐτοκίνητό του. Τόν πλησιάζει «Τί συμβαίνει Μεγαλειότατε». «Δέν ἔχω καιρό γιά λεπτομέρειες. Μόλις σας διώρισα πρωθυπουργόν. "Αν δέν δεχθῆτε θά ὑπάρχῃς. Γειάσας».

Ό Κωνσταντῖνος ἐπιέγεται νά ἐπιστρέψῃ στή Ἀνάκτορα Τατοῦ, πού εἶναι ἀκόμη περικυκλωμένα ἀπό τά ἄρματα. Τόν περιμένει ὁ πρεσβευτής τῶν ΗΠΑ Τάλμποτ. Ό βασιλεύς τόν ἔρωτᾶ, ἂν ἡ Ἀμερική εἶναι πρόθυμος νά πιέσῃ τήν Χούντα καί νά τήν ἀνατρέψῃ. Ἐζήτησε ἀκόμη «νά δράσῃ κατά τῆς Χούντας ὁ 6ος Στόλος» (Σουλτομπέργκερ εἰς «New York Times» 28-8-1969). Ό Τάλμποτ ὑπεσχέθη, ὅτι θά ἐπραττε, ὅτι ἦτο δυνατόν, διά νά τοῦ συμπαρασταθῆ. "Ἐστειλε τηλεγράφημα στό State Department στό ὅποιον ἀνεφέρετο στόν «βιασμό τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας» καί στό αἴτημα τοῦ βασιλέως. Ἀλλά τί νά ἔκαναν οἱ Ἀμερικανοί; μήπως ἀπόβασι πεζοναυτῶν; Ἀστειότητες.

Ὁ μέγας νομοφύλαξ τοῦ κράτους, πού εἶναι ὁ Εἰσαγγελεύς τοῦ Ἀρείου Πάγου, ὁ ἀμείλικτος φρουρός τῆς νομιμότητος μετετρέπη εἰς ἐπαναστάτην. Τόν ὀδηγοῦν στό γραφεῖον τοῦ Σπαντιδάκη, ὁ ὅποιος τοῦ δίδει τά ονόματα, τό δικό του, τῶν *Συν/ρχῶν* Παπαδοπούλου, Μακαρέζου καί τοῦ Ταξιάρχου Παττακοῦ. «Πρός τό παρόν μόνον αὐτοί θά μετάσχουν στήν κυβέρνησι. Ἡ ὀρκωμοσία θά γίνη στά Ἀνάκτορα στίς 19.00. Προφθάνετε νά βάλετε τό κατάλληλο ἐνδυμα». "Ἐνα «τζίπ» τόν ἐπιστρέφει στήν οἰκίαν του, ὅπου ἡ σύζυγός του ἐπίστευε, ὅτι τόν συνέλαβαν. «Ποῦ ἦσουν;». «Βιάζομαι, ἀλλάζω ρούχα, διότι ὀρκίζομαι πρωθυπουργός».

Τήν 19.15 τό ραδιόφωνο μεταδίδει:

Ἐνώπιον τοῦ Βασιλέως ὠρκίσθη νέα κυβέρνησις, ἡ σύνθεσις τῆς ὁποίας ἔχει ὡς ἑξῆς:

Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ὁ Εἰσαγγελεύς τοῦ Ἀρείου Πάγου Κωνσταντῖνος Κόλλιας.

Ἀντιπρόεδρος καί ὑπουργός Ἐθνικῆς Ἀμύνης ὁ ἀρχηγός τοῦ ΓΕΣ ἀντιστράτηγος Γρ. Σπαντιδάκης.

Ἐπισημοῦς ὑπουργός Συντονισμοῦ ὁ συνταγματάρχης Πυροβολικοῦ Νικ. Μακαρέζος.

Ἐπισημοῦς ὑπουργός Ἐσωτερικῶν καί Δημοσίας Τάξεως ὁ ταξιάρχος Στ. Παττακός.

Ἵπουργός Προεδρίας Κυβερνήσεως ὁ συνταγματάρχης Πυροβολικοῦ Γεώργ. Παπαδόπουλος.

Μετά τήν ὀρκωμοσίαν, συνήλθε τό πρῶτον ὑπουργικόν συμβούλιον, εἰς τυπικήν συνεδρίασιν, μετά ταῦτα, δέ οἱ νέοι ὑπουργοί ἀνέλαβον τά καθήκοντά των. Ἡκυβέρνησις θά συμπληρωθῆ διά νέων μελών, τά ονόματα τῶν ὁποίων θά δοθοῦν εἰς τήν δημοσιότητα βραδύτερον, δι' ἐπισήμου ἀνακοινώσεως».

Ἡ ἐπανάστασις τῆς 21ης Ἀπριλίου ἔγινε καθεστώς.

Ἡ μόνη ἀντίδρασις ἢ μᾶλλον ἀπόπειρα ἀντιδράσεως ἐκεῖνη τήν κοσμογονική νύκτα ἦτο τοῦ ὑπουργοῦ Δημοσίας Τάξεως Γ. Ράλλη. Ὁ Λαδάς τόν ἀπεκάλει ὑπουργόν Δημοσίας Ἀταξίας καί μοῦ εἶχε διηγηθῆ πῶς τό 1944 τόν εἶχε σώσει, δταν τόν κατεδίωκαν οἱ κομμουνισταί, διά νά τόν σκοτώσουν. Τρέχων ἐφθασε στό Στρατόπεδο τοῦ «Ἱεροῦ Λόχου» καί εἰσήλθε μέσα, διά νά γλυτώσῃ ἀπό τούς κομμουνιστάς, πού τόν εἶχαν πάρει στό κυνήγι. Ὁ ἐπικεφαλῆς τους πλησιάζει στήν πύλη τοῦ Στρατοπέδου καί λέγει στόν Λαδά: «Σύντροφε, παράδωσέ μας τόν γιό τοῦ προδότη». «Πρῶτ' ἀπ' ὅλα δέν εἴμαστε σύντροφοι. Ἐγώ εἶμαι Ἕλλην' Ἀξιοματικός. Ἐμπρός πάρτε δρόμο ἀμέσως ἀπ' ἐδῶ» ἀπαντᾷ ὁ Λαδάς καί ὀπλίζει ἓνα πολυβόλο, πού στρέφει ἐναντίον

της ομάδος τών Ἐλασιτῶν. Αὐτοί φεύγουν. Ὁ Ράλλης εὐχαριστεῖ. Μετά εὐγνωμονῶν ἐψήφισε τήν καταδίκην τοῦ Λαδά, στήν βουλήν.

Ὁ ρόλος τοῦ Ράλλη τό πρωῖνό τῆς 21ης Ἀπριλίου παραμένει ἀθλιος, διότι ἐπεδίωξε –εὐτυχῶς ματαίως– νά αἵματοκυλίση τήν Ἑλλάδα. Συγκεκριμένως ἐκοιμάτο στήν οἰκίαν του, ὅπου ἐτηλεφώνησε ὁ Ἀρχηγός τῆς Ἀστυνομίας καί τοῦ εἶπε ὅτι γίνεται κίνημα καί συλλαμβάνεται. Ὁ Ράλλης ἐφυγε ἀπό τήν οἰκίαν του ἀμέσως καί δέν τόν ἐπρόλαβε ὁ Ἀνθυπολοχαγός, πού θά τόν συνελάμβανε. Ἐπῆγε, στό τμήμα Ἀμέσου Δράσεως τῆς Χωροφυλακῆς τοῦ Ἀμαρουσίου. Μέσω ἀσυρμάτου ἐπεδίωξε νά ἐπικοινωνήσῃ, μέ τόν πρωθυπουργό Κανελλόπουλο καί τόν ὑπουργό Ἐθνικῆς Ἀμύνης Παπαληγούρα, ἀλλά δέν τό ἐπέτυχε, διότι ἐκεῖνοι εἶχαν ἤδη συλληφθῆ. Τό τηλεφωνικόν δίκτυον τών Ἀθηνῶν εἶχε τελείως τεθῆ, ἐκτός λειτουργίας.

Τήν ὥραν 03.00 περίπου κατώρθωσε νά ὁμιλήσῃ τηλεφωνικῶς μέ τόν βασιλέα, καθόσον ἡ τηλεφωνική γραμμή Ἀμαρουσίου-Κηφισίας-Ἐκάλης-Τατοῦου δέν εἶχε ἀκόμη διακοπή. Ὁ βασιλεύς τόν ἐπληροφόρησε, ὅτι τά Ἀνάκτορα περιεκυκλώθησαν, αὐτός εἶναι οὐσιαστικῶς αιχμάλωτος καί περιμένει τās ἐξελίξεις. Ὁ Ράλλης τότε, ὅπως ὁ ἴδιος ἀκριβῶς κατέθεσε στήν ἀνάκρισιν προέτεινε, στόν βασιλέα νά διατάξῃ τό Γ' Σώμα

Στρατοῦ νά κατέλθῃ, πρὸς Ἀθήνας, ἐναντίον τῶν κινηματιῶν. Ὁ βασιλεὺς ἐδέχθη «ἀμέσως» τὴν πρότασιν τοῦ Ράλλη καὶ μάλιστα συνεπλήρωσε νά ἀνακοινώσῃ, στὸν Ταξίαρχο Βιδάλῃ, Ἐπιτελάρχῃ του Σώματος, ὅτι ὁ βασιλεὺς συμφωνεῖ.

Μετὰ ταῦτα ὁ Ράλλης, διὰ τοῦ ἀστυνόμου τῆς Ἀμέσου Δράσεως τῆς Χωροφυλακῆς Ἀμαρουσίου στέλλει πρὸς τὴν Διεύθυνσιν Χωροφυλακῆς Θεσσαλονίκης τὸ ἀκόλουθον σήμα:

«Πρωθυπουργός καὶ Ὑπουργός Ἐθν. Ἀμύνης ἐχουν συλληφθεῖ ὑπὸ πραξικοπηματιῶν. Εὐρίσκομαι ἐλεύθερος ἐν ἐπικοινωνίᾳ μετὰ ΑΜ. Βασιλέως καὶ ἐντέλλομαι ὅπως κινήσετε πάντας τὰς δυνάμεις σας πρὸς Ἀθήνας ἐπὶ σκοπῶ καταστολῆς τοῦ κινήματος. Ἐάν προβληθῇ ἀντίστασις πρέπει αὕτη νά ἐξουδετερωθῇ ἀμέσως. Εἰς τὴν περιοχὴν θά παραμείνουν μόνον αἱ ἀπαραίτητοι διὰ τὴν Ἀσφάλειάν της δυνάμεις. Παροῦσα κοινοποιηθῇ Α΄ καὶ Β΄ Σωμ.Στρατοῦ μερίμνη σας. Ὑπογραφή Γ. Ράλλης, Ὑπουργός Δ. Τάξεως».

Τὸ σήμα αὐτὸ οὐδέποτε τὸ ἔλαβε ὁ Βιδάλῃς. Ἀπλῶς ἀπὸ τὸ τηλεφωνικὸ κέντρο τοῦ εἶπαν, ὅτι τὸν ζητεῖ ὁ Ράλλης, ἀλλὰ δὲν τὸν ἔφεραν, εἰς ἐπαφὴν μαζί του. Ἐπὶ

πλέον μετ' ὀλίγον ειδοποίησαν τὸν Ράλλην, ὅτι τὸ Γ' Σῶμα Στρατοῦ πειθαρχεῖ μόνον εἰς διαταγὰς τοῦ ΓΕΣ.

Ἐδῶ τὰ γεγονότα εἶναι σαφῆ. Διοικητὴς τοῦ Γ' Σώματος Στρατοῦ ἦτο ὁ Ζωϊτάκης, πού ἦλθε εἰς Ἀθήνας. Ὁ Βιδάλης τὸν ἀνεπλήρωνε. Τὴν νύκτα ὁ Ἀνι/ρχης Καραμπέρης, Διευθυντὴς τοῦ 2ου Ἐπιτελικοῦ Γραφείου καὶ μέλος τῆς Ἐπαναστατικῆς Ἐπιτροπῆς ξυπνὰ τὸν Βιδάλη καὶ τοῦ ἀνακοινώνει, ὅτι ἐκόπησαν αἱ τηλεφωνικαὶ συνδέσεις μὲ τὸ ΓΕΣ. Ὁ Βιδάλης ἀνησυχεῖ, ἐνδύεται καὶ σπεύδει εἰς τὴν ἐδρα τοῦ Σώματος, ὅπου τὸν ἀναμένει ὁ Συν/ρχης Γκαντώνας Διευθυντὴς τῆς ΚΥΠ καὶ μέλος τῆς Ἐπαναστατικῆς Ἐπιτροπῆς. Ἐκεῖ εὐρίσκονται κι' ἄλλοι Ἀξιωματικοί, οἱ περισσότεροι Ἐπαναστάται. Ὅλοι αἱ ἐπικοινωνίαι ἠλέγχοντο σχολαστικῶς. Ἐπομένως τὸ σήμα τοῦ Ράλλη ἦτο ἀδύνατον νὰ ἐφθανε εἰς χεῖρας τοῦ Βιδάλη, ὁ ὁποῖος ἐν ἀγνοίᾳ του εὐρίσκετο μεταξύ Ἐπαναστατῶν, πού τάχα διηρωτῶντο τί συμβαίνει.

Τελικῶς περὶ τὴν 04.00 τὸ ΓΕΣ ἐπικοινωνεῖ μὲ τὸν Βιδάλη καὶ ὁ Σπαντιδάκης κι' ὁ Ζωϊτάκης μετὰ τὸν διατάσσουν νὰ ἐφαρμόσῃ τὸ «σχέδιον Προμηθεύς» καὶ τὸν πληροφοροῦν ὅτι «ὁ Στρατός ἀνέλαβε τὴν ἐξουσίαν». Ἀλλὰ κι' ἂν ἀκόμη ὁ Βιδάλης ἐπαίρνε τὸ σήμα τοῦ Ράλλη ποῖος θὰ τὸν ὑπῆκουε; Ουδεὶς. Ἄλλως τε οἱ διοικηταὶ τῶν μονάδων ἦσαν μὲ τὴν ἐπανάστασιν καὶ δίπλα

του ό Βιδάλης είχε τόν Γκαντώνα καί τόν Καραμπέρην, δύο άποφασισμένους Έπαναστάτας, πού τουλάχιστον θά τόν συνελάμβαναν, εάν άπεπειράτο νά κινηθῆ, ένα-ντίον της 21ης 'Απριλίου.

Όμως τό σήμα τού Ράλλη καί ή συμφωνία τού βασιλέως άποδεικνύουν, ότι δέν έδίσταζαν στό αίματοκύλισμα, διά νά μή χάσουν τήν έξουσίαν. Τά περί δημοκρατίας κ.τ.λ. στούς άφελείς.

Τήν 05.00 ό Ράλλης αναφέρει στόν Βασιλέα, ότι ή ένέργειά του άπέτυχε. «*Τί είσηγεΐσθε;*», «*Υπομονή Μεγαλειότατε, θά τούς ανατρέψωμεν άργότερα...*» τότε κόβεται ή τηλεφωνική σύνδεσις μέ τό Τατόϊ κι' ό Ράλλης αναχωρεΐ, διά τήν οίκίαν του. Συλλαμβάνεται. Τόν επιβιβάζουν εις ένα «τζίπ» καί βλέπων, όπι έξέρχονται τής πόλεως κλαψουρίζει «*Γιατί πάτε νά μέ σκοτώσετε;*». 'Ο υπεύθυνος 'Αξιωματικός (Βελισαρούλης) γυρίζει καί τού λέγει: «*Τί λέτε κύπουργέ. Έμεΐ είμαστε 'Αξιωματικοί, δέν είμαστε δολοφόνοι*». Τελικώς τό αυτοκίνητο φθάνει στό ξενοδοχείο τού Πικερμίου, όπου θά κρατηθῆ (φιλοξενηθῆ) μαζί μέ άλλους έξέχοντας πολιτικάντηδες.

Η ταχυτάτη καί αναίμακτος επικράτησις τής 21ης 'Απριλίου άπέδειξε μεταξύ άλλων τό μέγεθος τής άνικανότητος τών πολιτικάντηδων τής δημοκρατίας. Έκεινοι οί όποιοι έκυβέρνησαν τότε τήν 'Ελλάδα δέν ήσαν άξιοι νά αντιμετώπισουν ένα κίνημα, ούτε νά τό πληροφορη-

θοῦν, παρά τὰς μυστικές ὑπηρεσίας, πού διέθεταν. Ὁ πρωθυπουργός συνελήφθη, ἀπό έναν Ταγματάρχη, δίχως νά ἐνδιαφερθῆ κάποιος δι' ἐκεῖνον. Ὁ ὑπουργός Ἐθνικῆς Ἀμύνης τὰ ἴδια, ὁ ὑπουργός Δημοσίας Τάξεως τὰ ἴδια καί χειρότερα. Μέ τέτοιους πολιτικούς πώς νά προοδεύσῃ ἡ Χώρα. Δέν ἐπεσαν μαχόμενοι, δπως ὁ Ἀλλιέντε στήν Χιλή, ἀλλά **συνελαμβάνοντο** καί ἔτρεμαν, διά τήν ζούλα των. Εὐτυχῶς τούς ἐπίασαν Ἀξιωματικοί, διότι ἀν τούς ἐπίαναν **κομμουνιστάι** θά τούς ἐπήγαιναν στήν Ουλεν, στό Περιστέρι ἢ σέ κάποια Πηγάδα.

Ἐπίσης οἱ πολιτικάντηδες κατά τήν **μεταπολίτευσιν** ἀπέκρυσαν τό γεγονός, ὅτι ὁ λαός δέν ἀντέδρασε στήν Στρατιωτικὴν Ἐπανάστασιν. Ἀπεναντίας ἐπροπαγάνδισαν τό ἀντίθετον, ὅτι ὁ λαός τάχα στό βάθος τῆς ψυχῆς του ἦτο ἐναντίον τῆς 21ης Ἀπριλίου. Ἀλλ' ἡ πολιτικὴ ἀσχολεῖται μέ πράξεις κι' ὄχι μέ τό λαϊκόν ἐσώψυχον. Τί ἔκανε ὁ λαός μετά τήν 21ην Ἀπριλίου; Τίποτε, πού σημαίνει **τούλάχιστον**, ἀνοχήν πρὸς τό καθεστῶς.

Ἐπιπροσθέτως ὁ «ἐθνάρχης» Καραμανλῆς ἀπό τό Παρίσι εἰς **συνέντευξιν** του στήν **ἐφημερίδα** «Le Monde» (29-11-1967) ἐδικαιολόγησε καί ἐδικαίωσε! τήν 21ην Ἀπριλίου. Ἴδού τί ἐδήλωσε τότε ἐπί λέξει, ἀσχέτως ἀν ἀργότερον εἶπε τὰ ἀντίθετα. «Ἐθνάρχης» εἶναι, ὅτι θέλει λέγει:

- **Ήμπορεΐτε** νά μάς εΐπτε κ. Πρόεδρε, ποίοι είναι οί ἀληθεΐς λόγοι τῆς εγκαθιδρύσεως δικτατορίας ἐν Ἑλλάδι;

- Δύο παράγοντες ᾠδήγησανεΐς τό κίνημα: Ἡϋπαρξίς ᾠρισμένου ἀριθμοῦ φιλοδοξῶν ἀξίωματικῶν καί ἡ χρεωκοπία τῆς Δημοκρατίας. "Ἄν ἔλειπε ἕνας ἀπό τούς δύο αὐτούς παράγοντας τό κίνημα οὐδέποτε θά ἐλάμβανε χώραν. Διότι οὐδεΐς εΐναι εΐς θέσιν νά ἀνατρέψη ἕνα ὑγιές καθεστῶς. Ἡπροαιωνία πείρα ὀλων τῶν πολιτικῶν φιλοσόφων μάς ἐδίδαξεν ὅτι ἡ τυραννία εΐναι ἀναπόφευκτος συνέπεια τοῦ ἐκφυλισμοῦ τῆς Δημοκρατίας. Δύναται τις νά εΐπη ὅτι ἡ Δημοκρατία ἐδολοφονήθη ἐν Ἑλλάδι ὑπό ἐλεύθερον καθεστῶς καί ὅτι οί συνταγματάρχαι δέν ἔκαμαν ἄλλα παρά νά τῆς δώσουν τήν χαριστικὴν βολήν.

- Παρ' ὀλα ταῦτα, νομίζετε ὅτι τό κίνημα ἤμποροῦσε νά εΐχεν ἀποφευχθῆ;

- Βεβαΐως ἐφ' ὀσον ὅλοι τό ἐβλεπαν νά ἐρχεται. Τυφλωμένοι ἀπό τά πάθη των, ἐκεΐνοιπού ἤμπορούσαν νά τό αποτρέψουν τό προεκάλεσαν, ἂν ὀχι τό ὑπέθαλψαν.

Ἄν τά πολιτικά κόμματα π.χ. εΐχαν φερθῆ ᾠσάν ᾠρισμένοι σχηματισμοί ἐν Γαλλία, τό 1958, ὀχι μόνον θά εΐχον ἀποτρέψει τό κίνημα, ἄλλα θά

είχαν καταστήσει δυνατή ακόμη τήν ἀνακαίνισιν (ἀνανέωσιν) τοῦ δημοσίου βίου μας, ἀνευτῆς ὁποίας ἡ λειτουργία τῆς Δημοκρατίας ἐν Ἑλλάδι εἶναι ἀδύνατος.

- Ὑπῆρχε κατὰ τήν γνώμην σας κομμουνιστικός κίνδυνος, ὡς ὑπεστήριξαν οἱ κινηματῖαι, διὰ νά δικαιολογήσουν τό ἐγχείρημά των;

- Ἄν ὑπῆρχε τοιοῦτος κίνδυνος καταδοκούσε: Ἡπολιτική καί ἠθική ἀναρχία. Γνωρίζω ἐπίσης ὅτι ἡ χώρα, συγκλονισμένη ἀπό ἄγρια πολιτικά πάθη, ὠδηγεῖτο πρὸς ἀδελφοκτόνον σπαραγμόν. Οἱ Ἕλληνες τό παραδέχονται σήμερον, ἐστῶ καί ἂν δέν συμφωνοῦν εἰς τόν προσδιορισμόν τῶν ὑπευθύνων.

- Ποῖος, κατὰ τήν γνώμην σας, εἶναι ὑπεύθυνος διὰ τήν κατάργησιν τοῦ δημοκρατικοῦ καθεστώτος;

- Οὐδείς καί ὄλοι. Κατὰ τήν γαλλικὴν Ἐπανάστασιν, ὁ Ταλλεϋράνδος, θέλων νά δικαιολογήσῃ μίαν πράξιν ἐχθρικήν πρὸς τό νέον καθεστῶς εἶχεν εἰπεῖ: «Ἡσύγχυσις καί τά πάθη ἦσαν τόσον βίαια ἐκείνας τὰς ἡμέρας, ὥστε οὐδείς Γάλλος εὐθύνετο διὰ τὰς πράξεις του». Τήν διατύπωσιν αὐτήν δύναται τις νά ἐπαναλάβῃ εἰς τήν συγκεκριμένην περίπτωσιν προσθέτοντας ὅτι τήν

μεγαλυτέραν εϋθύνην φέρουν εκείνοι οί όποιοι προεκάλεσαν τά πάθη.

Πρός τό τέλος θά αναδημοσιεύσω όλο τό κείμενο.

Βλέπετε καθαρά ότι ό Καραμανλής ώμίλει τότε διά «πολιτική και ήθική αναρχία», διά «άγρια πολιτικά πάθη» κι' όπι «ή χώρα ώδηγεϊτο προς αδελφοκτόνο σπαραγμό». 'Ανεγνώριζε επίσης ότι «τήν μεγαλυτέραν εϋθύνην φέρουν εκείνοι οί όποιοι προεκάλεσαν τά πάθη». Γεννάται λοιπόν τό ερώτημα: Διατί έφυλάκισε τούς 'Αξιωματικούς, οί όποιοι μάς έγλύτωσαν από δλα τά δεινά, πού ανέφερε ό ίδιος ό Καραμανλής; και διατί έπανεφερε στην εξουσία εκείνους τούς ύπευθύνους, πού προεκάλεσαν τά πάθη; Στην προαναφερθείσα συνέντευξίν του ό Καραμανλής εζήτει νά δώσουν οί έπαναστάται «τήν έλευθερίαν στά 'Ανάκτορα» τά όποια έθεώρει «έγγυητή διά τήν επάνοδον εις τήν νομιμότητα». Καί μετά ό ίδιος κατεδίωξε τόν βασιλικό θεσμό!...

Γνωρίζω καλώς και έχω τά αποδεικτικά στοιχεία, όπι ό Καραμανλής, πού τόσον τιμούν οί δημοκράται μας ήτο υπέρ τής δικτατορίας, εάν ό ίδιος ήτο δικτάτωρ. Μάλιστα αυτή είναι ή αλήθεια.

Πρίν κηρυχθή ή 21η 'Απριλίου, ό Καραμανλής τόν Φεβρουάριον του 1967 συνηντήθη στην Ν. 'Υόρκη μέ τόν πρώην 'Αρχιστράτηγο του ΝΑΤΟ Πτέραρχο Λ.

Νόρσταντ, από τόν όποιον **ἐζήτησε** νά προτείνη στήν **Ουάσιγκτων** τήν **ἐπέμβασι**ν τοῦ **Στρατοῦ** στήν **Ἑλλάδα** καί αὐτός νά **ανελάμβανε** τήν **διακυβέρνησι** τῆς χώρας, **ὑπό δικτατορικόν** καθεστώς.

Ἡ πληροφορία προέρχεται ἀπό **συνέντευξι**ν τοῦ **ἀντιστασιακοῦ** δημοσιογράφου **Η. Δημητρακοπούλου**, στόν **Θ. Γεωργακόπουλο**, ἡ **ὁποία ἐδημοσιεύθη** στό **περιοδικόν «Esquire»** (τεῦχος **Φεβρουαρίου 2003**). "Ἴσως ὁ **Δημητρακόπουλος** νά **ψεύδεται**. "Ἴσως, **Ἄλλά** ὁ **Καραμανλής**, στό προκείμενο **θέμα** δέν **ψεύδεται**. Καί ὁ **ἴδιος** στό **«Ἀρχεῖον»** του, πού **ἐδόθη** στήν δημοσιότητα τό **1994** ὁ **ἴδιος** τονίζω τάσσεται, **ὑπέρ** τῆς δικτατορίας. Συγκεκριμένως στό **«Ἀρχεῖον»** του παρατίθεται ἡ **ἀλληλογραφία** **Καραμανλή-Τσάτσου**, **ὅπου** μέ ἡμερομηνίαν **10-5-1966** ὁ **Καραμανλής** ζητεῖ **κυβέρνησι** ἀπό **ικανά** πρόσωπα, πού **θ' ἀσκήσουν «ἐκτάκτους ἐξουσίας»** κι **άν** ἀρνηθῆ ἡ **βουλή** νά τούς **ὀρίση** ὁ **βασιλεύς!** **Εἰς ἀπάντησι**ν αὐτῆς τῆς **ἐπιστολῆς** ὁ **Τσάτσος** (μετέπειτα **πρόεδρος** δημοκρατίας) **ὑπερακοντίζει** προτείνων: **«παρεκτροπίν** ἀπό **τό** **πολίτευμα** **καί** **μίαν** **προσωρινήν** **δικτατορίαν** - **ἴσως** **ενός** **ἔτους»!** (τόμος **6ος**, σελ. **219** κ.ἑ.). **Ἀνταπαντών** ὁ **Καραμανλής** τήν **26η** **Δεκεμβρίου 1966** δηλώνει **ὅτι ὑπό** τās **συνθήκας** πού **ἐπικρατοῦν** στήν **Ἑλλάδα** **«ὀμαλή** **δημοκρατική** **εξέλιξι** **ἀποκλείεται»** καί στόν **Δ. Μπίτσιο**, **Διευθυντή** τοῦ **Πολιτικοῦ** **Γραφείου** τοῦ

βασιλέως, δταν **συνννήθησαν** στό Παρίσι τόν **Αύγουστον** τοῦ 1966 τοῦ ὠμίλησε διά τήν «**λύσιν τῆς ἐκτροπῆς**».

Ἡ πολιτική **θέσις** τοῦ Καραμανλή **διετυπώθη** σαφώς:

*«Ἡπεῖρα μου μέ ἐπεισε ὅτι δέν εἶναι δυνατόν νά κυβερνηθεῖ δημοκρατικά ὁ τόπος μας, ἀν δέν γίνουν **βαθεῖές ἀλλαγές** στήν **ἐθνική** μας ζωή. Ἐν γυρίσω χωρίς αὐτές ἢ θά φύγω καί πάλι ἢ θά καταλήξω σέ δικτατορία».*

Ἔτσι λοιπόν. «Ἡθά φύγω καί πάλι ἢ θά καταλήξω σέ δικτατορία».

Διά περισσότερα εἰς ἄρθρον τοῦ Β. Νέτα («Ἐλευθεροτυπία» 21-4-2009).

Στό διαβλητό δημοψήφισμα πού χωρίς λόγο ὁ Καραμανλής ἔκανε ἀπηγόρευσε στούς βασιλόφρονες βουλευτάς του νά **ἐκφραστοῦν ὑπέρ** τῆς Βασιλείας. Κι' ἐκείνοι **ὑπέκυψαν**, διά τήν **θέσιν** των, δηλαδή διά τό συμφέρον τους. Ἄκόμη καί ὁ **ὑπερβασιλόφρων** Ράλλης, στόν ὅποιον ὁ Καραμανλής **κυνικῶς** εἶπεν: «Ἐν ἔλθῃ ὁ βασιλεύς **ἐγώ θάμαι** πρωθυπουργός καί σύ τίποτε. Ἐν δέν ἔλθῃ ὁ βασιλεύς ἐγώ **θά** γίνω πρόεδρος δημοκρατίας καί σύ πρωθυπουργός». Ἔτσι ὁ Ράλλης μέ κριτήριον τήν **προσωπικήν** του **φιλοδοξίαν** καθώρισε τήν τοποθέτησίν του στό **θέμα** τῆς Βασιλείας. Εἶχαν νά κά-

νουν μ' έναν βασιλέα, πού δέν έτόλμησε νά έλθη στήν Έλλάδα άμέσως τόν 'Ιούλιο του 1974, αλλά έπερίμενε νά τόν καλέση ό Καραμανλής.

Έκτός τής πολιτικής άτιμίας (διότι ούδείς έπέβαλε νά διεξαχθί δημοψήφισμα, όπου ό Καραμανλής παρά τά ύποσχεθέντα στόν βασιλέα τόν έπολέμησε) διεπράχθη καί νομική άτιμία (διότι ό Καραμανλής έπανάφερε τό Σύνταγμα του 1952 πλήν τών θεμελιωδών διατάξεων, πού περιλαμβάνουν τήν βασιλεία καί αί όποΐαι δέν άναθεωρούνται).

Ό Αύλάρχης του βασιλέως Λ. Παπάγος στό ήμερολόγιόν του («Σημειώσεις 1967-1977 έκδ. ίδρύματος Γουλανδρή-Χόρν» 'ΑΘ. 1999, σελ. 528 κ.έ.) περιγράφει πώς συμπεριφέρθη ό Καραμανλής στόν Κωνσταντίνο:

Τρίτη 23 'Ιουλίου 1974.

Τό πρωΐ, ό Βασιλεύς τηλεφώνησε στόν Καραμανλή γιά νά του μεταδώσει ότι επεσε ή Χούντα καί ότι ό Γκιζίκης κάλεσε πολιτικο-στρατιωτικό συμβούλιο. Ό Καραμανλής δέν είχε άκόμη καμία πληροφορία άπό τήν Έλλάδα.

«Θά καλέσουν τά καλά παιδιά» είπε.

Τό άπόγευμα τηλεφώνησε ό Καραμανλής καί έδωσε τήν πληροφορία ότι οί πολιτικοί συνεδριάζουν υπό τόν Γκιζίκη καί ότι άνατέθηκε ό σχημα-

πισμός κυβέρνησης στους Κανελλόπουλο και Μαύρο. «Κατά τὰ φαινόμενα, πρόσθεσε, μόνο έσεις και έγώ μένουμε άπ' έξω».

Τό βράδυ, νέο τηλεφώνημα τοῦ Καραμανλή πρὸς τόν Βασιλέα. Ἡ τηλεφωνήτρια ἀνήγγειλε «The president of Greece is on the telephone».

«Τί νά κάνω, Μεγαλειότατε! Μέ πήραν στό τηλεφώνο ο Γκιζίκης και ο Ἀβέρωφ και μουζήτησαν νά γυρίσω άμέσως».

Μόλις τό άκουσε ο Βασιλεύς, όπως μου εἶπε, πάγωσε, διότι κατάλαβε ότι τόν αφήνουν άπ' έξω. Ὁ Καραμανλής όμως, συνεχίζει σέ νευρική, μάλλον, κατάσταση.

«Δέν ξέρω τί νά κάνω, αλλά ούτε έχω και μέσον νά πάω άμέσως στην Ἑλλάδα».

«Γι' αυτό δέν υπάρχει πρόβλημα, ειπε ο Βασιλεύς, γιατί δέν έχετε παρά νά νοικιάσετε ένα άεροπλάνο από τήν έταιρεία Dasseau και θά τό έχετε άμέσως, και ή πληρωμή θά γίνει από κάτω». (Εκ τών ύστέρων λύθηκε τό πρόβλημα αυτό, γιατί ο πρόεδρος Giscard d' Estaing διέθεσε άεροπλάνο γιά τόν Καραμανλή).

«Θά έπιστρέψω στην Ἑλλάδα, ειπε ο Καραμανλής, και θά δώσω συνταγματικήν λύσιν και θά γυρίσετε. Ἔως τώρα δέν έθεσα ζήτημα θε-

σμοῦ εἰς τὴν Χούντανδιά νά μὴν δημιουργηθοῦν ἀντιδράσεις. Μόλις φθάσω, θά τό θέσω καί παρακαλώ νά εἰστε στό τηλέφωνο διὰ νά σάς εἰδοποιήσω νά γυρίσετε καί νά ὀρκιστῆ ἡ κυβέρνησις ἐνώπιον τοῦ νομίμου ἀρχηγοῦ τοῦ κράτους».

«Εἶμαι ἐτοιμος νά γυρίσω ἀνά πάσαν στιγμὴν καί νά προσφέρω, ὅπως ὄλλοι οἱ Ἕλληνες, τὰς ὑπηρεσίας μου στό ἔθνος. Τό ἔργον πού ἀναλαμβάνετε εἶναι δυσκολότατον καί θά κάνω ὅ,τι μπορῶ νά σάς βοηθήσω. Ὁ Θεός μαζί σας».

«Ἐκτιμῶ βαθύτατα ὅσα μοῦ λέτε, Μεγαλειότατε, καί θά σάς πάρω τό βράδυ στό τηλέφωνο».

Παραμύθια. Ὁ Παπάγος συνεχίζει: «**Οὐδεμία** τηλεφωνική κλήση ἦρθε ἀπό τὴν Ἀθήνα ποτέ. Ἐκτοτε δέ ἀπέφυγε (ὁ Καραμανλῆς) κάθε προσωπική ἐπαφή μέ τόν βασιλέα».

Ἀλλά τό 31% τῶν βασιλοφρόνων ἐψήφισε Καραμανλῆ. Τόσο μυαλό καί τόσο φιλότιμο εἶχαν. Πλήν ὠρισμένων ἐπαινετῶν ἐξαιρέσεων.

Ὡμολόγησε ὁ Καραμανλῆς «τὴν χρεωκοπίαν τῆς δημοκρατίας» πού δέν ἦτο «ὕγιές καθεστώς» διότι τὰ ὑγιῆ καθεστῶτα δέν ἀνατρέπονται. Ἐνα χρεωκοπημένο καί μὴ ὑγιές καθεστῶς πρέπει ὅπωςδήποτε οἱ πατριῶται νά τό καταλύσουν. Αὐτό ἔκαναν οἱ Ἀξιωματικοί. Διατί με-

τά οί διάφοροι **Ντεγιάννηδες** τούς έδίκαζαν; Ό Παπαδόπουλος **κατεδικάσθη** εἰς θάνατον δι' έσχάτην προδοσίαν! Τί **έπρόδωσεν**; τήν χρεωκοπημένην δημοκρατίαν;

Άπεναντίας προδότης πέντε φορές ήτο ό Καραμανλής. Πρώτη, όταν έχασε τās έκλογάς, πού **έγκατέλειψε** τήν ΕΡΕ καί έφυγε. Δευτέρα, δταν **ένομιμοποίησε** τό ΚΚΕ, παρά τήν **έθνική** ιδεολογία, πού πρίν έπανεέλθη **διεκήρυτε**. Τρίτη, δταν **έπρόδωσε** τόν βασιλέα, πού τόν **έθεώρει** **έκφραστή** τής νομιμότητος. Τετάρτη, όταν **έπολέμησε** τήν Δεξιά **παράταξι**, ή όποία τόν **έψήφισε**. Πέμπτη, δταν **έπρόδωσε** τήν Κύπρο, διότι επί **Ίωαννίδη** οί Τούρκοι είχαν μόνον τό 3% τού **έδάφους** της καί ό Καραμανλής **διά** τού Μαύρου τούς παρέδωσε τό 38% τής νήσου.

Ό Καραμανλής δέν **έπρόδωσε** τόν βασιλέα μόνον, αλλά τού **έφέρθη** καί προστύχως, διότι από τού 1975 **έξεκίνησε** μίαν έκστρατείαν συκοφαντικής δυσφημίσεως τού Κωνσταντίνου. Ό βασιλεύς **ώμολογουμένως** **διέπραξε** πολιτικά σφάλματα, είτε από **ίδικήν** του ευθύνην, είτε από ευθύνην τρίτων, πού τελικώς τήν **έπωμίσθη** **έκεἶνος**. Άλλά πάντοτε **ύπῆρξε** κύριος. Δέν **έχρησιμοποίησε** **έναντίον** τών **άντιπάλων** του άτιμα μέσα, δπως έκ συστήματος έκανε ό Καραμανλής.

Τά ψεύδη τού «έθνάρχου» **ήρχισαν** μέ κατηγορίας, **ότι** ό βασιλεύς **χρηματοδοτεἶ** τήν **έφημερίδα** «Έλληνι-

κόν Μέλλον» πού τόν άντεπολιτεύετο. Μετά ό εϋτελής άνθρωπος έσυκοφάντησε τόν βασιλέα, όπi άνέθεσε στον Άρναούτη νά οργανωση κίνημα μέ Άξιωματικούς εναντίον του. Καί τέλος έφθασε μέχρι τού σημείου νά ισχυρισθῆ, όπi ό Βασιλεύς έσχεδιάζε τήν δολοφονίαν του καί ό άρχιψεύτης ύπεστήριξε, όπi θά τόν έδολοφόνουν τήν 2αν Νοεμβρίου 1976. Ό Βασιλεύς φυσικά διέψευσε κατηγορηματικώς τās συκοφαντίας, στάς όποίας είχαν σκόπιμον άνάμειξιν οί Άγγλοι καί συγκεκριμένως ό έν Άθήναις πρεσβευτής τής Άγγλίας, ό όποιος έδιδε «πληροφορίας» έν προσυνηνοήσει μέ τόν Καραμανλή. Ό βασιλεύς έκινήθη δραστηρίως. Κατόπιν αίτήματός του έπαρουσιάσθη στην Βασίλισσα τής Άγγλίας, στην όποιαν παρεπονέθη καί τήν παρεκάλεσε νά ιδή τόν πρωθυπουργόν της. Πράγματι τήν 8ην Νοεμβρίου 1976 ό βασιλεύς συνητηθή μέ τόν Άγγλο πρωθυπουργό Κάλλαχαν, στό όποιον κατήγγειλε, όπi ή άγγλική κυβέρνησις ειδοποίησε τόν Καραμανλή, όπi πρόκειται νά τόν δολοφονήσουν κι' όπi προετοιμάζεται κίνημα, στον όποιον μετέχει ό βασιλεύς. Ό Κάλλαχαν παρεδέχθη, όπi δύο φορές ενημέρωσαν τόν Καραμανλή, όπi προετοιμάζεται ή άνατροπή του καί στό σχέδιον άναφέρεται τό όνομα τού Κωνσταντίνου. Πρό τής σθεναρῆς στάσεως τού Βασιλέως, ό όποιος έζήτει έξηγήσεις, διά τήν συμπεριφοράν τής άγγλικῆς κυβερνήσεως ό πρωθυπουργός τού

απήντησε προσχηματικῶς, ὅτι Ἑγγλία καί Ἑλλάς μετέχουν στό ΝΑΤΟ καί πρέπει νά ανταλλάσσουν πληροφορίας. Σάν δέν ντρέπεται. Ὁ Κωνσταντίνος ἐζήτησε νά διεξαχθῆ ἔρευνα, διά νά ἀποκαλυφθῆ ἡ ἀλήθεια. "Ἐστειλε δέ καί ἔγγραφον διαμαρτυρίαν, ἀλλά τό θέμα δέν ἐπροχώρησε, καθῶς ἦτο ἐπόμενο.

Ἐν τῷ μεταξύ ὁ Καραμανλῆς φοβούμενος τήν ὀργάνωσιν φιλοβασιλικού κόμματος ἠπειλήσε μέσω Παπάγου, Ἀβέρωφ, Ράλλη κα. τόν βασιλέα, ὅτι θά λάβη «τά δέοντα μέτρα», ὅτι «θ' ἀντιδράσω στήν δημιουργία βασιλικου κόμματος. Τούτο ἀντίκειται στό Σύνταγμα τό ὅποιον, καθιερώνει τό ἀδύνατο τῆς ἀλλαγῆς τοῦ πολιτεύματος. Οἰαδήποτε τέτοια κινήσεις μπορεῖ νά χαρακτηρισθῆ ὡς ἐσχάτη προδοσία!» Τό 31% τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, πού ἐψήφισε βασιλεία ἤθελε νά τό ὑφαρπάσῃ ὁ Καραμανλῆς. Μέ τās ἀπειλās καί τούς ἐκβιασμούς, διά τήν βασιλικήν περιουσίαν ὁ πολιτικός καιροσκόπος, ὁ ἀναδειχθεῖς χάρις στόν βασιλέα Παύλο, ἐπέτυχε νά μείνῃ ἀκέφαλο τό 31% τοῦ λαοῦ καί νά τό ἐκμεταλλεῖται κομματικῶς. Ὁ ἀγνώμων Καραμανλῆς ἀπέδειξε τήν ἐμπάθειαν τοῦ ἀξέστου λέγων πρὸς τόν Αὐλάρχη Παπάγον: «θά κτυπήσω ἀσχημα καί δέν θά φεισθῶ οὐδενός, οὔτε τοῦ βασιλέως... ὁ βασιλεὺς πρέπει νά καταλάβῃ ὅτι ἐπιβάλλεται νά καθῆσθαι ἡσυχος... ἀν ὑπάρξῃ ἀνάγκη θά ἀντιδράσω καί

αυτό *θά εἶναι* πρὸς ζημίαν τοῦ βασιλέως» (Λ. Παπάγος: «Σημειώσεις 1967-1977», σελ 592 κ.ἑ.).

Μόλις ὁ ἀδίστακτος Καραμανλῆς ἐξησφάλισε τὴν ἐξουσίαν, χάριν στὴν θνήσκουσαν Χούντα ἀμέσως ἐλησμόνησε τὰς ὑποσχέσεις του, πρὸς τὸν βασιλέα: «*νά εἴστε στοὶ τηλεφώνω διὰ νά σὰς εἰδοποιήσω νά γυρίσετε καὶ νά ὀρκισθῆ ἢ κυβέρνησις ἐνώπιον τοῦ νομίμου ἀρχηγοῦ τοῦ κράτους*».

Ὁὐβριστής τῆς Χούντας, διὰ νά γίνῃ πρόεδρος δημοκρατίας ἐξηγόρασε τοὺς βουλευτὰς τῆς «Ἐθνικῆς Παρατάξεως» καὶ καθιέρωσε τὴν «Σχολὴν Καραμανλή» πού ἀποτελεῖ ὑπόδειγμα ἀποφυγῆς, διὰ κάθε ἔντιμον πολιτικόν, διότι βασίζεται ἐπὶ τῆς παραβάσεως, ὄλων τῶν ἠθικῶν ἀξιῶν.

Ὅταν ἔκανα τὰς ἐκπομπὰς ἱστορίας στοὶ TELECITY (μετὰ ΤΗΛΕΑΣΤΥ) μοῦ ἐτηλεφώνησε ὁ κ. Καρατζαφέρης καὶ μού εἶπε νά πάρω τὸν Καραμανλή, διότι παρακολουθεῖ τὰς ἐκπομπὰς μου καὶ θέλει νά μέ συγχαρή, μού ἔδωσε κι' ἓνα ἀριθμὸν τηλεφώνου. Δέν ἐτηλεφώνησα.

Ὁ βασιλεὺς, μπορεῖ νά διαφωνῶ εἰς ὠρισμένην πολιτικὴν του, ἀλλὰ ὑποχρεοῦμαι νά ἀναγνωρίσω τὴν ἀξιοπρέπειάν του, εἰς δυσκόλους στιγμὰς τῆς ζωῆς του.

Πού διαφωνῶ; *Θά* σὰς πληροφορήσω. Πρῶτον, δέν ἔπρεπε νά ταυτίζεται μέ τὴν κοινοβουλευτικὴν δημοκρατίαν. Ἡ Βασιλεία προϋπήρξε χιλιετίας τῆς δημοκρατίας.

Δεύτερον, δέν έπρεπε νά κινηθῆ ἔναντίον τού Στρατού, διότι ἔκτός τών άλλων ὄφειλε νά περιφρουρῆ τόν Θρόνον καί νά μή τόν διακινδυνεύη. Τρίτον, δέν έπρεπε νά ἐπικαλῆται τήν ξένην βοήθειαν. Τέταρτον, δέν έπρεπε μετά τήν άποτυχίαν τού κινήματος νά έφευγε από τήν Ἑλλάδα. Ἡ θέσις του ήτο ἔδῳ. Πέμπτον, έπρεπε μέ τήν μεταπολίτευσιν, άμέσως νά ήρχετο στήν Πατρίδα, ως νόμιμος ἄρχηγός τού κράτους, κατά τό Σύνταγμα τού 1952. "Εκτον, έπρεπε τό 31% τών ψήφων τών οπαδών τής Βασιλείας νά είχε άξιοποιηθῆ κι ' ὄχι νά παρέμενε άδέσποτο, στήν διάθεσι τού καραμανλισμοῦ.

Έν πάση περιπτώσει ένας Θρόνος δέν χάνεται τυχαίως, αλλά από σφάλματα. Ὡστόσο ἐπιβάλλεται νά ύπογραμμίσωμεν πάλιν, ὅτι ὁ βασιλεύς Κωνσταντίνος, επί προσωπικοῦ ἐπιπέδου άπεδείχθη τολμηρός καί άξιοπρεπής.

Α Ι ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ
'Αξιωματικῶν Ἐπαναστατῶν τῆς 21ης Ἀπριλίου οὐδέποτε ἦσαν καλαί. Ὁ βασιλεὺς ἐβλεπε, ὅτι τὸ Στρατιωτικόν Καθεστῶς ἡμέρα μετὴν ἡμέραν ἐδραιοῦται. Ὁ ἴδιος οὐσιαστικῶς ἀπεστερήθη τῶν ἐξουσιῶν, πού τού παρέιχε τὸ Σύνταγμα τοῦ 1952, πραγμα πού τού ἐστοίχιζε πολὺ. Στὸ τέλος θά καθίστατο διακοσμητικὸς. Ἀπεφάσισε λοιπόν νὰ ἀντιδράσῃ. Ὁ μόνος τρόπος ἀντιδράσεως ἦτο ὁ δυναμικὸς, δηλαδή ἡ ἀντεπανάστασις.

Ἀπὸ τὴν ἄλλην πλευράν οἱ Ἀξιωματικοί τῆς 21ης Ἀπριλίου ναί μὲν ἦσαν βασιλόφρονες, ἀλλὰ πρωτίστως ἦσαν πατριῶται. Σχεδόν ὅλοι τους, ἀπὸ τὸ 1940 μέχρι τὸ 1949 συνεχῶς ἐμάχοντο τὴν πρώτην γραμμὴν πο-

λεμοῦντες κατά τῶν Ἰταλῶν, Γερμανῶν, στήν Ἑλλάδα, στήν Ἰταλίαν καί στήν Μέση Ἀνατολή καί καθ' ὅλον τόν συμμοριτοπόλεμον. Ὅλοι τῶν ἦσαν πολυπαρασημοφορημένοι μέ χρυσά ἀριστεῖα ἀνδρείας, τραυματαίαι καί ἀρκετοί μέ βλήματα στό στήθος τῶν. Τώρα πού κατεῖχαν τήν ἐξουσίαν ἤθελαν νά ἐπιτύχουν τόν σκοπόν τους, πού ἦτο ἡ ἐθνική ὠφέλεια τῆς Ἑλλάδος, ὑπέρ τῆς ὁποίας ἐπί ἔτη ἠγωνίζοντο, στά πεδία τῆς τιμῆς, ὅπου συνάδελφοι τῶν ἐθυσίασαν τήν ζωὴν τῶν.

Ὁ Βασιλεὺς βεβαίως δέν ἰσχυρίσθη, ὅτι κινεῖται ἐναντίον τῆς 21ης Ἀπριλίου ἐκ λόγων προσωπικῆς φιλοδοξίας, ἀλλά προέβαλε τήν ἀντίθεσίν του, πρὸς τήν δικτατορίαν. Ὅπως διδάσκει ἡ Ἑλληνικὴ ἱστορία, ἀπὸ τῶν ἀρχαίων χρόνων οἱ Ἕλληνες εἶναι κατά τῆς δικτατορίας, ἐκτός κι' ἂν τὴν κάνουν αὐτοὶ ἢ φίλοι τῶν, ὅποτε τὴν θεωροῦν ἱστορικὴν ἀναγκαιότητα, ἐθνοσωτήριο κ.τ.λ.

Ἐπὶ παραδείγματι κάνουν Στρατιωτικὴν Ἐπανάστασιν ὁ Συν/ρχης Καλλέργης, ὁ Συν/ρχης Πλαστήρας, ὁ Συν/ρχης Ζορμπάς, πού εἶναι δικοὶ μας, καλὴ ἢ ἐπανάστασις. Ἐπαινέσατέ τους. Κάνουν Στρατιωτικὴν Ἐπανάστασιν ὁ Στρατηγὸς Μεταξάς, ὁ Συν/ρχης Παπαδόπουλος, πού δέν εἶναι δικοὶ μας, κακὴ ἢ ἐπανάστασις. Καταδικάσατέ τους.

Οἱ Ἐπαναστάται ἀπὸ μέρους τῶν δέν ἐβλεπαν τὴν δημοκρατίαν ἀπαραίτητον, διὰ τὸ καλὸν τῆς Ἑλλάδος.

Ἐπεναντίας ἦσαν πεπεισμένοι, ὅτι ὁ κοινοβουλευτισμός ἐβλαπτε τήν Πατρίδα καί ἐπρεπε νά τόν ἀνατρέψουν, ὅπως πράγματι ἔκαναν.

Ἐπομένως θεωρεῖται δεδομένον, ὅτι βασιλεύς (μέ τας ἐπιδιώξεις, πού εἶχε) καί 21η Ἀπριλίου (μέ τας ἐπιδιώξεις, πού εἶχε) ἦτο ἀδύνατον νά συνυπάρξουν. Ἡ πρωτοβουλία, διά τήν ἀναμέτρῃσιν ἐξεκίνησε, ἀπό τόν βασιλέα.

Τό καλοκαίρι τοῦ 1967 ἐκάλεσε τόν Ἀρχηγό τοῦ Στρατιωτικοῦ Οἴκου τών Ἀνακτόρων Στρατηγό Κ. Δόβα καί τοῦ ἀνέθεσε νά ἐκπονήσῃ ἓνα ἐπιτελικό σχέδιο ἀνατροπῆς τῆς Χούντας. Ὁ Δόβας συνειργάσθη μέ τόν Γενικό Ἐπιθεωρητή τοῦ Στρατοῦ Ἀντιστράτηγο Ἰ. Μανέττα καί συντόμως ἐπαρουσίασε τό σχέδιόν του στόν Κωνσταντῖνο, ὁ ὅποιος συνεφώνησε καί διέταξε νά γίνουν αἱ ἀναγκαῖαι προετοιμασίαι, διά τήν ἐφαρμογήν του. Ἐδῶ ὑπῆρξαν κάποιοι διαφωνίαι. Οἱ Στρατηγοί Λιαρᾶκος, Βιδάλης, Περίδης ἐζήτησαν νά μή γίνουν βιαστικά ἐνέργειαι καί ὅλα νά οργανωθοῦν μέ ἄνεσιν χρόνου, ὥστε νά ἀποφευχθοῦν λάθη κ.τ.λ. Ἐν τούτοις ὁ Βασιλεύς ἐπέμενε καί ὥρισε, ὅτι τό κίνημα πρέπει τό ἀργότερον νά κηρυχθῆ ἐντός τοῦ προσεχοῦς Δεκεμβρίου. Οἱ Στρατηγοί ἐπειθάρχησαν καί ἤρχισαν τας ἐπαφάς των, μέ ὑπερβάλλοντα συνωμοτισμόν. Παραλλήλως ὁ βασιλεύς δι' ἐμπίστων του προσώπων ἀπετάθη πρὸς

παλαιοκομματικούς, διά νά τούς πληροφορήση τήν απόφασίιν του γενικώς καί νά τούς ζητήση συμπαράστασιιν.

Τόν πρώτον, πού έπλησίασε ήτο ό Γ. Παπανδρέου, ό όποιος του έστειλε γραπτήν δήλωσιιν, όπου ανέφερε, ότι ύποστηρίζει όποιανδήποτε πρᾶξιιν του βασιλέως, πού στρέφεται έναντίιν τής δικτατορίας καί είναι υπέρ τής αποκαταστάσεως τής δημοκρατίας. Παρά τάς προσπαθειας δέν κατέστη δυνατόν νά έλθουν εις έπαφήν μετά του δευτέρου ήγέτου τών παλαιοκομματικών Π. Κανελλοπούλου, ό όποιος έμαθε, διά τό κίνημα τήν ήμέρα πού ξεερράγη. Ό Κανελλόπουλος έκρατεϊτο έγκλειστος, υπό φρούρησιιν στό διαμέρισμά του καί κάποιος καθώς διηγείται («'Ακρόπολις» 15-9-1974) του ειπε: «Έγινε κίνημα του βασιλέως».

Οί άλλοι παλαιοκομματικοί καί πολιτικάντηδες δέν ειχαν αξιαν, διά νά τούς έμπιστευθῆ ό Βασιλεύς τήν πρόθεσίιν του, ουτε ασφαλώς ειχαν τήν οποιαν δύναμιν, διά νά τον Βοηθήσουν.

Ό Τσῶρτσιλ έγραψεν, ότι ή περίφημος 'Αγγλική μυστική ύπηρεσία («'Ιντέλιτζενς Σέρβις») «απέτυχε εις δύο χώρας. Στην 'Ιαπωνία όπου ουδεις όμιλεϊ καί στην 'Ελλάδα, όπου όλοι ομιλούν». Έτσι λοιπόν καί παρά τήν συνωμοτικότητα, διεδίδοντο συνεχώς φῆμαι, περί έπικειμένου κινήματος του Βασιλέως. Φυσικά ή Κεντρική 'Υπηρεσία Πληροφοριών (ΚΥΠ) καί ή 'Υπηρεσία Πληροφο-

ριών της Γενικής Ασφαλείας είχαν διεισδύσει παντού με πράκτορας, πού συνέλεγαν πληροφορίες, παρηκολούθουν τηλέφωνα κ.τ.λ. Οί ύπηρετεί τών Ανακτόρων έδιδαν αναφοράς περί τών έπισκεπτών. Ό κηπουρός έβαλε παντού μικρόφωνα κ.τ.λ. Αί άνωτέρω οργανώσεις τότε είχαν καταπληκτική άποτελεσματικότητα, διότι διέθεταν δύναμιν, χρημα και έλευθεριαν δράσεως.

"Ηδη από του Αύγουστου 1967 ό Συν/ρχης Λαδάς έγνώριζε σχεδόν τά πάντα. Αί τηλεφωνικά συνδιαλέξεις τών Ανακτόρων ήσαν στό γραφείον του καθημερινώς. Έδιάβαζε άφελεις συνθηματολογίας π.χ. «ό θεϊός έφερε τό δέμα», «είδα τον έξάδελφον και σας στέλλει χαιρετισμούς» και άλλα τέτοια όφθαλμοφανώς ψευτοσυνθηματικά, πού άπεκάλυπταν, όπι κάτι γίνεται. Έτσι ή συνωμοτικότης έπρόδιδε τήν συνωμοσίαν.

Ό Παπαδόπουλος έτηρεϊτο ένήμερος. "Ηθελε όπωσδήποτε νά άποφύγη τώρα τήν σύγκρουσιν, διότι τον Δεκέμβριον με τάς κρίσεις θά άπεμάκρυνε τούς βασιλικούς Στρατηγούς. Προφανώς διά τον λόγον αυτόν ό βασιλεύς επέμενε νά κινηθῆ τον Δεκέμβριον.

Τόν Όκτώβριον ό εκδότης τής εφημερίδος «Έλευθερος Κόσμος» Σ. Κωνσταντόπουλος έπισκέπεται τον Λαδά, διά νά τού ζητήση νά αφήσουν έναν φίλον του, πρώην κομμουνιστήν, όπως ήτο και ό ίδιος, πού συνελήφθη. Ό Λαδάς διέταξε νά τον άποφυλακίσουν και καθώς

ἤξερε τὰς ἐπαφὰς τοῦ Κωνσταντοπούλου τοῦ εἶπε: «*Ρέ Σάββα, δὲν τοῦ λές νά κυτῆ τόν θρόνο κι ὄχι τὰ κινήματα*». Ὁ Κωνσταντόπουλος πρῦτανις τῶν ραδιοϋργιῶν, του ἐτηλεφώνησε μετὰ τρεῖς ἡμέρας καὶ τόν διεβεβαίωσε, ὅτι «*ὁ βασιλεύς δὲν συνωμοτεῖ*», δπως ἀκριβῶς εἶχε ἀπαντήσῃ καὶ ἀλλοῦ («*Ἐλεύθερος Κόσμος*» 20-7-1968). Αἱ ἀξιοπίστοι ὁμως πληροφοροῖαι ἔλεγαν τὰ ἀντίθετα.

Τὴν 7ην Δεκεμβρίου ὁ Διευθυντὴς τῆς ΚΥΠ Συν/ρχης Μ. Ρουφογάλης πληροφορεῖται, ὅτι χθὲς ἐγινε στὰ Ἀνάκτορα σύσκεψις ὅπου παρίστατο ὁ διοικητὴς τῆς 1ης Στρατιάς Ἀντιστράτηγος Κόλλιας, ὁ Διοικητὴς τοῦ Γ Σώματος Στρατοῦ Περίδης, ὁ Στρατηγὸς Δόβας καὶ δύο ταξίαρχοι, πού ὁ πληροφοριοδότης δὲν ἐξηκρίβωσε τὰ ὀνόματά τους. Ὁ βασιλεύς τοὺς ἀνεκοίνωσε, ὅτι ἡ ἡμέρα κηρύξεως τοῦ κινήματος θά εἶναι ἡ 13η Δεκεμβρίου. Ὁ Ἀντιστράτηγος Κόλλιας διετύπωσε ὠρισμένας ὀρθὰς ἐπιφυλάξεις καὶ κυρίως ἐπέμενε ὁ Βασιλεύς νά μεταβῆ στή Θεσσαλονίκη, πού εἶναι ἡ συμπρωτεύουσα καὶ ὁ ραδιοφωνικὸς σταθμὸς τῆς ἀκούγεται εἰς ὀλόκληρον τὴν χώραν. Τελικῶς ἐπεκράτησε ἡ γνώμη τοῦ Κωνσταντίνου.

Τὴν 12ην Δεκεμβρίου παραμονὴν τοῦ κινήματος ὅλα ἦσαν ἔτοιμα. Ἔτσι ἐνόμιζε ὁ βασιλεύς. Ἀπεναντίας ὁ Ἀντιστράτηγος Μανέττας, πού τὴν ἴδια ἡμέραν συνηντήθη μαζί του εἰσηγήθη ἀναβολὴ τοῦ κινήματος, διότι

ή προπαρασκευή του δέν ήτο πλήρης. Ὁ βασιλεύς ἠρνήθη καί τοῦ ἔδωσε προσωπικήν ἀποστολήν νά ἐκτελέσῃ. Συγκεκριμένως τοῦ ἀνέθεσε αὐριο τό πρωῖ ὥρα 11:00 ἀκριβῶς νά παρουσιασθῆ στόν Ἄρχηγό τού ΓΕΣ Στρατηγό Ὁ. Ἄγγελῆ καί νά τού παραδώσῃ ἐγγραφον ἐντολήν του, στήν ὁποίαν τόν πληροφορεῖ, ὅτι ἀπό σήμερον ἀναλαμβάνει τήν διοίκησιν τών Ἐνόπλων Δυνάμεων καί τόν διατάσσει νά παραδώσῃ τήν Ἄρχηγίαν τού ΓΕΣ στόν Ἀντιστράτηγον Μανέτταν. Αὐτός ὑπήκουσε στόν βασιλέα καί ἐπῆρε εἰς χεῖρας του τόν φάκελλον μέ τήν βασιλικήν διαταγήν, ἡ ὁποία διά λόγους ἀσφαλείας ἦτο χειρόγραφος, ὥστε νά μή τήν διαβάσουν δακτυλογράφοι. Ἐνώ ἀπεχώρει εἰσήρχετο στά Ἄνάκτορα ὁ Συν/ρχης Ν. Μακαρέζος, διά νά ἀναφέρῃ στόν βασιλέα περί τῆς ἐθνικῆς οικονομίας, διά τήν ὁποίαν συνεζήτησαν, ὡσάν νά μή ἐγνώριζαν, ὅτι αὐριον θά συμβῆ κάτι σπουδαιότερον ἐκείνης.

Τήν 13ην Δεκεμβρίου ἐξημέρωσε μία συννεφιασμένη βροχερή ἡμέρα. Πρωῖ τήν 07:00 μέ ξυπνοῦν δύο ἄνδρες τῆς Ἀσφαλείας καί μέ ἓνα νοίνο μέ ὄδηγοῦν στό ὑπουργεῖο. Μόλις φθάνομεν βλέπω ἓνα τεθωρακισμένο ὄχημα, πρό τοῦ κτιρίου τῆς ὁδοῦ Γ Σεπτεμβρίου καί Μάρνη καί ὁμάδα ἐνόπλων τῆς ΕΣΑ. Δέν ἐχρειάζοντο περισσότερα, διά νά καταλάβω, ὅτι κάτι συμβαίνει. Ἄνεβαίνω γρήγορα στό γραφεῖο τού Συν/ρχου Λαδά.

Φέρει στολήν μέ όλα τά παράσημα του. "Ηρεμος κάθεται στό σαλόνι τοῦ γραφείου καί προγευματίζει. Τόν κυτῶ ἀνήσυχος. «Ὁ βασιλεύς σου θά ἐπαναστατήσῃ» μοῦ λέγει χαμογελαστός. «Ἐπί τέλους» συμπληρώνει καί σηκώνεται. Μοῦ κάνει νόημα νά τόν ἀκολουθήσω. Ἐξερχόμεθα τοῦ ὑπουργείου καί μέ τό ἐπίσημο ἀμερικανικό αὐτοκίνητό του πηγαίνομεν, στό Ἐπιτελεῖον, στοῦ Παπάγου. Ἄφου ἐμείναμε ἀρκετή ὥρα στήν Διεύθυνσιν τῆς ΕΣΑ, ὅπου ὁ Λαδάς ἐτηλεφώνει συνεχῶς ἀνερχόμεθα, στό γραφεῖο τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ ΓΕΣ Στρατηγοῦ Ὁ. Ἄγγελῆ. Τόν Στρατηγόν αὐτόν ἐγνώριζα πολύ καλῶς. Ἐκτός ἀπό ἀριστος Ἀξιωματικός ἦτο ἐξαιρετικῶς μορφωμένος, μέ σοβαράν ἐνασχόλησιν στήν Ἑλληνικήν γλῶσσαν, διά τήν ὁποίαν εἶχε συγγράψει βιβλίον. Ἐπίσης ἐμελέτα εἰς βάθος τούς Ἀρχαιοέλληνας φιλοσόφους καί οὐσιαστικῶς ὁ ἀποκαλούμενος «Στρατηγός τῶν Στρατηγῶν» ἀπειτέλει κόσμημα τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων τοῦ Ἔθνους, κατά κοινήν ὁμολογίαν.

Ὁ Λαδάς ἐκάθησε εἰς μίαν πολυθρόναν, ἐνώ ἐγώ παρέμεινα ὀρθιος. Ἡ ὥρα ἦτο περίπου 10:00 κι' ὅταν ὁ Λαδάς ἤρχισε νά ὀμιλῇ περί κινήματος τοῦ Βασιλέως ὁ Ἄγγελῆς, τόν διέκοψε «Δέν γίνονται αὐτά τά πράγματα, Γιάννη μου». Ὁ Λαδάς κυκλοθυμικός, καθώς ἦτο ἀναψοκοκκίνησε καί μέ δυνατή φωνή παρέθετε πληρο-

φορίας. Ἐγὼ διακριτικῶς ἀπῆλθα, στό γραφεῖο τοῦ ὑπασιστοῦ καί ἐπερίμενα.

Ἦτο περίπου 10.45 ὅταν στό ὑπασπιστήριον εμφανίζεται ὁ Στρατηγός Μανέττας. Ὁ ὑπασπιστής τόν ἀναγγέλλει στόν Ἄγγελῆ κι' ὁ Μανέττας ἐγινε ἀμέσως δεκτός. Μόλις εισηλθε στό γραφεῖο τοῦ Ἀρχηγοῦ ΓΕΣ εἶπεν. «Παρακαλῶ τόν κ. Συνταγματάρχην νά περάσῃ ἐξω, διότι θέλω νά συνομιλήσω ἰδιαίτερος μέ τόν κ. Ἀρχηγόν». Ὁ Λαδᾶς ἐρχεται στόν προθάλαμο ἐμφανῶς ἀνήσυχος. Τά ὑπόλοιπα μάς τά ἐξιστόρησε ὁ Ἄγγελῆς.

Ὁ Μανέττας τοῦ ἀνεκοίνωσε ὅτι «έρχομαι ἐκ μέρους τοῦ βασιλέως νά σοῦ ἐγχειρίσω μίαν διαταγήν του» καί τοῦ παραδίδει τό ἐγγραφο.

Ὁ Ἄγγελῆς ἐδιάβασε τό κείμενο, δέν τό ἐσχολίασε, παρά μόνον ἐδήλωσε «Αὐτό ἀποκλείεται». Ὁ Μανέττας προειδοποίησε «πρόσεξε νά μή γίνῃ αἱματοκύλισμα». Ὁ Ἄγγελῆς δέν τοῦ δίδει σημασία. Καλεῖ τόν διευθυντή τοῦ γραφεῖο του καί μέλος τῆς Ἐπαναστατικῆς Ἐπιτροπῆς Συν/ρχη Ἀντώνιο Λέκκα. Τηλεφωνεῖ στόν Ζωϊτάκη καί στόν Παπαδόπουλο, στους ὁποίους λέγει τά συμβάντα. Ὁ Λαδᾶς καί ἐγὼ εἰμεθα στό προθάλαμο. Δέν γνωρίζομεν τί συμβαίνει μέσα. Αἴφνης ὁ Στρατηγός Ζωϊτάκης κυριολεκτικῶς ὄρμᾳ στό γραφεῖο τοῦ Ἄγγελῆ «Τί εἶναι αὐτά κ. Μανέττα;», «ὁ βασιλεύς ἀπεφάσισε...». «Ἀρκετά. Πάρτε τόν κ. Μανέττα καί κλει-

δώστε τον στό γραφείον του. Είναι κρατούμενος». Καταφθάνει καί ό Λέκκας έκ τών πιστών του Λαδά. «'Αυτώνητά βλέπεις;» του λέγει ό Λαδάς καί πραγματικῶς ατάραχος απευθύνεται στον 'Αγγελῆ. Σηκώνει τό χέρι του καί άκουμπᾶ τό δάκτυλο στό κεφάλι του μέ τήν χαρακτηριστική κίνηση του «Δέν στά ἔλεγα;». «Καλά-καλά, άστα τώρα, έχομεν δουλειά» άπαντά ό 'Αγγελῆς καί φεύγει, διά τόν θάλαμο ραδιοσημάτων, άπ' όπου θά δώση όδηγία, όπου πρέπει.

Τήν άλλην ήμέρα τό πρωί, τήν ίδια ώρα πού ό Μανέττας έπαρουσιάσθη στον 'Αγγελῆ ό Συν/ρχης 'Ασλανίδης ξεκλειδώνει τό γραφείο του Μανέττα καί τόν πληροφορεί: «Στρατηγέ είσθε έλεύθερος. Φύγετε καί νά μή ξανάρθετε». 'Ο Μανέττας καταβεβλημένος έρωτά: «Ποῖοςμέ άφήνει;», «ό Παπαδόπουλος πού ήθελες νά ρίξης».

'Ετσι άδόξως απέτυχε ή προσπάθεια του βασιλέως νά έλέγξει τό ΓΕΣ. Η διαταγή του είχε όλιγωτέραν αξίαν, άπό τό μελάνι πού έγράφη. 'Ο άτυχής Μανέττας έταπεινώθη. Περισσότερον έταπεινώθη ό 'Υποστράτηγος Βαρδουλάκης, πού άπεστρατεύθη μετά τήν 21ην 'Απριλίου. Αυτός ένεφανίσθη ένστολος, στήν κεντρική είσοδο του Πενταγώνου, όταν ό Μανέττας ήτο άκόμη στον 'Αγγελῆ. «Είμαι ό Δ' ύπαρχηγός του ΓΕΣ» ειπε στον σκοπόν. "Ενας Λοχαγός είδοποιήθη, ήλθε στήν πύλη καί ώδήγησε τόν Βαρδουλάκη, στό κρατητήριο.

Διά τόν άτυχήσαντα αὐτόν Ὑποστράτηγον θά προσθέσωμεν, ὅτι κατά τήν κήρυξιν τῆς 21ης Ἀπριλίου ἦτο διοικητής τῆς βῆς Μεραρχίας μέ ἔδρα τό Κιλκίς (Ἡ μεραρχία αὐτή, ὅπως καί πλήθος άλλων διελύθη, τά στρατόπεδά τους ἐχαρίσθησαν ἐδῶ καί ἐκεῖ καί ἀπομένει τό κτίριον τῆς λέσχης Ἀξιωματικῶν, πού κάποιος φορεῦς θά τό καταπατήσῃ. Ἔτσι οἱ δημοκράται μας τώρα αὐξάνουν τό ἀξιόμαχο τοῦ Στρατοῦ). Διευθυντής τοῦ 2ου Ἐπιτελικοῦ Γραφείου τῆς Μεραρχίας ἦτο ὁ Ταγματάρχης Μανουσακάκης, ὁ ὁποῖος μετείχε ἐνεργῶς τῆς 21ης Ἀπριλίου. Παραμονή τῆς ἐπαναστάσεως ἐπῆρε ἀδεια νά μεταβῆ εἰς Ἀθήνας «δι' οἰκογενειακούς λόγους», ἐνώ στήν πραγματικότητα, διά νά λάβῃ μέρος στήν Ἐπανάστασι. Τήν ἡμέρα τῆς Ἐπαναστάσεως τηλεφωνεῖ στόν Βαρδουλάκη καί τοῦ λέγει, ὅτι ἐπεστρατεύθη, ἀπό τό Φρουραρχεῖον Ἀθηνῶν, διά νά συμβάλῃ στήν ἐφαρμογήν τοῦ Στρατιωτικοῦ νόμου. Τήν 22αν Ἀπριλίου, φθάνει στόν Βαρδουλάκη διαταγή μεταθέσεως αὐθημερόν τοῦ Μανουσακάκη εἰς Τάγμα τῶν Ἀθηνῶν. Καί ὁ Βαρδουλάκης τί ἐπραξε; Ἄν εἶναι δυνατόν! Ἐξέδωσε τηλεγραφικήν διαταγήν στήν ΕΣΑ συλλήψεως τοῦ Μανουσακάκη καί μεταφοράς του στήν μονάδα του. Ὁ ἄνθρωπος δέν κατέλαβε τί διεδραματίζετο. Τήν ἐπομένην τοῦ ἦλθε διαταγή ἀπό τό ΓΕΣ, διά τῆς ὁποίας τοῦ ἀφηρεῖτο ἡ διοίκησις τῆς Μεραρχίας καί

διετάσσετε νά παρουσιασθῆ, στόν Ἄρχηγό τοῦ ΓΕΣ Στρατηγόν Ἀγγελῆν, ὁ ὁποῖος τοῦ εἶπεν: «*Όταν 100 γενναῖοι παίζουν τό κεφάλι τους κορῶνα-γράμματα, διότι δπως ξέρεις, όταν ένα κίνημα ἐπιτύχη δημιουργεῖ δίκαιον, ἀλλως ἀπόσπασμα, εσύ διέταξες νά τοὺς συλλάβουν;*» καί τόν ἀπεστράτευσε.

Εἰλικρινῶς πρέπει νά ἦτο ἀπιθάνως ηλίθιος ἐκεῖνος πού ἐνόμισε, ὅτι μέ δύο Στρατηγοὺς ἐκ τῶν ὁποίων ὁ εἰς ἀπόστρατος, πού δέν εἶχαν ὑπό τὰς διαταγὰς των, οὔτε ἓναν στρατιώτην θά κατελάμβαναν τό Ἐπιτελεῖο. Τοῦλάχιστον δέν ἐνεθυμοῦντο πὼς οἱ Ἐπαναστάται τῆς 21ης Ἀπριλίου κατέλαβαν τό Ἐπιτελεῖον; διὰ νά τοὺς μιμηθοῦν, ἔαν ἠδύναντο.

Ἡ ὑπηρεσία πληροφοριῶν τῆς Γενικῆς Ἀσφαλείας καί ἡ ΚΥΠ γνωρίζουν, ὅτι τό κίνημα θά ἐκραγή αὔριον. Τὴν νύκτα τῆς 12ης Δεκεμβρίου ὁ ὑπασπιστής τοῦ βασιλέως Ταξίαρχος Φραγκίσκος πηγαίνει στήν Λάρισσα καί πληροφορεῖ τόν Στρατηγόν Κόλλια, ὅτι τό πρωῖ πρέπει νά διακόψη τὰς τηλεπικοινωνίας, διότι ὁ βασιλεύς ἀναχωρεῖ, διὰ Βόρειον Ἑλλάδα. Ὁ Κόλλιας σοβαρὸς ἄνθρωπος διαμαρτύρεται. "Ἄλλα εἶπαν, ἄλλα κάνουν. Εἶχαν συμφωνήσει νά εἰδοποιηθῆ μία ἐβδομάδα πρὶν, διὰ νά προετοιμασθῆ. Τώρα ἐντὸς τῆς νυκτός τί νά προλάβη; ποίους νά εὔρη; κ.τ.λ. Τοῦλάχιστον νά ἀναβληθῆ τό κίνημα, ἔστω δι' 24 ὥρας. Ἐπίσης ἀκόμη δέν τοῦ πα-

ρέδωσαν τās έντολάς του βασιλέως, πρὸς τās μεραρχίας, οὔτε τό διάγγελμα. "Αν πληροφορήση τούς διοικητάς τῶν μεγάλων μονάδων, ὅτι ὁ βασιλεύς κινεῖται ἐναντίον τοῦ καθεστώτος, ἴσως ἀμφιβάλλουν. "Ἐπειτα περί ποίας Βορείου Ἑλλάδος τοῦ ὀμιλοῦν. Βάσις τοῦ κινήματος πρέπει ὅπωςδήποτε νά εἶναι ἡ Θεσσαλονίκη. Ἄπ' ὀπουδήποτε ἄλλοῦ ξεκινήσουν θά ἀποτύχουν. Αὐτά καί ἄλλα πολλά ἐπισημαίνει ὁ Στρατηγός καί ζητεῖ ἀπό τόν Ταξιαρχον νά ἐνημερώση τόν βασιλέα καί τάχιστα νά τοῦ δοθῆ ἀπάντησις.

Στά Ἄνάκτορα ἐπικρατεῖ κλίμα εὐφορίας. Χαράματα 13ης Δεκεμβρίου τηλεφωνοῦν στόν Κόλλια συνθηματικῶς. «*Εἶδα τόν ἐξάδελφόν σου Τριανταφύλλου. Ἀναχωρεῖδιά τήν Ἀμερικὴν*». Ὁ μοίραρχος Δημητράκοπουλος ἐρμηνεύει στόν Λαδά τό σύνθημα. Ἐξάδελφος εἶναι ὁ βασιλεύς καί Ἀμερικὴ ἡ Θεσσαλονίκη. Καί πῶς νά μὴ αὐτοπροδοθοῦν οἱ συνωμοταί, ὅταν ξυπνοῦν ἓναν Στρατηγὸ Διοικητὴ Στρατιάς, διὰ νά τοῦ ἀναγγείλουν τηλεφωνικῶς, ὅτι ὁ ἐξάδελφός του ἀναχωρεῖ διὰ τήν Ἀμερικὴν. "Ἄλλο σύνθημα πού ἐσήμαινε ἀναβολὴ τοῦ κινήματος ἦτο: «*Ἐδῶ Παῦλος, περὶ στόν Κουμπάρο, ὅτι δέν θά τόν ἐπισκεφθῶ*». Ἡ ὑποτίμησις τοῦ ἀντιπάλου πάντοτε ἀπετέλει αἰτίαν ἥττης. Ὅλα τὰ τηλέφωνα τῶν μυστικῶν ὑπηρεσιῶν τότε εἶχαν μίαν ἀναγραφή κολλημένη ἐπάνω τους: «*Δέν παρέχει ἀσφάλειαν*». Οἱ

κινηματíαι της 13ης Δεκεμβρίου ήγνόησαν αὐτήν τήν προειδοποίησιν καί τό ἐπλήρωσαν.

Μετά τό τηλεφώνημα, πού ἀπέρριπτε τήν πρότασιν ἀναβολῆς τοῦ Κόλλια, αὐτός συνεπής στήν ὑπόσχεσιν, πού ἔδωσε στόν βασιλέα ἐκινήθη παρά τούς σοβαροῦς δισταγμούς του. Τήν ὥρα πού ἔπρεπε ἔκοψε τάς τηλεπικοινωνίας μεταξύ Βορείου καί Νοτίου Ἑλλάδος καί ἐπερίμενε τό διάγγελμα τοῦ βασιλέως, πού καθυστεροῦν νά τοῦ στείλουν. Φαίνεται ἦτο τόσον δύσκολον νά τοῦ τό ἔχουν δώσει ἐγκαίρως, ἀπό τήν προηγουμένην, ὥστε μαζί μέ τά μέτρα, πού ἔλαβε νά ἀπεδείκνυε, διά τῆς δημοσίπτως τοῦ διαγγέλματος, ἀπό τοῦ ραδιοφώνου τῆς Λαρίσης τήν ἐνέργειαν τοῦ Βασιλέως. Συντονισμός μηδέν.

Ἐξημέρωσε ἡ 13η Δεκεμβρίου καί ὁ βασιλεὺς πρὶν ἀναχωρήσῃ ἔκανε μίαν πρᾶξιν, ἀναξίαν Ἑλλήνος. Ἐζήτησε νά ἰδῆ τόν πρεσβευτὴ τῆς Ἀμερικῆς Φίλιπ Τάλμποτ στά Ἀνάκτορα. Εἶχαν συναντηθῆ χθές βράδου, στήν οἰκία τῆς Κοριζῆ, πού ἦτο Κυρία ἐπί τῶν Τιμῶν τῆς βασιλίσης καί ὁ Βασιλεὺς τοῦ εἶπε: «*Αὐριο τό πρω'ί θέλω νά σάς δῶ στό Τατοῖ.* Ἐλᾶτε ἀκριβῶς στίς 9». Ὅπως ἦτο ἐπόμενον ὁ Τάλμποτ ἐφθασε τήν καθωρισμένην ὥρα, στά Ἀνάκτορα τοῦ Τατοῖου, μέ τούς συνοδούς του καί τούς πράκτορας τῆς Ἀσφαλείας, πού τούς παρηκολούθουν καί ἔδωσαν τήν πληροφορίαν μέσω ἀσυρμάτου στήν ὑπηρεσία τους.

Ὁ βασιλεύς ἀνεκοίνωσε στὸν πρεσβευτὴ τῶν ΗΠΑ, ὅτι ἐντὸς ολίγου ἀναχωρεῖ καὶ ἐξαπολύει κίνημα μέ σκοπὸ τὴν ἀνατροπὴ τῆς Χούντας. Ὁ Τάλμποτ δὲν ἐξεπλάγη, διότι ἐγνώριζε αὐτό, πού ἐγνώριζε ὅλος ὁ κόσμος. «*Νὰ εἶσθε βέβαιος, ὅτι ἡ ἐνέργειά μου θὰ ἐπιτύχει. Θὰ ἐξεγείρω τὸν στρατὸ κατὰ τῆς 21ης Ἀπριλίου*». Ὁ πρεσβευτὴς παρέμενε σιωπηλός. «*Μὴν ἀνησυχεῖτε*» συνέχισε ὁ βασιλεύς, «*ὅλα εἶναι καλὰ ὀργανωμένα. Θὰ συναντηθοῦμε συντόμως. Ἴσως δειπνήσουμε ἀπόψε μαζί*». Ἔτσι ἀνέφερε ὁ Τάλμποτ τὴν συνομιλίαν του μέ τὸν βασιλέα, ὁ ὁποῖος σχεδόν τὰ ἴδια εἶπε, εἰς συνέντευξίν του στοὺς «Sunday Times».

Ἐν τέλει τὸ ἐρώτημα, πού ἐθεσε ὁ βασιλεύς ἦτο νὰ μάθῃ, ἐάν συνεφώνουν οἱ Ἀμερικανοί, στὴν ἀνατροπὴ τῆς Χούντας. Ὁ Τάλμποτ εἶχε ἔτοιμον τὴν ἀπάντησιν. «*Ναὶ συμφωνοῦμεν*». Δυστυχῶς ὁ Ἀνώτατος "Ἀρχων τῆς Χώρας ἀνέμειξεν στὰ ἐσωτερικά μας μίαν ξένην δύναμιν. Αἱ ΗΠΑ ἤθελαν νὰ πέσῃ ἡ 21η Ἀπριλίου, ἀφ' ενός μὲν, διότι δὲν τὴν ἤλεγχαν, ἀφ' ἐτέρου δέ, διότι θὰ ἐπωφελοῦντο ἀπὸ τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ Κωνσταντίνου, στὸν ὁποῖον συμπαρεστάθησαν. Ταυτοχρόνως ὁμως δὲν ἐξετίθεντο καὶ δημοσίως, ὥστε ἀν ἀπετύχαινε ὁ βασιλεύς νὰ μὴ ἐδημιούργουν ἐχθρότητα, μέ τὸ Στρατιωτικὸν Καθεστῶς. Τὴν 09.25 ἀκριβῶς ὁ Τάλμποτ ἀπεχειρέτησε τὸν βασιλέα καὶ ἐσπευσε νὰ ἀναφέρῃ

στήν κυβέρνησίν του τά Λεχθέντα. Ἡ ἔθνικὴ ἀξιοπρέπεια ἀπαγορεύει νά ἀπευθυνώμεθα στούς ξένους καί νά ἐπιδιώκωμεν τήν βοήθειάν τους, ἐναντίον Ἑλλήνων.

Ἐπίσης ὁ βασιλεύς ἔδωσε στόν Τάλμποτ μία ταινία μαγνητοφώνου, μέ τό διάγγελμά του, διά νά τό μεταδώσῃ ὁ Ἀμερικανός ραδιοσταθμός Ἀθηνῶν, πού ἐλειτούργει τότε.

Ὁ βασιλεύς τέλος διά νά παραπλανήσῃ τάς ὑπηρεσίας Ἀσφαλείας ἔστειλε τόν ὑπασπιστήν του Βαγενά στό Πεντάγωνο, διά νά ἀναφέρῃ, ὅτι ὁ βασιλεύς σκοπεύει νά ἐπιθεωρήσῃ μίαν μονάδα.

Τήν 10:15 ὁ βασιλεύς δίδει τήν ἐντολήν τῆς ἀναχωρήσεως. Τέσσερα μεγάλα αὐτοκίνητα φεύγουν μέ ταχύτητα, ἀπό τά Ἀνάκτορα καί σταματοῦν στό ἀεροδρόμιο Τατοΐου, πού εἶναι πολύ πλησίον. Δύο ἀεροπλάνα τούς περιμένουν ἑτοιμα πρός ἀπογείωσιν. "Ἐνα γαλάζιο «Γκρούμαν Γκόλφστρημ», πού εἶναι τό βασιλικό ἀεροσκάφος μέ κυβερνήτη τόν Ἐπισημναγό Ἰωαννίδη καί μία «Ντακότα C-47». Στό πρώτο γρήγορα-γρήγορα ἐπιβιβάζεται ὁ βασιλεύς μέ τήν συνοδεία του καί στό δεύτερο ὁ Πτέραρχος Ἀντωνάκος. Τήν 10:30 τά ἀεροπλάνα πετούν. Τό βασιλικό ἀεροσκάφος μέ προορισμό τήν Καβάλα καί ἡ «Ντακότα» τήν Λάρισα. Ὁ Διοικητής τοῦ ἀεροδρομίου Τανάγρας Πρωτοπαππᾶς διέθεσε δύο πολεμικά ἀεροσκάφη νά συνοδεύσουν τό βασιλικό ἀε-

ροπλάνο διά Λόγους ασφαλείας. Τήν 11:00 ἀρχίζει ἡ ἐκδήλωσις του κινήματος μέ ἓνα σήμα, πού μεταδίδει ὁ Ἄρχηγός τῆς Ἀεροπορίας Ἀντωνᾶκος, πρὸς ὅλας τὰς ἀεροπορικές μονάδας τῆς Ἑλλάδος καί τό ὅποιον σήμα ἀποδεικνύει ὅτι οἱ κινηματῖαι ἀπεδέχοντο τήν αἰματοχυσίαν, παρὰ τὰ ἀντιθέτως λεγόμενα. Ἰδού τό κείμενον:

ΑΠΟ: Αρχηγό ΓΕΑ, Ἀντιπέραρχο Γ. Ἀντωνάκο.

ΠΡΟΣ: Ἀπάσας ἀεροπορικές μονάδας ΕΒΑ.

Α.Μ. Βασιλεύς ἀνέλαβε διακυβέρνησι χώρας.

Διατάξατε γενικό συναγερμό. Απαγορεύσατε εἰσοδο τμημάτων Στρατοῦ εἰς ὑμέτερα ἀεροδρόμια.

Εάν ἀπαιτηθῆ ἀντιμετωπίσατε διά ὄπλων. Εξοπλίσατε 50% τῶν ἀεροσκαφῶν διά πυραύλων καί πολυβόλων.

Πραγματοποιήσατε πτήσεις ἀνω τῶν Ἀθηνῶν καί μεγάλων πόλεων πρὸς ἐπίδειξιν δυνάμεως καί ἐκδήλωσιν συμπαραστάσεως ΕΒΑ εἰς πνεῦμα Α.Μ. Βασιλέως. Ζητώ σιδηρᾶν πειθαρχίαν εἰς Α.Μ. Βασιλέα.

Τήν 11:00 ἀκριβῶς, ὅπως ἐλέχθη ἐφθασε στό γραφεῖο τοῦ Ἀγγελῆ ὁ Μανέττας, μέ τήν διαταγή τοῦ βασιλέως. Πρὶν εἰσελθεῖν στό γραφεῖο ὁ Ἀγγελῆς ἤτο ἐνημερωμένος ἀπό τόν Λαδά, ἀλλά δέν τόν ἐπίστευε ὅπως

είπαμε. Τοῦ ἦλθε δμως ἡ πληροφορία, ὅτι ὁ βασιλεὺς με συνοδεία ἀνεχώρησε ἀπὸ τὸ Τατόϊ.

Ἐπὶ τέλους ἐγίνε καχύποπτος. Περίπου ἓνα τέταρτο πρὸ τῆς ἑνδεκάτης παρόντος τοῦ Λαδὰ τηλεφωνεῖ στὸν Κόλλια. «*Στρατηγέ τί συμβαίνει!*». Ὁ Κόλλιας τοῦ ἀναγγέλλει, ὅτι ὁ βασιλεὺς ἀνέλαβε τὴν διοίκηση τοῦ Στρατοῦ καὶ πρέπει νὰ τοῦ παραδώσουν τὴν ἐξουσία. Ἐπειδὴ δμως ὁ Κόλλιας φοβεῖται βασίμως, ὅτι τὸ κίνημα τοῦ βασιλέως θὰ ἀποτύχη προσπαθεῖ νὰ εὔρη κάποια λύσι. Προτείνει λοιπὸν ὁ Ἄγγελῆς νὰ συναντήσῃ τὸν βασιλέα ἢ νὰ ἐλθῇ στὴν Λάρισσα «*σέ μένα*». Ὁ Ἄγγελῆς ἀρνεῖται κι' ὁ Κόλλιας κλείνει τὸ τηλέφωνο, διότι βάσει τοῦ σχεδίου ὁ χρόνος τὸν πιέζει. Δέν ἔχει καιρὸ διὰ συζητήσεις. Ἀμέσως διακόπτει τὰς τηλεπικοινωνίας. Τὸ Πεντάγωνο δέν μπορεῖ πλέον νὰ ἐλθῇ εἰς ἐπαφήν με τὰς μονάδας, μέσῳ τῶν γνωστῶν ἐπικοινωνιῶν, ἀλλ' ὑπάρχουν αἱ ραδιοεπικοινωνία, τὰς ὁποίας τοῦ λοιποῦ θὰ χρησιμοποιῆ τὸ καθεστὼς καὶ τὰς ὁποίας ἀδικαιολογητῶς παρέβλεψαν οἱ κινηματῖαι. Μόλις ἐτελείωσε ἡ τηλεφωνικὴ συνομιλία μεταξὺ Ἄγγελῆ-Κόλλια καὶ προτοῦ ὁ Ἄγγελῆς πληροφορήσῃ σχετικῶς τὸν Λαδὰ ἀναγγέλλεται ἡ ἄφιξις τοῦ Μανέττα καὶ συνέβησαν ὅσα προηγουμένως περιέγραψα.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Τάλμποτ ὁ βασιλεὺς σπεύδει νὰ ἐτοιμάσῃ μερικὰς ἀποσκευὰς τῆς οικογενείας του. Θὰ τὸν ἀκολουθήσῃ ἡ Βασίλισσα Ἄννα-Μαρία, ἡ ὁποία

ήτο έγκυος μαζί μέ τόν ίατρόν της Κουτήφαρνν, τά δύο παιδιά τους Παύλος καί 'Αλεξία, ό Στρατηγός Δόβας κι' ό πρωθυπουργός Κόλλιας, πού ήλθαν, χωρίς άποσκευάς, διά νά μή τούς ύποψιαστούν. Ένα περιπτών μέτρον άσφαλείας. 'Αφίχθη έπίσης ή Βασιλομήτωρ Φρειδερίκη, μ' ένα λευκό σκυλάκι, ή πριγκίπισσα Ειρήνη κι' ό Πτέραρχος 'Αντωνάκος, πού ήτο 'Αρχηγός τής 'Αεροπορίας καί μόλις τώρα έμάθαινε (!) όπι έπρεπε νά πετάξη μέχρι τήν Λάρισσα, διά νά παραδώση στόν Διοικητή τής Στρατιάς τό διάγγελμα τού βασιλέως καί άλλας διαταγάς του.

Ό Βασιλεύς άνεζήτησε τόν 'Αρχιεπίσκοπον 'Αθηνών καί πάσης 'Ελλάδος 'Ιερώνυμον, πού ήτο ό πνευματικός του καί ευνουούμενος τών 'Ανακτόρων. Θά τόν έπαιρνε μαζί του, διά νά όρκίση τήν κυβέρνησι, πού θά διώριζε. Παρά τά τηλεφωνήματα ό 'Ιερώνυμος δέν άνευρίσκετο. Είχε σκοπίμως έξαφανισθῆ, διότι ό Συν/ρχης Ρουφογάλης, πρό δύο ήμερών τόν ειδοποίησε, διά τό επικείμενον κίνημα τού Βασιλέως καί τόν προέτρεψε νά μὴν άναμειχθῆ, αλλά νά ταχθῆ μέ τόν νικητή. Ό 'Ιερώνυμος μέ συνείδησιν ιερατείου συνεφώνησε στήν πρότασιν. Κι' όχι μόνον δέν ήκολούθησε τόν εύεργέτην του Βασιλέα, άλλ' ώρκισε τήν νέαν έπαναστατικήν κυβέρνησα, μετά τήν άποτυχίαν τού κινήματος.

Αλλά διατι ό βασιλεύς δέν έπῆγε στήν Θεσσαλονίκη; Διευτώθησαν διαφορετικά άπόψεις. Πρώτη, όπι ή

δύναμις τοῦ Γ' Σώματος Στρατοῦ, τοῦ ὁποῖου ἠγεῖτο ὁ Στρατηγός Περίδης εἶχε μετακινηθῆ πρὸς Ἀνατολὰς, ἐξ αἰτίας τῶν γεγονότων μέ τὴν Τουρκίαν καὶ τὸ στρατηγεῖον του ἐγκατεστάθη στὴν Κομοτηνὴ. Δευτέρα, ὅτι δὲν κατῶρθωσαν οἱ συνωμοταὶ νὰ ἀπομακρύνουν τὸν Διοικητὴ Καταδρομῶν, ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκην. Τρίτη, ὅτι ἐφοβοῦντο τὴν ΕΣΑ πού διέθετε ἀρκετὴ δύναμι ἰκανὴ νὰ ἐμποδίσῃ, μέχρι καὶ τὴν προσγείωσι του βασιλικοῦ ἀεροπλάνου. Ἴσως ὅλαι αἱ ἀπόψεις νὰ εὐσταθοῦν ἐν μέρει.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει ὁ Βασιλεὺς καὶ ἡ ἀκολουθία του φθάνουν στὴν Καβάλα, ὅπου ἐκεῖ εἶχε τὴν ἔδραν τῆς ἢ II Μεραρχία μέ διοικητὴ τὸν ὑποστράτηγο Κεχαγιά, τὸν ὁποῖον πρὸ ὀλίγου (!) εἶχε μῆσει στὴν συνωμοσία ὁ Περίδης. Ὁ βασιλεὺς ἐγκαθίσταται στὸ ξενοδοχεῖο «Ἀστήρ» στὸν πρῶτο ὄροφο, πού ὅλος ἐτέθη στὴν διάθεσίν του. Ἡ παρουσία τοῦ βασιλέως ἐγένε ἀμέσως αἰσθητὴ κι' ὁ κόσμος ὑπέθεσε, ὅτι θὰ ἔχωμεν πόλεμον μέ τὴν Τουρκίαν. Συντόμως ὁμως, διεδόθη ἡ ἀλήθεια. Ὁ βασιλεὺς ἠγεῖται κινήματος κατὰ τῆς 21ης Ἀπριλίου.

Λέγουν ὅτι πολὺς κόσμος ἐξεχύθη στοὺς δρόμους καὶ ἐζητωκραύγαζε, ὑπὲρ τοῦ βασιλέως. Ἄν μού δείξουν μίαν φωτογραφία θὰ τὸ πιστεύσω. Ἐκεῖνο πού ἐγὼ ξέρω εἶναι, ὅτι ὁ διοικητὴς τῆς χωροφυλακῆς ἐπεκοινώνει μέ τὸν Λαδά, διὰ τοῦ ἀσυρμάτου καὶ ἐζήτη ὀδηγίας. Ὁ Λαδὰς συνίστα ψυχραιμίαν, παρηκολούθη-

σιν τών γεγονότων καί συνεχη ἐνημέρωσιν. Ἐν τῷ μεταξὺ ὄψιμοι βασιλόφρονες ἔστειλαν μίαν ὀμάδα στρατιωτῶν καί πρό τοῦ ξενοδοχείου «Ἀσθήρ» ἐνεθυμήθησαν τό ἐμβατήριον «τοῦ ἀπτοῦ ὁ γιός».

Ὁ βασιλεύς μαζί μέ τόν Δόβα πηγαίνουν στό Στρατηγεῖον τῆς Μεραρχίας καί προσωπικῶς ὁ ἴδιος τηλεφωνεῖ στούς διοικητάς τῶν μεραρχιῶν. Ἡ τηλεφωνική του διαταγή εἶναι σύντομος καί σαφής: *«Ἀνέλαβατήν διακυβέρνησι τῆς Χώρας καί στό ἐξῆς θά πειθαρχῆτε μόνον εἰς διαταγάς ἐμοῦ καί τοῦ στρατηγοῦ Περίδη»*. Ὅλοι οἱ Μέραρχοι ὑπήκουσαν: *«Μάλιστα Μεγαλειότατε»*. Ὁ Ταξίαρχος Ζαλοχώρης, στό Διδυμότειχον. Ὁ Σωματάρχης Βουδούρογλου, στήν Βέροια. Ὁ Στρατηγός Ἀγγελόπουλος, στήν Ἀλεξανδρούπολι. Ὁ Στρατηγός Μπεληγιάννης, εἰς Σέρρας κ.ά. ὑπήκουσαν καί δέν ὑπήκουσαν. Τήν κρίσιμον στιγμὴν ολίγοι ἐπειθάρχησαν στόν βασιλέα, ἄλλοι κωλυσιέργουν ὅπως ὁ Συν/ρχης Κόρκας, στόν Ἔβρο καί οἱ περισσότεροι ἔμειναν πιστοί στήν Ἐπανάστασιν π.χ. ὅταν ὁ βασιλεύς ἔστειλε τόν Ὑποστράτηγο Δεσύπηρ καί τόν Συν/ρχην Παπαθεοδώρου, στόν Στρατηγό Μπεληγιάννη, μέ τήν ἐντολή νά κινηθῆ κατά τῆς Θεσσαλονίκης μέ τά ἄρματά του ὁ Μπεληγιάννης τοὺς συνέλαβε καί ἔστειλε τά ἄρματά του ὄχι ἐναντίον τῆς Θεσσαλονίκης, ἀλλ' ἐναντίον τῆς Καβάλας, πρὸς καταστολήν τοῦ κινήματος.

Ὁ βασιλεύς ἐτηλεφώνει πρὸς τοὺς διοικητὰς μονάδων, ἀλλὰ δὲν ἐγνώριζε, ὅτι προηγουμένως τοὺς εἶχε τηλεφωνήσει μέσω ραδιοτηλεφώνου ὁ Ἄγγελῆς καὶ τοὺς ἐξήγει, ὅτι ὁ βασιλεύς θά προεκάλει συγκρούσεις μεταξύ τῶν μονάδων, πού θά κατέληγαν στήν διάλυσιν τοῦ Στρατοῦ, τήν ὁποίαν θά ἐξεμεταλλεύοντο οἱ Τούρκοι. Τούς διεβεβαίωνε, ὅτι τό κίνημα τοῦ βασιλέως δὲν εἶχε ἐλπίδα ἐπιτυχίας κι' ὅπωςδήποτε ἡ ἀδελφοκτόνος αἱματοχυσία ἀπειτέλει ἀντεθνική πρᾶξι. Ὁ Ἄγγελῆς εἶχε περισσότερο κύρος στόν Στρατό, ἀπ' ὅσον ὁ Βασιλεύς.

Ἡ δύναμις τῶν κινηματιῶν εὐρίσκετο εἰς δύο πόλεις. Στήν Καβάλα, ὅπου ἐγκατεστάθη ὁ βασιλεύς μέ τόν πρωθυπουργό καί στήν Κομοτηνή, ὅπου ἐλειτούργει τό Στρατηγεῖο τοῦ Γ' Σώματος Στρατοῦ μέ διοικητή τόν Περίδη. Τό σχέδιο τώρα προέβλεπε αἱ δυνάμεις τῶν κινηματιῶν νά καταλάβουν τήν Θεσσαλονίκην, νά ὀρκίσουν ἐκεῖ κυβέρνησιν καί νά καλέσουν τοὺς πρεσβευτάς νά διαπιστευθοῦν στήν Βασιλική κυβέρνησι. Ἀλλά πῶς θά καταληφθῇ ἡ Θεσσαλονίκη; Κι' ἀκριβέστερον ποῖοι θά τήν καταλάβουν; Τήν 15.20 ὁ Βασιλεύς φεύγει, ἀπό τήν Καβάλα καί μέ ελικόπτερο πηγαίνει στήν Κομοτηνή. Οἱ Στρατηγοί Περίδης καί Βιδάλης παραμυθιάζουν τόν Βασιλέα μέ συγκεντρώσεις δυνάμεων, μέ τὰς ὁποίας θά καταλάβουν τήν Θεσσαλονίκην. Ἐβασίζοντο κυρίως στό συγκρότημα μάχης τοῦ Κόρκα, πού

διέθετε πολλά άρματα, ισχυρό πυροβολικόν και ένα Σύ-
νταγμα πεζικού. Τό συγκρότημα αυτό έκτός τού ότι
άπειχε 450 χιλόμετρα! από την Θεσσαλονίκη δέν ήτο
βέβαιον, όπι μετεΐχε τού κινήματος. Πραγματικώς μετεΐ-
χε μόνον στην φαντασία τού Περιόδη.

Τί συνέβαινε όμως στην Θεσσαλονίκη. "Όλοι αϊ μο-
νάδες πού ύπάρχον εκεί (λόχος ΕΣΑ, ΚΥΠ, δύο μοΐραι
καταδρομών κι' ένα τάγμα πεζικού) ήσαν πιστοί στην
21ην Άπριλίου, πιστάί μέχρι φανατισμού. Ύπέρ τού κι-
νήματος ήτο μόνον ένας, μάλιστα μόνον ένας, ό Ύπο-
στράτηγος Λιαρᾶκος πού διηύθυνε την Σχολή Πολέμου
και δέν είχε υπό τάς διαταγάς του, ούτε ένα στρατιώτην,
πλήν των γραφών της Σχολής και αυτούς άμφιβόλως.

Παρά ταύτα ό Λιαρᾶκος συνεκέντρωσε τούς Άξιω-
ματικούς-μαθητάς της Σχολής και τούς άνεκοίνωσε τό
βασιλικό κίνημα. Λέγουν, όπι οί Άξιωματικοί έζητωκραύ-
γασαν. Τότε έδιάλεξε μερικούς και τούς έστειλε νά πεί-
σουν τούς διοικητάς των μονάδων της Θεσσαλονίκης
νά ταχθούν μέ τό κίνημα. Οί Άξιωματικοί εκείνοι μέ την
ένέργειάν των επέτυχον άλλοι νά ύβρισθούν, άλλοι νά
συλληφθούν και οί τυχερώτεροι νά έκδιωχθούν. Έν τού-
τοις ό Λιαρᾶκος έπληφώνησε στον Περιόδη όπι όλα «βαί-
νουν καλώς» και ήρώτησε «πού είναι ό Κόρκας;». ΌΠε-
ρίδης απήντησε «όπου νάναι έρχεται». Και οί δύο τους

είχαν φαντασιώσεις. Ούτε, δταν τούς έκοψαν τά τηλέφωνα **άντελήφθησαν, ότι κάπι συμβαίνει.**

Ύπουργός Βορείου Έλλάδος καί Έπαναστάτης τής 21ης Άπριλίου ήτο ό Στρατηγός Πατίλης. **Όταν** **έξέσπασε** τό κίνημα ένοσηλεύετο στό νοσοκομείον ΑΧΕ-ΠΑ **ύποφέρων** από τά νεφρά του. Χωρίς νά σκεφθή τήν **ύγιείαν** του φορεί τήν **στολήν** του καί μέ πατερίτσες **άναλαμβάνει** τήν στρατιωτική **διοίκησιν** τής Θεσσαλονίκης. **Έγκαθίσταται** στά γραφεία τής ΚΥΠ τά όποια **φρουροῦν καταδρομεῖς** καί από τόν ραδιοφωνικό σταθμό **μεταδίδει** τās **διαταγās** του, πρός τās μονάδας, **αί όποῖαι** πειθαρχοῦν. **Ό Λιαρᾶκος** **έν τῷ** μεταξύ περιμένει νά **έλθη** ό Κόρκας, ό όποιος οὔτε **κᾶν** **έκινήθη.** **Άφοῦ** **άηληπίσθη** μεταβαίνει στό γραφείο του στήν Σχολή, όπου δύο άνδρες τής ΕΣΑ τόν **όδηγοῦν** **ένώπιον** τού Πατίλη. Κίνημα στήν Θεσσαλονίκη τέλος, **άν** καί ποτέ **οὔσιαστικῶς** **δέν** **ήρχισε.**

Ένώ ό **βασιλεύς** **εἶχε** σχεδιάσει μέ τόν Περίδη καί τόν Βιδάλη νά κατευθύνουν από τήν Κομοτηνή **στρατιωτικῶς** **δυνάμεις,** **διά** νά καταλάβουν τήν Θεσσαλονίκηνη πληροφοροῦνται τώρα, **ότι** μονάδες **βαδίζουν** **έναντίον** τής Κομοτηνής. Πώς συνέβη τούτο;

Τό **βασιλικό** κίνημα **έβασίζετο** **πρό** παντός στήν πανίσχυρον 20ήν **τεθωρακισμένην** **Μεραρχίαν** τής **όποίας** **διοικητής** ήτο ό Ταξίαρχος **Έρσελμαν.** Τήν **11:00** **έκά-**

λεσε τούς διοικητάς τών μονάδων της Μεραρχίας καί τούς ἀπεκάλυψε, ὅτι ἐξερράγη κίνημα ὑπό τοῦ βασιλέως, πρὸς ἀνατροπὴν τῆς 21ης Ἀπριλίου. Οἱ Ἀντισυνταγματάρχαι Πετάνης καί Πυρρόπουλος ἄνδρες μέ ὅλην τὴν σημασίαν τῆς λέξεως μέ ἀπαράμιλλον θάρρος ἐτάχθησαν, ὑπὲρ τῆς 21ης Ἀπριλίου. Ὁ Ἑρσελμαν διέταξε νά συλληφθούν «*γιά νά σάς προστατεύσω ἀπὸ μίαν ἐνδεχομένην ἐνέργειάν σας*» τούς εἶπε καί ἀνέθεσε τὴν διοίκησιν τών μονάδων τῶν στούς ὑποδιοικητάς των, δίχως νά ὑποπεύεται, ὅτι οἱ ὑποδιοικηταί ἦσαν ἐξ ἴσου Ἐπαναστάται μέ τούς διοικητάς των καί ἐξ ἴσου γενναῖοι.

Ὁ Ἑρσελμαν ειδοποιεῖται, ὅτι ὑπάρχει πρόβλημα ἀναλήψεως τῆς διοικήσεως, ἀπὸ ἕναν ὑποδιοικητὴν καί καλεῖται νά ἐπέμβῃ προσωπικῶς. Ὁ Ταξίαρχος εἶδε τό τυρί, ἀλλά ὄχι τὴν φάκα. Ἀνύποπτος πηγαίνει στὸν σταθμὸ διοικήσεως τῆς μονάδος, ὅπου συλλαμβάνεται καί τὸν κλείνουν εἰς ἕνα τεθωρακισμένο ὄχημα. Ἀμέσως ὁ ἀνδρεῖος Ταγματάρχης Σοφικίτης ἐπὶ κεφαλῆς τῆς 2ας Διοικήσεως Μάχης ἐξορμᾷ πρὸς τὴν Κομοτηνὴν. Στρατιῶται τών μονάδων, πού ὑποστηρίζουν τὸν βασιλέα προσχωροῦν στὸν προελαύνοντα Σοφικίτην, πού εἶναι κεραυνὸς μέσα στὴν καταιγίδα, ἡ ὁποία πλήττει τὴν περιοχὴν. Ὁ Περίδης καί οἱ δικοὶ του στό στρατηγεῖο τους ἀκοῦν θόρυβο ἐρπυστριῶν. Ἦλθαν τὰ ἄρματα. Βγαίνουν στὴν βροχὴν, διὰ νά ἴδουν, δπως ἐλπίζουν

τόν Κόρκα. Δέν ἦτο ὅμως αὐτός. Εἶναι ὁ Σοφικίτης μέ τό περίστροφο στό χέρι καί τούς πανόπλους ἀρματιστάς του. Φωνάζει: «Πού εἶναι ὁ διοικητής μου;». Ὁ Περίδης τά χάνει. «Μέ συλλαμβάνουν» προλαβαίνει νά τηλεφωνήση στόν Κεχαγιά, ἐνώ καταφθάνει ὁ ἀπελευθερωθεῖς Πετάνης. Πρό αὐτοῦ ὁ Σοφικίτης εἰς στάσιν προσοχῆς ἀναφέρει: «Κύριε διοικητά λαμβάνω τήν τιμήν νά σάς παραδώσω τήν διοίκησιν τοῦ Γ Σώματος Στρατοῦ!»

Ἡπραγματικότης διδάσκει, ὅτι μέ Ἄξιωματικούς τύπου Πετάνη, Πυρροπούλου, Σοφικίτη γράφεται ἱστορία. Οἱ διάφοροι Περίδηδες, Λιαρᾶκοι, Βιδάλιδες εἶναι ἀπλῶς δημόσιοι ὑπάλληλοι ἐν στολῇ. Τό "Ἔθνος χρειάζεται, διά νά ἐπιβίωση Πετάνηδες, Σοφικίτιδες καί Πυρροπούλους, ὡς Ἄξιωματικούς.

Χωρίς τό Γ Σώμα Στρατοῦ, χωρίς τήν τεθωρακισμένη Μεραρχία, χωρίς τό συγκρότημα Κόρκα ὁ βασιλεὺς κυριεύεται ἀπό ἀπελπισία. Ἡ κατάληψις τῆς Θεσσαλονίκης εἶναι ὄνειρο. Τώρα ἓνα συγκρότημα ἀπό μία Ἐπιλαρχία 35 ἀρμάτων, ἓνα Τάγμα πεζικοῦ καί ἓναν Λόχον ἔρπυστριοφόρων μέ διοικητή τόν Ἀντισυνταγματάρχη Γκίλλαν, πού ἐκ πεποιθήσεως εἶναι ἀντιβασιλικός κατευθύνεται, ἀπό τās Σέρρας, πρὸς Καβάλα ὑπό θυελλώδη βροχήν, μέ σκοπόν νά καταστεῖλη τελειωτικῶς τό κίνημα καί νά συλλάβῃ τόν βασιλέα. Ὁ Μέραρχος Κεχαγιάς δέν μπορεῖ νά ἀντιμετωπίσῃ τούς ἐπιτιθεμένους, δι-

*Όβασιλεύς καί ήβασίλισσα μετά τήν άποτυχίαν τού κινήματος
τής 13-12-1967.*

ότι στερείται δυνάμεως, αλλά καί διά ποϊον λόγον; Τά άρματα του Γκίλλα εισέρχονται στο άεροδρόμιον Άμυγδαλαιώνος υπό καταρρακτώδη βροχή. Πρό μιας ώρας τό βασιλικό άεροσκάφος είχε άπογειωθῆ με προορισμόν τήν Ρώμην. Περί τής 06:00 θά προσγειωθῆ στο στρατιωτικό άεροδρόμιο Ciampino. Ό Κωνσταντίνος άπέτυχε στο κίνημα, πού του έστοίχισε ένα θρόνο.

Τό σχέδιο τοῦ κινήματος εἶναι αξιοθαύμαστο, διὰ τὴν ἀνοησία του. Τά εἰδικώτερα σημεῖα του ἦσαν τά ἀκόλουθα: α) Ὁ βασιλεὺς θά μετέβαινε αἰφνιδίως στήν Βόρειον Ἑλλάδα, ὅπου μέ διάγγελμά του πρὸς τόν Ἑλληρικόν λαόν θά ἐκήρυττε τό κίνημά του, πρὸς ἀνατροπήν τοῦ Στρατιωτικοῦ Καθεστώτος, β) ὁ Στρατηγός Περίδης διὰ τοῦ Γ' Σώματος Στρατοῦ θά ἐπεκράτει στήν Θεσσαλονίκη, γ) ὁ Στρατηγός Κόλιας διοικητής τῆς Στρατιάς μέ ἔδρα τὴν Λάρισα θά διέκοπτε τὰς τηλεπικοινωνίας Βορρά καί Νότου τῆς χώρας, δ) θά ἀνετίνασσαν τοὺς δύο κρατικούς ραδιοφωνικούς σταθμούς τῶν Ἀθηνῶν, ε) μνημένοι στό κίνημα Ἀξιωματικοί θά κατελάμβαναν τό κτίριον τῆς ΑΣΔΕΝ, στ) διὰ τοῦ Μανέτα θά ἠλέγχετο τό Πεντάγωνον.

Ἡ πραγματοποίησις ὅλων τῶν ἀνωτέρω θά ἐπέφερε, κατὰ τοὺς κινήματις τὴν πῶσιν τῆς 21ης Ἀπριλίου, ἐνῶ στήν πραγματικότητα θά προεκάλει ἀλληλοσπαραγμὸν τῶν στρατιωτικῶν μονάδων, πού εὐτυχῶς, διὰ τὴν Ἑλλάδα, δέν συνέβη ἐπειδὴ οὔτε ἓνα σημεῖο, ἀπὸ τά προβλεπόμενα, στό σχέδιο τοῦ κινήματος ἐπραγματοποιήθη. Καί διότι στόν στρατό ἐπεκράτησε σύνεσις.

Οἱ κινήματις τῆς 13ης Δεκεμβρίου δέν εἶχαν ψυχὴ. Τά κινήματα δέν γίνονται μέ ἀβρότητα. Εἶναι πράξεις βίας. Ἀπαιτοῦν δυναμικὰς ἐκδηλώσεις. Ἀλλοιῶς ἀπο-

τυγχάνουν. Κι' ὄχι μόνον. Ἐξευτελίζονται ἐκεῖνοι, πού τὰ κάνουν.

Ἡ 13η Δεκεμβρίου δέν ἔχει νά ἐπιδείξη, μία δυναμική ἐκδήλωσι. "Εγγραφα ἔδιναν, τηλεφωνήματα ἐγένοντο, διαταγαί ἐξεδίδοντο, ἀνακοινώσεις ἐδημοσιεύοντο, διαγγέλματα ἐξεπέμποντο, ἀλλά περίστροφα δέν ἐβγαίναν. Κατέρρευσαν δίχως μία πιστολιά.

Εἶχα τότε ἄλλην γνώμην, διά τούς Στρατηγούς. Μετά ἀπεγοητεύθην, δταν εἶδα Στρατηγούς νά συλλαμβάνονται, δίχως ἀντίδρασι καί κατόπιν νά φροντίζουν, διά τήν σύνταξίν των. Ἔτσι εἶναι οἱ Ἐπαναστάται;

Στήν περίπτωσι τῆς συγκρούσεως βασιλέως καί 21ης Ἀπριλίου παρατηρούμεν, ὅτι ἡ Στρατιωτική Ἐπανάστασις διέθετε ἀποφασισμένους Ἀξιωματικούς. Ἐβγαλαν τὰ πιστόλια των καί τὰ ἐπαιξαν ὅλα γιά ὅλα. Δέν ὑπελόγησαν, οὔτε οἰκογένεια, οὔτε σταδιοδρομία, οὔτε κινδύνους. Εὐγε των. Ἀντιθέτως οἱ λεγόμενοι βασιλικοί ἦσαν λόγια πού ἐβασίζοντο μόνον στό γόητρον τοῦ Βασιλέως.

Ὁ Δόβας ἐξέφρασε μίαν ἀπολύτως ἐσφαλμένην γνώμην. Εἶπεν: «*Ἀρκεῖ ἰεμφάνισις τοῦ βασιλέως κι' ὄλοι θά πειθαρχήσουν*». Ἔτσι τοῦλάχιστον ἐπίστευε κι' ὁ Μανέττας, ὁ ὁποῖος ἐπερίμενε μόλις ὁ Ἀγγελῆς ἐδιάβαζε τήν ἐντολήν τού βασιλέως θά παρητεῖτο καί θά τοῦ

παρέδιδε τήν ἡγεσίαν τοῦ ΓΕΣ. Πράγματι θαυμάζω τήν ἀφέλειάν τους.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι οἱ Ἐπαναστάται οὐδόλως υπε-
λόγизαν τόν βασιλέα, ὁ ὅποιος διέθετε ἐπιφανειακή δύ-
ναμι κι' ὄχι ουσιαστική. Οὔτε μία μονάδα, μά οὔτε μία
ἴτο πρόθυμος νά πολεμήσῃ, διά τόν Βασιλέα. Ἡ Ἄερο-
πορία καί τό Ναυτικό θεωρητικῶς ἦσαν μέ τό μέρος του.
Πρακτικῶς ὅμως ἀπεκλείετο νά ἐβομβάρδιζαν στρατεύ-
ματα πιστά στήν Ἐπανάστασιν. "Ὅσα πολεμικά πλοία
ἀπέπλευσαν πρὸς βορρᾶν, ὑπό τὰς διαταγὰς τοῦ Ὑπο-
ναάρχου Ροζάκη, μετὰ ἐπέστρεψαν στὸν ναύσταθμο
μέ κρατούμενο τόν Ροζάκην! πού ἐν πλω παρέδωσε τήν
ἀρχηγίαν τοῦ στόλου, στὸν ἀρχαιότερον Πλοίαρχον.
Καί ἡ Ἄεροπορία τί ἔκανε; Τίποτε. Μερικαί πτήσεις καί
ἐπιστροφή στὰ ἀεροδρόμια. Αἱματοκύλισμα, ὅπως κά-
ποιοι θά ἤθελαν δέν συνέβη. Οἱ φιλοβασιλικοὶ Στρατη-
γοὶ παρεδόθησαν ὁ εἰς μετὰ τοῦ ἄλλου, γεγονός πού
ἐκλόνησε ἀνεπανορθώτως τό κύρος τοῦ ἀξιωματός των.

Οἱ λόγοι ἀποτυχίας εἶναι εὐκόλον νά προσδιορι-
σθοῦν. Εἰδικώτερον τό κίνημα ἀπέτυχε διότι:

α) Δέν τό ἔκαναν πραγματικοὶ Ἐπαναστάται. Οἱ κι-
νηματῖαι δέν εἶχαν τήν ἀποφασιστικότητα καί τό θάρ-
ρος, πού διέθεταν οἱ Ἀξιωματικοὶ τῆς 21ης Ἀπριλίου.

β) Τό σχέδιον ἴτο κακόν. Ἀλλά καί τό χεῖριστον
σχέδιον μπορεῖ νά ἐπιτύχῃ, ἐφόσον τό ὑλοποιοῦν δυνα-

μικοί άνδρες. Τήν 13ην Δεκεμβρίου συνεδυάζετο ένα κακό σχέδιον, μέ ανικάνους εκτελεστάς. Έπομένως ή άποτυχία ύπῆρξε βεβαία.

γ) Οί 'Αξιωματικοί τής 21ης 'Απριλίου ήσαν αυτόφωτοι. Ένώ οί 'Αξιωματικοί τής 13ης Δεκεμβρίου ήσαν έτερόφωτοι. Οί πρώτοι δηλαδή έστηρίζοντο στους έαυτούς των, ενώ οί δεύτεροι στόν βασιλέα.

δ) 'Υπερεξετιμήθησαν αί δυνατότητες τού Κωνσταντίνου από τούς δικούς του και κυρίως από τόν 'Ίδιο. 'Ενόμιζαν ότι μέ ένα διάγγελμα θά άνέτρεπαν μίαν 'Επανάστασιν. 'Ο Κωνσταντίνος δέν ήτο όπως ό πάππος του ό Στρατηλάτης, ούτε δπως ό θεΐος του ό Γεώργιος Β', άκόμη ούτε δπως ό πατήρ του Παύλος, διά νά έμπνεύση πειθαρχίαν στό άτομόν του. 'Απεναντίας ό Παπαδόπουλος και οί συνεπαναστάται του ήσαν προσωπικότητες.

ε) Ούσιαστικῶς εκτός τού έσφαλμένου σχεδίου δέν ύπῆρχε και όργάνωσις ίκανή νά άνατρέψη τήν 21ην 'Απριλίου, πού διέθετε άρίστην όργάνωσιν, στό Σώμα τών 'Αξιωματικῶν.

στ) Συνταγματικῶς, δηλαδή θεωρητικῶς, ό βασιλεύς άρχει τών 'Ενόπλων Δυνάμεων. Στην πρᾶξιν δμως άρχουν οί διοικηταί τών μονάδων. 'Η επίκλησις τής ιδιότητος τού 'Ανωτάτου 'Αρχοντος ως 'Αρχηγού τών 'Ενόπλων Δυνάμεων είναι νομικισμός κι' όχι πραγματισμός. "Όταν προέ-

δρος δημοκρατίας ήτο ό **άνεκδιήγητος** Σαρτζετάκις έπε-
σκέφθη τό ΓΕΣ καί έζήτησε νά ένημερωθῆ, διότι κατά τό
Σύνταγμα άρχει τών **Ένόπλων** Δυνάμεων. Τόν ενημέρω-
σαν επί **θεμάτων**, πού ήγνόει μέ κρυφούς γέλωτας.

ζ) Ό βασιλεύς δέν ήκουσε τάς **συμβουλές** τών Στρα-
τηγών του καί **έκεινοι** δέν **έπέμεναν** εις αúτάς.

η) Τέλος νά **σημειώσωμεν**, ότι τό κίνημα τής 13ης
Δεκεμβρίου δέν εύρε **λαϊκήν άνταπόκρισιν**. "Όταν **έξερ-
ράγη** δέν είδαμε τόν λαόν νά κατέρχεται εις **μαζικάς**
διαδηλώσεις στάς πόλεις, ούτε είδαμε τούς δημοσίους
ύπαλλήλους νά μή πηγαίνουν στά **ύπουργεία** ή τούς δι-
καστάς νά **άπέχουν** τών καθηκόντων των ή τούς **έργά-
τας** νά **κατέρχονται** εις άπεργίαν. **Άντιθέτως** ή 21η
Άπριλίου είχε **λαϊκήν άναγνώρισιν**, άφοϋ ό λαός δέν
άντέστη δταν έκηρύχθη.

Εύτυχως τό κίνημα δέν **έπέτυχε**, διότι εάν **έπετύχα-
νε** **θά** έμπαινε ή χώρα εις μεγάλην **περιπέτειαν**. **Έπειδή:**

α) Πρωτίστως **θά** **έτραυματίζετο** ό Στρατός, διότι οί
Άξιοματικοί τής 21ης **Άπριλίου** **θά** **άπεμακρόνοντο** έκ τού
στρατεύματος, μέ συνέπεια τήν **μείωσιν** τού **άξιωμαχου** του.
Οί δέ **Άξιοματικοί** τής 21ης **Άπριλίου** κατά **κοινήν** όμο-
λογίαν ήσαν οί **άριστείς** τών **Ένόπλων** Δυνάμεων.

β) Ό βασιλεύς **θά** ήτο **άδύνατον** νά **έλέγξη** τήν πο-
λιτικήν κατάστασιν καί τό πολιτικό χάος, τό όποιον **θά**
προεκάλουν οί **κομμουνιστάί** μέ **άπεργίας**, διαδηλώσεις

κ.τ.λ. Τελικώς θά ἠναγκάζετο νά ἐπανεέλθη στήν στρατιωτικήν ἐπέμβασιν, διότι τά κόμματα εἶχαν ἤδη ἀποδείξει τήν ἀνικανότητά των νά κυβερνήσουν τήν χώραν.

γ) Διά νά ἐπικρατήσῃ τό κίνημα, ἐάν ὑποθέσωμεν, ὅτι θά ἐπεκράτει μοιραίως δέν θά ἀπεφεύγετο τό αιματοκύλισμα. Ὁ βασιλεύς ἐπανειλημμένως εἰς δηλώσεις του ἰσχυρίσθη, ὅτι δέν ἠθελε τήν αἵματοχυσίαν. Αὐτό ὅμως δέν ἀληθεύει. Διαψεύδεται ἀπό τās διαταγās, πού εἶχαν ἐκδοθῆ καί προέβλεπαν χρῆσιν ὄπλων! κατά ποῖον; κατά Ἑλλήνων καί μάλιστα Στρατιωτικῶν. Μονάδες τού Στρατοῦ θά ἀλληλοεξοντούτο, ἐπειδή ὁ βασιλεύς ἠθελε ἐπάνοδον στήν ἀποτυχοῦσαν κομματοκρατίαν.

δ) Ὁ Ἀμερικανικός παράγον θά ἐπενέβαινε ρυθμιστικῶς, στά ἐσωτερικά μας, ἀφοῦ ὁ Κωνσταντῖνος εἶχε αὐτοβούλως ζητήσῃ τήν συμπαράστασιν τῶν ΗΠΑ. Θά ἀνεπτύσσετο δηλαδή ἓνα εἶδος ἀφανοῦς ὑποτελείας σιούς ξένους.

ε) Θά ἐπανεήρχοντο οἱ ἐκπεσόντες πολιτικάντηδες μέ ἀγρίας διαθέσεις διωγμῶν τῶν ἀντιφρονούντων, δπως συνέβη μετά τό 1974 καί χειρότερα. Προφανῶς ἓνας νέος διχασμός θά συνεκλόνηζε τήν χώραν. Τά ἀνοτέρο δεινά δέν τά ὑπελόγιζε ὁ βασιλεύς, διότι ἐάν τά ὑπελόγιζε δέν θά προέβαινε, στήν ὄντος ἀντεθνικήν ἐνέργειάν του.

στ) Νά παρατηρήσωμεν, τέλος, ὅτι ἱστορικῶς εἶναι

πρωτοφανές ένας βασιλεύς νά στρέφεται έναντίον τού Στρατού του η μέρος αὐτοῦ. Ὁ βασιλεύς πρέπει νά ἐγγυᾶται τήν ενότητα της στρατιωτικῆς δυνάμεως τού "Ἐθνους κι' ὄχι νά γίνεται διασπαστής της.

Μετά τήν αὐτοεξορίαν τοῦ βασιλέως, στήν Ἰταλίαν, πάλιν ἐσημειώθη κρίσις στήν Ἐπαναστατικὴν Ἐπιτροπήν. Οἱ «σκληροί» ἔλεγαν, ὅτι τώρα ἔχομεν τήν ἀπόλυτον δύναμιν πολιτικὴν καί στρατιωτικὴν. Νά κηρύξωμεν ἐκπτωτον τόν Κωνσταντῖνον καί νά ιδρύσωμεν τήν «Ἑλληνικὴν Πολιτείαν» μέ Ἐθνικόν Κυβερνήτην. Ὅχι δημοκρατία μέ Πρόεδρον, ἀλλά Πολιτείαν μέ Κυδερνήτην. Ὁ Παπαδόπουλος ἀντέδρασε, δίχως ἐπιχειρήματα, δίχως στοιχεῖα. Ἐπιθυμία του ἦτο νά μὴ κηρυχθῆ ἐκπτωτος ὁ βασιλεύς, ὁπότε θά ἐδραστηριοποιεῖτο ἐναντίον τῆς 21ης Ἀπριλίου, ἀλλά νά ἀφήσουν τό θέμα ἀνοικτό. Ἡ ἀπειλή εἶναι ἰσχυροτέρα τῆς ἐκτελέσεως. Ὅσο τό θέμα μένει ἀνοικτό, ὁ βασιλεύς θά σιωπά. Σιγά-σιγά ἀποδυναμοῦται, λησμονεῖται καί θά ἀνήκη στό παρελθόν. Οἱ ὑπόλοιποι Συν/ρχαι συνεφώνησαν μάλλον μέ δυσφορία, διότι ἤθελαν νά ξεκαθαρίσῃ ὀριστικῶς ἡ πολιτειακὴ κατάστασις.

Ὁ Παπαδόπουλος συνεπῆς στήν πολιτικὴ ἀποκοιμίσσεως τοῦ βασιλέως τοῦ ἔστειλε τέσσαρας φορές τόν Ἀγγελῆ στήν Ρώμην, ὁ ὁποῖος τοῦ μετεβίβαζε, ὅτι ἀποφασίς τοῦ Παπαδοπούλου εἶναι νά ἐπανέλθῃ στόν θρό-

νο του, αλλά χρειάζεται χρόνος, διότι οί «σκληροί» αντιδροῦν. Περίπου τὰ ἴδια ἔλεγε καί ὁ ὑπουργός ἐξωτερικῶν Πιπινέλης, πού τόν ἐπεσκέφθη πολλές φορές, ὡς ἀπεσταλμένος της 21ης Ἀπριλίου. Ὁ βασιλεὺς δέν γνωρίζομεν, ἀν ἐπίστευε, ὅσα τού μετέφεραν. Πάντως εἶναι βέβαιον, ὅτι καθ' ὄλο τό διάστημα, πού εὐρίσκετο στήν Ἰταλία δέν ἔκανε, οὔτε μία δήλωσι ἐναντίον της 21ης Ἀπριλίου, ἢ ὁποία κανονικῶς τού ἐδίδε τήν βασιλικήν χορηγίαν.

Ἀπό τήν 13ην Δεκεμβρίου 1967 μέχρι τήν 25ην Μαΐου 1973 δηλαδή ἐπί πενταετίαν περίπου ὁ βασιλεὺς οὐδέν εἶπεν καί πολύ περισσότερο οὐδέν ἐπραξε, κατά τῆς Ἐπαναστάσεως. Τήν 23ην Μαΐου 1973 ἔγινε τό κίνημα στό πολεμικό ναυτικό, μέ τό ὅποιον ὁ βασιλεὺς εἶχε σχέσιν καί πρό τῆς κηρύξεώς του καί μετὰ τήν καταστολήν του.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι ὁ βασιλεὺς ἐγνώριζε καί ἐνέκρινε τό κίνημα. Ὅταν κατεστάλη δέν ἤξερε τί νά δηλώσῃ. Ἐάν ἔλεγε, ὅτι συμμετεῖχε καθ' ἰονδήποτε τρόπον θά προεκάλει τήν ὀργήν τῆς Ἐπαναστάσεως. Ἐάν τό κατεδίκαζε θά ἀπεγοήτευε καί οὐσιαστικῶς θά ἐπρόδιδε τούς βασιλόφρονas Ἀξιωματικούς, πού ἐκινήθησαν καί θά ἐδείκνυε, ὅτι συμπορεύεται μέ τήν 21ην Ἀπριλίου.

Ἔτσι εὐρισκόμενος εἰς δύσκολον θέσιν περιωρίσθη νά ἀνακοινώσουν «μέλη τοῦ περιβάλλοντός του» τήν

έκπληξίν των, πού ἀναμιγνύεται τό όνομα τού βασιλέως στό κίνημα, διά τό όποιον ό Βασιλεύς δέν κάνει δήλωσιν, καθόσον «*άπό τίς 13 Δεκεμβρίου 1967 άπαρχή τής εξορίας του στην Ίταλία, ό βασιλεύς έχει άρνηθή νά προβή σέ όποιαδήποτε δήλωσι για τήν κατάστασι στην Έλλάδα. Καί δέν έχει τήν πρόθεσι νά μεταβάλη τήν γραμμή του.*».

Η ΚΥΠ είχε συγκεντρώσει όλας τάς άποδείξεις, διά τήν συμμετοχήν τού Βασιλέως στό κίνημα, διότι παρηκολούθει τόν άποταχθέντα Ταγματάρχην Άρναούτην, ό όποιος έπραγματοποιεί έπαφάς μέ Άξιωματικούς, διενήργει έβρανον μεταξύ έφοπλιστών και τό άφελέστατον έπεδίωξε νά άγοράση όπλα, άπό τήν Άίγυπτον. Ό ύπεύθυνος τής Αιγυπτιακής ΚΥΠ στην Έλλάδα Ματάλα παρέδωσε στον Λαδά όλα τά σχετικά μέ τάς διαπραγματεύσεις (ονόματα, τηλέφωνα, ήμερομηνία συναντήσεων κ.τ.λ.). Ό Παπαδόπουλος έσχημάτισε έναν φάκελλον και προειδοποίησε τόν Βασιλέα, ό όποϊος ήρνήθη, ότι τό έγνώριζε. Όσοτόσον στην Έλλάδα θά δοθούν τά στοιχεία, στην δημοσιότητα μέ ανακοίνωσι τού Υπουργείου Έθνικης Άμύνης, πού άποδεικνύουν, ότι ό Βασιλεύς εύρίσκετο εις έπαφήν μέ τούς κινηματίας τού ναυτικού, καθώς και ό Καραμανλής.

Ή Έπαναστατική Έπιτροπή, πού συνήλθε μετά τήν καταστολήν τού κινήματος τού ναυτικού έθεσε τόν Πα-

παδόπουλο, πρό τών εὐθυνῶν του. Ὁ Μπαλόπουλος εἶναι καταπέλτης. Αυτός υποβάλλει τήν εἰσήγησίν του, τήν ὁποῖαν ὁ σιωπηλός Παπαδόπουλος κάνει ἐξ ὀλοκλήρου δεκτὴ μ' ἓνα νεῦμα του. Δέν ἴτο δυνατόν νά ἀφήση ἐκκρεμότητα μέ τόν βασιλέα καί αὐριο, μεθαύριο νά ἔχωμεν νέαν ἀναταραχήν στήν Ἑλλάδα. Αἱ ἀποφάσεις πού ὁμοφώνως ἐλήφθησαν εἶναι αἱ ἑξῆς: 1. Μέ ἀποφασίν τού Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καταργεῖται ἡ βασιλεία καί ἐγκαθιδρύεται ἐν Ἑλλάδι πολίτευμα Προεδρικής Κοινοβουλευτικῆς Δημοκρατίας. 2. Προσωρινός Πρόεδρος Δημοκρατίας ὀρίζεται ὁ Ἀρχηγός τῆς Ἐπαναστάσεως τῆς 21ης Ἀπριλίου Παπαδόπουλος, ὁ ὅποιος παραλλήλως θά ἀσκῆ καί τά καθήκοντα τού πρωθυπουργοῦ. 3. Τήν 29ην Ἰουλίου 1973 θά διεξαχθῆ δημοψήφισμα, διά νά ἀποφασίσῃ καί ὁ Λαός. 4. Ὁ Στρατηγός Ἀγγελῆς ὀρίζεται Ἀντιπρόεδρος τῆς Δημοκρατίας. 5. Ἀπαλλοτριῶνται ἡ κινητή καί ἀκίνητος περιουσία τού βασιλέως καί τῆς οικογενείας του. 6. Ἀφαιροῦνται ἀπό παντοῦ αἱ φωτογραφίαι τού βασιλέως καί οἱ βασιλικοί θυρεοί. 7. Ἀλλάζει ἡ μεγάλη σφραγίς τοῦ κράτους, πού δέν θά φέρῃ τού λοιποῦ Στέμμα καί Βασιλικό θυρεό, ἀλλά τό ἔμβλημα τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ ἀναγεννωμένου Φοίνικος καί τās λέξεις «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ». 8. Ἀπό ὄρκους, δικαστικός ἀποφάσεις κ.τ.λ. ἡ λέξις «βασιλεύς» ἀντικαθίσταται μέ τό «πρόεδρος τῆς δημοκρατίας». 9. Καταργεῖται ἡ

βασιλική χορηγία. 10. Ἐκλήθη ἡ Ἱερά Σύνοδος καί ἔδω-
σε ἐντολήν νά μή ψάλλεται τό «πολυχρόνιον τοῦ βασι-
λέως» εἰς τάς Ἐκκλησίας.

Ἡ πολιτειακή μεταβολή ἤρchiσε τήν 1ην Ἰουνίου
1973. Τό πρωῖ ἐκείνης τῆς ἡμέρας τό Ὑπουργικόν Συμ-
βούλιον ὑπέγραψε Συντακτικὴν Πρᾶξιν «περὶ ἐγκαθι-
δρύσεως Πολιτεύματος Προεδρικῆς Κοινοβουλευτικῆς
Δημοκρατίας, τροποποιήσεως τοῦ Συντάγματος καί διε-
νεργείας δημοψηφίσματος». Τό μεσημέρι τῆς ἰδίας ἡμέ-
ρας ὁ Παπαδόπουλος μέ διάγγελμά του ἀναγγέλλει,
στόν Ἑλληνικό Λαό τήν ἀλλαγὴν τοῦ πολιτεύματος κι-
᾽ ὅτι ἀναλαμβάνει αὐτοπροσώπως τό ἀξίωμα τοῦ Προέ-
δρου τῆς Δημοκρατίας καί προκηρύσσει δημοψήφισμα.

Ἡ σύγκρουσις βασιλέως-21ης Ἀπριλίου κατέληξε
τελικῶς στήν νίκην τῆς τελευταίας, τόσον ἀπό δυνα-
μικῆς, ὅσο καί ἀπό νομικῆς πλευράς. Ὁ Παπαδόπουλος
πάντως δέν θά φανῆ μικρόψυχος. Δέν ἔκαυχῆθη, οὔτε
ὑπερηφανεύθη. Ἐπίσης στό θέμα τῆς βασιλικῆς περιου-
σίας ἐφέρθη μέ ἀξιοπρέπειαν καί δέν ἐκλείψε τά κινη-
τά καί τά ἀκίνητα τοῦ βασιλέως, ὅπως ἐπραξαν οἱ δημο-
κράται, μετά τό Καραμανλικό δημοψήφισμα.

Τόν Αὐγούστον τοῦ 1973 ὁ Παπαδόπουλος κατεί-
χε τό ὕπατον ἀξίωμα τῆς Πολιτείας. Ἐφαίνετο παντο-
δύναμος. Ἡ ἀδυσώπητος ὁμως μοῖρα τοῦ ἐπεφύλαττε
θλιβερόν μέλλον. Μετά τρεῖς μήνας θά συλληφθῆ καί

υστερα από 26 χρόνια φυλακῆς θά σβήση, από καρκίνο, στό κρεββάτι ἑνός κρατικου νοσοκομείου.

Ὁ Κωνσταντίνος μετά από μακράν καί ἀδικαιολόγητον σιωπὴν εκδίδει τὴν 2αν Ἰουνίου 1973 ἀπὸ τὴν Ρώμην διάγγελμα, πρὸς τόν Ἑλληνικόν Λαόν, στόν ὅποιο ἀρνεῖται κατηγορηματικῶς, ὅτι εἶχε συμμετοχὴ στό κίνημα του ναυτικου καί διαπράττει τό σφάλμα νά δηλώσῃ ἀκριβῶς αὐτό, πού διεκήρυτε καί ἤθελε ὁ Παπαδόπουλος δηλαδή ὅτι ὑπερψήφισις (ΝΑΙ) τοῦ Συντάγματος ἐσήμαινε ἀποδοχὴ τῆς 21ης Ἀπριλίου ἐνώ καταψήφισις (ΟΧΙ) ἐσήμαινε καταδίκη της.

Μολονότι ἐδήλωνε ὅτι δέν εἶχε ἀνάμειξιν στὴν κίνηση τοῦ ναυτικῆς τὴν ἐνέκρινε καί τὴν ἐθεώρει «*ὑπόθεσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ*» καί περισσότερον σαφῶς τὴν 4ην Ἰουνίου εἰς συνέντευξιν του στὴν Ἀγγλικὴν Ραδιοφωνία BBC ἀνεγνώρισεν, ὅτι ἔδωσε «*ἠθικὴ ὑποστήριξις*» στοὺς κινηματίας, τὴν κίνησιν τῶν ὁποίων ἀντελαμβάνετο ὡς «*ἔκφρασι ἀπορρίψεως τῆς τυραννίας*». Ὁ Ἀγγλος δημοσιογράφος εὐλόγως ἐρωτᾷ: «*Ἐάν δέν ὑπεστηρίζατε τό κίνημα τοῦ Ναυτικοῦ, ὅπως ἰσχυρίζονται εἰς τὰς Ἀθήνας, τί κάνατε ὅλο αὐτό τό διάστημα τῶν πεντέμισυ ἐτῶν πού παρεμείνατε ἐν ἐξορία;*». Ὁ βασιλεὺς ἀπάντησε ἀορίστως ὅτι: «*προσπαθοῦσα ὅλο αὐτό τό διάστημα νά πείσω ὅλους τοὺς φίλους τοῦ λαοῦ μου νά ἀσκήσουν πίεσιν ἐπὶ τοῦ καθεστώτος γιὰ νά ἀρχίσῃ*

μιά εξέλικτική διαδικασία πού θά ὀδηγοῦσε σέ αποκατάσσει τῶν ἐλευθέρωνθεσμῶν».

Ποῖοι ἦσαν οἱ φίλοι τοῦ λαοῦ του καί πώς αὐτοῖ οἱ φίλοι θά ἐπίεζαν τό Στρατιωτικό Καθεστῶς εἶναι ἀγνωστον. Φυσικά ὁμως ἡ Χούντα δέν ἐπρόκειτο νά πέσει, ἀπό πιέσεις φίλων τοῦ λαοῦ. Ἐδῶ δέν τήν ἀνέτρεπε ὁ ἴδιος ὁ λαός θά τήν ἀνέτρεπαν οἱ φίλοι του; Τό ἀληθές εἶναι, ὅτι ὅσον ὁ βασιλεὺς ἐπίστευε αὐταπατῶμενος ὅτι ἡ 21η Ἀπριλίου θά τόν ἐπανέφερε στόν θρόνο παρέμενε σιωπηλός. Μόλις τόν ἐκήρυξε ἔκπρωτον, ἀμέσως τήν ἐπομένην ἀπύθυνε διάγγελμα πρὸς τόν Ἑλληνικόν Λαόν καί ἐδραστηριοποιήθη ἐναντίον τῆς Χούντας μέ συνεντεύξεις, ἐπαφάς κ.τ.λ.

Ἀπό τόν Ἰούνιον ἤρχισε μία εκστρατεία θά ἐλέγαμε προεκλογικοῦ ἀγῶνος. Οἱ πολιτικάντηδες ἦσαν διχασμένοι. Ὁ Μαρκεζίνης ἀνεκοίνωσε, ὅτι θά ψηφίσῃ ΝΑΙ δηλαδή ὑπὲρ τοῦ Συντάγματος, πού κατέλυε τήν βασιλεία καί ἐγκαθίδρυε προεδρευομένη δημοκρατία. Ὁ Ἀ. Παπανδρέου προέτρεψε τούς οπαδούς του νά ψηφίσουν Λευκό. Οἱ κομμουνισταί ἀντεμετώπιζαν τό δίλημμα. Μέ τό ΝΑΙ ἐψήφισαν ὑπὲρ τῆς 21ης Ἀπριλίου, μέ τό ΟΧΙ ἐψήφισαν ὑπὲρ τῆς βασιλείας. Δέν ἤξεραν τί νά κάνουν. Τό πιθανώτερον εἶναι νά ἀπεῖχον τῆς ψηφοφορίας. Ἄλλως τε ἦσαν καί πολυδιασπασμένοι. Ὁ δικομματισμός (ΕΡΕ-ΕΚ) ὠργάνωσε ὑπὸ τήν Προεδρίαν τοῦ Κανελλοπούλου

μίαν «κοινοβουλευτικήν επιτροπήν διά τήν αποκατάστασιν τής δημοκρατικής νομιμότητος» στήν ὁποίαν μετεῖχον ὁ Ράλλης, ὁ Μαύρος, ὁ Ζίγδης, ὁ Παπασπύρου κ.ά. οἱ ὅποιοι ἐπροπαγάνδισαν τό ΟΧΙ ἤσαν δηλαδή ὑπέρ τής βασιλείας. Ἄργότερον ὅλοι οἱ παραπάνω στό δημοψήφισμα τοῦ Καραμανλή ἐψήφισαν ἐναντίον τής βασιλείας!

Τό δημοψήφισμα πού διεξήχθη τήν 29ην Ἰουλίου ὑπό συνθήκας ἐλευθερίας εἶχε ἀποτέλεσμα: ὑπέρ τοῦ ΝΑΙ τό 78.4% τῶν ψηφισάντων (3.870.124 ψήφοι) ὑπέρ τοῦ ΟΧΙ τό 21.6% (1.064.300 ψήφοι) καί ἡ ἀποχή ἀνῆλθε στό 14,5%.

Τήν 13ην Αυγούστου 1973 ὁ Ἄρειος Πάγος ἐπεκύρωσε τό ἀνωτέρω ἀποτέλεσμα κι' ἔτσι τό Ἄνωτατο Δικαστήριον τής χώρας μέ τήν ὑπ' ἀριθμ. 753/1973 ἀπόφασιν τής Ὀλομελείας του ἐνομιμοποίησε τήν ἀλλαγὴν τοῦ πολιτεύματος καί τό καθεστῶς, τό ὁποῖον ἀργότερον οἱ κ. Ἄρεοπαγίται κατήγγειλαν ὡς παράνομον!

Ἡ ἀναχώρησις τοῦ Βασιλέως ἀπό τήν Ἑλλάδα ἀπέτελεσε σοβαρόν λάθος του, διότι α) ἀν παρέμενε ἐδῶ θά ἦτο, στό ἐπίκεντρο τῶν πολιτικῶν ἐξελίξεων, ἐνώ μεταβαίνων στό ἐξωτερικό, τό ἐπίκεντρον τῶν ἐξελίξεων περιήλθε στόν Παπαδόπουλον, β) ἔδωσε τήν ἐντύπωσιν, ὅτι εγκατέλειψε τούς δικούς του, γ) ὁ Παπαδόπουλος δέν θά κατεδίωκε τούς βασιλόφρονας Ἀξιωματικούς μέ τόν βασιλέα παρόντα, ἐντός τής Ἑλλάδος, δ) ὁ

διεθνής παράγων (ξένα κράτη, διεθνεῖς ὀργανισμοὶ κ.τ.λ.) θά ἐκινουῦντο ἀποτελεσματικώτερον μέ τόν βασιλέα εὐρισκόμενον, στήν Ἑλλάδα καί ε) ἡ παρουσία τοῦ βασιλέως στήν Ἑλλάδα καί τῆς Κυβερνήσεως του θά ἐδημιούργει δισεπίλυτα προβλήματα στόν Παπαδόπουλον, ἐνῶ τώρα πού ἐφυγε ἐκτός Ἑλλάδος ὥρισε Ἀντιβασιλέα τόν Στρατηγὸ Ζωῖτάκη καί συνεχίσθη ἡ ὁμαλὴ λειτουργία τοῦ κράτους.

Πάντως ὁ Παπαδόπουλος δέν ὑπετίμησε τόν βασιλέα, ὡς ἀντίπαλον. Ἦτο ἀρκετὰ εὐφυῆς, διὰ νά κάνη τέτοιο λάθος. Ἀμέσως μετὰ τὴν φυγὴν τοῦ Βασιλέως ἐδῶσε ἐντολή, στόν πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος στήν Ρώμην Πούμπουρα νά παρακαλέσῃ τόν βασιλέα νά μὴ προβῆ εἰς δηλώσεις, διότι αὐταὶ θά ἐπιδεινώσουν τὴν κατάστασιν καί θά δυσκολεύσουν τὴν ἐπάνοδον τοῦ βασιλέως. Τὴν ἐπομένην 14ην Δεκεμβρίου 1967 ὁ ἴδιος ὁ Παπαδόπουλος τηλεφωνεῖ στόν βασιλέα. Στὸ τηλεφῶνημα ἀπαντᾷ ὁ Αὐτάρχης Παπάγος. Ὁ Παπαδόπουλος παρακαλεῖ ἐκ νέου ὁ βασιλεὺς νά μείνῃ ἡσυχος, ὥστε νά μὴ φθάσωμεν εἰς διχασμόν, ἀλλὰ νά προετοιμάσωμεν τό ἔδαφος δι' ἐπιστροφὴν τοῦ Βασιλέως. Ὁ Παπάγος μεταφέρων τὴν ἄποψιν τοῦ Βασιλέως λέγει, ὅτι εἶναι πολὺ δυσαρεστημένος, ἐπειδὴ ἀνέλαβε Ἀντιβασιλεύς. Ὁ Παπαδόπουλος δικαιολογεῖται εὐστόχως, ὅτι ἀφοῦ ἀνεχώρησε ὁ Βασιλεὺς ἐπρεπε νά τηρηθῆ ἡ

συνταγματική τάξις κι' άλλα νομικίστικα, στά όποια ό Παπαδόπουλος ήτο καλλίτερος άπό νομικός. Ή είσήγησις τουΰ Παπαδοπούλου νά μή κοποϋν αί γέφυραι μεταξύ των ήκούετο εϋχαρίστως. Επί πλέον όταν στό τέλος ό Παπαδόπουλος παρεκάλεσε νά ύποβληθοϋν «τά *σέβη του στον Μεγαλειότατο*» έπεκράτησε κλίμα αισιοδοξίας. Ό βασιλεύς φαίνεται δέν άντελήφθη, ότι αναγκαία επιδίωξις τουΰ Παπαδοπούλου ήτο ή άδράνεια τουΰ βασιλέως, ώστε ή 21η Άπριλίου νά ίσορροπήση, άπό τήν αναστάτωσιν στον Στρατόν και στον λαόν, πού προεκάλεσε τό κίνημα τουΰ Κωνσταντίνου.

Πρός τόν σκοπόν τής άδρανείας τουΰ βασιλέως συνέτειναν αί άμεσοί έπαφαί προσωπικοτήτων, πού ό Παπαδόπουλος επειγόντως έστειλε στην Ρώμη. Τήν 15ην Δεκεμβρίου έρχεται στην Ρώμη ό Πιπινέλης, πού συνιστά άποκατάστασιν των σχέσεων βασιλέως-επαναστάσεως. Τήν 16ην Δεκεμβρίου φθάνει τό πρωΐ, στην πρεσβεία μας ό Άρχιεπίσκοπος Ήρώνυμος, πού τάσσεται υπέρ τής συμφιλίωσεως κ.ά. Ό βασιλεύς συμβουλεύεται μέ τούς άνθρώπους του. Παρόντες ό Κόλλιας κι' ό Σπαντιδάκης. Ό καθένας λέγει τά δικά του. Μόνον ό Κόλλιας άν και άσχετος μέ τήν πολιτικήν διατυπώνει επανειλημμένως και επιμόνως όρθήν πρότασιν: νά μεταβή ό βασιλεύς αίφνιδιαστικώς, στην Έλλάδα και συγκεκριμένως στην Κέρκυρα. Άκολουθοϋν τας έπομένας τρεις ημέρας νέαι συσκέ-

ψεις. Ὁ Κόλλιας ἐξακολουθεῖ νά προτείνει τήν μετάβασιν τοῦ βασιλέως ἀν ὄχι στήν πρωτεύουσα, τούλάχιστον στήν Κέρκυρα καί νά φέρη τήν Χούντα, πρό τετελεσμένου γεγονότος. Ἀπό τήν ἀντίδρασιν τοῦ Παπαδοπούλου θά καταλάβουν τάς ἀληθεῖς προθέσεις του. Πώς θά ἀντιδράσῃ; θά διώξῃ τόν βασιλέα, μέ ὅλας τάς δυσμενεῖς συνεπείας, ἰδίως στό ἐξωτερικόν ἢ θά τόν δεχθῇ; ὅποτε τόν καθιστά ἐνεργόν πολιτικόν παράγοντα. Ὁ Βασιλεύς καί τό περιβάλλον του ἀπορρίπτουν τήν μόνην πρᾶξιν, πού ἐνδεχομένως θά διέσωζε τόν θρόνον καί ἀφήνουν τήν πρωτοβουλίαν στόν Παπαδόπουλον, ὁ ὅποιος ἡσυχάζει κι' ἀπό τούς σκληρούς.

Οἱ Συν/ρχει ἀντεμετώπισαν τήν περίπτωσιν τῆς ἀπροσκλήτου ἀφίξεως τοῦ Κωνσταντίνου στήν Ἑλλάδα. Ἐλέχθησαν διάφορα, ἀλλ' ἐβάρυνε ἡ ἀπειλή τοῦ Ἀσλανίδου: «*Ἄν ἐλθῇ θά τόν σκοτώσω*». Ὁ Παπαδόπουλος ἀνυσύχνησε καί κάτι ἠθέλησε νά σχολιάσῃ. Ἐπεμβαίνει ὁ Μπαλόπουλος, ὁ ὁποῖος συμφωνεῖ μέ τόν Ἀσλανίδη καί προσθέτει «*νά προειδοποιηθῇ γιά νά ξέρῃ τί τόν περιμένει*». Ὁ Κωνσταντίνος Παπαδόπουλος, πού πάντα ὑπῆρξε συνετός ἀπευθυνόμενος στόν ἀδελφό του, τοῦ λέγει: «*νά καταλαγιάσῃ ὁ κουρνιαχτός. Νά μή πάρομε ἀπόφασιν ἐν θερμῷ. Νομίζω ὅτι πρέπει νά δίνουμε σοβαρές ἐλπίδες στόν βασιλέα, ὅτι θά γυρίσῃ μέ τήν συγκατάθεσιν τῆς Ἐπαναστάσεως, ὥστε νά μή*

δράση έναντίον μας και μέ τόν καιρό βλέπουμε. Σάν πρώτο βήμα θεωρώ σήμερα νά τοῦ ἀνακοινώσουμε ὅτι θά τοῦ ἐμβάζουμε τήν χορηγία, ὅπου θέλει, στό ἔξωτε- ρικό. Μεθαύριο ἔχουμε Χριστούγεννα, στείλε του ἕνα τηλεγράφημα μέ εὐχές γιά τίς γιορτές και συζητήσεις ἐπί συζητήσεων, μέχρι νά ἀτονήσῃ τό θέμα». Ὁ Λέκ- κας, ὁ Μέξης κι' ὁ Ρουφογάλης συνεφώνησαν, εἰς αὐ- τήν τήν παραπλανητικήν πολιτικήν, πρὸς μεγάλην ἀνα- κούφισα τοῦ Παπαδοπούλου. «Κύριοι» εἶπε, μέ τό γνω- στόν του ὕφος «θὰ ἐφαρμόσωμεν τήν ἀρχήν τοῦ Στά- λιν, κατὰ τήν ὁποίαν τό νά λέγησιν εἶναι ἕνα πράγμα, τό νά κάνησιν εἶναι ἄλλο πράγμα. Αὐτά τά δύο πράγματα δέν εἶναι ἀπραίτητο νά ταυτίζωνται». Οἱ παριστάμενοι τόν ἐκύτταξαν μέ θαυμασμό. Τοῦ λοιποῦ ὁ Παπαδόπου- λος θά στέλλῃ στόν βασιλέα ἀπεσταλμένους νά συζη- τούν μαζί του, θά δηλώσῃ Βασιλόφρων, ἀλλά δέν θά προχωρήσῃ περαιτέρω, διότι ὑποτίθεται θά τόν ἐμποδίσουν οἱ σκληροί, τοὺς ὁποίους μέ τόν χρόνο θά πείσῃ νά δε- χθοῦν τήν ἐπιστροφὴν τοῦ Κωνσταντίνου. Σέ πόσον χρόνον; ὁ Ἄσλανίδης θά τόν ὀρίσῃ: «Ἄνζήσουμε ὅλοι 105 ἔτη θά δούμε τόν βασιλέα στήν Ἑλλάδα».

Ὁ Καραμανλῆς ἦτο πραγματιστής ἰδίως δταν ἐπρό- κειτο, διά τό συμφέρον του. Ὡς ἐκ τούτου δέν ἐπίστευε, ὅτι ἡ 21η Ἀπριλίου μπορεῖ νά ἀνατραπῇ δι' ἀντικινή- ματος ἢ μέ τήν λεγομένην «ἀντίσταση». Οὔτε ἐπίστευε,

ὅτι οἱ ξένοι δύνανται νά ἀναιρέψουν τό Στρατιωτικό Καθεστῶς. Νά βοηθήσουν ναί, ἀλλ' ὄχι παραπάνω. Ἡ 21η Ἀπριλίου ἀπό τήν πρώτην στιγμήν ὁ Καραμανλῆς ἐπίστευε, ὅτι θά πέση μόνον μετά ἀπό «ἐθνικήν περιπέτειαν». Τάς σκέψεις του αὐτάς, πού εἶναι ἀπολύτως ὀρθαί, τάς μετέδωσε στόν Βασιλέα, διά τοῦ Ἀρναούτη, μέ τόν ὅποιον εἶχε συνομιλίαν τόν Ὀκτώβριον του 1967, στό Παρίσι.

Ὁ Ἀρναούτης μέ τήν ιδιότητά του, ὡς προσωπικός γραμματεὺς τοῦ Βασιλέως μετέβη τότε στό Παρίσι, διά νά ἐνημερώσῃ τόν Καραμανλή, ὅτι ὁ βασιλεὺς πρόκειται νά κηρύξῃ ἐπανάστασιν κατὰ τῆς 21ης Ἀπριλίου.

Αὐτά πού προανέφερα δέν εἶναι φαντασίαι μου. Ἡ «Ἀκρόπολις» (13-1-1980) εἰς δημοσίευσμά της μέ τίτλον «Ἡ ἀντεπανάστασις τοῦ Κωνσταντίνου» παραθέτει τόν διάλογον Καραμανλή - Ἀρναούτη:

«—Προσέξατε, γιατί ἡ προσπάθεια ἀναιροπῆς τους εἶναι πράγμα πάρα πολύ σοβαρό. Δέν πρέπει νά ἐκδηλωθῇ καί νά ἀποτύχῃ, γιατί τότε θά σταθεροποιηθοῦν γιά καλά καί τά ἀντίποινά τους θά εἶναι φοβερά.

- Ὁ Βασιλεὺς νομίζει ὅτι μπορεῖ νά τοὺς ἀνατρέψῃ εύκολα, διά τοῦ στρατοῦ. Πολλές μεγάλες μονάδες πού εἶχαν αἰφνιδισθῆ τήν 21η Ἀπριλίου, εἶναι τώρα ἐτοιμες νά τόν ἀκολουθήσουν.

- Προσέξατε, επαναλαμβάνω. Κάθε στρατιωτικό κί-

νημα φέρει τόν παράγοντα τοῦ τυχοδιωκτισμοῦ. Είναι κάτι πολύ ἐπικίνδυνο, γιατί ἡ ἀποτυχία του ἐπιφέρει τό ἀκριβῶς ἀντίθετο ἀποτέλεσμα. Τόσο περισσότερο όταν δέν ἐπιτυχάνη τόν αἰφνιδιασμό. Καί τό καθεστώς τών συνταγματαρχών δέν φαίνεται πώς μπορεῖ νά αἰφνιδιασθῆ εύκολα.

- Καί τί θά κάνουμε;

- Θά σάς ὑποδείξω ἄλλον δρόμο, πιά ἀσφαλῆ, πιά ὀμαλό καί πιά ἀποτελεσματικό. Δέν πρέπει νά βιασθῆτε, γιατί πρέπει νά ἔλθῃ ἡ κατάλληλη στιγμή. Ἐντός ολίγου θά διέλθῃ κάποια σοβαρή δοκιμασία τό καθεστώς τών Ἀθηνῶν, πού θά οφείλεται σέ ἐθνική περιπέτεια. Ἐγώ δέν εἶμαι εἰς θέσιν νά ἀποτρέψω αὐτήν τήν περιπέτεια. Ἀλλά τότε θά εἶναι ἡ κατάλληλη στιγμή γιά νά ἐνεργήσῃ ὁ Βασιλεύς...

Ἦξι κίνημα ἀπ' εὐθείας. Ἀλλά ὁ βασιλεύς σάν ρυθμιστής τοῦ πολιτεύματος, οφείλει νά ἐπέμβῃ γιά νά ἀντιμετωπισθῆ ἡ περιπέτεια, σχηματίζοντας νέα κυβέρνησι μέ ἐθνική σύνθεσι, ἀντικαθιστώντας τόν πρωθυπουργό Κόλλια μέ προσωπικότητα πανεθνικῆς ἀπηχήσεως...

Θά διευκολύνω ἐγώ τήν κατάστασι ἀπό ἐδῶ. Ὄταν θά ἔλθῃ ἡ ἐθνική περιπέτεια, τότε θά ὑψώσω τήν φωνή μου. Θά κατηγορήσω εὐθέως τοὺς συνταγματάρχες, θά καλέσω αὐτούς νά ἀποχωρήσουν καί τοὺς ἀξιοματικούς

γενικά νά τούς ανατρέψουν άν δέν θελήσουν εκουσίως νά παραχωρήσουν τήν έξουσίαν».

Μία φορά, πού ό Κωνσταντῖνος έπρεπε νά άκούση τόν Καραμανλή δέν τόν ήκουσε. "Όσα επεσήμανε ό «έθνάρχης» ήσαν σωστά. Τό άπέδειξε ή έθνική περιπέτεια στην Κύπρο μέ τά γεγονότα της Κοφίνου καί τήν Έλληνοτουρκικήν κρίσιν, τήν όποίαν άντεμετώπισε επιτυχώς ό εύέλικτος Παπαδόπουλος. Ξαναήλθε ή έθνική περιπέτεια πάλιν στην Κύπρον μέ τήν ανατροπή τού Μακαρίου καί τήν επέμβασι τών Τούρκων. Άλλά τώρα ό Ίωαννίδης δέν κατώρθωσε νά άνταπεξέλθη κι' έπεσε ή 21η Άπριλίου, διά νά αναλάβη τήν έξουσίαν ή «προσωπικότης μέ πανεθνική άπήχησι» πού ό Καραμανλής ήννόει τόν εαυτόν του.

Συμπεράσματα

1. Ό βασιλεύς Κωνσταντῖνος, μετά γενναιότητος καί άποφασιστικότητος έκινήθη εναντίον τής 21ης Άπριλίου, άλλ' άπέτυχε έξ αιτίας άνικάνων ή άδυνάμων συνεργατών καί έλλειψιν άποτελεσματικοῦ σχεδίου.

2. Ό βασιλεύς συνέδεσε τόν θρόνον μέ τήν δημοκρατίαν, ή όποία όταν έπεκράτησε κατήργησε τήν βασιλείαν. Έπομένως ό βασιλεύς έδωσε στην δημοκρατίαν τά πάντα κι' εκείνη τού έστέρησε τά πάντα.

Γ. Γεωργαλίδης. Ένα φωτεινό πολιτικό μυαλό, πού παραδόξως έχρησιμοποίησε ή 21η Απριλίου, δι' όλίγον.

3. Ὁ βασιλεύς διέπραξε τό λάθος νά δείξη ἐμπιστοσύνην στόν Καραμανλῆ καί δέν ήλθε ἀμέσως μέ τήν μεταπολίτευσιν, στήν Ἑλλάδα ἀλλά ἐπερίμενε νά τόν καλέσουν.

4. Ἡ 21η Ἀπριλίου παρά τό κίνημα τοῦ βασιλέως δέν τόν ἐκήρυξε ἔκπτωτον, ἀλλά τό ἔκανε ἀργότερον, ὅταν προεκλήθη μέ τό κίνημα τοῦ Ναυτικού.

5. Ὁ βασιλεύς δέν μετείχε ἐνεργῶς ὁ ἴδιος στό κίνημα τοῦ Ναυτικού. Τό ἐγνώριζε, τό ἐνέκρινε καί μετά ἐβοήθησε τούς λαβόντας μέρος εἰς ἐκεῖνο.

6. Η «ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ

ΕΥΡΙΣΚΟΜΕΝΟΣ ΔΙΠΛΑ ΣΤΟΝ ΛΑΔΑ ΓΝΩΡΙΖΩ ΕΞ ΙΔΙΑΣ ΑΝΤΙΛΗ-

ψεως τὰ πάντα, διὰ τὴν «*αντίσταση κατά τῆς Χούντας*».

Κατ' ἀρχὴν ἡ συντριπτικὴ πλειοψηφία τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ ἀπεδέχθη τὴν 21ην Ἀπριλίου. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἱστορικὴ ἀλήθεια. Αὐτὴ εἶναι ἡ πολιτικὴ πραγματικότης. Μaziκαὶ λαϊκαὶ ἐκδηλώσεις, ἐναντίον τοῦ Στρατιωτικοῦ καθεστώτος δέν ἐγίναν. Οὔτε μία. "Ὅπως δέν ἐσημειώθησαν ἀντιδράσεις, ἐκ μέρους τῶν ὀργανωμένων κοινωνικῶν, συνδικαλιστικῶν, πνευματικῶν, οἰκονομικῶν κ.τ.λ. δυνάμεων τοῦ Ἔθνους. Δηλαδή δέν εἶδαμε τούς δικαστάς καί εἰσαγγελεῖς, μόλις συνέβη ἡ 21η Ἀπριλίου νά μὴ ἐπὶγαῖναν, στὰ δικαστήρια, ὅποτε μοιραίως θά ἀνετρέπετο τό καθεστῶς, οὔτε εἶδαμε τὴν ΑΔΕΔΥ,

τήν ΓΣΕΕ κ.ἄ. νά κηρύσσουν γενική ἀπεργίαν, οὔτε εἶδαμε τήν Ἑνωσι Συντακτῶν νά καλή τοὺς δημοσιογράφους νά μὴ γράφουν ἢ τὰς Συγκλήτους τῶν Πανεπιστημίων νά μὴ προσέρχωνται στὰ καθήκοντά των ἢ τήν Ἀκαδημία νά ἐκδίδη ἀνακοίνωσι, κατὰ τῆς Χούντας καὶ νά ἔπαυε τὰς ἐργασίας τῆς ἢ ὁ καλλιτεχνικός κόσμος νά κλείνη τὰ θέατρα καὶ νά σταματᾷ τήν δημιουργία του, εἰς ἔνδειξιν τοῦλάχιστον διαμαρτυρίας, διὰ τήν κατάργησιν τῆς δημοκρατίας.

Ἐν συνεχείᾳ διευκρινίζω, ὅτι ὑπῆρξαν ἀτομικαὶ ἐκδηλώσεις κατὰ τῆς 21ης Ἀπριλίου. Τονίζω, ὅτι τὸ φαινόμενον τῆς «Ἀντίστασης» κατὰ τοῦ Στρατιωτικοῦ Καθεστώτος ἐξεκίνησε ἀπὸ μεμονωμένα πρόσωπα, τὰ ὁποῖα ἀντετάχθησαν ἐναντίον τῆς 21ης Ἀπριλίου, συνήθως διὰ λόγους ιδιοτελεῖς, ἐνώ κάποιοι ἀντιστασιακοὶ ἦσαν εἰλικρινεῖς ιδεολόγοι. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ὀμιλοῦμεν πάντοτε περὶ προσώπων, τὰ ὁποῖα κατόπιν ἐδημιούργησαν τὰς λεγομένας ἀντιστασιακὰς οργανώσεις, δίχως λαϊκὴν ἀπήχησιν, δίχως ἐξ ἐκείνων νά ἀπειληθῇ τὸ καθεστῶς. Μαζί των ἡσχολήθη ἡ Ἀσφάλεια τῆς Ἀστυνομίας Πόλεων καὶ τῆς Χωροφυλακῆς, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν σύλληψιν τῶν μελῶν των καὶ τὴν πλήρη διάλυσίν των.

Ὁ Λαδὰς ἀρχικῶς ἀνησύχει, μήπως ἀναπτυχθῇ σοβαρὰ ἀντίδρασις, ἐναντίον τῆς Στρατιωτικῆς ἐπεμβά-

σεως, αλλά συντόμως επείσθη, ὅτι ουδείς λόγος ἀνησυχίας υπήρχε καί ἐξεπλάγη, ἀπό τήν ἀδράνεια τῶν ἀντιπάλων του καθεστώτος. Περισσότερον ὅμως ἐξεπλάγησαν οἱ Ἄ. Παπανδρέου καί ἡ ΕΔΑ. Ὁ μέν Παπανδρέου διότι εἶχε οργανώσει τούς «*Δημοκρατικούς Συνδέσμους*» οἱ ὅποιοι ὑποτίθεται, ὅτι θά ἠγωνίζοντο σθεναρῶς ὑπέρ τῆς δημοκρατίας καί οἱ ὅποιοι ἐξηφανίσθησαν, ἡ δέ ΕΔΑ, διότι τόσον οἱ «*Λαμπράκηδες*» πού ἦσαν χιλιάδες νεολαῖοι, ὅσον καί ὁ παράνομος μηχανισμός τοῦ ΚΚΕ οὐδέν ἐπραξαν. Ἀπελπιστικῶς οὐδέν. Διατί ἀράγε; Ὁ Παπανδρέου στό βιβλίον του «*Ἡδημοκρατία στό ἀπόσπασμα*» δικαιολογεῖ τήν ἀπραξίαν τῶν «*Δημοκρατικῶν Συνδέσμων*» στό γεγονός, ὅτι εἶχαν «*πιασθῆ* στόν ὕπνο». Ὁρθῶς, ἀλλ' ὅταν ἐξύπνησαν τήν ἐπομένην τί ἔκαναν; Τίποτε. Ὁ Ἡλιοῦ ἐκ μέρους τῆς ΕΔΑ εἰς συνέντευξιν του στήν «*Ἀπογευματινή*» (24-9-1974) ἀποδίδει τήν ἀδράνειαν τῶν ἀριστερῶν, στά «*τάνκς*» τά ὅποια δέν ἦτο δυνατόν νά ἀντιμετωπισθοῦν ἀπό τόν «*ἀοπλο λαό*». Ὁρθῶς, ἀλλ' ἀν τήν 22αν Ἀπριλίου ὁ ἀοπλος λαός δέν μετέβαινε στήν ἐργασίαν του καί ἔμεινε στήν οἰκίαν του τό καθεστῶς θά ἀνετρέπετο, δίχως τά «*τάνκς*» νά μποροῦν νά τό σώσουν. Ἡ ἀλήθεια νά λέγεται. Ὁ λαός δέν ἀντέδρασε, διότι εἶχε σιχαθῆ τούς πολιτικούς. Αἱ ὁργανώσεις τοῦ Παπανδρέου καί τοῦ ΚΚΕ-ΕΔΑ δέν

αντέδρασαν άπλῶς διότι έφοβήθησαν. Ήσαν γενναίοι, στά λόγια καί εκ του άσφαλοῦς.

Τά καλούμενα άστικά κόμματα εκείνης της εποχῆς βασικῶς ήσαν δύο: ή «*Έθνική Ριζοσπαστική Ένωσις*» (ΕΡΕ) καί ή «*Ένωσις Κέντρου*» (ΕΚ). Ό δικομματισμός αυτός, άφοῦ έταλαιπώρησε τήν Έλλάδα έξηφανίσθη τελείως έν μια νυκτί. Οὔδέν εκ τών στελεχών του άντέδρασε. Οὔδε-μία κινητοποίησίς των έγινε. Διελύθησαν καί άδιάφορα έβλεπαν τούς Άρχηγούς των νά συλλαμβάνονται.

Μετά τήν εύκολον έπιβολήν τῆς 21ης Άπριλίου ώρισμένοι, διά πολλούς καί διαφόρους λόγους εκινήθησαν έναντίον της. Ήσαν όπως προεΐπα μεμονωμένα άτομα, πού έξουδετερώθησαν άμέσως, αλλά κι' άν δέν έξουδετεροῦντο τί θά έκαναν; Τίποτε οὔσιαστικό. Στήν Κρήτην π.χ. ό Συν/ρχης Τζανετής έξεφράσθη κατά τῆς 21ης Άπριλίου. Άπεστρατεύθη καί έξωρίσθη. Τήν κενότητα τῆς «*Αντίστασις*» μου περιέγραφε μεταπολεμικῶς ό Στρατηγός Καλαμάκης, πού ήτο άντιστασιακός καί άργότερον ό Καραμανλής διώρισε άρχηγό τῆς ΚΥΠ. Ό Ταγματάρχης Πνευματικός μέ τόν Λοχαγό άδελφόν του ίδρυσαν τήν όργανωσιν «*Ένωσις Έθνικῆς Σωτηρίας*» (ΕΕΣ) καί τί έκαναν; τίποτε. Ό Συν/ρχης Όπρόπουλος, πού έδίδασκε στήν Σχολή Έθνικῆς Άμύνης άπεφάσισε μέ δύο-τρεις άλλους νά ξεκινήσουν ένοπλον άγῶνα μέ όρμητήριο τήν Πάρνηθα. Αὐτός ό γρα-

φικός ανταρτοπόλεμος έματαιώθη εκ μόνου του φόβου, ότι πιθανώς θά προδοθούν. Μετά ό Όπρόπουλος συνελήφθη ως άντιστασιακός, έξωρίσθη και έκει στην έξοριαν κολυμβών έξ άπροσεξίας έβούτιξε επί ενός βράχου και ό ατυχής παρέμεινε άνάπνρος. Έτσι κατέστη ήρωικό θύμα τής Χούντας.

Είναι αλήθεια, ότι πολλά άτομα έδεινοπάθησαν, καθώς και αί οικογένειά των, επειδή παρίσταναν τόν άντιστασιακό. Στο Έπουργείο Δημοσίας Τάξεως έγένοντο συσκέψεις, κατά τās όποιās επεκράτησε ή άντίληψις, ότι κάθε άντιστασιακή κίνησις, είτε ατόμων, είτε οργανώσεων, έπρεπε νά καταστέλλεται άμα τη γενέσει τής. Έτσι μέ τό παραμικρό συνελαμβάνοντο πρόσωπα, άνεκρίνοντο και συνήθως τούς άφηναν έλευθέρους, ως άκινδύνους, καθόσον ή όλη δραστηριότης των ήτο νά συναντώνται μεταξύ των και νά συζητούν πώς θά ρίξουν τήν Χούντα. Συνεπώς εάν έδεινοπάθησαν, όσοι και δπως έδεινοπάθησαν ή εϋθύνη είναι ιδική των, διότι προεκάλουν τό καθεστώς.

Στους άντιστασιακούς οί περισσότεροι κατέδιδον τούς άλλους. Κάθε λίγο και λιγάκι έφεραν στο γραφείο του Λαδά άναφοράς τής Άσφαλείας, όπου συνημμένως έβαζαν τās καταθέσεις τών συλληφθέντων. Τās έδιάβαζε και άηδίαζε μέ τά «καρφώματα» και τās προδοσίας του ένός άντιστασιακού, εις Βάρος του άλλου. Κατά κανόνα ό Λα-

δᾶς ἐσημείωνε τὴν διαταγὴν τοῦ «ἐλεύθερος». Ἡ Ἀσφάλεια δμως ἐξ ἐπαγγέλματος φιλύποπος τοὺς παρηκολούθει καὶ ἐάν συνελαμβάνοντο πάλι τοὺς μετέφεραν, στὴν ὁδὸ Μπουμπουλίνας, δπου παρά τὰ ἀντιθέτως φημολογούμενα τοὺς ἐφέροντο καλῶς.

“Ὀλοι οἱ συλληφθέντες ἀντιστασιακοί, μὰ ὄλοι των, μετὰ ἰσχυρίζοντο, ὅτι ἐβασανίσθησαν μέ φρικτὰ βασανιστήρια, τὰ ὅποια περιέγραφαν. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ἡ ἐξης: “Ὅταν συνελαμβάνετο κάποιος μέ βόμβα, ὠδηγεῖτο στὴν Ἀσφάλεια καὶ τοῦ ἐζήτουν νά ὁμολογήση ποῖος τοῦ ἐδωσε τὴν βόμβα, πού ἔχουν Βάλει Βόμβας, ποῖος τὰς κατεσκεύαζε, πού εἶχαν τό κρησφύγετό τους. Ἐάν ὠμολόγει τὰ πάντα, τόν παρέπεμπαν μέ τὴν σχηματισθεῖσα δικογραφίαν, στὸν Εἰσαγγελέα, διὰ τὰ περαιτέρω. Ἐάν δέν ὠμολόγει, τότε ἐδέρετο. Ἦτο σωστό αὐτό; ἀπαντῶ, ἦτο σωστό νά βάζη Βόμβας, στὸν δρόμο καὶ νά δολοφονῇ ἀθώους περαστικούς; Προσθέτω: ἐφόσον ἐπέλεξε τὴν ὁδὸ τῆς βίας νά μὴ διαμαρτύρεται, ὅταν τὴν υφίσταται ὁ ἴδιος. Ὁ ξυλοδαρμός τοῦ συλληφθέντος βομβιστοῦ κατέληγε, στό νά ἀποκαλύψη τοὺς συνενόχους του. Ἔτσι διεσώζοντο ἀθῶοι ἄνθρωποι, ἀπό τὰς «τυφλὰς» ἐκρήξεις βομβῶν.

Τό βράδυ τῆς 30ῆς Νοεμβρίου 1967 στὴν ταράτσα τοῦ Ταμεῖου Νομικῶν, στὴν ὁδὸ Σωκράτους καὶ Πειραιῶς ἐξερράγη ἰσχυρὰ βόμβα μέ θῦμα τὴν ὑπάλληλο

Μυλωνᾶ, πού διέσχιζε τόν δρόμον. Ὁ ἐκρηκτικός μηχανισμός δέν ἐσκότωσε ἕναν Χουντικό ἀλλά ἐδολοφόνησε μίαν ἐργαζομένην γυναίκα. Μέ τέτοιας δολοφονίας φυσικά δέν ἐπρόκειτο νά ἀναιραπῆ ἡ Χούντα, ἐνῶ αἱ ἀντιστασιακαί οργανώσεις μετετρέποντο εἰς ὀργανώσεις δολοφόνων.

Ἄκριβῶς, ὅπως σάς ἀνέφερα ἔχουν τά γεγονότα. Ὅμως οἱ ἀντιστασιακοί, διὰ νά ἠρωοποιηθοῦν διηγούνται τά πλέον φανταστικά μυθεύματα, περί βασανιστηρίων. Ἰδιαιτέρως θά τονίσω, ὅτι ὁ Λαδάς, υἱός ἱερέως καί ἄνθρωπος Βαθύτατα θρησκευόμενος εἶχε ἀπαγορεύσει κάθε σωματικό Βασανιστήριο, διὰ τοὺς ἀντιστασιακοὺς, πού δέν ἐσχετίζοντο μέ πράξεις Βίας, ὅπως αἱ βόμβαι. "Ὅσον ἀφορᾷ στοὺς βομβιστάς ἦτο ἀνηλεής. "Ἐπρεπε νά ὁμολογήσουν μέ τό καλό, ἀν ἦτο δυνατόν, ἢ μέ τήν βίαν, ἐάν ἦτο ἀναγκαῖον.

Ἀπό πλευράς μεμονωμένων ἀντιστασιακῶν τό ζήτημα δέν ἔχει πολιτικήν σημασίαν. Ἀπεναντίας αἱ ἀντιστασιακαί οργανώσεις ἔχουν πολιτικήν σημασίαν, ἀσχέτως τοῦ γεγονότος, ὅτι ἡ ὕπαρξις καί ἡ δρᾶσις των ἀπετέλουν ἀσήμαντον ἐνόχλησιν στό καθεστῶς. Ἐν τούτοις ἀρέσκονται νά μεγαλοποιοῦν τήν δραστηριότητά των καί νά ἐμφανίζονται, ὡς σπουδαῖαι. Ἀστειότητες, δι' ὅσους γνωρίζουν τήν ἀλήθειαν. Ἀκόμη βεβαιῶνω, ὅτι ἡ Ἀσφάλεια μέ τοὺς πράκτοράς της καί μέ κα-

ταδότης ἐγνώριζε ὅλας τὰς ἐνεργείας, ὅλων τῶν ἀντιστασιακῶν οργανώσεων. Κάλιστα μετὰ τὴν μεταπολίτευσιν ἠδύναντο οἱ πολιτικάντηδες νὰ δώσουν στὴν δημοσιότητα τὰ ἄρχεῖα τῆς Ἀσφαλείας, διὰ νὰ ἐμάθαινε ὁ λαὸς τὴν ἀλήθειαν, περὶ τῶν ἀντιστασιακῶν οργανώσεων. Δέν τό ἔκαναν, οὔτε τό κάνουν. Διότι θὰ ἀποδειχθῆ ἔτσι ἡ ἀσημαντότης τῶν ἀντιστασιακῶν οργανώσεων. Ἄς τολμήσουν ἔστω καί τώρα νὰ δημοσιοποιήσουν τὰς καταθέσεις τῶν ἀντιστασιακῶν στὴν Ἀσφάλειαν. Τοὺς προκαλώ.

Ἄφοῦ οἱ κουκουέδες συνήλθαν ἀπὸ τὴν αἰφνιδιαστικὴν ἐπικράτησιν τοῦ Στρατοῦ ἀπεφάσισαν νὰ οργανώσουν «ἀντίσταση». Περί τὰ τέλη Μαΐου 1967 ἴδρυσαν τὸ «Πατριωτικὸ Ἀντιδικτατορικὸ Μέτωπο» (ΠΑΚ) ὅπου ἀνῆκε ὁ Μίκης Θεοδωράκης, ὁ Μπριλλάκης κ.ά. Ἀρχὰς Ἰουνίου 1967 ἀπὸ προσκειμένους στὴν «Ἐνωση Κέντρου», ἰδρύθη ἡ «Δημοκρατικὴ Ἀμυνα» μὲ πολιτικὸ ἐκπρόσωπο τὸν Μυλωνά. Ἐπίσης ἀπὸ τὸν Δήμου ὀργανώθησαν οἱ ἐργάται στό «Ἀντιδικτατορικὸ Ἐργατικὸ Μέτωπο» τὸ ὅποιον οὐδὲὼς ἐδραστηριοποιήθη ἐλλείψει εργατῶν προθύμων νὰ ἀγωνισθοῦν κατὰ τῆς Χούντας. Στόν φοιτητικὸν χῶρον ἐπρωτοστάτησε τὸ ΚΚΕ στὴν δημιουργίαν ἀντιστασιακῆς φοιτητικῆς ὀργανώσεως μὲ τίτλο «Ρήγας Φερραῖος» ἢ ὅποια ἐκτός ἀπὸ συζητήσεις καί τὴν κυκλοφορίαν τοῦ λαθροβίου ἐντύπου «Θούριος»

δέν κάνει κάτι άξιον. Ἀπόδειξις ὅτι ἡ 21η Ἀπριλίου δέν ἐφοβεῖτο λαϊκᾶς ἐξεγέρσεις, εἶναι ὅτι ἐπέτρεψε νά πραγματοποιηθῆ δημοσίως ἡ κηδεῖα τοῦ Γεωργίου Παπανδρέου, ὁ ὅποιος ἀπέθανε τήν 1ην Νοεμβρίου 1968 στόν «Εὐαγγελισμόν» ἀπό ἐγκεφαλικόν ἐπεισόδιον. Ἡ νεκρώσιμος ἀκολουθία ἐγένετο στόν Μητροπολιτικό Ναό τό πρῶτῃ τῆς 3ης Νοεμβρίου χοροστατοῦντος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἱερωνύμου καί παρισταμένων ἐκπροσώπων τῆς κυβερνήσεως (ὑφυπουργός Σιώρης) καί τοῦ Ἀντιβασιλέως (πρέσβυς Παπαδάκης). Πλήθος κόσμου συνεκεντρώθη καί ἐν πομπή ἀπό τήν Μητρόπολιν μετέβη στό Νεκροταφεῖο, δίχως νά σημειωθῆ ἐξέγερσις παρά τούς ἐμπρηστικούς λόγους τῶν πολιτικάντηδων, ὅπως τοῦ Κανελλοπούλου, Μπακοπούλου κ.ά. Naί, ἐξεφωνήθησαν συνθήματα καί λοιπόν τί ἐγένε; Ἐφώνησαν, ἐφώνησαν καί μετὰ ἐφυγαν. Μέ φωνάς ὁμως δέν πέφτει ἡ Χούντα, ἡ ὁποία ἔδωσε ἀδεια διά τήν δημοσίαν κηδεῖαν, διά νά ἀποδείξῃ, ὅτι δέν ἀνησυχεῖ, ἀπό τήν συγκέντρωσι πλῆθους κόσμου. "Ἄλλως τε ὅσοι προσήλθαν στήν κηδεῖα ἦσαν θαυμασταί τοῦ Παπανδρέου καί ὄχι κατ' ἀνάγκην ἐχθροί τῆς 21ης Ἀπριλίου. Ἡ ἀντίστασις ἐθεώρησε τήν κηδεῖαν ὡς εὐκαιρίαν ἐξεγέρσεως, ἡ ὁποία παρά τας ἐλπίδας τῆς δέν συνέβη. Ἐπί πλέον ἡ χήρα τοῦ Παπανδρέου, διάσημος ἠθοποιός Κυβέλη, ὅπως περιγράφει εἰς τήν ἀπό 12η Νοεμβρίου ἐπιστολήν τῆς, πρὸς τόν Πα-

παδόπουλον διεμαρτυρήθη έντονώτατα πρὸς κάποιους, πού μέ κόκκινα μανδήλια έφώναζαν συνθήματα κατά τής Χούντας καί έχαρακτήρισε τούς φωνασκούντας «άσεβούντας *ΕΙΣ τήν μνήμην*» τού νεκρού, πού ύπῆρξε μέγας έχθρός τού κομμουνισμού.

Ἡ αντίστασιακή ὀργάνωσις τής ὁποίας τόν Φεβρουάριο τού 1968 ήγήθησαν οί ἀπόστρατοι Ἐντιστρατηγοί Τζανετής, Παπαδάτος, Περίδης, ὁ Ταξίαρχος Μπάλκος, ὁ Ἄντι/ρχης Δροσογιάννης καί μερικοί ἄλλοι αὐτοδιελύθη μετά τήν σύλληψιν τοῦ Περίδη καί ή ὀργάνωσις δέν απέκτησε οὔτε ὄνομα. Ὡστόσο ὁ Τζανετής, ὁ Μπάλκος καί οί Ταξίαρχοι Πανουργιάς, Περιβολιώτης καί Παπαγεωργίου ίδρυσαν νέαν ὀργάνωσιν, στήν ὁποίαν πρόλαβαν νά δώσουν ὄνομα. Τήν (ονόμασαν «Ἐλεύθεροι Ἕλληνες» μέ ἀρχηγό τόν Τζανετή. Ἡ ὀργάνωσις αὐτή ἀπεφάσισε τό 1969 νά κηρύξη ἐπανάστασι κατά τής δικτατορίας. Ὁ Δροσογιάννης μάλιστα θά ὀργάνωνε ἀνταρτοπόλεμο στήν Κρήτη. Τί έγινε ἀπό αὐτά; Τίποτε. Σχέδια ἐπί σχεδίων καί στήν πρᾶξι μηδέν. Οί «Ἐλεύθεροι Ἕλληνες» πού θά ἀνέτρεπαν τήν Χούντα μέ ἐπανάστασιν, πού θά έκαναν ἀντάρτικο κ.τ.λ. δέν κατώρθωσαν νά συμφωνήσουν μεταξύ των, διότι εἶχαν διαιρεθῆ εἰς βασιλόφρονες καί δημοκρατικούς Ἄξιωματικούς. Ὑπερτέρουν οί βασιλόφρονες, ένώ οί δημοκρατικοί, ὑπό τόν Καλαμάκην ήσαν μειοψηφία. Τέλος

πάντων και αυτοί δεν έπραγματοποίησαν τό ελάχιστον αξιοσημείωτον. Άπλως έταλαιπώρησαν τούς έαυτούς των και τās οικογενείας των.

Άντιθέτως στό έξωτερικόν ή αντίστασις ευρε πρόσφορον έδαφος αναπτύξεως. Ή 21η Άπριλίου κατόπιν πιέσεων τών ΗΠΑ επέτρεψε στόν Άνδρέα Παπανδρέου νά αποχωρηση αεροπορικῶς στό έξωτερικόν. Άπό τόν Ίδιον τόν Παττακόν παρέλαβε τό διαβατήριον του, αφού υπεσχέθη βήχων, ότι ενδιαφέρεται μόνον διά τήν υγιείαν του και δεν πρόκειται νά ασχοληθῆ μέ τήν πολιτικήν.

Ό Λαδάς αντέδρασε στήν απελευθέρωσι τού Άνδρέα. «Δέν μπορεί», έλεγε, «νά διώκωμεν τούς όπαδούς του κι' έκεῖνον νά τόν αφήνωμεν ελεύθερον». Έτσι, όταν ό Άνδρέας έπῆγε στό αεροδρόμιον τού Έλληνικού, διά νά φύγη ένας Ύπαστυνόμος τού έδήλωσε: «Χωρίς τήν ύπογραφή τοῦ Λαδά δεν φεύγει κανείς πολιτικός». «Μά ή κυβέρνησίς σας μου έδωσε διαβατήριο...» επέλλισε ό Άνδρέας και πελιδνός έπεσε εις ένα κάθισμα. Ή σύζυγός του έτηλεφώνησε όχι βεβαίως στόν Λαδά, αλλά στήν πρεσβείαν τών ΗΠΑ πού έπενέβη στόν Παπαδόπουλο και ό Άνδρέας τήν 16ην Ίανουαρίου 1968 έφθασε στό Παρίσι.

Ό Άνδρέας αφηγεῖται διαφορετικῶς τό επεισόδιον στό αεροδρόμιον. Ίσχυρίζεται ότι μόλις ό Ύπαστυνόμος τού άπηγόρευσε τήν αναχώρησι αγρίεψε! Τόν έπια-

σε από τόν γιακά!! και άπήτησε νά ξυπνήσουν άμέσως τόν πρωθυπουργό!!

Στήν ήγετικήν ομάδα τής 21ης Ἀπριλίου άνέκυψε σοβαρό ζήτημα. Ὁ Λαδάς, ὁ Γκαντώνας, ὁ Μπαλόπουλος σχεδόν ὅλοι οί Ἐπαναστάται Ἀξιωματικοί διεφώνησαν μέ τήν ένδοτικότητα τοῦ Παπαδοπούλου, στούς Ἀμερικανούς. Ὁ Λαδάς, πού δέν τά εἶχε καλά μέ τόν Παττακό εξαπέλυε μύδρους. Ἐπίστευεν, ὅτι ὁ Ἄνδρέας δέν θά τηρήσει τόν λόγον του και θά άρχισή άντίστασι έναντίον τους. Κατηγόρησε τόν Παπαδόπουλο, ὅτι ἐπῆρε δύο φορές άπόφασι υπέρ τοῦ Ἄνδρέα, δίχως νά έρωτηθοῦν οί συνεπαναστάται. Ἡ έσωτερική αὐτή διαφωνία έξετονώθη μέ τήν επέμβασι τοῦ συνετοῦ Συν/ρχου Κωνσταντίνου Παπαδοπούλου. Ὁ Λαδάς επέστρεψε στό ύπουργεῖο έξαλλος και μοῦ άνέθεσε νά συντάξω μίαν διαταγήν πρὸς τήν Ἀσφάλειαν νά άφεθοῦν άμέσως έλεύθεροι οί κρατούμενοι Παπανδρεϊκοί. Ἐτοίμασα τό έγγραφο, τό υπέγραψε και ή έντολή έξετελέσθη.

Πράγματι ὁ Παπαδόπουλος εἶχε ενδιαφερθῆ και άλλη φορά, διά τόν Ἄνδρέα. Τήν νύκτα τής Ἐπαναστάσεως έστειλε κατεπειγόντως τόν Ἀσλανίδη στό Πεντάγωνο νά φροντίσει, ὥστε νά μή συμβῆ κάτι κακό στόν Ἄνδρέα. Ὁ Ἀσλανίδης έσπευσε και στό μεγάλο προαύλιο τοῦ Πενταγώνου είδε συγκεντρωμένους τούς συλληφθέντος πολιτικούς νά τούς φωτίζουν οί προβο-

λεῖς τών ἀρμάτων. Ἐπῆρε ἕνα τηλεβόα καί ἐφώνασε «Ἄνδρέας Παπανδρέου». «Παρών» ἀπάντησε ὁ Ἄνδρέας καί ὁ Ἀσλανίδης μέ τό χιοῦμορ πού τόν διέκρινε τοῦ εἶπε: «Παπανδρέου εἶναι τό πρώτο παρών πού λές στόν Ἑλληνικό Στρατό». Μετά ἐτηλεφώνησε στόν Παπαδόπουλο, ὅτι ὁ Ἄνδρέας εἶναι ἐντάξει.

Στό Παρίσι ὁ Ἄνδρέας δίδει τήν 24ην Ἰανουαρίου 1968 συνέντευξι στόν Ἑβραῖο δημοσιογράφο τῆς «Μόντ» Ἐρίκ Ρουλῶ (πραγματικό ὄνομα Μπέν Ραφούλ) ὅπου θεωρεῖ, διά τήν πῶσι τῆς Χούντας «*τήν λύσι τοῦ ἀνταρτοπολέμου ἀπαραίτητη*» προφανῶς κατά τήν ρῆσιν «ἢ ὄλοι θά δοξασθοῦμε ἢ ὄλοι θά σκοτωθῆτε» διότι ἀνταρτοπόλεμος στήν Ἑλλάδα δέν γίνεται ἀπό τό Παρίσι, τό Λονδίνο καί τήν Στοκχόλμη.

Φυσικά ἀνταρτοπόλεμος δέν ἐγινε στήν Ἑλλάδα. Ἄλλως τε τί ἐγινε ἀπ' ὅσα κατά καιρούς διεκήρυξε ὁ Ἄνδρέας; Ἐκεῖνο πού ἀσφαλῶς ἐγινε εἶναι ἡ εἰσπραξις τεραστίων χρηματικών ποσῶν ἀπό τήν Σουηδία. Τήν 27ην Φεβρουαρίου 1968 ὁ Ἄνδρέας ἀνακοινώνει τήν ἴδρυσι τοῦ «*Πανελληνίου Ἀπελευθερωτικοῦ Κινήματος*» (ΠΑΚ) μέ Ἀρχηγό τόν ἴδιο καί ἐδρα τήν Στοκχόλμη. Τήν ἐπομένην κιάλας ὁ πρόεδρος τοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ Κόμματος Ἐρλάντερ καί πρωθυπουργός τῆς Σουηδίας δηλώνει, ὅτι θά βοηθήσῃ χρηματικῶς τό ΠΑΚ καί ὁ ὑπουργός οικονομικῶν Βίκμαν ἐγκρίνει σο-

βαρά ποσά πού διαθέτει στόν 'Ανδρέα. Ἡ Σουηδία τηρεῖ σαφῶς ἐχθρικήν στάσιν ἐναντίον τῆς 21ης 'Απριλίου. Τό σουηδικό κοινοβούλιο ὑποδέχεται μέ τήν ἔγκρισι ὅλων τῶν κομμάτων τόν 'Ανδρέα, ὁ ὅποιος ἐκφωνεῖ λόγον καί ζητεῖ τήν ὑποστήριξι τῆς Σουηδίας, διά νά ἀνατραπῆ ἡ Χούντα. 'Απευθύνονται δηλαδή στούς ξένους, διά νά ἐπέμβουν στά ἐσωτερικά μας.

Νέα κρίσις ξεσπά στήν 21ην 'Απριλίου. Ὁ Λαδάς, ὁ 'Ασλανίδης, ὁ Μπαλόπουλος, ὁ Γκαντώνας ἀκόμη καί ὁ συκρατημένος 'Αγγελῆς δέν ἱκανοποιοῦνται μέ τά διπλωματικά διαδήματα τοῦ ὑπουργείου 'Εξωτερικῶν. Ζητοῦν τήν διακοπήν διπλωματικῶν σχέσεων μέ τήν Σουηδία καί τήν ἀπαγόρευσι εἰσαγωγῶν, ἀπό ἐκεῖνη τήν χώραν. Στήν σύσκεψι, πού συνεκλήθη ὁ Λαδάς ὁμιλεῖ μέ τόν ἀέρα τοῦ δικαιωθέντος. Ἀλλά πάλιν θά ἐπιβληθῆ ὁ Παπαδόπουλος.

'Αφοῦ τό ΠΑΚ ἐγέμισε τό ταμεῖον του μέ σουηδικά χρήματα ὁ 'Ανδρέας πηγαίνει τόν Μάρτιον τοῦ 1968 στήν 'Αμερική. Τό ἐβραιοκρατούμενο «Σταίητ Ντηπάρτμεντ» θά τόν ἐνισχύσῃ. 'Απεναντίας στό ὑπουργεῖον 'Εθνικῆς 'Αμύνης τῶν ΗΠΑ θά τοῦ φερθoύν ἀρνητικῶς. Ἡ 'Αμερική τοῦ λέγουν χρειάζεται τήν 'Ελλάδα καί δι' αὐτό θά συνεργασθῆ μέ τό καθεστῶς. Ὁ 'Ανδρέας ἐζήτησε ἀπό τόν Ρόμπερτ Κέννεντυ, ἀν ἐκλεγῆ πρόεδρος νά διακόψῃ ἡ 'Αμερική τήν στρατιωτική βοήθεια πρὸς τήν

Ἑλλάδα. Ὁ Ρ. Κέννεντυ τοῦ τό ὑπεσχήθη. Θλιβερό αίτημα. Ἐπειδή ὁ Ἄνδρέας δέν συμφωνεῖ μέ τήν 21ην Ἀπριλίου ζητεῖ τήν πολεμικήν ἐξασθένησιν τῆς Πατρίδος μας.

Ἐν τῷ μεταξύ ὁ ὑπουργός τῆς «Ἐνώσεως Κέντρου» Σπανορρήγας δηλώνει ὅτι: *«ἡ πλειοψηφία τῶν μελῶν τοῦ κόμματος διαφωνεῖ μέ τόν Ἄνδρέα Παπανδρέου καί δέν τοῦ ἀναγνωρίζει τό δικαίωμα νά ὀμιλῇ ἐξ ὀνόματός της ἀπό τό ἐξωτερικό»* καί τήν 16ην Αὐγούστου 1968 ὁ Γεώργιος Παπανδρέου ἀποστέλλει δήλωσιν στόν τύπον ὅπου ἀνακοινώνει ὅτι: *«ὁ Ἄνδρέας Παπανδρέου εἰς τό ἐξωτερικόν προέβη εἰς τήν ἴδρυσιν ἰδίας ὀργανώσεως ὑπό τήν ἐπωνυμίαν ΠΑΚ. Κατά συνέπειαν καί οἱ λόγοι καί αἱ πράξεις του ἀφοροῦν τόν ἴδιον καί τήν ὀργανώσιν του, δέν ἀφοροῦν τήν Ἐνωσιν Κέντρου».*

Ὁ Ἄνδρέας πλέον εἶχε πάρει τόν δρόμον του καί δέν τόν ἐνδιέφερε ἡ γνώμη τού πατρός του. Αἱ σχέσεις του μέ τήν Σουηδίαν ἦσαν ἐξαιρετικά καί κυρίως ἀποδοτικοί. Ὁ ἴδιος μάλιστα ἐφρόντιζε νά τάς συσφίγη, μέ κάθε τρόπον, ὅπως ἀποδεικνύει τό ἐκεῖ ἐξώγαμόν του.

Τελικώς τό ΠΑΚ δέν ἀνέτρεψε, οὔτε ἐκλόνησε, οὔτε ἐβλάψε τήν Χούνταν. Πάντως ὠφέλησε οικονομικῶς τά μέλη του. Ὅχι βεβαίως τούς ιδεολόγους του.

Ἐκείνη τήν ἐποχήν τό ΚΚΕ εἶχε τά χάλια του, διότι διεσπάρθη τόν Φεβρουάριον τοῦ 1968 στήν 12 Ὀλομέλειά του, πού συνήλθε στό Βουκουρέστι. Ἐκτοτε ἐδη-

μιουργήθη τό ΚΚΕ έσωτερικοῦ καί τό ΚΚΕ έξωτερικοῦ. Έννοεῖται ὅτι αὐτοί πού δέν ήδύναντο νά ὁμονοήσουν καί έδixάζοντο δέν ήδύναντο νά ἀνατρέψουν τήν Χούντα, ή ὁποία καθημερινῶς ίσχυροποιεῖτο.

Έπί τόσα χρόνια τής 21ης Ἀπριλίου, ή «ἀντίσταση» δέν κατώρθωσε τό παραμικρόν, ἐναντίον τής Χούντας. Τό γεγονός, ὅτι κάποιοι ἀετονύχηδες περιφέροντο στό έξωτερικό καί έξύβριζαν τήν Χούντα δέν ήρκει, διά νά τήν ἀνατρέψη. Αὐτό τό ἐγνώριζαν, ἀλλά οἱ «ἀντιστασιακοί» – ὄχι ὅλοι– συνέχιζαν τήν δρᾶσιν των, διότι ἐκέρδιζαν χρήματα. Μέ οὐδέν βιοποριστικόν ήσυχολοῦντο. Τό ἐπάγγελμά των ήτο ἀντιστασιακός. Έν ονόματι τής ἀνατροπῆς τής 21ης Ἀπριλίου ἐθησαύρισαν.

Χωρίς ἀντίρρηση ὑπῆρξαν ιδεολόγοι ἀντιστασιακοί. Αὐτοί ήσαν ολίγοι καί πραγματικά θύματα τῶν ἐμπόρων τής «ἀντίστασης» οἱ ὅποιοι δέν ἔζων δι' ιδέας, ἀλλ' ἔζων ἀπό ιδέας. Στό έξωτερικό (Παρίσι, Λονδῖνο, Μόναχο, Στοκχόλμη. Ρώμη) ἐσχηματίσθησαν σημαντικά περιουσιαί, ἀπό πολλούς ψευτοαντιστασιακοῦς, οἱ ὅποιοι ἀφοῦ ἐπλούτισαν ήλθον εἰς ἐπαφήν μέ τήν Χούντα. ἐδήλωσαν, ὅτι σταματοῦν νά δροῦν ἐναντίον της καί συνεφιλώθησαν μέ τό Στρατιωτικόν Καθεστῶς, στό ὅποιο κατέδωσαν τούς χθεσινούς συντρόφους των.

Καλῶ τόν ἀναγνώστην νά σκεφθῆ: α) πῶς ἑκατοντάδες, ίσως χιλιάδες αὐτοεξορίστων ἀντιχουντικῶν διε-

βίουν εἰς εὐρωπαϊκὰς πρωτεύουσας; β) διατί οὐδέποτε, καίτοι ἐζητήθη, αἱ ἀντιστασιακαὶ ὀργανώσεις δὲν ἀνεκοίνωσαν, μετὰ τὴν πῶσιν τῆς 21ης Ἀπριλίου τὰ οικονομικά των καὶ δὲν ἀπέδωσαν λογαριασμόν, πού ἐπῆγαν τὰ τεράστια ποσὰ τῶν χρηματοδοτήσεών τους ἀπὸ ξένα κράτη, κόμματα καὶ ἀπὸ εἰσφορὰς μελῶν, ἐράνους κ.τ.λ. Ἐδῶ ἓνας οικονομικὸς ἐλεγχος θὰ ἦτο ἀποκαλυπτικὸς, γ) πὼς διάφοροι ἀνεπάγγελτοι εὐρέθησαν αἰφνιδίως ἀμέσως κατὰ τὴν μεταπολίτευσιν μὲ ἐπαύλεις στὴν Ἑκάλη, Κηφισιά, Πεντέλη κ.ά. μὲ ἐπιχειρήσεις, ἐκδοτικὸς οἶκους κ.τ.λ. καὶ πὼς ἀπὸ τραπεζικοὶ ὑπάλληλοι ἢ ἐργαζόμενοι στὴν ΔΕΗ ἀπέκτησαν ἀκίνητα στό Λονδίνο; καὶ διαβιούν ἐν Ἑλλάδι ὡς μεγιστάνες πλούτου, δίχως ποτέ νὰ ἔχουν ἐργασθῆ ἢ νὰ εἶχαν κάποια οἰκονομικὴν δραστηριότητα.

Ἀξίζει τὸν κόπον νὰ συγκρίνετε τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν τοῦ Παπαδοπούλου καὶ τῶν ἄλλων Ἐπαναστατῶν Ἀξιωματικῶν, μὲ τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν τῶν ἀντιχουντικῶν. Οἱ Ἀξιωματικοὶ τῆς 21ης Ἀπριλίου ὄλοι δίχως μίαν ἐξαίρεσιν εἶναι πάμπτωχοι, ἐνῶ οἱ ἀντιστασιακοὶ εἶναι πάμπλουτοι. Ὁ Παπαδόπουλος, ὁ Μακαρέζος, ὁ Λαδὰς, ὁ Ἀσλανίδης καὶ οἱ λοιποὶ Ἀπριλιανοὶ ἠδύναντο εὐκόλως νὰ εἶχαν ὑπερπλουτίσει. "Ὁμως παρέμειναν ἐντιμοὶ καὶ πένητες.

Τέλος πάντων θεωρῶ βλασφημία νὰ συγκρίνωμεν

Ἕλληνας μαχητὰς Ἀξιωματικοὺς ἠρώας τῶν πολέμων τῆς Πατρίδος, μέ τούς καιροσκόπους τῆς «ἀντίστασης».

Ἐκτός τῶν Ἑλλήνων ἀντιστασιακῶν εἶχαμε καί τούς ξένους μισέλληνας, πού παρίσταναν τόν ἀντιστασιακόν. Χειρότερος όλων ἦτο ὁ Ἑβραῖος Βάν ντέρ Στούλ, ἀπό τήν Ὀλλανδία, πού ἤρχετο κάθε τόσο στήν Ἑλλάδα, διά νά ἐλέγξει τὰς συνθήκας διαβιώσεως τῶν κρατουμένων. Ὁ Λαδάς δέν κατεδέχετο νά τόν ἰδή κι' ὅσας φοράς ἐζήτησε συνάντησι ἐπαιρνε ἀρνητική ἀπάντησι, διότι ὁ Λαδάς δέν ἀνεγνώριζε, στούς ξένους τό δικαίωμα νά ἐπεμβαίνουν στά ἐσωτερικά μας. Ἐπί πλέον ἐγραψε καί ψεύδη. Αἱ συκοφανταίαι του ἐναντίον τῆς 21ης Ἀπριλίου μου τόν κατέστησαν ἰδιαιτέρως ἀντιπαθῆ, μέ ἀποτέλεσμα νά ἔχω μαζί του τό ἀκόλουθον ἐπεισόδιον.

Ἐγευμάτιζα μέ τόν φίλον μου Βυζαντιάδην, πρωταθλητήν Ἑλλάδος στό σκάκι, στό «Πάνθεον» ἕνα κλασσικόν ἐστιατόριον στή γωνία Μπενάκη καί Πανεπιστημίου, πού τώρα ἔχει κατεδαφισθῆ. Ἐνώ τού περιέγραφα τά ψεύδη, πού ἀνέφερε ὁ Βάν ντέρ Στούλ εἰς μίαν ἔκθεσιν, μέ διακόπτει ὁ Βυζαντιάδης καί μοῦ δεικνύει τόν ἴδιον τόν Στούλ πού ἐγευμάτιζε μέ τήν Ἑλληνίδα σύνοδό του, εἰς ἕνα τραπέζι μακρύτερον ἀπό ἐμᾶς. Τί σύμπωσις. Εἰς μίαν στιγμὴν σηκώνεται ἡ συνοδός του καί περνά δίπλα μας. «Δεσποινίς μέ συγχωρεῖτε ὁ κύριος ἐκεῖναι ὁ Βάν ντέρ Στούλ; ἢ κάνω λάθος». «Μά-

λίστα, αὐτός εἶναι» μοῦ ἄπαντα. «Σᾶς παρακαλώ νά τοῦ πῆτε ὅτι εἶναι ψεύτης καί συκοφάντης τῆς Ἑλλάδος». Κατακκόκινη ἐκείνη επιστρέφει στό τραπέζι τῆς καί μεταφέρει στόν Ἑβραῖο ὅσα τῆς εἶπα. Ἐκεῖνος ἐμφανῶς θυμωμένος ἐρχεται στό τραπέζι μας καί μέ ἐρωτᾷ: «εἶναι ἀλήθεια, ὅτι μέ εἶπατε ψεύτη καί συκοφάντη;». «Βεβαίως εἶσαι ψεύτης καί συκοφάντης» καί τοῦ εἶπα ἄλλα χειρότερα. «Ἐπειδή δέν μπορῶ νά ἀποδείξω αὐτά πού λέτε ἔχετε τό θάρρος νά μοῦ τά γράψετε». «Ἀσφαλῶς» παίρνω χαρτί καί τοῦ γράφω, ὅσα τοῦ εἶπα κι' ὅσα δέν τοῦ εἶπα. Τό ὑπογράφω μέ ὅλα μου τά στοιχεῖα καί τοῦ τό δίνω.

Ὁ Στούλ πού δέν ἐπερίμενε τέτοιας ἀντιδράσεις, ἀπό Ἕλληνας ἀρπάζει τό σημεῖωμα, ἀκουμπᾷ τά δύο του χέρια στό τραπέζι καί μοῦ λέγει: «δέν μιλῶ μέ ὑποκείμενα σάν καί σένα». Ὡς νέος νηουν παρορμητικός «Τί λέφέ Ἑβραῖε» τοῦ ἀπαντῶ καί τοῦ ρίχνω στό πρόσωπο τό πιάτο μου «γαρίδες ἀλά ἀμερικαῖν» μέ ρύζι καί κόκκινη σάλτσα. Ἀντιλαμβάνεσθε τί ἐγίνε στό ἐστιατόριο. Ὁ Στούλ στέλλει ἀναφορά στόν Παπαδόπουλο μέ φωτοτυπία τοῦ σημειώματός μου καί ἀναχωρεῖ τήν ἐπομένην ἐξ Ἑλλάδος.

Διηγούμαι τήν ἄλλην ἡμέραν τό ἐπεισόδιον στόν Λαδά, ὁ ὅποιος ἐνθουσιάζεται καί χαρακτηρίζει τόν Στούλ μέ τά συνήθη κοσμητικά ἐπίθετα τῆς νεοελλην-

νίκης. Ἄνυποπιος πηγαίνω στήν Ἀσφάλειαν, διά συνεργασίαν. Βλέπω τόν Διευθυντή Λάμπρου, ένα ὑπέροχο Ἀστυνομικό. Μέ ἐρωτᾷ: «*Κώστα ὄπλοφορεῖς, ἔχεις τώρα μαζί σου πιστόλι;*». «*Ναί Βασίλη γιατί;*». «*Κώστα μου, ὁ Παπαδόπουλος διέταξε νά συλληφθῆς.*» «*Γιατί;*» ἀποροῶ. «*Γιά τό ἐπεισόδιο μέ τόν Βάν Ντέρ Στούλ.*» «*Δέν τοῦ ἄρεσαν οἱ γαρίδες; τέλος πάντων συλλάβετέ με, ἀλλά νά τηλεφωνήσω στόν Λαδά, δη δέν θά γυρίσω στό γραφεῖο.*» Ὁ Λαδάς γίνεται θηρίο. «*Προσέξτε μή τόν κρατήσετε.*» Ἀπό τό γραφεῖον τοῦ Παπαδοπούλου «*ἐντολή τοῦ προέδρου νά κρατηθῆ.*» Ὁ Λάμπρου εἶχε ένα «*τίκ*» στό πρόσωπο, πού ἐπεδεινώθη.

Πρός ἀποφυγήν παρεξηγήσεων ἐδέχθην νά κοιμηθῶ ένα βράδυ στήν Ἀσφάλεια, μήπως τυχόν ἐλθουν ξένοι δημοσιογράφοι καί ζητήσουν νά μέ δοῦν. Κάποιος ἀνόητος Εἰσαγγελεύς συνέταξε ένα κατηγορητήριο εἰς βάρος μου, ὅτι «*διετάρaxα τίς σχέσεις Ἑλλάδος- Ὀλλανδίας.*» Τόν ἐκάλεσε ὁ Λαδάς καί τοῦ τό ἐτριψε στά μούτρα.

Κατά τήν μεταπολίτευσιν ὁ Δήμος Θεσσαλονίκης ἐτοποθέτησε στό Πανεπιστήμιον τῆς πόλεως μίαν μαρμαρίνην στήλην, μέ τήν ἐπιγραφήν: «*ὁδός Βάν Ντέρ Στούλ.*» Τήν ἐσβήσαμε. Ὁ Δήμος τήν ξανάγραψε, τήν ξανασβήσαμε, τήν ξανάγραψε καί τελικῶς ἀφηρέσαμεν ὅλην τήν στήλην καί ησυχάσαμε.

Ἄμέσως μόλις ἐγίνε ἡ μεταπολίτευσις ὄλοι οἱ ἀντι-

στασιακοί (!) τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐπανῆλθαν στήν Ἑλλάδα. Ὁ λαουζίκος τούς ὑπεδέχθη θριαμβευτικῶς, ἐξελέγησαν βουλευταί, ἐγίναν ὑπουργοί καί ἐλεηλάτησαν τό δημόσιον ταμεῖον. Μόνον εἰς μίαν πλουτοδημοκρατίαν ἀστράτευτοι, ἀνεπάγγελτοι, ὁμοφυλόφιλοι καί ἀπατεῶνες μποροῦν νά ἐκλεγοῦν βουλευταί καί νά παριστάνουν τόν ἀντιπρόσωπον τοῦ Ἔθνους.

Πολλά μηδενικά ἀνεδείχθησαν, στόν δημόσιον βίον τῆς Χώρας, διότι τάχα ἔκαναν ἀντίστασι κατά τῆς Χούντας. Τά παράσιτα αὐτά ἐξακολουθοῦν νά ζοῦν εἰς βάρος τῆς Ἑλλάδος.

Ἐπί δικτατορίας Παπαδόπουλου ὀργιάζουν αἱ φῆμαι, ὅτι στήν νήσον Γυάρο Βασανίζονται, θανατώνονται κ.τ.λ. οἱ ἀντιστασιακοί. Ἐπανελάμβαναν συνεχῶς αὐτά τά ψεύδη, ὥστε στό τέλος ὁ Διεθνῆς Ἐρυθρός Σταυρός (Δ.Ε.Σ.) ἔστειλε ἐπιτροπήν ἐρεύνης, ἡ ὁποία ἐπεσκέφθη τήν Γυάρο, συνεζήτησε μέ τούς ἐκεῖ κρατουμένους, δίχως τήν παρουσίαν τρίτων, ἐξήτασε λεπτομερῶς τὰς *συνθήκας διαβιώσεως* καί ἐξέδωσε πόρισμα-ἔκθεσιν, κατά τήν ὁποίαν ὅλα ἦσαν ἀπολύτως ἐν τάξει.

Μολαταῦτα οἱ νεοαντιστασιακοί ἐξακολουθοῦν νά ἀναφέρωνται στό κολαστήριον τῆς Γυάρου ὅπου ἐμαρτύρησαν χιλιάδες ἐξορίστων! Μάς λέγουν τώρα, ὅτι 22.000 ἀντιστασιακοί ἐμαρτύρησαν ἐπί δικτατορίας στήν

Γυάρο!! Ψεύδη, παραμύθια. Κατά τήν ἔκθεσιν τών ἐκπροσώπων τοῦ Διεθνούς Ἐρυθροῦ Σταυροῦ Τσάρλς Ἀμάν καί Λωράν Μαρτί στήν Γυάρο ἦσαν εκτοπισμένοι 176 γυναίκες καί 526 ἄνδρες, σύνολον 702 άτομα.

Ἡ ἔκθεσις γιά τήν διατροφήν τών ἐξορίστων ἀναφέρει: «οἱ κρατούμενοι ἐπεβεβαίωσαν ὅτι τρέφονται ἐπαρκῶς. Παρεπονοῦντο πάντως διά τήν ἔλλειψιν ποικιλίας φαγητῶν καί ἐπεθύμουν νωπόν κρέας, ψάρι φρέσκο καί ἐπί πλέον φρούτα καί λαχανικά!». Πάντως κατά τήν ἐπιτροπήν «ἡ τροφή θεωρεῖται ἐπαρκής» καί οἱ ἐκπρόσωποι τοῦ Δ.Ε.Σ. προσθέτουν: «Αἱ δίαιται ἀκολουθοῦνται ἐν τῷ μέτρῳ τοῦ δυνατοῦ. Τροφή Βραστή καί χωρίς λίπος διανέμεται εἰς τούς πάσχοντας ἀπό στομαχικῆς διαταράξεις κρατουμένους». Ἡ ἔλλειψις ποικιλίας φαγητῶν καί ἡ ἀπουσία φρέσκου ψαριοῦ ὑπῆρξαν τά μαρτύρια, πού ὑπέστησαν οἱ ἐξόριστοι, στούς ὁποίους ἡ Χούντα δέν ἐχορήγει περισσότερα λαχανικά καί φρούτα. Φρίκη...

Περαιτέρω διά τήν ἱατρικήν περίθαλψιν τών 702 ἐξορίστων ἢ ἔκθεσις τοῦ Δ.Ε.Σ. σημειώνει: «τό ἱατρικόν προσωπικόν ἀποτελεῖται ἀπό τούς ἐξῆς: 1 στρατιωτικόν ἱατρόν, 2 ἱατρούς τοῦ Ἐργαστηρίου Ὑγιεινῆς, 1 ἱατρόν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, 3 νοσοκόμους τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, 1 Σαμαρείτην τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, 3 στρατιωτικούς νοσοκόμους, ἱατροῦς 30 κλινῶν, αἴθουσαν διά μικράς ἐγχει-

ρίσεις, αΐθουσαν ραδιογραφίας καί έν μικρόν έργαστήριον αναλύσεων. Τά φάρμακα παρέχονται υπό τοῦ κράτους καί υπό τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ... αἱ σοβαρώτεροι περιπτώσεις νοσηλεύονται εἰς Σύρον ἢ εἰς Ἀθήνας». Ὡς πρὸς τοὺς θανάτους ἡ επιτροπή διαβεβαίωσε στήν ἔκθεσίν της ὅτι: «οὐδεὶς θάνατος ἐσημειώθη ἀπό τῆς λειτουργίας τοῦ στρατοπέδου».

Κατόπιν ἡ ἐπιτροπή ἀναφέρεται στήν ἀλληλογραφίαν καί διαπιστώνει: «ἡ παραλαβὴ ἐπιστολῶν καί δεμάτων ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα εἶναι ἀπερίοριστος»!

Ἀναφέρεται μετὰ στήν λειτουργίαν καντίνας πού «εὐρίσκεται εἰς τὴν διάθεσιν τῶν κρατουμένων», ἐνῶ διὰ τὰς θρησκευτικὰς τῶν ἀνάγκας (!!!) ἀπεσπᾶσθη στήν Γυάρον «ορθόδοξος ἱερεὺς ὁ ὅποιος διαμένει εἰς τὸ στρατόπεδον». Ἐπίσης ἡ ἔκθεσις ἀναφέρει διὰ τὰς ποινὰς πού ἐπεβλήθησαν στοὺς κρατουμένους καί γράφει: «Ποιναί: καμμιά πειθαρχικὴ ποινὴ δέν ἐπεβλήθη ἀπὸ τῆς τελευταίας μας ἐπισκέψεως. Μέχρι τώρα ἀπὸ τῆς λειτουργίας τοῦ στρατοπέδου τὸ κρατητήριον παρέμεινε κλειστόν»!

Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ Δ.Ε.Σ. κατέληξε ὁμοφώνως ὅτι: «Μεταχειρίσις προσωπικοῦ: οἱ κρατούμενοι τὴν ἐχαρακτήρισαν ὡς ὀρθήν». Οὐδεὶς κατήγγειλε βασανιστήρια ἢ ὅποια κακομεταχείρισις. Οἱ κύριοι ἀντιστασιακοὶ δέν ἦσαν φυλακισμένοι, ἀλλὰ παραθερισταί, διότι ὁ Γ. Παπαδόπουλος ὑπῆρξε ἀσυγχωρήτως ἐπιεικής.

Οί κρατούμενοι είπαν τότε τήν ἀλήθεια, πρὸς τήν Ἐπιτροπήν, ἢ ὁποία συνωμίλησε μαζί τους μέ τόν ἐξῆς τρόπον, ὅπως ακριβῶς τόν περιγράφει ἡ ἔκθεσις: «*Συνομιλῖαι μετὰ τῶν κρατουμένων: Συνομιλῖαι έγιναν άνευ μάρτυρος ἐγένοντο εἰς εἰδικούς καί ἀπομεμονωμένους χώρους διατεθέντας πρὸς τούς ἀντιπροσώπους τοῦ Δ.Ε.Σ. Ἐξ ὀμιλοῖ τῶν τριῶν κρατουμένων ἐσχηματίσθησαν ὑπὸ τῶν ἰδίων τῶν ἐγκλείστων. Αὐτά τὰ 18 πρόσωπα ὠμίλου γαλλικά, γερμανικά ἢ ἀγγλικά... Γενικῶς οἱ κρατούμενοι ἐπεβεβαίωσαν τὰς διαπιστώσεις τῶν ἀντιπροσώπων!*»

Οἱ ἀντιστασιακοί προεκάλεσαν τήν ἄφιξι τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Διεθνούς Ἐρυθροῦ Σταυροῦ μέ ψευδοκαταγγελίας περί βασιανιστηρίων, περί θανάτων (εἶχαν πεθάνει καί τόν Γλέζο!) περί κακουχιῶν κ.τ.λ. Ἦλθε ἡ Ἐπιτροπή κι' ἀφοῦ ἐξήτασε λεπτομερῶς τήν διαβίωσι τῶν κρατουμένων ἀπεφάνθη, ὅτι ὅλα εἶναι καλά πρὸς μεγίστην θλίψιν τῶν ἀντιστασιακῶν, οἱ ὅποιοι μετὰ 38 περίπου χρόνια ἐπανερχονται στό ψεύδη καί στάς συκοφαντίας των.

Μεταξύ τῶν ἄλλων ἀποκρύπτουν καί τήν ἀλήθειαν, ὅτι ὁ Συνταγματάρχης Ἰωάννης Λαδάς ἐπί κεφαλῆς τῶν Ὑπηρεσιῶν Ἀσφαλείας τοῦ καθεστώτος... ἐκλείσει τήν Γυάρον ἀπό τό 1971. Αὐτό τό ἀγνοοῦν οἱ ἀντιστασιακοί πραγματικοί ἢ φανταστικοί καί συχνῶς ἀρθρογραφοῦν γιά τήν Γυάρον τοῦ 1972, 1973, 1974 ἐνώ τότε οὐδεῖς ὑπῆρχε στό ἐρημονῆσι.

Ἐξ ἄλλου στους ἀριθμούς ἔχομεν ὑπερβολάς. Ὀμιλοῦν διά 22.000! Ἐνώ τό ἀληθές εἶναι ὅτι ἀρχικῶς συνηλῆφθησαν 6.848 άτομα καί τήν 8ην Ἀπριλίου 1968 ἐκρατοῦντο 2.437 ὅπως ἀνέφερε ὁ τότε ὑφυπουργός Προεδρίας τύπου Μ. Σιδεράτος, εἰς συνέντευξιν πρός τάς Ἑλληνικάς καί ξένας ἐφημερίδας, δίχως ποτέ νά τόν διαψεύση κάποιος. Διότι ὁ ὑφυπουργός ἐπεκαλεῖτο πραγματικά στοιχεῖα καί δέν ἔκανε προπαγάνδα.

Τήν ἐποχήν τῆς 21ης Ἀπριλίου εἶχα τήν τιμήν νά συνεργασθῶ μέ τό καθεστῶς, ἀπό τάς θέσεις τού ἐδικοῦ συνεργάτου τού Πρωθυπουργοῦ Γ. Παπαδοπούλου καί τού Διευθυντοῦ τού Γραφείου τού Συν/ρχου Ἰω. Λαδά. Κατά τήν μετά λόγου γνώσεως προσωπικήν μου γνώμην οἱ ἄνδρες αὐτοί ἦσαν διαφορετικοῦ χαρακτήρος καί ἀντιλήψεων. Ἐάν ἐπεκράτει ὁ Λαδάς θά ἐκυβέρνηα ἀκόμη τήν Ἑλλάδα ἡ 21η Ἀπριλίου. Ὁ Παπαδόπουλος ἦτο πολύ καλός, διά νά γίνη δικτάτωρ. Ἰδεολογικῶς ἐπίστευε στόν Πατριωτισμό δι' ἑνός πειθαρχημένου (νεφελώδους) κοινοβουλευτισμοῦ. Ὁ Λαδάς ἐπίστευε στόν Πατριωτισμό, διά τῆς εὐθείας ὁδοῦ του Ἰωάννου Μεταξά, ὅπως ἀκριβῶς συνέβη στό ἐπιτυχημένο ἔθνικόν πολίτευμα τῆς 4ης Αὐγούστου 1936.

Ἡ διαφορὰ των δέν ἐφθασε στήν σύγκρουσι, διότι ὁ Λαδάς παρέμενε πιστός στόν Ἀρχηγό του μολονότι προέβλεπε τό τέλος τῆς 21ης Ἀπριλίου.

Τά πρώτα δύο χρόνια του Στρατιωτικοῦ Καθεστώτος, ὁ Συν/ρχης Λαδᾶς ἀνέλαβε τήν εὐθύνην τῆς Ἀσφαλείας τοῦ Κράτους. Διεξεπεραίωσε ἐπιτυχῶς αὐτό τό ἔργον, διά τῆς ἀστραπιαίας ἐξαρθρώσεως τῶν αντιστασιακῶν οργανώσεων καί τῆς συλλήψεως τῶν μελῶν των. Ὅλοι αἱ ἀντιστασιακαί οργανώσεις εἶχαν τρία χαρακτηριστικά, δηλαδή: α) περιελάμβαναν καταδότας, πού ἀπεκάλυπταν τά πάντα στήν Ἀσφάλεια. Παρακαλώ νά μή εὐρεθῆ κάποιος νά τό ἀμφισβητήσῃ, διότι γνωρίζω προσωπικῶς τί συνέβαινε, β) ἦσαν ἀπό δυναμικῆς ἀπόψεως ἀσήμαντοι καί ἔδρων ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς μέ κροτίδας καί προκηρύξεις καί γ) οἱ περισσότεροι ἀντιστασιακοί ἐχρηματίζοντο συμφεροντολογικῶς δηλαδή ἦσαν ἐπαγγελματίαι ἀντιστασιακοί, δσον ὑπῆρχε ἡ Χούντα καί μετά ἐξαργύρωσαν τήν (δήθεν) ἀντίστασιν των μέ μισθοῦς, βαθμούς, ἀξιώματα κ.τ.λ. Οἱ περισσότεροι μάλιστα ἐπαιρναν χρήματα ἀπό ξένα κόμματα, μυστικᾶς υπηρεσίας κ.τ.λ.

Διά νά συγκροτήσουν τήν ἀντίστασι ἐχρειάζοντο δύο πράγματα. Πρώτον οργανώσεις ἔστω καί σιά χαρτιά καί δεύτερον βασανιστήρια συλληφθέντων. Τάς ὀργανώσεις τάς ἐδημιούργησαν, ἄλλοι –οἱ ἐλάχιστοι– ἰδεολογικῶς καί ἄλλοι -οἱ περισσότεροι- ἰδιοτελῶς.

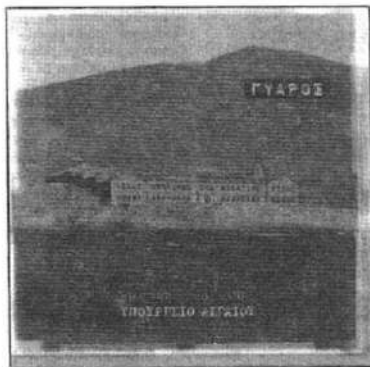
Ὁ τ. Ὑπουργός Αἰγαίου κ. Ν. Σηφουνάκης ἐκυκλοφόρησε εἰδικόν λεύκωμα διά τήν Γυάρων. Τοῦ ἔστειλα ἐπιστολήν δπου γράφω:

Ημερολόγιο-τιμή στη Γυάρο της Αντίστασης

ΜΥΤΙΑΝΗ

Με ένα ημερολόγιο-λεύκιμα αφιερωμένο στο ηρώι-μνημείο των αγώνων για τη Δημοκρατία, τη Γυάρο, υποδέχθηκε το υπουργείο Αιγαίου τη νέα χρονιά.

Όπως είναι γνωστό, η Γυάρος υπήρξε τόπος μαρτυρίου και θυσίας χιλιάδων αριστερών, μελών και στελεχών της αντίστασης του ΕΑΜ, αγωνιστών του αντιδικτατορικού αγώνα. Η έκδοση για το μικρονήσι αυτό των Κυκλάδων αποτελεί συνέχεια των προσπαθειών του υπουργείου για προστασία και ανάδειξη του ηρωϊκού μνημείου, περιλαμβάνει φωτογραφίες από τη μετεμφυλιοπολεμική περίοδο και τα χρόνια της δικτατορίας των Συνταγματαρχών, που το νησί χρησιμοποιήθηκε ως τόπος εξορίας και σύγχρονες φωτογραφίες του νησιού και των εγκαταστάσεών του. Συγκεκριμένα, το ημερολόγιο περιέχει φωτογραφίες της Αγγλαίας Κρε-

μέλη (ηρώην Φανουράκη) από την τελευταία μέρα της λειτουργίας του κάτεργου, τη μέρα της εγκατάλα-

ψής του από τους εξόριστους το 1974, φωτογραφίες-ντοκουμέντα που απεικονίζουν τη ζοφερή ατμόσφαιρα της φυλακής, φωτογραφίες από το αρχείο του δικηγόρου Δημήτρη Καραθά-νου, καθώς και του αρχείου του Συλλόγου «Γυάρος - Ιστορική Μνήμη». Τέλος, σύγχρονες φωτογραφίες των Λειωνίδα Δημακό-παυλου, Ορέστη Παναγιώτη και Στρατή Τσουλέλλη. Περιέχονται,

επίσης, επίσημα έγγραφα που μαρτυρούν το δράμα των ανθρώπων που έζησαν εκεί, αλληλογραφία με

συγγενείς, καθώς και απανθίσματα κειμένων από αυτοβιογραφικά κείμενα εξόριστων. «Η Γυάρος», σημειώνει ο υπουργός Αιγαίου Νίκος Σηφουνάκης, παρουσιάζοντας το ημερολόγιο, «είναι μνημείο αντίστασης, ηρωισμού και θυσιών. Η ιστορία της κρατά ζωντανή τη μνήμη και σήμερα και

στο μέλλον. Τα κορυφαία παραδείγματα των κρατούμενων της απέδειξαν ότι η πίστη στην ελευθερία και τη δημοκρατία μπορούν και πρέπει να γίνονται αντικείμενα υπεράσπισης».

Όσο όμως και αν φαίνεται περιέργο, το νησί αυτό που τόσο πολλά συμβολίζει για τη σύγχρονη Ελλάδα μέχει και πριν από λίγους μήνες είχε αφευθεί στην τύχη του, ενώ το πολεμικό ναυτικό το χρησιμοποιούσε σαν στόχο στη διάρκεια των ασκήσεών του! Από μέρους του υπουργείου Αιγαίου, ξεκίνησε προσπάθεια τούτου τουλάχιστον να σταματήσει, ενώ

από τις αρμόδιες υπηρεσίες του κηρύχθηκαν διατηρητέα όλα τα κτίσματα στο νησί. Επίσης, συγκροτήθηκε επιτροπή για να τηρθούν όσοι έζησαν τον εφιάλτη της εκτόπισης και της φυλακής στη Γυάρο.

«Αυτό το σύμβολο της τυραννίας που δεν θέλουμε να ξαναζησουμε», λέει ο υπουργός Αιγαίου, «το σύμβολο της αντίστασης που δεν πρέπει να ερχόμαστε, αυτή τη Γυάρο της άρνησης της ζωής πριν από λίγους μήνες στις 24 Ιουλίου του 2001, την καθιερώσαμε ως χώρο μνήμης, χώρο ιερό, τόπο προσκυνήματος, τόπο δημοκρατικής αυτογνωσίας, γιατί όπως τόναες και ο πρωθυπουργός Κώστας Σημίτης: η Γυάρος μας θυμίζει ότι η αντίσταση είναι η αξιοπρέπεια της ανθρώπινης ύπαρξης».

«Μέ τήν εύκαιρίαν, πού τό Υπουργεῖον σας ἐξέδω-
σε λεύκωμα, διά νά τιμήσῃ τούς ἐκτοπισθέντας εἰς Γυά-
ρον σάς ἀποστέλλω φωτογραφίας ἀπό τήν ἐκεῖ διαβίω-
σιν τών ἐξορίστων, οἱ ὅποιοι φυσικά δέν ἐδολοφονήθη-
σαν μέ φρικτά βασανιστήρια.

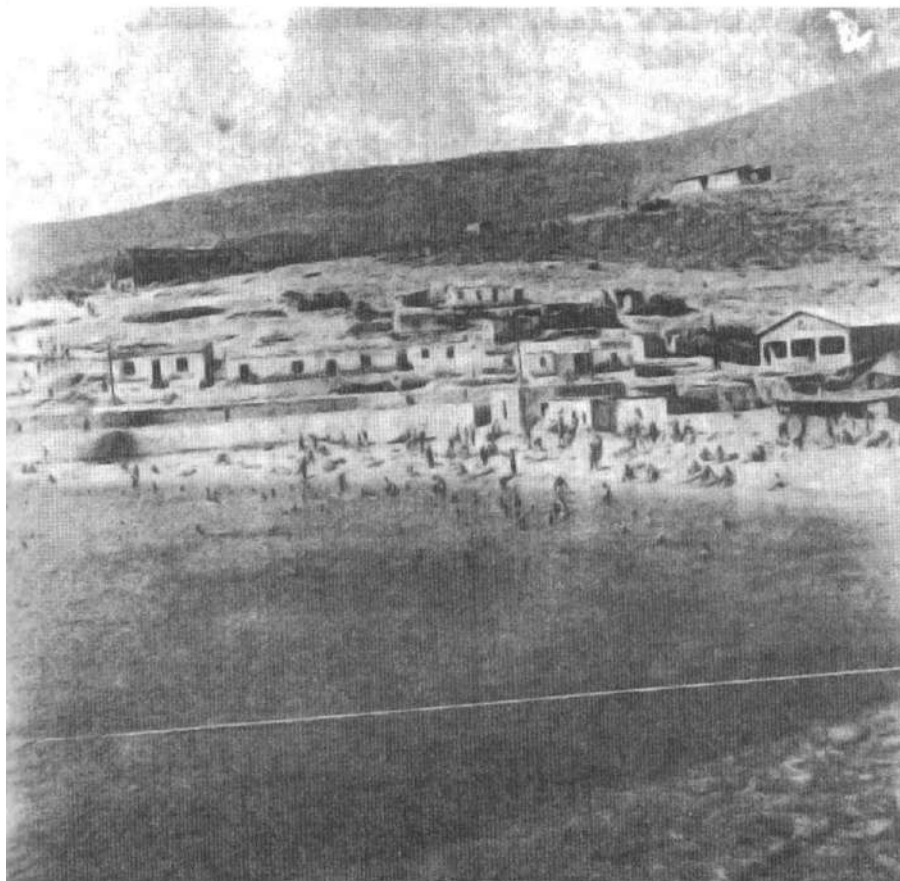
Σάς ἀποστέλλω ενδεικτικῶς μία φωτογραφία ἐκ τών
θυμάτων τοῦ ΚΚΕ, πού ἐξ αἰτίας τών ἐργων του ἀπεκλή-
θη ὑπό τοῦ Γ. Παπανδρέου «κόμμα τῆς προδοσίας καί
τοῦ ἐγκλήματος».

Ἐρωτῶ: αὐτούς καί τούς δεκάδας χιλιάδας τών σφα-
γιασθέντων Ἑλλήνωνθά τούς τιμήσῃ κάποιος ἀπό τό
κράτος; ἢ δέν τούς τιμοῦν, χάριν μονοπλεύρου λήθης;
Φυσικά δέν εὐθύνεσθε ἐσεῖς. Εὐθύνεται ὁ Γ. Παπαδό-
πουλος, ὁ ὅποιος ἔκανε στρατιωτική δικτατορία, ἐνώ
δέν ἦτο ἀξίος αὐτῆς.

Ἐάν ἔχετε προσωπικόν θάρρος –πούμέχρι στιγμῆς
δέν ἀμφισβητῶ– σάς καλῶ εἰς μίαν δημοσίαν συζήτη-
σιν περί «αντίστασης» κατά τῆς χούντας στήν τηλεόρα-
σιν ΤΗΛΕΑΣΤΥ ἢ ἄλλοῦ.

Απλῶς ὀρίσατε τόν χρόνον. Μπορεῖτε ἐπίσης νά ἰσχυ-
ρισθῆτε, ὅτι δέν συνομιλεῖτε μέ «φασίστας» καί νά ἀπο-
φύγετε τήν ὥραν τῆς ἀληθείας. Δικαίωμά σας.

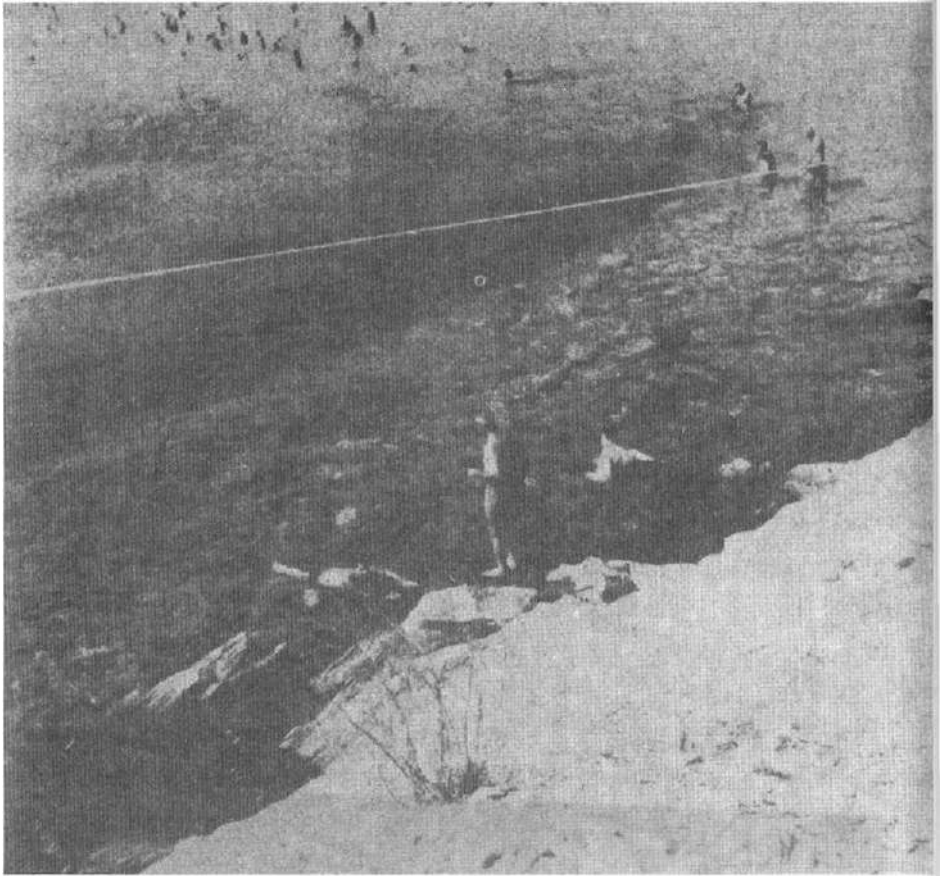
Ἐγώ πάντως σάς ἀπέστειλα φωτογραφικό ἀποδεικτι-
κό ὑλικό κι' ἐσεῖς ἂν θέλετε νά τιμάτε τήν Γυάρο νά τήν
τιμάτε μέ δικά σας χρήματα κι' ὄχι μέ χρήματα τοῦ
ὑπουργείου, τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ δηλαδή».

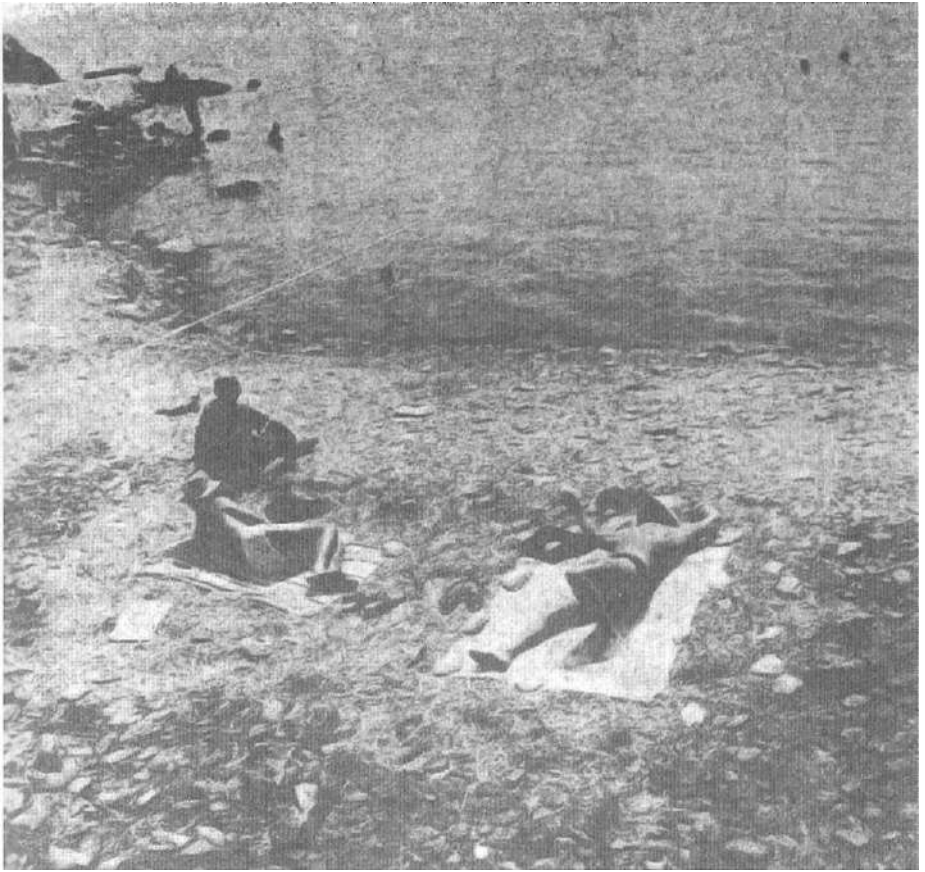
Ἡ «πλάζ» τῆς Γυάρου.

Φωτογραφία ἀπό τό κολαστήριο τῆς Γυάρου. Ἀντιστασιακοί ἐξαναγκάζονται νά κολυμποῦν, δίχως βατραχοπέδιλα καί ἀναπνευστήρα. Καί' αὐτόν τόν τρόπο ἡ Χούντα προσεπάθει μέ τήν ἐξαντλητική κολύμβησι νά λυγίση τό ηθικό τῶν κρατουμένων.

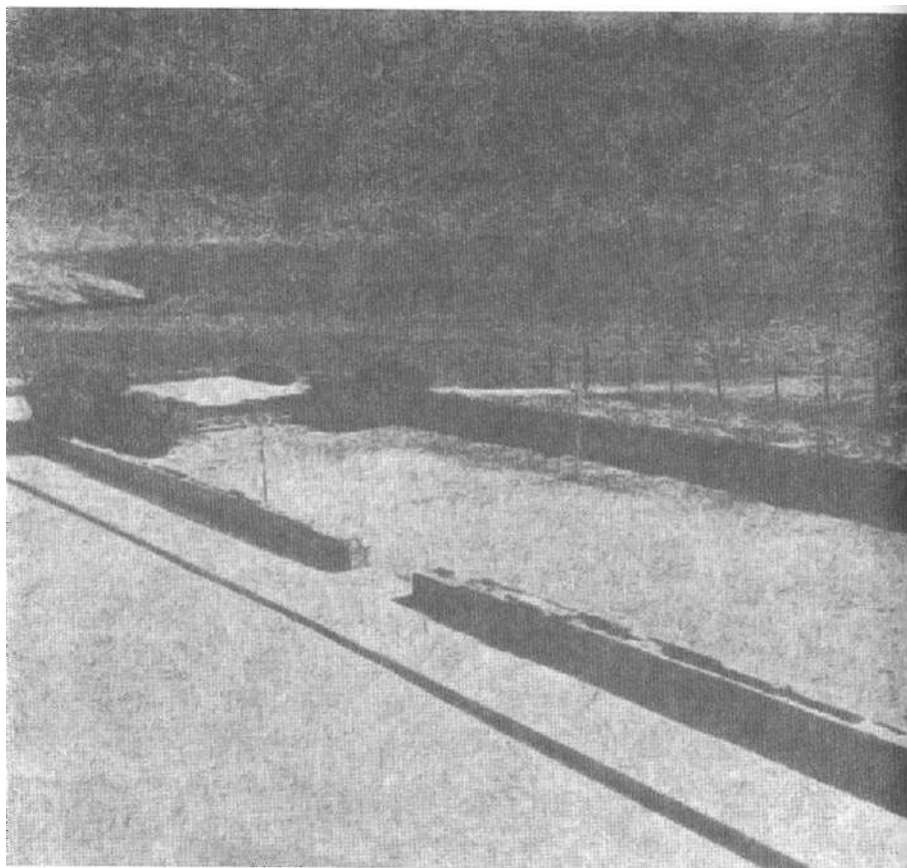
"Ὅποιος δέν ξέρει διτι ἡ φωτογραφία εἶναι ἀπό τήν Γυάρο, θά ὑπέθετε ὅτι πρόκειται γιά κτήρια ξενοδοχείου καί οἱ κολυμβηταί εἶναι παραθερισταί.

Στιγμιότυπα από τὰ κορυφαία παραδείγματα ἥρωϊσμοῦ στήν Γυάρο. Κρατούμενος ετοιμάζεται νά βουτήξει στά ρηχά νερά μέ κίνδυνο νά τραυματισθῆ. Ἦδη ἄλλος κρατούμενος ἐβούτηξε καί επιπλέει ἡρεμος μετά τήν δοκιμασίαν.

Τά σημάδια τῶν....βασανιστηρίων εἶναι ἔκδηλα εἰς τό σῶμα τους!
"Ἄλλη φωτογραφία ἀπό τό «μνημεῖο ἀντίστασης καί ἠρωϊσμοῦ καί θυσῶν», ὅπως ἐχαρακτήρισε τήν Γυάρο ὁ τ. υπουργός Αἰγαίου κ. Ν. Σηφονάκης. Ἐδῶ βλέπετε τρεῖς κρατουμένους εἰς στάσιν ἠρωϊσμοῦ καί θυσίας, ὑπό τόν καυτό ἥλιο τοῦ καλοκαιριοῦ. Μέ πίστι στή δημοκρατία ὑπομένουν καρτερικῶς τό βασανιστήριον τῆς παρατεταμένης εκθέσεως στόν ἥλιο, δίχως ἀντηλιακό. Ἡχοῦντα ἀπέβλεπε στήν ἀφυδάτωσι τῶν κρατουμένων, διά νά μειώσῃ τήν φυσική τους ἀντοχή.

*Γυάρος. Τόπος έξορίας και βασανιστηρίων μέ γήπεδο
του «βόλεϋ»!!*

Διά να κρατήσουν ζωντανή τήν μνήμη τής Γυάρου, δπως ἐζήτησε ό ύπουργός μας κ. Σηφουνάκης, έφωτογραφήθησαν αί εϊκονιζόμεναι κυρίαί, πού έπιστρέφουν από περίπατον στό νησί. Οί κοπιώδεις μακρυνοί περίπατοι, ενώ ή Χούντα έγνώριζε, ότι δέν ύπήρχαν στον δρόμο άναψυκτήρια, δέν μπόρεσαν να κλονίσουν τήν πίστι των κρατουμένων στην έλευθερία και στην δημοκρατία.

Συγκρίνατε τούς παραθεριστάς της Γυάρου, μέ τούς σφαγιασθέντας Έλληνας, από τούς κομμουνιστάς και κρίνατε πού ύπάρχει ή φρίκη.

Διά τάς χιλιάδας τών κατακρεουργηθέντων Έλλήνων από τούς κομμουνιστάς τί λέγει ό κ. Σηφουνάκης;

«Καί σύ λαέ βασανισμένε, μὴν ξεχνᾷς τόν Ὀρωπό!...»

Στή φωτογραφία εἰκονίζεται ὁ Ἀρχηγός τῆς Ἀσφαλείας τῆς 21ης Ἀπριλίου Συνταγματάρχης Ἰωάννης Λαδᾶς, ὁ Διευθυντής τῆς Γενικῆς Ἀσφαλείας Β. Λάμπρου καί στό μέσον ὁ Μίκης Θεοδωράκης, ὁ ὁποῖος ἐξένάγησε τούς ἐξέχοντες χουντικούς στήν νεοανεγειρομένη ἐπαυλὶν του εἰς Βραχάπι Κορινθίας. Πάντως εἶναι πρὸς τιμὴν τοῦ κ. Θεοδωράκη, ὅτι ἐπεσκέφθη τόν ἡμιπαράλυτον Συνταγματάρχην στήν οἰκίαν του.

Η «αποκλειστικότητα» του Κώστα Πλεύρη

Οι μοναδικοί «δημοσιογράφοι» που εξασφάλισαν την άδεια της χούντας να επισκεφθούν και να περιγράψουν το κάτεργο της Γυάρου ήταν δύο στελέχη του «Κόμματος 4ης Αυγούστου», έμπιστοι του φιρερίσκου Κώστα Πλεύρη: Ο Σπύρος Μανωλόπουλος, «περιφερειακός διοικητής Θεσσαλονίκης» της οργάνωσης του Πλεύρη, και ο Πολύδωρος Δάκογλου, στέλεχος της ηγεσίας και ιδρυτής μετά την αποκατάσταση της δημοκρατίας του χουντικού ΕΝΕΚ.

Οι δύο «δημοσιογράφοι» παρέμειναν «επί ικανόν χρονικόν διάστημα» στη Γυάρο και, από ό,τι λένε οι ίδιοι, περιτριγύριζαν το στρατόπεδο ελεύθερα, μιλούσαν με όποιον φυλακισμένο επιθυμούσαν και επικοινωνούσαν με τον

διοικητή όποτε ήθελαν. Δεν είναι σαφές με ποια ακριβώς ιδιότητα βρέθηκαν στη Γυάρο για τόσο μεγάλο διάστημα οι δυο νεαροί χουντικοί: του επισκέπτη, του πληροφοριοδότη των αρχών, του δεσμοφύλακα; Το σίγουρο είναι ότι το αποτέλεσμα της έρευνάς τους δημοσιεύθηκε στην φιλοναζιστική εφημερί-

δα «4η Αυγούστου» (αρ. φύλλου 38, Σεπτέμβριος 1967) με τίτλο «**Αποκλειστικόν ρεπορτάζ 4ης Αυγούστου: Γυάρος**». **Οι** συντάκτες δεν παραλείπουν να τονίσουν την μοναδικότητα: Copyright by «4 **August**». **Το** κείμενο υπογράφει μόνο ο **Μανωλόπουλος**, αλλά στην εισαγωγή αναφέρεται **και** ο Δάκογλου.

Οι δύο «δημοσιογράφοι» ξεκαθαρίζουν εξ αρχής ότι τα μόνα δημοσιεύματα **για** τη Γυάρο τα οποία **θεωρούν** αξιόπιστα είναι «**αι** δηλώσεις υπουργών Δημοσίας Τάξεως **και** Εσωτερικών κ.κ. **Τοτόμη και Πατακού, ως και του Υ.Υ. του υπουργείου Δημοσίας Τάξεως Συνταγματάρχου κ. Ιωάννου Λαδά, οι** οποίοι επανειλημμένως επεσκέφθησαν την **νήσον και**ούτω έχουν **ιδίαν αντίληψιν** της καταστάσεως».

Για τους δύο φανατικούς **θαυμαστές** των ολοκληρωτικών καθεστώτων η Γυάρος «έχει εντελώς **ιδιάζουσαν μορφήν, πολύ ολίγον ομοιάζουσαν με στρατόπεδον πολιτικών κρατουμένων**». Τους **θυμίζει** κατασκήνωση του υπουργείου Παιδείας! **Οι** φυλακισμένοι περνούν ζωή **και** κότα, με μπάνιο, φαί **και** καλοπέραση. **Οι** εγκαταστάσεις κατά **τεταρταυγουστιανούς** είναι άνετες **και οι** παροχές πλουσιοπάροχες. Στην καντίνα υπάρχουν τα πάντα: «**από τσιμπιδάκια μέχρι μαγιό ελάνκα, και από τσιγάρα μέχρι παγωμένα αναψυκτικά**».

Εκεί που αρχίζει να βρομάει λίγο η αντικειμενικότητα του ρεπορτάζ είναι όταν εμφανίζονται οι ίδιοι οι κρατούμενοι να κάνουν δίαιτα: «*Αρχικώς έκαστος κρατούμενος εδικαιούτο 500 γραμμάρια άρτου ημερησίως. Επειδή όμως η ποσότης ήτο μεγάλη, η Φρουρά, τη αιτήσσει και τη υποδείξει των κρατουμένων, το περιώρισεν εις 400 γραμμάρια*». Για να απαντήσουν στις κατηγορίες περί βασανιστηρίων, οι συντάκτες διατυπώνουν την πεποίθησή τους ότι... παχαίνουν: «*Όλοι έχουν παχύνει περί τα 3-4 κιλά*».

Οι ανταποκριτές του Πλεύρη περιγράφουν την καθημερινότητα των φυλακισμένων: «*Παιχνίδια και γέλια με την θάλασσαν, βουτιές και "παπιές", ηλιοκαμένα σώματα και κρέμες προστατευτικές διά την ηλιοθεραπείαν (...). Οι όρμοι το πρωί έχουν την εικόνα πλαζ. Οι κρατούμενοι κάνουν ηλιοθεραπείαν, γυμναστική ή κολυμβούν. Πολλοί εξ αυτών διαθέτουν αναπνευστήρας, βατραχοπέδιλα και όπλα δι' υποβρύχιον ψάρεμα, εις το οποίον επιδίδονται ελευθέρως. Η νήσος έχει άφθονον ψάρι και δεν είναι λίγοι εκείνοι, οι οποίοι γυρίζουν εις τους θαλάμους των με το δίχτυ των γεμάτο*».

Αλλά και η συμπεριφορά των δεσμοφυλάκων είναι -κατά τους τεταρταυγουστιανούς— υποδειγματική. Υποτίθεται ότι τα μεγάφωνα καλούν τους φυλα-

κισμένους λέγοντας «παρακαλούμε τον κύριο τάδε...». Και συμπληρώνουν: «Χαρακτηριστικόν επίσης της ευγενείας η οποία επικρατεί εις το στρατόπεδον είναι το όπι, εφόσον κληθούν κρατούμενοι δι' υποθέσεις των εις τας αρμοδίας υπηρεσίας, ουδέποτε ίστανται ορθοί κατά το διάστημα της εκεί παραμονής των. Πάντοτε τους προσφέρεται κάθισμα». Μόνο ένα παράπονο άκουσαν από τους 2.000 κρατούμενους. Ήταν η διαμαρτυρία της βουλευτού της ΕΔΑ Μαρίας Καραγιώργη, για την προμήθεια κάποιων ειδών. Ο διοικητής του στρατοπέδου έσπευσε να καθησυχάσει τους δαιμόνιους ρεπόρτερ. Κατ' αυτόν οι κρατούμενες ζητούσαν «εσώρουχα μαύρου χρώματος με δαντέλα, μπικίνι, μπικουτί, ρόλει' καλακ για τα μαλλιά, μαγιό "ντε πιες", λάδι ηλίου διαφορετικής μάρκας από το της καντίνας και άλλα παρόμοια».

Αυτή υπήρξε η μοναδική «δημοσιογραφική» διαμαρτυρία για τη Γυάρο.

Βέβαια, υπάρχει και μια εξαίρεση στη γενική απαγόρευση επίσκεψης του κάτεργου από εκπροσώπους του τύπου. Οι πόρτες της Γυάρου ήταν ανοιχτές στην εφημερίδα «4η Αυγούστου» του γνωστού φιρερίσκου της ομώνυμης φασιστικής οργάνωσης Κώστα Πλευρη. Ο πανίσχυρος γ.γ. του υπουργείου Δημόσιας Τάξης συνταγματάρχης Ιωάννης Λαδάς δεν εμπιστευό-

"Όπως και άλλοῦ τονίζω παρά τόν πειρασμόν, ἀπέφυγα νά ἀναφέρω πρόσωπα, τά ὅποια χθές ἦσαν δουλοπρεπεῖς ἐξυμνηταί τῆς 21ης Ἀπριλίου καί μετά δταν ἐκείνη ἐπέσε, ἀμέσως ἐγιναν εχθροί της καί αυτοδιαφημίζονται, ὡς ἀντιστασιακοί! Ἡθέλησανά κρατήσω τό βιβλίον μου, στό ἐπίπεδον μίας ιστορικής μελέτης κι' ὄχι νά τό μετατρέψω εἰς σκανδαλοθηρικόν. "Άλλως τε δέν θά εἶχε πολιτικόν νόημα νά ἐπαρουσίαζα τήν ἔλειπνὴ πλευράν κάποιων ἀνθρώπων.

Ἄκόμη καί πλήθος περιπτώσεων, πού ἦσαν προκλητικά καί αὐτάς ἀπέφυγα νά ἀποκαλύψω. Ἀπό τὰς ἑκατοντάδας, πού ἔχω στό ἀρχεῖον μου σάς ἀναφέρω μίαν, διὰ νά ἀντιληφθῆτε τό ποιόν τῶν ἀντιστασιακῶν (μέ ἀσημάντους ἐξαιρέσεις) καί τήν ἀναφέρω ἐπί πλέον, διὰ νά καταγγείλω τήν στάσιν κομμάτων, πού ἀνέχονται καί προωθοῦν τέτοιους ἀνθρώπους.

Ὁ κ. Δ. Τσάτσος κατά τήν διάρκειαν τῆς 21ης Ἀπριλίου εἶχε ἐπαφήν καί συνεργασίαν μέ τόν Διευθυντήν Ἀσφαλείας καί μετέπειτα Ἀρχηγό τῆς Ἀστυνομίας Ν. Δασκαλόπουλον περί τοῦ ὁποίου ἐγράφε (9-3-1969) ὅτι τόν «κατέκτησε» καί τόν ἐχαρακτήριζε «ἐξοχο τύπο, σοβαρό, μετρημένο, γλυκύ, συγκρατημένο...»! Εἶχε ἐπίσης ἐπαφήν μέ τόν Διοικητήν τοῦ ΕΑΤ/ΕΣΑ Ν. Χατζηζήση, πρὸς τόν ὅποιον ἐδίδε πληροφορίας.

Ἄπιστεύτους ἀποκαλύψεις πρωτοεδημοσίευσε ὁ Γρηγόρης Μιχαλόπουλος ἀπό τοῦ 1977 στήν ἐφημερίδα «Νέοι Ἀνθρωποι» καί στήν «Ελεύθερη Ὦρα».

Στό ιδιόχειρο ύστερόγραφο του ό κ. Τσάτσος βεβαιώνει όπι: «Συγκαταλέγομαι μεταξύ *έκείνων* που *θεώρησαν τήν άποστασίαν* ως α) *πρᾶξιν* άργοπορημένην και β) *πρᾶξιν* *έθνικῆς προσφοράς* υπό τόν όρον *ότι θά είχε τότε προκύψει* *όχι κυβερ. Στεφανοπούλου (!!!)* *άλλά Μητσοτάκη*». Πρώτον λοιπόν ό κ. Τσάτσος *έπαινει* τόν Μητσοτάκη και τήν άποστασίαν του, πού τό ΠΑΣΟΚ και ό *Άνδρέας Παπανδρέου* επανειλημμένως είχαν καταδικάσει μέ *βαρυτάτας* κατηγορίας.

Περαιτέρω ό κ. Τσάτσος χαρακτηρίζει τόν Παπανδρέου *«παράφρονα»* και τούς οπαδούς του *«άνδρεική άλητεία»*.

Μετά τήν πτώσιν τής 21ης *Άπριλίου* ό κ. Τσάτσος *έστράφη* *έξ ίσου γλοιωδώς*, πρós τόν Παπανδρέου, ό όποιος *μάλιστα* τόν *έβαλε* *έπικεφαλῆς* τού *εύρωψηφοδελτίου* τού ΠΑΣΟΚ! Ούτω συγχωρεθείς, υπό τού *«παράφρονος»* *ένετάχθη* στήν *«άνδρεική άλητεία»* υπό τήν *άνοχήν* τού *ήγέτου* τού ΠΑΣΟΚ και τών *στελεχών* τού *κόμματός* του. Μά *δέν εύρέθη* *ένας*, από τό ΠΑΣΟΚ *νά διαμαρτυρηθῆ*;

Οί *πολιτικάντηδες* δικαιολογούνται, *άλλά* *δέν δικαιολογείται* ό *καθηγητής* τ. *ύπουργός* *Δικαιοσύνης* *Γ.Α. Μαγκάκης*, τόν όποιον ό κ. Τσάτσος *γραπτώς* *άπεκάλει* *«γελοῖον»!* και ό *όποιος* *«ώς τήν ψηφοφορίαν* *στήν* *Σχολή* *στήν* *Άθήνα* *έτρεχε* *σάν* *άλλογο παντοῦ»*. Τό *άλογο* μέ

δύο λάμδα είναι ή ορθογραφία τού κ. Τσάτσου. Ό κ. Μαγκάκης συνεχώρησε τόν ύβριστήν του. Διατί;

Ή εφημερίς «Τύπος της Κυριακῆς» (22-5-1994) έθεώρει ότι δημιουργείται «τεράστιο θέμα μέ τίς άποκαλύψεις τῆς κρυφῆς δραστηριότητας κατά τήν διάρκειαν τῆς έπαετίας τοῦ έπικεφαλῆς τοῦ εὐρωψηφοδελτίου τοῦ ΠΑΣΟΚ καθηγητή Δημήτρη Τσάτσου».

Τό θέμα πράγματι είναι τεράστιο, αλλά δέν έγινε κάτι. Οὐδεμία αντίδρασις από πλευράς ειλικρινῶν αντιστασιακῶν καί από πλευράς ΠΑΣΟΚ. Τόσον οί πραγματικοί αντιστασιακοί, όσον καί ή κατά τόν κ. Τσάτσον «άνδρεϊκή ἀλητεία» έσιώπησαν. Διατί; Διότι όσον δέν υπάρχει φιλότιμον, όλα νά τά περιμένετε. Όπωσδήποτε όλα άνεξαρτήτως τά κόμματα τῆς πλουτοδημοκρατίας στερούνται ήθους καί δέχονται σήμερα τούς χθεσινούς ύβριστάς των. Επί παραδείγματι. Στέλεχος τού ΚΚΕ καί τού Συνασπισμοῦ έλεγε τόν Ίανουάριο τού 1989 εἰς όμιλίαν του στήν Καλαμάταν: «όλοι στό ΠΑΣΟΚ περισσότερο από τό νά χάσουν τίς εκλογές φοβοῦνται τόν Εισαγγελέα» (τότε έσκασε τό σκάνδαλο Κοσκωτά).

Ό ίδιος πολιτικάντης τόν Ίούνιον τού 1989 όμιλῶν στήν Πλατείαν Ἀγορᾶς τών Χανίων εἶπεν: «δταν θέλεις νά χαιρετήσεις έναν από τό ΠΑΣΟΚ φοβάσαι νά μή λερώσης τά χέρια σου». Διά περισσότερα εἰς «Έλευθεροτυπίαν» (7-6-2004). Τελικῶς τό στέλεχος εκείνο

του ΚΚΕ, επελέγη τιμητικῶς, ὡς βουλευτὴς Ἐπικρατείας του ΠΑΣΟΚ! Τὰ σχόλια δικά σας, ὅπως καὶ ἡ εὐθύνη, πού τούς ψηφίζετε, ὅσοι βεβαίως τούς ψηφίζετε.

Μολαταῦτα χάριν τῆς ιστορικής ἀληθείας εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ ἀναγνωρίσω, ὅτι ὑπῆρξαν καὶ ἀνιδιοτελεῖς ἀντιστασιακοί, ὅπως καὶ γενναῖοι. Κάποτε ὁ Λαδάς πού ἐπεθεώρει τὴν Γυάρο εἶδε μεταξύ τῶν κρατουμένων ἕναν πρῶην Λοχαγὸ πολεμιστὴ τῆς Ἀλβανίας, τὸν Σταῦρο Νικολόπουλο ἀπὸ τὴν Εὐὴ Μεσσηνίας. Ἐγνωρίζοντο ἀπὸ τὸ '40. Τὸν ἐπλησίασε καὶ μεταξύ τους διεξήχθη ὁ ἀκόλουθος διάλογος: «Σταῦρο, σέ παρακαλῶ, ὑπόγραψε δῆλωσι, ὅτι αν σέ ἀφήσουμε δέν θά δράσης κατὰ τῆς ἐπαναστάσεως». «Ὁχι Γιάννη». «Καλά μὴν ὑπογράψης. Ἄρκει ἴνά τό πῆς προφορικά μόνο σέ μένα». «Ὁχι Γιάννη, δέν γίνεται». Ὁ Λαδάς ἔμεινε σκεπτικὸς, διότι τούς ἀνδρας πάντα συγκινεῖ ὁ ἀνδρισμὸς. Κατόπιν διέταξε νὰ ἀφήσουν ελεύθερο τὸν συνομιλητὴ του.

Οἱ ἀνίκανοι πολιτικάντηδες, στό πρόσωπο ἑνὸς πληρωμένου ἀποτυχόντος δολοφόνου ἀνεκήρυξαν τὸν ἥρωα τῆς «ἀντίστασης». Πρόκειται διὰ τὸν Παναγούλην. Ἡ ἐντύπωσις, πού ἡ προπαγάνδα ἐδημιούργησε περὶ ἐκείνου εἶναι, ὅτι ὑπῆρξε ὁ γενναῖος ἀγωνιστὴς, ὁ ἀνιδιοτελεῖς ἀντιστασιακός, πού μέ κίνδυνο ζωῆς ἀπεφάσισε νὰ ἐκτελέσῃ τὸν δικτάτορα Παπαδόπουλο καὶ

νά επαναφέρει την δημοκρατίαν καί τας ἀτομικὰς ἐλευθερίας, πού τό καθεστώς τῆς 21ης Ἀπριλίου ἐστέρησε στόν Ἑλληνικό Λαό.

Ἔτσι φαίνεται τό διαφημιστικό περιτύλιγμα τοῦ Παναγούλη. "Ἄν τό ἀνοίξωμεν θά ἴδωμεν τό περιεχόμενον του, τήν πραγματικότητα δηλαδή.

Κατ' ἀρχήν ὁ Παναγούλης ἀρχίζει τήν σταδιοδρομίαν του ὡς λιποτάκτης. Ὑπηρέτει στήν Βέροιαν στό 81 Σύνταγμα Πεζικού, ἐδήλωσε ἀσθένεια, μετεφέρθη στό 266 στρατιωτικό νοσοκομεῖο, ἀπ' ὅπου ἐφυγε τήν 27ην Μαΐου 1967 καί ἀντί νά παρουσιασθῆ, ὅπως ὑπεχρεουτο, στήν μονάδα του ἐλιποτάκτησε. Μετέβη στή Θεσσαλονίκη καί ἀπό ἐκεῖ ἀεροπορικῶς ἐφθάσε εἰς Ἀθήνας καί παρέμεινε, στήν οἰκίαν τῶν γονέων του στήν Γλυφάδα (Ἀσκληπιοῦ 61). Ἐν συνεχείᾳ ἐκρύπτετο στήν οἰκίαν τῶν φίλων του Ν. Λεκανίδη καί Ἰ. Κλωνιζάκη, μέ τούς ὁποίους συνειργάσθη τοῦ λοιπού. Σκοπός του ἀμεσος ἦτο νά ἀναχωρήσῃ ἐξ Ἑλλάδος. Πρός τούτο μέ τήν βοήθειαν τοῦ Κυπρίου κομμουνιστοῦ Χ. Ζώπου ἐπρομηθεύθη διαβατήριον καί τήν 18ην Ἰουνίου 1967 ἔφθασεν ἀεροπορικῶς στήν Λευκωσίαν. Ἐχρησιμοποιοῖ τό ψευδώνυμον Ἀλέκος Ἀλεξίου, δικηγόρος καί διέμενε στό χωρίον Γερροσκήπον, στήν πατρικήν οἰκίαν τοῦ Ζώπου.

Μετά μίαν εβδομάδα περίπου ἀγνωστον πῶς ἐγένε ἐπαφή καί συναντάται στήν Λευκωσίαν μέ τόν βουλευ-

τήν Λυσαρίδη, προσωπικόν ἰατρόν τοῦ Μακαρίου καί συνοδοιπόρον του κυπριακοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος (ΑΚΕΛ).

Ὁ Λυσαρίδης εξασφαλίζει στόν Παναγούλη κρυ-
σφύγετο ἐντός της πόλεως καί ἄλλου (διατί;) ἐνῶ πα-
ραλλήλως τόν ἐκπαιδεύουν στά ἐκρηκτικά (κατασκευή
καί χρῆσις). Στήν διάρκειαν τῆς ἐκπαιδεύσεώς του γνω-
ρίζεται μέ τόν ὑπουργόν Ἑσωτερικῶν τῆς Κύπρου Πο-
λύκαρπον Γεωρκάτζην. Εἴμεθα στόν Ἰούλιον τοῦ 1967
κι' ὁ Γεωρκάτζης, κατόπιν ἐντολῆς τοῦ Μακαρίου, τοῦ
δίδει τό ὑπ' ἀριθμ. Α 01402 Κυπριακό διαβατήριον μέ τό
ψευδώνυμον Μάριος Ἀνδρέου. Χρησιμοποιῶν τό διαβα-
τήριον αὐτό ὁ Παναγούλης τήν 27ην Ἰανουαρίου 1968
μεταβαίνει στόν Λίβανον.

Διατί ὁ Γεωρκάτζης, δηλαδή ὁ Μακάριος, ἔδωσε δια-
βατήριον στόν Παναγούλη; διότι τοῦ ἀνέθεσε τήν ἀπο-
στολήν νά δολοφονήσῃ τόν Παπαδόπουλον. "Ὅλα ὅσα
περιγράφω εἶναι ἀναμφισβήτητα, περιλαμβάνονται στό
προανακριτικό πόρισμα (2-10-1968) τοῦ Ταγματάρχου
Θεοφιλογιαννάκου, πού ἐδημοσιεύθη στόν τύπον (20-
10-1968) καί οὐδέποτε διεψεύσθη. Ἐπί πλέον ὁ ἴδιος ὁ
Παναγούλης τά παραδέχεται εἰς συνέντευξίν του στήν
«Ἀκρόπολιν» (6-2-1975). Προκύπτουν ἐπίσης ἀπό τάς
ἀπολογίας τῶν συλληφθέντων καί ἀπό τά ἀρχεῖα τοῦ

Υπουργείου Δημοσίας Τάξεως. Από τόν Λίβανο ό Παναγούλης επήγε στην Ρώμη, στό Παρίσι, στην Ζυρίχη!

Τώρα δυνάμεθα νά θέσωμεν μερικά έρωτήματα: α) ποῖοι έξεπαίδευσαν τόν Παναγούλη στά έκρηκτικά; καί διατί; β) ποιοι έκάλυπταν τά έξοδα διαβιώσεως, μετακινήσεων κ.τ.λ. τού Παναγούλη επί έξάμηνον στην Κύπρον, στόν Λίβανον, στην Εύρώπη; γ) ποῖοι καί πώς επέλεξαν τόν Παναγούλην, διά νά τόν χρησιμοποιήσουν, ως δολοφόνον τού Παπαδοπούλου;

Αί άπαντήσεις συνάγονται εύκόλως. Τόν Παναγούλην έξεπαίδευσαν μυστικάί ύπηρεσίαι τής Κύπρου, μέ σκοπόν τήν δολοφονίαν τού Παπαδοπούλου. Αί ἴδιαι ύπηρεσίαι επλήρωναν τήν πολυδάπανον ζωήν του (ταξίδια, ξενοδοχεία, σύστασι οργανώσεων, άμοιβαί στελεχών κ.τ.λ.) καί εκείνος πού τόν επέλεξε ως δολοφόνον τού Παπαδοπούλου ήτο ό Μακάριος, διά τού Γεωρκάτζη.

Βλέπετε λοιπόν καί διαπιστώνετε, ότι ό άντιστασιακός Παναγούλης δέν ήτο τόσον άγνός, όσον τόν παρουσιάζουν. Υπεστηρίζετο, όπως θά άποδειχθῆ δι' όπλων καί χρημάτων, άπό μυστικήν ύπηρεσίαν. ή όποία επεδίωκε διά λογαριασμόν της ή διά λογαριασμόν τρίτης χώρας (Τουρκία; ΗΠΑ; Ἰσραήλ;) τήν δολοφονίαν τού Παπαδοπούλου.

Τόν Φεβρουάριον τού 1968 ό Παναγούλης ίδρύει μέ άλλους έμμισθους «άντιστασιακούς», στην Ρώμην

τήν ὀργάνωσι «Ἑλληνική Ἀντίσταση» ἢ ὁποία περιελάμβανε διάφορα βαρύγδουπα κλιμάκια, δπως: α) «Λαϊκές Ἀντιστασιακές Ὀμάδες Σαμποτάζ» (ΛΑΟΣ), β) «Ἐθνικός Ἀπελευθερωτικός Στρατός» (ΕΑΣ), γ) «Πανελλήνια Λαϊκή Μαζική Ὄργάνωση Συμπαράστασης» (ΠΑΛΜΟΣ), δ) «Μαχητικές Ὀμάδες Νεολαίας» (ΜΟΝ) καί άλλα τέτοια, πού ἀπετελοῦντο ἀπό πέντε-ἕξι καλοπληρωμένους «ἀντιστασιακούς» πού διέμεναν στά καλότερα ξενοδοχεῖα τῆς Ρώμης, τῶν Παρισίων, καί τῆς Ζυρίχης καί ἠγωνίζοντο, διὰ τήν ἐλευθερίαν τῶν Ἑλλήνων, μέ τό ἀζημίωτον βεβαίως.

Τά περαιτέρω εἶναι γνωστά, ἀπό τās ἀπολογίας τῶν γενναίων ἀντιστασιακῶν, πού συνελήφθησαν καταδοθέντες, ἀπό ἄλλους γενναίους ἀντιστασιακούς. Τήν 14ην Μαΐου 1968 ὁ Παναγούλης, ὡς Μάριος Ἀνδρέου ἐρχεται στήν Ἑλλάδα καί διαμένει στήν οἰκίαν τοῦ Κλωνιζάκη. Τέλος Μαΐου φθάνει εἰς Ἀθήνας ὁ Γεωρκάτζης, μέ τόν ὅποιον συνηντήθη εἰς τήν οἰκίαν τοῦ Κλωνιζάκη, ὁδός Κουρμούλη 44. "Ἐγινε καί δευτέρα συνάντησις, ὅπου συνεφωνήθησαν τά ἐξῆς: α) καθιερώθη κωδικός συνεννοήσεως, β) ἀπεφασίσθη οἰκονομική ἐπιχορήγησις ἑνός ἑκατομμυρίου δρχ. μηνιαίως, γ) τό ψευδώνυμο τοῦ Γεωρκάτζη θά εἶναι «Ἀκρίτας», δ) τά ἐκρηκτικά καί τά ὅπλα θά ἐστέλλοντο ἐκ Κύπρου, διὰ τοῦ διπλωματικοῦ σάκκου! Νά σημειώσωμεν ὅτι

*Τά έκφρηκτικά πού έστειλε μέσω της κυπριακής πρεσβείας
ό Γεωρκάτζης στόν Παναγούλη.*

στήν πρώτην συνάντησιν μέ τόν Γεωρκάτζη ό Παναγούλης έφερε στολήν ύπολοχαγού, ή όποιά άνηκε στόν άδελφόν του Γεώργιον, πού κι' αυτός είχε λιποτακτήσει, από τόν Στρατόν και είχε καταφύγει στο Ίσραήλ!

Αί άποφάσεις τών συνωμοτών ύλοποιοϋνται τάχιστα. Κάθε Σάββατον ό Λεκανίδης έπήγαινε στην πρεσβείαν τής Κύπρου και ήρώτα, άν ήλθε κάποιον δέμα στο όνομα Βασίλειος Χριστοδούλου. Τελικώς τήν 3ην Αϋγούστου ό Λεκανίδης παραλαμβάνει ένα δέμα μέ τήν άναγραφήν «Κύριον Βασίλειον Χριστοδούλου, θά ζητηθῆ από τήν Κυπριακήν πρεσβείαν». Ό Λεκανίδης τό παρέλαβε δίχως φυσικά νά ύπογράψη άπόδειξιν και τό μετέφερε στην

οίκιαν τοῦ Κλωνιζάκη, ὅπου εὐρίσκετο ὁ Παναγούλης. Στό δέμα ὑπῆρχαν εκρηκτικά καί πολύ TNT, πού τά ἐκρυψαν εἰς οἰκίαν στήν ὁδό Μεθώνης 58Α. Τό ἐπόμενο Σάββατο ὁ Λεκανίδης παραλαμβάνει κι' ἄλλο δέμα μέ TNT, βραδύκαυστα φυτίλια καί διακοσίους πυροκροτητάς.

Θαυμάσια. "Όλα τά ἐκρηκτικά ἀπεστέλλοντο, στούς συνωμότας, διά τῆς Κυπριακῆς πρεσβείας! Ὅπωςδῆποτε ἐν γνώσει τοῦ Μακαρίου καί ὅπωςδῆποτε κατόπιν ἐντολῆς του.

Αἱ μυστικά ὑπηρεσία τῆς Κύπρου ἐπαιζαν βρώμικο παιχνίδι, εἰς βάρος τῆς Ἑλλάδος, τῆς μητρὸς Πατρίδος, δπως ὑποκριτικῶς ἔλεγαν. Ἐκεῖνος πού ἀπό κυπριακῆς πλευράς ἐχειρίζετο τήν συνωμοσίαν, ἦτο ὁ διευθυντής τῆς ΚΥΠ Κύπρου Ἄνδρέας Ρήγας. Ἀλλά ἡ δική μας ΚΥΠ δέν ἐκοιμάτο. Ἀπέναντι ἀπό τήν πρεσβείαν τῆς Κύπρου ἐστάθμευε ἓνα κλειστό φορτηγάκι, μέ τήν ἀπεικόνισι δύο χιαστί τριανταφύλλων καί τήν ἐπιγραφή «*ΒΙΝΤΖΗΛΛΙΟΣ, ἄνθη, φυτά, σπόροι*». Ἀπό μέσα παρηκολούθουν τά πάντα. Αἱ σαββατιάτικαι ἐπισκέψεις τοῦ Λεκανίδη κατεγράφοντο. 20 Ἰουλίου, 27 Ἰουλίου, 3 Αὐγούστου, 10 Αὐγούστου. Διατί κάνει αὐτός τακτικάς ἐπισκέψεις στήν πρεσβεία; Ποῖος εἶναι; ἔτσι ἀρχίζει ἡ παρακολούθησίς του.

Ἐκτός ἀπό τήν ΚΥΠ ἀνεμείχθη στήν ὑπόθεσι καί ἡ Ἄσφάλεια ἐκ τυχαίου γεγονότος. Συγκεκριμένως ὁ

Ἄστυνόμος Ν. Γουρνιάς υπεύθυνος τύπου της Γενικῆς Ἀσφαλείας συνειργάζετο μέ τόν Ἀρχηγό της ΚΥΠ Στρατηγό Χατζηπέτρο, τόν ὅποιον ἐπεσκέπετο συχνῶς στό γραφεῖον του. Ὁ Χατζηπέτρος ἦτο ἕνας ὑψηλός, μέ επιβλητικό παρουσιαστικό καί τόσον ασχετος, πού ὁ Λαδᾶς ἀπέφευγε νά τόν συναντά, διά νά μή ἐκνευρίζεται. Εὐτυχῶς κατ' ὄνομα ἦτο Ἀρχηγός, διότι στήν ΚΥΠ οὐσιαστικῶς ἠγεῖτο ὁ Ρουφογάλης, Συν/ρχης ἐξόχων πνευματικῶν ἱκανοτήτων. Εἰς μίαν ἐπίσκεψιν του στό γραφεῖον τοῦ Χατζηπέτρου ὁ Γουρνιάς συμπίπτει μέ τόν Γεωρκάτση, τόν ὅποιον ἐπ' εὐκαιρία τοῦ συνιστά ὁ Χατζηπέτρος. Περί τά τέλη τοῦ Μαΐου συμπτωματικῶς ὁ Γουρνιάς διήρχετο δι' αὐτοκινήτου, ἀπό τόν Προφήτην Ἥλιαν τοῦ Παγκρατίου, ὅπου βλέπει, πρὸς στιγμὴν τόν Γεωρκάτση. Σάν πραγματικό ἀστυνομικό λαγωνικό, πού ἦτο ἀναφέρει τό περιστατικό στόν Λαδά, ὁ ὁποῖος δι' ἄλλους λόγους ὑπωπετεύετο τόν Γεωρκάτση καί τώρα ἀπορεῖ τί ἤθελε ἐκεῖ ὁ Κύπριος ὑπουργός;

Ὁ Λαδάς εἶχε προσωπική επαφή μέ τόν Γεωρκάτση, τόν ὅποιον ἐθαύμαζε, διά τήν ἥρωϊκὴν δρᾶσιν του στήν ΕΟΚΑ, ἀλλά δέν τόν ἐνεπιστεύετο. Ἀπό τόν Ἰούλιο τοῦ 1967 ὁ Λαδάς συνειργάζετο μέ τόν Γεωρκάτση, δπως ἄλλως τε προκύπτει, ἀπό ἐπιστολή τοῦ Κυπρίου στόν Λαδά τόν Μάρτιον τοῦ 1970. Ὁ Λαδάς λοιπόν ἔχων τήν πληροφορίαν, ὅτι ὁ Γεωρκάτσης ἐθεάθη στόν Προφήτη

Ἡλία Παγκρατίου του τηλεφωνεῖ τό ἴδιο βράδυ. Λέγουν διάφορα καί τόν ἐρωτᾷ πώς ἐπέρασε τήν ἡμέρα του. Ἀνύποπος ὁ Γεωρκάτζης ἀπαντᾷ, ὅτι ἐπῆγε στή θάλασσα μέ φίλους του. Ὁ Λαδάς ἀμέσως διέταξε νά τόν παρακολουθοῦν. Ἄλλ' ἡ παρακολούθησις ἀπέτυχε, διότι ἐκτός τῆς Ἀσφαλείας, τόν παρακολουθεῖ ἡ ΚΥΠ κι' ἄλλαι ὑπηρεσίαι, ὥστε ἡ ὑπόθεσις ἐγινε κωμωδία.

Ἀφελῶς ὁ Χατζηπέτρος ἐπίστευε, ὅτι στό μέλλον θά ἐχρησιμοποίει τόν Γεωρκάτζη, πρὸς ἔλεγχον τοῦ Μακαρίου, ἐνώ ὁ παμπόνηρος Κύπριος ἐνέπαιζε τόν ἀγαθόν Χατζηπέτρον. Ἡ Ἀσφάλεια τώρα ἐπεμβαίνει ὄχι καί τόσον διακριτικῶς μέ συνέπεια ΚΥΠ καί Ἀσφάλεια νά ἀνταγωνίζωνται, ἀντί νά συνεργάζωνται. Ἐξ ἄλλου ὁ Λαδάς δέν ἐχώνευε τόν Ρουφογάλη κι' ἀντιστρόφως.

Ὁ χρόνος ὁμως τρέχει. Τήν 17ην Ἰουλίου ὁ Παναγούλης ἐρχεται ἀεροπορικῶς εἰς Ἀθήνας. Μέ τόν Λεκανίδη τήν 6ην Αὐγούστου προχωροῦν στήν ἀναγνώρισι τῆς διαδρομῆς, πού κάθε πρωῖ ἀκολουθεῖ τό προεδρικό αὐτοκίνητο. "Ενας ὑπόνομος στό 31ο χλμ., τῆς παραλιακῆς ὁδοῦ πρὸς Σούνιον, πλησίον τῆς Βαρκίζης κρίνεται κατάλληλος, διά νά τοποθετηθοῦν ἐκεῖ τά ἐκρηκτικά. Τήν Κυριακὴν τῆς 11ης Αὐγούστου ὁ Παναγούλης, μέ τόν συνεργάτην του Ζαμπέλην προετοιμάζουν τόν χώρον, τόν ὁποῖον θά παγιδεύσουν μέ ἐκρηκτικά. Τήν 12ην Αὐγούστου ὁ Παναγούλης καί οἱ

Όπαναγούλης με την καλλονήν Όριάνα Φαλλάτσι.

συνεργάται του τοποθετούν εμπρηστικές βόμβες εις διάφορα σημεία των Ἀθηνῶν (Λόφος Φιλοπάπου, Λυκαβηττός, λόφος Ἀκροπόλεως! Ζάππειον, στάς ὁδούς Καποδιστρίου, Γ' Σεπτεμβρίου, Ἀμερικῆς κ.ά.) μέ σκοπό νά εκραγούν ταυτοχρόνως μέ τήν ἀνατίναξι τού αὐτοκινήτου τού Παπαδοπούλου, ὥστε νά δοθῆ ἡ ἐντύπωσις γενικῆς ἐξεγέρσεως, νά δημιουργηθῆ κλίμα ἀνασφαλείας καί νά ἐπιτευχθῆ τί; Ποῖος ξέρει. Πάντως τό καθεστώς δέν θά ἀνετρέπετο. Ἀκόμη κι' ἄν ἐδολοφονεῖτο ὁ Παπαδόπουλος ἄλλοι θά συνέχιζαν περισσότερον σκληροί, περισσότερον ἀποτελεσματικοί.

Ἐπί τέλους ἡ κρίσιμος ἡμέρα ἐφθασε. Εἶναι Τρίτη 13η Ἀυγούστου 1968, 05.30 τό πρωῖ. Ὁ Παναγούλης, ὁ Λεκανίδης καί ὁ Ζαμπέλης ἔχουν ξεκινήσει. Ὁ Κλω-

νιζάκης τούς έπρομήθευσε μία δωδεκάβολτον μπατα-
 ριαν καί 300 μέτρα καλωδίου. Ό Παναγούλης φορεί
 «μαγιώ» καί κρύβεται στους βράχους της άκτιής έχων
 μαζί του τήν μπαταριαν μέ άπλωμένο τό καλώδιο. πού
 συνέδεσε τό ένα άκρον του, στον έναν πόλο τής μπα-
 ταρίας καί έπερίμενε νά περάση τό αυτοκίνητο τού Πα-
 παδοπούλου, διά νά συνδέση τό γυμνό άλλο άκρο τού
 καλωδίου, στον άλλο πόλο τής μπαταρίας, ώστε τό κύ-
 κλωμα νά προκαλέση τήν έκρηξιν.

Τήν 07:40 τό προεδρικό αυτοκίνητο. πού άνεχώρη-
 σεν από τό Λαγονήσι, όπου διέμενε ό Παπαδόπουλος
 πλησιάζει στό 31ο χλμ. διέρχεται πάνω από τόν παγι-
 δευμένο οχετό, όποτε ακολουθει ή ανατίναξιν. Ό Πα-
 παδόπουλος δέν παθαίνει τό παραμικρό. Η απόπειρα
 απέτυχε. Οί άνδρες τής Χωροφυλακής, πού τόν προστα-
 τεύουν έρευνοϋν τήν βραχώδη άκτιή. Ό Παναγούλης
 πηδά έδῶ καί εκεί διά νά ξεφύγη. Δέν τό κατορθώνει.
 Συλλαμβάνεται. Τό ταχύπλοο, πού έπερίμενε νά τόν πα-
 ραλάβη δέν ήλθε. Τόν έξηπάτησαν; Έφοβήθησαν καί
 τόν έγκατέλειψαν; Άγνωστον.

Ό Παπαδόπουλος, ωσάν νά μή συνέβη κάτι απολύ-
 τως ψύχραιμος συνεχίζει τήν διαδρομήν του καί προ-
 σέρχεται στό ύπουργικό συμβούλιο, πού συνεδριάζει,
 υπό τήν προεδριαν του. Συνομιλεῖ μέ τούς ύπουργούς
 του. δίχως νά τούς ανακοινώση τήν απόπειρα δολοφο-

νίας του. Τήν πληροφοροῦνται ἀπό τόν κόσμον, πού συ-
νεκεντρώθη καί ἤθελε νά ἰδῆ τόν Παπαδόπουλο. Τό ὑ-
πουργικό συμβούλιο διακόπτεται. Ὅλοι συγχαίρουν τόν
Παπαδόπουλο, ὁ ὅποιος ἀποχωρεῖ στό γραφεῖον του
καί ζητεῖ νά μάθῃ πληροφορίας, περί τοῦ δράστου.

Ἡ Ἀσφάλεια τῆς Χωροφυλακῆς ἀναφέρει τό γεγο-
νός στόν Λαδά, πού σπεύδει στόν τόπον τῆς ἀποπείρας.
Γίνεται ἀναπαράστασις, ἐνώ ἔχουν συγκεντρωθῆ διάφο-
ρα ὑλικά. Ὁ Ζαμπέλης, πού εὐρίσκετο εἰς παρακείμενον
ἐστιατόριον φεύγει. Τό ἴδιον καί ὁ Λεκανίδης, πού ἐκάθη-
το στήν παραλία τῆς Βαρκίτζης. Ἐντός ολίγου θά συλλη-
φθοῦν καί ἀντιλαμβάνεσθε ποῖος τοῦς ἐπρόδωσεν.

Ἡ ἀπόπειρα ἀπέτυχε, ὅπως ἀπέτυχαν καί αἱ προγραμ-
ματισθεῖσαι ἐκρήξεις, εἰς Ἀθήνας. Αἱ βόμβαι πού εἶχαν
τοποθετηθῆ εἰς διάφορα μέρη δέν ἐξερράγησαν κι' ἔτσι
δέν ὑπῆρξαν αἰσώματα, διὰ τὰ ὅποια ἡ «ἀντίστασις»
δέν ἐνδιεφέρετο. Νά σάς τονίσω καί κάτι περιέργον.
Ἐποστηρίζεται ὅτι ὁ Παπαδόπουλος ἐσώθη ἐπειδή ἡ
ἐκρηξις τῆς βόμβας καθυστέρησε μερικά δευτερόλεπτα
καί τό αὐτοκίνητον τοῦ διήλθε τοῦ σημείου τῆς ἐκρήξεως.
Ἡ ἔκθεσις τοῦ πυροτεχνουργοῦ τοῦ Στρατοῦ ἀναφέρει,
ὅτι καί ἂν ἀκόμη ἡ βόμβα ἐξερρηγνύετο κάτωθεν ἀκρι-
βῶς τοῦ αὐτοκινήτου ὁ Παπαδόπουλος δέν θά ἐφονεύε-
το, διατί τὰ ἐκρηκτικὰ ἦσαν ἀσθενέστατα. Ἐγινε δηλα-
δή ἀπόπειρα δολοφονίας μέ ἀπρόσφορα μέσα.

Συντόμως είδα τόν Παναγούλη στην 'Ασφάλεια, όπου τού έδωσαν πρόχειρα ένδύματα. Ώχρός καί σιωπηλός, έκοίτα τάς χειροπέδας του σκυμμένος. "Ένας ένωματάρχης έπñγε νά τόν κτυπήση. Τόν έσταμάτησαν. Έν τω μεταξú έκινητοποιήθη ή ΕΣΑ. Στό ειδικόν 'Ανακριτικόν Τμήμα της (ΕΑΤ/ΕΣΑ) μετέφεραν τόν Παναγούλη καί ό Ταγματάρχης Θεοφιλογιαννᾶκος ανέλαβε νά τόν ανακρίνη. Διά τόν Θεοφιλογιαννᾶκον, πού γνωρίζω προσωπικάς μπορώ νά δηλώσω μέ ειλικρίνεια, ότι ύπῆρξε 'Αξιωματικός τού καθήκοντος, εύφυέστατος καί άδίκως κατηγορήθη ως βασανιστής. Είμαι άπολύτως βέβαιος, όπi στην ιδιωτικήν του ζωή υπέφερε περισσότερο, άπ' όσον τά δήθεν θύματά του. Διετέλεσα επί 'Ιωαννίδη κρατούμενος στό ΕΑΤ/ΕΣΑ καί γνωρίζω καλλίτερα, άπό τόν όποιονδήποτε τί έγινε εκεί μέσα. Ό Θεοφιλογιαννᾶκος έντέχνως καί μέ ψυχολογική πίεσι, 'ίσως καί μέ κάποια άναγκαία σφαλιάρα άπεκάλυψε όλο τό δίκτυο τού Παναγούλη.

Τήν 13ην Αυγούστου έγινε ή ενέργεια καί αύθημερόν συνελήφθη ό Παναγούλης. Τήν 16ην Αυγούστου συνελήφθη όλη ή ομάδα του. Ποίος τούς κατέδωσε; ή κοινή λογική καί οί ανακριταί λέγουν: ό Παναγούλης.

Στήν «'Ελευθεροτυπία» (14-8-2008) έδημοσιεύθη ένα άρθρον τού Μ. Δρουσιώτη, όπου διαβάζομεν:

«Οι ανακριτές ισχυρίζονται όπi ο Παναγούλης ομολόγησε και κατέδωσε τους συνεργάτες του.

Συνελήφθησαν όλοι στις 16 Αυγούστου και όμολόγησαν. Σε μερικές μόνο μέρες η Ασφάλεια γνώριζε σχεδόν τα πάντα για την απόπειρα».

"Αν δέν κατέδιδε ό ήρωσ της 'Αντιστάσεως πώς θά συλλημβάνοντο τά μέλη της οργανώσεως του; 'Απ' όσα γνωρίζω ούδείς μέχρι τώρα διηρωτήθη ποΤος κατέδωσε τούς συνεργάτας τού Παναγούλη; ώστε νά συλληφθούν σχεδόν άμέσως μετά από εκείνον.

Οί συνωμόται, ό ένας μετά τόν άλλον, δίχως βασανισμούς, άπεκάλυψαν τά πάντα. "Όποιος μάλιστα διαβάσει τās καταθέσεις των θά έκπλαγῆ μέ τās λεπτομερειας, πού περιέγραφαν. Μετά έπενοήθησαν τά βασανιστήρια. Νά τούς Βασανίσουν διατί; άφου όμολόγουν όλα όσα έγνώριζαν.

Ή αντιμετώπισις τού Παναγούλη και τών συνεργατών του δέν ειχε πλέον πολιτικόν νόημα. Τά όμολόγησαν, όλα στην άνάκρισιν. Ήσαν λαλίστατοι. Δέν απέκρυψαν κάτι. Συνεπώς ούσιαστικῶς τό θέμα είχε κλείσει. "Όμως οί νομικισταί επέμεναν νά διεξαχθῆ δίκη και νά τιμωρηθούν οί άποτυχόντες δολοφόνοι. Τούτο άπετέλει πολιτικόν σφάλμα. Κάποιος ειχε τήν ιδέα νά γίνη μία σύσκεψις, τήν όποίαν ό Παπαδόπουλος άπεδέχθη. "Έτσι έκάλεσαν στην Προεδρία έναν Εισαγγελέα, έναν από τό ύπουργεϊον Δικαιοσύνης κι' έναν από τό ύπουργεϊον Δημοσίας Τάξεως. Ό Λαδάς έστειλε έμένα. "Όταν ήλθε

ή σειρά μου να όμιλήσω, στην άρχήν εισηγήθην να ζητήσωμεν, από έναν καθηγητήν της ψυχιατρικής να βγάλλη τόν Παναγούλη άνισόρροπο καί να τόν αφήσουν ελεύθερο. Ή πρότασις άπερρίφθη. Είπα κατόπιν να τόν πετάξωμεν, από τό παράθυρον καί να άνακοινώσωμεν, όπι ητύοκτόνησε. Ό Παπαδόπουλος διέταξε να φύγω άμέσως, από τήν σύσκεψη. Τελικώς άπεφάσισαν να παραπεμφθή εις δίκην, πού ως συνέπεια είχε τήν ήρωοποίησι ενός πολιτικώς άσημάντου άνθρώπου.

Τό άπόγευμα τής 13ης Αύγούστου ό Γενικός Διευθυντής Τύπου Βύρων Σταματόπουλος, ένας πολιτικός τυχοδιώκτης ειδοποίησε τούς δημοσιογράφους, διά να τούς άνακοινώση τήν άπόπειρα, πού ήδη έγνώριζε όλη ή Έλλάς. Ό μετέπειτα προδότης τής 21ης Άπριλίου Σταματόπουλος στην συνέντευξίν του είπεν: «*Θά σάς παρουσιάσω τώρα τόν παρ' όλίγον δολοφόνον. Όνομάζεται Γεώργιος Παναγούλης τού Βασιλείου. Είχεν ύπηρετήσει ως μόνιμος ύπολοχαγός εις τόν στρατόν...*». Προφανώς έμπέδρευσε τόν Άλέξανδρον Παναγούλη, μέ τόν άδελφόν του. Ήμεϊς στό ύπουργείον έγγνωρίζαμεν τήν ταυτότητα τού ύποψηφίου δολοφόνου, αλλά στην Προεδρία έπέμεναν, ότι επρόκειτο διά τόν Άξιωματικό Παναγούλη κι' όχι διά τόν φοιτητήν Παναγούλη. Άργότερα άντελήφθησαν τό λάθος τους.

Τώρα προέκυψε πελώριο θέμα, διότι ή άνάκρισις έπε-

σήμανε τόν Γεωρκάτζη. Οί συλληφθέντες λεπτομερώς απέκάλυψαν τόν ρόλο του Κυπρίου ύπουργοῦ. Αὐτός ἐχρηματοδοτεῖ. Αὐτός ἐξώπλιζε. Αὐτός ἐχρησιμοποῖει τήν πρεσβείαν τῆς Κύπρου, ἀρα ἐν γνώσει τοῦ κυπριακοῦ κράτους. Ὅλοι αἱ ἀποδείξεις ἦσαν ἀναμφισβήτητοι.

Ὁ Ἕλλην πρεσβευτής στήν Λευκωσία Μ. Ἀλεξανδράκης ζητεῖ ἀκρόασιν ἀπό τόν Μακάριο. Τοῦ ἐπιδίδει «νόταν» τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως. Τό διάβημά του συνοδεύεται, μέ ὅλα τά στοιχεῖα, πού ἀποδεικνύουν τήν ἐνοχὴν τοῦ Γεωρκάτζη.

Ὁ Παπαδόπουλος εἶναι ἀποφασισμένος: ὁ Γεωρκάτζης πρέπει νά παραιτηθῆ ἀπό ὑπουργός, ἀλλως στήν συνωμοσία μετέχει ὅλη ἡ κυπριακή κυβέρνησις. Ὁ Μακάριος εἰσίσσεται, διότι ἀνησυχεῖ μήπως ὁ παραιτούμενος Γεωρκάτζης τόν ἐμπλέξῃ. Στέλλει λοιπόν ἐπειγόντως εἰς Ἀθήνας τόν Πρόεδρο τῆς Κυπριακῆς Βουλῆς Γλαύκο Κληρίδη. Ἡ ἀλώπηξ αὐτὴ μαλακώνει τόν Παπαδόπουλο καί τήν 23ην Ὀκτωβρίου ἀνακοινοῦται ὅτι: «τό θέμα εἶναι λῆξαν».

Ἀλλ' εὐτυχῶς ὑπάρχουν οἱ σκληροὶ τῆς Ἐπαναστατικῆς Ἐπιτροπῆς. Εἰς μίαν θυελλώδη συνεδρίασιν οἱ Συν/ρχαι Λαδάς, Ἀσλανίδης, Λέκκας, Μπαλόπουλος κ.ά. ἀπαιτοῦν νά σταλή ἀμέσως τελεσίγραφο στόν Μακάριο καί νά τοῦ ζητοῦν νά ἀπομακρύνῃ ἀπό τήν κυβέρνησιν τόν Γεωρκάτζην, ἀλλως ἡ κυπριακὴ κυβέρνη-

σις εἶναι συνυπεύθυνος, στήν απόπειρα δολοφονίας τού Παπαδοπούλου. Τό τελεσίγραφον συντάσσεται εἰς ἀύστηρόν ὕψος καί παραδίδεται στό προεδρικόν μέγαρον, ἀπό τόν ὄδηγόν τού Ἑλληνοσπυριαντοῦ, ἐντός κλειστοῦ φακέλλου, μέ τήν σφραγίδα «ΑΠΟΡΡΗΤΟΝ».

Ὁ Μακάριος, ὁ Κληρίδης κι' ὁ Γεωρκάτζης διαβάζουν τό κείμενον. Ὁ Μακάριος κάνει ἕναν ἀκόμη ἐλιγμόν, διά νά σώσῃ τόν ἀνθρωπὸν του. Τήν 29ην Ὀκτωβρίου δηλώνει ὅτι δέν βλέπει τόν λόγον παραιτήσεως τού Γεωρκάτζη ἀπλῶς καί μόνον, ἐπειδή τόν κατηγοροῦν μέ καταθέσεις οἱ κρατούμενοι. Ὁ Παπαδόπουλος ὁμως τώρα εἶναι ἀμετακίνητος. Ἐπιμένει ἀπειλητικῶς καί ὁ Γεωρκάτζης ἀναγκάζεται τήν 1ην Νοεμβρίου νά παραιτηθῆ. Ἀπό τότε θά μετατραπῆ εἰς θανάσιμον ἐχθρόν τού Μακαρίου.

Τό καθεστῶς ἤκουσε τούς νομικιστάς καί ἐδίκασε τήν ὁμάδα τού Παναγούλη. Ἡ ἀχρείαστος δίκη διεξήχθη στό Ἑκτακτο Στρατοδικεῖο Ἀθηνῶν. Οἱ κατηγορούμενοι ἦσαν ὄλοι καί ὄλοι 15, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ 4 ἠθωώθησαν καί οἱ ὑπόλοιποι ἐτιμωρήθησαν μέ διαφόρους ποινάς, ἀνευ ἀξίας, ἀφοῦ τούς ἐδόθη ἀμνηστεία. Ὁ Παναγούλης κατεδικάσθη εἰς θάνατον, ἀλλά τού ἐδόθη χάρις καί μέ τήν ἀμνηστεία ἐφυγε, διά νά ἐξακολουθήσῃ τούς ἀγῶνας του, διά τας ἐλευθερίας τού Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ἡ περαιτέρω σταδιοδρομία του μάς εἶναι γνωστή. Κατά τήν μεταπολίτευσιν ἀνεκηρύχθη εἰς ἥρωα, μολο-

νότι δέν ἐκινεῖτο ἐξ ἰδίας πρωτοβουλίας, ἀλλ' ὑπεκινεῖτο ἀπό τόν Γεωρκάτζη καί μολονότι ἀπέτυχε στόν σκοπό, διὰ τόν ὅποιον ἐπληρώθη καί ἐξωπλίσθη. Διεφημίσθη καί ἐξελέγη βουλευτής. "Όταν ἐφρονεύθη εἰς ἀτύχημα ὀδηγῶν μέ ταχύτητα τό αὐτοκίνητόν του, πού ἐξέφυγε τῆς πορείας του στήν ὁδό Βουλιαγμένης κι' ἐπесе εἰς ἓνα τοῖχον ἐγέμισε ἡ Ἑλλάς μέ ὀνομασίαν ὀδῶν «Α. Παναγούλη». Κατέστη διὰ τόν λαουτζίκον ἐθνικός ἥρωσ. Ποῖος; ἐκεῖνος πού ἐπληρώνετο καί καθωδηγεῖτο, ἀπό μυστικήν ὑπηρεσίαν, διὰ νά δολοφονήσῃ τόν Παπαδόπουλον. Αὐτό ἤθελε ἡ μυστική ὑπηρεσία καί οὐδεὶς ἀσφαλῶς πιστεύει, ὅτι ἡ μυστική ὑπηρεσία ἐνδιέφερετο, διὰ τὴν ἐλευθερία τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ.

Διὰ νά μὴ σὰς μείνη ἡ παραμικρά ἀμφιβολία, ὅτι ὁ Παναγούλης ἐνήργει ὡς πράκτωρ μυστικῆς ὑπηρεσίας μεταφέρω ἐδῶ τί σχετικόν γράφει ὁ Γ. Βότσης στήν «Ἐλευθεροτυπία» (18-8-2008):

«ΚΥΠατζίδες τῆς Κύπρου τὸν ἐκπαίδευσαν στα ἐκρηκτικὰ καὶ ὁ Γεωρκάτζης (τὸν ὁποῖο ὁ Παναγούλης ἀναγόρευσε ἠγετικό στέλεχος τῆς οργάνωσης τοῦ «Ἑλληνικὴ Ἀντίσταση») τοῦ παρέσχε ἀφειδῶς κάθε βοήθεια: διαβατήριο, χρήματα, ἀνετα ταξίδια, ὄπλα καὶ, τελικὰ, με τὸν διπλωματικό σάκο τῆς κυπριακῆς πρεσβείας στήν Ἀθήνα, τα ἐκρηκτικὰ γιὰ τὴν ἀπόπειρα κατὰ τοῦ Παπαδόπουλου».

Δέν νομίζω ὅτι ὑπάρχει κάποιος, πού νά πιστεύη ὅτι «οἱ ΚΥΠΑτζῆδες τῆς Κύπρου» ἐνδιέφεροντο, διά τάς ἐλευθερίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ.

Κεντρικοί δρόμοι καί πλατεῖαι φέρουν τό ὄνομά του. Ἐκυκλοφόρησε μάλιστα καί τηλεκάρτα μέ τήν φωτογραφία τοῦ Παναγούλη, ὁ ὅποιος διά νά ἐκλεγή δουλευτής, κατά τήν μεταπολίτευσιν ἐγίνε καλπονοθεία, καθώς ἀποκαλύπτει ὁ γνωστός δημοκράτης Β. Βασιλικός («Ἐλευθεροτυπία» 2-5-2009):

«Ἐπιστρέφοντας στήν Ἑλλάδα μέ τή Μεταπολίτευση μετά βίας ἐξελέγη βουλευτής τῆς Ἐνώσης Κέντρου τό 1974 -χρειάστηκε νά προστεθοῦν ολίγοι παράνομοι σταυροί γιά νά μή γίνει ἡ χώρα μας διεθνῶς ρεζίλι- ὅτι δέν τιμᾶ δηλαδή τόν πρώτο ἀντιστασιακό τῆς.

Ἐμεῖς βεβαίως οὐδέποτε ἠσχολήθημεν μέ τόν Παναγούλη, ἀλλά μετά τόν θανάσιμον τραυματισμόν του ἡ «Ἀθηναϊκή» (3-5-1976) ἀνέγραψε, ὅτι κατά πληροφορίας (!): *«Ἡξίτρεμιστική φασιστική ὀργάνωσις "4η Αὐγούστου" εἶχε τόν Παναγούλη πρώτο στόν πίνακα προγραφῶν».* Οἱ αἰῶνιοι συκοφάνται τῆς δημοκρατίας. Ἄλλοι δημοκράται, ὅπως ἡ Πρόεδρος τῆς βουλῆς Ψαρούδα-Μπενάκη *«εξήγγειλε καί τήν χρηματοδότηση*

από τή βουλή ενός ανδριάντα του 'Αλέκου Παναγούλη» («Έλευθεροτυπία» 20-11-2008).

Η βουλή δέν ἐχρηματοδότησε ανδριάντα του Μ. 'Αλεξάνδρου, ἀλλά του Παναγούλη!!

"Ας ἴδωμεν τί ἀπέγινε ὁ Γεωρκάτζης. Αὐτός πού διετέλεσε ὑπουργός ἐσωτερικῶν, ὑπουργός ἀμύνης καί οργανωτής τῶν κυπριακῶν μυστικῶν ὑπηρεσιῶν ὑπῆρξε τό «δεξί χέρι» καί εὐνοούμενος τοῦ Μακαρίου, μέχρις ὅτου τόν ἐξεδίωξε ἀπό τήν κυβέρνησι, διά τούς λόγους, πού προανέφερα. Τώρα ἡ σύγκρουσις μεταξύ τῶν δύο ἀνδρῶν δέν θά ἀργήσῃ νά ἐλθῇ. Τήν 8ην Μαρτίου 1970 ὁ Μακάριος ἐπιβιβάζεται ελικοπτερου, μέ προορισμόν τήν Μονήν Μαχαιρά, διά νά παραστῆ στό μνημόσυνο τοῦ ἥρωος τῆς ΕΟΚΑ Γρ. Αὐξεντίου. Μόλις τό ἐλικόπτερον ἀπεγειώθη βάλλεται ἀπό πλήθος σφαιρῶν. Ὁ χειριστής του, ὁ ἠρωϊκός Ταγματάρχης Παπαδογιάννης, καίτοι βαρέως τραυματισμένος κατορθώνει νά προσγειώσῃ τό ἐλικόπτερον εἰς ἓνα οἰκόπεδον. Ὁ Μακάριος πού σώζεται διατάσσει: «*Νά συλλάβετε ἀμέσως τόν Γεωρκάτζη*». Ὁ ὑπουργός ἐσωτερικῶν Κωμοδρόμος καί ὁ Ἀρχηγός τῆς Ἀστυνομίας Χαζάπης καθυστεροῦν νά εκτελέσουν τήν διαταγήν τοῦ Μακαρίου, πράγμα πού τόν εξοργίζει. Ὁ δέ Γεωρκάτζης ἀντιλαμβανόμενος, ὅτι κινδυνεύει ἡ ζωή του ἀποφασίζει νά δραπετεύσῃ στόν Λίβανο. Εἰσέρχεται στό ἀεροπλάνο, πού θά τόν ἐπήγαι-

νε στην Βηρυττό, αλλά πρίν απογειωθῆ ἄνδρες της ἀστυνομίας τόν συλλαμβάνουν καί τόν θέτουν ὑπό περιορισμόν στην οίκίαν του.

Κατά μυστηριώδη τρόπον ἐκλείσει μίαν συνάντησιν μέ πρόσωπον, πού ἀκόμη παραμένει ἀγνωστον ἔξω ἀπό τήν Λευκωσίαν, εἰς μίαν χωματερήν. Τήν 15ην Μαρτίου 1970 διαφεύγει τῆς προσοχῆς τών φρουρῶν του καί μεταβαίνει στην μοιραίαν συνάντησιν, ὅπου τόν γαζώνουν μέ ριπάς αὐτομάτων ὀπλων.

Οἱ δολοφόνοι οὐδέποτε ἀπεκαλύφθησαν. Ἐπειδή ὁμως ὁ Γεωρκάτζης εἶχε προηγούμενα μέ τήν 21ην Ἰαρουαρίου ὁ Παπαδόπουλος διέταξε νά γίνη ἔρευνα, διότι διεδόθη ἡ φήμη ὅτι τόν Γεωρκάτζη ἐσκότωσαν Ἕλληνες ἀξιωματικοί. Τήν φήμην αὐτήν διέψευσε ὁ Μακάριος. Ἐπί πλέον ἡ ἔρευνα πού διεξήχθη, ἀπό τόν Ταξίαρχον Μπονάνον ἀπέδειξε, ὅτι δέν ἦσαν ἀναμειγμένοι, στην ἐκτέλεσιν Ἕλληνες Ἀξιωματικοί.

Ὁ Παναγούλης καί ὁ Γεωρκάτζης δέν κατώρθωσαν νά σκοτώσουν τόν Παπαδόπουλον, ὅπως ἠθελαν, κατώρθωσαν ὁμως νά σκοτώσουν τούς ἑαυτούς των.

Ἡ δημοκρατία τιμῶσα τόν Παναγούλην, μέχρι καί γραμματόσημον ἐξέδωσε πρὸς τιμὴν του τό 1996.

Ἐν τέλει νά σημειώσωμεν, ὅτι αἱ σχέσεις τών ἀντιστασιακῶν δέν ἦσαν καλαί. Τόν Σεπτέμβριον τοῦ 1969 ὀργιάζουν τά δημοσιεύματα στό ἔξωτερικόν. Ὁ Παπαν-

δρέου κατηγορεί τόν Βασιλέα, ὅτι εὐρίσκεται εἰς μουσικάς ἐπαφάς μέ τήν Χούντα. Ὁ Καραμανλῆς νομίζει, ὅτι ὁ βασιλεύς τόν κατηγορεῖ, ὅτι συνεννοεῖται μέ τήν 21ην Ἀπριλίου. Ὁ βασιλεύς δέν θέλει συμφωνίας μέ τούς ἀριστερούς. Οἱ κομμουνισταί εἰδοποιούν τήν Χούντα, ὅτι θά τήν ὑποστηρίξουν, ἐάν δίωξη τόν Βασιλέα. Ἡ «Ἐνωσις Κέντρου» ἀπαρνεῖται τόν Ἀ. Παπανδρέου καί τανάπαλιν. Ὁ Καραμανλῆς δέν ἀποκλείει νά ἐλθῃ, ἀν τόν καλέσῃ ἡ Χούντα. Ἡ Ἑλένη Βλάχου καταφέρεται ἐναντίον τοῦ Βασιλέως. Ὁ Βασιλεύς διά τοῦ Ἀρναούτη καταγγέλλει τούς δημοκρατικούς. Δηλαδή χάος. Αὐτοί δέν εἶναι ἱκανοί νά ομονοήσουν θά εἶναι ἱκανοί νά ἀνατρέψουν τό Στρατιωτικό καθεστώς; Ὁ ἴδιος ὁ Καραμανλῆς διερωτάται: «πώς θά τοὺς ρίξω μέ τόν θόδωρο;» κι' ὁ Βασιλεύς προσθέτει: «δέν θά πέσουν, ἐπειδή ἐσεῖς παίζετε γκόλφ».

Συμπεράσματα

1. Οὐσιαστική ἀντίστασις κατά τοῦ Στρατιωτικοῦ Καθεστώτος δέν ὑπῆρξε. Αἱ δηλώσεις τών πολιτικάντηδων δέν ἀποτελοῦν ἀντίστασιν οὐσίας, διότι εἶναι λόγια κι' ὄχι ἔργα.

2. Μερικοί βομβισταί ἡ ἐφονεύθησαν ἀπό τούς ἐκρηκτικούς μηχανισμούς, πού ἐρασιτεχνικῶς κατεσκευάζαν ἡ ἠκρωτηριάσθησαν ἡ ἐδολοφόνησαν ἀθώους περασιτι-

κούς. Μέ δύο - τρεις - τέσσαρας τέτοιας ενεργείας δέν νοείται αντίστασις.

3. Μόνον τό κίνημα τού βασιλέως ήδύνατο νά κλονίση καί νά ανατρέψη τήν 21ην Ἰαπριλίου, άν έπετύγχανε. Ὅλοι οί δήθεν άντιστασιακαί ένέργειαι άπετέλουν άτελεσφόρους πράξεις.

4. Ἡ άναπτυχθεῖσα δήθεν άντίστασις στό έξωτερικό στήν πραγματικότητα —πλήν ιδεολογικῶν έξαιρέσεων— ύπήρξε κερδοφόρος έπιχείρησις επαγγελματιῶν άντικουντικῶν, πού έθησαύρισαν καί έγλεντοκόπησαν, μεταξύ Παρισίων - Ρώμης - Λονδίνου καί Στοκχόλμης.

5. Ὁ Παναγούλης καθωδηγεῖτο, έπληρώνετο καί έξωπλιζετο, άπό μυστικήν ύπηρεσίαν τής Κύπρου. Συνεπώς δέν ήτο ό άγνός ιδεολόγος άγωνιστής, όπως τόν παρουσιάζουν.

6. Καί άν άκόμη έφονεύετο ό Παπαδόπουλος δέν θά άνετρέπετο τό Στρατιωτικόν Καθεστώς, διότι θά τόν διεδέχοντο άλλοι Ἰαξιωματικοί. Ἐπομένως ό Παναγούλης άπέβλεπε στήν δολοφονίαν τού Παπαδοπούλου κι' ὄχι στήν πῶσιν τής 21ης Ἰαπριλίου.

7. Ἡ άπόπειρα δολοφονίας τού Παπαδοπούλου δέν άπετέλει ήρωϊκήν πράξιν, διότι ό Παναγούλης ούδόλως διεκινδύνευσε άπεναντίας ειχε φροντίσει νά διαφύγη, άλλο άν τόν έξηπάτησαν καί τόν εγκατέλειψαν στήν άκτήν, όπου συνελήφθη.

7. ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ ΤΟΥ ΝΑΥΤΙΚΟΥ

ΕΝΑ ΑΠΟ ΤΑ ΠΟΛΛΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ, ΠΟΥ ΔΙΗΓΟΥΝΤΑΙ ΔΙΑ ΤΗΝ 21ην 'Απριλίου ήτο καί η αντίστασις στό ναυτικό. Βεβαίως μερικοί 'Αξιωματικοί του Πολεμικοῦ Ναυτικοῦ ἦσαν αντίθετοι, πρὸς τό Στρατιωτικόν Καθεστῶς, ὁ καθεὶς διὰ τούς λόγους του, πού οἱ περισσότεροι μάλλον ἦσαν προσωπικοί κι' ὄχι ἰδεολογικοί. Δέν ἀρνοῦμαι, ὅτι ὑπῆρχαν καί ἰδεολόγοι ἀντίπαλοι τῆς 21ης 'Απριλίου, ἀλλ' αὐτοί οὔτε ἦσαν τόσοι, οὔτε ἔκαναν κάτι, πού νά δικαιολογῆ τήν ἀντίστασιν στό Ναυτικόν. Διά νά ἀντιληφθῆτε τήν ἀλήθειαν τῶν γραφομένων μου σάς ἀναφέρω, ὅτι ἐπί 1.900 'Αξιωματικῶν πού ἠρίθμει τό Ναυτικό, τό 1973 ἐπανεστάτησαν 56 καί ὀλογράφως πενήντα καί ἕξη! οἱ ὅποιοι π³²⁹ ἠέμφθησαν νά δικασθοῦν

μέ την κατηγορίαν τής ενώσεως πρός στάσιν, ἀλλ' οὐδέποτε ἐδικάσθησαν, διότι τούς ἐδόθη ἀμνηστία! καί ἡ ὑπόθεσις ἐτέθη στό ἀρχεῖον.

Μετά τήν φυγήν τού βασιλέως καί συγκεκριμένως ἀπό τού Ἰανουαρίου 1968 ὠρισμένοι βασιλόφρονες Ἀξιωματικοί τού Πολεμικοῦ Ναυτικοῦ, μεταξύ τῶν ὁποίων καί δύο-τρεῖς ἀπόστρατοι Ναύαρχοι ἀπεφάσισαν νά οργανώσουν ἀντίστασι, κατά τής 21ης Ἀπριλίου. Ἐπί πέντε ἔτη συνεζήτουν, συνεζήτουν. Ἡ ΚΥΠ ἐπληροφορεῖτο ὅσα ἐλέγοντο, τούς τόπους συναντήσεως, τά πρόσωπα πού μετείχαν.

Στό γραφεῖο τοῦ Λαδά ἐφθάναν ἀντίγραφα τού φακέλλου τής ἀντιστάσεως στό Ναυτικό. Στήν ἀρχή τούς ἐδίδε σημασία. Μετά δέν τά ἐβλεπε καθόλου. Ἐγώ ἀπό περιέργεια τά ἐδιάβαζα. Οὐδέποτε ἐφανταζόμην, ὅτι θά ἐσχεδιάζοντο ἐνέργειαι ἐκ τῶν προτέρων ἀποτυχημένα. Θά σάς φέρω παραδείγματα.

Τόν Αὐγούστο 1969 εἶχε προγραμματισθῆ ἡ θαλασσια ἄσκησις ὑπό τό ὄνομα «Θρίαμβος» στήν ὁποίαν θά μετείχε ὁ στόλος καί θά τήν παρηκολούθει ὁ Παπαδόπουλος, ἀπό ἓνα ἀντιτορπιλικόν. Ἡ ὀργάνωσις τῶν ἀντιστασιακῶν ἐνόμιζε, ὅτι ἤλεγχε τάς τορπιλλακάτους, ἐπειδή ὁ Πλοίαρχος Σούλας ἀνῆκε στούς συνωμότες. Συνεζήτησαν λοιπόν νά συλλάβουν ἐν πλω τόν δικτάτορα. Ἀλλά τό σχέδιον τελικῶς ἐγκατελείφθη.

Κατόπιν όταν ο Παπαδόπουλος θά μετέβαινε στην "Υδρα επιβαίνων τορπιλλακάτου πάλιν ἐσκέφθησαν νά τόν ἀπαγάγουν. Καί αὐτό τό σχέδιο ἐγκατελείφθη.

Εἰλικρινῶς ἀπορῶ πὼς θά συνελάμβαναν τόν Παπαδόπουλο, ὁ ὅποιος συνωδεύετο, ἀπό πιστούς σωματοφύλακας. Ἐάν ὑποθέσωμεν, ὅτι τόν συνελάμβαναν θά εἶχαμε ὄχι πολιτικοστρατιωτικὴν ἐνέργειαν, ἀλλὰ ἀπαγωγὴν προσώπου. Ἐντὸς μίας ὥρας θά ὠρίζετο ἀντικαταστάτης τοῦ Παπαδοπούλου, τό καθεστὼς θά συνεχίζετο καί ἡ τορπιλλάκατος θά περιεφέρετο στό Αἰγαῖο καταδιωκωμένη, μέχρι νά τῆς τελειώσουν τὰ καύσιμα.

Ἐφ' αὐτῶν τὰ παιδαριώδη σχέδια τῶν συνωμοτῶν ἀπερρίφθησαν, ὡς ἀνεφάρμοστα ἐστράφησαν, πρὸς πολιτικά πρόσωπα, μέ σκοπὸν νά ἐξασφαλίσουν πολιτικὴ κάλυψη τῆς επαναστατικῆς ἐνεργείας των, ὅταν θά ἀπεφάσιζαν νά τὴν κάνουν. Ὁ Ἄντιπλοῖαρχος Σέκερης ἀπετάθη στὸν ἀδελφὸ του διπλωμάτη Σέκερη, ὁ ὅποιος ὑπηρετεῖ στό ΝΑΤΟ εἰς Βρυξέλλας. Ὁ τελευταῖος ἐδέχθη ὄχι νά ἀναλάβῃ ἀρχηγός, ἀλλὰ νά διδῆ πολιτικὰ συμβουλὰς. Ὁ Ἄντιπλοῖαρχος Παππάς, πού διετέλεσε ὑπασπιστὴς τοῦ Γαρουφαλῖα, τὴν ἐποχὴ πού αὐτὸς ἦτο ὑπουργὸς τόν προέτεινε καί οἱ συνωμοτῶται τόν ἀνεγνώρισαν, ὡς Ἄρχηγό τους.

Ἐτσι λοιπὸν ἀφοῦ ἐξησφάλισαν πολιτικὸν Ἄρχηγόν ἀνεζήτησαν καί στρατιωτικόν, τόν εὔρον στό πρόσωπον

του Ναυάρχου Μόραλη διοικητήν του Στόλου. Κατά τας αναφοράς του Ίανουαρίου του 1970 ὁ Γαρουφαλιᾶς, συνηντήθη μέ τόν Μόραλη, στήν οἰκίαν του! καί συνωμίλησαν διά τήν στρατιωτικήν ἡγεσίαν του κινήματος καί ἔθεσαν τας ἐπιτελικάς βάσεις ἑνός σχεδίου μέ τό συνθηματικόν, ἀλλ' ἀποκαλυπτικόν ὄνομα «Κρήτη».

Τό σχέδιο «Κρήτη» ὑπόδειγμα ἀφελείας προέβλεπε: α) τό ναυτικό νά καταλάβη τήν Κρήτην (πώς ἀραγε;), β) μετά τήν κατάληψι ἦτο βέβαιον, ὅτι θά ἐξεγείρετο ὅλος ὁ λαός (διατί;), γ) θά ἐσχηματίζετο κυβέρνησις, ὑπό τόν βασιλέα καί θά ἐγκαθίστατο στήν Κρήτη καί δ) θά ἀνετρέπετο ἡ Χούντα (στά χαρτιά βεβαίως).

Ἀντικειμενικῶς ἦτο τελείως ἀδύνατον νά ἐφαρμοσθῆ τό σχέδιον «Κρήτη», διότι στήν Μεγαλόνησον εἶχε τήν ἔδραν της ἡ 5η Μεραρχία, μονάδα τών ΛΟΚ καί ὀμάδες Ἀσφαλείας ἐφρούρουν τό ἀεροδρόμιο καί τόν ναύσταθμο Σούδας. Ποῖος θά ἀντεπαρετίθετο, πρὸς αὐτάς τας ἰσχυράς καί πιστάς δυνάμεις στό καθεστῶς; Εὐρέθη ὁ ἀπότακτος Ταξίαρχος Χαρβαλάκης, καί ὁ... καπετάν Μπαντουβᾶς, πού ἐζήτησε χρήματα καί ὀπλα, διά νά ἐξεγείρη τήν Κρήτην. Σύνδεσμος μεταξύ των ἦτο κάποιος Κοτσαρίδας, ὁ ὅποιος μετά τήν ἐπαφήν, πού ἔκανε συνελήφθη καί ἐπιεικῶς ἡ σκοπίμως ἐξωρίσθη.

Τό οὐσιαστικόν πάντως εἶναι, ὅτι ὁ Ναύαρχος Μόραλης ἀκριβῶς μίαν εβδομάδα μετά τήν συνάντησιν του

μέ τον Γαρουφαλιᾶ ἐπεσκέφθη τόν ἀδελφόν τοῦ δικτάτορος Συν/ρχην Κ. Παπαδόπουλον καί τοῦ τᾶ ἀπεκάλυψε δλα! Ὁ Κωνσταντῖνος Παπαδόπουλος μετέφερε τᾶ καταγγελθέντα στόν ἀδελφόν του, ὁ ὅποιος τᾶ ἐγνώριζε, ἀλλά διέταξε τήν ἀποστράτευσιν τοῦ Μόραλη, διότι καθυστέρησε νά ἀναφέρῃ τούς συνωμώτας καί διότι ὑπελόγησε, ὅτι ἡ συνωμοσία ἔχει ἐλπίδας ἐπιτυχίας. Μετά τήν μεταπολίτευσιν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κουτσονίκας («Ἀπογευματινή» 8-11-1974) κατηγορήσε τόν Μόραλη, διά προδοσίαν. Πραγματικῶς ὅμως ὁ Μόραλης ἐκρίνε, ὅτι ἡ σχεδιαζομένη ἐνέργεια θά ἐζημίωνε τό Πολεμικό Ναυτικό καί θά ἐβλαπτε τήν Πατρίδα. Πέραν τού ὅτι δέν ὑπῆρχε οὔτε θεωρητικῶς περίπτωση ἐπιτυχίας, μέ συνέπεια οἱ Ἀξιωματικοί, πού θά ἐλάμβαναν μέρος στό κίνημα θά κατέστρεφαν τās σταδιοδρομίας των καί θά ἐλείπαν ἀπό τό δυναμικό τού στόλου. Διά ποῖον λόγον ὁ Μόραλης ἀπεκάλυψε τήν συνωμοσία στό Ναυτικό; Ὑποστηρίζονται τρεῖς γνῶμαι: α) Κατά τόν Γαρουφαλιᾶ (δήλωσις 26-10-1974) ὁ Μόραλης «φοβήθηκε», β) Κατά τόν Μόραλη, διότι θά ἐβλάπτετο τό ναυτικό καί γ) κατά τόν Κωνσταντῖνο Παπαδόπουλο, διότι ἡ 21η Ἀπριλίου εἶχε πληροφορηθῆ τᾶ πάντα κι ὁ Μόραλης εγκατέλειψε εγκαίρως τό συνωμοτικό πλοῖο, πρὶν βυθισθῆ.

"Ἄλλως τε ἤδη οἱ ἀπόστρατοὶ Ναύαρχοι Ἐγκολφό-

πουλος και Μηνάϊος είχαν ανακοινώσει στους συνωμότητας, ότι η ενέργειά των ήτο καταδικασμένη, διότι χωρίς την συμμετοχή δυνάμεων του Στρατού δέν άνετρέπετο η 21η 'Απριλίου. Κάποιοι όμως ιδιοτελεῖς είχαν συμφέρον νά οργανώσουν τάχα κίνημα, διά νά εισπράτουν χρήματα. Οί ιδεολόγοι όπως πάντα και παντού ήσαν τά θύματα. Έτσι τελείως άδόξως τό σχέδιον «Κρήτη» απέτυχε προτού εφαρμοσθῆ.

Ώστόσον άξίζει νά δείξωμεν την στάσιν των πολιτικώντηδων.

Ο 'Αντιπλοίαρχος 'Α. Παπαδόγκωνας τέλος Δεκεμβρίου 1972 συνήντησε τον 'Αβέρωφ, στό γραφείο του δικηγόρου Φούφα και τον ενημέρωσε, διά τό προετοιμαζόμενον κίνημα, σκοπός του οποίου ήτο νά επανέλθη ο βασιλεύς και νά όρκίση κυβέρνησι Καραμανλή. Τάς συζητήσεις 'Αβέρωφ-Παπαδόγκωνα απέκάλυψε ο 'Αβέρωφ στον 'Αναθεωρητή Σκεμπέα, πού τον άνέκρινε. Τό σχετικό κείμενο τής ανακρίσεως έδημοσιεύθη στον τύπο (21-7-1973) και αποδεικνύει, ότι ο πολιτικάντης 'Αβέρωφ κατέδωσε τά πάντα και τους πάντας στην Χούντα. Τί γενναιότης!

Τήν 8ην Μαρτίου 1973 ο 'Αβέρωφ μεταβαίνει στό Παρίσι και πληροφορεῖ τον Καραμανλή, διά τά σχεδιαζόμενα μέ τους 'Αξιωματικούς του Πολεμικού Ναυτικού. Ο Καραμανλής έβεβαίωσε, ότι θά ύποστηρίξη τό κίνη-

μα, από τό Παρίσι μέ δηλώσεις, κατά τήν γνωστήν ρήσιν «*ἢ ὅλοι θά δοξασθῶμεν ἢ ὅλοι θά σκοιωθῆτε*». Ὅσα συνεζήτησαν Καραμανλῆς-Ἀβέρωφ ὅλα, μά δλα λεπτομερώς, τά κατέθεσε στήν ἀνάκρισι ὁ Ἀβέρωφ. Τί γενναιότης!

Ἐκτός τοῦ Καραμανλή τό κίνημα εἶχε τήν ἔγκρισι του Βασιλέως. Τήν 17ην Μαΐου 1973 ὁ πλοίαρχος Κονοφάος συνήντησε τόν Ναύαρχο Ροζάκη, πού εἶχε λάβει μέρος στό κίνημα τῆς 13ης Δεκεμβρίου καί τοῦ εἶπε, διά τήν προπαρασκευήν τῆς στάσεως τοῦ στόλου. Τοῦ ἐζήτησε συμπάραστασι τοῦ βασιλέως. Ὁ Ροζάκης μετέβη στήν Ρώμη ἤλθε εἰς ἐπαφήν μέ τόν Κωνσταντίνο καί τήν 20ήν Μαΐου 1973 εἰδοποιήθη ὁ Κονοφάος τηλεφωνικῶς ὅτι ὁ βασιλεύς εγκρίνει τήν ἐνέργειαν καί θά ἦρχετο στήν Ἑλλάδα, ἐφόσον οἱ κινηματῖται ἐκυρίευσαν μίαν νῆσον.

Ὁ Παπαδόπουλος τά ἐγνώριζε ὅλα αὐτά λεπτομερώς, ἀπό τās ἀναφοράς τῆς ΚΥΠ. "Ἦξερε ἐπίσης ὅτι οἱ ἀντίπαλοί του ἐστεροῦντο δυνάμεως. Περιορίσθη λοιπόν εἰς μερικές μεταθέσεις καί οὐδέν συνέβη. Μάλιστα διά νά μή παρασυρθοῦν οἱ Ἀξιωματικοί, πράκτορες τῆς ΚΥΠ τοὺς ἐτήλεφώνουν: «*Τό κίνημα ἐπροδόθη*» ἢ τοὺς ἀφηναν σημειώματα στήν ἐξώθυραν τῆς οἰκίας των «*Ὁ στόλος θά κινηθῆ τήν 21ην Μαΐου*». Τήν προδοσίαν τοῦ κινήματος διέρρευσε ἐντέχνως ἡ ΚΥΠ πρὸς τόν Κα-

ραμανλή, ό όποιος ἔγραψε δύο φορές στόν Ἀβέρωφ, ὅτι ἡ Χούντα γνωρίζει τό κίνημα, τό όποιοι πρέπει νά ἀναβληθῆ.

Οί συνωμότει ὁμως ἦσαν αισιόδοξοι. Ἐτοίμασαν ἓνα μακροσκελές ὄσο καί «κουλτουριάρικο» διάγγελμα, πού συνέταξε ὁ Ἀβέρωφ καί κατέληγε «Ζήτω ἡ Ἑλλάς» καί τό όποιοι θά μετέδιδαν οί ραδιοπομποί τών πλοίων, τήν 23ην Μαΐου.

Τήν 20ήν Μαΐου 1973 στό κτίριο τῆς Ἀσφαλείας στήν ὁδό Μπουμπουλίνας συσκέπωνται οί Συν/ρχοι Κ. Παπαδόπουλος, Ἰ. Λαδάς καί Μ. Ρουφογάλης. Ὁ Ρουφογάλης διαβάζει ἀναφορά τῆς ὑπηρεσίας του, ὅτι οί στασιασταί σκοπεύουν νά καταλάβουν τήν Σύρον καί νά προσκαλέσουν ἐκεῖ τόν βασιλέα καί τόν Καραμανλή. Στό σχέδιο συμφώνει ὁ βασιλεύς, ὁ όποιος εἰδοποίησε τόν πλοίαρχο Κονοφάο καί αὐτός τούς συνωμότες.

Ἡ σύσκεψις τών Συν/ρχῶν ἀπεφάσισε νά διαρρεύσῃ ἡ πληροφορία περί ἐπικειμένου κινήματος, ὡστε νά μεταιωθῆ. Ἡ 21η Ἀπριλίου δέν ἐπεθύμει ἀνωμαλίας μεταξὺ ἀξίωματικῶν. "Ἡθελε γαλήνη καί ὁμοψυχία στό στράτευμα. Ἀντιθέτως οί πολιτικάντηδες κι' ὁ βασιλεύς δέν τους ἐνδιέφεραν αἱ συνέπειαι μιᾶς ἀναταραχῆς στό στράτευμα. Δι' ἐκείνους τό πάν ἦτο νά πέσῃ ἡ Χούντα. Πῶς ὁμως θά ἀνετρέπετο; μέ τήν λουκουμόσκοιη τῆς Σύρου;

Ὁ Ἀντιπλοίαρχος Ἀ. Παπαδόγκωνας συνητήθη

υποτίθεται μυστικῶς μέ τόν 'Αβέρωφ, κάπου στόν Μα-
ραθώνα. Ἡ Citroen τοῦ Παπαδόγκωνα παρηκολουθεῖ-
το ἀπό ἐναλλασσόμενα Fiat. Ὁ πλοίαρχος ἀνεκοίνωσε
στόν 'Αβέρωφ, ὅτι τό κίνημα ἐπροδόθη. Μονάδες τών
ΛΟΚ προετοιμάζονται νά καταλάβουν τόν ναύσταθμο.
"Ἄρα πρέπει τό κίνημα νά ἀναβληθῆ εἶπε ὁ 'Αβέρωφ.
Δέν γίνεται ἀπῆντησε ὁ 'Αντιπλοίαρχος διότι τώρα
πλέον ἐδόθη τό «πράσινο φῶς». Ὁ 'Αβέρωφ ὑπ' αὐτάς
τάς συνθήκας προέτρειψε νά προχωρήσουν καί «ὁ θε-
ός βοηθός». Μετά τήν συνάντησιν ὁ Παπαδόγκωνας
επανήλθε, στόν ναύσταθμο, διά νά ὀργανώσῃ τās τε-
λευταίας προετοιμασίας. Ἐν τῷ μεταξύ εἶχε εἰδοποιηθῆ
ὁ ἀπόστρατος Ταγματάρχης Μουστακλής μόλις τοῦ ἐδί-
δετο τό σύνθημα νά ἀναλάβῃ «φρούραρχος» (!) τῆς Σύ-
ρου, μαζί μέ τούς ἐνόπλους τῆς ὀργανώσεώς του (;) καί
νά περιμένῃ τόν Βασιλέα καί τόν Καραμανλή.

Στόν ναύσταθμο τώρα οἱ ἐλάχιστοι μνημένοι 'Ἄξιω-
ματικοί εἶδαν πρῶτον, ὅτι ἦσαν ἀριθμητικῶς ἀσήμαντοι,
δεύτερον, ὅτι ἡ κυβέρνησις ἐγνώριζε τό σχέδιόν των
καί τρίτον μέ ἡρεμία ἀντελήφθησαν, ὅτι τό σχέδιόν των
ἦτο ἀνεφάρμοστον καί ὀπωσδήποτε, ἐάν ἐπετύγχανε
οὐδένα κλονισμόν θά προεκάλει στό καθεστῶς, πού φυ-
σικά δέν ἐκινδύνευε ἀπό τήν Σύρο. Ἦρχισαν λοιπόν
μεταξύ των νά συζητοῦν δι' ἀναβολήν. Συμφωνοῦν νά
μή δράσουν τώρα. Τηλεφωνικῶς εἰδοποιοῦν συνθημα-

τικῶς τόν Ἄντιπλοίαρχο Παππά, πού εὐρίσκετο στήν Κρήτη «*Τό παιδί σου ἀρρώστησε*».

Ὁ Παππᾶς ἦτο πολύ γνωστός στήν Χούντα διά τήν ἀντιστασιακὴν του δρᾶσιν καί ὄχι μόνον! Τά μεσάνυχτα τῆς 21ης Ἀπριλίου τοῦ τηλεφωνεῖ ὁ ὑπασπιστής τοῦ Παπαδοπούλου πλοίαρχος Κούβαρης καί τόν διατάσσει νά ἐπικοινωνήσῃ μέ τόν Διευθυντή τοῦ Γραφείου Α2 τοῦ Ἀρχηγείου Ναυτικού Ἄντιπλοίαρχο Νικολόπουλο. Ὁ Παππᾶς τηλεφωνεῖ κι' ὁ Νικολόπουλος τοῦ λέγει, ὅτι ὑπάρχουν πληροφορίες, ὅτι σήμερα, αὔριο θά γίνῃ στάσις στόν στόλο. Δήθεν ἀφελῶς τόν ερωτά: «*γνωρίζεις κάτι;*». Ὁ Παππᾶς ἀπαντᾷ, ὅτι δέν γνωρίζει κάτι κι' ὅτι τά περί ναυτικού κινήματος εἶναι φαντασίαι. Τό τέχνασμα τοῦ Νικολοπούλου ἐπίασε. Ἐντρομος ὁ Παππᾶς τηλεφωνεῖ στόν ναύσταθμο καί τούς προειδοποιεῖ φύγετε ἀμέσως μέ τά πλοία. Μᾶς ἐπρόδωσαν. Φύγετε πρίν σᾶς συλλάβουν.

Τήν επομένη 22α Μαΐου σημαίνει συναγερμός, στόν ναύσταθμο τῆς Σαλαμίνας, ἐνώ ἀγνωστα πρόσωπα εισέρχονται εἰς αὐτόν. Τά πολεμικά ἦσαν πανέτοιμα νά ἀποπλεύσουν, πρὸς συνάντησιν τοῦ Ἄντιτορπιλικοῦ «*Βέλος*». Ἐν τάχει συνέρχονται οἱ μυημένοι καί διαπιστώσαντες τήν ἀδυναμίαν των ἀποφασίζουν νά ματαιώσουν τήν ἐνέργειάν των. Ἔτσι στέλλουν τό σύνθημα «*Σοφοκλῆς*» πού ἐσήμαινε ἐγκατάλειψι τοῦ σχε-

δίου καί ήσύχως έπιστρέφουν εΐς τάς οικίας των. Στόν ναύσταθμον παραμένουν οί έχοντες ύπηρεσίαν. Περισσότερον άδοξον τέλος έπαναστάσεως δέν αναφέρεται στην παγκόσμιον ιστορίαν.

Συνέβησαν έν τούτοις κωμικοτραγικά έπεισόδια. Κάποιοι μνημένοι στό κίνημα δέν έλαβαν τό σύνθημα «Σοφοκλής» καί ήρχισαν νά φθάνουν στόν ναύσταθμο, διά νά προχωρήσουν στό κίνημα. Τούς ύποψηφίους κινηματίας άνέμεναν άνδρες τής ΕΣΑ καί τών ΛΟΚ οί όποιοι τούς συνελάμβαναν. Δέν ήσαν άλλως τε πολλοί καί φυσικά οί ήρωϊκοί έπαναστάται ούδεμίαν αντίστασιν προέβαλαν.

Τά μεσάνυκτα τής 22ας Μαΐου ό 'Αγγελής μέ τόν Ναύαρχον Μαργαρίτη έγκαθίστανται στό γραφείο του Ναυάρχου 'Αραπάκη, πού ήτο 'Αρχηγός του Στόλου. Θέλουν νά διαπιστώσουν τήν έκτασιν τής συνωμοσίας. Καλούνται οί κυβερνηται τών άνπιτορπιλικών. Έξετάζονται καί έξακριβοϋται, όπι δέν μετείχαν στην συνωμοσίαν. Τό πρωϊ τής 23ης Μαΐου ώρισμένοι 'Αξιωματικοί διατάσσονται νά παρουσιασθοϋν στό 'Αρχηγείο του Ναυτικού, δίχως στολή. Όλοι συλλαμβάνονται στό Πέραμα καί οδηγούνται στό ΕΑΤ/ΕΣΑ όπου θά ανακριθοϋν. Όλίγοι περιορίζονται στό καταδρομικό «'Ελλη» καί άκόμη ολιγώτεροι εΐς ναυτικήν μονάδα στόν Βοτανικό.

Τήν έπομένην 24ην Μαΐου 1973 οί συλληφθέντες

έχουν ομολογήσει τὰ πάντα, ὥστε τὸ βράδυ τῆς ἰδίας ἡμέρας ἢ κυβέρνησις ἀνακοινώνει τὸ κίνημα, τὸ ὅποιον δικαίως χαρακτηρίζει «ὀπερειτικόν». Τὸ κυβερνητικόν ἀνακοινωθέν ὑποστηρίζει, ὅτι δύο ἀπόστρατοι Ναύαρχοι (Ἐγκολφόπουλος καὶ Μηνναῖος) μὲ μερικούς Ἀξιωματικούς τοῦ ναυτικοῦ ἐν ἐνεργείᾳ συναπεφάσισαν νὰ ἀνοικθοῦν στό πέλαγος μὲ τρία πλοία καὶ νὰ ἐκπέμψουν διάγγελμα, πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν καὶ τελεσίγραφον πρὸς τὴν κυβέρνησιν. Τὰ πληρώματα τῶν πλοίων ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ἐνόμιζαν, ὅτι θὰ ἔκαναν ἀσκησιν. Οἱ ὑπεύθυνοι συνελήφθησαν, εἰς τὰς οικίας των καὶ ἀνακρίνονται.

Μετά τὴν παταγώδη ἀποτυχίαν τοῦ κινήματος, τὸ ὅποιον δὲν κατώρθωσε οὔτε νὰ ἀρχίσῃ οἱ ὑποκινηταὶ τοῦ τὸ ἀπηνήθησαν. Ὁ βασιλεὺς δημοσίως ἐδήλωσεν, ὅτι δὲν ἔχει σχέσιν μὲ τὴν κίνησιν. Ὁ Καραμανλῆς τὸ ἴδιο, ἐνῶ ὁ συλληφθεὶς Ἀβέρωφ ἐξεταζόμενος, στό ΕΑΤ/ΕΣΑ ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τοῦ Ἀντ/ρχου Νικολοπούλου εἶπε ὅλα ὅσα ἤξερε κι' ὅσα δὲν ἤξερε. Κατέδωσε τοὺς πάντες καὶ τὰ πάντα.

Τὴν 25ην Μαΐου ἐγράφη ἡ τελευταία πράξις τοῦ κινήματος, πού ἦτο πράξις δειλίας. Τὸ ἀντιτορπιλικὸν «Βέλος» μὲ κυβερνήτην τὸν Παππᾶ ἐπλεε δυτικῶς τῆς Πελοποννήσου καὶ ἀνέμενε τὴν ἐξέλιξιν τῶν γεγονότων. Ἀφοῦ ματαίως ἀνεζήτει ἐπαφήν μὲσω συμπεφωνημέ-

νου μήκους κύματος έπληροφορήθη, από τήν Ίταλικήν ραδιοπλεόρασιν στό δελτίον ειδήσεων, ὅτι συνελήφθησαν Ἀξιωματικοί τού Ἑλληνικοῦ Πολεμικοῦ Ναυτικοῦ. Κατά μίαν ἄποψιν τό «Βέλος» έπεκοινώνησε μέ τό πολεμικό «Πάνθηρ» τό ὅποιον κωδικῶς τό έπληροφόρησε, ὅτι τό κίνημα έματαιώθη. Τό πιθανώτερον συνέβησαν καί τά δύο.

Τότε ὁ Παππάς αποφασίζει νά έγκαταλείψη τήν μοίρα πλοίων τού ΝΑΤΟ πού έκαναν άσκησιν στό Ίόνιον καί νά κατευθυνθή πρὸς τόν Ίταλικό λιμένα Φιουμισίνο. Προηγουμένως ὁ Παππάς μέ ένα δακρύβρεκτο μήνυμά του, πρὸς τόν στρατηγό Γκουντπάστερ κατηγορήσε τούς ηγέτας τής 21ης Ἀπριλίου ὡς «*συμμορία ιδιοτελών Ἀξιωματικῶν*!» καί τού άνεκοίνωσε, ὅτι άποσύρεται τών άσκήσεων, μέ «*βαθυτάτη λύπη*». Ὁδιοικητής τής μοίρας τού ΝΑΤΟ δέν έδειξε ένδιαφέρον. Ἀπλῶς άπήντησε «good luck».

Τελικῶς ἡ Ίταλία έδωσε πολιτικό άσυλο εἰς 31 άνδρας τού «Βέλος» πού τό έζήτησαν άπό τούς 270 πού ήτο τό πλήρωμά του. Ὁ Παππάς συνέχισε τήν σταδιοδρομίαν του στήν θάλασσα, ὡς πλοίαρχος ένός άπό τά πλοῖα τού Νικήτα Βενιζέλου.

Ἐχαρακίηρισα τήν φυγήν τού «Βέλος» πράξιν δειλίας, διότι ὁ Παππάς έγκατέλειψε τούς συνεπαναστάτας του καί δέν άνέλαβε τās εϋθύνas τών ένεργειῶν

του, δπως άπαιτεῖ ἡ Στρατιωτικὴ Τιμὴ. Ὁ Παππὰς ἔξν ἀνέτως, δταν ἄλλοι ιδεολόγοι Ἄξιωματικοὶ τοῦ ναυτικού ὑπέφεραν καὶ ἔταλαιπωροῦντο, δπως ὁ συμμαθητῆς μου ἀπὸ τὸ σχολεῖον Α. Βασιλειάδης. Ὁ Παππὰς δέν συνεμερίσθη ὡς ὄφειλε τὴν τύχην τῶν συνεπαναστατῶν του, ἀλλ' ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς καὶ μακρόθεν παρηκολούθει τὴν μοίραν των.

Πάντως ἡ ἱστορία ἔχει καὶ τὴν ὠφελιμιστικὴν τῆς πλευράν. Κάποιοι εἰσέπραξαν ἀρκετὰ χρήματα ἀπὸ τὸν βασιλέα, τὸν βιομήχανο Στράτο καὶ τὸν Γαρουφαλιᾶ. Ὡστόσο ἡ φυγὴ του «Βέλος» διεφημίσθη ὡς ἡρωϊκὴ πράξις. Που βλέπετε τὸν ἡρωϊσμόν; Χωρὶς κίνδυνο ὠδήγησαν ἓνα πλοῖο στὴν Ἰταλία. Τίποτε περισσότερο.

Ἐν τῷ μεταξύ οἱ ἀποτυχόντες καὶ δραπετεύσαντες ἐπεδίωξαν νὰ ἐμπλέξουν ἄλλους Ἄξιωματικούς. Ἔτσι ὅταν ἀρχὰς Ἰουλίου 1973 τὰ πολεμικὰ μας «Ἰέραξ» (κυβερνήτης Ἀντιπλοίαρχος Καρατσώλης) καὶ «Ἀετός» (κυβερνήτης Πλωτάρχης Ζαφειρόπουλος) ἠγκυροβόλησαν στὸν λιμένα Σάν Ραφαέλ μεταξύ Ἰταλίας-Γαλλίας, ὁ Παππὰς καὶ ὁ ἐργοδότης του Νικήτας Βενιζέλος ἀπεπειράθησαν νὰ παρασύρουν τὸν Ἀντιπλοίαρχο Καρατσώλη νὰ ἐπιτρέψη τὴν ἐπιβίβασι μελῶν τοῦ πληρώματος τοῦ «Βέλους» πού εἶχαν ζητήσει πολιτικὸ ἀσυλο, στὰ δύο πολεμικὰ καὶ νὰ πλεύσουν στὸ Φιουμισίνο,

δπου θά ἀνήρχετο ἐπ' αὐτῶν ὁ Καραμανλῆς καὶ ὁ βασιλεύς, ὁ ὁποῖος θά ὄρκιζε ἐξόριστον κυβέρνησιν.

Ὁ Καρατσῶλης ἠρνήθη. Ὁ Παππάς ἠπέιλησε, ὅτι θά ἐπιτεθοῦν στά πλοία μέ ἐξωπλισμένη θαλαμηγὸ κι' ἐλικόπτερο, διὰ νά τά καταλάβουν. Ὁ Καρατσῶλης δέν τούς ἔδωσε σημασία κι' ἔφυγε. Τήν 13ην Ἰουλίου στά πολεμικά μας, πού ἔκαναν ἐκπαιδευτικόν πλοῦν καί ἐπέβαιναν Εὐέλπιδες, Ἰκαροὶ καί φυσικά Δόκιμοὶ ἐδόθη δεξίωσις. Κατόπιν οἱ ἐπιβαίνοντες ἐπεσκέφθησαν τήν πόλιν, δπου τούς ἐπλησίασαν διάφοροι φυγάδες μέ σκοπό νά τούς πείσουν νά ἐγκαταλείψουν τά πλοία των. Ματαίως.

Τό λεγόμενον κίνημα τοῦ ναυτικοῦ δέν εἶχε τήν παραμικράν πιθανότητα ἐπιτυχίας. Διότι:

α) Δέν ὑπῆρχε ἀνεγνωρισμένη προσωπικότης Ἀρχηγού.

β) Ἡ μικρά ὀργάνωσις περιορίζετο μόνον εἰς Ἀξιωματικούς τοῦ ναυτικοῦ κι' ὡς γνωστόν οὐδέποτε, στήν ἱστορίαν τό ναυτικό ἐπῆρε τήν πολιτικὴν ἐξουσίαν.

γ) Ἡ κατάληψις τῆς Κρήτης ἦτο ἀδύνατος. Ἡ κατάληψις ἄλλης νήσου ἦτο ἀνευ ἁξίας.

δ) Ὅλα εἶχαν προδοθῆ ἐξ ἀρχῆς. Ἦσαν δέ τόσον παιδαριώδη, ὥστε δέν ἀντεμετωπίσθησαν δυναμικῶς, ἀλλά μέ μερικὰς μεταθέσεις ἢ ἀποστρατείας.

"Ἄν τό κίνημα ἐπετύγχανε εἶναι μία ὑπόθεσις τε-

λείως ρητορική. Πώς θά έπετύγχανε; ποῦ θά έπετύγχανε; Ἀπαντήσεις δέν εὔσταθοῦν. Ἐν τούτοις τό κίνημα έπέτυχε, διότι έλυσε τό οἰκονομικό πρόβλημα μερικών συμφεροντολόγων Ἀξιωματικῶν, από τά χρήματα πού διέθεσε ὁ βασιλεύς κι' ὁ βιομήχανος Στράτος. Κάποιοι μάλιστα συνωμοταί έξηργύρωσαν τήν αντίστασίν τους έξαντλήσαντες τήν ίεραρχίαν καί άνερριχήθησαν στήν Ἀρχηγία τοῦ Ναυτικοῦ (Παππάς), τής Ἀεροπορίας (Στάπας) κ.τ.λ. Οἱ άγνοί ιδεολόγοι άπλῶς τούς άνεγνώρισαν χρόνια ύπηρεσίας καί βαθμούς, άφοῦ έταλαιπωρήθησαν. Πάντως οίκίαν στό Λονδίνο, ὅπως ὁ Ν.Π., δέν ήγόρασαν.

Ἡ άπρονοσία τοῦ Κωνσταντίνου νά έγκρίνη τό ψευτοκίνημα τοῦ Ναυτικοῦ είχε ὡς συνέπεια, άφ' ενός μέν νά άπωλέση ὅσα έρείσματα τοῦ άπέμειναν στόν χώρο τών Ἐνόπλων Δυνάμεων, άφ' ετέρου δέ νά δώση στόν Παπαδόπουλο τήν εύκαιρία νά άπαλλαγῆ τοῦ θρόνου μέ δημοσιήφισμα, πού διεξήχθη τήν 29-7-1973.

Ἀφοῦ ὁ βασιλεύς άπέτυχε δύο φορές νά άνατρέψη τήν Χούνταν άπεγοητεύθη, δπως άπεγοητεύθησαν οἱ πολιτικάνηδες, οἱ ὅποιοι έβλεπαν πλέον τήν Ἐπανάστασιν στήν Ἑλλάδα νά έδραιοῦται. Οὔδεμία δύναμις ήτο ικανή νά τήν κλονίση. Οἱ αὔτοαποκαλούμενοι αντίστασιακοί περιεφέροντο στό Λονδίνο, Παρίσι, Ρώμη κ.τ.λ. χρηματοδοτούμενοι από τά σοσιαλιστικά κόμματα,

διά νά κάνουν «άντίσταση» μέ άγοράς άκινήτων, διασκεδάσεις, έρωτας μέ έξώγαμα καί μέ τήν άνεύρεσιν έπιπολαίων, πού τούς έστελλαν νά βάλουν βόμβας, μέ τάς όποιās ή έσκοτώνοντο οί ίδιοι ή έδολοφόνουν έναν περαστικόν!

Σχετικώς μέ τό κίνημα, στό Ναυτικό τήν έρευναν, διά τήν έπισήμανσιν τών ύπευθύνων άνέλαβε προσωπικώς ό 'Αρχηγός τού Στόλου, 'Υποναύαρχος 'Αραπάκης καί όποιος 'Αξιωματικός κατεδιώχθη δικαίως ή άδίκως οφείλεται στόν 'Αραπάκην, ό όποιος άφοϋ άπεστρατεύθη ό Ναύαρχος Μαργαρίτης άνέλαβε 'Αρχηγός τού Ναυτικού προαχθείς εις 'Αντιναύαρχον.

Ό βασιλεύς δέν ήτο άσχετος μέ τό κίνημα τοϋ Ναυτικού καί ή δήλωσίς του, ότι δέν μετείχε δέν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Φυσικά δέν ανήλθε εις κάποιο πολεμικόν πλοϊον, αλλά μετείχε, υπό τήν έννοιαν, ότι έγνώριζε τήν προπαρασκευήν τού κινήματος τήν ένέκρινε κι' αυτός κι' ό Καραμανλής, οί όποιοι εάν τό κίνημα έπετύγχανε θά τό έκάλυπταν πολιτικώς. Άλλως τε σκοπός τού κινήματος ήτο ή επάνοδος τοϋ βασιλέως καί ή όρκωμοσία κυβερνήσεως, υπό τόν Καραμανλή.

Αί πληροφορίαι, πού έφθαναν στό ύπουργείο Δημοσίας Τάξεως ήσαν άξιόπιστοι. "Ισως καί πρίν, άλλ' όπωσδήποτε από τό καλοκαίρι τού 1969 ό βασιλεύς έγνώριζε τά πάντα, διά τό κίνημα, συνεφώνει καί έδιδε όδηγίās. Συ-

γκεκριμένως τήν 23ην Αύγουστου 1969, ό κυβερνήτης του προσωπικοῦ του αεροπλάνου Ἐπισημναγός Παῦλος Ἰωαννίδης, πού τότε εἰργάζετο στήν «Ὀλυμπιακή» ὡς διευθυντής κινήσεως συνανταται μουσικῶς μέ τόν βασιλέα, στό αεροδρόμιο τού Μιλάνου. Κατόπιν ἐντολῆς τού Ναυάρχου Μουρίκη ἐνημερώνει τόν βασιλέα, διά τό προετοιμαζόμενο κίνημα, στό όποιον θά μετείχε κι' ό Ναύαρχος Κονοφάος. Τό σχέδιο προέβλεπε κατάληψη τῆς νήσου Σύρου καί ἀποκλεισμό τών θαλασσίων ὁδῶν, πρὸς Αθήνας κ.τ.λ. Ὁ βασιλεύς ἐνέκρινε τό σχέδιο καί προέτρεψε τόν Ἰωαννίδη νά ἐπισκεφθῆ τόν Καραμανλή, διά νά τόν πληροφορήσει σχετικῶς καί νά πάρη ὁδηγίαι. Ἐτόνισε μάλιστα ό Κωνσταντῖνος, ὅτι τό κίνημα θά εἶχε εὐμενῆ ἀπήχησι, στό ἐξωτερικόν.

Τήν 5ην Σεπτεμβρίου 1969 ό βασιλεύς ἔχει συνάντησι μέ τόν Πυλαρινό, ό όποιος τού ἀνέλυσε τό σχέδιο καί τού ἐπανελάβε τά περί καταλήψεως τῆς Σύρου, διακοπῆς θαλασσίων συγκοινωνιῶν κ.τ.λ. Ὁ βασιλεύς συνεφώνησε καί τού συνέστησε νά ἰδῆ τόν Καραμανλή. Τήν 10ην Σεπτεμβρίου 1969 ό Βασιλεύς ἐπικοινωνεῖ μέ τόν Καραμανλή κι' ἀνταλλάσσουν ἀπόψεις τηλεφωνικῶς! Τήν 28ην Σεπτεμβρίου 1969 ό Πυλαρινός ἐπανέρχεται στήν Ρώμη καί παρουσιάζει, στόν βασιλέα τό ἐπιτελικόν σχέδιο δράσεως καί τήν ἐπομένη ξανασυνατά τόν βασιλέα, πού συμφωνοῦν μέ τάς ὁδηγίαι Καραμανλή.

Πολλά έπαφαι καί συζητήσεις γίνονται μέ άστεϊα μέτρα άσφαλείας, όπως συναντήσεις εις καφετερίας άεροδρομίων, χρησιμοποίησις πλαστού διαβατηρίου υπό Πυλαρινοϋ κ.τ.λ. "Όλα τά μαθαίνει ό Παπαδόπουλος, αλλά πρώτος τά πληροφορείται ό Λαδάς, πού τά γνωστοποιεί στην Έπαναστατική Έπιτροπή, ή όποία άπαιτεί λήψιν μέτρων. Ό Παπαδόπουλος συνιστά κι' έπιμένει στην ήπιαν πολιτικήν τής άνοχῆς. Τελικώς καταλήγουν νά στείλουν ένα μήνυμα στόν βασιλέα: Τήν 1ην Ίανουαρίου 1970 τό βασιλικό ναυτικό μετονομάζεται εις Πολεμικόν Ναυτικόν. Από ΒΝ μετεβλήθη εις ΠΝ.

Τήν γνώμην τοϋ Καραμανλή, διά τό προετοιμαζόμενον κίνημα στό Ναυτικό, τήν γνωρίζομεν από σοβαρά πρόσωπα, όπως ό Αύλάρχης Λ. Παπάγος, ό όποιος τήν 29 Αυγούστου 1969 συνηντήθη μέ τόν Καραμανλή στό διαμέρισμά του στό Παρίσι, στην όδό Μονμορανσύ κι' ό έθνάρχης(!) τοϋ ειπε τά εξής: *«τό κίνημα τοϋ στόλου από κάθε άποψι είναι συμφέρον νά γίνη. Είναι τό μόνο μέσο πού μπορεί νά κλονίση τήν Χούντα... καί στην Ίταλία νά πλεύση ό στόλος δέν βλάπτει. Καί μιά μονάδα τοϋ στόλου νά έπαναστατήσει θά άποτελέση σημαντικό γεγονός»* και προσέθεσε *«άν πραγματοποιηθῆ τό κίνημα τοϋ ναυτικοϋ άμέσως θά προβή σέ δηλώσεις»*. Δηλαδή έκ νέου έφαρμογή τοϋ δόγματος «ή όλοι θά δοξασθοϋμε ή όλοι θά σκοτωθῆτε». Ό «έθνάρχης» δέν

είχε τό θάρρος νά ἐλθῆ στήν Ἑλλάδα καί νά ἡγηθῆ πολιτικῶς του κινήματος. Ἀπλῶς θά ἔκανε δηλώσεις, ἐνώ οἱ ιδεολόγοι Ἀξιωματικοί τοῦ Ναυτικοῦ θά διεκινδύνευαν τήν ζωήν των κι' ὀπωσδήποτε τήν σταδιοδρομίαν των. Πάντως ὁ Καραμανλῆς τήν 10ην Σεπτεμβρίου 1969 ὁμιλῶν τηλεφωνικῶς μέ τόν βασιλέα τόν διεβεβαίωσε, ὅτι σχετικῶς μέ τό κίνημα «θά δώσῃ ὁδηγίεσ».

Ἀπό τό 1969 μέχρι τό 1973 τό κίνημα ὀργανοῦτο, μέ περισσὴν ἐπιπολαιότητα. Ἡ ΚΥΠ καί ἡ ὑπηρεσία Ἀσφαλείας τοῦ καθεστώτος ἐγνώριζαν τά πάντα. Ὅλας τὰς λεπτομερείας, ὀνόματα, διευθύνσεις, τρόπους ἐνεργείας, τά πάντα. Ὁ Παπαδόπουλος, πού δέν ἤθελε ἀναταραχάς στό Στράτευμα, ὅταν διεπίστωσε, ὅτι δλα ἦσαν ἔτοιμα, διὰ τό κίνημα διεμήνυσε μέσω τοῦ Μητροπολίτου Παρισίων, ὅτι ἀδίκως θά χυθῆ αἷμα, διότι διέθετε ὅλας τὰς πληροφορίας καί θά συνέτριβε κάθε κίνησι στό Ναυτικό. Μέ τόν λοχαγό Ἀποστόλου τοῦ ἔστειλε καί τὰς ἀποδείξεις. Ὁ Μητροπολίτης ἔσπευσε νά ἀνακοινώσῃ τά νέα στόν Καραμανλῆ κι' αὐτός τά μετεβίβασε τηλεφωνικῶς στόν βασιλέα. Ἔτσι ὅταν τήν 20ήν Μαΐου 1973 ὁ Ναύαρχος Ροζάκης ἐπαρουσιάσθη στόν βασιλέα, ὡς ἐκπρόσωπος τῶν Ἀξιωματικῶν τοῦ Ναυτικοῦ, πού θά ἐπανεστάτουν κι' ἐζήτησε τήν τελικήν ἔγκρισίν του, διὰ νά κηρυχθῆ τό κίνημα. Ὁ βασι-

Λεύς ἀφοῦ συνεννοήθη τηλεφωνικῶς μέ τόν Καραμανλῆ ἀπήντησε «ὄχι, μή προχωρῆτε».

Ἐπειδή αὐτή ἡ ἱστορία ἐπρεπε νά τελειώσῃ ὁ Παπαδόπουλος ἀποφασίζει νά δράσῃ πρώτος. Συλλαμβάνονται κάποιοι Ἄξιωματικοί του ναυτικού μεταξύ τῶν ὁποίων οἱ Ἐγκολφόπουλος, Μπναῖος κ.ά. ἐνώ ὁμάδα ἀνδρῶν τῆς ΕΣΑ ἐλέγχει τόν ναύσταθμον, μέχρις ὅτου ξεκαθαρίσῃ ἡ κατάστασις. Ὅταν διεπιστώθῃ ὀριστικῶς, ὅτι ἐπρόκειτο περί ἀσημάντου ἀριθμοῦ Ἄξιωματικῶν ἢ ὑπόθεσις ἐκλείσε, ὡς πρός τό Ναυτικό, ἀλλ' ὄχι πρός τόν Βασιλέα.

Αἱ προτροπαί τού βασιλέως πρός τούς Ἀμερικανούς νά ρίξουν τήν Χούντα, αἱ ἐν γένει ἐπαφαί του μέ ἀντιστασιακούς καί ἡ συμμετοχή του στό κίνημα τού Ναυτικού δέν ἦτο δυνατόν νά ἀφήσουν ἀδιάφορο τόν Παπαδόπουλο. Ἐπί πλέον ἐδέχετο τήν πίεσι τῶν σκληρῶν, στούς ὁποίους τώρα δέν εἶχε κάποια δικαιολογία, ὑπέρ τού βασιλέως. Ὁ Λαδάς κι' ὁ Ἀσλανίδης δέν συγκρατοῦνται. Ἐδικαιώθησαν καί ἀπαιτοῦν τήν ἔκπιωσι τού Κωνσταντίνου. Ὁ Παπαδόπουλος δέν μπορεῖ νά κάνῃ ἀλλοιῶς. Τήν 1ην Ἰουνίου 1973 τά πρακτορεῖα εἰδήσεων ἀνακοινώνουν τό νέον: Ὁ βασιλεύς Κωνσταντίνος ἐκηρύχθη ἐκπιωτος. Αὐθημερόν διατάσσεται ὁ Ἕλλην πρεσβευτής τῆς Οὐάσιγκτων Σορόκος μέ διάβημά του, στήν Ἀμερικανική κυβέρνησι νά δηλώσῃ, ἐκ μέρους τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, ὅτι ἀν αἱ ΗΠΑ ἀνα-

μικθοῦν καθ' οιονδήποτε τρόπον, στό καθεστωτικό τῆς Ἑλλάδος, ἀμέσως ἢ Ἑλλάς θά ἀποχωρήσει, ἀπό τό ΝΑ-ΤΟ, θά καταγγεῖλι κάθε συμφωνία μέ τήν Ἀμερική, αἱ βάσεις ἀεροπορίας καί ναυτικοῦ τῶν ΗΠΑ θά κλείσουν καί θά ἀπαγορευθῇ ὁ ἐλλιμενισμός τῶν Ἀμερικανικῶν πολεμικῶν πλοίων στήν Ἑλλάδα. Ἐπί τέλους ἢ Χούντα ἐδειχνε τά δόντια της. Ὁ ὑπουργός ἐξωτερικῶν τῶν ΗΠΑ Σίσκο ἐνημέρωσε τόν πρόεδρον Νίξον καί ἀπεφάσισε ἢ κυβέρνησίς τους νά μή ἔχη τήν παραμικράν σχέσιν μέ τόν βασιλέα, στόν ὅποιον δέν ἐπέτρεψαν νά συναντηθῇ μέ τόν πρεσβευτήν τῶν ΗΠΑ μέ τήν πρόφασιν, ὅτι αἱ ΗΠΑ ἀκολουθοῦν τήν ἀρχή τῆς μή ἐπεμβάσεως, στά ἐσωτερικά ἄλλου κράτους! Μετά τούς Ἀμερικανούς εγκατέλειψε τόν βασιλέα κι' ὁ Καραμανλῆς, ὁ ὁποῖος παρ' ὅτι ὁ Κωνσταντῖνος τοῦ ἐζήτηί ἐπανειλημμένως νά συναντηθούν τόν ἀπέφευγε.

Ὁ συλληφθεῖς Ἀβέρωφ ὠδηγήθη στό ΕΑΤ/ΕΣΑ ὅπου ἀνεκρίθη. Ὁ Ἀντ/ρχης Νικολόπουλος μού εἶπεν, ὅτι ὁ Ἀβέρωφ κατέδωσε τούς πάντας καί τά πάντα. Κατέθεσε ἐγγράφως τόσας πολλές λεπτομερείας, ὥστε ὁ Νικολόπουλος τόν παρεκάλεσε νά μή γράφῃ ἄλλο «φθάνει κύριε ὑπουργέ».

Τό ὥραϊον εἶναι, ὅτι πρῖν συλληφθῇ ἀπετάθη, στόν Κωνσταντόπουλο εκδότη τῆς ἐφημερίδος «Ἐλεύθερος Κόσμος» πού συνεδέετο φιλικῶς μέ τόν Παπαδόπουλον

καί τόν έπεισε, ὅτι δέν ἔχει σχέσιν μέ τήν κίνησιν του Ναυτικοῦ, ἀλλά φοβεῖται μήπως τόν ἐμπλέξουν. Ὁ Κωνσταντόπουλος δι' ἐπιστολῆς του ἐζήτησε, ἀπό τόν Παπαδόπουλον νά «*μή ταλαιπωρηθῆ*» ὁ Ἀβέρωφ, διότι εἶναι ἀθῶος. Ἀργότερον ὁ Διοικητής τῆς ΕΑΤ/ΕΣΑ Θεοφιλογιαννᾶκος τηλεφωνεῖ στόν Κωνσταντόπουλον καί του λέγει: «*Μήν ἀνησυχεῖτε. Ὅπροσταιευόμενός σας τά εἶπε ὅλα οικειοθελῶς*». Ὅταν ὁ Παπαδόπουλος ἔμαθε τάς ὁμολογίας του Ἀβέρωφ ἐπίστευσε, ὅτι ὁ Κωνσταντόπουλος του εἶπε ψέμματα, διά νά καλύψῃ τόν Ἀβέρωφ καί παρεπονεῖτο «*ἘΣάββας δέν εἶναι ἐν τάξει μαζί μου, διά νά βοηθήσῃ ἕναν πολιτικάντην*». Ἐνθυμοῦμαι, ὅτι μίαν ἡμέραν, πού μέ τόν Ταξίαρχον Ἄντωνακέα ἐπεσκέφθημεν τόν Κωνσταντόπουλον στό γραφεῖον του παρεκάλεσε τόν Ἄντωνακέα νά διαβεβαιώσῃ τόν Παπαδόπουλον, ὅτι ὁ Ἀβέρωφ τόν παρεπλάνησε, ὅτι τάχα δέν εἶχε σχέσιν μέ τό κίνημα. Ὁ Ἄντωνακέας μετέφερε τήν διαβεβαίωσιν τοῦ Κωνσταντοπούλου στόν Παπαδόπουλον, ὁ ὁποῖος παρέμεινε ἀνένδοτος. «*Ἄν ἡ ἐμπιστοσύνη κατῆ μιά φορά, χάνεται γιά πάντα*».

Οἱ πολιτικάντηδες ἐφρόντισαν ἐπιμελῶς τά ἀρχεῖα τοῦ ΕΑΤ/ΕΣΑ νά ἀποσιωπηθοῦν, ἐνδεχομένως καί νά τά κατέστρεψαν.

Ἐάν ἀποκαλυφθοῦν τότε θά μάθῃ ὁ κόσμος τό περιεχόμενον τῶν καταθέσεων ὅλων τῶν συλληφθέντων,

ἀπό τούς βασιλικούς, μέχρι τούς κομμουνιστάς καί τότε θά έκπλαγή, ἀπό τάς ἀλληλοκατηγορίας, τά «καρφώματα» καί τάς ὁμολογίας ἐκείνων, πού μετά τήν μεταπολίτευσιν παριστάνουν τά ἀντιστασιακά θηρία. Οὐδέποτε ὁ Ἀβέρωφ ἐτόλμησε νά δώσῃ στήν δημοσιότητα τί κατέθεσε στό ΕΑΤ/ΕΣΑ. Τό ἴδιο καί σχεδόν πάντες οἱ διελθόντες, ἀπό ἐκεῖ.

"Όταν ἐτελείωσε ἡ ὑπόθεσις ὁ Ἀρχηγός τοῦ Στόλου Ὑποναύαρχος Ἀραπάκης ἀνέλαβε προσωπικῶς νά ἐντοπίσῃ τούς ἐνόχους καί νά καταλογίσῃ τάς εὐθύνωντων. Ὅλαι αἱ διώξεις, τάς ὁποίας ὑπέστησαν οἱ ἐνεχόμενοι, στήν κίνησι τοῦ Ναυτικοῦ ἐγένοντο κατόπιν προτάσεων τοῦ Ἀραπάκη. Ἡ ἀφοσίωσις του, πρὸς τό καθεστῶς ἐπεβραβεύθη, διότι ἀπροστρατευθέντος τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ Ναυτικοῦ Ναυάρχου Μαργαρίτη τόν διεδέχθη, ἀφοῦ προήχθη εἰς Ἀντιναύαρχον.

Εἶναι ἀξιοθαύμαστος ἡ ἠθικὴ εὐχέρεια, μέ τήν ὁποίαν ὁ Ἀραπάκης ἐγκατέλειψε τόν Παπαδόπουλον, χάριν τοῦ Ἰωαννίδου καί τόν Ἰωαννίδην, χάριν τοῦ Καραμανλή.

Συμπεράσματα

1. Τό κίνημα τοῦ Ναυτικοῦ ἐπροδόθη ἐκ τῶν ἑσῶ καί κατεστάλη αὐθημερόν. Ἀλλά κι' ἂν ἐπετύγχανε δέν θά

έπιπτε ή Χούντα, έπειδή κάποια πλοία έπλευσαν στην Σύρο.

2. Η έκ τού ασφαλούς διαφυγή τού αντιτορπιλικού «Βέλος» στην Ίταλία απέδειξε, ότι οί συνωμότει ήθέλησαν νά γλυτώσουν τας πιθανάς ταιπαιωρίας των. Δέν ήσαν ήρωες, διότι δέν αντιμετώπισαν κάποιον κίνδυνον. Άπλως απέφυγαν νά αναλάβουν τας εύθύνες των.

3. Παρά τά αντιθέτως διαδιδόμενα τό σύνολον τών Άξιωματικῶν τού Πολεμικού Ναυτικού έπειθάρχησε, στό Στρατιωτικόν Καθεστώς.

4. Η ύποθεσις τού «Βέλος» ούδόλως έκλόνησε τήν Χούνταν, απεναντίας τήν ισχυροποίησε, αφού οί αντίπαλοι της στό Ναυτικό έξεδιώχθησαν αὐτοῦ.

8. ΕΔΩ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ

ΟΤΑΝΔΙ ΟΠΟΙΟΝΔΗΠΟΤΕ ΛΟΓΟΝ ΑΝΑΠΤΥΧΘΗ ΕΝΤΟΝΟΣ ΔΥΣΦΟΡΙΑ ΤΟΥ λαού, κατά των κυβερνήσεων υπάρχει περίπρωσις ό λαός νά έπαναστατήση καί νά άναιρέψη τό έξουσιαστικό καθεστώς. Συνήθως τά άνάλογα κινήματα, πού εχουν τήν μορφήν της λαϊκής έξεγέρσεως, ξεκινούν από τήν νεολαία. Διότι ή νεότης εκ φύσεως είναι έπαναστατική καί εύκόλως ρέπει, πρός συγκρούσεις, ρήξεις καί άνατροπάς, Κίνημα μέ ηλικιωμένους δέν γίνεται.

Τά έμπειρα εις άποτυχίας έπιτελεΐα ψυχολογικοῦ πολέμου των ΗΠΑ έμελέτησαν τήν πολιτικήν κατάστασιν στήν Έλλάδα καί κατέληξαν, στό συμπέρασμα, ότι μία λαϊκή έξέγερσις εναντίον τοῦ Παπαδοπούλου είναι δυνατή. Τό σύνθημα θά έδίδετο από τούς νέους, τούς

όποιους δεξιοτεχνικῶς θά ἐχειρίζετο ἡ CIA καί συγκεκριμένως ἓνα τμημα της CIA. ὅπου ἔχουν εἰσχωρήσει οἱ Ἑβραῖοι, πού φαινομενικῶς δροῦν ὡς Ἀμερικανοί.

Ἡ CIA ἐξεμεταλλεύθη τās ἐλευθερίας, πού αφειδῶς ἐσκόρπισε ὁ Παπαδόπουλος προκειμένου νά πολιτικοποιήσῃ τήν 21ην Ἀπριλίου. Ἀμνηστευθέντες, πολιτικάντηδες, ἀναρχικοί, πράκτορες τῶν Ἀμερικανῶν, ἀφελείς ιδεολόγοι, ἀντικοινωνικά στοιχεῖα κ.τ.λ. εὐρίσκουν τήν εὐκαιρία νά δράσουν. Οὐδέν ἐγένετο τυχαίως. Ὑπήρχεν ἐγκέφαλος, πού ἐσχέδιασε τήν δραστηριότητα, ἐναντίον τοῦ Παπαδοπούλου. Οἱ ὑπόλοιποι ἦσαν εκτελεστικά ὄργανα, τὰ ὅποια ἐπειθάρχησαν. Ἔτσι ἐξηγούνται αἱ ακριβεῖς κινήσεις, πού ἐπραγματοποιοῦντο.

Διά νά φανή, ὅτι ὁ λαός ἐστράφη κατά τοῦ Παπαδοπούλου ἐχρειάζετο μία ἀφορμή. Τήν 4ην Νοεμβρίου 1973 θά ἐτιμᾶτο ἡ επέτειος τοῦ θανάτου τοῦ Γ. Παπανδρέου. Τό μνημόσυνο ἔδωσε τήν ἀφορμήν συγκεντρώσεως πλήθους. Πράγματι χιλιάδες κόσμου συνεκεντρώθησαν στό Α' Νεκροταφεῖον Ἀθηνῶν. Μεταξύ τῶν πρώτων προσήλθαν οἱ πολιτικάντηδες Μαύρος. Κανελλόπουλος. Ζίγδης. Ἀγγελούσης, Μπαλτατζής, Χούτας κ.ά. Τό πλήθος παρεκινεῖτο νά τούς χειροκροτῇ, ὥστε νά δημιουργῆται εκρηκτικὴ ἀτμόσφαιρα. Παρῶν καί ὁ Παναγούλης συνοδευόμενος, ἀπό τήν πανάσχημον ἐρωμένην του Ἰταλίδα δημοσιογράφου Φαλάτσι. Τά συνθήματα, πού

ἀνεφωνοῦντο, ἀπό τούς τηλεβόας ἦσαν χαρακτηριστικά τών επιδιώξεων τών οργανωτῶν τῆς ἐκδηλώσεως π.χ. «Κάτω ὁ Παπαδόπουλος», «Μαρκεζίνη φύγε».

Ὅταν ἐτελείωσε ἡ θρησκευτική τελετή αἱ μαζαὶ καθοδηγούμεναι κατηυθύνθησαν, πρὸς τό Σύνταγμα. Ἡ Ἀστυνομία παρενέβη δυναμικῶς καί συνεπλάκει μέ τούς διαδηλωτάς. Πρὸς στιγμὴν ἐπεβλήθη. Οἱ διαδηλωτάί ὁμως, ἀφοῦ ἔστησαν ὀδοφράγματα, στήν ὁδὸ Συγγρού κατάρθωσαν νά φθάσουν στό μνημεῖον τοῦ Ἄγνωστου Στρατιώτου, ἀπ' ὅπου τελικῶς ἀπεχώρησαν. Ὅπως ἦτο ἐπόμενον ὑπῆρξαν τραυματισμοί καί ἀπό τὰς δύο πλευράς καί ἐκ τών συλληφθέντων 17 ὠδηγήθησαν στό δικαστήριον, τό ὅποιον τήν 13ην Νοεμβρίου ἀπῆλλαξε τούς 12 καί κατεδίκασε τούς 5 εἰς ἐφεσίμους ποινάς. Ουδεὶς ἐφυλακίσθη. Πρῶτο λάθος: ἡ δίκη αὐτὴ δέν ἐχρειάζεται νά γίνη, διότι ἔδωσε βῆμα στόν Κανελλόπουλο καί στοὺς λοιπούς πολιτικάντηδες νά προπαγανδίσουν καί ἰδίως νά καθυβρίσουν, κατὰ τήν συνήθειαν των τήν Ἀστυνομίαν.

Οἱ ὑποκινηταί ἀξιοποιοῦν κατὰ τόν καλλίτερον τρόπον τήν ἐκδήλωσιν. Ὁ ὑπουργός παιδείας Σιφναῖος τήν 1ην Νοεμβρίου εἶχε ἀνακοινώσει ἀρκετά μέτρα, ὑπέρ τών φοιτητῶν, ὅπως νά δοθῇ νέα ἀναβολή στοὺς στρατευθέντας φοιτητάς, νά ρυθμισθoύν αἱ ἐξετάσεις καθὼς ἐπεθύμουν οἱ φοιτηταί, νά προετοιμασθoύν αἱ φοιτητικαί

έκλογαί από έπιτροπάς άριστούχων κ.τ.λ. Η κατάσταση πλέον έκτραχύνεται. Οί φοιτηταί, κι' όταν λέγωμεν φοιτηταί φυσικά δέν έννοοῦμεν τό σύνολον τών φοιτητών, αλλά τούς γνωστούς αιωνίους φοιτητάς κι' εν πάση περιπτώσει μία ομάδα ταραχοποιών φοιτητών, πού προβάλλεται. Οί φοιτηταί λοιπόν άπαιτοῦν τήν λήψιν κι' άλλων νέων μέτρων, όπως 12μηνος θητεία, καθιέρωσις τῆς δημοτικής γλώσσης, κατάργησις τού Σπουδαστικού Τμήματος τῆς Ἀσφαλείας, έκλογάς έντός τού Δεκεμβρίου, χωρίς έπιτροπάς άριστούχων κ.τ.λ. Φαίνεται καθαρώς, ὅτι τά αίτήματά τους είναι πολιτικά. Ὁ Σιφναίος προτείνει νά συζητήσουν, ἀλλ' οί φοιτηταί (ποῖοι φοιτηταί;) ἀρνοῦνται κάθε διάλογο. Είναι 8 Νοεμβρίου καί χωρισμένοι εἰς ομάδας, μαζί μέ πολλούς εργάτας, άποπειρῶνται νά καταλάβουν τήν Νομική Σχολή. Ἡ Σύγκλητος καλεῖ τήν Ἀστυνομία νά προστατεύσῃ τό κτίριο. Ἡ Ἀστυνομία τελούσα εν έπιφυλακῇ επεμβαίνει καί τούς απομακρύνει. Ἐκεῖνοι φεύγουν καί προσέρχονται ἀθρόως στό προαύλιο τοῦ Πολυτεχνείου, τό ὅποιον εἶχε έπιλεγῆ, ὡς βάση τών έξορμήσεών τους, κυρίως λόγω τού μεγάλου οικόπεδου, πού διαθέτει.

Στό Πολυτεχνεῖο καταφθάνει ὁ άβουλος πρύτανις Κονοφάγος, ένας Εἰσαγγελεύς ὑπηρεσίας καί οί ὑπεύθυνοι Ἀξιωματικοί τῆς Ἀστυνομίας. Ζητοῦν από τούς καταληψίας νά αποχωρήσουν έκ τού χώρου. Ἐκεῖνοι συμφω-

νοῦν, ὑπό τήν προϋπόθεσιν νά φύγη ἡ Ἄστυνομία ἀπό τήν περιοχή του Πολυτεχνείου. Ὁ πρύτανις καί ὁ Εἰσαγγελεύς συναινουν. Παρά τās ἀντιρρήσεις τῆς ἡ Ἄστυνομία ἀπομακρύνεται καί τότε συνέβη αὐτό, πού οἱ Ἄστυνομικοί ἐφοβοῦντο. Οἱ φοιτηταί δέν ἀποχωροῦν, ἀλλ' ἐρχονται κι' ἄλλοι ὡς ἐπί τό πλείστον ὄχι φοιτηταί. Ἐξέρχονται τού Πολυτεχνείου, διακόπτουν τήν κυκλοφορία, γράφουν συνθήματα στά αὐτοκίνητα, πού ἀσφαλῶς δέν ἔχουν σχέση με φοιτητικά αἰτήματα π.χ. «*Ὀτύραννος θά πεθάνῃ*», «*Κάτω ἡ Χούντα*». Τά μεσάνυκτα στούς συγκεκριθέντας, πού υπολογίζονται εἰς 5.000 περίπου δίδεται ἡ ἐντολή (ἀπό ποῖον;) νά φύγουν ἡσύχως. Διατί; Διότι πραγματικῶς ἐπρόκειτο περί ἀσκίσεως. Μέ ἄλλα λόγια βάσει σχεδίου ἐγινε δοκιμή, κατά τήν ὁποῖαν ἀνεγνωρίσθησαν χώροι, ἐπρογραμματίσθη ἡ χρησιμοποίησις των, ἐξεπιμήθη ἡ τακτική τῶν ἀντιπάλων κ.τ.λ.

Νέο λάθος: ἡ ἀντιμετώπισις τῶν διαδηλωτῶν ἀφέθη εἰς ἓνα πρύτασι κι' ἓναν τυπολάτριν Εἰσαγγελέα κι' ὄχι στόν δυναμισμό τῆς Ἄστυνομίας.

Τήν 12ην Νοεμβρίου - 14ην Νοεμβρίου ὁλοκληροῦνται αἱ προετοιμασίαι, ὄχι δι' ἓνα φοιτητικό συλλαλητήριον, ἀλλά διά μίαν λαϊκὴν ἐξέγερσιν. Τό χρήμα τῆς CIA ῥέει ἀφθονον, πρὸς συνδικαλιστάς, παράγοντας, μεμωμένα άτομα, οργανώσεις ἀντιστασιακῶν, πολιτικάντηδες κ.τ.λ.

Τά φαινόμενα άνυπακοῆς στους νόμους καί στους θεσμούς, τών όποίων οί φοιτηταί ύποτίθεται, ότι έζήτουν τόν σεβασμό πληθαίνουν π.χ. χωρίς άδεια της Συγκλήτου τής ΑΣΟΕΕ καταλαμβάνεται από φοιτητάς καί άλλους τό Άμφιθέατρο τής Σχολής. Η Σύγκλητος διαμαρτύρεται καί άνακοινώνει διακοπήν μαθημάτων, επί τριήμερον. Οί σπουδασταί απαντούν «Δέν άναγνωρίζουμε σέ κανένα τό δικαίωμα νά κλείση τή σχολή μας». Η Σύγκλητος καταπίνει τήν προσβολήν, διότι τόσον έφουβούντο ή τόσον φιλότιμο είχαν οί καθηγηταί-μέλη της.

Έν τω μεταξύ φοιτηταί άλλων Σχολών πραγματοποιούν συνελεύσεις καί όλοι των άποφασίζουν τήν 14ην Νοεμβρίου νά εισέλθουν στό Πολυτεχνείο, όπου πυρετωδώς οργανώνουν ύποδομή, ύπό τά βλέμματα τών έντρόμων καθηγητών τους. Τό σύνθημα πού επικρατεί είναι: «Έμπρός, στό Πολυτεχνείο».

Κατά τό σχέδιον θά έπήγαιναν στό Πολυτεχνείο, πού θά άπειτέλει έδραν πολιτικής προπαγάνδας καί βάση διά τήν γενικωτέραν έπανάστασιν κατά τής Χούντας. Ησαν βέβαιοι, όπι ό λαός θά συμμετείχε, στόν άγώνα τους. Έκατοντάδες, χιλιάδες, ένα εκατομμύριο Έλλήνων καί Έλληνίδων θά έτρεχαν στό Πολυτεχνείο. Οί δρόμοι θά έκλειναν, θά παρέλυαν τά πάντα. Ούτε ό Στρατός θά ήδύνατο νά έπέμβη, διότι όταν ό Στρατός έχη άπέναντι

του *māza* χιλιάδων ανθρώπων δέν πυροβολεί. Ἡ Χούντα θά άνετρέπετο, από λαϊκὴν ἐξέγερσιν.

Από τό πρωΐ της Τετάρτης 14 Νοεμβρίου καί από παντού ἐξ Ἀθηνῶν καί περιχώρων μαζεύονται στό Πολυτεχνεῖο, όπου τούς περιμένουν οἱ ἐπί κεφαλῆς προκαθωρισμένων τμημάτων καί τούς ἐντάσσουν, όπου πρέπει 2.000 άτομα ἔχουν μέχρι τό μεσημέρι συγκεντρωθῆ. Σιγά-σιγά ἔρχονται κι' ἄλλοι. Τὴν ἐπομένην ὁ διευθυντής τῆς Ἀστυνομίας Ἀθηνῶν Χριστολοουκάς ἀνησυχεῖ. Ζητεῖ από τόν πρῦτανι Κονοφάγον ἀδεία εισόδου τῆς Ἀστυνομίας, στό Πολυτεχνεῖο, διὰ νά ἐκδιώξη τούς καταληψίας. Ὁ Κονοφάγος ἐπικαλεῖται τό πανεπιστημιακόν ἄσυλον. Μαζί του συμφωνεῖ καί ὁ Εἰσαγγελεὺς. Ἡ συνάντησις τῶν τριῶν ἀνδρῶν ἐγένε στήν γωνία τῶν ὁδῶν Στουρνάρη καί Πατησίων. Καί οἱ τρεῖς βλέπουν άτομα νά εισέρχονται στό Πολυτεχνεῖο. «*Τώρα εἶναι λίγοι καί θά τούς διώξω*» λέγει ὁ Ἀστυνομικὸς Διευθυντής. «*Δέν επιτρέπεται*» ἀπαντα ὁ πρῦτανις. «*Σήμερα σίς οκτώ τό πρωΐ ἡ Σύγκλητος συνεδρίασε ἐκτάκτως στό κτίριον τοῦ Πολυτεχνείου, στοῦ Ζωγράφου καί ἀπεφάσισε μέ ὄλως ἰδιαιτέραν ἐπιμονήν (!) ὅτι ἐπέμβασις στόν κῶροτοῦ Πολυτεχνείου θά ἦτο κατάλυσις τοῦ ἀσύλου καί μὴν ἀνησυχῆτε κ. Διευθυντά ὀλόκληρος ἡ Σύγκλητος εὔχεται ὁμαλήν λύσιν*». Ὁ Χριστολοουκάς κινδυνεύει νά πάθῃ ἀποπληξίαν, μέ τάς βλακειάς, πού

ἀκούει. Ἄλλὰ τί νά κάνη; Τό μεσημέρι διατάσσεται νά ἀπομακρύνη τήν Ἀστυνομίαν, ἀπό τούς χώρους περίξ τοῦ Πολυτεχνείου, διότι ἡ κυβέρνησι σέβεται τήν σχετική ἀπόφασιν τῆς Συγκλήτου τοῦ Πολυτεχνείου!

Νέο λάθος: Ἡ πλαδαρά τακτική τῆς κυβερνήσεως ἀποθρασύνει τούς καταληψίας. Ἐφοδιάζονται μέ μεγάλας ποσότητας τροφίμων καί χρησίμων ειδών, ενώ συνεχίζουν νά εἰσέρχωνται στό Πολυτεχνεῖο, κυρίως ἐργάται.

Τήν επομένη, Παρασκευή 16 Νοεμβρίου, ἡ Συντονιστική Ἐπιτροπή, πού ἐσχηματίσθη, ἀπό δήθεν ἐκπροσώπους τών Σχολών Νομικής, Ἱατρικῆς, Φιλοσοφικῆς, ΑΣΟΕΕ, Γεωπονικῆς, Παντείου, Βιομηχανικῆς, Ἀρχιτεκτονικῆς, Φυσικομαθηματικῆς κ.ά. ἐκδίδει καί ἀνακοινώνει «ἐπαναστατικό μανιφέστο». Ποῖα φοιτητικά αιτήματα; Ποῖαι φοιτητικά ἐκλογαί; Τώρα διακηρύσσουν, ὅτι: *«πρωταρχική προϋπόθεσις γιὰ τήν ἐπίλυσι ὄλων τῶν λαϊκῶν προβλημάτων θεωροῦμε τήν ἄμεση παύση τῶν τυραννικοῦ καθεστώτος τῆς Χούντας»* καί καλοῦν τόν Ἑλληνικόν λαόν εἰς *«ἄμεσες μαζικές διεκδικήσεις στά οἰκονομικά, ἐπαγγελματικά καί κοινωνικά του προβλήματα μέ ἀπεργιακοὺς ἀγῶνες, μαζικές κινητοποιήσεις, μέ προοπτική τήν γενική ἀπεργία γιὰ τήν ἀνατροπή τῆς δικτατορίας. Ἡ παρουσία μας ἐδῶ ἀποτελεῖ κέντρο συσπείρωσις κινητοποίησης καί μαζικοποίησης τοῦ λαϊκοῦ ἀγῶνα. ΟΛΟΙ ΕΝΩΜΕΝΟΙ ΣΤΟΝ ΑΓΩΝΑ»*.

Αυτός είναι ο ραδιοφωνικός σταθμός, πού είχε εγκατασταθεῖ, στή σχολή τῶν χημικῶν, στό Πολυτεχνεῖο.

Δύο πανέξυπνοι ἄνθρωποι, δπως ἦσαν ὁ Παπαδόπουλος καί ὁ Μαρκεζίνης τί ἄλλο ἐπερίμεναν, διά νά δράσουν τώρα, ἀμέσως; Ἐδῶ διακηρύσσεται ἐξέγερσις κι' ἐκεῖνοι ἀπομακρύνουν τήν Ἀστυνομία καί παραμένουν ἀδρανεῖς. Τί περιμένουν;

Ὁ Ρουφογάλης προτείνει νά διακόψουν τήν παροχή ὕδατος καί ἠλεκτρισμοῦ στό Πολυτεχνεῖο. Ὅχι. Νά ἐμποδίσουν τήν ἄφιξι κόσμου ἀποκλείοντες μέ δυνάμεις τῆς Ἀστυνομίας τούς δρόμους, πού ὀδηγοῦν στό Πολυτεχνεῖο. Ὅχι. Ὁ Ἀγγελῆς εἶναι τῆς γνώμης: «Ἀρῆστετά παιδιά, θά φωνάζουν, θά φωνάζουν, στό τέλος θά φύγουν».

Τά παιδιά τώρα φωνάζουν ἀπό ραδιοπομπό. Ἀκού-

γεται τό περιβόητο: «ΕΔΩ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ». Τό επαναλαμβάνει ή κυρία Δαμανάκη κι' από τότε τήν ζή τό δημόσιον. Ὁ ραδιοφωνικός σταθμός «ΕΔΩ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ» ἐκάλει συνεχώς τόν λαό της Ἀθήνας «νά κατέβη στους δρόμους» (δέν ἐγινε), διεκήρυττε ὅτι εἶναι ἀποφασισμένοι «νά ἀγωνισθοῦμε μέχρι νά νικήσουμε» (δέν ἐγινε), προέτρπε τόν λαό εἰς «γενική κινητοποίηση» (δέν ἐγινε), παρεκίνει τόν λαόν τών προαστίων, του Βύρωνος, τῆς Νικαίας, τῆς Κηφισίας, τοῦ Ἀμαρουσίου: «κατέβα στό κέντρο τῆς Ἀθήνας» (δέν ἐγινε), ἐβεβαίωνε ὅτι «ἀπόψε γίνεται ἡ λαϊκή καί κοινωνική μας ἀλλαγὴ» (δέν ἐγινε), ἐδήλωνε ὅτι «δέν θά υποχωρήσουμε» (δέν ἐγινε), στό τέλος παρεκάλει «λαέ τῆς Ἀθήνας ἔλα κοντά μας» (δέν ἐγινε). Κάποιοι ἐκλήσεις ἦσαν μάλλον φαιδραί ὅπως «Λαέ του Ψυχικοῦ, λαέ τῆς Φιλοθέης, κατέβα στήν Ἀθήνα!» (Αὐτό δέν ἐγινε, πού δέν ἐγινε). Πράγματι εἶναι ἀξιον ἀναλύσεως, πού οἱ λαϊκοί ἐπαναστάται ἐχρειάζοντο τήν πλουτοκρατία τοῦ Ψυχικοῦ καί τῆς Φιλοθέης. Πώς ἐξέχασαν τήν Ἐκάλην;

Οἱ συντάκται τών κειμένων ἢ ἐγραφαν ἐνσυνείδητα ψεύδη ἢ εἶχαν πάρει παραισθησιογόνα, διότι ἀλλοιῶς δέν ἐξηγεῖται νά ἀναγγέλλουν ὅτι «οἱ καμπάνες χτυποῦν χαρμόσυνα κι' αὐτό πρέπει νά γενικευθῇ σ' ὅλη τήν Ἑλλάδα... Ἐδῶ Πολυτεχνεῖο. Οἱ καμπάνες στήν Κυψέλη ηχοῦν χαρμόσυνα». Ὁ ἐκφωνητής ἐπληροφόρει ὅτι στήν

ὁδὸ Πατησίων καὶ στὴν ὁδὸ Δροσοπούλου ἐτοποθετήθησαν ὁδοφράγματα καὶ ὅτι «*ὀλόκληρος ὁ Ἀθηναϊκὸς λαὸς μάχεται στοὺς δρόμους γιὰ νὰ ἀναπινάξῃ τὸ Χουντικὸ καθεστῶς*»! Καὶ καλῶς νὰ δικαιολογήσωμεν τὸν ἐκφωνητὴν τέλος πάντων. Ἀλλὰ πῶς νὰ δικαιολογήσωμεν τὴν ἐφημερίδα «Ἀθηναϊκὴ» (8-8-1974) πού ἐδημοσίευσεν τὰ ἀνωτέρω, πού οὐδέποτε συνέβησαν.

Ὁ ραδιοσταθμὸς τοῦ Πολυτεχνείου, πού ἡ κυβέρνησις, οὔτε παρεμβολὴ παρασίτων τοῦ ἔκανε, διὰ νὰ μὴ ἀκούγεται, ἐξέπεμψε διὰ τελευταίαν φοράν περὶ τὴν 15.00 τῆς 17ης Νοεμβρίου ὅτι «*ὁ Στρατὸς εἶναι μαζί μας*» καὶ ἐπειδὴ οἱ ἥρωες τοῦ Πολυτεχνείου φοβούνται τὴν Ἀστυνομία κυττοῦν νὰ τὰ ἔχουν καλὰ μὲ τὸν Στρατὸ «*πιστεύουμε ὅτι οἱ φαντάροι μας δὲν θὰ ἐπιτεθοῦν ἐναντίον τῶν ἀδελφῶν τους...*»! Ἐκεῖνατὰ πομπῶδη περὶ ἀγώνων μέχρι νίκης, αἱ μάχαι στοὺς δρόμους τοῦ Ἀθηναϊκοῦ λαοῦ, τὰ ὁδοφράγματα, ἡ γενικὴ κινητοποίησις ἐλησμονήθησαν. Ἐσταμάτησαν καὶ αἱ κωδωνοκρουσίαι. Κι ὁ σταθμὸς μᾶς εἶπε τὸ τελευταῖο ψέμμα τοῦ «*ἀγαπητοὶ ἀκροατῆς θὰ διακόψουμε γιὰ λίγο... θὰ ἐπανέλθουμε σε λίγο*» καὶ διέκοψαν γιὰ πάντα καὶ δὲν ἐπανῆλθαν ποτέ ἢ μάλλον κάποιοι ἥρωες (Λαλιώτης, Δαμανάκη κ.τ.λ.) ἐπανῆλθαν ὄχι βεβαίως ὡς ἐπαναστάται ἀλλὰ εἰς αξιώματα τοῦ πλουτοδημοκρατικοῦ κατεστημένου.

Οἱ ἐργάται πού εἰσῆλθαν στοὺς Πολυτεχνεῖον ἐστάλη-

Τό Σάββατον της 17ης Νοεμβρίου 1973 καί τήν 03:03 ωραν ἀκριβῶς ἰό εἰκονιζόμενον ἄρμα ἐκρήμισε τήν κεντρικήν πύλην του Πολυτεχνείου.

σαν ἀπό κάπου. Δέν ἀποκλείω τήν παρουσίαν ιδεολόγων. Ἄλλά ἡ ὀργανωμένη μάζα καθωδηγεῖτο ἀπό ἀνθρώπους τῆς CIA. Ὅταν συνεκεντρώθησαν ἀρκετοί συγκροτοῦν συνέλευσι καί ψηφίζουν ἓνα κείμενο, πού ἀναφέρεται, στήν Ἰδρυσι ἔργατικοῦ κράτους! Οἱ ἐργάται στό Πολυτεχνεῖο ἐξεπροσώπουν τοὺς Ἕλληνας φοιτητάς. Ἐπρόκειτο περί ἀριθμητικῶς ἀσημάντων μειοψηφιών, πού καπηλεύονται τό Πολυτεχνεῖο. Κατόπιν συμφωνίας ἡ «Ἐργατική Ἐπιτροπή» συμμετέχει στήν «Συντονιστική Ἐπιτροπή» καί ἀπό κοινού ἀρχίζουν τόν ἀγῶνα τους, μέ τήν βοήθεια τῆς Συγκλήτου τοῦ Πολυ-

τεχνείου, ή όποία μάλιστα ανακοινώνει τήν στάσιν της, στόν ύπουργόν παιδείας. Τό παράδοξον είναι όπι ό Παπαδόπουλος δηλώνει αντίθετος, πρός κάθε επέμβασιν τής 'Αστυνομίας, στό Πολυτεχνείο. Δέν επενέβαινε ενωρίς μέ τās καλλιτέρας τών προϋποθέσεων, θά ήναγκάζετο νά επέμβη αργότερον, μέ τās χειροτέρας προϋποθέσεις.

'Αρχηγός τής 'Αστυνομίας είναι ό Ν. Δασκαλόπουλος. Πρόκειται περί εύφυεστάτου 'Αξιωματικού. 'Αντιλαμβάνεται, όπι ή 'Αστυνομία δέν θά κατορθώση νά εκδιώξη τούς έξεγερθέντας, οί όποιοι δέν περιορίζονται στό Πολυτεχνείο, αλλά μέ ειδικά τμήματα επιτίθενται είς διαφόρους στόχους. Κτυπούν άκόμη και τό 'Υπουργείον Δημοσίας Τάξεως, πού μετά βίας άνθίσταται. 'Ο Δασκαλόπουλος τήν 16ην Νοεμβρίου περί τήν 22:00 τηλεφωνεί στόν 'Αρχηγό τών 'Ενόπλων Δυνάμεων Στρατηγό Ζαγοριανάκο. Τοῦ περιγράφει τήν σοβαρότητα τής καταστάσεως και ζητεί στρατιωτικήν βοήθειαν, διότι αι 'Αστυνομικαί δυνάμεις δέν επαρκούν. Τήν 23:30 ό Διευθυντής τής 'Αστυνομίας 'Αθηνών υποβάλλει αίτησιν στρατιωτικής συνδρομής στήν ΑΣΔΕΝ, τό όποιον γίνεται άμέσως δεκτόν. 'Ο Παπαδόπουλος κηρύσσει, διά μίαν άκόμη φοράν Στρατιωτικόν νόμον, καθ' απασαν τήν επικράτειαν.

Μονάδες τών καταδρομών, άνδρες τής Σχολής 'Αλε-

ξιπωπιστῶν καί αρματα του ΚΕΤΘ καταφθάνουν στό Πολυτεχνεῖον. Τήν 02:45 ἀκριβῶς τῆς 17ης Νοεμβρίου τάσεται 15λεπτος προθεσμία στους φοιτητάς νά εγκαταλείψουν τό Πολυτεχνεῖο. Ἐκεῖνοι θέλουν νά ἐξέλθουν, ἀλλά ἡ κεντρική πύλη εἶναι φραγμένη, ἀπό ένα αὐτοκίνητο, τύπου Mercedes πού εἶχε τοποθετηθεῖ ἐκεῖ ὡς ἔμπόδιον, διά τήν παραβίασιν τῆς εισόδου. Οἱ φοιτηταί προσπαθοῦν νά τό μετακινήσουν, δέν μποροῦν, ἡ προθεσμία λήγει καί ὁ Ὑπὶλαρχος Γουνελάς διατάσσεται νά ἀπελευθερώσῃ τήν πύλη μέ τό ἄρμα του. Ὁ Ὑπὶλαρχος μέ περισσήν φροντίδα καταρρίπτει τήν ἐξώθυραν.

Πολυτεχνεῖον τέλος. Ἡ ἐλπίς τῶν Ἀμερικανῶν νά ἐπακολουθήσῃ λαϊκή ἐξέγερσις διεψεύσθη. Συνολικῶς 4.000-7.000 άτομα ἐκινητοποιήθησαν. Μαζί τους καί κάποιοι ἰδεολόγοι. Χαρακτηριστικῶς ἀναφέρω, ὅτι ἀπό τούς 866 συλληφθέντας ἀνεκοινώθη ἐπισήμως τήν 20ήν Νοεμβρίου, ὅτι φοιτηταί τού Πολυτεχνείου ἦσαν μόνον 49! ἐργάται 475. Περί ποίας λοιπόν ἐξεγέρσεως τῶν φοιτητῶν τού Πολυτεχνείου ὀμιλοῦν; Τήν 19ην Νοεμβρίου δικάζονται οἱ πρώτοι κατηγορούμενοι, εἶναι οἱ: Ἰ. Ἰωσηφίδης, ἐργάτης, Ἰ. Βαξεβανίδης, ἐργάτης, Ἡ. Ἀργυρόπουλος, οἰκοδόμος, Κ. Ξενάριος, ἐργάτης, Λ. Παπαδόπουλος, ὑδραυλικός.

Πρέπει νά σημειώσωμεν, ὅτι τήν «ἐξέγερσιν» τοῦ

Πολυτεχνείου, πού τώρα τιμα τό ΚΚΕ, τότε τήν άπεκή-
ρυττε καί τήν έχαρακτήριζε «προβοκάτσια».

Ή παλλαϊκή έξέγερσις πού έπερίμεναν δέν συνέβη.
Ή άνατροπή τού Παπαδοπούλου δέν έπετεύχθη. Ό λα-
ός δέν έκινήθη έναντίον του. Άρα τό σχέδιον άνατροπής
τού Παπαδοπούλου έκ μέρους τού λαού άπέτυχε πατα-
γωδώς. Ήπέμεινε ή δευτέρα ενέργεια, πρós άνατροπήν
τού Παπαδοπούλου, εκείνη διά τού Στρατού, πού έπέτυ-
χε έξ αιτίας τού Ίωαννίδου.

Τό όπι οι Άμερικανοί ύπεκίνησαν τήν «εξέγερση» τού
Πολυτεχνείου γίνεται δεκτόν, ως μία άποψις, κι' από τόν
άντικουντικό ιστορικό Σόλωνα Γεωργιάδη στό έργο του
«Ίστορία τής δικτατορίας» (σελ. 113) όπου διαβάζομεν:
*«Ήξέγερσις ήταν έργο τών Άμερικανών, διά τής CIA.
Άποτελοῦσε μέρος ένός τριπτύχου τό όποιο σταθερά
άπέβλεπε στην άνατροπή τού Γ. Παπαδοπούλου...».*

"Άλλως τε, δι' όσους γνωρίζουν τά πράγματα καί δέν
παρασύρονται, από τήν προπαγάνδα είναι γνωστόν, όπι
αί ΗΠΑ ήσαν αντίθετοι, πρós τήν 21ην Άπριλίου καί
ήθελαν τήν άνατροπήν τού Συν/ρχου Παπαδοπούλου.

Τό Φεβρουάριο 1971 επισκέπτεται τήν Άμερικήν ό
πριγκιπ Χουάν Κάρλος τής Ίσπανίας, όπου τού γίνεται
επίσημος ύποδοχή άρχηγού κράτους. Τόν συνοδεύει ή
πριγκίπισσα Σοφία τής Έλλάδος, ή σύζυγός του. Ό
πρόεδρος Νίξον, ό όποϊος φυσικά έν γνώριζε, όπι ή Σοφία

*Ναῦται καί στρατιῶται ἀνάξιοι τῆς στολῆς τους ἐορτάζουν
τό Πολυτεχνεῖο («Ἐλευθεροτυπία» 19-11-07).*

εἶναι ἀδελφή τοῦ Κωνσταντίνου, διεβεβαίωσε ὅτι αἱ
ΗΠΑ «κάνουν ὅτι μποροῦν γιά τήν ὀμαλοποίηση τῆς κα-
τάστασης στήν Ἑλλάδα» ἀλλά φοβοῦνται νά πιέσουν
περισσότερον, μήπως ἡ Ἑλλάς ἀποχωρήσει ἀπό τήν συμ-
μαχίαν τοῦ ΝΑΤΟ καί προσχωρήσει στους Ἀνατολικούς.
Τήν ἐπιθυμία του διά τήν ἀποκατάστασιν τῆς δημοκρα-
τίας στήν πατρίδα μας ἐξέφρασε κι' ὁ μισέλληνας Κίτσι-
γκερ (ψευδώνυμο τοῦ Ἑβραίου Μπέν Ἐλεάζαρ). Τέλος
ὑπέρ τοῦ βασιλέως καί τῆς δημοκρατίας ὠμίλησε ὁ
ἀρχηγός τῆς CIA καί ὁ γαμβρός τοῦ Στρατηγοῦ Βάν
Φλήτ, ὁ ὅποιος ἦτο ἐπικεφαλῆς τοῦ Α2 τῶν ΗΠΑ.

Κάθε χρόνο από τό 1974 τήν 17ην Νοεμβρίου γίνονται πανελλήνιοι τελεταί, πρὸς τιμὴν τῶν ἡρώων του Πολυτεχνείου, τῶν φοιτητῶν δηλαδή πού, ὅπως μᾶς εἶπαν, ἔπεσαν ἀπὸ τὰς σφαίρας τῆς χούντας τῆς 21ης Ἀπριλίου, ὅταν ἐξηγέρθησαν ἐναντίον της, τὸν Νοέμβριον τοῦ 1973.

Ὁ ἀγὼν ἐκείνων τῶν φοιτητῶν ἐθεωρήθη ὑπέρτερος τῆς 28ης Ὀκτωβρίου καὶ τῆς 25ης Μαρτίου, διότι: α) αἱ ἐθνικαὶ αὐταὶ ἐπέτειοι ἑορτάζονται μίαν ἡμέραν, ἐνῶ ἡ ἐπέτειος τοῦ Πολυτεχνείου ἑορτάζεται ὑποχρεωτικῶς ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, β) διὰ τὴν 17ην Νοεμβρίου ἀνηγέρθη εἰδικὸν μνημεῖον ἐντὸς τοῦ Πολυτεχνείου, ὅπου ἐτοποιηθῆ τεραστία κενὴ κεφαλή, ἐνῶ διὰ τὴν 28ην Ὀκτωβρίου καὶ τὴν 25ην Μαρτίου δέν ἀνηγέρθησαν εἰδικὰ μνημεῖα πρὸς τιμὴν των καὶ γ) δι' ἐγκυκλίων τῶν ἀρμοδίων ὑπουργείων ὑποχρεοῦνται οἱ μαθηταὶ νὰ προσέρχωνται καὶ νὰ καταθέτουν στό Πολυτεχνεῖον ἀνθη ἢ στεφάνους. Ἀκόμη καὶ ἡ βουλὴ τῶν Ἑλλήνων μετέβη σύσσωμος στό Πολυτεχνεῖο, ὅπου ἀφου ἐξ ὀνόματός της ὁ πρόεδρος αὐτῆς ἐτίμησε τοὺς πεσόντος φοιτηταίς ἔλυσε ἐκεῖ τὴν συνεδρίασιν τοῦ σώματος. *Τέτοιαί τιμαὶ ὑπὸ τῆς βουλῆς δέν ἐγένοντο, ὑπὲρ τῆς 28ης Ὀκτωβρίου ἢ τῆς 25ης Μαρτίου!*

Κατὰ καιροὺς εἶδαν τό φῶς τῆς δημοσιότητος διάφοροι ἀριθμοὶ σχετικοὶ μέ τοὺς πεσόντας φοιτηταίς. Ἡ δημοσιογράφος Κωστούλα Μητροπούλου στό βιβλίον της «Τὸ χρονικὸν τριῶν ἡμερῶν» (ἔκδ. «Μπουκουμάνη»

ἸΑθ. 1976) ἀναφέρει χιλιάδας νεκρῶν! (δρα καί εἰς «Ἐθνική Πρωΐα» φυλ. 98-99/Νοέμβριος 1979). ὉΝικ. Μαστοράκης ὑπεβίβασε τὸν ἀριθμὸν τῶν νεκρῶν εἰς πεντακοσίους κατὰ ὀμιλίαν στὴν ἐπέτειον τῆς 17ης Νοεμβρίου 1982 (δρα καί εἰς «Ἐλεύθερην Ὦραν» 8-1-1983). Ταυτοχρόνως ὁ τότε δήμαρχος Ζωγράφου Δ. Μπέης ἀνέσκαπτεν μέ «μπουλντόζας» τὸ νεκροταφεῖον τοῦ Ζωγράφου, πρὸς ἀνακάλυψιν τῶν ὀμαδικῶν τάφων, ὅπου ἡ χούντα ἔθαψε τοὺς νεκροὺς φοιτητὰς τοῦ Πολυτεχνείου. Τέτοιοι τάφοι δὲν ἀνευρέθησαν.

Μεταξὺ τῶν θυμάτων συγκίνησιν προεκάλεσε ἡ τραγικὴ περίπτωσις τοῦ σπουδαστοῦ Γιάννη Ἡλιοπούλου, ὁ ὅποιος στὰ γεγονότα τοῦ Πολυτεχνείου, ἔχασε τὴν μνηστὴν του Ἡλένια Ἀσημακοπούλου, τὴν ὁποίαν «έδολοφόνησαν εν ψυχρῶ» στὴν ὁδὸ Στουρνάρη, ὅπως μας ἐπληροφόρησε πινακίς, πού ἀνηρτήθη στὰ κάγκελα τοῦ Πολυτεχνείου. Ὅλαι αἱ ἐφημερίδες ἀνεξαιρέτως ἐδημοσίευσαν τὸ τραγικὸν συμβάν καὶ φωτογραφίαν τῆς Ἡλένιας. Τελικῶς ἀπεκαλύφθη, ὅτι ἡ εἰκονιζομένη δῆθεν Ἡλένια, στὴν πραγματικότητα ἦτο φωτογραφία τῆς Νεοζηλανδῆς καλλονῆς Νάνσου Κρίντλαντ, ἡ ὁποία διεφῆμιζε «σαμπουάν» βάσει σχεδίου τοῦ Ἄγγλου ζωγράφου Νικόλα Ἰγκον. Τὴν φωτογραφίαν τῆς ἐπῆρε ὁ ἐντιμος σπουδαστὴς Ἡλιοπούλος καὶ τὴν ἐνεφάνισε ὡς μνηστὴν του φρονευθεῖσαν, ὑπὸ τῆς Χούντας. Ὅλαι αἱ ἔξαπα-

τηθεῖσαι ἔφημερίδες ἐγελιοποιήθησαν, πού ἐπίστευσαν καί ἐδημοσίευσαν ἀνελέγκτως ἓνα ψεύδος. Τήν διαφημιστικήν φωτογραφίαν ἀνεδημοσίευσεν ἡ ἔφημερίς «Ἐλεύθερος Κόσμος» τοῦ Σάββα Κωνσταντοπούλου. Ἐν τῷ μεταξύ ἐχύθησαν πολλά δάκρυα καί κατετέθησαν ἀνθοδέσμαι στήν φωτογραφίαν τῆς Ἡλένιας.

Ἀπό τὰς χιλιάδας νεκρῶν λοιπόν κατελήξαμεν εἰς μίαν ἀνύπαρκτον Ἡλένιαν, ὅποτε ἄρκετοί ενδιαφερόμενοι ἀπεφάσισαν νά ἐλέγξουν τόν ἀριθμόν τῶν νεκρῶν φοιτητῶν στό Πολυτεχνεῖον. Τά συμπεράσματα ἀπό πολλάς πηγάς συμφωνοῦν στό ὅτι, *οὔτε εἰς φοιτητῆς ἐφονεύθη ἐντός ἢ ἐκτός τοῦ Πολυτεχνείου ὅπου δῆποτε στήν Ἀτικὴν καί τήν Ἑλλάδα κατά τό τριήμερον τῆς λεγομένης φοιτητικῆς ἐξεγέρσεως τοῦ Πολυτεχνείου (15-16-17 Νοεμβρίου 1973).*

Τά ἐπίσημα στοιχεῖα ἐπ' αὐτοῦ εἶναι ἀναμφισβήτητα. Συγκεκριμένως:

α) Ἡ ἔκθεσις τῆς Συγκλήτου τοῦ Πολυτεχνείου ὑπ' ἀριθμ. 33437/11-10-1974 βεβαιώνει, ὅτι οὐδεὶς ἐφονεύθη στό Πολυτεχνεῖον, φοιτητῆς ἢ ἄλλος.

β) Ἡ ἀναφορά τοῦ εἰσαγγελέως Δ. Τσεβᾶ τῆς 22-10-1974 πρὸς τόν προϊστάμενον τῆς Εἰσαγγελίας Ἐφετών Κ. Φαφούτην, στήν ὁποίαν βεβαιοῦται, ὅτι οὐδεὶς φοιτητῆς ἢ ἄλλος ἐφονεύθη στό χῶρον τοῦ Πολυτεχνείου ἢ περίξ αὐτοῦ.

γ) Αί υπ' αριθμ. 677/1975 και 723/1975 αποφάσεις του Πενταμελοῦς Ἐφετείου, αἱ ὁποῖαι βεβαιώνουν ὅτι οὐδείς φοιτητῆς ἢ ἄλλος ἐφονεύθη ἐντὸς τοῦ Πολυτεχνείου.

δ) Ἡ ἐπίσημος ὑπηρεσιακὴ ἀναφορά (8-2-1982) τοῦ ὑπαρχηγοῦ τῆς Ἀστυνομίας Γ. Σαμπάνη, ὁ ὅποιος βεβαιώνει, ὅτι οὐδείς ἐφονεύθη ἐντὸς τοῦ χώρου τοῦ Πολυτεχνείου.

Ἐξ ὅλων τῶν ἀνωτέρω, πού συνετάχθησαν, μετὰ τὴν μεταπολίτευσιν προκύπτει ἀβιάσιως, ὅτι: ΑΠΟΛΥΤΩΣ ΟΥΔΕΙΣ ΦΟΙΤΗΤΗΣ ἩΛΛΟΣ ΕΦΟΝΕΥΘΗ ΕΝΤΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ ΚΙ ΟΤΙ ΟΥΔΕΙΣ ΦΟΙΤΗΤΗΣ ΕΦΟΝΕΥΘΗ ΟΠΟΥΔΗΠΟΤΕ ΣΤΗΝ ΑΤΤΙΚΗ Ἡ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ «ΕΞΕΓΕΡΣΗ» ΤΟΥ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ.

Αὐτὴ εἶναι ἡ **ιστορικὴ ἀλήθεια** κι' ὅποιος ἔχει ἀντίθετα στοιχεῖα ἢ νά τὰ δηλώσῃ ἢ νά ἔχῃ τὴν ἐντιμότητα νά συμφωνήσῃ μέ τὴν ἀλήθειαν.

Πέραν τῶν ἐπισήμων ἐγγράφων πορισμάτων ὑπάρχει καί ἡ **πραγματικότης**, πού βεβαιώνει, ὅτι οὐδείς φοιτητῆς ἢ ἄλλος ἐφονεύθη στὴν ἡρωϊκὴ ἐξέγερσι τοῦ Πολυτεχνείου. **Εἰδικώτερον:**

α) Οὐδαμοῦ ἀναγράφουν τὰ ονόματα τῶν πεσόντων φοιτητῶν, μέσα στό Πολυτεχνεῖον ἢ ἔξω ἀπό αὐτό.

β) Οὐδέποτε εἶδαμε τὰς θρηνούσας μητέρας τῶν φονευθέντων φοιτητῶν, μέσα στό Πολυτεχνεῖον ἢ ἔξω ἀπό αὐτό.

γ) Ουδείς πατήρ ή ἄλλος συγγενής ἐμήνυσε τούς δολοφόνους τών συγγενών του, πού ήσαν φοιτηταί καί ἐσκοτώθησαν στό Πολυτεχνεῖον.

δ) Ουδείς πατήρ ή μήτηρ νεκρού φοιτητοῦ ἐσυνταξιοδοτήθη, ὅπως προέβλεπε ἀπόφασις τού ὑπουργοῦ Δημ. "Εργων Γ. Μαγκάκη, τῆς πρώτης κυβερνήσεως Καραμανλή, ὑπέρ τών γονέων τών φονευθέντων φοιτητῶν.

Ἐν ὄψει τών ἀνωτέρω διαπιστώσεων, ἐστῶ καί ὀψίμως, ὁ Ε. Ἐβέρωφ (Ἄπρ. 1986) ὁμιλῶν στήν βουλὴν εἶπεν, ὅτι «οἱ νεκροί εἶναι ἀνύπαρκτοι. Μόνο στή ἀρρωστημένη φαντασία σας ὑπάρχουν» (δρα καί εἰς «Φρουροί τῆς Ἑλλάδος» τεῦχος Δεκ. 1986).

Ἐν τῷ μεταξύ σοβαροί ἄνθρωποι διεμαρτυρήθησαν, διά τό ψεῦδος τών νεκρῶν τού Πολυτεχνείου π.χ. τό Ἴνστιτούτο Στρατηγικῶν Μελετῶν Ἑλλάδος (Ι.Σ.Μ.Ε.) μέ ἀνακοίνωσιν (1-12-1984) ὑπογραφομένην, ἀπό τούς τότε Πρόεδρον τόν Ἄντιστράτηγον Δ. Προφίλην καί Γ. Γραμματέα Ἐπισημναγόν Κασσαβέτην καταγγέλλει δημοσίως τό ψεῦδος. Μέ ἐπιστολάς π.χ. Συν/ρχης Στ. Γκίνης, Συν/ρχης Ι. Λάζαρης κ.ά. μέ βιβλία π.χ. «Ο Μύθος τού Πολυτεχνείου» τοῦ Ι. Ροζάκου (ἐκδ. «Ν. Θέσις») καί πολὺς κόσμος διεμαρτυρήθη, διά τό διατηρούμενον ψεῦδος, ὅτι ὑπῆρξαν νεκροί στό Πολυτεχνεῖο ή νεκροί φοιτηταί, ἐστῶ ἄλλοῦ. Οὐδέν ἐξ αὐτῶν. Ἄλλὰ τό νεοελληνικόν κράτος ἀδιαφορεῖ. Δέχεται καί διογκώνει τό

ψεῦδος με στημένες συζητήσεις στάς τηλεοράσεις (οὐδέποτε ἐνεφάνισαν συγγενή νεκροῦ φοιτητοῦ) με ἀρθρογραφία φαντασίας, με μετωνομασίας ὁδῶν πρὸς τιμὴν τῶν νεκρῶν τοῦ Πολυτεχνείου, με συγγραφὰς σχολικῶν ἐκθέσεων, με ὑποχρεωτικὰς ὁμιλίας στὸν Στρατόν, ὅπου δὲν ἐορτάζεται ἡ μάχη τοῦ Μαραθῶνος ἢ τῶν Θερμοπυλῶν, ἀλλὰ ἐπὶ τριήμερον εορτάζουν τὸ ἀνύπαρκτον ἡρωϊκὸν Πολυτεχνεῖον.

Ὁ γνωστὸς δημοκράτης πολιτικός κ. Θεόδωρος Πάγκαλος εἰς συνέντευξίν του στό «Βῆμα» (30-3-2003) εἶπεν: *«Ἡ γενιά του Πολυτεχνείου δεν είναι αυτοί που ήταν μέσα στο Πολυτεχνείο. Ἡ γενιά του Πολυτεχνείου είναι αυτοί που υποδουλώθηκαν χωρίς να αντιμιλήσουν στη χούντα. Αυτοί είναι η πλειονότητα. Το Πολυτεχνείο ήταν μερικές χιλιάδες ἄνθρωποι, ενώ οι υπόλοιποι πλούτισαν ἐπὶ χούντας».*

Σύμφωνοι.

Ἐκτός ἀπὸ τὸ ψεῦδος τῶν νεκρῶν ὑπάρχουν ἀκόμη δύο ἄλλα ψεύδη συνυφασμένα με τὸν μῦθον τοῦ Πολυτεχνείου. Τὰ ψεύδη αὐτὰ εἶναι:

α) ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ἐξεγέρσεως τῶν φοιτητῶν, ἐνώ τὸ ἀληθές εἶναι ὅτι ελάχιστοι φοιτηταὶ μετεῖχον. Ἡ πλειοψηφία ἦσαν κομμουνισταὶ μὴ φοιτηταί.

β) ὅτι ἡ «ἐξέγερσι» τοῦ Πολυτεχνείου ὠδήγησε στὴν ἀνατροπὴν τῆς Χούντας, ἐνώ τὸ ἀληθές εἶναι, ὅτι μετὰ

Μνημείο, διά τό έπος τοῦ '40 δέν ὑπάρχει. Οὔτε διά τό 1821, οὔτε διά τόν Έλληνογερμανικό πόλεμον. Οὔτε διά τό 1912-13. Οὔτε διά τήν ΕΟ-ΚΑ. Ἄλλά ὑπάρχει μνημείο διά τό Πολυτεχνεῖον («ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ» 17-11-2007).

τό Πολυτεχνεῖον ανετράπη ὁ Παπαδόπουλος ὄχι ὑπό φοιτητῶν, ἀλλά ὑπό τοῦ Ἰωαννίδου καί ἐματαιώθη ἡ πολιτικοποίησις τοῦ καθεστώτος, δι' ἐκλογῶν τόν Φεβρουάριον τοῦ 1974.

Τέλος διά τούς νεκρούς τῆς τριήμερου ἐκείνης περιόδου ἐξεδόθη τό 1982 κατάλογος, ὅπου βλέπετε μεταξύ τῶν θυμάτων ἐκ τῶν ἀδεσπότην σφαιρῶν νά εἶναι ἀλλοδαποί, νήπια καί ἀσχετοι ἄνθρωποι στά Λιόσια, στοῦ Ζωγράφου, στά Σεπόλια, στά Κάτω Πατήσια. Ἴδού ὁ κατάλογος:

A/A	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟΝ	ΗΛΙΚΙΑ	Δ/ΝΣΙΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	ΧΩΡΟΣ ΕΝΘΑ ΕΦΟΝΕΥΘΗ
1.	ENGELAND TORIL-M	ARGEIE 22	ετών -	Πλατ. Αιγύπτου
2.	ΘΕΟΔΩΡΟΥ Δημήτριος	5 ¹ / ₂	» 'Ανακρέοντος 2 Ζωγράφου	Εις τήν ταράτσαν τῆς οικίας του ἐξάδεσπότη σφαίρας
3.	KARAKAS BASRI-ALEXANDER	43	» Μύρων 10	Πλατ. Αιγύπτου
4.	KARAMANHS Μάρκος	23	» Χίου 35	Πλατεία Αιγύπτου
5.	KOMNHNOS Διομήδης	17	» Λευκάδος 7	Έξωθι Ε.Μ.Π.
6.	ΜΑΡΚΟΥΛΗΣ Νικόλαος	24	» Χριστομάνου 67 Σεπόλια	Πλατ. Βάθης
7.	ΜΠΕΚΙΑΡΗ Βασιλική	17	» Μεταγένους 8 Ν. Κόσμος	Εις τήν ταράτσαν της οικίας της ἐξάδεσπότη σφαίρας
8.	ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗΣ Μιχαήλ	19	» 'Ασ. Φωτήλα 8, Ιλίσ. Καρνεάδου	
9.	ΣΑΜΟΥΡΗΣ Γεώργιος	23	» Κουντουριώτου 7 Κουκάκι	Καλλιδρομίου-Ζωσημάδων
10.	ΣΠΑΡΤΙΔΗΣ Αλέξανδρος	16	» Αγ. Λαύρας 80 Κάτω Πατήσια	Πλατ. Βικτωρίας
11.	ΦΑΜΕΛΟΣ Βασίλειος	26	» Κάσου 1, Κυψέλη	Γ' Σεπτεμβρίου
12.	ΓΕΡΙΤΣΙΔΗΣ Γεώργιος	48	» 'Ελπίδος 29 Ν:Ηράκ,	Ν. Λίσια εντός του αὐτ/του του ἐξάδεσπότη σφαίρας

Έν Αθήναις τη 8 Φεβρουαρίου 1982
Ο ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΑΜΠΑΝΗΣ
ΑΣΤΥΝ. Δ/ΝΤΗΣ Α'

Κάποιος Γιώργος Γιάνναρης πού διδάσκει στό Πανεπιστήμιο Πατρών (!) ἐκυκλοφόρησε βιβλίον υπό τόν τίτλον: «Φοιτητικά κινήματα καί 'Ελληνική Παιδεία»

(έκδ. «Ποντίκι» 'Αθ. 1993) στο όπισθόφυλλο γράφει: «Οί φοιτητικοί αγῶνες από τόν 'Ιερό Λόχο ως τό Πολυτεχνείο». Καί δέν ντρέπεται. Διότι οί φοιτηταί του 'Ιεροῦ Λόχου ἐθουσιάσθησαν στό Δραγατσάνι, ἐνώ οὔδεις φοιτητής ἐθουσιάσθη στό Πολυτεχνεῖον. Συνεπώς ἡ σύγκρισις ἀποτελεῖ ἱεροσυλία καί βεβήλωσι τῆς μνήμης τῶν ἡρώων φοιτητῶν του 'Ιεροῦ Λόχου.

Αὐτός ὁ Γιάνναρης γράφει στό προαναφερθέν Βιβλίον του (σελ. 238) ὅτι ἐγώ «*στή δικτατορία διωρίσθηκα καθηγητής κοινωνιολογίας καί ἀντικομμουνισμοῦ στή Σχολή Ευελπίδων...*» ἐνώ τό ἀληθές εἶναι ὅτι οὐδέποτε στήν ζωήν μου εἰσήλθα στήν Σχολήν Ευελπίδων, οὔτε ὡς ἐπισκέπτης!!

Τέλος θά ἐπαναλάβω διά νά καταγγείλω πάλιν, ὅτι τήν ἐξέγερσιν του Πολυτεχνείου τήν ἐμφανίζουν κατά τῆς Χούντας, Ψεῦδος. Τόν Νοέμβριον τοῦ 1973 ΔΕΝ ΥΠΗΡΧΕ ΧΟΥΝΤΑ. Οἱ 'Επαναστάται 'Αξιωματικοί παρέδωσαν (8 'Οκτωβρίου 1973) τήν ἐξουσίαν στήν κυβέρνησι Σ. Μαρκεζίνη πού θά ἔκανε ἐκλογάς τόν Φεβρουάριον τοῦ 1974. 'Επομένως ὁ ισχυρισμός, ὅτι τό «Πολυτεχνεῖον» ἐγινε ἐναντίον τῆς Χούντας εἶναι ἀνιστόρητος, ψευδής καί διά τήν ἀκρίβειαν σκόπιμος.

Χάριν τῆς ιστορίας παρατηρῶ, ὅτι τότε 'Υπουργός Δημοσίας Τάξεως ἦτο ὁ Εἰσαγγελεὺς τοῦ 'Αρείου Πάγου (!) Π. Θεράπος, τόν ὅποιον οὔδεις ἐδίκασε, οὔδεις

κατεδίκασε, ενώ έφυλακίζοντο 'Υπολοχαγοί και 'Ανθυπολοχαγοί. 'Ο Θεράπος παρέμεινε άτιμώρητος και λόγω δειλίας δέν ένεφανίσθη στό δικαστήριο να αναλάβη τάς εϋθύνας του, ως 'Υπουργός Δημοσίας Τάξεως.

Η έφημερίς «Βήμα» (9-11-2003) επί τη έπετείω τής έξεγέρσεως του Πολυτεχνείου έξέδωσε ειδικόν έντυπον, όπου εκθέτει τά συμβάντα και δίδει συνέντευξιν ό στρατιώτης-όδηγός του άρματος, πού έρριξε τήν σιδηρά θύραν τής εισόδου στό Πολυτεχνείον. 'Οποιος διαβάση τά κείμενα συμπεραίνει ότι:

1. Δέν αναφέρονται τά ονόματα τών φοιτητών, πού έφρονεύθησαν στό Πολυτεχνείον, διότι δέν υπάρχουν.

2. 'Ο οδηγός (πού έχει μετανοιώσει) διηγείται ότι:

«Φτάνοντας μπροστά στην πόρτα, έστριψα το άρμα προς το Πολυτεχνείο, με γυρισμένο το πυροβόλο προς τα πίσω. Θυμάμαι όπι σηκώθηκα από τη θέση μου και εγώ και το άλλο πλήρωμα. Δεκάδες φοιτητές κρέμονταν από τα κάγκελα, ενώ εκατοντάδες βρίσκονταν στον προαύλιο χώρο. Έδειχναν πανικόβλητοι».

Δηλαδή τό πυροβόλο έστραμμένο προς τά όπίσω κι' όχι όπι έπετίθετο τό άρμα, όπως μάς λέγουν. Κι' ακόμη ό μεταμεληθείς στρατιώτης μάς πληροφορεί ότι «οί έκα-

Τά παιδιά τής Παλαιστίνης πετροβολούν τά Έβραϊκά άρματα. Τά παιδιά του Πολυτεχνείου τό έβαλαν στά πόδια πρό ενός αρματος, πού δέν έσκόπευε νά τά κτυπήση.

τοντάδες φοιτητές» πού εύρίσκοντο στό προαύλιο «έδειχναν πανικόβλητοι». Ήτσι πράγματι ήσαν. Κατόπιν έγιναν ήρωες.

3. Στό δημοσίευμα διαβάζομεν:

«Για ώρες πολλές, μέσα και έξω από το νοσοκομείο, οι βιαιοπραγίες των αστυνομικών θα συνεχιστούν με αμείωτη ένταση. Δεκάδες τραυματίες και οι συνοδοί τους θα υποστούν τη βαναυσότητα των αστυνομικών που κατά κύματα επιτίθεντο στα ανυπεράσπιστα θύματά τους. Η λύσσα

τους **θα** κοπάσει μόνο όταν **θα** αφαιρέσουν ζωές, όταν δυο **νέοι** -ένας συνοδός **και** ένας τραυματίας- **θα** αφήσουν την τελευταία τους πνοή από τα δολοφονικά τους χτυπήματα!»

Ένας συνοδός **κι** 'ένας τραυματίας **«ἄφησαν** τήν τελευταία τους πνοή από τά δολοφονικά χτυπήματα» τών **Ἄστυνομικῶν**. Παραμύθια! **Ποῖος** ένας συνοδός; **καί ποῖος** ένας τραυματίας; Ψεύδη. **Ἄοριστία**. Οἱ τάχα φονευθέντες συνοδός **καί** τραυματίας δέν είχαν **γονεῖς, συγγενεῖς, φίλους** νά τούς **ἀναζητήσουν;** νά καταγγείλουν; νά **ἐρευνήσουν;** "Αν **ὑπῆρχαν** τέτοιοι κάποιος **ιδι-κός** των **θά** ἐνδιεφέρετο.

4. **Διά** νά συκοφαντήσουν τήν **Ἄστυνομία** κάποιοι κατέθεσαν στόν Εισαγγελέα **Τσεβᾶ** ὅτι οἱ **Ἄστυνομικοί** μέ **ξυλοδαρμό** ἐφόνευσαν νέον ἄνδρα στό **Ρυθμιστικόν Κέντρον Ἀθηνῶν** **καί** ἐφόνευσαν ἄλλον τραυματιᾶν, ὁ ὅποιος **ἀπέθανε** εἰς **χεῖρας** τοῦ ἱατροῦ Α. Παπασταματίου. Μέ τέτοιας καταθέσεις ὁ Εἰσαγγελεὺς γράφει στήν **προκαταρκτικὴν ἐξέτασίν** του:

«Πλήρως **εκ των εκτεθέντων** **εβεβαιώθη** η **εν ψυχρῷ** δολοφονία νέου ἀνδρός **εις** το **Ρυθμιστικόν Κέντρο** Αθηνῶν **υπό των** αὐτόθι **υπηρετούντων,** **κατά** τὴν **πραγικὴν** αὐτὴν **νύκτα,** **αστυνομικῶν,** αλ-

λά και δευτέρα τοιαύτη θανατώσεως τραυματίου συνεπεία ξυλοδαρμού, εις χείρας του ιατρού χειρουργού Λεωνίδα Παπασταματίου αποβιώσαντος».

Ὁ «νέος ἄνδρας» μάς εἶναι ἀγνωστος. Ἐπίσης ἀγνωστος μάς εἶναι κι' ὁ τραυματίας, πού ἀπεβίωσε εἰς χείρας τοῦ ἱατροῦ. Ὁ νέος ἄνδρας καί ὁ τραυματίας δέν εἶχαν συγγενεῖς ἢ φίλους νά τούς ἀναζητήσουν. Ουδείς ἐνδιεφέρθη δι' αὐτούς. Ὅσον ἀφορᾷ τόν τραυματία ὁ ἱατρός Λ. Παπασταματίου ἐρωτηθεῖς ἀπαντᾷ: «Δέν θυμᾶμαι νά εἶπα τέτοια πράγματα στόν Εἰσαγγελέα!»

5. Περαιτέρω διαβάζομεν στό δημοσίευμα:

«Τα θύματα ὅμως ἦταν ἀγνωστα. Κατόπιν αὐτοῦ ὁ Δημήτρης Τσεβάς ἀναζήτησε τις ἀπαντήσεις στον νεκροθάλαμο του μεγαλύτερου νοσοκομείου της χώρας, ὅπου διακομίστηκαν οἱ περισσότεροι τραυματίες καί οἱ νεκροί του Πολυτεχνείου. Εκεί διαπίστωσε ἀμέσως ὅτι μόνο στίς 16 πρὸς 17 Νοεμβρίου διακομίστηκαν 10 νεκροί οἱ οποίοι δέν βρέθηκαν ποτέ! Αὐτό προέκυψε ἀπό τις επίσημες ἀναφορές των νοσηλευτῶν που ἦταν υπεύθυνοι του νεκροθαλάμου του Ρυθμιστικοῦ Κέντρου Ἀθηνῶν.

Ὅταν ὁ Δημήτρης Τσεβάς θελήσει νά μάθει

τον επίσημο αριθμό των νεκρών στα αρχεία του νοσοκομείου, θα βρεθεί προ εκπλήξεως. “Και ούτε κατά την τραγικήν εκείνην νύκτα των γεγονότων, 16 προς 17 Νοεμβρίου 1973, ένδεκα πτώματα αγνώστων νέων διακομίζονται εις το Ρυθμιστικόν Κέντρον Αθηνών, άπινα όμως, πλην ενός –κατά τα επίσημα στοιχεία του νοσοκομείου–, ουδαμού εμφανίζονται, ούτε καταχωρίζονται”».

ΌΤσεβās όμως δεν είναι άφελής. Οί άγνωστοι νεκροί δεν εύρίσκονται. Άλλά οί ιδικοί των; διερωτάται που είναι; διατί δεν έμφανίζονται; Του λέγουν διά νεκρούς, αλλά νεκρούς ούτε Βλέπει, ούτε τούς διαπιστώνει. Συνεπώς καταλήγει στην έκθεσιν του (1974).

«Παραμένει βεβαίως πάντοτε το ερώτημα: Τι εγένοντο τα πτώματα των νεκρών τούτων και διατί οί οικείοι των εξακολουθητικώς σιωπούν; Δεν είναι εύκολος η απάντησις εις τον χαράσσοντα τας γραμμάς ταύτας. Είναι υποχρέωσις, όμως, η έναντι του προβλήματος θέσις και η κατανόησις των ανερμηνεύτων ή αδυνάτων»

Διατί σιωπούν οί οικείοι τών νεκρών; Άπλούστατα, διότι δεν υπάρχουν νεκροί.

Τό Πενταμελές Έφετεϊο, τό όποιον έδίκασε τούς

«ὕπευθύνους» διὰ τὰ γεγονότα τοῦ Πολυτεχνείου εἰς ἔνστασιν τῶν συνηγῶρων ὑπερασπίσεως τοῦ Γ. Παπαδοπούλου, πού ὡς Ἄνωτάτος Ἄρχων της Πολιτείας ἦτο ἀνεύθυνος ἀπήντησε:

«Το στασιαστικόν κίνημα της 21ης Ἀπριλίου, ἔργον ομάδας αξιωματικῶν καὶ ἡ ἐκ τούτου κατὰστάσις μέχρι της 23ης Ἰουλίου ἀπετέλεσε πραγματικόν κίνημα, δι' οὗ ἐσκοπεῖτο ὁ σφετερισμὸς της ἐξουσίας καὶ των κυριαρχικῶν δικαιωμάτων του λαοῦ. Αἱ ἐξ αὐτοῦ ἀπορρεύσασαι κυβερνήσεις ἦσαν κυβερνήσεις βίας.

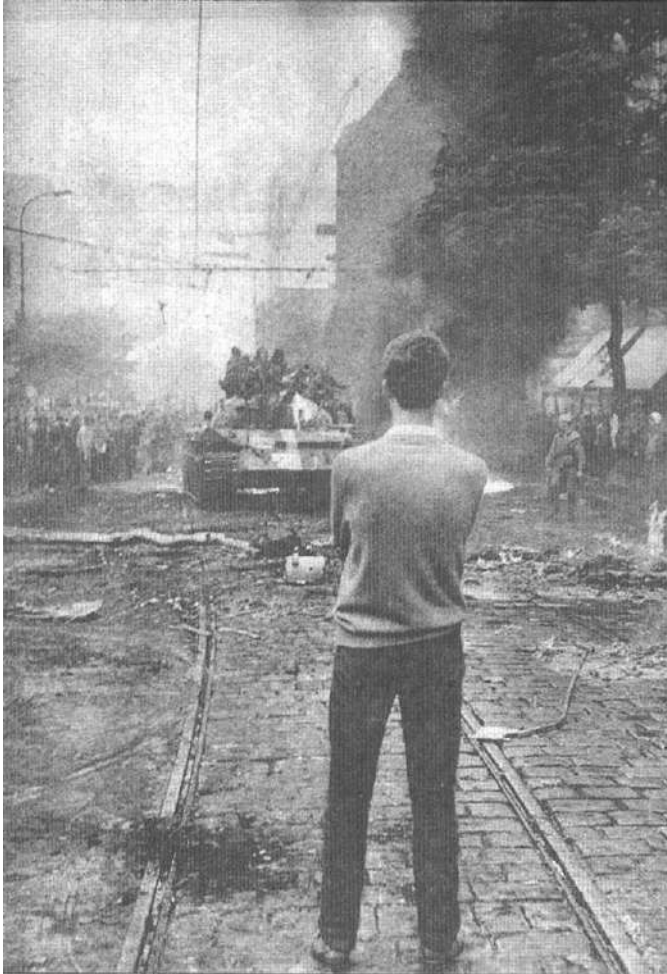
»Ἐπομένως σαφῶς συνάγεται ὅτι ἅπαντες οἱ ἀσκήσαντες καθήκοντα κυβερνητικῆς ἐξουσίας ὑφ' οἰονδήποτε ιδιότητα ὡς καὶ τοιαύτην ἀνωτάτου ἀρχόντος, δὲν ἤσκησαν πράγματι νόμιμον ἐξουσίαν καὶ συνεπῶς δὲν προστατεύονται διὰ τὰς κατὰ τὴν ἀσκήσιν της ἐξουσίας ταύτης πράξεις των, ὑπὸ των διατάξεων των καθοριζουσῶν το ἀνεύθυνον.

»Κατὰ συνέπειαν καὶ ὁ ἰστάμενος κατηγορούμενος Γεώργιος Παπαδόπουλος, ἀσκήσας καθήκοντα προέδρου της δημοκρατίας κατὰ τὸν χρόνον καθ' ὃν ἐτελέσθησαν αἱ εἰς αὐτὸν ἀποδιδόμεναι διὰ του παραπεμπτικῶ βουλευμάτος πράξεις,

δεν ήτο νόμιμος πρόεδρος της δημοκρατίας και συνεπώς δεν προστατεύεται υπό των διατάξεων περί ανευθύνου».

Είς έκ τών Ἐφειῶν πού υπέγραψαν τήν ἀνωτέρω ἀπόφασιν ήτο καί ὁ κ. Γεώργιος Μαρκουλάκης, πού ἔδωσε μάλιστα συνέντευξιν στήν «Ἐλευθεροτυπία» (16-11-03). Ὁ κύριος αὐτός ἐδήλωσε, ὅτι «ἡ δίκη τῆς σφαγῆς τοῦ Πολυτεχνείου...». Τόν ἐρωτῶ: ποῖος ἐσφάγη στό Πολυτεχνεῖον; Παρακάτω στήν συνέντευξιν λέγει: «ἡ νύχτα τῆς μεγάλης σφαγῆς ήταν τό Σάββατο πρωῆ τῆς 17 Νοεμβρίου 1973. Τό Πολυτεχνεῖοκάτω ἀπό τίς ἐρπύστριες τών τάνκς εἶχε πέσει...». Τόν ἐρωτῶ: ποῖος, ἔστω εἰς, ἐσκοτώθη στό Πολυτεχνεῖο τήν νύκτα τῆς μεγάλης σφαγῆς; καί διά ποῖα «τάνκς» ὁμιλεῖ ἀφοῦ μόνον ἓνα ἄρμα μέ τό πυροβόλον πρὸς τά ὀπίσω ἀπλῶς ἔσπασε τήν ἐξώθυραν; Στήν συνέχεια ὁ κύριος δικαστής διηγείται:

«Οἱ νέοι ὁμως εἶχαν μείνει ὀρθιοι Στρατός και αστυνομία με τεθωρακισμένα και αυτόματα ἐρίχναν στο ψαχνό. Τα παιδιά, ἀσπλα, χτυπημένα ὑπουλα ἀπό τους τυράννους πεταμένα ἔξω ἀπό το σπίτι τους, το Πολυτεχνεῖο, τριγύριζαν στους δρόμους και φώναζαν "Ἐλευθερία - Δημοκρατία - Κάτω ὁ φασισμός". Και τα πολυβόλα θέρριζαν».

*Οι ήρωες του πολυτεχνείου δέν εστάθησαν αποφασισμένοι μπροστά από
άρμα, όπως ίσταται ο αληθής ήρωας νεαρός Τσεχοσλοβάκος μπροστά
στό ρωσικό αρμα.*

Ἔτσι λοιπόν τὰ παιδιά ἐκτυπήθησαν ὑπουλα ἀπὸ τοὺς τυράννους, ἐναντίον τῶν ὁποίων ὁ κ. Μαρκουλάκης ἠγωνίσθη; καὶ πῶς; ἄς μᾶς τό εἶπη. «Τὰ πολυβόλα θέριζαν» καὶ ποῖοι ἐφονεύθησαν ἀπὸ τὰς ριπᾶς, διότι διὰ νὰ θερίζουν πολυβόλα πρέπει νὰ ἔχωμεν πολλοὺς νεκροὺς. Δέν θὰ μείνω στό θέμα της στάσεως τοῦ κ. δικαστοῦ καὶ τῶν συναδέλφων του, ἐναντι της επταετίας, ἀλλά θὰ ἐρωτήσω πάντα νομικόν πῶς συμβιβάζονται αἱ ἀποφάσεις τῶν Ὀλομελειῶν τοῦ ΣΤΕ καὶ τοῦ Α.Π. μέ τήν ἀπόφασιν τοῦ Πενταμελοῦς Ἐφετείου; Αἱ πρῶται θεωροῦν τό στρατιωτικόν καθεστῶς νόμιμον, αἱ δευτέρα ὅτι ἦτο παράνομον. Νομικῶς ποῖα δικαστήρια ἔχουν δίκαιον, ὁ Α.Π. καὶ τό ΣΤΕ ἢ τό Πενταμελές Ἐφετεῖον. Ὅσοτόσον δέν ἀντέχω στόν πειρασμόν νὰ παρακαλέσω τόν συνεντευξιασθέντα κ. Μαρκουλάκη καὶ τοὺς ὑπολοίπους κ.κ. δικαστάς τοῦ Πενταμελοῦς Ἐφετείου πού ἀπεφάνθησαν ὅτι ἡ 21ῆ Ἀπριλίου ἦτο καθεστῶς παράνομον, νὰ μοῦ εἰπουν κατὰ τήν διάρκειαν τῶν ἐτῶν 1967-1974 ποίους νόμους ἐφήρμοζαν; μήπως τοὺς νόμους τοῦ παρανόμου καθεστώτος; κι' ἀφοῦ τό καθεστῶς ἦτο παράνομον αὐτοί ὡς δικασταί διατί τότε δέν τό ἐχαρακτήρισαν ἔτσι. ἀλλά τό ὑπῆκουαν ἐφαρμόζοντες τό δίκαιόν του; Ὁ δημοσιογράφος πού ἔλαβε τήν συνέντευξιν παρέλειψε, ἀπό εὐγένεια, νὰ ἐρωτήσῃ τόν κ. Μαρκουλάκη, πῶς ἀντέδρασαν οἱ δικασταί ἐπὶ 21ῆς

Ἀπριλίου; Κι' ὁ κ. δικαστής ἀντί νά θαυμάζῃ τήν γενναϊότητα τῶν παιδιῶν τοῦ Πολυτεχνείου ἄς μάς ἔλεγε τί ἔπραξαν οἱ συνάδελφοι τοῦ κι' ὁ ἴδιος ἐναντίον τῆς 21ης Ἀπριλίου. Ἀκόμῃ νά μὴ λησμονή ὅτι εἰς Εἰσαγγελεὺς τοῦ Ἀρείου Πάγου, ὁ Π. Θεράπος, ὡς Ὑπουργός Δημοσίας Τάξεως στά γεγονότα τοῦ Πολυτεχνείου διέταξε τήν καταστολήν τῆς ἐξεγέρσεως στήν ὁποίαν ὁ κ. Μαρκουλάκης δέν συμμετείχε, ἐνώ ἡδύνατο καί ὄφειλε ὡς δημοκράτης νά προσέτρεχε στό Πολυτεχνεῖο καί νά μὴ ἀφῆνε μόνα τῶν τὰ παιδιά, πού τὰ ἐθέριζαν τὰ πολυβόλα... Ὁ κ. δικαστής κατόπιν ἐξακολουθεῖ: «*Τά πρακτικά τῆς δίκης τῆς σφαγῆς τοῦ Πολυτεχνείου δημοσιεύτηκαν μέ κάθε λεπτομέρεια...*». Μήπως στά πρακτικά τῆς σφαγῆς εἶδε κάποιους σκοτωθέντας-σφαγέντας στό Πολυτεχνεῖο; ἔστω ἕναν νεκρόν στό Πολυτεχνεῖον εἶδε; ἐδιάβασε τὰ πρακτικά; διότι διὰ νά θερίζουν τὰ πολυβόλα καί νά ἔχωμεν μεγάλην σφαγήν πρέπει νά ὑπάρχουν καί νεκροί στόν ἱερόν χώρον τοῦ Πολυτεχνείου. Ποῖοι;

Ὄνόματα νεκρῶν

Στίς 6.30 τό πρωῖ δηλώθηκε ἀπό ἀστυνομική πηγὴ ὅτι τέσσερις εἶναι τελικά οἱ νεκροὶ ἀπό τὰ χθεσινὰ αιματηρὰ ἐπεισόδια. Οἱ ἑξῆς:

* ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΧΑΜΟΥΡΛΗΣ, ἐτῶν 23, φοιτητῆς τῆς Παντείου ἀπό τὴν Πάτρα. Σκοτώθηκε στίς 12 τό βράδυ στήν διασταύρωση τῶν ὁδῶν Καλλιδρομίου καί Ζωσιμάδων.

* ΤΟΥΡΙΑΤΕΚΛΕΤ, Αἴγυπία, νεαρᾶς ηλικίας, ἡ ὁποία διέμενε σέ πανσιόν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Δρόση 2, στοῦ Γκύζη. Σκοτώθηκε στίς 11:45 ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πατησίων, ἔξω ἀπό τόν κινηματογράφο Ἴθηνᾶ.

* Δύο φοιτηταὶ ἀγνώστων στοιχείων ταυτότητος. Ὁ ἓνας σκοτώθηκε πρό τοῦ Σταθμοῦ Πρώτων Βοηθειῶν ἀπό σφαῖρα στήν καρδιά. Ὁ δεύτερος σκοτώθηκε πρό τοῦ ὑπουργείου Δημοσίας Τάξεως.

Καί τὰ τέσσερα πτώματα μετεφέρθησαν ἤδη στό Νεκροτομεῖο Ἰθηνῶν.

Ἐπίσης οἱ τραυματισθέντες φοιτηταὶ ὑπερβαίνουν τοὺς 100, ἐνῶ οἱ τραυματισθέντες ἀστυνομικοὶ τοὺς 28.

«ΝΕΑ» 17-11-1973

(ΑΙΧΜΕΣ)

Το Πολυτεχνείο και η λατρεία του

ΤΟΥ Παναγιώτη Κανελλάκη

Όταν μια έχει κριθεί η φονική μάχη για την αρχηγία ανάμεσα σε δύο λύκους, τα άλλα μέλη της άγριας αγέλης, που ως τότε παρακολουθούσαν ουδέτερα κι' αμέτοχα, πέφτουν πάνω στον πτημένο λύκο, όλα μαζί, και τον κατασπαράσσουν. Γιατί άραγε μού 'ρθε στον νου η εικόνα αυτή τότε το '74, αμέσως μετά την πτώση της χούντας;

Σε όλη την επταετία δεν έπεσε ούτε ένας πυροβολισμός κατά της χούντας. Ούτε μια ντουφεκιά. Ο ελληνικός λαός έμεινε άκαπνος, εντελώς. Ουδέποτε αντιτάχθηκε μαζικά, δυναμικά κατά των δικτατόρων. Μόνο ανέκδοτα έφτιαχνε για την κυρία Δέσποινα και τον Πατακό με το μυστήρι.

Οι ελάχιστες μη κομματικές αντιστασιακές οργανώσεις που γεννήθηκαν μες στη δικτατορία ουδέποτε απέκτησαν λαϊκή βάση. Η δράση όλων των οργανώσεων στο εσωτερικό της χώρας (και των κομματικών) περιοριζόταν σε κροτίδες και φρέιγ-βολάν. Κι' απ' αυτά λίγα. Μόνο το '73, κάτω απ' την πίεση του Φοιτητικού Κινήματος, της Νομικής και του Πολυτεχνείου, παρατηρείται κάποια ναυαχελική λαϊκή αφύπνιση. Κι' αυτή με το ζόρι. Η δραματική έκκληση των φοιτητών προς τον κόσμο με το σύνθημα **ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΛΑΕ** ουδέποτε βρήκε μαζική ανταπόκριση.

Έτσι εξηγείται η εκ των υστέρων πανελλήνια λατρεία του Πολυτεχνείου. Έρθε να αποενοχοποιήσει τον δειλό Έλληνα πολίτη. Αποτέλεσε το μεγάλο ΕΘΝΙΚΟ ΑΛΛΟΘΙ ενός λαού που λιποψύχησε μπροστά στα τανκς και συμβιβάστηκε με τους δικτάτορες.

Όλοι σχεδόν όσοι στα χρόνια εκείνα επέδειξαν ένα πραγματικό πνεύμα αντίστασης, στη συνέχεια πολιτεύτηκαν. Μπήκανε σε κόμματα ή φτιάξανε καινούργια. Κι από 'κει ήταν αναγκασμένα να χαϊδεύουν τ' αυτιά του κόσμου και της εκλογικής τους πελατείας. Να γιατί δεν ακούστηκε ποτέ δυνατά η αυταπόδεικτη αυτή ιστορική αλήθεια για τη (μη) λαϊκή αντίσταση.

Ο Παναγιώτης Κανελλάκης είναι δικηγόρος

NEA 16-11-04

Ὁ Ἀγγλος Κρίσ Γουντχάουζ φανατικός δημοκράτης καὶ ἐχθρὸς τῆς 21ης Ἀπριλίου ἐξέδωσε ἓνα βιβλίον ὑπὸ τὸν τίτλον: «*Ἡ ἄνοδος καὶ ἡ πτώση τῶν Συνταγματαρχῶν*» («*Ἑλληνικὴ Εὐρωεκδοτικὴ*») στὸ ὅποιον διὰ τοὺς ἠρωικοὺς νεκροὺς τοῦ Πολυτεχνείου γράφει (σελ. 205):

«Οακριβὴς ἀριθμὸς τῶν νεκρῶν δεν ἐγινε ποτέ επακριβῶς γνωστὸς, γιατί πολλές οικογένειες ἔθαψαν κρυφά τοὺς νεκροὺς τοὺς για ν' ἀποφύγουν πῆς παραπέρα συνέπειες.

Στις 10 Σεπτεμβρίου 1975 τὸ «Βήμα» δημοσίευσε ἓναν κατάλογο με σαραντατρία ονόματα νεκρῶν. Κατὰ τὴν ἐναρξὴ τῆς δίκης τοῦ Πολυτεχνείου στις 17 Οκτωβρίου τοῦ ἰδίου ἔτους, ἡ κατηγορούσα ἀρχὴ ἀναφέρθηκε σε εικοσιτέσσερις νεκροὺς, ἀλλὰ κατὰ μίᾱ ἀνεπίσημη παρουσίαση τῆς δίκης ὁ ἀληθινὸς ἀριθμὸς πλησίαζε μάλλον τοὺς ογδόντα».

Ἐρωτῶ τὸν Ἀγγλο παραμυθὰ νὰ μὰς εἴπῃ μίαν ἀπό τὰς πολλὰς οικογενείας πού, ἔθαψαν κρυφά τοὺς νεκροὺς τῶν. Μία! μόνον μία... Ἐκτός αὐτοῦ μετὰ τὴν πῶσιν τῆς 21ης Ἀπριλίου διατί δέν ἐνεφανίσθησαν αἱ πολλὰί οἰκογένειαι πού ἔθαψαν τοὺς νεκροὺς τοὺς κρυ-

φίως, διά νά αποφύγουν περαιτέρω συνεπειάς, δπως ισχυρίζεται ό ψευδόμενος ἝΑγγλος.

Πράγματι ό άκριβής αριθμός τών νεκρών δέν έγινε ποτέ έπακριβώς γνωστός όχι διατί αί οίκογένειαι τών νεκρών έφοβοῦντο τήν Χούντα καί δέν ώμίλουν, αλλά διότι δέν ύπῆρξαν νεκροί. Μετά τήν μεταπολίτευσιν διατί δέν έκλήθησαν οί γονεΐς τών τάχα θυμάτων νά αναφέρουν τούς φοιτητάς πού έφονεύθησαν έντός τού Πολυτεχνείου ή όποιοσδήποτε άλλους κατά τά γεγονότα τού Πολυτεχνείου.

Ἐντί τής άληθείας διαβάζομεν διά 43 νεκρούς, διά 23 νεκρούς, διά μάλλον 80 νεκρούς κ.τ.λ.

«ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΚΟΣΜΟΣ»

Κυριακή 27 Ὀκτωβρίου 1974

Διά νά ἀποκατασταθῆ ἡ ἱστορική ἀλήθεια

ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΟΥ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ ΟΠΩΣ ΑΚΡΙΒΩΣ ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ

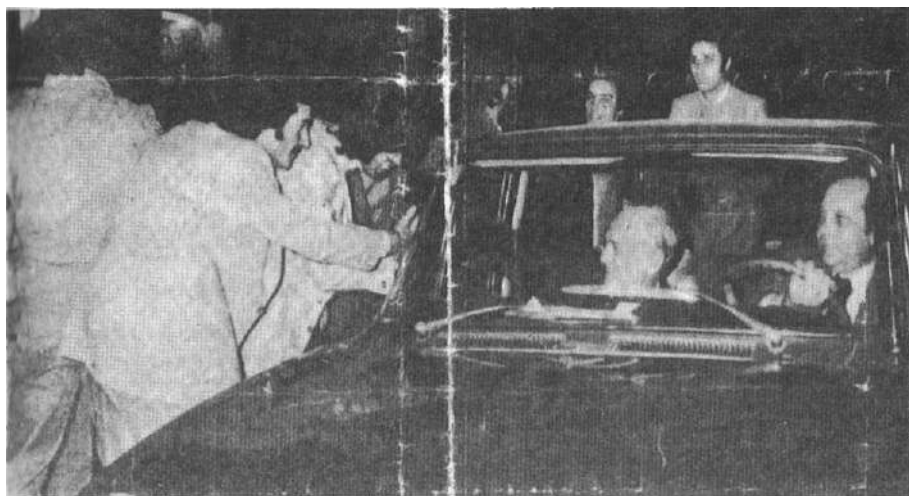
Ὀργανωμένοι ομάδες κομμουνιστῶν καί ἐξτρεμιστῶν
ἄρπαξαν τήν φοιτητικήν ἐκδήλωσιν καί τήν μετέτρεψαν
εἰς ἐπανάστασιν. Τά περιστατικά ἀπό ὥρας εἰς ὥραν.

**Η ΕΚΘΕΣΙΣ Κ. Α. ΧΡΙΣΤΟΛΟΥΚΑ ΤΟΤΕ
ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ ΑΘΗΝΩΝ**

Ποῖα ἦσαν τά γεγονότα, τά ὅποια ὠδήγησαν εἰς τό
Πολυτεχνεῖον; Τί συνέβη τήν νύκτα τῆς 17ης Νοεμβρίου;
Τί ἐπηκολούθησε τῆς ἐκκενώσεως τοῦ Ἰδρύματος;

Εἰς τά ἐρωτήματα αὐτά δίδει σαφή ἀπάντησιν ἡ ἐπί-
σημος ἀναφορά τοῦ τότε διευθυντοῦ τῆς Ἀστυνομίας
Ἀθηνῶν κ. Λουκά Χριστολουκά, τήν ὁποίαν φέρει σή-
μερον εἰς φῶς ὁ «Ἐλεύθερος Κόσμος».

Ἡ ἀναφορά, συνταχθεῖσα τήν 21ην Νοεμβρίου,
τρεις μόλις ἡμέρας μετά τά γεγονότα, ὑπεβλήθη τότε
εἰς τό ὑπουργεῖον Δημοσίας Τάξεως καί τό ἀρχηγεῖον
τῆς Ἀστυνομίας Πόλεων, ὑπ' ἀριθ. πρωτοκόλλου
18148 Φ.650.10.

*Φωτογραφία του κ. Π. Κανελλοπούλου, κατά την επίσκεψίν του εις τό
Πολυτεχνεῖον, ὀλίγον προτού ἀποκορυφωθῶν τὰ γεγονότα.*

Δι' αὐτῆς περιγράφονται μέ τήν ψυχράν ἀστυνομικήν γλώσσαν καί Βάσει τῶν ἐπισήμων στοιχείων, τά δραματισθέντα. Ἀποκαλύπεται ἀκόμη τό πώς μία φοιτητική συγκέντρωσις -μέ τήν παρεμβολήν ἀναρχικῶν στοιχείων- ἐξετράπη τού προορισμού της καί μετεβλήθη εἰς ἐπανάστασιν πρὸς κατάλυσιν τῆς ἐννόμου τάξεως.

Διά μέσου τῶν γεγονότων, φωτίζονται τά πρόσωπα, τά ὅποια ὑπέθαλψαν καί ἐν συνεχείᾳ ἐξεμεταλλεύθησαν τούς φοιτητάς, διά νά προωθήσουν τά ἰδικά των σχέδια.

ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟΝ ΤΗΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

Τό πλήρες κείμενον τῆς ἀναφορᾶς τοῦ κ. Λ. Χριστο-
λουκά ἔχει ὡς ἑξῆς:

ΘΕΜΑ: Ἀναρχικαί ἐκδηλώσεις φοιτητῶν, κατάλη-
ψις τοῦ κτιρίου τοῦ Ἐθνικοῦ Μετσοβείου Πολυτεχνείου
καί ἐπακολουθήσασαι ταραχαί, ἀπό 14ης μέχρι 19ης
Νοεμβρίου ἐ.έ.

Εἰς ἐκτέλεσιν τῆς ὑπερθεν διαταγῆς ὑμῶν, ἀναφέ-
ρομεν περί τοῦ ἐν θέματι ἀντικειμένου τά ἀκόλουθα:

1. Τήν 14.11.73 ἔλαβον χώραν ἐν Ἀθήναις αἱ κά-
τωθι συγκεντρώσεις φοιτητῶν:

α. Ἀπό 11:00-13:00 ὥρας εἰς τό ἐπί τῆς ὁδοῦ Σόλω-
νος 57 κτίριον τῆς Νομικῆς Σχολῆς, συνεκεντρώθησαν
ἀνευ ἀδείας τῆς πρυτανείας 400 περίπου φοιτηταί όλων
τῶν Σχολῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Συνεζητήθη-
σαν τά γνωστά φοιτητικά θέματα καί ἀπεφασίσθη ἡ συ-
γκρότησις ἐπιτροπῶν κατὰ ἔτη αἵτινες θά ἀνελάμβανον
τήν ὅλην ὀργάνωσιν τῶν ἐτῶν των. Διαρκούσης τῆς συ-
γκεντρώσεως ἐρρίπτοντο τά συνθήματα: «Δέν περνάει
ὁ φασισμός - Ἡλθανε τ' ἀδέλφια μας - Ὁ λαός νικάει
θά σᾶς φάη - Ὅλοι ἐνωμένοι - Ἡ χούντα στό ἀπόσπα-
σμα». Ἐπίσης «Πότε θά κάνη ξαστεριά».

β. Ἀπό 11:00 - 13:00 ὥρας ἐντός τοῦ προαυλίου τοῦ
Ἐθνικοῦ Μετσοβείου Πολυτεχνείου συνεκεντρώθησαν

500 περίπου σπουδασταί αὐτοῦ, οἵτινες συνεζήτησαν τὰ γνωστά φοιτητικά θέματα καί ἔρριπον τὰ συνθήματα: «Ἐλευθερία - Δημοκρατία - Κάτω ὁ Παπαδόπουλος - Εἴμαστε ἡ δύναμις - Δέν σέ θέλει ὁ λαός - Κάτω ἡ Χούντα» κ.ά.

γ. Οἱ κατά τὰ ἀνωτέρω συγκεντρωθέντες εἰς Νομικήν Σχολήν μετά τήν ἐκ ταύτης ἀναχώρησίν των, καθ' ὁμάδας καί ἀνευ ἐκδηλώσεων, μετέβησαν εἰς τό προαύλιον τοῦ Ε.Μ.Π. καί ἐπανασυνεκρότησαν ἀπό 14:00 ὥρας, συγκεντρωσιν εἰς ἣν συμμετέσχον περί τὰ 1000 άτομα διαφόρων Σχολῶν, τὰ ὅποια ἤρχισαν νά ἀναφωνοῦν τὰ συνθήματα: «Τρεις κι' ἐξήντα παίρνετε καί τό λαό δέρνετε - Γκεσταπίτες - Θάνατος στό φασισμό - Οἱ προδότες στό Γουδί - Οἱ γιάνκηδες στό Τέξας - Ἐξουσία στό λαό - Ψωμί, Παιδεία, Ἐλευθερία - Ὁ λαός πεινάει σέ λίγο θά σᾶς φάη - Λαοκρατία - Κάτω ὁ Παπαδόπουλος - Δέν σέ θέλει ὁ λαός πάρ' τόν Πίπη σου κι' ἐμπρός - Ταῦλάνδη - Ἡ χούντα στό ἀπόσπασμα - Ἡ χούντα στό Γουδί». Ἐπίσης ἀνήρτησαν πανῶ μέ ἀνάλογα συνθήματα. Μικρά συγκεντρώσεις φοιτητῶν ἤρξατο ὡσαύτως πραγματοποιουμένη τήν αὐτήν περίπου ὥραν καί εἰς τήν Ἀνωτάτην Σχολήν Οικονομικῶν καί Ἐμπορικῶν Ἐπιστημῶν.

Ἀπό 19:00 ὥρας ἠσφάλισαν τὰς θύρας τοῦ προαυλίου καί ἐνεκλώδισαν ἐν αὐτῶ τούς ἐκεῖ εὐρισκομένους κατά τήν ὥραν ἐκείνην ὑπαλλήλους.

Αί πρώται βιαιοπραγίαι

Περί ὥραν 20:00 μέρος τούτων ἐξῆλθεν εἰς τὰ πρό του Ε.Μ.Π. πεζοδρόμια καὶ τὸ ὁδόστρωμα τῆς ὁδοῦ Πατησίων, μέ ἀποτέλεσμα τὴν παρακώλυσιν τῆς κυκλοφορίας. Τὴν 20:03 ὥραν ἐπειδὴ οἱ ἐξελθόντες ἐξεδήλωσαν πρόθεσιν πραγματοποιήσεως πορείας πρὸς Σύνταγμα, ἐκλήθησαν εἰς τὸν τόπον ἐκπρόσωποι τῆς Εἰσαγγελικῆς καὶ τῆς Διοικητικῆς Ἀρχῆς, ἵνα εἶναι παρόντες, εἰς περίπτωσιν, καθ' ἣν θὰ παρίστατο ἀνάγκη διαλύσεως τῆς συναθροίσεως. Ὁ ὑπογράφων, ἐνῶ μέχρι τῆς ὥρας ἐκείνης παρεῖχεν εἰς τὰς ἀστυνομικὰς δυνάμεις ἐντολὰς, ἵνα μὴ ἐνοχλοῦν τοὺς συναθροισθέντας, ἡδη μετὰ τὰ ἀνωτέρω, διέταξε νὰ παρεμποδισθῆ ἢ πρὸς Σύνταγμα πορεία διὰ παντός ἡπίου μέσου.

Περί ὥραν 20:20 ἐνεφανίσθη ὁμάς ἐξ 70-80 ἀτόμων, ἅτινα ἐλθόντα ἐκ Πειραιῶς διὰ τῶν Ε.Η.Σ., κατηθύνθησαν ἡσύχως πρὸς Πολυτεχνεῖον. Ἐπρόκειτο περὶ σπουδαστῶν τῆς Ἀνωτάτης Βιομηχανικῆς Πειραιῶς.

Τὴν 21:27 ὥραν διαδηλωταὶ ἐθραυσαν τοὺς ὑαλοπίνακας λεωφορείου Βαίνοντος ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πατησίων.

Δέον νὰ σημειωθῆ, ὅτι, ἀφ' ἧς οἱ φοιτηταὶ συνεκεντρώθησαν εἰς τὸ προαύλιον τοῦ Πολυτεχνείου, ἤρξαντο ρίπτοντες βροχὴν νεραντζίων κατὰ τῶν ἀστυνομικῶν, ἀπομακρύναντες οὕτω τούτους ἐκ τοῦ ὅλου χώρου τῆς

όδοῦ Πατησίων, τοῦ εὕρισκομένου πρό τοῦ Πολυτεχνείου. Εἷς τινά τῶν νεραντζιῶν διεπιστώθη ἐνσφηνώσις ξυραφιῶν, ἐκτός δέ τῶν νεραντζιῶν ἐρρίπτοντο καί μικροί λίθοι. Τά ἀντικείμενα ταυτα ἐρρίπτοντο καί κατά διερχομένων στρατιωτικῶν ἢ στρατιωτῶν καί ἄλλων κρατικῶν οχημάτων. Ἐπί τη θέα τῶν ὁποίων αἱ ὕβρεις καί ὁ φανατισμός ἐκορυφοῦτο εἰς τό ἐπακρον. Αἱ ἐκδηλώσεις ὑπῆρξαν ἀκρως προκλητικά. Ἄρκει νά ἀναφερθῆ ὅτι διελθόντας διά τοῦ πρό τοῦ κυκλιδώματος δύο εὐέλπιδες ἔπτουν καί ὑψώνοντες τούς γρόνθους των ἐκραύγαζον «Θά σᾶς κρεμάσωμε - Ἢ χούντα στό ἀπόσπασμα».

Ἐκλήθησαν δις διά τηλεβόα ὑπό τοῦ ὑπογράφοντος καί τοῦ παρισταμένου Εἰσαγγελέως ὅπως ἀπέλθουν ἡσύχως καί ἐτάχθη αὐτοῖς ἡμίωρος προθεσμία πρὸς τούτο. Εἰς τήν πρόσκλησιν αὐτήν ἀνύψωνον τὰς χεῖρας των μέ τὰς παλάμας των ὕβριστικῶς (μοῦντζες) ἀνακράζοντες «αὐτὴ εἶναι ἡ ἀπάντησις μας - Λαοκρατία» ρίπτοντες ἅμα βροχήν νεραντζίων, ἐν τῶν ὁποίων ἐκτύπησε τόν Εἰσαγγελέα εἰς τήν κεφαλὴν.

Ἡ στάσις τοῦ Πρυτάνεως

δ. Ἐνώ οὕτως ἐξελίσσετο ἡ κατάστασις, ἥτις καί σὺν τῇ παρόδῳ τοῦ χρόνου ἐπεδεινοῦτο ἐκλήθη ὑφ' ἡμῶν ὁ Πρύτανις τοῦ Πολυτεχνείου νά προσέλθῃ πρὸς συνάντη-

σίν μας. "Οντως τήν 19ην περίπου ὄραν προσήλθεν ὁ Πρύτανις κ. Κονοφάγος καί συνήνητησε τόν ὑπογράφο-
ντα καί τόν κ. Εἰσαγγελέα εἰς τήν γωνίαν τῶν ὁδῶν Πα-
τησίων Στουρνάρα. Πρός τοῦτον ἔτονίσαμε τάς ἀνησυ-
χίας μας καί ὑπεδειξαμε νά ἀπευθυνθῆ πρὸς τοὺς ἐγκλεί-
στους φοιτητάς καί καλέση αὐτούς νά ἐξέλθουν τοῦ χώ-
ρου ἡσύχως καί ἀποχωρήσουν, δηλώση δέ ὅτι ἐν ἐναντία
περιπτώσει θά προκαλέσῃ τήν ὑπό τῆς Ἀστυνομίας βιαί-
αν ἐκβολήν των. Ἐπεμείναμεν εἰς τοῦτο καί ἔτονίσαμεν
ὅτι οιαδήποτε Βραδύτης θά ἦτο μοιραία καί θά εἶχε ἀνυ-
πολογίστους δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις. Ὁ κ. Πρύτανις δέν
εδέχθη τήν πρότασίν μας καί ἐδήλωσεν ὅτι σκοπεύει νά
κλείσῃ τό Πολυτεχνεῖον ἀπό τῆς πρωΐας τῆς 15ης.
Ἐγνωρίσαμεν αὐτῷ ὅτι ἂν δέν ἐπέμβωμεν ἀμέσως, τό
Πολυτεχνεῖον θά καταληφθῆ. Καί πάλιν δέν ἐδέχθη νά
συμφωνήσῃ πρὸς τάς ὑποδείξεις μας καί ἐπανῆλθεν
ἐντός τοῦ Πολυτεχνείου. Μετά ἡμίωρον ἐπανῆλθεν ὁδη-
γήσας ἐνώπιόν μας τάς ἐπιτροπάς τῶν εἰς αἰθούσας τοῦ
Πολυτεχνείου συσκευηθέντων σπουδαστῶν τοῦ Ε.Μ.Π.
(Ἀρχιτεκτόνων καί Πολιτικῶν Μηχανικῶν) οἵτινες μάς
ἐδήλωσαν ὅτι οἱ φωνασκοῦντες ἀνῆκουν εἰς ἄλλας scho-
λάς καί ὅτι ἀναλαμβάνουν τήν ὑποχρέωσιν νά ὑποδεί-
ξουν εἰς αὐτούς νά εἰσέλθουν ἅπαντες ἐντός τοῦ χώρου
τοῦ Πολυτεχνείου, νά μὴ μάς ἐπιτίθενται καί νά μὴ προ-
βαίνουν εἰς ἔκτροπα. Μετά τήν ἀποχώρησιν τῶν ἐπιτρο-

πῶν τούτων ἐπεστήθη καί πάλιν ἡ προσοχή εἰς τόν κ. Πρύτανιν καί ἐτονίσθη εἰς τούτον ἡ βεβαιότης μας ὅτι τό Πολυτεχνεῖον θά καταληφθῆ. Καί πάλιν ἡρνήθη οὗτος νά συμφωνήσῃ πρὸς τὴν πρότασίν μας.

Ὁ Εἰσαγγελεύς διαφωνεῖ

Προετίναμε τότε εἰς τόν κ. Εἰσαγγελέα νά ἐπέμβω-
μεν, παραβιάζοντας τό ἄσυλον, ἐνέργειαν ἥν ἐδίκαιολό-
γει ἀπολύτως ἢ συνεχῶς ἐπιδεινουμένη κατάστασις. Ὁ
κ. Εἰσαγγελεύς δέν συνεφώνησε μέ τὴν πρότασίν μας.

ε. Προφανῶς διότι, ἄγνωστον πῶς, διέρρευσε ἡ
πρόθεσις τοῦ Πρυτάνεως νά κλείσῃ τὴν ἐπομένην τό
Πολυτεχνεῖον, εὐθύς ἀμα αἱ συνελύσεις τῶν σπουδα-
στῶν τοῦ Πολυτεχνείου ἐπερατώθησαν, οὗτοι συνηνώ-
θησαν μετὰ τῶν λοιπῶν καί τό Πολυτεχνεῖον κατελή-
φθη πλήρως.

Οἱ καταλαβόντες τόν χώρον τοῦ Πολυτεχνείου πα-
ρεβίασαν τὰς ἡσφαλισμένας θύρας τῶν αἰθουσῶν τοῦ
Ἰδρύματος, παρελάμβανον φωτογραφίας τῆς Α.Ε. τοῦ
Προέδρου τῆς Δημοκρατίας καί κατέστρεφον αὐτάς
ἐνώπιον τοῦ κοινοῦ. Παρέλαβον πυροσβεστήρας καί
τούς μετέφερον εἰς τὴν πρὸς τὴν ὁδὸν Πατησίων εἴσο-
δον πρὸς ἀντιμετώπισιν τυχόν ἐπιθέσεως.

Διά τῆς ὑπ' ἀρ. 611939 τηλεφωνικῆς συσκευῆς τοῦ

θυρωρείου ἐπραγματοποιοῦν συνδιαλέξεις μέ τό ἐξωτερικόν (ραδιοφωνικούς σταθμούς Β.Β.С., Παρισίων κλπ.) καί ἀνέφερον ὅτι 20.000 σπουδασταί κατέλαβον τό κέντρον τῶν Ἀθηνῶν καί ἐλέγχουν τήν κατάστασιν. Εἰς ἐτέρας τηλεφωνικάς συνδιαλέξεις ἐνεφανίζοντο ὡς «Ἐπαναστατική Κυβέρνησις Ἑλλάδος». Παραλλήλως ἐφωταγώγησαν τό κίριον καί ἀνήρτησαν σημαίας, τάς ὁποίας ἀφήρσαν ἐκ τῆς ἀποθήκης τοῦ Ἰδρύματος.

Τά σφυροδρέπανα

Περί ὥραν 21:30, ὁ ἀριθμός τῶν ἔξωθι τοῦ Ε.Μ.Π. συγκεντρωθέντων ἀνήλθεν εἰς 5.000 περίπου οἴτινες ἐπί τῶν διερχομένων ἠλεκτροκινήτων λεωφορείων (τρόλλεϋ) ἀνέγραφον συνθήματα ὡς «Θάνατος στόν Παπαδόπουλο - Κάτω ἢ Χούντα - Λαοκρατία - 1-1-4 - Ἡ χούντα στό Γουδί» κλπ. Ὡσαύτως εἶχον ἀναρτήσῃ καί πανῶ μέ τήν λέξιν «ΛΑΟΚΡΑΤΙΑ», ἐντός δέ τοῦ προαυλίου τοῦ Ε.Μ.Π. ἀνέγραφον σφυροδρέπανα.

Ἐν ταυτῶ προσήρχετο εἰς τόν χῶρον τοῦ Πολυτεχνείου πλήθος νεαρῶν ἰδία ἀτόμων τά ὁποῖα συνηντοῦντο μετά τῶν φοιτητῶν. Οἱ οὔτω προσερχόμενοι ἦσαν κυρίως φοιτηταί, μαθηταί, οικοδόμοι καί ἐργάται. Οὔτω περί τήν 10ην ὥραν συνεκεντρώθη πρό τοῦ Πολυτεχνείου πλήθος ὑπερβαῖνον τάς 5.000 ἀτόμων. Ταῦτα

προέβαινον εἰς συνεχεῖς ἐκδηλώσεις, παντοίας ἐπιθέσεις καὶ ὕβρεις κατὰ τῶν ἀστυνομικῶν, οἵτινες εἶχον καταλάβει τὰς πρὸς τὸ Πολυτεχνεῖον συγκλινούσας ὁδούς καὶ προσεπάθουν νὰ ἀνασχέσουν τὴν ἀθρόαν προσέλευσιν, τὴν ὁποίαν καὶ ἐπέτυχον κατὰ τὸ μέγιστον μέρος αὐτῆς. Οἱ ὑπὸ τῶν ἀστυνομικῶν ἀπομακρυνόμενοι συνεκρότουν, διαδηλώσεις εἰς τὸν περὶ τὸ Πολυτεχνεῖον χώρον, κατεδιώκοντο καὶ ἀπεμακρύνοντο ὑπὸ τῶν αστυνομικῶν μέχρι καὶ τῆς 24ης ὥρας. Ἡ τοιαύτη προσέλευσις πάσης τάξεως καὶ ἐργασίας ἀτόμων, οφείλεται κατὰ τὴν γνώμην ἡμῶν εἰς τὰς προτροπὰς τῶν ἐντὸς τοῦ Πολυτεχνείου φοιτητῶν οἵτινες ἐδίδοντο δι' ἐκπομπῶν ραδιοφωνικοῦ σταθμοῦ, τὸν ὅποιον ἔθεσαν ἐν λειτουργίᾳ ἐντὸς τῶν κατελημμένων κτιρίων, δι' οὐ συνεχῶς ἐκαλεῖτο ὁ ἑλληνικὸς λαὸς εἰς ἐξέγερσιν.

Ἄναρχικά συνθήματα

Τὰ κυριαρχήσαντα συνθήματα ἦσαν ἐξ ὀλοκλήρου πολιτικά - ἀναρχικά - ἐπαναστατικά.

Περὶ ὥραν 00:30 τῆς 15.11.73 πολλοὶ τῶν ἐκτὸς τοῦ Πολυτεχνείου εὐρισκομένων εἰσῆλθον ἐντὸς τοῦ χώρου πρὸς διανυκτέρευσιν, ἐκτὸς δὲ καὶ εἰς ἐπίκαιρα σημεῖα παρέμειναν ὀμάδες πρὸς παρατήρησιν καὶ ἀπόκρουσιν ἐνδεχομένης ἐπεμβάσεως τῆς ἀστυνομικῆς δυνάμεως.

Ήταν επανάστασις

στ. Κατά τάς υπό της 'Υποδ/νσεως Γενικῆς 'Ασφαλείας συλλεγείσας πληροφορίας:

1) Τήν νύκτα τῆς 14 - 15.11.73, 200 περίπου ἐργάται κατέλαβον τό ἀμφιθέατρον τῆς 'Αρχιτεκτονικῆς Σχολῆς, οἵτινες ἐξήτασαν τήν περαιτέρω πορείαν τῆς επαναστάσεως. Προετάθη ἡ ὀργάνωσις καταλήψεως εργοστασίων, πλὴν ἡ πρότασις αὕτη ἀπερρίφθη ὡς μὴ ἀνταποκρινομένη εἰς τάς δυνατότητας τῆς επαναστάσεως. 'Απεφασίσθη ἡ ὀργάνωσις εἰς ὅλους τοὺς χώρους τῶν ἐργαζομένων (ἐργοστάσια - γραφεῖα - Τράπεζαι κλπ.) «ἐπιτροπῶν ἀγῶνα» καὶ ἡ πραγματοποιήσις μαζικῶν δυναμικῶν ἐκδηλώσεων. Σημειωτέον ὅτι μεταξὺ τῶν ἐκπεμπομένων ὑπὸ τοῦ ρ/σταθμοῦ των μετεδίδοντο καὶ αἱ ἐν λόγῳ ὁδηγίαι.

2) Συνεκρότησαν ἐπαναστατικόν ἀρχηγεῖον, τό ὁποῖον ἀνέλαβε τήν διεύθυνσιν τῆς ἀπροκαλύπτως προβαλλομένης «'Επαναστάσεως».

3) Συνεκρότησαν ὀμάδας «περιφρούρησης», «αὐτοάμυνας» δι' ὧν ἐξετελοῦντο βάρδιαι ὑπὸ ροπαλοφόρων, ὡς καὶ ὀμάδας «κρούσεως» αἱ ὁποῖαι ἐξωπλίσθησαν μὲ παντός εἶδους ἀντικείμενα.

4) ἤρξαντο κατασκευάζοντες αὐτοσχεδίους βόμβας ἐκ διαφόρων καυστικῶν ὑγρῶν καὶ βομβῶν τύπου «Μο-

λότωφ» ἐξ ὑλικῶν καί οὐσιῶν τά ὅποια ἐλάμβανον ἐκ τῶν ἐργαστηρίων τοῦ Πολυτεχνείου.

Ἡ ἐπόμενη ἡμέρα

2. 15.11.1973

α. Ἀπό πρωίας (ώρα 6:30) τῆς 15.11.73, ἤρξατο ἐξερχομένη τοῦ Πολυτεχνείου μάζα, ἥτις κατέλαβε τό κατάστρωμα τῆς ὁδοῦ Πατησίων καί πάλιν τά συνθήματα καί αἱ πράξεις βίας ἐπανελήφθησαν μετά τοῦ αὐτοῦ φανατισμοῦ.

β. Ἦρξαντο ἐπικολλῶντες ἢ ἀναγράφοντες δι' ἐλαιοχρώματος συνθήματα ἐπί τῶν διερχομένων ὀχημάτων καί διανέμοντες εἰς αὐτά προκηρύξεις ἀναρχικοῦ περιεχομένου, τὰς ὁποίας ἐτύπωνον διά πολυγράφων ἢ ἀνέγραφον χειρογράφως ἐπί χάρτου.

γ. Πάν διερχόμενον ὄχημα ἐνεκλωβίζετο καί ὑπεχρεοῦντο οἱ ἐπιβάτες εἰς τήν καταβολήν χρημάτων διά τήν ἐνίσχυσιν τοῦ «ἀγῶνα». Προέβαινον εἰς καταστροφάς οχημάτων, ὅτε δέ οἱ ἐντός αὐτῶν ἐξεδήλουν ἀντίθεσιν καί προέβαινον εἰς ἐξευτελισμούς εἰς βάρους τῶν ἐπιβαινόντων ἢ ἐπιχειρούντων νά διέλθουν ἐκεῖθεν στρατιωτικῶν ἢ ἄλλων εὐπρεπῶν πολιτῶν.

δ. Δι' αὐτοκινήτων ταξί ἢ Ι.Χ. ἢ καί οχημάτων τῆς ΗΛΠΑΠ συνεκέντρωναν τρόφιμα, φάρμακα καί ποτά.

Ἐν ταυτῷ καί συν τῇ ροῇ περισσοτέρων ατόμων, συνουμένων μετ' αὐτῶν ἐξηπλοῦντο ἐπί της ὁδοῦ Πατησίων συνεχῶς καί ἤρχοντο εἰς μικροσυγκρούσεις μετὰ τῶν ἀστυνομικῶν δυνάμεων, ἐν εἴδει δοκιμῶν, ἐπεχείρουν δέ καί συγκρότησιν μικροδιαδηλώσεων καί ἀποπειρῶν πραγματοποιήσεως πορειῶν, αἵτινες ἀπεκρούοντο ὅτε ἤρχοντο εἰς ἐπαφήν μετὰ τῶν ἀστυνομικῶν δυνάμεων.

ε. Ὁ πλήρης ἀποκλεισμός των δέν ἐπεχειρήθη διότι αἱ ἀστυνομικαὶ δυνάμεις ἐφήρμοζον τὴν διαταχθεῖσαν τακτικὴν τῆς ἀνοχῆς καί μὴ δυναμικῆς ἐπεμβάσεως.

οἱ ἀναρχικοὶ ἐπικράτουν

Ἐντὸς του Πολυτεχνικοῦ χώρου ἐπεβλήθησαν πλήρως ἐπικρατήσαντα τὰ ἀναρχικά - ἐξτρεμιστικά στοιχεῖα.

στ. Ἐπεχειρήθη ἡ ἀφαίρεσις ἐπωμίδων ἀξιωματικοῦ τοῦ στρατεύματος ἐπιβαίνοντος διερχομένου τρόλλεϋ.

ζ. Μετὰ τὰς μεταμεσημβρινὰς ὥρας ἤρξαντο ἐκδηλούμεναι διαδηλώσεις εἰς τὴν περιοχὴν Κάνιγγος - Ὁμοιοίας - Κόμβου Ἀλεξάνδρας - Πατησίων, αἵτινες διελύοντο ὑπὸ τῶν ἀστυνομικῶν κατόπιν προβολῆς πείσμονος ἀντιστάσεως.

η. Ἐντὸς τοῦ προαυλίου ἠνάπτοντο πυραὶ, διὰ τηλεβόα δέ καί ἐμπρηστικῶν ὀμιλιῶν ἐξήπτετο τό μένος τοῦ πλήθους.

θ. "Ἡρξατο ἡ καταστροφή τῶν γραφείων τοῦ κυβερνητικοῦ ἐπιτρόπου, ἡ καταστροφή τῶν ἐπίπλων, ἡ ἐκβολή ἐγγράφων καί ἡ ἀπόρριψις τούτων ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τῆς ὁδοῦ Πατησίων.

1. Περί τὰς βραδυνὰς ὥρας διέκοψαν παντελῶς τὴν πρὸ τοῦ Πολυτεχνείου κυκλοφορίαν προκληθείσης οὕτω πλήρους αὐτῆς συμφορήσεως εἰς τὸ Κέντρον τῆς πρωτευούσης, τὴν δὲ 01:00 ὥραν τῆς 16.11.73 εἰσῆλθον καί αὐθις ἐντὸς τοῦ προαυλίου καί τῶν κτιρίων λαβόντες μέριμναν ἐξωτερικῆς ἐπαγρυπνήσεως.

ια. Κατὰ τὴν νύκτα τῆς 15-16.11.73 διεπιστώθη ἐξοδος τούτων καί προμήθεια ξύλων, ράβδων καί τούβλων ἐκ παρακειμένης οἰκοδομῆς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Μπουμπουλίας.

Αἱ ἐντολαί τοῦ ΚΚΕ

3. 16.11.73

α. Ἀπὸ τῆς πρωΐας τῆς 16.11.73 ἐπανελήφθησαν τὰ συνθήματα καί ἤρξατο ἐφαρμοζόμενον τὸ αὐτὸ σχέδιον.

β. Ἐκ πληροφοριῶν τῆς Ὑπ. Γεν. Ἀσφαλείας ἀλλὰ καί τῶν ἐκπομπῶν τοῦ ρ/σταθμοῦ των, ὅστις συνεχῶς εἰργάζετο, διεπιστώθη ὅτι ἐδόθη ὑπὸ τοῦ παρανόμου μηχανισμοῦ τοῦ Κ.Κ.Ε. (ἠγετικῆς παρατάξεως) ἐντολή κινητοποιήσεως τῶν ἐργατῶν πρὸς συμπαραστάσιν εἰς τὴν ἐπαναστατικὴν ἐκδήλωσιν.

Ὅμοια προσπάθεια ἤρξατο καταβαλλομένη διὰ τὴν κινήτοποίησιν πρὸς συμμετοχὴν - συμπαραστάσιν τῶν γυμνασίων, τεχνικῶν σχολῶν καὶ σπουδαστῶν φροντιστηρίων, ἐνῶ κατεβάλλετο προσπάθεια διὰ γενικὴν ἀπεργίαν καὶ ἀποχὴν ἐκ τῶν μαθημάτων ἐξ ὅλων τῶν πνευματικῶν ἰδρυμάτων. Ἐπεσημάνθη μετὰ βεβαιότητος ὁ στόχος τῶν ἀναρχικῶν, συνιστάμενος εἰς τὴν προσπάθειαν ογκώδους συμμετοχῆς ὅλων τῶν κοινωνικῶν τάξεων, πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἀναρχικῶν του Πολυτεχνείου καὶ ἡ πραγματοποιήσις πλέον μαζικῶν ἐκδηλώσεων, ἐξικνουμένων εἰς δυναμικὴν καὶ ἐνοπλον σύγκρουσιν πρὸς τὰς ἀστυνομικὰς δυνάμεις, δεδομένου ὅτι παρεσχέθησαν σαφεῖς πληροφορίες περὶ εἰσαγωγῆς ὀπλων εἰς τὸ Πολυτεχνεῖον.

γ. Αἱ προτροπαὶ τοῦ ραδιοφωνικοῦ σταθμοῦ πρὸς συμπαραστάσιν ἤρξαντο ἀποδίδουσαι καρπούς.

Καὶ ἀπὸ τὴν Πάτρα

Τὰς μεσημβρινὰς ὥρας ἀφίχθησαν 250 φοιτηταὶ καὶ ἐργάται ἐκ Πατρῶν, ὡς καὶ ὁμὰς οικοδόμων ἐκ Μεγάρων. Μᾶζαι νέων μαθητῶν καὶ ἐργατῶν κατέφθανον συνεχῶς. Αἱ ἀστυνομικαὶ δυνάμεις πιεζόμεναι ἔσωθεν καὶ ἐξωθεν ἠναγκάσθησαν νὰ ἀποσυρθοῦν εἰς σημεία ἐγγύς τοῦ Πολυτεχνείου συμπτυχθεῖσαι. Τὸ συγκε-

ντρωθέν πλῆθος κατέλαβε διπλάσιον χώρον καί ύπελογίζετο ὡς ύπερβαῖνον τὰς 10.000.

δ. Τήν 14:30 ὥραν περίπου ἐπραγματοποιήθησαν αἱ πρῶται πορεῖαι, 1.000 καί πλέον ἀτόμων μία πρὸς Λεωφ. Ἀλεξάνδρας καί ἑτέρα πρὸς Ὀμόνοϊαν, Αἰόλου, Σταδίου, Πεσμαζόγλου, Πανεπιστημίου, Πατησίων, Πολυτεχνεῖον. Αὐτῶν προηγούνται οἱ οικοδόμοι καί ἐργάται, κρατουντες εὐμεγέθη πανῶ μέ ἀναρχικά-κομμουνιστικά συνθήματα ὡς «κάτω τό κεφάλαιον» κ.ά. Αἱ πορεῖαι αὐται δέν ἀνεκόπησαν.

Μετά ἡμίωρον ἐπιχειρεῖται καί ἑτέρα τοιαύτη πρὸς Ὀμόνοϊαν μέ σύνθημα «στό Σύνταγμα». Καί αὐτῆς ἐπικεφαλῆς ἐτέθησαν οἱ οικοδόμοι. Αὕτη ἀνεκόπη εἰς τήν διασταύρωσιν Πατησίων - Χαλκοκονδύλη, ἔνθα παρετάχθη συμπαγῆς ἀστυνομική δύναμις, ἀναγκάσασα τοὺς διαδηλωτὰς νά ἐπανεέλθουν εἰς τό Πολυτεχνεῖον. Ἐγένετο χρῆσις τηλεβόα.

Στρατολογία οπαδῶν

ε. Προϊόντος τοῦ χρόνου συνέρρεον νεαρά άτομα κυρίως μαθηταί καί ἐργάται. Διεπιστώθη ὅτι τὰ φροντιστήρια περιήρχοντο νεαροί προτρέποντες ἢ καί πειθαναγκάζοντες τοὺς σπουδαστὰς εἰς κάθοδον πρὸς τόν χώρον τῆς συγκεντρώσεως. Οὕτω αἱ ἀπό Πολυτεχνείου μέχρις Ὀμο-

νοίας ὁδοί ἦσαν κατάμεστοι ἀτόμων καταφανώς ξένων πρὸς τὰ κατὰ τὰς ἡσυχους ἡμέρας κυκλοφοροῦντα εἰς τὰς ὁδοὺς αὐτὰς άτομα. Τό πλήθος τοῦτο ἐφανατίζετο συνεχῶς εἰς ὀξύτερον βαθμὸν διὰ τε τῶν ριπτομένων ἀντεθνικῶν συνθημάτων καὶ τῶν ἀπὸ τηλεβόα λόγων ἐκ τοῦ χώρου τοῦ Πολυτεχνείου. Διεπιστώθη τέλος ὁ εὐρύς ἐξοπλισμός τῶν μετεχόντων τῆς συγκεντρώσεως ἀτόμων διὰ λίθων - τούβλων - ροπάλων - καδρονίων καὶ παντοίας μορφῆς ξύλων. Περί 18ην ὥραν συνεκροτήθη ἡ πρώτη πορεία πρὸς Σύνταγμα ἐκ 1.500 ἀτόμων περίπου, τὰ ὅποια ἐπορεύθησαν διὰ τῆς ὁδοῦ Πατησίων, Ὀμονοίας, Σταδίου, ἐπιδεικνύοντα καταφανεῖς διαθέσεις ἐπιθέσεως, προκαλοῦντα εὐθέως τοὺς ἀστυνομικοὺς καὶ ὑβρίζοντα τούτους βαναύσως. Διετάχθη ἡ διάλυσις αὐτῶν εἰς τὴν συμβολὴν τῶν ὁδῶν Σταδίου - Δραγατσανίου. Κατὰ τῶν ἐπεμβασῶν ἀστυνομικῶν δυνάμεων ἐπετέθησαν μετὰ μανίας διὰ ξύλων, ροπάλων, τούβλων καὶ λίθων τραυματίσαντες εὐαρίθμους ἀστυνομικοὺς. Κατὰ τῶν ἀστυνομικῶν ἐρρίφθη πυροβολισμός ἐκ μέρους τῶν διαδηλωτῶν.

Πυροβολοῦν Ἀστυνομικοὺς

Ὑπὸ τῆς ἀστυνομικῆς δυνάμεως δέν ἐγένετο χρῆσις ὀπλων, ἡ δὲ διάλυσις ἐπετεύχθη διὰ τῆς χρήσεως δακρυγόνων, βλημάτων καὶ βομβῶν, ριφθειῶν ὑπὸ τῶν

εἰδικῶν τεθωρακισμένων ὄχημάτων της Ἀστυνομίας. Οἱ οὕτως ὑπαναχωρήσαντες διαδηλωταὶ ἀνασυνετάχθησαν εἰς τὴν περιοχὴν Χαυτείων, συνηγώθησαν καὶ μετ' ἄλλων, σχηματισθείσης οὕτω μάζης ὑπερβαινούσης τὰ 5.000 άτομα. Ἐπεχείρησαν νέαν ἀνοδὸν πρὸς τὸ Σύνταγμα. Παρὰ τὴν διασταύρωσιν τῶν ὁδῶν Αἰόλου - Σταδίου, προσέβαλον τὴν ἐκεῖ ἀστυνομικὴν δύναμιν τὴν ὁποίαν καὶ ἐνεκλώβισαν ἀπειλήσαντες αὐτὴν σοβαρῶς. Ἐπυροβόλησαν δὶς κατὰ ὑπαστυνόμου ἀνεπιτυχῶς διειτρήθη ὁμως ἡ περισκελὶς του. Εἰς βοήθειαν τῶν ἐκεῖ συμπλεκομένων ἀστυνομικῶν, ἐσπευσε καὶ ἕτερα ἀστυνομικὴ δύναμις, ἥτις ἐνεπλάκη μετ' αὐτῶν καὶ τοὺς ἀπώθησε, τὴ συνδρομὴ καὶ τῶν εἰδικῶν ὄχημάτων ρίψεως δακρυγόνων. Ὅμας 200 περίπου διαδηλωτῶν ἀνήλθεν εἰς τοὺς 1ον, 2ον, 3ον ορόφους τοῦ παρὰ τὴν ὁδὸν Αἰόλου 104 μεγάρου τῆς Νομαρχίας, ἐκ τοῦ ὁποίου μετὰ κόπου ἐξεβλήθη ὑπὸ τῶν ἀστυνομικῶν.

στ. Μετὰ τὰ ὡς ἄνω περιγραφόμενα περιστατικά, ἡ ἐπίθεσις τῶν εἰς τὸ Πολυτεχνεῖον συγκεντρωθέντων ἐγενικεύθη. Μᾶζαι, ἔχουσαι ὡς ὀρμητήριον τὸ Πολυτεχνεῖον, κατηυθύνοντο πρὸς πάσαν κατεύθυνσιν καὶ ἴδια πρὸς Ὀμόνοϊαν, ὁδὸν Γ' Σεπτεμβρίου, Πλατεῖαν Κάνιγγος, ὁδὸν Σόλωνος καὶ Ἀκαδημίας καὶ ὠρυόμενοι ἐπέτιθεντο κατὰ τῶν ἀστυνομικῶν, προβαίνοντες ἅμα καὶ εἰς καταστροφὰς περιουσιῶν.

Ἡ Χωροφυλακή ἐνισχύει

Ἐν ὄψει τῆς ἐκρύθμου ταύτης καταστάσεως ἐζητήσαμε τὴν ἐνίσχυσίν μας διὰ δυνάμεως τῆς Ε. Χωρ/κῆς, διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. Π. 34256 Φ. 002.5/ 16.11.73 - ὥρα 19:30 - ἐγγράφου μας, ἵνα ἀναλάβῃ τὴν φρούρησιν δημοσίων καταστημάτων, κατὰ τῶν ὁποίων οἱ διαδηλωταὶ ἐπεχείρησαν ἐπιθέσεις. Ἡ ἐνίσχυσις μᾶς παρεσχέθη καὶ συνίστατο ἐξ ἑκατὸν δέκα πέντε (115) ἀνδρῶν.

ζ. Τό ὑπουργεῖον Δημοσίας Τάξεως υπέστη τρίς ἐπιθέσιν, ἢ φρουρά δέ τούτου διὰ τὴν ἀπόκρουσιν τῶν ἐπιτιθεμένων, οἵτινες ἐποίησαντο πρῶτοι χρῆσιν ὀπλων, ἐπυροβόλησε κατ' αὐτῶν. Οἱ οὕτως ἀσφυκτικῶς πολιορκήσαντες τό ὑπουργεῖον Δημοσίας Τάξεως ἀπεμακρύνθησαν τῇ ἐπεμβάσει ἰσχυρῶν ἀστυνομικῶν δυνάμεων καὶ τῇ χρήσει δακρυγόνων. Ἐπιθέσιν ὡσαύτως υπέστη ὁ Σταθμός Α' Βοηθειῶν, τοῦ ὁποίου κατέστρεψαν διὰ λιθοβολισμοῦ τοὺς ὑαλοπίνακας, τό ὑπουργεῖον Δικαιοσύνης καὶ τό ὑπουργεῖον Δημοσίων Ἔργων παρά τὴν Λεωφόρον Ἀλεξάνδρας. Εἰς ταῦτα ἐτοποθετήθη φρουρά χωροφυλάκων.

Πυρπολήσεις καὶ καταστροφαὶ

η. Αἱ ἀστυνομικαὶ δυνάμεις περί ὥραν 23ην ἐπέτυχον νά ἀνακουφίσουν τοὺς περί τὴν Ὀμόνοιαν καὶ μέ-

χρη τοῦ Πολυτεχνείου χώρους καί νά ἀναλάβουν πλήρη πρωτοβουλίαν. Οὐχ ἦττον, ὅμως, οἱ διαδηλωταί, κατασκορπισθέντες εἰς μικροτέρας ομάδας, ἀνασυνεκροτοῦντο καί ἐπετίθεντο εἰς δλα τά σημεῖα. "Ἦναπτον πυράς τῆ χρήσει εὐφλεκτων ὑλῶν, κατέκαιον καί κατέστρεφον οχήματα καί χρησιμοποιούντες λεωφορεία καί τρόλλεϋ ὡς καί ἄλλα οχήματα καί πάσης φύσεως ὑλικά, κατεσκεύαζον ὄδοφράγματα εἰς τὰς ὁδοῦς Πατησίων, Ἀλεξάνδρας, Ἀγίου Κωνσταντίνου, Γ' Σεπτεμβρίου καί ἀλλαχοῦ.

Καίτοι κατεδιώκοντο, ἀνασυνεκροτοῦντο καί ἐπανήρχοντο δριμύτεροι. Ὡς σημεῖα ἀνασυντάξεώς των ἐχρησιμοποιοῦν τό Πολυτεχνεῖον, τό πεδῖον Ἀρεως, τήν περιοχὴν Πλατείας Ἀμερικῆς καί Πλατείας Καραϊσκάκη. Ἡ Λεωφόρος Ἀλεξάνδρας κατέστη ἐκ τῶν ὄδοφραγμάτων ἀδιάβατος. Τό Πολυτεχνεῖον ὁμοίως κατέστη ἀπρόσιτον διὰ τὰς ἀστυνομικὰς δυνάμεις λόγω τοῦ ἀποκλεισμοῦ τῶν περὶ αὐτό διὰ διπλῶν καί τριπλῶν ὄδοφραγμάτων ἐκ λεωφορείων, λοιπῶν οχημάτων, στεγάστρων, ξύλων, δοκῶν, ἐπίπλων κ.λπ.

Πυροβολισμοὶ καί βόμβες

Ἡ προσπέλασις τῆς ἀστυνομικῆς δυνάμεως ἦτο ἀδύνατος, διότι ἤδη οἱ διαδηλωταί εἶχον κάμει χρῆσιν

εμπρηστικών βομβῶν, εἶχον καταλάβει δώματα προσκειμένων τῷ Πολυτεχνεῖῳ πολυκατοικιῶν καί ἐξ αὐτῶν ἔβαλλον κατά τῶν ἀστυνομικῶν διά λίθων, γλαστρῶν, ἐνίοτε καί πυροβολισμῶν.

Διά τήν πλήρη ἐκκαθάρισιν τῆς καταστάσεως καί τήν ἐπιβολήν τῆς τάξεως, ἔδει νά καταληφθῆ τό Πολυτεχνεῖον, τό κύριον ὀρμητήριον τῶν ἀναρχικῶν ἐκ τοῦ ραδιοσταθμοῦ τοῦ ὁποίου ἀπυθύνοντο συνεχῶς προσκλήσεις γενικῆς ἐξεγέρσεως καί ἐνισχύσεως τῶν ὑφισταμένων τήν ἀστυνομικήν πίεσιν ἐγκλείστων ἐν αὐτῷ.

Νά ἐπέμβῃ ὁ στρατός

Ἡ κατάληψις ὁμῶς τοῦ Πολυτεχνείου διά τῶν εἰς τήν διάθεσιν ἡμῶν μέσων ἦτο ἀδύνατος, ἄν δέ ἐπεχειρεῖτο θά ἀπῆτει θυσίαν εκατοντάδων ἀνθρωπίνων υπάρξεων ἐκατέρωθεν. Οὕτως ἐκτιμήσαντες τήν κατάστασιν ἠτησάμεθα διά τοῦ ὑπ' ἀριθ. Ε34256 Φ. 002.5/16.11.73 - ὥρα 23:30 - ἐγγράφου μας τήν ὑπό τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων παροχήν ἡμῖν ἀναλόγου ἐνισχύσεως, συμφώνως τῷ ὑπ' ἀριθμ. 341 κανονισμῷ «περί τῆς ἐν πόλεσι καί φρουρίοις ὑπηρεσίας τῶν στρατευμάτων» (Β.Δ. ἀπό 4.9.1949).

Εὐθύς μετά τήν αἴτησιν παροχῆς τῆς ἐνισχύσεως τῶν Ε.Δ., ἀνεπτύξαμεν ἀστυνομικῆς δυνάμεις πρὸς σχη-

ματισμόν κλοιοῦ περί τό Πολυτεχνεῖον ἥτις ὁμως μόνον μερικῶς ἐπετεύχθη, διότι εἰς ὅλους τοὺς περί τό ἴδρυμα χώρους εἶχον ἀναπτυχθῆ ὁμάδες ἀμύνης καί κρούσεως τῶν ἀναρχικῶν, αἵτινες προσέβαλλον παντοιοτρόπως τὰς ἀστυνομικὰς δυνάμεις καί παρημποδίζον τὴν ἐκπόρθησιν τῶν ὁδοφραγμάτων.

Ἐπέμβασις τεθωρακισμένων

Τὴν 01:15 ὥραν τῆς 17.11.73 ἐτέθησαν εἰς τὴν διάθεσίν μας αἱ τεθωρακισμένοι μονάδες, διὰ τῶν ὁποίων ἐπετεύχθη ἡ διάσπασις τῶν ὁδοφραγμάτων. Αἱ τεθωρακισμένοι μονάδες παρετάχθησαν πρό τοῦ Πολυτεχνείου, ἐπὶ τοῦ ὁδοστρώματος τῆς ὁδοῦ Πατησίων. Διὰ τῶν ἀστυνομικῶν δυνάμεων, μετὰ τὴν διάσπασιν τῶν ὁδοφραγμάτων, ἐπετεύχθη ἡ ἐξουδετέρωσις τῶν ἐκτός τοῦ Πολυτεχνείου ὁμάδων κρούσεως, τῶν ἀναρχικῶν οἵτινες πρὸς ἀμυνάν των καί διὰ τὴν μὴ προσέγγισιν τῶν ἀστυνομικῶν ἐποιήσαντο χρῆσιν ἀερίων, προκαλούντων δάκρυα καί ἔμετον. Ὑπὸ τῶν οὕτως ἐνεργούντων ἀστυνομικῶν, διεπιστώθη περί ὥραν 2αν, ἡ παρά τὴν πλατεῖαν Ἐξαρχείων παρουσία τοῦ Π. Κανελλοπούλου, ἐπιβαίνοντος αὐτοκινήτου ὁδηγουμένου ὑπὸ γυναικός, τὸν ὅποιον ἀπεμάκρυναν ἐκεῖθεν οἱ ἀστυνομικοί. Εἰς ἐρώτησιν πρὸς τούτον πού κατευθύνεται, ἀπή-

ντησεν εἰς ὕφος ἀύστηρόν «πηγαίνω μέχρι τό Πολυτεχνεῖον στά παιδιά μας».

Εἰς τήν Πλατεῖαν Ἐξαρχείων, κατά της ἐκεῖ ἐνεργούσης ἀστυνομικῆς δυνάμεως, ἐρρίφθη πυροβολισμός διά κνηγετικού ὄπλου, ἀπό δέ της πολυκατοικίας, εἰς ἣν διαμένει ὁ γνωστός κομμουνιστής Λ. Κύρκος, ἐρρίπτοντο ἐκ τού ἐξώστου τού διαμερίσματός του κεναί φιάλαι κατά τῶν ἀστυνομικῶν (μαρτυρία ἀστυφύλακος Σ 84/13386 Σπανογιάννη Ἄνδρέου).

Ἰπὸ τῶν πρό τού Πολυτεχνείου τεθωρακισμένων ἐρρίφθησαν εἰς τόν ἀέρα ἐκφοβιστικά βολαί, μετά τάς ὁποίας, οἱ ἀνακράζοντες ὕβριστικά κατ' αὐτῶν συνθήματα ἐγκλειστοί, ἀνεφώνουν τό σύνθημα «εἴμαστε ἀδέλφια σας», «εἰστε στό λαό» κ.ά. παρόμοια.

Φθάνουν οἱ καταδρομεῖς

Τήν 02:00 περίπου ὥραν ἀφίχθησαν εἰς τόπον καί τμήματα καταδρομέων. Τήν 02:20 ὥραν ἐκλήθησαν ὑπό τού ὑπογράφοντος διά τηλεβόα ἐπί παρουσίᾳ τού κ. γενικού γραμματέως, τού ὑπουργοῦ Δημοσίας Τάξεως καί τῶν ἐπί κεφαλῆς τῶν μονάδων ἀξιωματικῶν νά ἀνοίξουν τάς θύρας καί νά ἐξέλθουν ἡσύχως. Δέν συνεμορφώθησαν. Ἐπικολούθησαν διαπραγματεύσεις ἐπί 15λεπτον, καθ' ὅ οἱ ἐγκλειστοί ἠτήσαντο νά δεχθῶ-

μεν τήν ἐπιτροπὴν ἀγῶνος Ἴνα θέσῃ τοὺς ὄρους, ὑφ' οὓς θὰ ἐδέχετο τήν ἀπελευθέρωσιν τῶν θυρῶν καὶ τήν ἐξοδὸν τῶν. Ἡ πρότασις ἀπερρίφθη ἀσυζητητί. Προσεκλήθησαν ἐκ νέου διὰ τηλεβόα ὑπὸ ἀντισυνταγματάρχου τῶν τεθωρακισμένων Μονάδων καὶ τοῖς ἐτάχθη 10λεπτος προθεσμία, ἥτις παρήλθεν ἀνευ συμμορφώσεώς τῶν, καίτοι τινές προσεπάθουν νὰ ἀπελευθερώσουν τήν θύραν, παρημποδίζοντο ὁμως ὑπὸ ἄλλων.

Ἡ θύρα παρεβιάσθη διὰ τεθωρακισμένου οχήματος καὶ εὐθὺς ἀμέσως ἤρξατο ἡ ὁμαδική ἐξοδος (ώρα 02:55). Δέν μὰς ἐπετράπη ὑπὸ τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων ἡ ἀπ' ἀρχῆς κατὰ τήν ἐξοδὸν ἐνέργεια συλλήψεων, ἥτις ἐν συνεχείᾳ διετάχθη κατ' αἴτησίν μας, ὑπὸ τοῦ ἀφικθέντος διοικητοῦ τῆς ΣΔΑ ὑποστρατήγου κ. Ραφαηλάκη.

Οἱ συλληφθέντες

Συνελήφθησαν 866 άτομα (716 ἄνδρες-150 γυναῖκες).

Ἐξ αὐτῶν: Σπουδασταὶ Πολυτεχνείου 49, σπουδασταὶ διαφόρων Σχολῶν (Πανεπιστημιακῶν καὶ μὴ) 268, μαθηταὶ 54, ἐργάται 475.

Τὸ σύνολον τῶν ἐγκλείστων ὑπελογίσθη κατὰ προσέγγισιν εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν 1.500-2.000. Ἐπικολούθησεν ὑπὸ τῶν ἀστυνομικῶν πρόχειρος ἐρευνα τῶν χώρων τῶν κτιρίων καὶ σύλληψις τῶν ἐν αὐτῷ παραμεινά-

ντων. Εἰς χώρον τοῦ κεντρικοῦ κτιρίου, ἔνθα εἶχε συσταθῆ ἰατρεῖον, εὐρέθησαν 6 ἀσθενεῖς (2 συνεπεῖα τραυμάτων καί τέσσαρες ἐξ ἄλλων παθολογικῶν αἰτιῶν), οἵτινες διεκομίσθησαν εἰς νοσοκομεῖα δι' ἀσθενοφόρων κληθέντων ὑφ' ἡμῶν.

Ἡ ἐπιχείρησις ἐληξε περὶ τὴν 04:00 ὥραν. Ουδεὶς κατ' αὐτὴν ἐβλήθη διὰ πυροβόλου ὄπλου, οὐδέ ἐτραυματίσθη ἢ συνεθλίβη ὑπὸ τεθωρακισμένων ἀρμάτων.

Ἡ ἐν τοῖς κτιρίοις τοῦ Πολυτεχνείου διαπιστωθεῖσα κατάστασις ἀπεικόνιζε βιβλικὴν καταστροφὴν τῶν πάντων.

Ἐφ' ὅλων τῶν τοίχων, τῶν χώρων τοῦ κτιρίου καὶ τῶν ἀγαλμάτων εἰσέτι εὐρέθησαν ἀναγεγραμμένα συνθήματα ἀναρχικά, καλύπτοντα τὰ πάντα. Ὁ λειτουργῶν ραδιοσταθμὸς ἐσίγησεν ἅμα τῇ εἰσόδῳ τοῦ τεθωρακισμένου. Οὗτος ἀνευρέθη καὶ κατεσχέθη.

Ὁ «ΑΓΩΝ» συνεχίζεται

4. 17-11-1973

α. Ἀπὸ τῆς 8ης πρωινῆς ὥρας, διεπιστώθη ἀθρόα προσέλευσις εἰς τὴν περὶ τὴν Ὀμόνοϊαν καὶ τὸ Πολυτεχνεῖον περιοχὴν, νέων, φοιτητῶν, ἀλλὰ κυρίως ἐργατῶν καὶ οικοδόμων. Οὗτοι συνεκροτοῦντο εἰς ὁμάδας καὶ ἀνεφώνουν ἀναρχικά συνθήματα ὅμοια μέ τὰ τῶν ἐγκλείστων τοῦ Πολυτεχνείου.

Ἐπρόκειτο περὶ προσαθείας ἐπαναλήψεως τῶν τα-

ραχών καί συνεχίσεως του «ἀγῶνα», ὡς προέτρεπε νέος ἐπαναστατικός ραδιοσταθμός τεθείς εἰς λειτουργίαν εἰς τὴν περιοχὴν Πλατείας Ἀμερικῆς ἢ Κολιάτσου, ὡς δι' ἐκπομπῶν του ἀνεκοινοῦτο. Κυρία πρόθεσις καὶ στόχος ἡ ἀνακατάληψις τοῦ Πολυτεχνείου.

6. Οἱ οὕτω συγκροτούμενοι διαδηλωταί, διαλυόμενοι ὑπὸ τῶν ἀστυνομικῶν δυνάμεων, ἐπετίθεντο κατ' αὐτῶν μετὰ φανατισμοῦ διὰ λίθων, ξύλων, ροπάλων, τούβλων, εἰς μίαν δέ περίπτωσιν ἐχρησιμοποίησαν κατὰ τῶν ἀστυνομικῶν καὶ βομβίδας δακρυγόνων. Τό σύνολόν των ὑπελογίσθη εἰς 5.000 διὰ τὴν περιοχὴν τοῦ κέντρου τῆς πρωτευούσης.

γ. Τὴν 09:30 ὥραν, πρὸ τοῦ κτιρίου τοῦ ΟΤΕ, εἰς τὸν κόμβον Πατησίων-Ἀλεξάνδρας συνεκεντρώθησαν 2.000 καὶ ἐξεδήλωσαν διαθέσεις ἐπιθέσεως κατὰ τῶν ἐκεῖ ἐσταθμευμένων τεθωρακισμένων. Διελύθησαν τῇ χρήσει δακρυγόνων.

Αἱ ἐκφοβιστικαὶ βολαὶ

Ἡ κυκλοφορία διεκόπη ὑπὸ τῆς Ὑποδιευθύνσεως Τροχαίας Κινήσεως καὶ ἐπενέβησαν τὰ τεθωρακισμένα διὰ περιπολιῶν καὶ ρίψεως ἐκφοβιστικῶν πυροβολισμῶν καὶ πολυβολισμῶν.

Τὴν 10:00 ὥραν, 1.000 περίπου ἀνήλθον τὴν ὁδόν

Στέφανο «στή μνήμη τών νέων, πού σκοτώθηκαν στήν εξέγερση τού Πολυτεχνείου!» Καταθέτει ό κ. Γ. Παπανδρέου. Πόσοι νέοι σκοτώθηκαν στό Πολυτεχνείο; Ούτε ένας («ΝΕΑ», 17-11-07).

Κυψέλης έν διαδηλώσει. Τήν 10:30 ώραν 3.000 συνεκεντρώθησαν εις Πλατεϊαν Ἀμερικῆς καί έπορευέθησαν επί τῆς Πατησίων πρός Ὁμόνοϊαν. Διελύθησαν ύπό άστυνομικῶν δυνάμεων, τή χρήση καί δακρυγόνων. Συνεκροτούντο έν ταυτῶ καί έτεραι διαδηλώσεις άκρως

μαχητικά, εἰς τὰς ὁδούς Πειραιῶς, Σωκράτους, Αἰόλου, Πλατεῖαν Κοιτιᾶ, Πλατεῖαν Μοναστηρακίου, περιοχὴν Μητροπόλεως, ὁδούς Ἀχαρνῶν, Ἀριστοτέλους, Σωκράτους, Ἀγίου Μελετίου, περιοχὴν Ζαπτείου καὶ Λεωφ. Συγγρού. Οὗτοι ἐπεδόθησαν καὶ εἰς καταστροφάς ἐκτεταμένας. Ἐλιθοβόλησαν τὸ ὑπουργεῖον Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν, κατέστρεψαν ὑποκαταστήματα Τραπεζῆς παρὰ τὴν ὁδὸν Πειραιῶς ἐμπρήσαντες τοῦτο, ἐνέπρησαν ὄχημα καθαριότητος τοῦ Δήμου εἰς ὁδὸν Ἀχαρνῶν, καὶ κατέστρεψαν πυροσβεστικὸν ὄχημα σπεῦσαν πρὸς κατάσβεσιν τῆς πυρκαϊᾶς, κατέστρεψαν δύο ὑποκαταστήματα Τραπεζῶν (Ἀχαρνῶν 100 καὶ Ἀχαρνῶν - Δεριγνύ) καὶ ἐπεχείρησαν ἀρπαγὴν χρηματοκιβωτίου, ἤναψαν πυράς εἰς Πλατεῖαν Ἀμερικῆς καὶ εἰς ἄλλα σημεῖα, κυρίως διασταυρώσεως ὁδῶν, ἤγειραν δὲ νέα ὁδοφράγματα διὰ καταστροφῆς λεωφορείων εἰς τὴν λεωφόρον Ἀλεξάνδρας, Πατησίων καὶ Ἀχαρνῶν.

Ἐκρουον κώδωνας ἐκκλησιῶν.

Ὁ ραδιοφωνικὸς σταθμὸς προέτρεπε τὴν μέχρι τελικῆς νίκης, συνέχισιν τοῦ ἀγῶνος.

Ἡρξαντο καμπτόμενοι τὴν 14:00 ὥραν. ἀποχωροῦντες δὲ μετὰ τὴν 15:00 τοιαύτην.

Συνελήφθησαν κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τῆς ἐπιχειρήσεως τούτης περί τὰ 150 άτομα.

Καί τήν ἐπομένην

5. 18-11-1973

Ἀπό τῆς 9ης ὥρας διεπιστώθη νέα κάθοδος διαδηλωτῶν εἰς τό κέντρον τῆς πόλεως, οἵτινες συνεκροτοῦντο εἰς ομάδας, ἰδία εἰς τὰς περιοχάς Ὀμοιοίας, Γ Σεπτεμβρίου, Ἀχαρνῶν, Ἀριστοτέλους, Ἀλεξάνδρας καί περιοχὴν Ἄλσους Ἀρεως. Διελύοντο τῇ χρήσει δακρυγόνων καί δι' ἐκφοβιστικῶν βολῶν ριπτομένων ὑπὸ τῶν τεθωρακισμένων.

Ἀπεχώρησαν περί ὥραν 15ην. Κατά πλειοψηφίαν ἐπρόκειτο περί ἐργατῶν, ἰδία οικοδόμων.

Ὁμαδικαί συλλήψεις

6. 19-11-73

Κατά πληροφορίας τῆς Ὑπ. Γεν. Ἀσφαλείας Ἀθηνῶν, εἶχαν κατά τήν ἡμέραν ταύτην προγραμματισθεῖ νέαι δυναμικαί κοιναί ἐκδηλώσεις φοιτητῶν - οικοδόμων.

Αἱ ἐκδηλώσεις δέν ἐπραγματοποιήθησαν διότι ἀπό τῆς 7:30 ὥρας ὑπὸ εὐαρίθμων ἀστυνομικῶν δυνάμεων, ἐπραγματοποιήθησαν εἰς εὐρεΐαν κλίμακα συλλήψεις φοιτητῶν, ἐργατῶν, οικοδόμων κατερχομένων εἰς τό κέντρον τῆς πόλεως. Διεπιστώθη ὅτι οἱ ἐργαζόμενοι εἰς τὰς οἰκοδομὰς ἀπέσχον τῆς ἐργασίας των κατὰ 70%, άτομα δέ περριερχόμενα αὐτάς διά ταξί παρεκίνουν ἢ πα-

ρημπόδιζον τούς οικοδόμους νά εργασθούν καί προέ-
τρεπον αὐτούς εἰς κάθοδον εἰς τό κέντρον τῆς πόλεως,
πρός συνέχισιν τῶν εκτρόπων.

Αἱ συλλήψεις, ἀνελθοῦσαι εἰς τόν ἀριθμόν τῶν 941
αἰτόμων, ὑπῆρξαν εὐστοχοι καί τοῦτο χάριν τῆς συγκε-
κριμένης πληροφορίας τῆς Ὑποδ. Γεν. Ἀσφαλείας
Ἀθηνῶν, καθ' ἣν οἱ σκοποῦντες συμμετοχὴν τῶν εἰς
δραῖσιν, ἐνεφανίζοντο ὑπό συνθηματικόν σχῆμα τῶν
χειρῶν τῶν, ἵνα μεταξύ τῶν ἀναγνωρίζωνται. Ἐπισημαί-
νεται ἰδιαιτέρως ἡ ἀκρίβεια τῆς πληροφορίας καί τοῦτο
ἀνήκει εἰς τό ἐνεργητικόν τῆς Ὑπ. Γεν. Ἀσφαλείας.

7. Ἄπαντα τὰ ἀναφερθέντα γεγονότα ἔχουν χρονο-
λογικῶς καταγραφή εἰς μαγνητοταινίας ὑπό τῆς παρ'
ἡμῖν Ὑποδιευθύσεως Ἀμέσου Δράσεως. Ταῦτα ἀποδί-
δουν πιστῶς τὴν εἰκόνα τῶν καθ' ἕκαστα ἐπεισοδίων.

Ἀπολογισμός

α. Ἐτηρήθη ἀπολύτως κατά τάς 14ην, 15ην καί
16ην/11/73, ἡ δοθεῖσα ἐντολή τῆς Κυβερνήσεως πε-
ρὶ ἀνοχῆς τῶν ἐκτραπέντων καί ἡπίας ἐναντι αὐτῶν συ-
μπεριφορᾶς.

στ. Ὁ ἀπολογισμός εἰς νεκρούς, τραυματίας καί συλ-
ληφθέντας ἔχει ὡς ἀκολούθως:

Νεκροί: 12 (επισυνάπτεται παράρτημα Α').

Τραυματίαι: 'Αστυνομικοί 61, ιδιώται 366.

Ζημίες εις περιουσίας: 'Ως τό συνημμένον παράρτημα Β'.

Συλληφθέντες συνολικώς 2.060.

Ὁ διευθυντής της Ἀστυνομίας
ΛΟΥΚΑΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΚΑΣ
Αστυν. Δ/ντῆς Α'

Σχετικῶς μέ τά γεγονότα του Πολυτεχνείου ὑπάρχουν αἱ ἀπόρρητοι εκθέσεις των Ἀγγλικῶν Ὑπηρεσιῶν πρὸς τό Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν του Φόρεϊν Ὕφισ ὑπό στοιχεῖα 6-12-1973/F(09/1717), δπου ὁ ἀναφέρων Ρόμπιν Χούπερ γράφει («Καθημερινή» 1-1-2004):

«Ἐνα ἄρμα μάχης εἰσέβαλε μέσα στο Πολυτεχνεῖο, καταστρέφοντας τα αυτοκίνητα που οἱ φοιτητές τα χρησιμοποιούσαν ως οδοφράγματα. Σε ἀντίθεση με ορισμένα ἀπαίσια δημοσιεύματα στον Τύπο κανένας φοιτητής δεν σκοτώθηκε ἢ τραυματίστηκε επειδή ο στρατός χρησιμοποίησε το ἄρμα αυτό. Οἱ διαδηλωτές και οἱ φοιτητές που εἶχαν καταλάβει το Πολυτεχνεῖο διαλύθηκαν. Στις συγκρούσεις, πρῶτα με την αστυνομία και ὕστερα με τον στρατό ἀκούστηκαν πολλοί πυροβολισμοί.

◆ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ◆

Οι περισσότεροι στον αέρα ή με άσφαιρα πυρά. Για πρώτη, όμως, φορά, από την εποχή που επιβλήθηκε το καθεστώς του Παπαδόπουλου άνθρωποι έχασαν τη ζωή τους σε ταραχές».

Αυτή λοιπόν είναι η αλήθεια: α) Πυροβολισμοί στον αέρα και άσφαιρα πυρά, β) κάποιοι άνθρωποι έφονεύθησαν τυχαίως, εκτός Πολυτεχνείου, από άδεσπότες σφαίρας.

ΟΥΔΕΙΣ ΗΡΩΙΚΟΣ ΝΕΚΡΟΣ ΥΠΑΡΧΕΙ.

ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΔΩΔΕΚΑ
ΑΠΟ ΑΔΕΣΠΟΤΟΥΣ ΣΦΑΙΡΑΣ

Η ΣΥΓΚΛΗΤΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ
ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΠΟΣΟΙ ΚΑΙ ΠΟΙΟΙ
ΕΦΟΝΕΥΘΗΣΑΝ ΣΤΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΝ!

ΚΙ ΟΜΩΣ ΚΑΘΕ ΧΡΟΝΟ
ΤΟΥΣ ΤΙΜΑ ΜΕ ΕΟΡΤΑΣ!

Έν Αθήναις τῆ 15-10-2005

Πρός τήν
**Σύγκλητον του Έθνικου
Μετσοβίου Πολυτεχνείου**
διά τον **κ.Πρωτάνεως** αὐτῆς.
Ένταῦθα

Αξιότιμε κ.Πρῦτανι,

Ὅπως γνωρίζετε ἐπί τριήμερον τό Ὑμέτερον **Ἄνωτατον Πνευματικόν** ἴδρυμα κατέστη τη ἐγκρίσει Σας ἐπίκεντρον **τελετῶν, ἐορτασμῶν** καί τιμητικῶν **ἐκδηλώσεων ὑπέρ** της μνήμης των «πεσόντων φοιτητῶν» καί **εἰδικώτερον «τῶν παιδιῶν πού ἔπεσαν** μέσα **κι' ἔξω ἀπό τό Πολυτεχνεῖο»** (τηλεοπτικός σταθμός ALPHA, 16-11-02, ὥρα 20.20).

Στό Πολυτεχνεῖον ως γνωστόν προάγεται ἡ **ἐπιστήμη, ἡ ὁποία** βασίζεται στην **ἀλήθειαν, τήν ὁποῖαν ὀφείλει** νά σέβεται ἐν παντί. **Ὑπ' αὐτήν** τήν ἐννοίαν παρακαλώ, ὅπως μέ πληροφορήσετε τά **ὄνόματα** τῶν φοιτητῶν **τοῦ** Πολυτεχνείου, ὅτι ὅποιοι ἐφονεῦθησαν, **ἐντός τοῦ Ἰδρύματος ἢ ἐκτός αὐτοῦ, καθὼς** καί τῶν **λοιπῶν φονευθέντων ἐντός τοῦ Πολυτεχνείου.** Πιστεύω ὅτι ἠθικῶς **τοῦλάχιστον** πρέπει νά γνωρίζετε τά **ὄνόματα** τῶν πεσόντων, διότι ἀλλοιῶς ποίους τιμάτε ἐπί τριήμερον;

Ἐπειδή ἀνηγέρθη ἐντός τοῦ Πολυτεχνείου προφανῶς τή ἐγκρίσει της Συγκλήτου αὐτοῦ, μνημείον, ὑπὸ μορφήν της κενῆς κεφαλῆς, τοῦ μαρξιστοῦ Σβορώνου, ἐνθα κατατίθενται στέφανοι κι* ἐκφωνοῦνται λόγοι, ὑπὲρ τῶν «πεσόντων» εἶναι ἀναγκαῖον νά μάθωμεν τὰ ὀνόματα τῶν φονευθέντων φοιτητῶν.

Αἱ ἀστυνομικαί ἐκθέσεις καί τὰ εἰσαγγελικά πορίσματα ἀναφέρουν, ὅτι οὐδεὶς φοιτητῆς ἢ μή, ἐφονεύθη ἐντός τοῦ Πολυτεχνείου. Ἀπευθύνομαι λοιπόν πρὸς Ἰγμάς κατ' ἐξοχὴν ὑπεύθυνον τοῦ ἑορτασμοῦ τοῦ Πολυτεχνείου, ὥστε νά ἔχω σαφὴ πληροφορήσιν περὶ τῶν νεκρῶν τοῦ Πολυτεχνείου καί συγκεκριμένως ἀπάντησιν, **στά ἀκόλουθα** ἐρωτήματα.

1. Ἐφονεύθησαν φοιτηταί ἢ ἄλλοι ἐντός τοῦ Πολυτεχνείου; καί ἂν ναί πόσοι καί ποῖοι;
2. Ποῖοι φοιτηταί τοῦ Πολυτεχνείου...ἐθυσίασαν τὴν ζωὴν των;
3. Διατί δέν ἀνηγέρθη **στό** Πολυτεχνεῖον στήλη μέ τὰ ὀνόματα τῶν πεσόντων;
4. Διατί **ἀπὸ τούς** εορτασμοὺς ἀπουσιάζουν αἱ μητέρες τῶν πεσόντων;

Σας ἐρωτῶ αὐτά, διότι τὴν 17ην Νοεμβρίου 2002 **στήν** τηλεοπτικὴν ἐκπομπὴν τοῦ κ.Μάκη Τριανταφυλλοπούλου (ALPHA, 23.30) ὁ **τ.Πρύτανης** τοῦ Πολυτεχνείου κ.Μαρκάτος κατόπιν ἐρωτήσεώς μου **παρεδέχθη, ὅτι οὐδεὶς ἐφονεύθη ἐντός τοῦ Πολυτεχνείου.** Χρειάζομαι ἐπίσημον ἀπάντησιν **τοῦ Ἰδρυμάτος,** ὥστε νά κινήσω νόμιμον διαδικασίαν ἐναντίον τῶν διοργανωτῶν κ.τ.λ. **της «γιορτῆς» διὰ τούς ἀνυπάρχοντες νεκροὺς** τοῦ Πολυτεχνείου, ὥστε **τόν** ἐρχόμενον Νοέμβριον νά **μή ἐπαναληφθοῦν**

τά καραγκιοζιλίκια, **από τούς έντός και έκτός του** Πολυτεχνείου καραγκιόζηδες.

Σας **πληροφορώ** δέ, ότι αν **άγνοήσετε** την έπιστολήν μου και δέν **μου άπαντήσετε έντός** δεκαπέντε **ήμερών** από λήψεως **τής παρουσης** θά είσθε **ύπεύθυνος, διά τόν** διασυρμόν **του Ίδρυματος** πού **θά γίνη στό** άρμόδιον δικαστήριον, δπου **θά** προσφύγω, διότι κάποτε πρέπει νά σταματήση **ό θεατρνισμός** τών πολιτικάντηδων, τών πρεξοαναρχικών και τών τάχα προοδευτικών του υποκόσμου.

Μετά **τής** προσηκούσης τιμής

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Α. ΠΛΕΥΡΗΣ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ
ΣΚΟΥΦΑ 81 - Τ.Κ. 106 80 ΑΘΗΝΑΙ
ΤΗΛ.: 210 3619666, 3637963-Α.Μ. 8259
ΑΦΜ: 006960862 - ΔΟΥ Δ' ΑΘΗΝΩΝ

Παρήλθον 31 έτη (1974-2005) και ή Σύγκλητος δέν κατώρθωσε **άκόμη** νά μάθη τά ονόματα τών φοιτητών, πού έπεσαν στό Πολυτεχνείον, δπου όμως ετησίως **πιμα** τούς **άνυπάρκτους** νεκρούς. Έχάθη λοιπόν **τελείως ή** ντροπή! **Άκολουθεϊ ή** **άπάντησις** του **πρυτάνεως** του ΕΜΠ.

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΡΥΤΑΝΗ

Ηρώων Πολυτεχνείου 9, Πολυτεχνειούπολη Ζωγράφου, 157 80 Αθήνα
☎ 210 7722 047, ☎ 210 7722 048, ✉ andrea@central.ntua.gr

Αθήνα 26.10.2005
Αρ. Πρωτ.: 26170

✓
Κύριον
Κ. Α. Πλεύρη
Δικηγόρο
Σκουφά 81
106 80 Αθήνα

Θέμα: Απάντηση σε ερώτημα
Σχετ.: Αρ. πρωτ. 24933/18.10.2005 επιστολή σας

Κύριε Πλεύρη,

Σε απάντηση των ερωτημάτων που θέσατε με την ανωτέρω σχετική επιστολή σας και **αντιπαρερχόμενος** το **λοιπό περιεχόμενό** της, σας πληροφορώ τα εξής:

Το Ε. Μ. Πολυτεχνείο έχει μεριμνήσει για την επίσημη καταγραφή της Ιστορίας του μέχρι το **έτος** 1957. Η συγγραφή για το μετέπειτα διάστημα βρίσκεται σε **εξέλιξη** και, κατά συνέπεια, δεν μπορεί να σας δοθεί επίσημη απάντηση εκ μέρους μας στα **ερωτήματά** σας.

Κατά τον εορτασμό της επετείου της **17^{ης}** Νοέμβρη **1973**, ονόματα νεκρών εκφωνούνται από εκπροσώπους του Συνδέσμου **Φυλακισθέντων** και **Εξορισθέντων** Αντιστασιακών **1967-1974** προς τον οποίον, ενδεχομένως, μπορείτε να απευθυνθείτε.

Ο Πρύτανης

Ανδρέας Γ. Ανδρεόπουλος
Καθηγητής Ε.Μ.Π.

Συμπεράσματα

1. Τό Πολυτεχνεῖον φυσικά δέν ανέτρεψε τήν Χούνταν. Ὑπῆρξε μία ἐκδήλωση περισσότερο εργατῶν καί ὀλιγώτερον φοιτητῶν.

2. Ουδείς φοιτητής τοῦ Πολυτεχνεῖου ἐφονεύθη κατά τήν διάρκειαν τῶν επεισοδίων εντός ἢ εκτός του Πολυτεχνεῖου. Οὐδείς ἄνθρωπος, φοιτητής ἢ μή ἐφονεύθη, εντός τοῦ Πολυτεχνεῖου. Οἱ «ἡρωϊκοί νεκροί» του Πολυτεχνεῖου εἶναι ἀνύπαρκτοι.

3. Ὅπωςδὴποτε στό Πολυτεχνεῖον ὑπῆρξε μία ἐξέγερσις τῆς ὁποίας ἢ ἐκδήλωση οφείλεται, στήν ἀδράνεια τῆς Πολιτείας, πού ἀντί νά τήν καταστείλῃ ἐν τη γενέσει της ἡσχολεῖτο μέ εἰσαγγελικὰς γνωμοδοτήσεις καί συζητήσεις.

4. Οἱ «ἡρωες του Πολυτεχνεῖου» πρὶν παραδοθῶν ἰκέτευαν ἀπό τόν ραδιοφωνικό σταθμό τους τ' «ἀδέλφια» τους στό στρατό νά μή τοὺς κτυπήσουν καί μετὰ ἐντρομοὶ προσεπάθουν νά ἐξαφανισθοῦν, διὰ νά μή τοὺς συλλάβῃ ἡ Ἀστυνομία.

5. Ἐν ὄψει τῶν ἀνωτέρω ἢ βουλή, οἱ πολιτικάντηδες πού ἐπισίως τιμοῦν τό Πολυτεχνεῖο ψεύδονται ἀσυστόλως, ἀλλά τό διογκῶνουν, διὰ νά δείξουν, ὅτι τάχα ὑπῆρξε μαζική ἀντίστασις κατά τῆς Χούντας.

9. ΤΑ ΙΤΑΛΙΚΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ

ΑΠΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΠΟΥ ΕΙΧΑΜΕ ΜΕΣΑ, ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΙΑΚΟΥΣ ΕΜΑΘΑΜΕ, ΌΤΙ Σουηδοί, Νορβηγοί, "Αγγλοι καί ἄλλοι σοσιαλισταί έδιδαν χρήματα, διά τήν «άντίσταση», διότι εκείνοι, πού τά έδιδαν έκράτουν κάποια προμήθεια. Οί δικοί μας άπατεῶνες συνεδυσάσθησαν, μέ τούς ξένους άπατεῶνας, εἰς μίαν έπικερδῆ συνεργασίαν, χάριν τοῦ άγῶνος, υπέρ τῆς δημοκρατίας!

Πρώτοι καί καλλίτεροι, στήν λῆψι προμηθειών ήσαν οί Ἰταλοί σοσιαλισταί. Στήν ΚΥΠ έφθαναν πληροφορία, ότι ή «άντίσταση» παρεχόρει τό 20% τών χρημάτων, πού έπαιρνε από τό Ἰταλικό σοσιαλιστικό κόμμα, στους υπευθύνους, πού έδιναν τό χρήμα. Τέτοιαί αναφοραί υπεβάλλοντο στόν Ααδά, ό όποιος άπεφάσισε νά

ενημερωση τό 'Ιταλικό 'Υπουργεῖο 'Εξωτερικῶν, πρὸς τό ὅποιον εστάλη πλήρης φάκελλος, με ὅλα τὰ στοιχεῖα.

Τότε τήν 'Ανοιξι τοῦ 1969 ἐκυβέρνα τήν 'Ιταλία συνασπισμός κομμάτων. Ὁ ὑπουργός ἐξωτερικῶν, πού παρέλαβε τόν φάκελλο ἦτο ὁ Πιέτρο Νέννι, 'Αρχηγός τοῦ Σοσιαλιστικοῦ κόμματος 'Ιταλίας. Μόλις ἐδιάβασε τὰ στοιχεῖα, ἀντί νά κινήσῃ διαδικασίας, κατὰ τῶν χρηματοζομένων ἐστράφη ἐναντίον τῆς 'Ελληνικῆς κυβερνήσεως. Τήν 5ην Σεπτεμβρίου 1969 προσεκάλεσε καί ὑπεδέχθη τόν Παπανδρέου, πρὸς τόν ὅποιον ὑπεσχέθη δημοσίως οἰκονομικήν ἐνίσχυσιν τοῦ ΠΑΚ. Φαίνεται ὁ Νέννι θά εἶχε ἀνάμειξιν, στήν δλην ὑπόθεσιν, διότι ὀμιλοῦμεν διά τεράστια χρηματικά ποσά, τὰ ὅποια προσεφέροντο καί ἐδαπανῶντο, δίχως ἀπόδοσιν λογαριασμοῦ, δίχως ἔλεγχον.

Οἱ 'Ιταλοί δημοκράται ἦσαν προκλητικοί. Ὁ γερουσιαστής 'Αντονέλλι κατέθεσε στήν 'Ιταλική Γερουσία πρότασιν ψηφίσματος πολεμικῆς ἐναντίον τῆς 'Ελλάδος, στούς διεθνεῖς οργανισμούς. Ἡ 'Ελληνική κυβέρνησις δέν ἠδύνατο πλέον νά σιωπά. Ὁ ἴδιος ὁ Παπαδόπουλος ἀνεκοίνωσε, ὅτι ἡ 'Ελλάς ἐζήτησε ἐξηγήσεις, διά τήν συμπεριφοράν τῆς 'Ιταλίας κι' ἂν αἱ ἐξηγήσεις δέν εἶναι ἐπαρκεῖς θά ληφθοῦν τὰ ἀνάλογα μέτρα. Ὁ ὑπουργός ἐξωτερικῶν Πιπινέλης διεμαρτυρήθη ἐπίσημως, διά τήν ἐχθρικήν στάσιν τῆς 'Ιταλίας. Κι' ὁ 'Ελλην

πρεσβευτής στην Ρώμην, πρὸς τὸν ὁποῖον ἐστείλαμε, ἀπὸ τὸ ὑπουργεῖον ἀντίγραφον τοῦ φακέλλου, ἐζήτησε ἀπὸ τὸν Νέννι νὰ διαψεύσῃ, ὅτι τὸ κόμμα του προσφέρει χρήματα ἐντὶν «ἀντίστασι». Ὁ Νέννι ἠρνήθη νὰ κἀνη διάψευσιν, πού ἐσήμαινε τὴν ἐνοχὴν του.

Ὁ Παπαδόπουλος, ἐκτὸς τῶν διπλωματικῶν ἐνεργειῶν ἐσκέφθη νὰ λάβῃ μέτρα παγώματος τῶν Ἰταλικῶν ἐξαγωγῶν ἐντὶν Ἑλλάδα. Ἐνα τέτοιο μέτρον ἐλήφθη κατὰ τῆς Δανίας, μὲ συνέπεια ἐκείνη ἡ χώρα νὰ σταματήσῃ νὰ βοηθῇ τοὺς ἀντιστασιακοὺς ἐμφανῶς τοῦλάχιστον. Ὅταν διέρρευσε τί προτίθεται νὰ κἀνη ἀμέσως αἱ Ἰταλικά βιομηχανικά καὶ ἐμπορικά ἐταιρεῖαι ἐπενέβησαν καὶ ἡ στάσις τῆς Ἰταλικῆς κυβερνήσεως μετεβλήθη. Ἡ ἐχθρότης ὅμως παρέμεινε.

Ἡ ἀντίδρασις τοῦ Λαδά, μὲ τὴν σύμφωνον γνώμην ἄλλων Ἐπαναστατῶν καὶ μὲ διστάζοντα νὰ λάβῃ ἀπόφασιν Παπαδόπουλον, ὑπῆρξε τελείως διαφοροετικὴ. Θάσας τὴν περιγράψω, διότι γύρω ἀπὸ τὰς σχέσεις Χούντας καὶ Ἰταλῶν ἐγράφησαν τοῦ κόσμου τὰ παραμύθια καὶ εἰς βιβλία ἱστορικά μάλιστα.

Ἦδη ἀπὸ τοῦ θέρους τοῦ 1967 ὁ Λαδάς δέν τὰ ἐπίγαινε καλῶς μὲ τοὺς Ἰταλοὺς. Εἶχαμε ἐντὶν Ἰταλία χιλιάδας φοιτητάς, πού ὠργανώθησαν εἰς συλλόγους καὶ οἱ ὅποιοι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὑπεστήριζαν τὴν 21 ἡν Ἀπριλίου. Ὁ μορφωτικὸς Ἀκόλουθος τῆς Ἰταλικῆς πρε-

σβείας έπεσκέφθη τόν Λαδᾶ καί τοῦ διεμαρτυρήθη, πού οί Ἑλληνικοί Φοιτητικοί Σύλλογοι ασχολούνται μέ τήν πολιτικήν καί δημιουργούν προβλήματα, διενέξεις κ.τ.λ. στά πανεπιστήμια. "Ἡμουν παρών, διότι έκανα τόν διερ-μηνέα. Ὁ Ἀκόλουθος έξετόξευσε τήν ἀπειλήν, ὅτι αν οί σύλλογοι συνεχίσουν ἔτσι ἡ Ἱταλική κυβέρνησις θά τούς διαλύσῃ. Ὁ Λαδάς, πού δέν έδέχετο ἀπειλάς έσπκώθη ὀρθιος καί τοῦ εἶπε: «νά πράξετε ὅπως θέλετε. Ἀλλά στό γραφεῖο μου νά μή λέτε ἀπειλές. Δέν μπορεῖτε νά ἀπειλήτε κανένα, ιδίως ἐμένα, που σας ξέρω καλά ἀπό τήν Ἀλβανία». Ὁ Ἀκόλουθος έφυγε κατακόκκινος: «Μπράβο κ. Συνταγματάρχα». «Τί μπράβο; πώς κρατήθηκα καί δέν τοῦ τράβηξα μιᾶ φάπα τοῦ Φρατέλου, γιά νά μέ θυμᾶται». "Ωχ.

Ἐν τῷ μεταξύ στήν Ἱταλία έδραστηριοποιήθη ένας δυναμικός νέος ἐπιστήμων ὁ Σ. Σταθόπουλος, πού ίδρυσε τό 1967 τόν Ἐθνικό Σύνδεσμο Ἑλλήνων Σπουδαστῶν Ἱταλίας (ΕΣΕΣΙ) καί προήδρευε αὐτοῦ μέχρι τό 1971. Ἡ δράσις αὐτοῦ του Συνδέσμου έπεξετάθη στήν Δυτικήν Εὐρώπην καί ταχέως τά μέλη του ὑπερέβησαν τάς 15.000. Διά τούς ἀγῶνας του καί τήν προσφοράν του, πρὸς τήν Ἑλλάδα ὁ Σταθόπουλος κατεδιώχθη ἀπό ἐχθρούς καί ἀχαρίστους φίλους.

Ὁ Σταθόπουλος συνεκέντρωσε πάρα πολλούς ἀξιολόγους Ἑλληνας φοιτητάς καί νέους επιστήμονας, οἱ

όποιοι πραγματικῶς ἀπετέλουν ἔθνικόν κεφάλαιον. Παρά τὰς προσπάθειάς τοῦ Λαδά ἢ 21ῆ Ἀπριλίου δέν ἐνίσχυσε, ὅπως ἐπρεπε ἐκείνη τὴν πατριωτικὴν κίνησιν. Μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ Συνδέσμου τὰ ἀπογοητευμένα μέλη του ἀφιερῶθησαν εἰς τὴν καθημερινή τους βιοπάλη. Ὀλίγοι καὶ φυσικὰ ὁ ἀδάμαστος Σταθόπουλος συνέχισαν τὸν ἰδεολογικὸν τοῦ ἀγῶνα.

Τὴν ἴδιαν ἐποχὴν (Ἰούλιος 1969) ἐγνώρισα τὴν Ἰταλίδα δημοσιογράφον καὶ ἐκδότριαν Τζιάννα Πρέντα, πού ἦλθε εἰς τὴν Ἑλλάδα, διὰ νὰ πάρῃ συνέντευξιν, ἀπὸ τὸν Παπαδόπουλον. Ἦτο μία ἡλικιωμένη κυρία ἐντυπωσιακῆς προσωπικότητος. Συνωμιλήσαμε διὰ τὴν Ἐπανάστασι καὶ τὸ μέλλον της. Ἡ συνέντευξις μου ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ περιοδικὸν «Il Borghese» (28-8-1969) καὶ προέβλεπε, ὅτι ἂν ὁ Παπαδόπουλος συνεχισθῆ ἔτι κλιμακωτῶς, τότε ἄλλοι Ἀξιωματικοὶ δυναμικοὶ θὰ τὸν ἀνατρέψουν. Ὑπεστήριξα, ὅτι ἡ Στρατιωτικὴ Ἐπανάστασις πάσχει ἀπὸ ὑπερδημοκρατισμό (troppo democratico) καὶ ὅτι κακῶς δέν ἐξεκαθάρισε τοὺς λογαριασμούς της μετὰ τοὺς παλαιοκομματικούς καὶ τὴν πλουτοδημοκρατίαν. Κακῶς ἐπίσης χρησιμοποιοῖ, πρῶτον κομμουνιστάς, ὅπως τὸν Βογιατζῆ, Παπακωνσταντίνου κ.ά. Κακῶς ἐδωσε ἀξιώματα εἰς καιροσκόπους ψευτοσοσιαλιστάς, ὅπως ὁ Σταματόπουλος, ὁ Δημητράς κ.ά. Ἀνεφέρθησαν οἱ ἔθνικιστῆς ἐπαναστάταις (rivoluzionari nazionalisti) πού

δέν τούς αξιοποιεῖ ὁ Παπαδόπουλος, μέ συνέπεια ἡ ἐπανάσταση τοῦ Στρατοῦ νά μετατρέπεται εἰς ἐξέγερσιν, χωρίς ἰδεολογικόν περιεχόμενον. Προέβλεψα ἀκόμη, ὅτι βαίνοντες πρὸς τὸν κοινοβουλευτισμὸν δημιουργοῦνται σοβαραὶ αἰτίαι (buone ragioni) διὰ τὴν κήρυξιν μιᾶς νέας Ἐπαναστάσεως, μιᾶς ἀληθοῦς Ἐπαναστάσεως. Κατήγγειλα τὴν 21 ἡν Ἀπριλίου, πού ἀφησε ἐλεύθερο τὸν Παπανδρέου καὶ ἐχαρακτήρισα πολιτικὸν τῆς σφάλμα, πού τὸν ὑποτιμᾷ. Κατέληξα λέγων κάτι, διὰ τὸν ὁποῖον δέν μετανοῶ. Ἰσχυρίσθην, ὅτι τὴν νύκτα τῆς Ἐπαναστάσεως ἐπρεπε νά εἶχαν ἐκτελεσθῆ 5.000 ἐχθροὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους.

Αἱ ἀναλυτικαὶ δηλώσεις μου στό περιοδικόν, ἀντὶ νά προβληματίσουν τούς ὑπευθύνους προεκάλεσαν τὴν ὀργὴν τους. Ἀντὶ νά εκτιμήσουν τὴν σκληρὰν, ἀλλὰ καλόπιστον κριτικὴν μου προετίμησαν νά μέ ἀποκαλέσουν ὕβριστή τῆς 21ης Ἀπριλίου. Καί φυσικά, κατὰ τὴν συνήθειάν των, μέ «κατηγόρησαν» ὡς φασίστα. Ὁ Βύρων Σταματόπουλος πού διηύθυνε τὸ ὑφυπουργεῖον τύπου ἔδωσε ἐντολή καὶ ἐδημοσιεύθη στὴν φιλοκυβερνητικὴν εφημερίδα *«Νέα Πολιτεία»* (25-9-1969) τὸ ἀκόλουθον σχόλιον:

«Ἐξωφρενισμοί. Πόσον ὀλίγον «φασιστικὴ» εἶναι ἡ Ἐπανάστασις τῆς 21ης Ἀπριλίου, ὅπως ἐπιχειροῦν νά τὴν ἐμφανίσουν οἱ ὕβρισταί της, πιστοποιεῖται καὶ ἐκ τοῦ ὅτι ὄχι μόνον δέν εἶναι φίλοι της

οι ελάχιστοι εύτυχως, πραγματικοί φασίσται πού υπάρχουν εἰς τήν Ἑλλάδα, ἀλλά καί τήν ὑβρίζουν, διότι δέν ἐφάνη ἀνταξία τών προσδοκιών των. Εἰς τήν συνέντευξιν του πρὸς τήν ἐφημερίδα «Μποργκέζε» τοῦ Μιλάνου, κάποιος κ. Κ. Πλεύρης ἐκδότης ἑνὸς περιοδικού, λέγει περὶ τῆς Ἐπαναστάσεως τὰ ἑξῆς: «Ἡμεῖς -δηλαδή αὐτός καί οἱ ὁμόφρονές του νεαροί, πού τόν πλαισιώνουν- ἐπικρίνομεν τόν τρόπον ἀσκήσεως τῆς ἐξουσίας ἐκ μέρους τών συνταγματαρχών. Πῶς εἶναι δυνατόν νά εἶναι σοβαρά μία Ἐπανάστασις, ὅταν οἱ πρωτεργάται της καυχώνται ὅτι δέν ἔχυσαν οὔτε σταγόνα αἵματος». Καί περαιτέρω: «Εἶναι γεγονός ὅτι τήν νύκτα τῆς 21ης Ἀπριλίου θά ἔπρεπε νά ἐκκαθαρίσουν τοῦλάχιστον πέντε χιλιάδας ἄτομα, πέντε χιλιάδας ἐχθρούς τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους. Καί ὁμως ὅλοι αυτοί εὐρίσκονται σήμερον ἐν ζωῇ...». Ἴδού ποῖοι εἶναι οἱ πραγματικοί φασίσται! Ἐκεῖνοι, πού μέμφονται τήν Ἐπανάστασιν, διότι ὑπῆρξεν ἀναίμακτος καί διότι ἐσεβάσθη τήν ζωὴν ἀκόμη καί ἐκείνων πού ἐκινήθησαν ὑπονομευτικῶς ἐναντίον της. Καί πού δέν ἐννοοῦν νά τῆς συγχωρήσουν ὅτι οἰκοδομεῖ πραγματικὴν δημοκρατίαν εἰς τόν τόπον αὐτόν, ἀντί-όπως ἀνοήτως ἤλπιζον ὅτι θά ἐπραττε- νά ἀντιγράψη τὰ χιτλερικά καί μουσσολινικά πρότυπά των.

Δέν θά ὑποκύψω στή ἐπιθυμία νά χλευάσω τούς ἀφελεῖς ἢ προδότας τῆς 21ης Ἀπριλίου, πού ἔγραφαν, ὅτι μέ τήν πολιτική τῆς ἡ ἐπανάστασις τῆς 21ης Ἀπριλίου «οἰκοδομεῖ πραγματική δημοκρατίαν εἰς τόν τόπον αὐτόν», διότι τά ἀποτελέσματα τά ξέρομεν. Οὔτε θά βεβαιώσω, ὅτι ἄν ἡ 21η Ἀπριλίου ἀντέγραφε «τά χιτλερικά καί μουσσολινικά πρότυπα» δέν θά ἐπίπτε. Ἀλλά θά φωνάξω ἓνα μόνο πράγμα, ὅτι μετά τήν πῶσιν τῆς ἐπανάστασεως, ἔμεῖς οἱ δῆθεν «ὑβρισταί» τῆς ἀρθρογραφήσαμε ὑπέρ τῶν Ἀξιωματικῶν, ἡγωνίσθημεν, ἐδικάσθημεν, ἐφυλακίσθημεν, ἐδώσαμεν συνεντευξεις καί γενικῶς ἐμείναμε πιστοί στήν 21ην Ἀπριλίου, ἀπό τήν ὁποῖαν οὐδέν ὠφελήθημεν. Ἐνῶ οἱ διάφοροι Βογιατζῆδες, Δημητράδες, Σταματόπουλοι κ.τ.λ. εγκατέλειψαν τούς Ἀξιωματικούς, δέν ἡγωνίσθησαν διά τήν 21ην Ἀπριλίου καί ἐκρύφθησαν οἱ δειλοί ἡ ἐπρόδωσαν.

Τώρα πλέον οἱ Ἀξιωματικοί ἔμαθαν ποῖοι ἦσαν οἱ πραγματικοί φίλοι τους καί ποῖοι οἱ ψεύτικοι. Ἄς ἐλπίσωμεν ὅτι στό μέλλον δέν θά ἐπαναληφθοῦν τά ἴδια λάθη. Διότι μέλλον θά ὑπάρξη.

Ἡ Πρέντα ἐξέδωσε στήν Ἰταλία τό βιβλίον μου «Ἀντιδημοκράτης» («Antidemocratico», Roma 1970) τό ὁποῖον ἐπρολόγησε ὁ γερουσιαστής Μάριο Τεντέσκι.

Ὁ διαπρεπής Ἰταλός πολιτικός ἐπίστευε καί εἶχε δίκαιον, ὅτι ἡ 21η Ἀπριλίου οὐσιαστικῶς ἐβασίζετο, εἰς

COSTAS PLEVRIS

L'ANTIDEMOCRATICO

EDIZIONI DEL BORGHESE

Ὁ «ΑΝΤΙΔΗΜΟΚΡΑΤΗΣ» σὴν ἰταλικήν του ἔκδοσιν.

ένα λαϊκό κίνημα υπό την έννοιαν, ὅτι ὁ λαὸς ἐπεθύμει τὴν Στρατιωτικὴ ἐπέμβασιν, διὰ τὴν σταματήσιν ἢ εθνικὴ παρακμὴ τῆς Ἑλλάδος, στήν ὁποίαν τὴν ἐβύθιζαν οἱ ἀποτυχημένοι κοινοβουλευτικοὶ κι' ὁ μαρξισμός.

Ἐπειδὴ δημοσίως, σθεναρῶς καὶ χωρὶς επιφυλάξεις τὸ Κ4Α καὶ μόνον αὐτὸ ἐζήτηι καὶ προέλεγε τὴν κατάλυσιν τῆς δημοκρατίας, ἀπὸ τὸν Στρατό, ἐθεωρούμεθα ἀπὸ τὸν Τεντέσκι οἱ πολιτικοὶ ἐκφρασταὶ αὐτοῦ τοῦ λαϊκοῦ κινήματος, πού στήν πρᾶξι ἱκανοποίησαν οἱ Ἐπαναστάται Ἀξιωματικοί. "Ἄλλο πράγμα, προσθέτομεν ἡμεῖς, τί συνέβη κατόπιν, πού ἀπὸ συμβιβασμὸν εἰς συμβιβασμὸν προεκλήθη ἢ ἀδοξος αὐτοκατάρρευσις τῆς 21ης Ἀπριλίου.

Ὁ Τεντέσκι, πού ὠραματίζετο διεθνή ρόλο τῆς Ἑλλάδος, ὑπὸ τὴν σημαίαν τοῦ εθνικισμοῦ ἔγραψε στόν πρόλογον τοῦ βιβλίου μου τὰ εξῆς: *«Τρεις εἶναι οἱ λόγοι οἱ ὅποιοι μὲ ὠθησαν εἰς τὴν δημοσίευσιν αὐτοῦ τοῦ βιβλίου τοῦ Κώστα Πλεύρη ἐπὶ τῶν κακῶν τοῦ δημοκρατικοκοινοβουλευτικοῦ συστήματος. Ὁπρώτος εἶναι προσωπικοῦ χαρακτήρος. Ἀπὸ αρκετοῦ πράγματι χρόνου ὁ τύπος τῆς ἰταλικῆς ἀριστερᾶς, ὁλων τῶν ἀποχρώσεων, ἐπιμένει εἰς τὸ νὰ χαρακτηρίζη τὸν Κώστα Πλεύρη ὡς ἐν πρόσωπον εὐρισκόμενον μεταξὺ τοῦ «007» καὶ τοῦ «KILLER», τὸν ὁποῖον τὸ καθεστῶς τῶν Ἀθηνῶν ἐπεφόρτισεν μὲ τὴν πραγματοποιήσιν ἐν Ἰταλίᾳ,*

σχεδίων τόσον μυστηριωδών όσον καί απαίσιων. Ἐξ ἄλλου εἰς τάς φανταστικές διηγήσεις τών δημοσιογράφων καί τών «πολιτικάντηδων» τῆς ἰταλικῆς ἀριστερας, τό όνομα τοῦ Πλεύρη ἀνεφέρθη εἰς διαφόρους ευκαιρίας μετά του ονόματος τοῦ «Μποργκέζε». Μέ ἄλλας λέξεις, ό ὑποφαινόμενος καί οἱ συνεργάται του δέν ἦσαν εἰμή οἱ «συνένοχοι» τοῦ Πλεύρη ἐν Ἰταλία. Τότε όμως, διατί νά μήν γνωρίσωμεν εἰς τό ἰταλικόν κοινόν τά όσα γράφει τό πρόσωπον αὐτό τῆς νέας Ἑλλάδος, τό όποιον δέν εἶναι ένας μυστικός πράκτωρ ἢ ένας κατάσκοπος, τά όσα ἐδημοσίευσεν ό κομμουνιστικός καί σοσιαλιστικός ἰταλικός τύπος τήν θεωρίαν τοῦ πολιτικοῦ ἐγκλήματος τήν θεωρίαν αὐτήν ό Πλεύρης τήν αφήνει εἰς τόν «δημοκρατικόν» καί «ἀνθρωπιστικόν» μας Μαισίσι. Τό βιβλίον περιέχει ἐπίσης μίαν ἀδυσώπητον κριτικήν τῆς δημοκρατίας καί τοῦ κομμουνισμοῦ, μίαν ἐπιβεβαίωσιν τών ἐθνικῶν ἀξιῶν, μίαν λῆψιν δραστηκῆς τοποθετήσεως ἐναντίον τοῦ κεφαλαιοκρατισμοῦ. Πρόκειται περί πραγμάτων τά όποια ό μέσος ἀνθρωπος, ἐν Ἰταλία ἐπαναλαμβάνει καθημερινώς χωρίς νά εἶναι «φασιστής», περί ἀληθειῶν διά τάς όποίας οἱ πάντες εἶναι ἤδη πεπεισμένοι. Ὁ δεύτερος λόγος ό όποιος μέ ᾤθησεν εἰς τήν δημοσίευσιν τοῦ «Ἀντιδημοκράτου» δέον όπως ἀναζητηθῆ εἰς τήν ἀνάγκην όπως κατανοήσουν οἱ Ἰταλοί τί συνέβη πράγματι εἰς τήν Ἑλλάδα. Ἡ

Ἰταλία ζή εἰς τὴν Μεσόγειον κλεισμένη βλακωδῶς δι' ὅτι συμβαίνει γύρω της. Ἡπροσαρμοστικότης καὶ ὁ πολιτικός ἔλεγχος τῆς ραδιοπλευράσεως εἶναι ἀποτελεσματικώτερος πάσης λογοκρισίας. Οἱ Ἰταλοί δὲν γνωρίζουν διατί οἱ Γιουγκοσλάβοι μισοῦν τὸν Μπρέζνιεφ καὶ ἀπευθύνονται πρὸς τὸν Πρόεδρον τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, δὲν γνωρίζουν διατί οἱ Ἰσπανοὶ καὶ οἱ Πορτογάλοι δὲν ἐπαναστατοῦν ἐναντίον τῶν καθεστώτων, δὲν γνωρίζουν διατί οἱ Ἑλληνας εἶναι κατὰ μεγίστην πλειοψηφίαν, μὲ τὸ μέρος τῶν Συνταγματαρχῶν. Ἡ δημοκρατικὴ μυθολογία εἶναι ἓνα ναρκωτικὸν τὸ ὅποιον δηλητηριάζει τὴν δημοσίαν μας γνώμην καὶ τὴν ἐμποδίζει νὰ κατανοήσῃ πρὸς ποίαν κατεύθυνσιν βαδίζει ὁ κόσμος. Τὰ γεγονότα ὁμως ἀποδεικνύουν ὅτι ἡ κοινοβουλευτικὴ δημοκρατία τοῦ τύπου δεκάτου ἐννιάτου αἰῶνος, θεμελιωμένη ἐπὶ τῶν κομμάτων ζή εἰς τὴν χώραν μας τὴν τελευταίαν τῆς περιόδου καὶ τὸ βιβλίον τοῦ Κώστα Πλεύρη ἐπισημαίνη καὶ τὰς αἰτίας αὐτῆς τῆς ἀκατασχέτου παρακμῆς. Τέλος θέλησα νὰ δημοσιεύσω τὸν «Ἀντιδημοκράτην» διότι οὗτος συνοψίζει τὴν ἰδεολογίαν τοῦ λαϊκοῦ κινήματος τὸ ὅποιον ἔφερεν εἰς τὴν ἀρχὴν τοὺς στρατιωτικούς ἐν Ἀθήναις. Ἐνα στρατιωτικὸν καθεστῶς, ὅταν πραγματοποιεῖται μόνον ἐν ὀνόματι τῆς «τάξεως» δὲν δύναται νὰ κἀνῃ ἄλλο ἀπὸ τὸ νὰ μεταβάλη μίαν χώραν εἰς ἓναν στρατώνα. Καὶ οἱ στρα-

τῶνες, ὡς γνωστόν, ὅταν δημιουργηθοῦν, εἶναι «διαθέσιμοι» εἰς τόν οιονδήποτε διοικητὴν ανεξαρτήτως ἰδεολογίας. Ἡ τάξις ὁμως ἢ θεμελιωμένη ἐπὶ τοῦ ἔθνικισμοῦ, ὁ ἀντικομμουνισμός ὁ δικαιολογούμενος ἐκ τῆς ἀποποιήσεως τῶν ὑλιστικῶν καὶ διεθνιστικῶν ἰδεῶν, ἢ ἐργασία νοουμένη ὡς δικαίωμα-καθήκον ἐντὸς μιας κοινωνίας ἐντὸς τῆς ὁποίας ὅλοι εἶναι ἴσοι, διότι εἶναι τέκνα τοῦ ἰδίου Ἔθνους: "Ὅταν συμβαίη αὐτό, τότε, στρατιωτικοὶ ἢ μὴ, οἱ «ἐκλεκτοί» οἱ ὅποιοι κρατοῦν τὰ ἡνία τῆς ἀρχῆς οἰκοδομοῦν, ὄχι ἓναν στρατόνα ἀλλὰ μίαν Πατρίδα. Τό παιχνίδι εἶναι παιδαριώδες. Ἄφου ἐκρημνίσθησαν οἱ δημοκρατικοὶ μῦθοι, οἱ ὅποιοι ἐνέπνευσαν τὴν πολεμικὴν προπαγάνδα τῆς τελευταίας συρράξεως, εἰς ὅλον τόν κόσμον παριστάμεθα μάρτυρες τῆς κυριάρχου ἐπιστροφῆς τῆς ἔθνικιστικῆς ἰδεολογίας. Ὅμοῦ μετὰ τῆς Γαλλίας, χωρὶς ὁμως τὰς δημοκρατικὰς ἀμφιβολίας τῆς Γαλλίας, ἢ Ἑλλάς εἶναι ἡ πρώτη εὐρωπαϊκὴ Χώρα ἢ ὁποία ἐβγαλε λογικὰ συμπεράσματα, ἀπὸ αὐτὴν τὴν πραγματικότητα. Καὶ σήμερον ὅλοι οἱ Εὐρωπαῖοι οφείλουν νὰ ατενίζουν πρὸς τὴν Ἑλλάδα μετὰ μεγάλης προσοχῆς. Πράγματι αὐτὴν τὴν στιγμὴν καθ' ἣν τὸ κέντρον τῆς παγκοσμίου ἐντάσεως μετατοπίζεται ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς τὴν Μεσόγειον, ὁ ἑλληνικὸς ἔθνικισμός δύναται νὰ ἀντιπροσωπεύῃ τὴν προκεχωρημένην αἰχμὴν ἀντιστάσεως ἐναντίον τοῦ κομμουνισμοῦ.

Αί Ἰθῆναι ὅπως ἡ Ἰθάνα, ἐπιτέλους. Ἀλλά ἀντιστρόφως, δηλαδή ἐναντίον τοῦ κομμουνισμοῦ καί ὑπέρ τῆς Δύσεως. MARIO TENTEΣKI. Γερουσιαστής».

Στὴν Ἰταλίαν ἐκυκλοφόρησαν πολλά βιβλία μὲ ὀλόκληρα κεφάλαια ἐναντίον μου. Αἱ ἐκδόσεις «*Nuova Sinistra*» («Νέα Ἄριστερά») ἐξέδωσαν τὸ 1979 τὸ: «*La strage di Stato*» («Ἡσφαγή τοῦ κράτους») δπου στὰ κεφάλαια: «*Constantino Plevris incaricato della questione italiana*» καὶ «*Constantino Plevris in Italia prima delle bombe*» περιγράφονται τοῦ κόσμου αἱ ἀνακρίβειαι καὶ τὰ πλέον ἀπίθανα ψεύδη. Διὰ νὰ ἀντιληφθῆτε τὸ μέγεθος τῶν συκοφαντιῶν σᾶς ἀναφέρω μονάχα, ὅτι γράφουν πὼς ἐγὼ μὲ μίαν σειρὰν δυναμιτιστικῶν ἐνεργειῶν (!) στὴν Ἑλλάδα ἐδημιούργησα εὐνοϊκὴ ἀτμόσφαιρα, διὰ τὴν ἐπανάστασιν τῶν Συν/ρχῶν. Πράγμα τὸ ὅποιον οὐδεὶς οὐδέποτε ἴσχυρίσθη στὴν Ἑλλάδα, οὔτε ἄλλως τε, δπως γνωρίζομεν ὅλοι συνέβη. Ἐπίσης μὲ θεωροῦν ὑπεύθυνον, διὰ τὴν ἐσωτερικὴν ἀναταραχὴν (!) ἐκείνης τῆς ἐποχῆς στὴν Ἰταλία. Χαρακτηρίζομαι μάλιστα ὡς ὁ ἐμπνευστὴς τῆς «στρατηγικῆς τῆς ἐντάσεως» («*Strategia della tensione*»).

Ἀπὸ τὸ 1968-1975 αἱ Ἰταλικαὶ ἐφημερίδες τῆς δημοκρατίας μοῦ ἐπιτίθενται καὶ μὲ υπερασπίζονται αἱ δεξιά. Ἰδίως τὸ 1972-1974 παρατηρεῖται ἔξαρσις τῆς θετικῆς καὶ ἀρνητικῆς δημοσιότητός μου στὴν Ἰταλία.

Μεταξύ πλήθους άλλων αί εκδόσεις «Fabbri» εκδίδουν τό 1973 τό βιβλίον «*La rionra Greca*» («Τό Έλληνικό χαπαόδι») στό όποιον τό ψεύδος άποκορυφούται. Άρκεϊνά επισημάνω, όπι γράφουν, όπι ό Μανιαδάκης διήύθυνε τήν εφημερίδα «4η Αύγούστου» («Maniadakis dirigeva il giornale 4 Agosto») κι' όπι όταν ήμουν στό Πανεπιστήμιο Ξγίνα φίλος τοϋ Λαδά, πού διεδέχθη τόν Παπαδόπουλο στήν διεύθυνσι τής ΚΥΠ και φυσικά εϋθύνομαι, διά τήν πω̄σιν τής δημοκρατίας στήν Έλλάδα και διά τήν προετοιμασία τής πώσεως τής δημοκρατίας στήν Ίταλία! Είχα λοιπόν τέτοιας δυνάμεις και δέν τό έγνώριζα.

Στήν Ίταλία αί πολιτικάί μου άπόψεις δέν ήσαν άγνωστοι. Τό βιβλίον μου «*Αντιδημοκράτης*» είχε σχολιασθῆ εκτενώς από τόν τύπο, ιδίως τής Δεξιιάς π.χ. στό «*L' Italiano*» (3-3-1971) άνελύετο και διεφηνιζετο ως «*μανιφέστο τοϋ έθνικισμοϋ*». Αί συνεντεύξεις μου στήν «*Corriere d' informatione*» (21-11-1972), αί άναφοραί μου στήν «*Avanti*» (13-9-1972), στήν «*Unita*» (12-4-1972), στό «*Tempo*» (14-9-1972), στήν «*Il secolo d' Italia*» (26-9-1972), στήν «*Paese Sera*» (22-11-1972) στήν «*Nuova Unita*» (23-11-1972) στήν «*Il popolo*» (23-11-1972) στήν «*Il Giornale d' Italia*» (24-11-1972), στό «*Il mondo*» (2-11-1972), στό «*L'espresso*» (17-12-1972),

Intervistato per la prima volta

Primula nera dei colonnelli

**È Plevris: il suo nome è affiorato
nell'inchiesta su piazza Fontana**

Kosta Plevris, 32 anni, la « primula nera » durante l'intervista ad Atene.

Kosta Plevris, la « primula nera » dei colonnelli greci, è stato per la prima volta intervistato e fotografato ad Atene da un nostro inviato. Di Plevris si parla fin dallo scoppio delle bombe di piazza Fontana (12 dicembre 1969); ma il suo nome sembra legato ad altri fatti drammatici in Italia.

Ora, rompendo il silenzio, Plevris risponde alle accuse e rivela i suoi agganci con esponenti politici dell'estrema destra italiana. Tra le cose che afferma una è particolarmente importante: tre settimane prima dell'eccidio di Milano si trovava a Roma dove furono compiuti altri gravi attentati. « Una coincidenza », egli sostiene.

Plevris ha 32 anni. Insegnante di « guerra psicologica » ai giovani ufficiali di Atene, sta facendo, in questo momento, la fionda al regime dei colonnelli. Lì vorrebbe ancora più intransigente, senza nessuna concessione alla democrazia. Spiega: « Bisogna battersi contro il parlamentarismo; invece il regime militare promette perfino una costituzione ».

Nell'ultimo rimpasto governativo sono tornati al potere, ad Atene, alcuni amici di Plevris, tra i quali il generale Ioannis Ladas del quale lo stesso Plevris è stato segretario subito dopo il colpo di Stato.

SERVIZIO A PAG. 5

*Με τόν ἀρχιτέκτονα Κόμπην («ΤΕΜΠΟ» 3-12-1972)
ἐκ τῶν πρωτεργατῶν τοῦ Κ4Α.*

στό «Panorama» (5-10-1972) στην «Momento Sera» (22-11-1972) και εις πλήθος άλλων Ἰταλικῶν εφημερίδων, πού έχω στό ἀρχεῖον μου, μέ πρωτοσελίδους φωτογραφίας μόνον τό 1972 μέ κατέστησαν πασίγνωστο στην Ἰταλία. Μέ ἐπαρουσίαζαν φοβερό καί τρομερό, ὥστε ὅταν ἔμενα στό ξενοδοχεῖο «Ἰούλιος Καίσαρ» στην Ρώμη μέ ἐβλεπαν μέ περιέργεια. Τό «Tempo» (30-12-1972) δημιουργεῖ γύρω μου μυστήριο. Γράφει: «*Ἄς ξεκινήσωμεν ἀπό τόν Πλεύρη. Ποῖος ἀληθῶς εἶναι; Ἀπό πού ερχεται;*». Διερωτάται ποῖος εἶμαι μολοντί προηγούμενος (3-12-1972) εἶχε γράψει: «*Ὁ ἀνεγνωρισμένος ἀρχηγός τοῦ Ἑλληνικοῦ φασισμοῦ πρὸς ἐξαγωγήν εἶναι ὁ Κωνσταντῖνος Πλεύρης πολιτικός ἀρχηγός τοῦ κινήματος "4η Αὐγούστου". Τό ὄνομα τοῦ Πλεύρη συνδέθηκε μ' ὅλες τίς μεγαλύτερες φασιστικές πρωτοβουλίες στην Ἰταλία ἀπό τό 1968 καί μετά.*». Τό «Epoca» (3-6-1973) μέ ἀνακηρύσσει πράκτορα ἀντικατασκοπείας («controsprionaggio») καί συσκοτίζει περισσότερο τήν προσωπικότητά μου μέ ἄρθρον του, ὑπό τόν τίτλον: «*Ξαναμιλοῦν διά τόν μυστηριώδη Πλεύρη*» (misterioso Pievris). Ἐκατοντάδες εἶναι τά δημοσιεύματα τῶν Ἰταλικῶν ἐφημερίδων καί περιοδικῶν, πού μέ κατηγοροῦν στόν ἀριστερό χῶρο καί μέ διαφημίζουν στόν δεξιόν.

Ὁ Πιέτρο Λεντίνι στην περίφημον πολιτικὴν ἐπιθε-

ώρην «Rivolta Ideale» (τεύχος Μαΐου 1971) ἀφοῦ παρουσιάζει τὰ κείμενα, μέ τὰ ὅποια ἔκανα κριτική «στό χρυσό μοσχάρι τῶν καιρῶν μας» (Vitello d' oro dei nostri tempi) ὅπως χαρακτηρίζει τήν δημοκρατία, στό τέλος μέ τιμᾶ, διότι μέ ἀποκαλεῖ «θεωρητικό καί σημαιοφόρο τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐθνικισμοῦ» (teorico ed il portabandiera del nazionalismo greco). Ὁ πλέον ἐπίζηλος τί-

τλος, πού θά ὠνειρευόμουν ποτέ.

Ἀπό τήν ἐλληνική πρεσβεΐα στήν Ρώμη ενημερώνομαι συνεχῶς, διά τὰ δημοσιεύματα, πού μέ ἀφοροῦν. Γράψε-γράψε στό τέλος τά πιστεύει καί ὁ Παπαδόπουλος! Τό 1972 ἤμουν στήν Λάρισσα, διευθυντής τοῦ γραφείου τοῦ Λαδά. Τόν Αύγουστο τοῦ 1972 προσεβλήθην ἀπό ἀνεμοβλογιά καί ἐπί εἰκοσάήμερον ἤμουν εἰς ἀπομόνωσιν στό δωμάτιον τοῦ ξενοδοχείου «Metro-pol» ὅπου διέμενα. Τότε τηλεφωνεῖ ὁ Παπαδόπουλος

καί λέγει στόν Λαδά: «Γιάννη μάζεψε τόν Πλεύρη, πού γυρίζει στήν Ίταλία καί άσχολεΐται μέ τούς φασίστες». Ὁ Λαδάς πού ἐγνώριζε ὅτι ἐγώ δέν εἶχα φύγει ἀπό τήν Λάρισσα ἐρώτα: «Τί λές; Τώρα εἶναι ἐκεῖ». «Ναί, ἐθέ-
 άθη στήν Περούτζια». «Τί λές; Ποιός στό εἶπε;». «Ὁ Σταματόπουλος». «Άκου Γιώργη ὁ Πλεύρης εἶναι ἐδῶ καί καιρό ἀρρωστος σοβαρά καί ἀπό τόν Σεπτέμβριο τοῦ 71 πού ἤρθαμε ἐδῶ δέν ἐφυγε ποτέ. Τήν Δευτέρα πού θά κατέβω στήν Αθήνα θά πάω στόν Σταματόπουλο μ' ἓνα στυλιάρι καί θά τοῦ γ...» καί άλλα πολλά, πού δέν γράφονται. Ὁ Παπαδόπουλος ἔμεινε ἀναυδος. Διατί τοῦ ἔλεγαν ψέμματα; Κι' ὅπως ἀργότερα, στήν φυλακή, μοῦ εἶπε, ἔπεσε στή δυσμένειά του, ὁ Σταματόπουλος.

Τό ἐπίσημον ὄργανον τοῦ σοσιαλιστικοῦ κόμματος τό «Avanti» ὑπερβάλλει εἰς δημοσιογραφικήν ἀνευθυ-
 νότητα καί μέ ἀποκαλεῖ «κατάσκοπον μεγάλου διαμε-
 τρήματος καί πιθανό δολοφόνο!» (Spione di grosso ca-
 libro e un probabile assassino). Ἦτοή σταγών πού ἐξε-
 χείλισε τό ποτήρι. Ἀποφασίζω νά τούς μνηύσω, διά νά σταματήσουν, ἐπί τέλους, τά ἱταλικά παραμύθια. Μηνύω διά συκοφαντικήν δυσφήμησι τόν διευθυντή τῆς «Ava-
 nti» Γκεράρντι. Ἡ εἶδησις ἀνεγράφη εἰς ὅλας τάς ἰτα-
 λικὰς ἐφημερίδας π.χ. «Ὁ Κώστας Πλεύρης, πού κατη-
 γορήθη ἀπό πολλούς ὅτι εἶναι ὁ ἔμπνευστής τοῦ μαύ-

*Ἡ ἔφημερίς «Gazzeta Del Sud»(2-3-1974) ἀνακοινώνει
τὴν ἔναρξιν τῆς δίκης Πλεύρη - «Avanti».*

ρου δικτύου ἐμήνυσε τὴν καθημερινή ἔφημερίδα «Avanti» («Corriere d'informazione» 28-11-1973).

Τὴν ὑπόθεσι ανέλαβε ὁ διαπρεπὴς δικηγόρος τοῦ Μιλάνου Λέαντρο ντί Μάγιο. Στὴν δικάσιμο τοῦ Ἰανουαρίου 1974 σκοπίμως δέν εμφανίζομαι στό δικαστήριο. "Ἐπρεπε νά εφαρμόσω τά τεχνάσματα, τά ὅποια ἔμαθα στὴν προπαγάνδα, πού ἐδίδασκα. Ἡ ἔφημερίς «Avanti» τσιμπά τό δόλωμα. Τὴν 29-1-1974 καυχησιολογεῖ: «Ὁ Ἕλληνα φασίστας δέν ἐνεφανίσθη στό δικαστήριο» (Il fascista greco non si e presentato) καί «ἔστειλε ἓνα γενικό τηλεγράφημα» (generico telegramma). Οἱ σοσιαλισταί πιστεύουν, ὅτι φοβούμαι νά μεταβῶ, στὴν Ἰταλίαν καί ὑποθέτουν, ὅτι δέν πρόκειται νά παρουσιασθῶ, στό δικαστήριο τόν ἐρχόμενο Μάρτιο, ὁπότε ὠρίσθη ἡ νέα δικάσιμος. Οἱ φίλοι μου στὴν Ἰταλία διαδίδουν, ὅτι πράγματι δέν πρόκειται νά πάω ἐκεῖ.

Ἐκ τῆς δίκης στό Μιλάνο («IL GIORNO»2-3-1974).

Μέχρι τό μεσημέρι της παραμονης της δίκης δέν ἤμουν στό Μιλᾶνο. Οἱ σοσιαλισταί ἐβεβαιώθησαν, ὅτι θ' απουσίασω. Αἰφνιδίως τό ἀπόγευμα φθάνω στό Μιλάνο μαζί μέ τόν Δενδρινό καί τόν διανοούμενο δημοσιογράφο Μινασιάν, ὁ ὁποῖος θά κατέθετε μάρτυς ὑπέρ ἐμοῦ, δπως καί ὁ Ἰταλός φίλος Μικέλε Ντί Μπέλλα, τους ὁποῖους πάντοτε θά εὐγνωμονῶ, διά τήν γενναίαν συμπαράστασίν των.

Ὁ δημοκρατικός τύπος κυριολεκτικῶς ἐξεπλάγη, μέ

τό θράσος μου νά μεταβώ στό Μιλάνο. Τό «δεξί χέρι» (braccio destro) τού Λαδά ήλθε καί ἤρχισε ἡ δίκη τού «Avanti» («Gazzeta del Sud» 2-3-1974). Ὁ Πλεύρης ἐπαρουσιάσθη στό δικαστήριο («Corriere della Sera»).

Ὅφείλω νά παραδεχθῶ, ὅτι τόσον ἡ Ἰταλική Ἀστυνομία, ὅσον καί ἡ Ἰταλική Δικαιοσύνη εἶναι ἄξια θαυμασμοῦ. Παντού μέ συνώδευαν Ἀστυνομικοί ἔνοπλοι καί μέ πολιτικά, πεζή καί μέ αὐτοκίνητα. "Ἡμουν ἀπλησίαστος. Οἱ Δικασταί καί ὁ Εἰσαγγελεὺς ἦσαν Δικασταί καί ὄχι ἀνθρώπακια. "Ενας Ἕλληνας, τόσον συκοφαντημένος ὡς ἐγώ. ἀντεμετώπιζα τό ἐπίσημο ὄργανο τού σοσιαλιστικοῦ κόμματος, πού τότε συμμετείχε στήν κυβέρνησι. Αἱ πιθανότητες λοιπόν ἦσαν ἐναντίον μου, πλὴν μιας: στήν Ἰταλία ἐλειτούργει Δικαιοσύνη!

Διά νά μή τά πολυλογώ τό δικαστήριο μέ ἤκουσε μέ προσοχή. Ἴσως νά τούς προεκάλεσε ἐντύπωσι τό γεγονός ἀκριβῶς, ὅτι ἓνας ἀπλός Ἕλληνας, ἐπίστευε. ὅτι θά εὐρη τό δίκαιόν του στήν Ἰταλία, διότι ἐνεπιστεύετο τήν Δικαιοσύνην της. Ἐξ ἀρχῆς διέψευσα κάθε παράνομον δραστηριότητά μου στήν Ἰταλία. Διέψευσα κάθε προσβλητικό χαρακτηρισμό, πού μοῦ ἔκαναν καί ἐζήτησα νά μάθω τά στοιχεῖα τους, διά νά τά ἀντικρούσω. Αὐτό ἦτο. Ὁ πρόεδρος Δρ. Ἀντωνίνο Κουζουμάνο ἀπεκάλυπτε τήν ἀλήθειαν μέ εὐστόχους ἐρωτήσεις. Προσεπάθησαν

*Με τόν διαπρεπή δικηγόρον τού Μιλάνου Λέαντρο Ντί Μάγιο
καί τόν Δενδρινό, στήν δίκη στό Μιλάνο.*

νά μέ συνδέσουν μέ τήν ἔκρηξιν βόμβας στήν «Piazza fontana». Ματαίως. Ἡ διαδικασία ἀπεδείκνυε. ὅτι δέν είχαν κάτι εἰς βάρος μου. Ἐφαίνετο ὅτι θά νικήσω. Τήν ἐπομένη 2 Μαρτίου 1974 τό «Avanti» ἀπεπειρᾶτο νά ἐπηρεάση τό δικαστήριον. "Ἐγραφε: «Ὁ Πλεύρης παριστάνει τό πρόβατο» (giocate a fare l' agnello) καί ἄλλα τέτοια. Δέν διεννοοῦντο, ὅτι θά ἔχαναν τήν δίκη. Τελικώς ἐξεδόθη ἡ ἀπόφασις. Οἱ σοσιαλισταί ἠττήθησαν. Ὁ Ἴταλικός τύπος ἐδημοσίευσε τήν 15ην Μαρτίου 1974 τήν εἰδουσι.π.χ. «La notte»: «Τό δικαστήριον δίδει δίκαιον στόν Πλεύρη: ἐδυσφημήσθη». «Liberta»: «Στήν δίκη Κώστα Πλεύρη κατεδικάσθη ὁ διευθυντής τού «Avanti» διά

δυσφήμισι». «Corriere della Sera»: «Τό δικαστήριο κατεδίκασε τόν διευθυντή τοῦ «Avanti» Φράνκο Γκεράρντι διά δυσφήμισι τοῦ Κώστα Πλεύρη». Τό «Avanti» ὑπεχρέωθη νά δημοσίευσῃ τήν ἴττα του, τήν σημασία της ὁποίας επεδίωξε νά μειώσῃ, διότι κατεδικάσθη εἰς χρηματικήν ποινήν (pena pecunaria). Πράγματι κατεδικάσθη νά μου καταβάλῃ 850.000 λιρέτες. Ἔτσι προέβλεπε ὁ νόμος. Τό σπουδαῖον ὅμως εἶναι, ὅτι τό δικαστήριον ἐδέχθη, ὅτι μέ ἐδυσφήμισαν μέ τά ψεῦδη πού ἐγραψαν. Τήν ἀπόφασιν ἐδημοσίευσε ἀκόμη καί ὁ «Ριζοσπάστης» (15-3-1975) μέ τήν διευκρίνισι ὅτι τάχα «μέ τήν βοήθεια τῶν Ἰταλῶν νεοφασιστῶν ὁ Πλεύρης κατόρθωσε νά κερδίσει ἐκείνη τήν δίκη».

"Ὅπως ἐδιαβάσατε ἐμήνυσα τό «Avanti» καί τό κατεδίκασα. Ἐγώ ἤμουν ὁ μηνυτής καί τό «Avanti» κατηγορούμενον. Καί τώρα σᾶς παρακαλώ προσέξατε πῶς παρουσιάζει τήν δίκη, πού ἐγώ ἔκανα ἐναντίον τοῦ «Avanti» ἢ «Βραδυνή» (26-2-1977). «Ὁ Πλεύρης κατηγορήθηκε ἀπό τίς Ἰταλικές ἀρχές ὅτι συμμετείχε σέ τρομοκρατικές ἐνέργειες στήν Ἰταλία. Ἀθωώθηκε ὁμως στήν δίκη πού ἐγινε στό Μιλάνο, ἐλλείψει στοιχείων κι' ἐπέστρεψε στήν Ἑλλάδα!» Ὑπογραφή: Γ. Τράγκας. Κρίμα.

Ἄφοῦ λοιπόν μέ κατηγορήσαν μέ διαφόρους συκοφαντίας, στό τέλος δικαστικῶς τούς ὑπεχρέωσα νά ἐπα-

νορθώσουν εγγράφως. Συγκεκριμένως ό Διευθυντής του «Avanti» μου έστειλε τήν ακόλουθον δήλωσίν του: «

ΦΡΑΝΚΟ ΓΚΕΡΑΡΝΤΙ
ΑΞΙΟΤΙΜΟΝ ΚΟΝ
ΚΩΣΤΑ ΠΛΕΥΡΗ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ 9
ΧΟΛΑΡΓΟΣ - ΑΘΗΝΑΙ

Διά τής παρούσης σας παρέχω τήν έξήγησιν όπι τά δύο άρθρα πού έδημοσιεύθησαν στό «'Αβάντι» τής 13 καί 14 Σεπτεμβρίου 1997 σιά πλαίσια μιας πολεμικής πολιτικής φύσεως περιείχαν έπίσης έκφράσεις προσβλητικής διά τό πρόσωπόν σας, όταν σας απέδωσαν τόν ρόλον κατασκόπου, πιθανού δολοφόνου, έμπνευστου άνατρεπτικῶν πράξεων όχι μόνον στήν Έλλάδα αλλά έπίσης καί στήν Ίταλία.

Τέτοιοι άδικαιολόγητοι χαρακτηρισμοί διέφυγον τόν διευθυντικόν έλεγχο. Έκφράζω διά τούτο τήν πλέον ζωηράν λύπη δι' αὐτήν τήν δυσάρεστο παρεκτροπή καί χαίρω πού μέ αὐτήν τήν δήλωσίν ή δικαστική διένεξις μπορεί νά διευθετηθῆ άξιοπρεπῶς.

Σᾶς στέλλω τούς χαιρετισμούς μου

Ρώμη 15 Ίουλίου 1977

ύπογραφή

FRANCO GERARDI

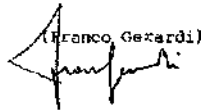
Preg.mo Sig.
KOSTAS PLEVRIΣ
THESSALONIKIS 9
CHOLARGOS (ATENE)

Con la presente Le dò atto che i due articoli pubblicati sull' "Avanti !" del 13 e 14 settembre 1972 oltre ad una polemica di natura politica, contengono anche espressioni offensive per la Sua persona allorchè Le si attribuisce il ruolo di spione, probabile assassino, di ispiratore di azioni eversive non solo in Grecia ma anche in Italia.

Tali attribuzioni ingiustificate sono sfuggite al controllo dirazionale. Formulo pertanto il piú vivo rammarico per lo spiacevole disagio lieto che con questo chiarimento la vertenza giudiziaria da Lei promossa possa essere onorevolmente composta.

Le porgo i miei saluti,

Roma, 15 luglio 1977

(Franco Gerardi)

Ἐνῶ μετὰ τὴν καταδίκη τοῦ «Avanti» τὰ παραμύθια ἐσταμάτησαν στὴν Ἰταλία συνεχίσθησαν στὴν Ἑλλάδα. Θ' ἀναφέρω δύο περιπτώσεις ἱστορικοῦ!

Τό 1975 κυκλοφορεῖ τό τρίτομον ἐργον του Σόλωνος Γρηγοριάδη «Ἱστορία της δικτατορίας». Ἐκεῖ μέσα (τόμος 2, σελ. 90 κ.ἔ.) ὁ «ἱστορικός» συγγραφεὺς γράφει:

«Ο άρχηγός τής "4ης Αυγούστου"

Από την αρχή τής δικτατορίας άρχισαν νά έρχονται στην Ελλάδα από την Ιταλία στοιχειά τής άκρας δεξιάς, προς τά όποια οί Έλληνικές άρχές έπεδείκνυαν μεγάλη άνοχή. Μεταξύ αυτών ήταν και ο Πίνο Ράουτι, πού ύπῆρξε ούσιαστικά ένας από τούς ύπαρχηγούς τού Κόμματος "Ιταλικό Κοινωνικό Κίνημα". Ο άνθρωπος αυτός πραγματοποίησε δύο μεγάλα ταξίδια τό καλοκαίρι τού 1967 και τόν Σεπτέμβριο τού 1968, και όπως κατέθεσε αργότερα σέ τακτικό άνακριτή τής Ρώμης είχε συχνές έπαφές μέ τόν Κωνσταντίνο Πλεύρη, τόν όποιο τού παρουσίασαν "ώς τόν πλέον έπιφανή ήγέτη τής μοναδικής πολιτικής ομάδος πού έχει τήν πρακτική δυνατότητα νά άσκή τήν δραστηριότητά της στην Ελλάδα και πού ονομάζεται "4η Αυγούστου".

Πράγματι, ύπῆρχε ή πολιτική όργάνωσις "4η Αυγούστου" πού ίδρύθηκε στό 1960, λειτουργούσε νόμιμα και είχε ιδεολογία ούσιαστικά φασιστική, όπως δείχνει και ο τίτλος της. Η δικτατορία δέν τήν έθιξε, μολονότι δέν φάνηκε νά τής δίνη ιδιαίτερη σημασία. Χρησιμοποίησε όμως ευρύτατα τόν ίδρυτή της Κώστα Πλεύρη.

Γεννημένος στην Αθήνα τό 1939, γιός γαλα-

κτοπώλη, ό Κ. Πλεύρης φοίτησε στην Πάντειο (1958-1962), σπούδασε στό Γαλλικό Ίνστιτούτο Κοινωνιολογίας και εγγραψε διάφορα βιβλία μέ πολιτικά θέματα και πρῖσμα άκρως έθνικιστικό.

Άμέσως μετά την 21η Άπριλίου, έμφανίσθηκε ως ιδιαίτερος γραμματεός του συνταγματάρχου Γιάννη Λαδά στό ύπουργείο Δημοσίας Τάξεως. Καί σύντομα διορίσθηκε καθηγητής Κοινωνιολογίας στή Σχολή Γενικής Μορφώσεως του Άρχηγείου Στρατού, καθώς και στίς Σχολές Άξιωματικών Άστυνομίας Πόλεων και Χωροφυλακής. Ταυτοχρόνως ήταν Σύμβουλος του Άρχηγείου Ένόπλων Δυνάμεων μέ άρμοδιότητα στον Ψυχολογικό Πόλεμο και άναμίχθηκε στην διοίκηση τής οργανώσεως των Άλκίμων.

Ό Πλεύρης έρχόταν σέ έπαφές μέ τους Ίταλούς νεοφασίστες και άργότερα έστάλη στην Ίταλία, όπου συνέχισε τίς έπαφές αυτές, δέν γνωρίζουμε όμως θετικά ποιός άκριβώς ήταν ό ρόλος του. Όπως δέν είναι γνωστή ακριβώς ή μορφή και ή έκταση τής δραστηριότητος του Έλληνικού στρατιωτικού καθεστώτος στην Ίταλία».

Άπό την τελευταία παράγραφο καταλαβαίνετε, όπι υστερα από μιά άτελείωτον σειρά παραμυθιών διά την

«δρασί» μου στην Ίταλία, οί δημοκράται κατέληξαν, στό συμπέρασμα ὅτι «δέν γνωρίζουμε ὅμως θετικά ποιός ἀκριβῶς ἦταν ὁ ρόλος του». Στή συνέχεια μεταφέρεται στό βιβλίο μία συνέντευξις μου στό περιοδικό «Panorama» τήν ὁποίαν ἀνεδημοσίευσαν τά «Ἐπίκαιρα» (3 Μαρτίου 1975). Τήν συνέντευξι αὐτή, τῆς ὁποίας ἀρνοῦμαι τό περιεχόμενο, ὅπως τό ἐπαρουσίασαν, μόνον ἕνας ἠλίθιος θά ἠδύνατο νά δώσῃ. Ἔστειλα μίαν ἐπιστολή στό «Panorama» καί μία στά «Ἐπίκαιρα» διαψεύδων ἐκείνην. Τά «Ἐπίκαιρα» (22 Μαΐου 1975) ἐδημοσίευσαν τήν διάψευσίν μου. Τό «Panorama» δέν γνωρίζω τί ἔκανε. Ὁ Σ. Γρηγοριάδης πάντως ὑποστηρίζει ὅτι δέν διεμαρτυρήθην στό Ἰταλικό περιοδικό: (ἐνθ. ἀνωτ. σελ. 100). Ἔχει λάθος. Ἡ συνέντευξις δέν ἀπεδόθη ἀκριβῶς. Προφανῶς διότι μερικοί ἀπέβλεπαν στό νά δημιουργήσουν προβλήματα μεταξύ ἐμοῦ καί στελεχῶν τοῦ Ἰταλικοῦ Κοινωνικοῦ Κινήματος (Movimento Sociale Italiano) τά ὅποια ἐφερόμουν νά ὑβρίζω καί νά παρουσιάζω ὡς ἀνίκανα καί φιλοχρήματα. Μιά ἀπλή ἀνάγνωσις τῆς συνεντεύξεως πείθει ὅτι ἐγώ δέν ἦτο ποτέ δυνατόν νά ἔλεγα τέτοιας ἀνοησίας (π.χ. ὄπλα κ.τ.λ.).

Στά «Ἰταλικά παραμῦθια» ὅπως μου ἀρέσει νά ονομάζω ὅλας τάς φανταστικές ιστορίας διά τήν συνωμοτική δράσι μου στην Ίταλία συνέβαλε καί ὁ Ἀγγλος Κρίς Γουντχάουζ, ὁ ὅποιος στό Βιβλίο του «Ἡ ἀνοδος

καί ἡ πτώση τῶν συνταγματαρχῶν» (ἐκδ. «Ἑλλ. Εὐρωεκδοτική», σελ. 96) γράφει:

«Κατά λογική ἀκολουθία, ὁ "ἑλληνο-χριστιανικός πολιτισμός" ἦταν εἶδος πρὸς ἐξαγωγή σε ἄλλες χώρες. Ἡπροσπάθεια ἀρχισε ἀπὸ τὴν Ἰταλία δπου ἡ χούντα ἀπόκτησε στενές σχέσεις μετὸ νεοφασιστικό κίνημα. ὉΚ. Πλεύρης, ἀρχηγὸς τοῦ Κινήματος τῆς Τετάρτης Αυγούστου, ποὺ ἰδρύθηκε μετὸ στόχο νὰ ἐπιβάλλει μιὰ δικτατορία ἀνάλογη μετ' ἐκείνη τοῦ Μεταξά, ἐγινε ἰδιαίτερος γραμματέας τοῦ Λαδᾶ ὅταν αὐτὸς κατεῖχε τὴ θέση τοῦ Γενικοῦ Γραμματέα ὑπουργείου Δημοσίας Τάξεως. Ὁἴδιος εἶχε στενὴ ἐπαφὴ καὶ μετὸν Πίνο Ράουτι, ἡγετικὸστέλεχος τοῦ Ἰταλικῦ Κοινωνικοῦ Κινήματος (MSI), τῆς μετενσάρκωσης τοῦ Φασιστικοῦ Κόμματος. ὉΡάουτι ἔκανε ἐπανειλημμένως ἐπισκέψεις στὴν Ἀθήνα, καὶ ὁ Πλεύρης τὸν ἐπισκεπτόταν στὴν Ρώμη. Τελικῶς οἱ δραστηριότητες τῆς χούντας ὀδήγησανσὲ διπλωματικά διαβήματα τῆς Ἰταλικῆς κυβέρνησης».

Κατὰ τὴν διάρκεια τῶν πολιτικῶν ἀγώνων μου συνῶς ὑπεχρεώθην νὰ προσφύγω στὴν Δικαιοσύνην. Ὅταν οἱ ἀντίπαλοι δέν μετεχειρίζοντο ἐναντίον μου πο-

λιτικά μέσα αγώνος δέν ειχα ἄλλη ἐπιλογήν. Εἰς αὐτάς τὰς περιπτώσεις ὕβρεων καί συκοφαντιῶν ἐπρεπε νά ἀντιδράσω, διότι ἄλλοιῶς θά ἔθεωρεῖτο, ὅτι αἱ συκοφαντικά κατηγορίαι εἰς βᾶρος μου εὐσταθοῦν. Δέν μέ διέκρινε ὅμως δικομανία. Ἐάν μου ἐζήτουν συγγνώμην ἔλγηε τό θέμα. Ἐπειδή ἐγνώριζα τήν δύναμιν τῶν παρασκηνίων μου ἦτο ἀρκετή μία ἐπιστολή, διά νά ἀνακαλέσω τήν μήνυσιν. Ἐπί παραδείγματι στά «Νέα» (18-7-1975) διαβάσομεν:

«ΑΠΕΣΥΡΘΗ ΜΗΝΥΣΗ ΚΑΤΑ ΤΩΝ "ΝΕΩΝ"»

Ἐγινε χθές στό 1ο Τριμελές Πλημμελειοδικεῖο ἡ δίκη τῶν "Νέων" κατόπιν μηνύσεως τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς γνωστῆς οργανώσεως "4ης Αὐγούστου" κ. Κ. Πλεύρη γιά τό δημοσίευμα τῆς 21ης Σεπτεμβρίου ὑπό τόν τίτλο "Μερικές ἀδιάκριτες ἐρωτήσεις στόν Ἀρχηγό τῶν 4αυγουσιανῶν" κ.λ.π. "Ὑστερα ἀπό δήλωση τῶν ὑπευθύνων τῆς ἐφημερίδος ὅτι δέν εἶχαν οὔτε ἔχουν τήν πρόθεση νά θίξουν τήν τιμή καί τήν προσωπικότητά του, ὁ μηνυτής ἀνεκάλεσε τήν μήνυσή του».

Διά τὰς σχέσεις Ἰταλῶν νεοφασιστῶν καί Χούντας διεξήχθη στήν Ἰταλία μία ἐρευνα δπου ἀνεφέροντο «τά συχνά ταξίδια στήν Ἰταλία στελεχῶν τοῦ κινήματος 4ης

Αύγουστου» (τό ὀρθόν κόμμα κι' ὄχι κίνημα) καί δι' ἐμέ ονομαστικῶς. Τώρα τί εἶδους ἔρευνα ἦτο αὐτή, δίχως νά καλέσουν τοὺς ἐμπλεκομένους, ποιὸς ξέρει; Πράγματι εἶναι παράξενον νά μέ ἀναφέρουν ονομαστικῶς, νά ὀμιλοῦν περί ἐμοῦ, χωρίς ποτέ νά μέ ερωτήσουν κάτι. Ἡ ἔρευνα ὑπῆρξε μονομερής. Συνεπῶς ἀναξιόπιστος.

Διεξήχθη ἐπίσης καί δικαστικὴ ἔρευνα, στήν ὁποίαν δέν ἐκλήθη, διότι προφανῶς δέν προέκυψαν στοιχεῖα, πού νά ἐπέβαλαν νά κληθῶ. Ἡ δικαστικὴ αὐτὴ ἔρευνα ἠσχολεῖτο μέ τό ἄν οἱ "Ἕλληνες Συν/ρχαί ἐπεδίωξαν νά ἀποσταθεροποιήσουν τήν δημοκρατίαν στήν Ἰταλίαν. Ἡ ἔρευνα αὐτὴ συνεχίζεται ἐπὶ 38 ἔτη! Ἐπίσης μετά τήν αὐτοανατροπὴν τοῦ Στρατιωτικοῦ καθεστώτος τὰ ἐπανελθόντα κόμματα εἶχαν κάθε συμφέρον νά ἀποκαλύψουν δραστηριότητα τῆς Χούντας στήν Ἰταλία. Τώρα πλέον ἡ ΚΥΠ ἦτο δική τους καί ὄλοι οἱ φάκελλοι καί αἱ μαρτυρίαι προσώπων στήν διάθεσίν τους. Ὁ Στρατηγός Καλαμάκης Ἀρχηγός τῆς ΚΥΠ ἐξήτασε τό θέμα καί διεπίστωσε, ὅτι ἡ Χούντα οὐδέποτε ἐνδιεφέρθη (δυστυχῶς) νά ἀνατρέψῃ τήν δημοκρατίαν στήν Ἰταλίαν καί ὅτι στόν Κώστα Πλεύρη οὐδέποτε ἀνετέθη κάποια ἀποστολή στήν Ἰταλία. Ἐπειδή τὰ συμπεράσματα ἦσαν ἀρνητικά δημοκρατικώτατα τὰ ἀπεσιώπησαν.

Ἐν τούτοις μερικοὶ δέν τό βάζουν κάτω. Ἀκόμη καί τώρα ἐπιμένουν. Ἀναφέρω τήν περίπτωσιν τοῦ Κλεισί-

κα, ό όποϊός στό βιβλίον του «*Τό Έλληνικό φοιτητικό κίνημα καί ό άντιδημοκρατικός άγώνας στην Ίταλία*» πού έκυκλοφόρησε τό 2000 καί καθυστερημένως περιέχει «γεγονότα» τοϋ 1969! Προσωπικώς μέ κατηγορεϊ ώς πράκτορα της CIA πού είχα σχέσιν μέ Ίταλούς νεοφασίστας τρομοκράτας, κ.τ.λ. Στοιχεία; οϋδέν. Άποδείξεις; οϋδεμία. Υπεχρεώθην λοιπόν νά άσκήσω άγωγήν έναντίον του καί έναντίον τοϋ έκδότου. Έκέρδισα πρωτοδικώς, έκέρδισα έφετειακώς καί στό τέλος έκλεισα τήν υπόθεσιν, άφοϋ μέ έπιστολάς των οί έναγόμενοι άνεγνώρισαν, ότι αί πληροφορίαι των δέν ευσταθούν καί τούς έπñρα καί μίαν μικράν χρηματικήν άποζημίωσιν, έτσι διά νά πονέσουν λιγάκι.

Καί διά νά τελειώνωμεν. Κυρίως άπό τό 1972 μέχρι τό 1974 ή Ίταλική δημοσιογραφία μέ παρουσιάζει μέ διάφορα έπίθετα, πού θυμίζουν μυθιστορήματα κατασκοπείας. Έπέρασα μάλιστα δλας τάς βαθμίδας εξελίξεως δι' ένα πράκτορα π.χ. κατά καιρούς ύπñρξα: «*κατάσκοπος*» («*Momento Sera*» 2-3-74), «*ύπεύθυνος Κ.Υ.Π. για Ίταλία*» («*Paese Sera*» 9-2-74), «*πράκτωρ μυστικών ύπηρεσιών*» («*Stampa Sera*» 14-1-74), «*μυστηριώδης πράκτωρ άντικατασκοπείας*» («*Epoca*» 3-6-73), «*διαβόητος μυστικός πράκτωρ*» («*Avanti*» 17-2-73), «*διευθυντής ύπηρεσιών κατασκοπείας*» («*L' unita*» 24-11-72), «007»

(«Corriere della Sera» 20-30-74), «*Ἀρχηγόςτῆς Κ.Υ.Π.*» («Corriere della Sera» 29-8-72), «*μέγας προβοκάτορας*» («L' unita» 29-1-74), «*γκρίζα προσωπικότης*» («Espresso» 3-12-72), «*οργανωτής συνωμοσιών*» («Tempo» 14-73), «*θεωρητικός ανατροπῆς*» («L' unita» 17-2-73) κ.τ.λ. Ἐπόμενον λοιπόν ἴτο μετά ἀπό ὄλας αὐτάς τὰς διακρίσεις νά τιμηθῶ καί μέ τόν τίτλον τοῦ «*Μαίτρ τῆς κατασκοπείας*» («New York Times» 24-2-72).

"Οταν διαβάζω στό ἀρχεῖο μου τὰ ἀρθρα, πού ἀναλύουν τήν «δράσι» μου αισθάνομαι, ὅτι ἵπαμαι στόν ἀστερισμόν τῆς φαντασίας.

Περίπου τὰ ἴδια συνέβαιναν στήν Γερμανία, Ἄγγλία, Γαλλία καί ἄλλοῦ. Οἱ δημοσιογράφοι ἐκείνων τών χωρῶν ἦσαν μυθομανεῖς ἢ ἐσκεμμένοι ψευταί, ὅπως οἱ ἰδιοί μας.

Ἄμεσως μετά τήν πῶσιν τοῦ Στρατιωτικοῦ Καθεστῶτος ὑπέθεσα, ὅτι θά ἠσύχαζαν οἱ δημοσιογράφοι. Εἶχα λάθος. Ἀπό τόν Σεπτέμβριον 1974, μέχρι τόν Σεπτέμβριον τοῦ 1975 ἐξηκολούθουν ἀδιακόπως αἱ ἐφημερίδες νά γράφουν ἐναντίον μου. Τὰς ὑπεκίνει ὁ ἐβραιοσιωνισμός, μέ ὑποβολιμαίας ψευδοπληροφορίας.

Ἐνόμιζαν ὅτι ἐξ αἰτίας τῆς φυλακίσεώς μου στό ΕΑΤ/ΕΣΑ θά ἦμουν ταλαιπωρημένος ψυχικῶς καί σωματικῶς, ὥστε εὐκόλως θά τὰ ἐβάζα κάτω. Ἐπί πλέον ἀντιμετώπιζα πρόβλημα οικονομικῆς ἐπιβιώσεως, ἄρα

θά τούς ἤμουν εὐκολον θυ̃μα. Ἔκαναν τό σφάλμα νά βασίζωνται στήν δική μου ἀδυναμία, τήν ὁποίαν ἐθεώρουν βεβαία. Τούς ἦτο ἀδιανόητον νά σκεφθοῦν, ὅτι ἡ ἰδεολογική πίστις μου ἀπειτέλει δι' ἐμέ ἀνεξάντλητον δεξαμενήν ἠθικῆς ἰσχύος. Τό μῖσος, ἡ κακοήθεια καί ἡ ψευδολογία τῶν διώγκωναν τήν ψυχικήν μου δύναμιν καί ἀντοχήν.

Ἄπεσταλμένος του «L' espresso» μοῦ παίρνει συνέντευξι στήν οἰκίαν μου, τήν ὁποίαν ἀνεδημοσίευσε τό «Βῆμα» (27-9-1974) δπου ἐδιάβασα πράγματα, πού οὐδέποτε εἶπα. Ἄλλά εἶχα συνηθίσει στήν παραποίησι τῶν λεγομένων μου, ἀπό τούς δημοκρατικούς δημοσιογράφους. Διαβάζων τήν συνέντευξίν μου ἔμαθα, ὅτι ὁ Ἰωαννίδης, μέ συνέλαβε «γιά συνωμοσία κατά του κράτους»! ὅτι εἶχα «ἐκπαιδεύσει τούς Ἰταλούς φασίστες», ὅτι ὀργάνωσα στήν Κέρκυρα στρατόπεδον «στρατιωτικῆς ἐκπαιδεύσεως Ἰταλῶν φασιστῶν μέ θεωρητικά καί πρακτικά μαθήματα γιά σαμποτάζ»! Ὅλας αὐτάς τάς φαντασιώσεις, τάς διέδιδαν σκοπίμως οἱ ἐβραιοσιωνισταί, διά νά ἐμπλακῶ εἰς ἀνακρίσεις, δίκας, φυλακίσεις κ.τ.λ. ὥστε νά μή αγωνισθῶ ἰδεολογικῶς. Ἐπεδίωκαν νά μέ ἐξουδετερώσουν, μέχρις ἐξουθενώσεως. Τά παραμύθια περί βοηθείας τῶν φασιστῶν, ἀπό ἐμέ ἐπανελάβε στό ἀνωτέρω δημοσίευμα καί ὁ ἥρωας (!) τῆς «ἀντίστασης» Παναγούλης, ὁ ὅποιος δέν περιορίσθη

στους Ίταλούς φασίστες, αλλά έπεξετάθη είπών, όπι είχα «τήν δυνατότητα νά βοηθώ τούς φασίστες άλλων χωρών». Μετά από όλα αυτά ό δημοσιογράφος τού «L' Espresso» μέ έχαρακτήρισε «καλό συνωμότη» προσέθεσε έπίσης κι' άλλους χαρακτηρισμούς μου, πού όμως είναι άληθεις, όπως «άριστος παίκτης σκακιού, δεινός κολυμβητής, άκούραστος συγγραφέυς».

Έπί ένα χρόνο σχεδόν καθημερινώς άνεκαλύπτοντο συνωμοσίαι, πού είχα κάνει ή έσχεδιάζα νά κάνω. Στο Μόναχο έμενα στό ξενοδοχείο «Τέσσαρες Έποχαι» πού μόλις έφθασα μέ έπερίμεναν έμφανεϊς μυστικοί άστυνομικοί. Στο Παρίσι όπου έφιλοξενήθην, είς φίλον μου στην όδό Κεπλέρ έβλέπαμε ιδιωτικά αυτοκίνητα, μέ προφανώς πράκτορας ύπηρεσιών κ.τ.λ. Στην Ίταλία πλέον ήμουν ό ύπ' αριθμ. 1 κίνδυνος άνατροπής τής δημοκρατίας! Έπρεπε λοιπόν νά άποκαλυφθώ, διά νά καταγγελθούν τά φοβερά σχέδιά μου. Τό έργον άνειτέθη. στην διάσημον δημοσιογράφον Όριάννα Φαλλάτσι, ή οποία ήλθε επί τούτου είς Άθήνας, όπου συνηντήθημεν δύο φορές, μία στό «Χίλτον» καί μία στό διαμερίσμα μου στόν Χολαργό, πού τό προήγαγε είς «μίαν πλουσίαν οίκίαν» (in una casa ricca).

Στήν μεγάλη ιταλική έπιθεώρησι «Il tempo» (10-9-1975) έδημοσίευσε τήν συνέντευξίν μου, υπό τόν τε-

ράσιον τίτλον: «*SIFARA IL COLPO DI STATO IN ITALIA?*» δηλ.: «Θά γίνη πραξικόπημα στήν Ἰταλία;» καί ὑπότιτος «*intervista con Kostas Pievris l' uomo che teneva i legami con i fascisti italiani*» δηλ.: «Συνέντευξις μέ τόν Κώστα Πλεύρη, τόν ἀνθρωπο πού διειτῆρει τούς δεσμούς μέ τούς Ἰταλούς φασίστας».

Καί ἐδῶ παρεποιήθησαν τά λεγόμενά μου ἤ καί τό χειρότερον ἐγράφησαν ἀπόψεις, πού δέν τάς ἀνέφερα. Δέν πειράζει. Ἡ Φαλλάτσι ἔσταζε μίσος ἐναντίον μου. "Όλα ὅσα ἔκανα, ὅλα ὅσα ἔλεγα, ὅλα ὅσα ἤμουν, ἦσαν ἀπαίσια, φρικτά. Μέχρι καί τόν τρόπον ἐνδύσεώς μου κατηγόρησε. Κατά τήν διάρκειαν τῆς συνομιλίας μου τήν ἔβαλα ἐπίτηδες νά καθήση ἀπέναντι ενός εὐμεγέθους πίνακος ζωγραφικῆς τοῦ Νικολαΐδη, πού ἀπεικόνιζε ἐπίθεσιν Ἑλλήνων Στρατιωτῶν κατά Ἰταλῶν, τούς ὁποίους ἐλόγχιζαν καί τούς εἶχαν κυριεύσει τήν σημαία. Εἶχε κιτρινίσει ἀπό τήν κακίαν τῆς. Ἐγώ ἀπαθῆς προσεπάθουν νά ἐντοπίσω κάτι γυναικεῖο ἐπάνω τῆς. Ματαίως. Δέν εἶχε στήθος, οὔτε ἰχνος θηλυκότητος. Εἰλικρινῶς ἀπορῶ πῶς ὁ Παναγούλης τήν συνώδευε δημοσίως ὡς ἀγαπημένην του.

Μολονότι τήν ἀπέρριψα ὡς γυναῖκα συνωμίλησα ἐπί δίωρον μαζί τῆς καί μετά ἤπια ἓνα «vomex» διά τό στόμαχί μου.

Στά Ἰταλικά παραμύθια προσθέτω καί τά Λιβυκά,

ἀφοῦ οἱ κύριοι δημοσιογράφοι ἀνεκάλυψαν, ὅτι στέλλω νέους πού ἐκπαιδεύονται στήν Λιβύη ὡς «κομμάντος»! κι' ἄλλα ψεύδη κι' ἄλλα γελοία.

Ἡ ἀλήθεια μέ δύο λόγια εἶναι ἡ ἐξῆς:

Τήν 1ην Σεπτεμβρίου 1969 ὁ Ἄντ/ρχης Μουαμάρ Καντάφι ἠγούμενος ὁμάδος νέων Ἀξιωματικῶν ἀνατρέπει τόν Βασιλέα Ἰντρίς, πού παρεθέριζε μέ τήν θαλαμηγόν του, στά Καμμένα Βούρλα. Τήν ἡμέρα ἐκείνη **ἐμάθαμε** στό ὑπουργεῖον ἀμέσως τά νέα καί εἰσηγήθη νά διακόψωμεν τάς τηλεπικοινωνίας τοῦ Ἰντρίς, διότι μᾶς συνέφερε νά ἐπικρατήσῃ ὁ Καντάφι. Μία ἄλλη Στρατιωτική Ἐπανάσταση ἦτο εὐπρόσδεκτος. Πράγματι ἡ εἰσήγησίς μου ἐγένετο δεκτή. Ἄργότερον, ὅταν ὁ Καντάφι ἐπληροφορήθη τά συμβάντα **μέ** ἐκάλεσε στήν Λιβύην καί συνηντήθη μαζί του, στήν Τρίπολιν.

Αἱ ἰδέαι τοῦ Καντάφι διευπλώθησαν στό βιβλίον του «*Πράσινο βιβλίο*» (Ἑλλ. ἔκδ. 1982) καί εἶναι σαφεῖς. Συγκεκριμένως ἐκεῖ διαβάζομεν (σελ. 6 κ.ξ.) περί δημοκρατίας τά ἀκόλουθα, στά ὅποια συμφωνῶ ἀπολύτως: «*Οἱ πιο τυραννικές δικτατορίες πού γνώρισε ὁ κόσμος ὑπῆρξαν κάτω ἀπό τήν σκιά τῶν κοινοβουλίων... Τό κόμμα εἶναι ἡ σύγχρονη δικτατορία. Εἶναι τό σύγχρονο δικτατορικό ὄργανο διακυβέρνησης. Τό κόμμα εἶναι ἡ ἐξουσία ἑνός τμήματος πάνω στό σύνολο... τά κόμματα μποροῦν νά ἐξαγοραστοῦν ἢ νά δωροδοκηθοῦν εἴτε*

Φωτογραφία με τόν Καντάφι, τόν Σεπτέμβριον 1970.

άπό τό έσωτερικό ή τό έξωτερικό... ό λαός στέκεται σιωπηλός σέ μακριές ούρές γιά νά ρίξει τίς ψήφους του στίς κάλπες μέ τόν Ίδιο τρόπο πού ρίχνει άλλα χαρτιά στό σκουπιδοτενεκέ».

Κάποια φωτογραφία μου, μέ τόν Καντάφι τό 1970 έδημοσιεύθη στήν έφημερίδα «'Απογευματινή» (14 Μαρτίου 1975), στήν «Βραδυνή» (12 Μαρτίου 1977) καί στό Ίταλικό περιοδικό «L' Europeo» (19 Αύγουστου 1980) κάθε φορά, μέ διαφορετικό ύπότιτλο, αναλόγως, πρós τás έπιδιώξεις τών δημοσιογράφων.

Ή έπαναστατικότητα του Καντάφι είναι αναμφισβήτητος. "Αν οί 'Αξιωματικοί τής 21ης 'Απριλίου διέθεταν

κανταφική νοοτροπία θά ἦσαν ἀκόμη στήν ἐξουσία κι' ὄλοι οἱ παλαιοκομματικοί βρυκόλακες θά τριγύριζαν στό ἐξωτερικό.

Διά ἄλλους συνεργάζομαι μέ τήν Λιβύη καί διά ἄλλους ἔχω ἀποκηρυχθῆ ἀπό τήν Λιβύη. Κάποτε ἐδιάβασα στήν «Βραδυνή» (12 Μαρτίου 1977) ὅτι «*μέ ἐπίσημο τρόπο ἢ πρεσβεία τῆς Λιβύης στήν Ἀθήνα τόν (Κώστα Πλεύρη) ἀπεκήρυξε καί τόνισε, ὅτι οὐδέποτε ἢ Λιβύη θά ἠθελε σχέσεις μαζί του*». Ἄπ' ὅσον γνωρίζω ἢ πρεσβεία τῆς Λιβύης οὐδέποτε ἀπεκήρυξε οὐδένα Ἕλληνα. Συνεπώς οὔτε ἐμέ καί μάλιστα ἐπισήμως. Ἄπεναντίας γνωρίζω μίαν ἐπίσημον ἀνακοίνωσιν τῆς Λιβυκῆς πρεσβείας, πού ζητεῖ ἀπό τούς δημοσιογράφους νά εἶναι ἀκριβεῖς καί προσεκτικοί (Τί αἰσιοδοξία!): «*Ἡ πρεσβεία ἐπιθυμεῖ νά ζητήσῃ ἀπό τούς Ἑλληνας δημοσιογράφους νά εἶναι περισσότερο ἀκριβεῖς καί προσεκτικοί, ὡς πρός τήν δημοσίευσιν πληροφοριῶν αἱ ὁποῖαι στρέφονται ἐναντίον φίλων τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ*» («Ἐλ. Κόσμος» 6 Ἀπριλίου 1975). Ὁ Γ. Τράγκας πού υπεστήριξε τά ψεύδη περί ἐπισήμου ἀποκηρύξεώς μου, ἀπό τήν Λιβύη καί πού μέ ἀπεκάλεσε «*Ἡ Λερναία Ὑδρα τοῦ νεοφασισμού Κώστας Πλεύρης - ὁ επαναστάτης τῆς βανίλιας*» («Βραδυνή» 12 Μαρτίου 1977) δέν ξέρω τί ἠθελε μέ αὐτό τό ψεύδος καί τās ειρωνείας νά ἐπιτύχῃ.

Ἐξ αιτίας τῆς ἀνευθύνου, ἀλλά κατευθυνομένης δη-

μοσιότητα των νομιζομένων σχέσεών μου, με την Λιβύη προεκάλεσα τό ενδιαφέρον μυστικών υπηρεσιών, Ἑλληνικῶν καί ξένων.

Οἱ Ἑβραῖοι διέδιδαν, ὅτι εἶμαι πράκτωρ τοῦ Καντάφι, συνωμοτώ καί τά λοιπά γνωστά. Ὁ τέως Ἀρχηγός τῆς ΚΥΠ Στρατηγός Φέτσης μέ «ἐψάρευε»: *«τί κάνουν οἱ φίλοι σας οἱ Λίβυοι;»* Κατά καιρούς μέ ἐπεσκέπτοντο οἱ Λίβυοι πρεσβευταί, διότι συνεδεόμεθα προσωπικῶς. Εἶναι γνωστόν, ὅτι μέ τόν πρεσβευτή Ὁμάρ Ἐλ Τζελάϊνι ἐπαίξα συχνά σκάκι. Ἦρχειο στό γραφεῖο μου στήν ὁδό Σκουφά 81, ἐκλειδωνόμεθα μέσα καί ἐπαίξαμε σκάκι. Ἀπό κάτω ἐστάθμευε τό αὐτοκίνητο τῆς πρεσβείας μέ τόν ὀδηγό του Σταύρο, πού ἐπερίμενε ὑπομονητικῶς. Οἱ «ἐνδιαφερόμενοι» οἱ ὁποῖοι παρηκολούθουν τόν Λίβυο πρεσβευτή δέν ἐγνώριζαν, ὅτι ἐμεῖς ἐπάνω ἐπαίξαμε σκάκι καί ποῖος ξέρει τί ὑποθέσεις θά ἔκαναν, πού ὁ πρεσβευτής τῆς Λιβύης μένει μαζί μου τόσο χρόνο. Συνωμοσίαι, συζητήσεις, σχέδια κ.τ.λ. θά ἐφαντάζοντο, ἐνῶ ἐμεῖς ἀπλούστατα ἐπαίξαμε σκάκι. Τοῦλάχιστον δέν μπορούν νά ἀντιληφθοῦν, ὅτι μία συνωμοσία δέν ὀργανώνεται ἐπί πέντε χρόνια σχεδόν κάθε μέρα στό γραφεῖο μου; Τί στό **καλό**. Τό σύμπαν ἐπεδιώκαμε νά ἀνατρέψωμεν; Ἡ ὕπαρξις προσωπικῶν σχέσεων δέν συνδέεται μέ πολιτικᾶς συνωμοσίας, οὔτε μέ ὀργανώσεις τρομοκρατικῶν σχεδίων.

“Όλοι αὶ ψεύτικαι ἱστορίαι, διὰ τὰς σχέσεις μου μέ τούς Λιβύους ἀπέβλεπαν καί στήν δυσφήμισή μου, ὅτι δήθεν ἔπαιρνα χρήματα, ἀπό τόν Καντάφι. Τό «L’ espresso» (22 Σεπτεμβρίου 1974) πιθανολογεί, ὅτι ἡ Λιβύη μέ χρηματοδοτεῖ. Γράφει *«ένα μέρος τῶν χρημάτων πού διαθέτει ὁ Καντάφι μπορεῖ νά κατέληξε σης τσέπες τῆς 4ης Αὐγούστου»* («puo essere finita nelle tasche del 4 Agosto»). Ἡ «Βραδυνή» (12 Μαρτίου 1977) μᾶς πληροφορεῖ ὅτι *«ὁ Πλεύρης εἶχε στρέψει τό ἐνδιαφέρον του πρὸς τόν ἠγέτη τῆς Λιβύης Καντάφι ἀπό τόν ὁποῖον περίμενε οικονομική βοήθεια γιά νά κατέβη στίς ἐκλογές»*.

Μεταξύ τῶν λαθῶν μου θά συγκαταλέξω καί τό ὅτι οὐδέποτε ἐζήτησα οικονομική ἐνίσχυσι, ἀπό τήν Λιβύη. Μολαταῦτα οἱ ἀντίπαλοί μου πάντοτε ὑπέθεταν, ὅτι συναλλάσσομαι οικονομικῶς μέ τούς Λιβύους. Διέδιδαν, ὅτι κερδίζω ἑκατομμύρια, πού δυστυχῶς ἦτο ἀνακριβές. Τό καλό ὅμως εἶναι, ὅτι τά ἔλεγαν καί στούς Λιβύους. *«Ὁ Πλεύρης σᾶς ὑποστηρίζει, ἐπειδή κερδίζει χρήματα ἀπό τίς δουλειές πού πραγματοποιεῖ μαζί σας»*. Οἱ Λίβυοι ὅμως ἐγνώριζαν, ὅτι αὐτό δέν ἦτο ἀληθές.

Περαίνων τό κεφάλαιον τῶν ἰταλικῶν παραμυθίων θά ἀναφέρω μίαν ἀλήθειαν, πού σκοπίμως ἀποκρύπτουν οἱ δημοκράται μας. Τήν 16ην Ἀπριλίου 1973 οἱ κομμουνισταί ἐπυρπόλησαν τήν οἰκίαν τοῦ ἐθνικιστοῦ Ματέι. Τό ἀποτέλεσμα ἦτο νά καοῦν τά δύο μικρά παι-

διά του! Τήν 28ην Φεβρουαρίου 1975 ἐδικάζετο ὁ κομμουνιστής Λόλο κατηγορούμενος, διά τόν ἔμπρησμόν. Πλησίον τών δικαστηρίων οἱ κομμουνισταί ἐδολοφόνησαν τόν "Ἕλληνα φοιτητή ιατρικῆς Μιχαήλ Μάντακα, μόλις 22 χρονών, διότι ἦτο «οπαδός τοῦ Πλεύρη καί μέλος τῆς φασιστικῆς Φουάν» («Αὔγή» 2-3-1975).

10. ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΑΙ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΙ δέν έκαναν τήν Έπανάστασιν διά νά διορθώσουν τόν κοινοβουλευτισμόν, αλλά διά νά τόν καταργήσουν, διά παντός καί νά έπιβάλουν ένα Έθνικό Καθεστώς. Μέ τόν καιρό καί από τας νέας γενεάς θά έδημιούργουν μίαν νέαν πολιτικήν τάξιν, μέ έθνικόν συνείδησιν. Στήν ηγήτιδα αύτήν τάξιν φυσικά θά συμμετείχαν Άξιωματικοί, διότι αύτοί άπετέλουν έγγύησιν έθνικῆς ιδεολογίας. Οί παλαιοκομματικοί θά παρεμερίζοντο όριστικῶς, μέχρις ότου ό λαός τούς λησμονήσῃ καί άφοῦ άποδειχθῆ, ότι δέν χρειάζονται, διά νά κυβερνηθῆ ή Έλλάς.

Η Έπανάστασις τῆς 21ης Άπριλίου προεπαναστατικῶς συνεφώνουν οί πρωτεργάται τους, ότι θά άπετέ-

λει μόνιμον καθεστώς καί δέν θά ἦτο παροδικό, πού ἤλθε, διά νά τακτοποιήσῃ τόν δημόσιον βίον καί μετά θά ἀπεσύρετο καί θά παρέδιδε τήν ἐξουσίαν, στούς ὑπαιτίους, πού ὠδήγουν τήν Ἑλλάδα, πρὸς κρημόν.

Νά λάβετε ὑπ' ὄψιν, ὅτι ὅλοι οἱ Ἐπαναστάται Ἀξιωματικοί δέν προήρχοντο, ἀπό τήν πλουτοδημοκρατίαν, πού μέχρι τῆς 21ης Ἀπριλίου 1967 ἤλεγχε τήν πολιτικήν ζωὴν τῆς χώρας, μέσω τῶν κομμάτων καί τῶν διεφθαρμένων πολιτικάντηδων. Κατά βάσιν οἱ Ἐπαναστάται Ἀξιωματικοί εἶχαν λαϊκὴν προέλευσιν, κυρίως ἀπὸ ἐργαζομένους γονεῖς καί ἀγρότας. Συνεπῶς εὕρισκοντο πλησίον τῶν λαϊκῶν στρωμάτων καί ἐγνώριζαν τὰ καθημερινὰ προβλήματα τοῦ λαοῦ. Ταυτοχρόνως ὡς πολεμισταὶ Ἀξιωματικοί διέθεταν ἠύξημένην εὐαισθησίαν στὰ ἐθνικὰ θέματα. Τό "Ἔθνος δι' ἐκείνους συμβολίζει ὑπερτάτην ἀξίαν. ὑπὲρ τῆς ὁποίας ἠγωνίσθησαν, στὰ πεδία τῶν μαχῶν. Ἀντιθέτως οἱ πολιτικάντηδες δέν ἐφημίζοντο, διά τήν προσήλωσίν των. πρὸς τὰ ἰδανικά τοῦ Ἔθνους. Τὰ κόμματα δέν ἐνδιέφεροντο, διά τήν Ἑλλάδα, ἀλλὰ διά τήν δημοκρατίαν, ἡ ὁποία ἱκανοποιεῖ τὰς προσωπικὰς των φιλοδοξίας καί τοὺς πλουτίζει.

Γενικῶς μέ τέτοιας ἀντιλήψεις ὀργανώθησαν καί ἐπανεστάτησαν. Ὡς Στρατιωτικοί ἀντελαμβάνοντο τήν σπουδαιότητα τοῦ Ἀρχηγοῦ. Ὁμοφώνως ἐπέλεξαν Ἀρχηγόν τους τόν Συν/ρχην Γ. Παπαδόπουλον καί εἶναι

*Ὁ Συν/ρχης Λαδάς στὸν Μυστρά, μαζί μέ τόν Μητροπολίτη Σπάρτης.
Διακρίνομαι ἀριστερά του.*

πρός τιμήν τοῦ Παττακοῦ, ὁ ὅποιος καίτοι Ταξίαρχος ἐτέθη προθύμως, ὑπό τὰς διαταγὰς Συν/ρχου.

Ὁ Παπαδόπουλος μέ εὐφυεῖς κινήσεις ἐπέτυχε νά καταλάβῃ τήν ἐξουσίαν. Στό κατόρθωμα αὐτό συνέβαλαν ὅλοι οἱ συνεργάται του, οἱ ὅποιοι οὐσιαστικῶς συνεκρότουν τό Ἐπιτελεῖον καί τούς δυναμικούς βραχίονάς του. Εἶναι ἀληθές, ὅτι οἱ 15 τῆς Ἐπαναστατικῆς Ἐπιτροπῆς συνεσκέπτοντο συχνῶς, διετύπωναν τὰς γνώμας των ἐλευθέρως καί ὁ Παπαδόπουλος ἐπαίρνε τήν ἀπόφασιν, τήν ὁποίαν ἐξετέλουν κι' ὅσοι πρὶν εἶχαν ἀντίθετον γνώμην. Πρόκειται περί ἐφαρμογῆς τοῦ λεγομένου στήν πολιτικὴν κοινωνιολογίαν «Ἀξιώματος τοῦ Ἀρχηγοῦ». Ὁ Παπαδόπουλος ἦτο «πρώτος μεταξύ ἰσῶν» ἢ ὡπως ὠρίζαν οἱ Ρωμαῖοι «*Primus inter paris*».

Οἱ Ἀξιώματικοί τῆς Ἐπαναστάσεως ἦσαν ζυμωμένοι μέ τό Στρατιωτικόν Πνεῦμα, πού ἀπετέλει τήν δευτέραν φύσιν των. Ἦξεραν τήν σημασίαν τοῦ Ἰδανικοῦ, τῆς Ὁργανώσεως, τῆς Ἱεραρχίας, τῆς Πειθαρχίας, τῆς Δράσεως, τῆς Ἀρμοδιότητος καί τῆς Εὐθύνης καί βάσει αὐτῶν τῶν ἀρχῶν ἐκινουῦντο, πρὸς τόν τεθέντα σκοπόν: τήν κατάληψιν τῆς ἐξουσίας, διὰ Βιαίας Στρατιωτικῆς ἐνεργείας. Ἐγνώριζαν ἐπίσης, ὅτι ἀπέναντί των ἦσαν ἄνθρωποι ἀνοργάνωτοι, ἀδρανεῖς, ψοφοδεεῖς ἀναρχοῦμενοι, δίχως ἀγωνιστικότητα, δίχως ἰδεώδη. Τήν ὥραν ὦ θά τούς συνέτριβαν ἢ μάλλον διὰ τήν ἀκρίβειαν δέν

θά τούς ἀντεστέκοντο διά νά τούς συντρίψουν. Ἄπλῶς θά τούς συνελάμβαναν καί θά τούς ἐκράτουν δι' ὀλίγον χρόνον καί μετά ἔβλεπαν φωτεινή τήν λεωφόρον, πρὸς τήν ἀναγέννησιν τῆς Πατρίδος, τήν ὁποίαν θά ἀπήλλασαν τοῦ κοινοβουλευτικοῦ ὑποκόσμου.

Ἔτσι διεπόμενοι ὑπό κεντρομόλου δυνάμεως περί τόν Ἀρχηγόν των ἐξώρμησαν τήν νύκτα τῆς 21ης Ἀπριλίου καί ἐγραψαν ἱστορίαν.

Δυστυχῶς δι' ἐκείνους καί πρό παντός διά τήν Ἑλλάδα, μόλις ἀνέλαβαν τήν κυβέρνησιν τῆς Χώρας ἤρχισαν φυγόκεντροι τάσεις. Ὑπεύθυνος ἦτο ὁ Παπαδόπουλος, ὁ ὅποιος πρῶτος ἀπεμακρύνθη ἀπό τούς Ἀξιωματικούς, μέ τούς ὁποίους ἐξεκίνησε, μέ τούς ὁποίους διεκινδύνευσε καί οἱ ὅποιοι τόν ἔφεραν στήν ἐξουσία.

Ουδεὶς γνωρίζει καί οὐδέποτε θά μάθωμεν πῶς τοῦ ἐγεννήθη ἡ ὑπόψια, ὅτι ἡ Ἐπαναστατική Ἐπιτροπή ἐπιβουλεύεται τήν θέσιν του, πράγμα τό ὅποιον δέν συνέβαινε. Φοβούμενος λοιπόν τούς στενοὺς φίλους καί συνεπαναστάτας του ἐλάμβανε μέτρα ἀποδυναμώσεώς των. Καί πρῶτον ἦτο νά τούς ἀποστρατεύσῃ, διά νά τούς στερήσῃ τήν στρατιωτικὴν δύναμιν, πού διέθεταν.

Ἐκεῖνοι ἀρχικῶς δέν ἀντελήφθησαν τήν πρόθεσιν τοῦ Παπαδοπούλου. Ἐνόμισαν, ὅτι ἔπρεπε νά ἀποστρατευθούν, διά νά λάβουν σημαντικά ἀξιώματα στό κράτος, ὥστε νά ἐφαρμόσουν τό πρόγραμμα τῆς 21ης

Ἀπριλίου. Ἐτοποθετήθησαν Γενικοί Γραμματεῖς τῶν Ὑπουργείων, ἀλλά πραγματικῶς ἦσαν ὑπεράνω τῶν ιδιωτῶν ὑπουργῶν. Ἡ ἀποστρατεία των, ὑπ' αὐτήν τήν ἔννοιαν τοὺς ἐφαίνετο ἀναγκαία, πάντοτε διὰ τοὺς σκοποὺς τῆς Ἐπαναστάσεως.

Μόλις οἱ Συν/ρχαι ἐφυγαν ἀπὸ τὸν Στρατὸ ὁ Παπαδόπουλος ἐνοιωσε ἀσφαλῆς. Εἶχε λάθος, διότι ὅπως ἀπέδειξαν τὰ γεγονότα ἐδίωξε ἐκείνους, πού τὸν ἐστήριζαν καὶ ἀνέδειξε ἐκείνους, πού τὸν ἔρριξαν.

Πάντως οἱ Συν/ρχαι –πλήν τοῦ Ἀσλανίδου– παρέμεναν ἀνυποψίαστοι καὶ μὲ πάθος ἐπεδόθησαν, στὰ πολιτικά τους καθήκοντα. Ὡστόσοσον κάτι δέν τοὺς ἐπήγαινε. "Εβλεπαν, ὅτι ὁ Παπαδόπουλος συγκαλεῖ τὴν Ἐπαναστατικὴν Ἐπιτροπὴν ὅλο καὶ ἀραιότερον. Διατί; λόγω φόρτου ἐργασίας ἐδικαιολογεῖτο. Μέχρι τότε; Τελικῶς τοῦ ὑπέβαλαν ἓνα ὑπόμνημα, διὰ τὴν λειτουργίαν τῆς Ἐπαναστατικῆς Ἐπιτροπῆς, ὅπως κατὰ τὸ παρελθόν, ὅπως εἶχαν συμφωνήσει. Ὁ Μέξης τοῦ τό παρέδωσε. Ὁ Παπαδόπουλος τό ἔβαλε στό συρτάρι του καὶ ἐρωτᾷ: «Πῶς τά πάς στό ὑπουργεῖο;». «Ἦλθα νά μιλήσουμε γιά τὴν Ἐπανάστασι πού τὴν ἔβαλες στό συρτάρι κι' ὄχι γιά τό ὑπουργεῖο» ἀπάντησε ὁ Μέξης κι' ἐφυγε.

"Ὅταν μετέφερε τὰ νέα στὴν Ἐπαναστατικὴ Ἐπιτροπὴ ὄλοι ἐμειναν σιωπηλοί. Ἦσαν ἀδύναμοι. Αἱ μονάδες εἶχαν ἄλλους διοικητάς. Ποῖος θά ἐπέιξε τὸν Παπαδό-

πουλο; Ο Μπαλόπουλος μέ τούς ξενοδόχους, ή ό 'Ασλανίδης μέ τούς προπονητάς; μόνο ό Λαδάς διέθετε δύναμι, διότι ώς υπεύθυνος της 'Ασφαλείας τού καθεστώτος ήτο επί κεφαλής τής 'Αστυνομίας καί τής Χωροφυλακής. Στά Σώματα 'Ασφαλείας έχαιρε έκτιμύσεως καί συμπαθείας. Ο Λαδάς όμως είχε άδυναμία στόν Παπαδόπουλο. Του έφώναζε, αλλά στό τέλος υπέκυπτε κι' ό Παπαδόπουλος πού τό ήξερε αυτό τό έξεμεταλλεύετο συναισθηματικώς: «'Ελα, ρέ Γιάννη, όλο παράπονα εισαι...». "Όταν επέστρεφε στό γραφεϊον έπερίμενα νά μάθω νέα. «Τί έγινε κ. Συν/ρχα;». «Ε; μά πώς μέ καταφέρνει ό Γιώργης!»

Μετά τήν άποτυχίαν τού βασιλικού κινήματος ή 'Επαναστατική 'Επιτροπή συνεδρίασε, μέ θέμα τήν παρέκκλιση τής 21ης 'Απριλίου, από τάς ιδεολογικές άρχάς της. "Ηδη πολύ πρίν ό Παπαδόπουλος έθώπευε τούς πολιτικάντηδες μέ δηλώσεις, περί έπανόδου στόν κοινοβουλευτισμό, πού οί συνεπαναστάται του ένόμιζαν παραμύθια, αλλά δέν ήσαν παραμύθια. Ήσαν πραγματικά άποφάσεις τού Παπαδοπούλου. Ο 'Ασλανίδης είς ένα δείπνο στήν οίκίαν του, στοϋ Παπάγου, μου είπε παρουσία τού Στρατηγού Τσαντήλα. «'Ο 'Αρχηγός τής 'Επαναστάσεως μας έπρόδωσε». Κάτι έπήγα νά ψιθυρίσω. Μέ διέκοψε: «κι' ό φίλος σου ό Λαδάς κι' αυτός μας έπρόδωσε».

Ἡ Ἐπανάστασις τελειωτικῶς αὐτοανειράπη τὸν Ἰούλιον τοῦ 1974. Ὁ Ἀσλανίδης ἐδραπέτευσε στὴν Ν. Ἀμερική, διὰ νὰ ἀποφύγη τὰ ἐμπαθῆ δικαστήρια.

Μετά πολλά χρόνια ἐπέστρεψε στὴν Ἑλλάδα καὶ ἀργοπέθαινε ἀπὸ καρκίνο στό Στρατιωτικό Νοσοκομεῖο. Καθημερινῶς ἐβλεπα ἐκεῖνον τὸν σωματώδη γίγαντα νὰ λοιώνη. Τό μυαλό του διετηρεῖτο οὐζύτατο. Τοῦ ὑπενθύμισα τὴν συζήτησιν καὶ μοῦ ἀπεκάλυψε, ὅτι ἐνῶ ἐπρόκειτο νὰ συλλάβουν τὸν Παπαδόπουλο ὁ Λαδάς ὑπανεχώρησε. Καὶ τότε ἀστραπιαίως ἐνεθυμήθην, ὅτι ἓνα πρωῒνὸ τοῦ Σεπτεμβρίου 1968 ὁ Λαδάς ἐφυγε βιαστικός, ἀπὸ τὸ ὑπουργεῖο, διότι ἐπήγαινε στὸν Παπαδόπουλο ὁ ὅποιος *«αἰφνιδίως ἀρρώστησε κι' ἂν δὲν συνέλθῃ θ' ἀναλάβῃ ὁ Μακαρέζος. Ἐτοίμασε ἓνα σχέδιο ἀνακινήσεως»*. Φαίνεται ὅτι ἐκείνη τὴν ἡμέρα προετοιμάζετο κάτι.

Εἰς ἐρώτησιν μου διὰ τὸν Ἰωαννίδην μοῦ τὸν ἐχαράκτιρησε ὡς *«τὸν ἀποτελεσματικώτερο ἀντιστασιακό, διότι μόνον αὐτός ἀνέτρεψε τὴν 21ην Ἀπριλίου»*. Μοῦ εἶπεν ἀκόμη, ὅτι κάποτε προειδοποίησε τὸν Παπαδόπουλο, νὰ προσέχῃ τὸν Ἰωαννίδη. Ὁ Παπαδόπουλος ἐσχολίασε: *«Ὁ Ἰωαννίδης εἶναι κουτός, διὰ νὰ μπορέσῃ νὰ μέ ρίξῃ»* κι' ὁ Ἀσλανίδης ἀπήντησε: *«εἶναι τόσο κουτός πού πιστεύει, ὅτι θὰ μπορέσῃ νὰ σέ ρίξῃ»*. Ὁ Ἰωαννίδης ἀσφαλῶς δὲν ἦτο κουτός.

Τόν Σεπτέμβριον τού 1970 ή 21η Ἀπριλίου ἐπέρασε νέα ἐσωτερική κρίσι, στήν ἡγεσίαν τῆς. Ὁ Παπαδόπουλος ἀπεσύρθη στό Λαγονῆσι, στήν ἔπαυλι, πού τοῦ εἶχε διαθέσει ὁ Ὠνάσης καί διεμήνυσε στούς Ἐπαναστάτας Ἀξιωματικούς, ὅτι προτίθεται νά παραιτηθῆ. Ἀλήθεια; Συνεκάλεσε μάλιστα σύσκεψι τῆς Ἐπαναστατικῆς Ἐπιτροπῆς, στήν αἴθουσα τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου. Τότε οἱ Συν/ρχαι τῆς νεκραναστηθείσης Ἐπαναστατικῆς Ἐπιτροπῆς ἐσχεδίασαν νά προτείνουν διάδοχόν του τόν Ν. Μακαρέζον. Ὁ Ἰωαννίδης ἐπεσκέφθη τόν Λαδά, στό Ὑπουργεῖο Ἐσωτερικῶν καί τοῦ εἶπε, ὅτι πρέπει ὅλοι νά συναντηθοῦν, διά νά συντονισθοῦν στό τί θά εἶπουν.

Πράγματι ή συνάντησις ἐπραγματοποιήθη στό γραφεῖον τοῦ Μέξη, στό Ὑπουργεῖον Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν. Ἦσαν ὅλοι παρόντες καί συναπεφάσισαν ὅτι:

- α) θά δεχθοῦν τήν παραίτησιν τοῦ Παπαδοπούλου,
- β) θά ἐπαναλειουργήσῃ ή Ἐπαναστατική Ἐπιτροπή,
- γ) θά ἀναλάβῃ πρωθυπουργός ὁ Μακαρέζος καί ἄλλα διάφορα καί ἀδιάφορα. Παρῶν ἦτο καί ὁ ἀδελφός τοῦ Παπαδοπούλου, Συν/ρχης Κωνσταντῖνος Παπαδόπουλος, ὁ ὅποιος συνεφώνησε μέ τά ἀποφασισθέντα, ἀλλ' ἐτόνισε, ὅτι δέν θά ὁμιλήσῃ, διότι πρόκειται περί τοῦ ἀδελφοῦ του. Ἔτσι ὅλοι σύμφωνοι ἐφθασαν στήν συνεδρίασι μέ τόν Παπαδόπουλο. Ὁ Λαδάς ἐκάθησε

ἀκριβῶς δίπλα του. Θά ὠμίλει διά λογαριασμό όλων, ὅπως εἶχαν προσυνηνοθηῖ.

Πρώτος ἐπῆρε τόν λόγον ὁ Παπαδόπουλος. Ἐδήλωσεν, ὅτι δέν ὑποφέρει πλέον τήν ἐσωτερική ἀντιπολίτευσι κ.τ.λ. καί θέτει στήν διάθεσι τῆς Ἐπιτροπῆς τήν παραίτησίν του. Κατόπιν ὠμίλησε ὁ Λαδάς, ὁ ὅποιος ἐπανάλαβε ὅσα εἶχαν συμφωνήσει. Μετά ὁ Ἀσλανίδης, ὁ ὅποιος συνήνεσε στάς προτάσεις του Λαδά. Στήν συνέχεια ὠμίλησαν καί οἱ ὑπόλοιποι. Ἐλέχθησαν τά ἴδια μέ ἀσημάντους ἀποκλίσεις. Ὁ Μακαρέζος κι' ὁ Παττακός περιορίσθησαν στό «ἐγώ δέν μπορώ νά πώ τίποτε». Ὁ Κωνσταντῖνος Παπαδόπουλος, ἔμεινε συνεπής στήν δήλωσίν του, ὅτι ἀδυνατεῖ νά ἐκφέρῃ γνώμην. διότι πρόκειται διά τόν ἀδελφόν του. Ὁ Ἀγγελῆς, πού παρίστατο, χωρίς νά εἶναι μέλος τῆς Ἐπαναστατικῆς Ἐπιτροπῆς εἶπεν, ὅτι «ὁ Στρατός θέλει τόν Παπαδόπουλο». Ἐπενέβη ὁ Μπαλόπουλος. «Σεῖς Στρατηγέ δέν εἶσθε στήν Ἐπιτροπήν...». Ὁ Ἀγγελῆς ἐσηκώθη διά νά φύγῃ. Ὁ Ἰωαννίδης τού ζητεῖ νά καθήσῃ. Ἦτο ἡ σειρά του νά ἀκουσθῇ. Κι' ἐνῶ οἱ Συν/ρχαι ἀνέμεναν νά συνταχθῇ μέ τάς προτάσεις, πού διετύπωσε ὁ Λαδάς κατόπιν συμφωνίας καί τού ἰδίου τού Ἰωαννίδου ἐκπληκτοί τόν ἀκοῦν νά δηλώνῃ: «Ἄν δέν ἀρέσῃ ἡ κατάστασις σιούς κυρίους Γενικούς Γραμματεῖς (ἔτσι ἀπεκάλεσε τούς Ἐπαναστάτας Ἀξιωματικούς) νά πάνε στά σπίτια τους καί νά ἀσχολη-

θοῦν μέ τίς ἰδιωτικές τους ὑποθέσεις» καί ἀναφωνεῖ «Ἐπανάστασις ἴσον Παπαδόπουλος».

Ὁ Παπαδόπουλος ἀμέσως δηλώνει ὅτι: «Ἦν' αὐτάς τάς συνθήκας καί ἀφοῦ ὁ Στρατός μέ θέλει θά συνεχίσω νά ασκώ τά καθήκοντά μου κ.τ.λ. κ.τ.λ.» "Ὅταν ἐτελείωσε τό λογιδριον του οἱ Συν/ρχοι ἀπεχώρησαν, στά ὑπουργεῖα των. Ἐπρόσεξαν ὅτι τους χώρους ἐφρούρουν ἄνδρες της ΕΣΑ κι' Ἀξιωματικοί πιστοί στόν Ἰωαννίδη, ὁ ὁποῖος τώρα ἐστήριζε τόν Παπαδόπουλον, διά νά τόν ρίξη ἀργότερον καί διά λογαριασμόν του. Ἐπί τέλους ἀντελήφθησαν, ὅτι ὁ Παπαδόπουλος εἶναι πανίσχυρος. Οὐδεῖς πολιτικός ἤ στρατιωτικός παράγων μπορεῖ νά τόν κλονίσῃ τώρα. Ἡ Θεά Ἱστορία τοῦ ἐδώσε τήν δύναμι νά δημιουργήσῃ μίαν Νέαν Ἑλλάδα κι' ἐκεῖνος ἠσχολεῖτο μέ τόν κοινοβουλευτισμόν.

Στόν δρόμον τῆς παντοδυναμίας τοῦ Παπαδοπούλου παρεμβάλλεται ὁ θεσμός τῆς Ἀντιβασιλείας, τήν ὁποίαν ἐξεπροσώπει ὁ Στρατηγός Ζωϊτάκης, ὁ ὁποῖος δέν ἠθελε νά παριστάνῃ τόν διακοσμητικόν! Δέν τοῦ ἐπήγαινε αὐτός ὁ ρόλος. Ὁ Ζωϊτάκης διεφώνει μέ τόν Παπαδόπουλο, στό θέμα τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ. Ὑπεστήριζε ὅτι ἡ Ἐπανάστασις πρέπει νά γίνῃ μόνιμο καθεστῶς. Ἡ ἔστω εἶναι πολύ ἐνωρίς, διά νά ἐπιστρέψωμεν στήν δημοκρατίαν. Ἀπαιτεῖται πλήρης ἐξυγίανσις τοῦ δημοσίου βίου τῆς χώρας. Ὁ Ρουφογάλης εἰς ἔκθεσίν του ἔτοπο-

θέτει τόν Ζωϊτάκην, στους σκληρούς της Έπαναστάσεως, μολονότι δέν μετείχε στήν Έπαναστατικήν Έπιτροπήν.

Η πρώτη σύγκρουσις Πρωθυπουργού-Άντιβασιλέως έσημειώθη, όταν ό Ζωϊτάκης ήρνήθη νά ύπογράψη τό νομοθετικόν διάταγμα: «περί καταργήσεως τών πιστοποιητικών κοινωνικών φρονημάτων». "Όπως είχε άρνηθή νά ύπογράψη καί τό διάταγμα άπονομής χάριτος, στόν καταδικασθέντα Έλληνογάλλον δημοσιογράφον Σταράκη. Τότε μάλιστα τόν έπεσκέφθη ό Παπαδόπουλος κι' έγινε μεταξύ των σοβαρόν έπεισόδιον.

Ό Παπαδόπουλος άπεφάσισε νά καθαιρέση τόν Ζωϊτάκην. Αλλά ποίος θά άνελάμβανε Άντιβασιλεύς; Φυσικά ό ίδιος. Έτσι τήν 21ην Μαρτίου 1972, ήμέραν Τρίτην, τό πρωϊ συνέρχεται τό Έπουργικόν Συμβούλιον, υπό τήν προεδρίαν τού Παπαδοπούλου καί κατόπιν είσηγήσεως τών δύο Άντιπροέδρων (Παττακού, Μακαρέζου) άποφασίζει όμοφώνως: α) «*άπαλλάσσει τών καθηκόντων τού Άντιβασιλέως τόν Στρατηγόν κ. Γεώργιον Ζωϊτάκην, β) Διορίζει Άντιβασιλέα τόν κ. Γεώργιον Χ. Παπαδόπουλον, Ίνα ουτιος, παραλλήλως πρός τά καθήκοντα τού Πρωθυπουργού καί Έπουργοϋάσκή έν ονόματι τού βασιλέως καί τήν βασιλικήν έξουσίαν*».

Τό διάταγμα δέν προέβλεπε νά κόψουν τό τηλεφωνο τού Ζωϊτάκη καί νά τού πετάξουν τά πράγματά του,

στό προαύλιο του μεγάρου, όπου είχε τό γραφεῖον του, ὅπως ἔκαναν ἀπό μικρότητα.

Ὡς αἰτίαν καθαιρέσεως τοῦ Ζωῖτάκη ἀνεκοινώθη ἡ «*δυσαρμονία*» τῶν σχέσεων μεταξύ αὐτοῦ καί τῆς κυβερνήσεως. Μετά δέκα ἡμέρας δημοσιεύεται τό διάταγμα ἀποστρατείας του καί θά τόν ἴδωμεν πάλιν στό ἐδῶλιον τοῦ κατηγορουμένου, θέσιν πού τοῦ ἐξησφάλισεν ὁ Παπαδόπουλος, μέ τήν κοινοβουλευτικὴν μανίαν. ἀπό τήν ὁποίαν ἔπασχεν.

Οἱ λόγοι ἀνατροπῆς τοῦ Παπαδοπούλου δέν εἶναι πολλοί. Ἀλλά μόνον ἓνας. Εἰδικώτερον ὅλοι οἱ Ἐπαναστάται Ἀξιωματικοί, μικροί ἢ μεγάλοι στόν βαθμό διεφώνησαν, μέ τήν ἀπόφασιν τοῦ Παπαδοπούλου νά καταλύσῃ τήν 21ην Ἀπριλίου. Ἐκεῖνο τό βράδυ τῆς Ἐπαναστάσεως οἱ Ἀξιωματικοί δέν διεκινδύνευσαν τήν ζωὴν των, διά νά γίνῃ ὁ Μαρκεζίνης πρωθυπουργός καί νά ἐπανέλθουν οἱ παλαιοκομματικοί.

Μέ ἄλλα λόγια καί μετά ἀπό ἐπανελημμένας συζητήσεις, πού εἶχα προσωπικῶς, μέ Ἀξιωματικούς ὅλοι των, δίχως ἐξαιρέσιν διεμαρτύροντο, πού ὁ Παπαδόπουλος ὠδήγησε τήν Ἐπανάστασι, ὅπου τήν ὠδήγησε.

Τό κακό ἐξεκίνησε ἀμέσως μετά τήν 21ην Ἀπριλίου. Ἀπό τότε ὁ Παπαδόπουλος ἔκανε δηλώσεις: α) ὅτι ἡ ἐπέμβασις τοῦ Στρατοῦ εἶναι «*παρένθεσις*» (δηλαδή μὴν ἔρχεσθε μαζί μας, διότι ἐμεῖς θά φύγωμεν, εἴμεθα περα-

σικοί) και 6) ὅτι θά ἐπανεέλθωμεν, στήν «ὀμαλόπιτα» (δηλαδή ἐθεώρει τήν κομματοκρατίαν ὀμαλήν κατάστασιν καί τό Στρατιωτικόν Καθεστῶς ἀνωμαλίαν). Στήν ἀρχήν κάποιοι ἀπό τούς λεγομένους σκληρούς τῆς Ἐπαναστάσεως δέν ἔδωσαν σημασία. Ὁ Μέξης μού εἶπε «ἀστον νά λήη, παραπλανά τούς πολιτικούς, τόν Κωνσταντίνο καί τούς ξένους». "Ἄλλοι ὅπως ὁ Λαδάς, ὁ Ἀσλανίδης, ὁ Καραμπέρης ἦσαν καθέτως ἀντίθετοι. «Ἠλθαμε γιά νά μείνουμε» ἔλεγε ὁ Πατίλης. Προεῖχε ὀμως ἡ ἐνότης τῶν Ἐπαναστατῶν καί χάριν ἐκείνης ἠνέχθησαν τάς λεκτικές ἀποστροφάς τοῦ Ἀρχηγοῦ τους.

Κατόπιν ὁ Παπαδόπουλος τούς ἐζήτησε νά παραιτηθοῦν, ἀπό τόν Στρατό. Τούς «ἐχρύσωσε τό χάπι» μέ τόν διορισμόν τους, στά Ὑπουργεῖα ὡς Γενικῶν Γραμματέων. Ἡ ἐνέργεια τοῦ Παπαδοπούλου εἶχε τρεῖς συνεπειάς: α) Ἀπεδυνάμωσε τούς Ἐπαναστάτας Συν/ρχας ἀπό στρατιωτική δύναμι, ἀφοῦ ἐφυγαν ἀπό τό Στράτευμα, 6) τούς ἐκολάκευσε μέ τό ὑψηλό πολιτικό ἀξίωμα, πού τούς ἔδωσε καί πού πραγματικῶς εἰς αὐτούς ἐπειθάρχουν οἱ ὑπουργοί καί γ) τούς ὑπεραρραπσχόλησε, ὥστε νά ἀπορροφηθοῦν, στά θέματα τοῦ ὑπουργείου τους καί νά μή σκέπωνται τήν Ἐπανάστασιν.

Οἱ Ἐπαναστάται Ἀξιωματικοί, ἰδεολόγοι καί ἀγνοί, παρεσύρθησαν καί στά τρία, πού προανέφερα. Ἔτσι ἐβλεπα ἕναν ἥρωα τῶν πολέμων καί γενναῖον ἄνδρα

τόν Μπαλόπουλον νά χάνη τόν χρόνον του στόν «τουρισμό» κι' ὄχι στήν πορεία τῆς 21ης Ἀπριλίου. Τά ἴδια κι' ὁ Ασλανίδης, ὁ Μέξης, ὁ Λέκκας, ὁ Γκαντώνας κ.τ.λ. Ὁ αναμφισβητήτως πιστός στόν Παπαδόπουλον Ρουφογάλης δέν παρητήθη. Ὁ Ἰωαννίδης ἱκανοποιημένος παρηκολούθει τήν ἐξέλιξι, διότι ἡ ἀπομάκρυνσις τῶν Ἐπαναστατῶν, ἀπό τὰς Ἐνόπλους Δυνάμεις τῆς χώρας νύξανε τήν δύναμίν του. Ὁ Παπαδόπουλος ἐπλανάτο. Ἐνόμιζε ὅτι ἰσχυροποιεῖ τήν θέσιν του στήν ἐξουσίαν, μέ τήν ἐξουδετέρωσι τῆς Ἐπαναστατικῆς Ἐπιτροπῆς, ἐνῶ κατά βάθος προετοίμαζε τήν πτώσιν του, μέ τήν ἐνδυναμῶσι τοῦ Ἰωαννίδου.

Σιγά-σιγά καί μεθοδικῶς ὁ Ἰωαννίδης κατέστη τό ἐπίκεντρο, τό σημεῖον ἀναφορᾶς τῶν δυσσαρεστημένων Ἀξιωματικῶν, κατά τοῦ Παπαδοπούλου, ὁ ὅποιος προεκάλει μέ τήν προσωπικήν ὑπερσυγκέντρωσι ἐξουσιῶν. Ἡ 21η Ἀπριλίου καθίστατο προσωποπαγές πολίτευμα. Καί πάλιν δέν ἐβλάπτετο ἡ χώρα, ἀπεναντίας ὠφελεῖτο ἀπό πάσης πλευράς. Διεθνῶς, οικονομικῶς, κοινωνικῶς, ἠθικῶς, ἰδεολογικῶς ἡ 21η Ἀπριλίου μέχρι τό θέρος τοῦ 1973 ἦτο ἀπολύτως ἐπιτυχημένη. Καί ἐνώ ὅλα ἐβαιναν καλῶς αἴφνης ὁ Λαδᾶς πληροφορεῖται, ὅτι ὁ Παπαδόπουλος θά πολιτικοποιήσῃ τήν Ἐπανάστασι, πού σημαίνει θά τήν καταργήσῃ καί θά δώσῃ τήν ἐξουσίαν

εἰς πολίτας ἢ πολιτικούς, τέλος πάντων εἰς ἄλλους, ὀπωσδήποτε δμως ὄχι στρατιωτικούς.

Τέλος τοῦ 1972 ὁ Παπαδόπουλος ἀπεφάσισε νά πραγματοποιήσῃ τήν πολιτικοποίησι τῆς Ἐπαναστάσεως, δηλαδή τήν διάλυσίν της. Ὁ Ἰωαννίδης, πού εἶχε κατορθώσει νά συσπειρώσῃ γύρω του πολλούς ἀληθεῖς Ἐπαναστάτας Ἀξιωματικούς καί ἄλλους, πού ἦσαν δυσαρεστημένοι γενικῶς ἢ ἀντετίθεντο, στήν ἐπάνοδο τῶν πολιτικάντηδων ἐσκόπευε νά ἀντιδράσῃ δυναμικῶς.

Ταυτοχρόνως μία ἄλλη ὁμάς, Νέων Ἀξιωματικῶν ἀσθενεστέρα βεβαίως ἐκείνης τοῦ Ἰωαννίδου ἐκινεῖτο πρὸς αὐτήν τήν κατεύθυνσιν. Δέν εἶχαν συγκεκριμένο Ἄρχηγό, ἀλλά διηυθύνοντο, ἀπό μίαν πενταμελή ἐπιτροπήν. Στά σχέδια τῶν Νέων Ἀξιωματικῶν, πού εἶχαν συγκροτηθῆ, κατὰ τό πρότυπον τῶν «Στρατιωτικοῦ Συνδέσμου» τοῦ Συν/ρχου Ζορμπά ἦτο νά δημιουργηθῆ ἓνα καθεστῶς ὄχι φυσικά κοινοβουλευτικό, ἀλλά ἀντικομμουνιστικό, ἀντιπλουτοκρατικό, μέ βασιλέα καί πρωθυπουργό, κατὰ τό ὑπόδειγμα Πολιτείας τῆς 4ης Αὐγούστου τοῦ Ἰ. Μεταξά.

Ἐπίστευαν ὅτι ἠδύναντο νά συλλάβουν τόν Παπαδόπουλο, μέ ἓνα κίνημα προσωπικῶς ἐναντίον του καί νά τόν ὑπεχρέωναν νά ἐφαρμόσῃ τό πρόγραμμά των. Μετά νά τόν ἐξηνάγκαζαν εἰς παραίτησιν.

Οὐδέίς ἀπό τό κράτος ἐγνώριζε τήν κίνησιν των.

Ούτε ο Ίωαννίδης. Εἰς μίαν συνάντησιν, πού εἶχα μέ ἐκπροσώπους των τόν Μάρτιον τοῦ 1972 στόν Βόλον μοῦ ἐτόνισαν, ὅτι δέν θέλουν σχέσιν μέ τόν Κωνσταντῖνον, διότι εἶναι δημοκράτης καί ἐστράφη κατά Ἀξιωματικῶν. Ἔχουν ὁμως ἀνάγκην μίας προσωπικότητος, στήν ὁποίαν θά ἀνέθεταν τήν βασιλείαν. Τούς ὑπέδειξα τόν Ἑλληνικῆς καταγωγῆς Ὀρθόδοξο Πρίγκιπα Ἀλέξιο Ρωμανῶφ, ὁ ὁποῖος ἐκεῖνη τήν ἐποχὴν εὐρίσκετο στήν Ἑλλάδα καί διέμενε στό ξενοδοχεῖον «Auberge» τῆς Βαρυπόμπης. Μοῦ συνέστησαν νά τόν συναντήσω καί νά τόν βολιδοσκοπήσω. Πράγματι τόν εἶδα, τοῦ ἐξήγησα περί τίνος πρόκειται. Ἀρχικῶς συνεφώνησε. Κατόπιν ἤλθαν εἰς ἐπαφὴν μαζί του Ἀξιωματικοί καί ἐμείναν σύμφωνοι. "Ἐγιναν δύο συναντήσεις, δπου παριστάμην, διότι ἀφ' ἑνός μὲν ἔκανα τόν διερμηνέα, ἀπό τά γαλλικά, ἀφ' ἑτέρου ἤθελαν καί αἱ δύο πλευραὶ ν' ἀκούσουν τήν γνώμην μου.

Στόν Ἀλέξιο ὑπῆρξα ἀπολύτως εἰλικρινῆς. Συγκεκριμένως τοῦ εἶπα, ὅτι ετοιμάζεται ἓνα κίνημα, ἀπό Ἀξιωματικούς ἐναντίον τοῦ Παπαδοπούλου, πού αν ἐπιτύχη ἐπιθυμοῦν νά ἀναλάβη βασιλεὺς. Μέ ἐρώτησε μόνον: "Ἄν ὁ Παπαδόπουλος ἀντιδράσῃ. Ἀπάντησα: Ἀπλῶστα θά τόν ἐξουδετερώσουν.

Πιθανῶς ἀπό κάποια τηλεφωνήματα τοῦ Ἀλεξίου στό ἐξωτερικόν ἀπεκαλύφθη ἡ συνωμοσία. Τὴν 9ην Ἰουλίου

1972 διετάχθη ή απέλασίς του στην Κύπρον, άλλ' εκείνος διά λόγους άσφαλείας μετέβη στην Πορτογαλία.

Έμένα μ' έκάλεσε ό Παπαδόπουλος καί μου ύπέδειξε νά άπουσιάσω δι' όλίγον από την Έλλάδα καί «νά βάλης μυαλό». Έτσι έφυγα, διά την Λιβύην.

Έν όψει της πολιτικοποιήσεως της 21ης Άπριλίου ό Παπαδόπουλος δέν ήθελε προβλήματα μέ τόν Στρατόν, όπου έπεθύμει νά φαίνεται κυρίαρχος. Δι' αυτό δέν κατεδίωξε τούς Νέους Άξιωματικούς.

Τό ιστορικόν αύτης της συνωμοσίας είναι άγνωστον καί δέν θά τό έγγραφα, αν δέν τό περιελάμβανε ό Άλέξιος στό βιβλίον του «Io, Alessio pronipote dello Zar» («Εγώ, ό Άλέξιος δισέγγονος τού Τσάρου» έκδ. Mursia, Milano 1982). Έκεϊ από την σελίδα 250 καί έπειτα περιγράφονται λεπτομερώς όσα συνοπικώς προανέφερα.

Έν τώ μεταξύ ή ΚΥΠ κάπι ύπωπτεύετο. Τήν ύπόθεσιν μέ τούς νέους Άξιωματικούς ό Ίωαννίδης δέν την έγνώριζε. Τάς πρώτας πληροφορίας τάς έλαβε πολύ άργά, μάλλον, όταν ή γαλλική κομμουνιστική έφημερίς «L'Aurore» (9-12-1973) άπεκάλυψε μέ τό άρθρον της «Le "4 Aouût" des officiers» πολλές λεπτομερείας.

Άρχάς τού 1974 έξεκίνησε άνακρίσεις. Προσωπικών ό ίδιος έκάλεσε δύο Ύπολοχαγούς καί έναν Λοχαγό στό γραφείον του. «Έμαθα όπι είσθε οπαδοί τού Μεταξά. Αυτό είναι αλήθεια». «Βεβαίως είμεθα του Με-

Ὁ Παπαδόπουλος ορκίζεται Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας (19-8-1973). Μετά ἀπό τρεῖς μῆνας θά ἀναιραπῆ καί θά ἀποβιώσῃ σπὴν φυλακῆν. *Sic transit gloria.*

ταξᾶ, ποιανοῦ θέλετε ναστε;». Ἡ ἀπάντησις τόν ἐπροβλημάτισε. Ἐκίνησε τό κεφάλι του καί εἶπε: «Καλά πηγαινέτε».

Ἀλλά τότε ἐξουσιάζοντος τοῦ Παπαδοπούλου δέν ἦδύνατο νά μέ βλάψῃ. Τόν Φεβρουάριον τοῦ 1974 ἐνε-

θυμήθη τήν υπόθεσι καί μέ συνοδεία ἐπεσκέφθη τό ζαχαροπλαστεῖον «Moccabo» στήν Λ. Ἀλεξάνδρας, δπου ἐσύχναζαν Νέοι Ἀξιωματικοί καί ὁ ἴδιος ἐχαστούκισε τόν ἰδιοκτίτην Θεοχαρόπουλον, πού ἦτο τελείως ἀσχετος.

Ἡ ἀπόφασις τοῦ Παπαδοπούλου ἦτο ὀριστική. Ὅλοι οἱ Στρατιωτικοί θά ἐφευγαν ἀπό τήν κυβέρνησι. Θά ἀνελάμβαναν μόνον πολῖται. Κάποιοι ἐξ αὐτῶν θά ἦσαν παλαιοί πολιτικοί. Κάποιοι ἄλλοι θά ἀνεκηρύσσοντο πολιτικοί μέ τήν ἀνάληψι ὑπουργείων. Ἡ 21η Ἀπριλίου ἐτελείωνε.

Ὡστόσον ὁ εὐφυής Παπαδόπουλος ἀντελαμβάνετο, ὅτι οἱ Ἐπαναστάται Ἀξιωματικοί θά ἀντέδρων. Τήν Διεύθυνσιν Ἀσφαλείας Στρατοῦ (ΔΑΣ) καί τήν Ἑλληνικήν Στρατιωτική Ἀστυνομίαν (ΕΣΑ) εἶχε ἀναλάβει ὁ Ἰωαννίδης, ὁ ὁποῖος διεβεβαίωσε τόν Συν/ρχην Κωνσταντῖνον Παπαδόπουλον, ὅτι ναί μέν παρατηρεῖται ἓνας «αναβρασμός» στόν Στρατό, ἀλλ' ὅλα εἶναι ὑπό ἐλεγχον (τόν δικόν του) καί δέν ὑπάρχει λόγος ἀνησυχίας. Ἀπό τήν ΚΥΠ ἐδόθη ἀνάλογος πληροφορία. Συνεπῶς ὁ Παπαδόπουλος ἐθεώρησε, ὅτι ἡδύνατο νά προχωρήσῃ, ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς στό τέλος τῆς 21ης Ἀπριλίου. Ὁ δημιουργός τῆς θά τήν ἔθαπτε. Προηγουμένως ἐπρεπε νά ἐδραιώσῃ ἐπισήμως τήν κυρίαρχον θέσιν του. Τό πρωῖ τῆς 20ῆς Αὐγούστου 1973 ὀρκίζεται στήν Μητρόπολιν τῶν Ἀθηνῶν, ὡς πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας. Ἡ

Ἐπιτομή τῆς ἀποφάσεως τοῦ Ἁγίου Πάγου μετὰ τὴν ὑπ' ἀριθμ. 754/73 ἀπόφασίν της εἶχε ἐπικυρώσει τὰ ἀποτελέσματα τοῦ δημοψηφίσματος τῆς 29ης Ἰουλίου 1973 καὶ τὴν ἀπόφασίν διαβάζει ὁ προεδρεύων τοῦ Ἁγίου Πάγου Κανελλάκος. Στόν ναὸ παρίστατο ὀλόκληρος ἡ Ἱερά Σύνοδος μετὰ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἱερώνυμον, ὁ ὅποιος μάλιστα ἐπ' ευκαιρία ἀπήγγειλε εἰδικὴν εὐχήν. Ὁ Παπαδόπουλος ὠρκίσθη στὸ «ὄνομα τῆς Ἁγίας, Ὁμοουσίου καὶ Ἀδιαιρέτου Τριάδος» καὶ ἀμέσως μετὰ ὁ Δήμαρχος Ἀθηναίων Δ. Ρίτσος ἀνέκραξε: «Ζήτω τὸ Ἔθνος». Μουσικαί, παρελάσεις, στέφανοι καὶ ἄλλα τέτοια ἐπλαισίωσαν τὴν ἐκδήλωσιν.

Ἡ ἱστορία ὅμως ἐγράφετο, ἀπὸ ἄλλους. Λοχαγοὶ καὶ Ταγματάρχαι ἔχουν ἤδη ἀποφασίσει νὰ ἀνατρέψουν τὸν Παπαδόπουλον, τὸν ὅποιον οὔτε ἡ εὐχή τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, οὔτε ὁ Ἁγιος Πάγος, οὔτε ὁ Δήμαρχος πρόκειται νὰ σώσουν.

Ἐν τῷ μεταξύ ὁ Παπαδόπουλος, βέβαιος διὰ τὴν δύναμιν τοῦ παίρνει ἀποφάσεις πού προκαλοῦν. Συγκεκριμένως μετὰ προεδρικά διατάγματα: α) αἶρει τὸν Στρατιωτικὸν νόμον, β) δίδει χάριν στὸν Παναγούλη, γ) χορηγεῖ γενικὴ ἀμνηστεία καὶ δ) ἰδρύει συνταγματικὸν δικαστήριον. Ταυτοχρόνως ἀρχίζει ἐπαφὰς μετὰ τὸν Μαρκεζίνη, διὰ νὰ τοῦ ἀναθέσῃ τὴν πρωθυπουργίαν καὶ νὰ προχωρήσῃ ἀρχὰς τοῦ 1974 εἰς ἐκλογὰς. Τὴν 30ὴν

Αύγουστου 1973 ἐπραγματοποιήθη ἡ τελευταία των συνάντησις, δπου ὀριστικῶς συνεφώνησαν εἰς δλα καὶ ὠρίσθη ἡ 8η Ὀκτωβρίου, ὡς ἡμερα πρωθυπουργοποιήσεως τοῦ Μαρκεζίνη.

Ὁ Παπαδόπουλος ἀπεφάσισε, ὅπως εἶπαμε, νά μή μείνη στήν κυβέρνησι Μαρκεζίνη οὔτε ἑνας στρατιωτικός. Ἐπεναντίας ἰδιῶται, πού διετέλεσαν υφυργοὶ εἰς προηγουμένης κυβερνήσεις του ἐγένοντο δεκτοί, ἀπὸ τὸν Μαρκεζίνη, ὅπως Ἀγαθαγγέλου, Ἐφέσιος, Κούλης, Παναγιωτάκης, Παπαδημητρίου, Γιάκας, Χωριατόπουλος, Μιχαλόπουλος, Στεργιόπουλος κ.ά. Μόνον οἱ Στρατιωτικοὶ ἐξεδιώχθησαν, πράγμα πού προεκάλεσε ἀγανάκτησι μεταξύ τῶν Ἀξιωματικῶν. Εἰς ὠρισμένης μονάδας δέν ἤκούοντο ἀπλῶς ψίθυροι, ἀλλὰ φωναὶ διαμαρτυρίας. Πολλοὶ Ἀξιωματικοὶ ἀπετάθησαν εὐθέως στὸν Ἰωαννίδη. «*Ποῦ πᾶμε;*» ἐθεταν τὸ ἐρώτημα. Κι ὁ Ἰωαννίδης συνίστα ὑπομονή «*γιά λίγο*».

Στὸν δημοκρατικόν του κατήφορον ὁ Παπαδόπουλος ἤθελε νά ἀμνηστεύσῃ καὶ τοὺς κομμουνιστοσυμμορίτας, διὰ τὰ ἐγκλήματα, πού διέπραξαν στήν περίοδον 1944-49. Αὐτὸ ἐπῆγαινε πολὺ. Ἀξιωματικοὶ ἀπηυθύνθησαν στὸν Στρατηγὸ Ἀγγελῆ. Διεμαρτυρήθησαν καὶ ἠπείλησαν, ὅτι ἂν ἀμνηστευθοῦν οἱ ἐθνοπροδόται τοῦ ΚΚΕ τοῦλάχιστον θά παραιτηθοῦν. Ὁ Ἀγγελῆς συνεφώνησε μαζί τους καὶ ἐπεισε τὸν Παπαδόπουλο ἡ ἀμνη-

στεία νά περιορισθῆ μόνον στά ἐγκλήματα (βόμβαι κ.τ.λ.) πού ἐτελέσθησαν μετά τήν 21ην Ἀπριλίου.

Οἱ συνεπαναστάται τοῦ Παπαδοπούλου ἐπληροφοροῦντο καί ἐβλεπαν τάς ἐξελίξεις, πρὸς πολιτικοποίησην τοῦ καθεστώτος, δηλαδή πρὸς διάλυσιν τῆς 21ης Ἀπριλίου, δίχως νά μποροῦν νά ἀντιδράσουν, διότι ἦσαν τελείως ἀδύναμοι. Τήν 28ην Σεπτεμβρίου 1973 παραιτεῖται ὁ Μακαρέζος, ὁ Β' Ἀντιπρόεδρος τῆς κυβερνήσεως καί ὁ οἰκονομικός ἐγκέφαλος τῆς 21ης Ἀπριλίου μέ τήν αἰτιολογία, ὅτι τάχα διεφώνει μέ τήν οἰκονομικήν πολιτικήν, πού θά ἠκολούθει ὁ νέος πρωθυπουργός. Ὁ Μπαλόπουλος καί ὁ Ἀσλανίδης παραιτοῦνται κι' αὐτοί τήν ἐπομένην ἀπό ὑφυπουργοί οικονομίας καί παιδείας ἀντιστοίχως. Προέβαλαν πολιτικούς λόγους.

Ὁ Παττακός, πού ἦτο Α' Ἀντιπρόεδρος τῆς κυβερνήσεως δέν πρόκειται νά διαφωνήσῃ. Πειθαρχεῖ ἀπολύτως στόν Παπαδόπουλο. Ωστόσοσον προσπαθεῖ κάτι νά περισώσῃ. Τήν 29ην Ἰουλίου 1973 ἀποστέλλει στόν Παπαδόπουλο ἓνα ὑπόμνημα μέ προτάσεις, μάλλον ἀορίστους ἢ ἔστω γενικάς. Ἀμφιβάλλω ἂν ὁ Παπαδόπουλος τό ἐδιάβασε.

Ὁ ἓνας μετά τόν ἄλλον παραιτοῦνται οἱ ὑπουργοί, οἱ ὅποιοι προήρχοντο ἐκ τοῦ Στρατοῦ. Ἦδη εἶχε ἀποστρατευθῆ καί ὁ Στρατηγός Ἀγγελῆς, διά νά τοποθετηθῆ διακοσμητικός ἀντιπρόεδρος τῆς δημοκρατίας. Τό ἀξίω-

ΣΥΝ/ΡΧΗΣ ΛΑΔΑΣ - ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ
- ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ΑΓΓΕΛΗΣ

μα του Ἄρχηγοῦ τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων ἀνέλαβε ὁ Στρατηγός Δ. Ζαγοριανᾶκος. Αἱ ἀλλαγαὶ στὴν κορυφὴν τῆς στρατιωτικῆς ἡγεσίας ἐπέφεραν περαιτέρω μεταβολάς. Ἄρχηγός Στρατοῦ ὤρίσθη ὁ Ἄντιστράτηγος Μαστραντώνης, Ἄρχηγός Ναυτικοῦ ὁ Ναύαρχος Ἀραπάκης καὶ Ἄρχηγός Ἀεροπορίας ὁ Πτέραρχος Παπανικολάου. Διοικητὴς Στρατιάς ὁ Ἄντιστράτηγος Γκιζίκης καὶ Διοικητὴς τοῦ Γ' Σώματος Στρατοῦ ὁ Ἄντιστράτηγος Μπονάνος. Αἱ προαγωγαὶ καὶ τοποθετήσεις ἄλλων Ἀξιωματικῶν ἐγένοντο βάσει ἐντέχνων υποδείξεων τοῦ

Ίωαννίδου, ό όποιος κατώρθωσε νά ἔχῃ ἀφ' ενός μεν τήν δύναμι, ἀφ' ἑτερου δέ τήν ἀπόλυτον, τυφλήν θά ἔλεγα ἐμπιστοσύνη τοῦ Παπαδοπούλου.

Ἐπί Λαδά ἐφθάναν στό ὑπουργεῖον Δημοσίας Τάξεως ἀπόρρητοι φάκελλοι τῆς ὑπηρεσίας πληροφοριών τῆς Ἀσφαλείας, διά τόν Ίωαννίδην. Κάποιοι τηλεφωνικά συνδιαλέξεις μέ τόν κύριον «Τάκη» μᾶς ἦσαν γνωσταί. Μετά ἀνεθάρρησαν καί τόν ἀπεκάλουν ό «Ἀρχηγός». Ὁ Λαδάς εἶχε φροντίσει ό ἴδιος νά ἀναλάβῃ στήν θέσιν του, ὡς Διεθυντοῦ τῆς ΕΣΑ ό Ίωαννίδης. Τοῦ εἶχε ἐμπιστοσύνη καί τόν εἶχε προσωπικῶς ὑποστηρίξει μετά τό «κίνημα Χρηστέα» τό 1951. Ἐπίστευε ἀκόμη, ὅτι ἦτο τίμιος. Ὅρθῶς. Ἀλλά ἡ τιμότης δέν ἀποτελεῖ εἰδικόν προσόν, ὅπως καί ἄλλοῦ τονίζω, εἶναι προϋπόθεσις νά συζητῶμεν. Ἡ τιμότης ὁμως δέν ἐμπόδισε τόν Ίωαννίδη νά προδώσῃ τόν Παπαδόπουλον.

Ἀπό τήν πλευράν του ό Ίωαννίδης ἐφοβεῖτο τόν Λαδά, διότι ἤξερε, ὅτι ό Παπαδόπουλος ἠδύνατο νά κάνη μία διάλεξι στόν Ίωαννίδη, ἐνώ ό Λαδάς διά τό ἴδιο θέμα θά ἐβγαζε τό πιστόλι του. Ὁ Ρουφογάλης καί ό Ίωαννίδης σταδιακῶς ἐπεισαν τόν Παπαδόπουλον νά μετακινήσῃ τόν Λαδά, ἀπό τό ὑπουργεῖον Δημοσίας Τάξεως, στό ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν, πού θεωρητικῶς ἦτο ἀνώτερον τοῦ πρώτου, μετά νά τόν προβιβάσῃ εἰς ὑφυπουργόν καί τέλος εἰς ὑπουργόν. Κάθε προαγωγή

τοῦ Λαδά ἤρξανε τὴν ἐξασθένησίν του. Ὁ Παπαδόπουλος εφήρμοζε τὴν πολιτικὴν τῆς εξασθενήσεως τῶν ανταγωνιστῶν του. διὰ τῆς προωθήσεως των τυπικῶς πρὸς τὰ ἄνω. ἐνῶ οὐσιαστικῶς τοὺς ἀπεμάκρυνε. ἀπὸ τὴν πηγὴν ἰσχύος πού ἦτο ὁ Στρατὸς καὶ στὸν ὅποιον τελικῶς ἔμεινε μόνον ὁ Ἰωαννίδης.

Ταυτοχρόνως μέ τόν Λαδά συμπαρεσυρόμην καὶ ἐγώ. Ὁ Ἰωαννίδης πείθει τόν Ἄγγελῆ καὶ μέ ἀπολύει ἀπὸ τὰς Σχολάς. μέ ἀπολύει καὶ ἀπὸ τὸ 7ον Ἐπιτελικόν Γραφεῖον, παρά τὰς ἀντιδράσεις τοῦ Ταξιάρχου Α. Ἀντιωνακέα καὶ τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ ΓΕΣ Στρατηγού Τσοῦμπα. Ἐζήτησα νά τόν ἰδῶ. Μοῦ ἀπηγόρευσε ἀκόμη καὶ τὴν ἐίσοδο στοῦ ἐπιτελείου. Τοῦ τηλεφωνεῖ ὁ Λαδάς καὶ τόν ἐρωτᾷ: «Στρατηγέ ὁ Πλεύρης πληρώνει γιὰ μένα;». Ὁ Ἄγγελῆς, ἓνας εὐπατρίδης, μέ ἐκάλεσε στοῦ γραφεῖον του καὶ μετὰ ἀπὸ μίαν συζήτησι, διὰ τὴν γλώσσα τοῦ Ὀμήρου, μέ ἐκράτησε στοῦ 7ον Ἐπιτελικόν Γραφεῖον.

Πραγματικῶς ἀποτελεῖ μυστήριον ἢ εὐπιστία τοῦ πάντοτε δυσπίστου Παπαδοπούλου πρὸς τόν Ἰωαννίδην. Ὁ Λαδάς ἀπεφάσισε νά καταγγεῖλῃ τὰ ἐξυφαινόμενα. Ὡς ὑπουργός Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν ἐπισκέπεται τόν Παπαδόπουλον. Ὁ διάλογος μεταξύ των εἶναι ἀποκαλυπτικός: «*Τί γίνεται στοῦ ὑπουργεῖο;*», «*Γιῶργη, τὸ ὑπουργεῖο σ' ἐνδιαφέρει ἢ ὁ ἑαυτός σου;*», «*Τί ἐννοεῖς Γιάννη;*», «*Ἐννοῶ ὅτι ὁ Ἰωαννίδης θά σέ ρίξῃ. Τρέφεις*

φίδι στο κόρφο σου». Ὁ Παπαδόπουλος γελά. «Κάποτε Γιάννη ἔπασχες ἀπό Ρουφογαλήπιδα, τώρα πάσχεις ἀπό Ἰωαννίπιδα». «Καλά θά μέ θυμηθῆς, ἀλλά θά εἶναι ἀργά. Νά ξέρης ὅτι θά παραιτηθῶ, ὅπως οἱ ἄλλοι πού εγκατέλειψες, ἀλλά θά κάνω δῆλωσι, ὅτι ἡ ἐπανάστασι δέν ἐτελείωσε. Δέν δικαιούσαι νά τελειώσης κάτι, πού δέν ἐκάνες μόνος σου». «Ἐν τάξει θά συναντηθούμε ξανά καί θά τά πούμε». Ξανασυνηνητήθησαν στήν φυλακή.

Τήν 7ην Ὀκτωβρίου 1973 ὁ Λαδάς μέ καλεῖ στό γραφεῖον του. Μόλις εἶχαν φύγει ὁ Λέκκας, ὁ Μπαλόπουλος, ὁ Ἀσλανίδης, ὁ Γκαντώνας. Εἶναι βυθισμένοι εἰς σκέψεις. «Σήμερα παραιτούμαι. Ἀπεφασίσαμε νά ιδρύσουμε κόμμα καί νά πολιτευθούμε ὅλοι οἱ ἐπαναστάται γιά νά δούμε ἀν μᾶς θέλει ὁ λαός ἢ ὄχι. Θά κάνουμε τό κόμμα τῆς ἐπαναστάσεως».

Αὐθημερόν συνεργαζόμεθα καί τό μεσημέρι στόν ἀποχαιρετισμό τῶν ὑπαλλήλων τοῦ ὑπουργείου ὁ Λαδάς δηλώνει:

«Ὁ ἰσχυρισμός ὅτι ἡ Ἐπανάστασις ἔληξε, μού γεννά τάς ἀπορίας: Πώς ἔληξε: Διατί ἔληξε: Ποῖοι τήν ἔληξαν:

Καί ἀφοῦ εἰς αὐτά τά ἐρωτήματα περί λήξεως κ.λ.π. ἐγώ ὁ ὁποῖος ἐξεκίνησα τήν Ἐπανάστασιν ἡμισεῖαν ὥραν πρό ὅλων τῶν ἄλλων λόγω ἀπο-

*στολής δέν δίδω ἀπάντησιν, πώς δίδουν ἀπάντη-
σιν τινές μακαρίως κοιμώμενοι τήν 21 Ἀπριλίου;..*

*Αισθάνομαι υπερήφανος διότι μετά τό διάστη-
μα τῆς ἑπταετίας τῆς 21 Ἀπριλίου ἐγκαταλείπω
τόν δημόσιον βίον μέ χέρια καθαρά».*

Τήν 1ην Ὀκτωβρίου 1973 ἡ Προεδρία τῆς Δημο-
κρατίας (δηλαδή ὁ Παπαδόπουλος) ἀνακοινώνει, ὅτι ὁ
Πρόεδρος ἀνέθεσε στόν Μαρκεζίνη νά σχηματίσει κυ-
βέρνησι. Τήν ἐπομένην αἱ ἐφημερίδες περιχαρεῖς ἐδη-
μοσίευσαν ὅτι «ἡ ἐπανάστασις τῆς 21ης Ἀπριλίου ἐλη-
ξε». Τήν 8ην Ὀκτωβρίου στή Παλαιά Ἀνάκτορα ὀρκί-
ζεται ἡ κυβέρνησις Μαρκεζίνη, ἐνώπιον τοῦ Ἀρχιεπι-
σκόπου, τοῦ Προέδρου καί τοῦ Ἀντιπροέδρου τῆς Δη-
μοκρατίας. Ὁ Παπαδόπουλος εἶχε προηγουμένως
ἐγκρίνει τούς ὑποψηφίους υπουργούς καί μάλλον δέν
ἔφερε ἀντιρρήσεις. "Ἦθελε ἄλλως τε νά τελειώνῃ τό συ-
ντομώτερον. Ἐπέλεξε αυτοπροσώπως μόνον τόν ὑπουρ-
γόν Δημοσίας Τάξεως Θεράπο, πού ἦτο ὁ Εἰσαγγελεὺς
τοῦ Ἀρείου Πάγου καί πού ἀπεδείχθη ἀνάξιος τοῦ
ἀξιώματος, πού τοῦ ἐδόθη.

Ὁ Μαρκεζίνης ἀναμφιβόλως ἐπρόκειτο περί «δοτοῦ»
πρωθυπουργοῦ κι' ἔτσι ἀκριβῶς ἐχαρακτηρίσθη. Τήν
15ην Ἀπριλίου 1975 στήν ἀπολογία του ἀπεδέχθη, ὅτι
ἀνέλαβε «πρωθυπουργίαν δοτήν» ἀλλά τό ἐπραξε, διά

Ό.Σ. Μαρκεζίνης ορκίζεται Πρωθυπουργός (8-10-1973) παρουσία του Παπαδοπούλου και Άγγελῆ.Φυσικά ἡ Ἐπανάσταση της 21ης Ἀπριλίου δέν ἔγινε, διά νά ἀναλάβῃ πρωθυπουργός ὁ Μαρκεζίνης.

νά ὀδηγήσῃ τήν Ἑλλάδα, πρὸς τήν δημοκρατικὴν ὁμαλότητα, ἢ ὁποία κατὰ σύμπτωση ἐταυτίζετο **μέ** τήν φιλοδοξίαν του νά γίνῃ, ἐπὶ τέλους πρωθυπουργός.

Μέ τήν ἀνάθεσιν τῆς πρωθυπουργίας στὸν Μαρκεζίνη ὁ Παπαδόπουλος ἐπέτυχε δύο πράγματα ἀκριβῶς ἀντίθετα, ἀπὸ ἐκεῖνα, πού ἐπεδίωκε. Πρῶτον ἐξηγέρθησαν οἱ Ἀξιωματικοί, πού δέν ἤθελαν νά λήξῃ ἡ 21η Ἀπριλίου καὶ δεύτερον οἱ πολιτικάντηδες -μέ ἐξαιρέσεις- δέν ἀπεδέχθησαν τὸν Μαρκεζίνη, ἐδήλωσαν, ὅτι

Δέν θά συμμετάσχουν εἰς προσεχείς ἐκλογάς καί συνεπώς τό σχέδιον τοῦ Παπαδοπούλου, διά πολιτικοποίησιν τοῦ καθεστώτος ἐναυάγει.

Ὁ Π. Κανελλόπουλος, ὁ Ἄ. Παπανδρέου, ὁ Γ. Μαύρος, ὁ Δ. Παπασπύρου μέ δημοσίας ἀνακοινώσεις τῶν ἡρνήθησαν νά λάβουν μέρος στήν πολιτικοποίησι τοῦ Στρατιωτικοῦ Καθεστώτος. Βεβαίως αἱ προθέσεις τοῦ Παπαδοπούλου καί τοῦ Μαρκεζίνη ἦσαν εἰλικρινεῖς. Ἄλλ' οἱ πολιτικάντηδες ἀρχηγοί διέβλεπαν, ὅτι ὁ Μαρκεζίνης θά ἐκέρδιζε τάς ἐκλογάς, πρόεδρος Δημοκρατίας, θά παρέμενε ὁ Παπαδόπουλος κι' ἐκεῖνοι θά περιωρίζοντο στό περιθώριο. Ὁ Κανελλόπουλος ἀργότερον θά δικαιολογήσῃ τήν ἀδιάλλακτον στάσιν τοῦ ἰσχυριζόμενος («Ἀκρόπολις» 17-5-1975) ὅτι αὕτη ἦτο «*ἱστορικῶς ἐπιβεβλημένη*»! διότι τόν Μαρκεζίνη ἐπέλεξε ὡς πρωθυπουργόν τῆς χώρας, ἕνας δικτάτωρ.

Ἡ ἀλήθεια ἀσφαλῶς εὐρίσκεται, στήν προσωπική φιλοδοξία τῶν πολιτικάντηδων. "Ἄν ἀντί τοῦ Μαρκεζίνη ὁ Παπαδόπουλος ἐπέλεγε ὡς πρωθυπουργόν τόν Κανελλόπουλον αὐτός θά ἐθεώρει «*ἱστορικῶς ἐπιβεβλημένον*» νά ἀναλάβῃ διότι... διότι... Ἀπό δικαιολογίας ὅσας θέλετε.

Πάντως οἱ πολιτικάντηδες ἦσαν διηρημένοι. "Ἄλλοι ἦσαν ὑπέρ τῆς πολιτικῆς Μαρκεζίνη (Ἰ. Τσιριμώκος, Κ. Βενέτης, Δ. Θανόπουλος κ.ά.) ἄλλοι ὅπως εἶδαμε καί οἱ σπουδαιότεροι μάλιστα ἦσαν ἐναντίον τοῦ Μαρκεζίνη.

Ἐπαμφοτεριζούσας δηλώσεις ἔκανε ὁ Ἀβέρωφ τὴν 20ὴν Ὀκτωβρίου, ἀλλὰ ἐκλινε ὑπὲρ τοῦ Μαρκεζίνη, ὑπὲρ τοῦ ὁποῦοιου σαφῶς ἐπῆρε θέσιν ὁ Π. Βαρδινογιάννης, πού διετέλεσε ὑπουργὸς τῆς «Ἐνώσεως Κέντρου» καὶ εἶδε προσωπικῶς τὸν Παπαδόπουλον τὴν 17ην Ὀκτωβρίου. Ὁ Καραμανλῆς ἐσιώπα, ἀλλ' ἔβαλε τὸν πειθηνίον του Γ. Ράλλην νά δημοσιεύσῃ τὴν 13ην Νοεμβρίου ἓνα ἄρθρον στὴν «Βραδυνή» ὅπου ἐζήτηί ἔνωσι ὅλων τῶν κομμάτων καὶ ἀναθεώρησι τοῦ Συντάγματος. Ἐάν πάντως αἱ ἐκλογαί δέν θά ἦσαν ἀδιάβλητοι τότε συνίστα ἀποχὴν. Ὁ πρόεδρος τῆς ΕΔΑ (ὑποκατάστατον τοῦ ΚΚΕ ἐν Ἑλλάδι) Ἡλίας Ἡλιοῦ δέν συμφώνει μὲ τὴν ἀποχὴν καὶ ὑπεστήριζε τὴν ἔνωσιν ὅλων τῶν πολιτικῶν ἐναντίου τοῦ Μαρκεζίνη. Ὁ Στεφανόπουλος ἐτάχθη ὑπὲρ τοῦ Μαρκεζίνη, ἀλλ' ἐπροφήτευσεν, ὅτι δέν θά γίνουιν ἐκλογαί.

Ὁ Μαρκεζίνης δέν προέκυψε αἰφνιδίως. Ἦδη ἀπὸ τοῦ 1968 (!) ὁ Παπαδόπουλος εἶχεν ἀρχίσει συνομιλίας μαζί του. Κατὰ πληροφορίας αἱ συναντήσεις των διέρρευσαν καὶ ἠναγκάσθη ὁ Παπαδόπουλος νά τὰς διακόψῃ. Ὁ Σύν/ρχης Α. Μέξης τοῦ ὠμίλησε μάλιστα σκληρῶς. δι' ἐκείνας τὰς ἐπαφάς. Ἐν τούτοις ὁ Παπαδόπουλος κρυφίως τὰς συνέχισε, μὲ ἀποκορύφωσιν τὴν 6ην Ἰουνίου 1973.

Τότε ὁ ἐκδότης τῆς ἐγκυκλοπαιδείας τοῦ ΗΛΙΟΥ

Ι. Πασῶς παρέλαβε μέ τό αὐτοκίνητό του, πρό τοῦ Ναοῦ του Ἁγίου Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου στό Κολωνάκι, τόν Μαρκεζίνη πού διέμενε ἐκεῖ πλησίον στήν ὁδὸ Λυκαβηττοῦ καί τόν ὠδήγησε στόν Παπαδόπουλο, στό Λαγονῆσι, ὅπου ἐφθασαν περί ὥραν 20:30.

Προηγουμένως ὁ Παπαδόπουλος εἶχεν ἐρωτήσει τόν Ἁγγελῆ, τόν Μακαρέζο καί τόν Παττακό, ἂν συμφωνοῦν καί ἀνατεθῆ ἡ πρωθυπουργία στόν Μαρκεζίνη. Ὁ Παττακός διεφώνησε. Τελικῶς καί οἱ τρεῖς ἐξουσιοδότησαν τόν Παπαδόπουλον νά χειρισθῆ ἐν λευκῷ τό θέμα. Ἔτσι τήν νύκτα τῆς 6ης Ἰουνίου 1973 ἀπεφασίσθη, ὑπό τοῦ Παπαδοπούλου ἡ ἀνάθεσις τῆς πρωθυπουργίας στόν Μαρκεζίνη, ἐνώ πρόεδρος δημοκρατίας θά ἀνελάμβανε ὁ Παπαδόπουλος καί ἀντιπρόεδρος ὁ Ἁγγελῆς.

Ἡ συμφωνία αὐτή, ὅπως ἀπεδείχθη ἀπειτέλεσε τήν ἀπαρχήν τῆς διαλύσεως τῆς 21ης Ἀπριλίου. Οἱ Ἐπαναστάται Συνταγματάρχαι ἦσαν ἀνήμεροί νά ἀντιδράσουν. Μία ἄλλη ὁμως ὀργάνωσις Ἀξιωματικῶν, τήν ὁποίαν οἱ πάντες ἠγνόουν ἐπρόκειτο νά ἀντιδράσῃ. Αἱ περαιτέρω ἐξελίξεις ἐδρομολογήθησαν καί θά ἐπῆρχοντο δυναμικῶς, δίχως ὁ Παπαδόπουλος κι' ὁ Μαρκεζίνης νά τό ἔχουν ὑποπευθῆ.

Ἔτσι λοιπόν καταλήγομεν στήν διαπίστωσιν, ὅτι ὁ Παπαδόπουλος μέ τήν ἐνέργειάν του νά διώξῃ τούς Στρα-

πωπικούς, από την κυβέρνησι καί νά πολιτικοποιήση τό καθεστώς προεκάλεσε τήν όργήν τών Ἀξιωματικῶν, δίχως νά κερδίση τήν ευνοϊαν τών πολιτικάντηδων.

Ἡ ἐσωτερική ἀστάθεια συνεπληρώθη καί ἀπό ένα σοβαρό ἐξωτερικόν γεγονός. Παραμονή τῆς ὀρκωμοσίας τοῦ Μαρκεζίνη οἱ Αἰγύπτιοι διασχίζουν τήν διώρυγα τοῦ Σουέζ κι' ἐπιτίθενται ἐναντίον τῆς ἀμυντικῆς γραμμῆς τοῦ Ἰσραήλ, πού ὠνομάζετο Μπάρ-Λέβ. Τήν ἡμέραν τῆς ὀρκωμοσίας τοῦ Μαρκεζίνη, οἱ Αἰγύπτιοι διασποῦν τήν ἀμυντική γραμμή τών Ἑβραίων, ἐνώ ἀνατολικῶς οἱ Μαροκινοί καταδρομεῖς κυριεύουν τό στρατηγικό ὑψωμα Ἐρμόν καί τά συριακά στρατεύματα προχωροῦν νικηφόρως, στά ὄρη τῆς περιοχῆς Γκολάν. Ἐν τῷ μεταξύ οἱ Ἑβραῖοι συνέρχονται, ἀπό τόν αἰφνιδιασμό καί μέ τήν ἀεροπορική ὑποστήριξι τοῦ βου Ἀμερικανικοῦ στόλου, πού διεξήγαγε καί ἠλεκτρονικό πόλεμο κατά τών Ἀράβων τούς ἀναχαιτίζουν. Τήν 13ην Ὀκτωβρίου 1973 ὁ τέταρτος Ἀραβοἰσραηλινός πόλεμος φαίνεται, ὅτι θά τόν κερδίσουν οἱ Ἑβραῖοι. Τήν 23ην Ὀκτωβρίου τό Ἰσραήλ σταματά τήν ἀντεπίθεσίν του. Διατί; Διότι ἐπενέβη ἡ Ρωσία, ἡ ὁποία προειδοποιεῖ ὅτι θά στείλῃ ἀμέσως στήν Αἴγυπτο ἀερομεταφερομένο ρωσικῆς μεραρχίας. Φυσικά οἱ Ἑβραῖοι, μέ τήν συμπαράστασι τῶν ΗΠΑ μποροῦν νά νικήσουν τούς Αἰγυπτίους, διότι 100.000 κελεμπίαί δέν κάνουν στρατό. Μέ

τους Ρώσους βεβαίως οί Έβραϊοι, πού ούδέποτε στήν ιστορίαν των έπολέμησαν, ούτε ποτέ έφημίσθησαν ως μαχηταί θά κατατροπωθοῦν. Ζητούν τήν βοήθεια των ΗΠΑ. Ο Πρόεδρος Νίξον, δίδει άμέσως εντολή γενικού πυρηνικού συναγερμού! Πρωτοφανές! Χάριν τοῦ Ίσραήλ θά καταστραφῆ ό πλανήτης. Οί Ρώσοι δέν υποχωρούν. Οί Έβραϊοι πρέπει νά σταματήσουν άλλοιῶς ἔρχονται ρωσικά στρατεύματα καί ρωσικά μαχητικά αεροπλάνα θά βοηθήσουν τους "Αραβας, δπως τά άμερικανικά βοηθούν τους Έβραίους.

Παραλλήλως πρός τήν ἔντασι άρχίζει καί ή άποστολή πολεμικού ὑλικού, πρός τους άντιμαχομένους, πού τώρα αί έχθροπραξίαι έπαυσαν κατόπιν διαταγής τοῦ Συμβουλίου Άσφαλείας τοῦ ΟΗΕ τήν 22αν Ίκτωβρίου, τήν όποιάν επί δύο ημέρας παρεβίαζε τό Ίσραήλ.

Οί Ρώσοι διαθέτουν εύκόλους προσβάσεις, διά νά στέλλουν πολεμοφόδια στους "Αραβας, μέ άερογέφυρα, πού λειτουργεί άδιακόπως. Οί Άμερικανοί, πού είναι μακράν ένισχύουν τό Ίσραήλ μέ ὑλικό, τό όποιον στέλλουν από τάς ΗΠΑ μέ πτήσεις, μέσω τῶν νήσων Άζορῶν. Καί πάλιν είναι μακράν ό Άτλαντικός. "Εχουν ανάγκη βάσεως στήν Μεσόγειον, διά νά είναι πλησίον τών έμπολέμων. "Αρα χρειάζονται τάς Άμερικανικές βάσεις της Έλευσίνας καί της Κρήτης.

Ο πρεσβευτής τών ΗΠΑ στήν Ελλάδα Τάσκα με-

ταφέρει στην Έλληνική κυβέρνηση αίτημα τών ΗΠΑ να επιτραπῆ ἡ διέλευσις τών ἀεροπλάνων ἀνεφοδιασμοῦ ἀπό τήν Κρήτη καί νά χρησιμοποιηθῆ ἡ βάση τῆς Ἐλευσίνας, διά τήν ὑποστήριξιν του Ἰσραήλ. Μόλις ἐκηρύχθη ὁ ἀραβοϊσραηλινός πόλεμος ὁ Παπαδόπουλος εἶχε προβλέψει τὰς ἀπαιτήσεις τών Ἀμερικανῶν καί εἶχε ἀποφασίσει κατηγορηματικῶς ἡ Ἑλλάς νά πάρῃ τό μέρος τών Ἀράβων.

Τήν 13ην Ὀκτωβρίου ὁ Ἕλλην ὑπουργός Ἐξωτερικῶν Ξανθόπουλος-Παλαμάς ἐξεκαθάρισε τό ζήτημα μέ δήλωσίν του: *«Αἱ φιλικαί σχέσεις τῆς Ἑλλάδος μέ τὰς ἀραβικάς χώρας αποκλείουν οἰανδήποτε συμμετοχὴν εἴτε ἄμεσον, εἴτε ἐμμεσον εἰς τυχόν ἐνέργειαν σιτρεφομένην ἐναντίον αὐτῶν»*. Ἡ φιλοαραβική πολιτική τοῦ Παπαδοπούλου σαφῶς ἐθνωφελῆς ἦτο ἀνεπίδεκτος ἀμφισβητήσεως. Ὁ Παπαδόπουλος ἀκόμη προέβη καί εἰς ἓνα διάβημα πρὸς τὰς ΗΠΑ -ἀγνωστον στοὺς ἱστορικούς ἀπ' ὅσον γνωρίζω- τό ὅποιον ἀποτελεῖ τραγὴν ἀπόδειξιν, ὅτι ἐσκέπτετο πατριωτικῶς. Διεμήνυσε στὸν Τάσκα, ὅτι πιθανῶς νά ἐκραγῆ πυρηνικός πόλεμος μεταξὺ ΗΠΑ καί Ρωσίας στήν νοτιοανατολικήν Μεσόγειον. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει αἱ τρεῖς ναυτικά μονάδες τοῦ ἀμερικανικοῦ στόλου, πού ἐλλιμενίζοντο στήν Ἐλευσίνα πρέπει νά ἀποπλεύσουν ἀμέσως, διότι φέρουν πυρηνικά ὅπλα καί ἀποτελοῦν στόχον τών ρωσικῶν πυ-

ρηνικῶν πυραύλων. Συνεπώς ἂν πληγοῦν θά πληγῇ ἡ Ἑλλάς μέ πυρηνικά δπλα, πληθὸς Ἑλλήνων θά φονευθοῦν, χωρὶς νά ὑπάρχη λόγος. Ἐξ ἄλλου μέ τοὺς Ἀμερικανούς δέν ἔχομεν στρατιωτικήν συμφωνίαν, παρά μέ τό ΝΑΤΟ. "Ἄν οἱ Ἀμερικανοὶ κηρύξουν χάριν τῶν Ἑβραίων τοπικόν πυρηνικόν πόλεμον ἡ Ἑλλάς δέν ἐμπλέκεται εἰς αὐτόν. Περίπου ἔτσι ἦτο τό διάβημα τό ὅποιον μάλιστα ἀπῆται τά τρία πολεμικά τῶν ΗΠΑ νά φύγουν ἀμέσως ἀπό τήν Ἐλευσίνα, ὅπως καί συνέβη.

Ὁ Μαρκεζίνης πού ἐνημερώθη ἐπί τῶν ἀνωτέρω συμφωνήσεων ἐκ τῶν ὑστέρων, διότι τό διάβημα εἶχε γίνει πρὶν ἐρωτηθῆ.

Ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς ἔμαθε, ὅτι ὁ Παπαδόπουλος δέν ἀφησε τά ἀμερικανικά ἀεροπλάνα νά περάσουν ἀπό τήν Κρήτη. Ἡ φήμη διεδόθη παντού. Ἦτο ἀληθὴς καὶ ὅπως δὴποτε θετική, διὰ τό κῦρος τοῦ Παπαδοπούλου. Ἀντιθέτως οἱ Ἑβραῖοι ἐλύσσαξαν. Τέλος Οκτωβρίου ὁ γνωστός διπλωμάτης τῶν ΗΠΑ Τζὼν Ντεῦ παρέστη εἰς δεξίωσιν ὅπου παρουσία τῶν παρευρισκομένων ἐδήλωσε ὁ αὐθάδης ὅτι: *«Πρέπει νά ἀλλάξετε τήν κυβέρνησι Μαρκεζίνη, νά διώξετε καὶ τόν Παπαδόπουλο. Ἐμεῖς οἱ Ἀμερικανοὶ δέν θέλουμε οὔτε τόν ἕναν, οὔτε τόν ἄλλο».*

Δυστυχῶς ἀπό τοὺς παρισταμένους πολιτικούς, διπλωμάτας καὶ δημοσιογράφους, δέν εὐρέθη ἕνας μέ Ἑλληνική συνείδησι νά τόν στείλῃ στόν διάολο. Ὁ

Ἐβραϊόπληκτος μας εξέλαβε ὡς ἰθαγενεῖς ἀποίκους τῶν ΗΠΑ.

Ἡ πολιτική του Παπαδοπούλου ἐναντι τῶν ΗΠΑ, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Ἀραβοϊσραηλικοῦ πολέμου ἀπέδειξε, ὅτι ὁ Παπαδόπουλος δέν ἐλέγχεται, ἀπὸ τοὺς Ἀμερικανούς. Συνεπῶς ἐπρεπε νὰ ἀναιτραπῆ. Τό State Department καί ἡ CIA εἶχαν ἐκπονήσει ἀπὸ κοινού σχέδιον, πού τό ἐφαρμόζουν. Συζητοῦν μέ πολιτικάντηδες, κινητοποιοῦν τὴν «ἀντίσταση», ἐρεθίζουν τοὺς Τούρκους, προσπαθοῦν νὰ ἀπομονώσουν τὴν Ἑλλάδα, στοὺς διεθνεῖς οργανισμούς, δημοσιεύονται ἀρθρα κατὰ τοῦ Παπαδοπούλου, ματαιώνουν συμβάσεις κ.τ.λ. Στὴν ἀνθελληνικὴ ἐκστρατεία πρωτοστατοῦν οἱ Ἐβραῖοι. Ὁ Παπαδόπουλος πρέπει νὰ πέση. Πρέπει νὰ ἐξουσιάσουν ἄλλοι, πού θά εἶναι «Yes man». Πρὸς τούτο διατίθενται πολλὰ, πάρα πολλὰ χρήματα, πρὸς κάθε κατεύθυνσι καί ιδιαιτέρως, στοὺς λεγομένους ἀντιστασιακούς. Τό σχέδιο ἀναιτροπῆς τοῦ Παπαδοπούλου περιελάμβανε δύο ἐνεργείας. Ἡ μία ἐκ μέρους τοῦ «λαοῦ» διὰ τοῦ Πολυτεχνείου, πού ἀπέτυχε καί ἡ ἄλλη ἐκ μέρους τοῦ Στρατοῦ, διὰ τοῦ Ἰωαννίδου, πού ἐπέτυχε.

Τὴν 25ην Ὀκτωβρίου 1973 ὁ Παπαδόπουλος ἀφίχθη, στὴν Θεσσαλονίκην, διὰ νὰ παραστή στοὺς εορτασμούς τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς πόλεως, κατὰ τοὺς βαλκανικοὺς πολέμους 1912-13 καί τῆς 28ης Ὀκτωβρίου

*Στρατηγός Μπαναγός δίπλα στον Παπαδόπουλο, τόν όποιον μετά έπρό-
δωσε χάριν τοῦ Ίωαννίδου, τόν όποιον κατόπιν έπρόδωσε χάριν τοῦ Κα-
ραμανλῆ.*

1940. Στο αεροδρόμιον τόν ύπεδέχθη ό Μπονάνος, ώς Διοικητής τοῦ Γ' Σώματος Στρατοῦ. Τήν ἐπομένην μετά τήν δοξολογίαν, στόν Ναόν τοῦ Ἁγίου Δημητρίου καί πρὶν ό Παπαδόπουλος καταθέσῃ στέφανον συνηντήθη ιδιαίτέρως μέ τόν Μπονάνον, ό όποιος τοῦ ἐπέστησε τήν προσοχήν του ἐπί τοῦ Ἰωαννίδου. Σκοπεύω νά τόν τοποθετήσω ἐπί κεφαλῆς τοῦ Στρατιωτικοῦ μου Γραφείου, εἶπε ό Παπαδόπουλος, ώστε νά ἀπομακρυνθῆ ἀπό τό στράτευμα. Ὁ Μπονάνος συνεφώνησε: *«Πάρε τον κοντά σου, ὅσο πῶ γρήγορα μπορείς. Ὅτι εἶχε νά δώσῃ ό Ἰωαννίδης τό ἔδωσε καί ἔχει ἤδη φθαρεί»*.

Ὁ Μπονάνος ἐφέρετο στόν Παπαδόπουλον, ώς Παπαδοπουλικός καί στόν Ἰωαννίδη, ώς Ἰωαννιδικός. Ἔλεγε στόν Παπαδόπουλο, ὅτι ό Ἰωαννίδης εἶχε φθαρεί κ.τ.λ. ἀλλά ταυτοχρόνως συνειργάζετο μέ τόν Ἰωαννίδη, διά νά ἀνατραπῆ ό Παπαδόπουλος. Τέτοια συμπεριφοραὶ δέν ἀρμόζουν εἰς Ἀξιωματικούς.

Τήν 16ην Νοεμβρίου 1973 ό Μπονάνος εὑρίσκεται εἰς Ἀθήνας, εἰς συνεδρίασιν τοῦ Ἀνωτάτου Στρατιωτικοῦ Συμβουλίου. Τό βράδυ ἐκείνης τῆς ἡμέρας συνηντήθη μέ τόν Ἰωαννίδη καί Γκιζίκην, στό διαμέρισμα τῆς ἀδελφῆς τοῦ Ταγματάρχου Δαουλάκου, εἰς πάροδον τῆς οδοῦ Μιχαλακοπούλου. Ἐκεῖ ό Ἰωαννίδης καθώρισε νά κινηθοῦν τήν 25ην Νοεμβρίου. *«Πρωθυπουργό θά κάνομε τόν Ἀνδρουτσόπουλο καί ὑπουργοὶ θά γίνουν*

αρχικά οί Βαρβιτσιώτης, Τσούμπας, Τσουμάνης, Παπαδημητρίου, Μπαλόπουλος (όχι ο Συν/ρχης) και μερικοί άλλοι». Ο Μπονάνος εισηγήθη ύπουργός Έθνικῆς Ἀμόνης νά ἀναλάβη ὁ Στρατηγός Λατσούδης. Ο Ἰωαννίδης πού «εἶχε ἤδη φθαρεί» συνεφώνησε.

Τό πρωί τῆς 24ης Νοεμβρίου ὁ Μπονάνος, πού πλέον ἔχει προδώσει τόν Παπαδόπουλου συμμετέχει ἐνεργῶς, στό κίνημα τοῦ Ἰωαννίδου. Διέταξε τούς Συν/ρχας Ἡλιόπουλον καί Πυρρόπουλον καί τόν Ταγματάρχη τῆς ΕΣΑ Τριάνδρον νά εἶναι ἐτοιμοί μέ τάς μονάδας των καί κυρίως νά ἐμποδίσουν τόν Διοικητήν τῆς 6ης Μεραρχίας, πού ἐδρεύει στό Κιλκίς Ὑποστράτηγον Καραμπέρην νά ἀντιδράσῃ κινούμενος, πρὸς Θεσσαλονίκην. Ὅλοι αἱ προσβάσεις ἀπό Κιλκίς πρὸς Θεσσαλονίκην κατελήφθησαν, ἀπό μονάδας πεζικοῦ καί ἀρμάτων. Ἐκτός αὐτοῦ τοῦ μέτρου ὁ Μπονάνος ἔθεσε, ὑπό περιορισμόν τόν Διοικητήν τοῦ Συντάγματος Καταδρομῶν Συν/ρχη Καραγιάννη καθώς καί ἄλλους Ἀξιωματικούς Καταδρομῶν τούς ὁποίους ἐθεώρει «Παπαδοπουλικούς».

Τό βράδυ τῆς 24ης Νοεμβρίου ὁ Ἰωαννίδης πού «εἶχε ἤδη φθαρεί» τηλεφωνεῖ στό ἰδιαιτέρον γραφεῖον τοῦ Μπονάνου καί τοῦ ἀναγγέλλει: «Στρατηγέ σίς τρεῖς καί μισή τό πρωῖ». Τό κίνημα ἐγένετο μέ ἐπιτυχίαν καί τήν 04.30 ὁ Ταγματάρχης Παλαΐνης τηλεφωνεῖ στόν Μπονάνο: «Στρατηγέ ὅλα πήγαν ἀριστα. Ἡ ἐνέργεια

επέτυχε πλήρως, δίχως θόρυβον καί χωρίς νά σημειωθῆ τό παραμικρόν ἐπεισόδιον».

Ὁ Μπονάνος διά τās ὑπηρεσίας, πού προσέφερε στόν Ἰωαννίδη προήχθη εἰς Στρατηγόν καί ἐτοποθετήθη Ἄρχηγός τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων καί τό Γ' Σώμα Στρατοῦ ἀνέλαβε ὁ προαχθεῖς εἰς Ἀντιστράτηγον Ντάβος ἐνθουσιώδης ὁπαδός κατά καιρούς τοῦ Παπαδοπούλου, τοῦ Ἰωαννίδου καί τοῦ Καραμανλή.

"Ενας προδότης τοῦ Παπαδοπούλου καί προδότης τοῦ Ἰωαννίδου υπήρξε ὁ Ἄρχηγός τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων Μπονάνος, ὁ ὅποιος ἐκδιωχθεῖς ἀπό τούς πολιτικάντηδες, ἀφοῦ τούς ὑπρέτησε ἀπετόλμησε νά κυκλοφορήσῃ βιβλίον ὑπό τόν θρασύτατον τίτλον: «*Ἡ ἀλήθεια*» (ΑΘ. 1968).

Ἐκεῖ μέσα ἐπαινεῖ (σελ. 144) τόν Παπαδόπουλο: «*Γνωρίζω τόν Παπαδόπουλον μισόν ἀκριβῶς αἰῶνα. Μαζί ἐξήλθομεν αξιωματικοί ἀπό τήν Σχολήν Ευελπίδων τό 1940 καί εἶχα πλείστας εὐκαιρίας νά διαπιστώσω ὅχι μόνον τήν εὐφύιαν καί τὰ ἠγετικά του προσόντα, ἀλλά καί τήν ἀκτινοβολίαν του καί τήν ταχύτητα τῆς σκέψεώς του, πού τοῦ ἐξησφάλιζαν προβάδισμα ἐναντι ὄλων μας. Ἄλλωστε, ἦτο καί ἀρχηγός τῆς τάξεώς μας, ἀκριβῶς διότι διέθετε ὅλα αὐτά τὰ προσόντα, ἐν συνδυασμῶ καί μέ τήν ὑψηλήν ἐπαγγελματικήν του κατάρτισιν». Ἐπαινεῖ καί τόν Ἰωαννίδην: «*Μία νέα ἰσχυ-**

*ρά και κυρίαρχος προσωπικότης ἤρχισε τώρα νά ἀνα-
δύεται. Ὅταξίαρχος Δημήτριος Ἰωαννίδης... ἡ ἐντύπω-
σός μου ἦτο ὅτι ἐπρόκειτο πράγματι διὰ μίαν ἠγετικήν
καί ἰσχυράν προσωπικότητα».*

Τελικῶς ἐξ αἰτίας τοῦ θαυμασμοῦ του ὁ πρῶτος ἀπέ-
θανε στήν φυλακή καί ὁ δεύτερος ἀργοπεθαίνει φυλα-
κισμένος.

Στό βιβλίον του ἡ μόνη ἀλήθεια, πού γράφει εἶναι ἡ
προσπάθεια τοῦ Λαδά, τό 1974, νά φέρη τόν Καρα-
μανλή, ὁ ὁποῖος ἦτο ἐνήμερος ἐκείνης τῆς προσπάθειας
καί τήν ἐνέκρινε. Αἱ ἐπαφαί ἐγένοντο μέσῳ τοῦ δολο-
φονηθέντος ὑπό τῆς «17ης Νοέμβρη» ἐκδότου τῆς
«Βραδυνῆς» Ἀθανασιάδη καί τοῦ Μητροπολίτου μας
στό Παρίσι. Ἐπίσης ὁ ἀδελφός τοῦ Καραμανλή, Ἀχιλ-
λεύς καί ὁ πρῶην ὑπουργός τῆς 21ης Ἀπριλίου Μανω-
λόπουλος, ἦσαν γνῶσται τῆς προσπάθειας.

Ἐκατέρωθεν ἀντηλλάγησαν ἀνυπόγραφα γραφομη-
χανημένα σημειώματα. Ἀπό πλευράς Λαδά τά ἐγγραφα
ἐγώ καί τά παρέδιδα στόν Σιν/ρχη. Τελικῶς ἐφθασαν
εἰς μίαν συμφωνίαν βάσει τῆς ὁποίας ὁ Καραμανλής,
στήν κυβέρνησίν του θά ἐκράτει τόν Λαδά. Μακαρέζο
καί Ἀσλανίδη. Ἡ λύσις αὐτή δέν ἦτο Βεβαίως ἡ καλλί-
τέρα, ἀλλά τοῦλάχιστον δέν θά ἐθίγετο ὁ Στρατός, ὁ
ὁποῖος θά ἐπανέφερε τόν Καραμανλή καί θά διετήρει
τήν δύναμίν του. Ἐνώ ὅπως ἤλθαν τά πράγματα ὁ Κα-

ραμανλής επέστρεψε ως έκδικητής της δημοκρατίας και κατεδίωξε πλήθος Ἀξιωματικῶν. Ἐπρόκειτο διὰ μίαν λύσιν ἀνάγκης, ἡ ὁποία δέν θά ἔβλαπτε τόν Στρατό, κάτι πού ἐνθέρμως ἐπεδίωκε ὁ Λαδάς.

Τώρα ἐπρεπε νά βολιδοσκοπηθῆ ὁ Μπονάνος, διὰ μίαν ἐνδεχομένην ἐπιστροφήν τού Καραμανλή. Ὁ Λαδάς ἐζήτησε συνάντησιν καί μέ τό αὐτοκίνητό μου τόν ἐπῆγα στό Ἐπιτελεῖο. Μαζί του εἶχε ἓνα μνημόνιον καί κάποιο σημεῖωμα. Ἐπερίμενα ἐξω ἀνυπόμονος, διὰ τό ἀποτέλεσμα. Μετά μίαν ὥραν περίπου ἐγύρισε ὁ Λαδάς κατενευριασμένος. Μοῦ εἶπεν, ὅτι συνεζήτησαν διάφορα θέματα καί *«ὅταν τοῦ μίλησα γιά τόν Καραμανλή σήκωσε τά χέρια του ἐπίασε τό κεφάλι του καί φώναξε. Τί λέσρέ Γιάννη! τόν Καραμανλή; τί λέσρέ Γιάννη; θά γυρίσουμε πίσω»*. Ἀργότερα ὁ Μπονάνος ὑπῆρτησε καί τόν Καραμανλή.

Ἵστούσον πρῖν φύγη ὁ Λαδάς τού ἐζήτησε νά μέ δεχθῆ, ὅπως καί ἐγινε. Σχετικῶς ὁ Μπονάνος σημειώνει (σελ. 178): *«Τέλος, ἀποχωρῶν, μέ παρεκάλεσε νά δεχθῶ κάποιον ἰδιώτην, ονόματι Πλεύρην, τόν ὅποιον εἶχεν ἄλλοτε στό γραφεῖον του καί ὁ ὅποιος ἦτο τῆς ἀπολύτου ἐμπιστοσύνης του.*

Ἵταν ὁ Λαδάς ἐφυγε, ἐκάλεσα τόν Ματάτσην καί τοῦ παρέδωσα τό μνημόνιον καί τό σημεῖωμα τοῦ Μα-

καρέζου, μέ έντολήν νά μεταβή στό γραφεῖον τοῦ
Ἰωαννίδη καί νά τά παραδώσῃ εἰς χεῖρας του.

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας, μέ ἐπεσκέφθη πράγματι ὁ ἰδι-
ώτης Κωνσταντῖνος Πλεύρης ὁ ὅποιος μού εἶπεν ὅτι
ἠγεῖται μιᾶς μαχητικῆς οργανώσεως οπαδῶν τῆς 4ης
Αὐγούστου καί ὅτι ἔχει προσφέρει ἔθνικόν ἔργον. Τόν
ἠρώτησα τί ἐπιθυμεῖ καί αὐτός ἀπάντησε ὅτι τίθεται μα-
ζί μέ τήν ομάδα του στήν διάθεσίν μου. Τόν ἠχαρίστη-
σα καί τοῦ ἀπάντησα ὅτι αἱ ἘνοπλιοΔυνάμεις εἶναι πο-
λύ καλά ὀργανωμένοι καί ὅτι δέν χρειάζονται ἐνίσχυ-
σιν καί μάλιστα ἐκ μέρους ἰδιωτῶν.

"Ὅταν ἐφυγεν ὁ Πλεύρης, εἰσήλθε στό γραφεῖον
μου ὁ Ματάσης καί μού εἶπεν ὅτι δέν θά πρέπει νά ἔχω
ἐμπιστοσύνην στόν Πλεύρη καί ὅτι ὁ Ἰωαννίδης ἔχει
δι' αὐτόν κακὴν γνώμη. Ἐκτοτε δέν ξαναεῖδα τόν
Πλεύρη».

"Ὅσον ἀφορα εἰς ἐμέ ὁ Μπονάνος ψεύδεται, διότι
ἐγώ τόν ἐπεσκέφθην, μόνον διά νά τοῦ θέσω τό θέμα
τριῶν ἀνταρτιῶν Κούρδων, πού μέ προτροπή τοῦ 2ου
Γραφείου τοῦ ΓΕΣ ἔφερα στήν Ἑλλάδα καί δέν ἤξερα
τί νά τοῦς κάνω. Ὁ Μπονάνος ἀπέφυγε νά ἀναμικθῆ
καί οἱ Κούρδοι ἐφυγαν ἀναξιοποίητοι, ἀπό τό Ἑλληνι-
κό κράτος.

Ὁ Ἰωαννίδης εἶναι γνωστός ὡς ὁ ἀόρατος δικτάτωρ,

διότι προσωπικώς δέν ανέλαβε κάποιο πολιτικό αξίωμα, έν αντιθέσει πρὸς τόν Παπαδόπουλον, πού διήλθε τὰ ἀνώτατα ἀξιώματα τοῦ ὑπουργοῦ, πρωθυπουργοῦ, Ἀντιβασιλέως καί Προέδρου της δημοκρατίας. Κατά τήν γνώμην μου αὐτό ἦτο λάθος. "Ἐπρεπε ὡς Ἀρχηγός τῆς 25ης Νοεμβρίου νά ἀνελάμβανε Ἀρχηγός τοῦ Κράτους. Οἱ Ἀρχηγοί Ἐπαναστάσεων δέν κρύπτονται ὀπισθεν ἄλλων. Πάντοτε εἶναι στήν πρώτην γραμμήν.

Μετά τήν πῶσιν τοῦ Παπαδοπούλου ἐπεσκέφθην ἓνα βράδυ τόν Συν/ρχην Ντερτιλῆ στήν οἰκίαν του, στήν Ἀγ. Παρασκευήν. Τοῦ ἐξέφρασα κάποιους φόβους μου, διά τās ἐξελίξεις. «Μήν ἀνησυχῆς, ἀφοῦ ἐγὼ εἶμαι μέσα» μέ καθησύχασε. "Ἐφυγα προβληματισμένος, διότι δέν εἶχα ἐμπιστοσύνη στήν πολιτικήν κρίσιν τοῦ Ἰωαννίδου. Τόν ἐγνώριζα ἀπό τās ἐπισκέψεις του στόν Λαδά, στό Ὑπουργεῖο Δημοσίας Τάξεως ἢ στό Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν καί μοῦ ἐδόθη τότε ἡ εὐκαιρία νά συνομιλήσω κάθε φορά δι' ὀλίγον μαζί του. Διέκρινα στό βλέμμα του ἐχθρότητα ἀπέναντί μου. Ἀργότερον θά ἐμάθαινα, ὅτι τόν ὑπεκίνει ἐναντίον μου, ὁ ἐπ' ἀδελφῆ γαμβρός του Ἐβραϊσιωνιστής Ἀλαζράκης, ὁ ὁποῖος καί τόν εἶχε παγιδεύσει ποικιλοτρόπως.

Οἱ Ἀξιωματικοί, πού περιέβαλαν τόν Παπαδόπουλον ἦσαν ἀνωτέρας ποιότητος, ἀπό τούς ἀντιστοιχοῦς Ἀξιωματικούς τοῦ Ἰωαννίδου. Ἐγνώριζα πολλοὺς ἐξ ἐκεί-

νων, οί όποιοί ἦσαν Ταγματάρχει ή Λοχαγοί καί τώρα απέκτησαν δύναμιν. Όπωςδήποτε στους Ἀνωτάτους Ἀξιωματικούς ό Ίωαννίδης δέν διέθετε τό κύρος τού Παπαδοπούλου. Οί Ἀρχηγοί τών Ἐπιτελείων μέ επί κεφαλής τόν Μπονάνο προετοιμάζοντο, στήν πρώτην εύκαιρίαν νά μαχαιρώσουν τόν Ίωαννίδη, πού τούς ἀνέδειξε καί δέν ἀντελήφθη ποτέ του, ότι οί Ἀρχηγοί είχαν μεταξύ των συστήσει Διευθυντήριο, διά νά ἀφαιρέσουν έν καιρώ τήν έξουσίαν, ἀπό τόν Ταξίαρχον, στόν όποϊον υπεκρίνοντο τούς πειθαρχικούς. Μαζί τους καί ό ἀχάριστος Γκιζίκης. Ο Ίωαννίδης ήδύνατο εύχερώς νά πραγματοποιήση βαθεϊαν τομήν, στήν ήγεσίαν τών Ἐνόπλων Δυνάμεων καί νά τοποθετήση πιστούς, στήν Ἐπανάστασιν Στρατηγούς, Πτεράρχους καί Ναυάρχους, ἀντ' αὐτοῦ ἠσχολεῖτο μέ τό κλείσιμον τής ἐφημερίδος «Βραδυνή».

Ἐν τέλει, στό έξωτερικόν ό Ίωαννίδης καί ό διωρισμένος πρόεδρος δημοκρατίας Στρατηγός Γκιζίκης έν ἀντιθέσει πρós τόν Παπαδόπουλον οὐδεμίας ἐκτιμήσεως ἔχαιρον. Τούλάχιστον στό ἐσωτερικόν θά ἐπετύγχαναν; καί άν δέν ἐπετύγχαναν, πού θά ώδηγεῖτο ή Ἑλλάς;

Ο Λαδάς προσεπάθησε νά ἔλθη εἰς ἐπαφήν μέ τόν Ίωαννίδη. Ο ἴδιος δέν τόν ἐδέχθη. Τού ἔστειλε τόν Λοχαγόν Θανάπουλον, στόν όποϊον ό Λαδάς παρέδωσε κατάλογο προσώπων, διά χρησιμοποίησιν. Ἐκτοτε δέν

έγινε άλλη επαφή. Ούτε άλλοι Έπαναστάται της 21ης Ἀπριλίου συνήντησαν τόν Ἰωαννίδη. Τόν ἀπέφευγαν καί τούς ἀπέφευγε. Πάντως πιστεύω, ὅτι ὁ συνεσταλμένος ἐκ χαρακτήρος Ἰωαννίδης ἠσθάνετο σύμπλεγμα κατωτερότητας, ἐναντι τοῦ Παπαδοπούλου.

Τά πρώτα μέτρα, πού πήρε ἡ κυβέρνησις ἦσαν αλλοπρόσαλλα κι' ἀντιφατικά. Ἐφαίνετο καθαρώς, ὅτι ὁ δοτός πρωθυπουργός Ἀνδρουσόπουλος δέν ἦτο ταλαντούχος πολιτικός. Ἀπό τό ένα μέρος τό νέο καθεστῶς ἐφιλελευθεροποιεῖτο (π.χ. ἄρσις περιορισμοῦ Κανελλοπούλου, Μαύρου κ.τ.λ., κατάργησις ὑπερεξουσιῶν Προέδρου, ἀνοιγμα ὠρισμένων θεάτρων, πού εἶχε κλείσει ὁ Παπαδόπουλος κ.ά.) ἀπό τό ἄλλο μέρος τό ἴδιο καθεστῶς ἐδεικνύετο καταπιεστικό (κλείσιμο «Βραδυνῆς», ἐπαναλειτουργία Γυάρου, πάλιν ἐκτόπισις πολιτικών, ὅπως τοῦ Μαύρου, Στρατιωτικῶν, ἀκόμη καί τοῦ ὑπουργοῦ τοῦ Μαρκεζίνη, Ἀγαθαγγέλου, αὐθαιρεσίαι ΕΑΤ/ΕΣΑ κ.ἄ.).

Αὐτά καί ἄλλα παρόμοια μποροῦν νά συγχωρεθοῦν. Ἐκεῖνο ὅμως, πού εἶναι ἀσυγχώρητον εἶναι ἡ συμπεριφορά τοῦ Ἰωαννίδου, πρὸς τόν ἥρωα τοῦ συμμοριτοπολέμου τραυματία Σύν/ρχη Μπαλόπουλον, ὁ ὅποιος τό 1972 διετέλεσε ὑφυπουργός ἐμπορίου καί ἐν ἀγνοίᾳ του διεπράχθη ένα σκάνδαλο, ἀπό εἰσαγωγεῖς κρεάτων. Ὁ Μπαλόπουλος ἦτο τελείως ἀσχετος. Στήν ὑπόθεσι ἀνემειγνύοντο ἐμποροὶ κρεάτων καί κάποιοι ὑπάλ-

*Υπό την φωτογραφίαν τού Παπαδοπούλου ὁ Μποναῖνος κι ὁ Γκιζίκης,
πού ἀφοῦ υπηρέτησαν καί ἐξέμνησαν τήν 21ην Ἀπριλίου,
μετά τήν ἐπρόδωσαν.*

ληλοι του υπουργείου εμπορίου. Ο Ίωαννίδης έβαλε τό άνδρείκελο, πού παρίστανε τόν ύπουργό Δικαιοσύνης Τριανταφύλλου νά ανακοινώση τήν 27ην Άπριλίου 1974, όπι «*ποινική δίωξις άσκεΐται κατά του τέως ύφυπουργου Μπαλοπούλου και έναντίον 44 άλλων προσώπων δι' ύπόθεσιν κρεάτων*». Άδιαντρόπως παρεπέμφθη εις έκ τών πρωτεργατών τής Έπαναστάσεως νά δικασθή, στό έκτακτο Στρατοδικείο Άθηνών. Η δίκη διήρκεσε από 5-27 Ίουνίου και ό Μπαλόπουλος κατεδικάσθη εις φυλάκισιν 4 έτών, όχι βεβαίως, διότι έχρηματίσθη, αλλά... «*δι' άμέλειαν περίτην άσκησιν τών καθκόντων του*».

"Όταν έδικάζετο εκείνος ό ύπέροχος Άξιωματικός, στην οίκίαν του όποίου έλήφθη τήν 20ήν Άπριλίου 1967 ή τελική άπόφασις, διά τήν κήρυξιν τής Στρατιωτικής Έπαναστάσεως ήμουν κρατούμενος στό ΕΑΤ/ΕΣΑ. Ο Άντ/ρχης Νικολόπουλος, ένας Άξιωματικός άκεραίου χαρακτήρος πού τάχα μέ άνέκρινε μοϋ ειπε λυπημένος: «*βγάζουμε τά μάτια μας*» και μοϋ άπεκάλυψε όπι ό Ίωαννίδης ειχε δώσει έντολή νά έρευνήσουν λεπτομερώς, εις όλα τά ύπουργεία, διά νά εϋρουν σκάνδαλα εις βάρος τών Έπαναστατών τής 21ης Άπριλίου. Φυσικά ούτε ό Ίωαννίδης, ούτε κατόπιν οί πολιτικάντηδες άνεκάλυψαν κάτι έπιλήψιμον. Οί Έπαναστάται τής

21ης Ἀπριλίου διεχειρίσθησαν τό δημόσιον χρῆμα, μέ ὑποδειγματικήν εὐλάβειαν.

Δύο ἡμέρας μετά τήν 25ην Νοεμβρίου προεκλήθη κρίσις στήν Ἐκκλησίαν, ἀπό τόν Ἀρχιεπίσκοπον Ἱερώνυμον, ὁ ὁποῖος κατήγγειλε τόν Μητροπολίτην Σεραφεῖμ, ὅτι παρά τούς Ἱερούς Κανόνας ὄρκισε τόν Γκιζίκην Πρόεδρον τῆς δημοκρατίας καί τήν νέαν κυβέρνησιν. Ὁ Ἱερώνυμος οὕτως ἤ ἄλλως εἶχε δηλώσει αρχάς Νοεμβρίου, ὅτι μέχρι τέλους τοῦ ἔτους θά παραιτηθῆ. Ἐγινε ἡ 25η Νοεμβρίου κι' ὁ Ἱερώνυμος ἀπεφάσισε ν' ἀντιδράσῃ ἐν γνώσει του, ὅτι ὁ Ἰωαννίδης ἐσκόπευε νά τόν ἀντικαταστήσῃ μέ τόν Σεραφεῖμ.

Τήν καταγγελία τοῦ Ἱερωνύμου ἀπέρριψε ἡ Ἱερά Σύνοδος, ἡ ὁποία ἀνεγνώρισε τήν κανονικότητα τών ὀρκωμοσιών. Ὁ Ἰωαννίδης ἀντιλαμβανόμενος, ὅτι τό Ἱερατεῖον συμπλέει μέ τήν ἐξουσίαν διέταξε νά δημοσιευθῆ Συντακτική Πρᾶξις (ἡ ὑπ' ἀριθμ. 3 τῆς 10ης Ἰανουαρίου 1974) διά τῆς ὁποίας καθηρέθη ὁ Ἱερώνυμος ὡς ἀντικανονικῶς ἐκλεγείς. Μετά διήμερον συνήλθε ἐκτάκτως ἡ Ἱερά Σύνοδος καί μέ 20 ψήφους ἐπί 28 παρόντων Μητροπολιτών ἐξέλεξε Ἀρχιεπίσκοπον τόν Μητροπολίτην Ἰωαννίνων Σεραφεῖμ. Αὐθημερόν ὁ πρόεδρος Γκιζίκης ἐπεκύρωσε τήν ἐκλογήν καί ὁ Σεραφεῖμ ἔδωσε τήν καθιερωμένην διαβεβαίωσιν, στόν Ἱερό Ναό τών Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν-Ἀσωμάτων τῆς Μονῆς Πετράκη.

Τόν Σεραφεΐμ ἐγνώριζα ἀπό μικρός, διότι ἦτο μαζί μέ τόν πατέρα μου ἀντάρται, στόν Ζέρβα. Μόλις ἐξελέγη Ἄρχιεπίσκοπος τόν παρεκάλεσα νά διατηρήσῃ, στήν θέσιν τού Γραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, τόν συμμαθητήν μου Ἄρχιμανδρίτην Χριστόδουλον, μετέπειτα Ἀρχιεπίσκοπον. Μοῦ ἔκανε τήν χάριν.

Ὁ Χριστόδουλος δέν τό ἤξερε καί ἐπαρουσιάσθη, στό γραφεῖον τού Σεραφεΐμ ὡς ὄφειλε καί τού εἶπε: «*Μακαριώτατε, εὐσεβάστως σᾶς ὑποβάλλω τήν παραίτησίν μου*» κι' ὁ Ἄρχιεπίσκοπος ἀπάντησε: «*Ρέ ἄϊ στό διάλο, πού μοῦ ὑποβάλλεις παραίτησιν*».

Τόν Σεραφεΐμ ἐβλεπα συνεχῶς στήν οἰκίαν, ὅπου διέμενε, στήν Φιλοθέην. Ἐγευματίζαμε καί εἶχαμε συζητήσεις, διά τούς Ἑβραίους, τούς ὁποίους ὀρθῶς ἐθεώρει εχθρούς τῆς Ὁρθοδοξίας καί τῆς Ἑλλάδος. Μοῦ διηγεῖτο διάφορα περιστατικά μαζί τους, ἀπό τά Ἰωάννινα. Ὁ ἀείμνηστος ὑπῆρξε προσιτός, δυναμικός, μέ γλῶσσαν θάρρους καί ειλκρίνειας. Ἀμέσως μόλις ἀνέλαβε κατήργησε τήν ἰδιόμορφον ἐκκλησιαστικήν ἀστυνόμευσιν, πού ἐπέβαλε ὁ Ἱερώνυμος καί ἐπροστάτευσε ποικιλοτρόπως τόν χαμηλόβαθμο κλήρο, ὥστε κατέστη συμπαθής εἰς ὅλους. Ἦτο ἀνυποχώρητος στά θρησκευτικά ζητήματα καί εὐέλκτος στά ἐκκλησιαστικά. Εἶναι κρίμα πού ἐκεῖνος ὁ Ἱεράρχης ἐβασανίσθη ἀπό ἀσθέ-

νειαν, ἡ ὁποία στό τέλος τῆς ζωῆς του τόν ἔκανε ἀγνώριστο φυσιογνωμικῶς.

"Ὅπως διεμορφοῦτο ἡ πολιτική κατάσταση, μετὰ τήν ἐπικράτησιν τοῦ Ἰωαννίδου δέν ἀφηνε περιθώρια στοὺς παλαιοκομματικούς. Τά ἀνοίγματα τοῦ Παπαδοπούλου πρὸς ἐκείνους ἐτελείωσαν ὀριστικῶς. "Ὅσοι ἀρχικῶς ἐχάρησαν, πού ἔπεσε ὁ Παπαδόπουλος, τώρα μετενόη-

σαν. Τήν θέσιν τοῦ ἀπαλοῦ, τοῦ χλιαροῦ Παπαδοπούλου κατείχε σκληρός καί ατεγκτος ηγέτης, τόν ὅποιον οὔτε νά ἰδοῦν ἠδύναντο.

Ὁ Ἰωαννίδης ορθότατα διέγνωσε, ὅτι δέν ἀξίζει νά ἀσχολῆται μέ τήν διεθνή κοινήν γνώμην, τάς ἐφημερίδας τοῦ ἐξωτερικοῦ, τούς ξένους καί γενικῶς νά ἐπηρεάζεται ἀπό ἐξω. Ὁρθότατα ἐπίσης ἀπεφάσισε νά ἰσχυροποιήσῃ τάς Ἐνόπλους Δυνάμεις καί τόν Ἰούνιον τοῦ 1974 παρήγγειλε τεράστιον ἐξοπλισμόν, ὁ ὁποῖος ἐξωφλεῖτο τοῖς μετρητοῖς μέ Ἑλληνικά χρήματα. Οἱ ἀριθμοί εἶναι ἐνδεικτικοί τοῦ μεγέθους τῶν ἐξοπλισμῶν. 40 Βομβαρδιστικά «Μιράζ» - 130 γαλλικά ἀρματα AMX-30 - 4 γαλλικοί πυραυλάκατοι τύπου «Κομπατάν 3» - 18 ἀμερικανικά ἀεροπλάνα μεταφορῶν C-130 - 60 Βομβαρδιστικά «Κορσαίρ» κ.τ.λ.

Ἡ σύλληψις τοῦ Παπαδοπούλου ὑπῆρξε ἀναίμακτος καί τοῦτο ὀφείλετο, στήν ἀπόφασίν του νά μή ἀντιδράσῃ ἢ φρουρά του. Ὅμως ὑπάρχει καί κάτι ἀγνωστον, πού πρέπει νά εἰπωθῇ. Ὁ Ἰωαννίδης ἐξωθούμενος ἀπό τόν Ἑβραῖο γαμβρό του Ἀλαζράκη, πού ἐμίσει τόν Παπαδόπουλον καί φοβούμενος πιθανῶς μετέπειτα ἐνεργείας τοῦ Παπαδοπούλου ἐπεθύμει νά γίνῃ σύγκρουσις καί νά φονευθῇ ὁ Παπαδόπουλος. Πραγματικῶς τό ἠέλεε αὐτό, τό ὅποιον δέν συνέβη χάριν στό ἦθος τοῦ Ταγματάρχου Κουλουμβάκη, ὁ ὁποῖος, ἀντί νά ἐνεργή-

ση, ὅπως ἐπεθύμει ὁ Ἰωαννίδης καί νά ἐπιτεθῆ στήν ἔπαυλιν δπου διέμενε ἡ ἡγέτης τῆς 21ης Ἀπριλίου, μέ χειροβομβίδα ἀφίχθη ἐκεῖ μέ τέσσαρας Λοχίας, στους ὁποίους εἶχε ἀπαγορεύσει νά πυροβολήσουν. Ἔτσι λοιπόν, οἱ μὲν μὴ ἐπιτιθέμενοι καί οἱ δέ μὴ ἀμυνόμενοι, ἡ ἐξουδετέρωσις τοῦ Παπαδοπούλου ἐπραγματοποιήθη χωρίς αἷμα.

Ἐάν ὁ Παπαδόπουλος ἡ ὁ Κουλουμβάκης ἐσκέπτοντο διαφορετικῶς θά ἐπικολούθει ἐμφύλιος σπαραγμός μέσα στόν Στρατό, διότι πολλαί μονάδες, μάλλον αἱ περισσότεραι, ἦσαν πιστοί στόν Παπαδόπουλο. Τονίζω ὅτι ὑπῆρχαν Διοικηταί μονάδων, πού δέν ἦσαν Ντάβοι, Μπονάνοι, Γκιζίκηδες κ.ά. πού νά μεταπηδοῦν, ἀπό τόν ἕναν Ἀρχηγόν στόν ἄλλον. Ὁ Παπαδόπουλος παρέδόθη στόν Κουλουμβάκη κι' αὐτός τόν παρέδωσε στόν Ἀντ/ρχην Ντουζέπην, πού ἐφθασε μέ τά ἄρματα. Ὁ πανίσχυρος Παπαδόπουλος ἔπεσεν.

Αἰτία τῆς αὐτοκαταρρέυσεως τῆς 21ης Ἀπριλίου ἦτο ἡ μανία τοῦ Παπαδοπούλου νά ἐπιβάλλῃ σύνταγμα στήν Ἑλλάδα. Ὁ νομικιστής ἐπεκράτησε τοῦ Ἐπαναστάστου.

Ἐφ'ὅσον σώνει καί καλά ἠθελαν σύνταγμα προσεπαθήσαμε μέ δυσφορία νά συντάξωμεν ἕνα ὅσο θά ἡδυνάμεθα ἀνώδυνο, διά τό Ἔθνος. Ἡ Διεύθυνσις Ἰδεολογίας μέ τήν καθοδήγησι τοῦ Δημοπούλου ἐπεξεργάσθη ἕνα τελικό κείμενο ἀπό 105 ἄρθρα πού ἐδημοσιεύ-

θη στην 4Α (Ἀπρίλιος 1968, τεῦχος 45) καί τό ὅποιο συγκρινόμενο μέ τό ἐγκριθέν σύνταγμα ἦτο κατά πολύ ἀνώτερο εἰς ἀντιλήψεις καί κατευθύνσεις.

Μπορεῖ ἡ 21η Ἀπριλίου νά μὴν ἔλαβε ὑπ' ὄψιν τῆς τάς προτάσεις μας, ἀλλά στό ἐξωτερικό ἡ συνταγματική εἰσήγησί μας προεξένησε ἐντύπωσιν. Ἴσως ἀνησυχῆσαν μήπως γίνῃ ἀποδεκτό ἀπό τό καθεστώς. Τέτοιος φόβος ὅμως δέν ὑπῆρχε. Διότι δέν μᾶς ὑπελόγιζαν. Ἡ Αὐστριακὴ ἐφημερίς «Die presse» (5 Ἀπριλίου 1968) ἐσχολίασε ἐκτενῶς τὴν πρότασί μας ὑπό τὸν τίτλο «Gegenverfassung in Athen». Δηλαδή «ἀντισύνταγμα στήν Ἀθήνα». Συμφώνως πρὸς τηλεγράφημα τοῦ ἀνταποκριτοῦ τῆς Χ. Γκοτράϊν ἐγράψε ὅτι: *«Βασιλόφρονες καὶ δημοκρατικοὶ κύκλοι εἰς Ἀθήνας ἔχουν ἀνησυχήσει κατόπιν ἑνός δευτέρου Συντάγματος, προταθέντος ὑπὸ τῆς μικρᾶς φασιστικῆς κινήσεως "4η Αὐγούστου" τὸ ὅποιον (ὡς συνάγεται ἐξ ἐπιτοπίων κριτηρίων καὶ τῶν συνθηκῶν δημοσιεύσεώς του) εἶναι ἡ ἐπὶ τὸ δεξιότερον ἐναλλαγήτης στρατιωτικῆς κυβερνήσεως, διὰ τῆς ἀπαλειφῆς ἀρκετῶν δημοκρατικῶν μεταρρυθμίσεων τῆς 20μελοῦς ἐπιτροπῆς. Κύριος εἰς τὸ κράτος, συμφώνως πρὸς αὐτὸ τὸ σωματειακόν καὶ ἐντόνως συγκεντρωτικόν Σύνταγμα, θά εἶναι ὁ Πρωθυπουργός, ὁ ὅποιος ἐν πλήρει ἀνεξαρτησίᾳ ἀπὸ τὸν Βασιλέα καὶ τὴν λαϊκὴν ἀντιπροσωπείαν θά ἡδύνατο νά διοικῇ καὶ νά ἐξουσιά-*

2η. *Επί διαφωνιών του μέ τόν Βασιλέα δύναται ουτος νά επιβάλη τήν θέλησίν του διά μιᾶς τελεσιδίκου ἀποφάσεως τοῦ καλουμένου «Ἐθνικοῦ Συμβουλίου» τού ὁποίου ἀποστολή δέν εἶναι ἡ νομοθεσία, ἀλλά μόνον ἡ ἐκλογή του δικτατορικοῦ ἀρχηγοῦ τῆς κυβερνήσεως...»* καί ἀκολουθεῖ μακρά ἀνάλυσις της προτάσεως μας διά νά καταλήξῃ στό συμπέρασμα «ὥστε ἡ ἐφαρμογή αὐτοῦ τού συντάγματος θά ἐξήλειψεν ἐκ τῆς πολιτικῆς ζωῆς τῆς Ἑλλάδος πᾶν ἰχνος δημοκρατίας».

Εἶναι ἀξιοσημείωτον, ὅτι ἀπό ὅλους τούς πολιτικούς, πνευματικούς κ.τ.λ. οργανισμούς τού κράτους καί ἀπό τά πρόσωπα της δημοσίας ζωῆς οὐδεὶς ἔλαβε τήν πρωτοβουλία νά παρουσιάσῃ ἓνα σύνταγμα. Τέτοιοι εὐθύ- ναι δέν ἀρμόζουν εἰς δημοκράτας. Ἡ Ἄκαδημία, τά Πανεπιστήμια καί ἰδιαιτέρως αἱ σχολαί πολιτικῶν ἐπι- στημῶν δέν ἐτόλμησαν νά εἴπουν τήν γνώμην τους, ἀν ποτέ τους εἶχαν. Μονάχα ἡ 4Α συνέταξε, ὄχι κάποιο σχέδιο, ἀλλά ἓνα πλήρες σύνταγμα. Δέν τό ἐπιστεῦαμε. Ἀλλά τό προετείναμε, ἀφοῦ ἔτσι ἡ ἀλλοιῶς ἡ 21η Ἀπριλίου ἠθελε ἀχρήστους νομικὰς αὐτοδεσμεύσεις, ἀπολύτως ἀσυμβιβάστους, πρὸς κάθε ἐπαναστατικό ἔργο. Δέν τό ἐχω ρωτήσῃ, ἀλλά ὑποθέτω ὅτι ὁ Πρόε- δρος Παπαδόπουλος δέν θά ἐπληροφορήθῃ τὰς «συ- νταγματικὰς προτάσεις» μας. "Ἄν τὰς ἀπεδέχετο ἴσως θά διεσώζετο κάτι, ἀπό τό Στρατιωτικό Καθεστῶς.

Συμπεράσματα

1. Η πραγματική αιτία ανατροπής του Παπαδοπούλου από τον Ίωαννίδη υπήρξε ή απόφασις του Παπαδοπούλου να λήξει ή ἐπανάστασις καί να επανέλθουν οί πολιτικάντηδες.

2. Ο Ίωαννίδης ἐντέχνως ἐξεμεταλλεύθη τήν Πικρίαν τών Ἀξιωματικῶν, πού ἐβλεπαν τόν Παπαδόπουλο να παραδίδη τήν πολιτικήν ἐξουσίαν στά κόμματα.

3. Οί Ἀμερικανοί ήθελαν να πέση ό Παπαδόπουλος διότι: α) δέν τόν ήλεγχαν, β) ήρνήθη να συμπαρασταθῆ στό Ἰσραήλ καί γ) έκανε άνοιγμα πολιτικοοικονομικό στήν Κίνα, δπου ό Μακαρέζος συνήψε συμφωνίας.

11. ΤΑ ΚΥΠΡΙΑΚΑ ΚΑΙ Η ΠΤΩΣΙΣ

ΤΗΝ 28ην ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1974 ΣΥΝΕΒΗ ΕΝΑ ΤΡΑΓΙΚΟ ΓΕΓΟΝΟΣ, πού ἐπηρέασε ἀποφασιστικῶς τὰς πολιτικὰς ἐξελίξεις. Τὴν ἡμέρα ἐκείνη, περί ὥραν 14:00 στήν οἰκίαν τοῦ Χριστοδούλου, στήν Λεμεσσό Κύπρου ἡ οἰκοδέσποινα εἶδε στήν κουζίαν πεσμένο χάμω τόν Ἀρχηγό τῆς ΕΟ-ΚΑ Στρατηγό Γεώργιο Γρίβα, πού ὡς Διγενῆς κατέστη ὁ θρυλικός ἥρωσ τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ἀγῶνος τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ. Διά τὰς ὑπηρεσίας του πρὸς Ἔθνος σύμψασα ἡ Βουλὴ καὶ ἡ Ἀκαδημία τόν εἶχαν ἀνακηρύξει «ἀξίον τῆς Πατρίδος» τιμὴ πού ἀπ' ὅσον γνωρίζω εἰς οὐδένα ἄλλον ἀπεδόθη.

Ἐκεῖνον τόν Ἰανουάριον ἐκρύπτετο εἰς ἄλλην οἰκίαν, δπου εἶχε λιποθυμήσει. Προαισθανόμενος τό

Ὁ Ἀρχηγός επεσε.

νά κτυπά. Ἡ Χριστοδούλου, πού πρώτη τόν εἶδε προσεπάθησε νά τόν συνεφέρη. Ματαίως. «Ὁ Ἀρχηγός εἶναι νεκρός» ἐφώνησε. "Ἐνα ρῖγος συνεκλόνησε τήν Κύπρον. Ὁ μαχητής πού ἐνίκησε τήν βρεταννικήν αὐτοκρατορίαν δέν ὑπῆρχε πλέον. Πρός στιγμῆν ἐλησμονήθησαν τά ἐμφύλια πάθη καί ἡ Κύπρος ἐθρήνησε τό ἡρωϊκόν τέκνον της.

Ἄπέναντι στό γραφεῖο μου, στήν ὁδὸ Σκουφά εὐρίσκετο ἡ κλινικὴ «Ἅγιος Παντελεήμων» τῆς ὁποίας ὁ ἰδιοκτήτης, **ιατρός** Ἀλεβιζᾶκος ἦτο πιστός οπαδός τοῦ

ἐπερχόμενο τέλος μετεφέρθη, στήν οἰκίαν Χριστοδούλου, πού ἦτο τό κρυσφύγετόν του, κατὰ τήν διάρκειαν τῶν ἀγωνιστικῶν χρόνων 1955-59. Οἱ **ιατροί** πού τόν ἐξήτασαν τήν 26ην Ἰανουαρίου τόν ὑπέβαλαν εἰς θεραπείαν, χωρίς ἀποτέλεσμα. Μετά διήμερον ἡ γενναία καρδιά του ἐπαυσε

Διγενῆ καί χρηματοδότης του. Στά ύπόγεια της κλινικῆς ἐγνώρισα τόν θρῦλλο της ΕΟΚΑ. Μέ ἐπλημμύρισε θαυμασμός, διά τήν προσωπικότητα του. Ὁμίλει χαμπλοφῶως, μέ αὐτοπεποίθησιν καί περίλυπος μας περιέγραφε πώς ὁ Μακάριος, ὁ Καραμανλῆς καί ὁ Ἀβέρωφ ἐπρόδωσαν τήν Κύπρον. Ἐπεκάλει τόν Μακάριον ἐπίορκον της Φανερωμένης, διότι εἰς ἐκείνην τήν Μονήν ὠρκίσθησαν ἀγῶνα μέχρις ἐσχάτων, διά τήν ΕΝΩΣΙΝ. Ὑπέρ τοῦ ἱεροῦ αὐτοῦ σκοποῦ ἐθυσίασαν τήν ζωήν των οἱ μαχηταί της ΕΟΚΑ κι' ὄχι διά νά γίνη ἡ Κύπρος κρατίδιον, μέ πρόεδρον τόν Μακάριον. Εἶχε δίκαιον. Μίαν ἡμέραν τοῦ Σεπτεμβρίου 1971 μέ εἰδοποίησε ὁ Ἀλεβιζάκος, ὅτι ὁ «φίλος» θέλει νά μέ συναντησῆ. Ἐπῆγα ἀμέσως στήν κλινική, ὅπου μέ ἐπερίμενε ὁ Διγενῆς. Μαζί του δύο γεροδεμένοι νέοι. Ἐκεῖνος ἐκάθητο εἰς μίαν πολυθρόνα καί δίπλα του εἶχε μίαν μικράν βαλίτσαν. «*Κώστα σέ ἀποχαιρετῶ. Πηγαίνω στό καθῆκον μου. Σοῦ κάνω ἕνα δῶρο, γιά νά μέ θυμᾶσαι*» καί μοῦ ἔδωσε ἕνα πιστόλι «Μπράουνινγκ». Τί νά ἔλεγα; Ἐθαύμαζα τόν ἄνδρα, πού παρά τήν ἡλικίαν τῶν 74 ἐτῶν εἰσῆρχετο εἰς περιπέτειαν, χάριν τῆς Ἑλλάδος. Τόν συνωδύσαμε, μέχρι τό ἀσθενοφόρο τῆς κλινικῆς, τό ὅποιον ἀνεχώρησε πρὸς ἀγνωστον κατεύθυνσιν.

Ἀργότερον ἐμάθαμε, ὅτι μετά ἀπό ἕνα περιπετειῶδες θαλάσσιον ταξίδι ἀφίχθη στήν Κύπρον, ὅπου ἴδρυ-

*Ὁ Ἐθνικός ἥρωας Στρατηγός Γρίβας - Διγενής,
μέ τόν Παπαδόπουλον.*

σε τήν ΕΟΚΑ Β' καί άφησε τήν τελευταίαν πνοήν του έκει, στην ιδιαίτέραν του Πατρίδα.

Θά περιγράψω έν συντομία τάς θέσεις, έναντι τής Κύπρου του Παπαδοπούλου, του Μακαρίου καί του Γρίβα, ώστε νά έχωμεν μίαν σαφή εικόνα αυτών.

Ο Παπαδόπουλος δέν ήθελε προβλήματα μέ τήν Κύπρο, διότι έπίστευε, ότι μία έμπλοκή τής Έλλάδος στην Κύπρον θά είχε έσωτερικάς συνεπειάς. Ο ίδιος έχειρίζετο προσωπικάς τό Κυπριακόν καί ήκολούθει πολιτικήν κατευνασμού. Προέβλεπε συγκρούσεις, αλλά επιτύγχανε νά τάς αναβάλη, διά τό μέλλον. Έπεθύμει προηγουμένως νά ισχυροποιηθῆ στρατιωτικῶς καί πολιτικῶς ή Έλλάς καί μετά βλέπομεν.

Ο Μακάριος ένδιεφέρετο νά παραμένη στην έξουσίαν, ως πρόεδρος τής Κύπρου. Η διατήρησις τής Κύπρου ως ανεξαρτήτου κράτους παρέμενε μόνιμος καί σταθερά επιδιώξις του. Διά νά έξασφαλίση τήν αυτόδυναμίαν του ίδρυσε τό Έφεδρικόν Σώμα, πού άπετελείτο από φανατικούς μακαριακούς καί πέντε ένόπλους παρακρατικάς οργανώσεις.

Ο Γρίβας έπίστευε μόνον στην ΕΝΩΣΙΝ καί ήγωνίζετο δι' αυτήν. Διά τό Κυπριακό μόνον μία λύσις υπάρχει: Η ΕΝΩΣΙΣ, πού είναι έφικτή, αλλά χρειάζεται άγων. Πρός τοῦτο κατήλθε μυστικῶς, στην Κύπρο καί ώργάνωσε τήν ΕΟΚΑ Β'.

"Όταν τό 1968 τό Κ4Α έκανε φιλολογικό μνημόσυνο τοῦ ήρωος της ΕΟΚΑ Γρηγόρη Αὔξεντίου έστείλαμεν πρόσκλησιν στόν Στρατηγό Γρίβα-Διγενή, ό όποϊος μας απήντησε μέ τό ακόλουθον μήνυμα, πού έκφράζει τά πιστεύω του.

«Έλαβον τήν πρόσκλησίῃ σας διά τό φιλολογικό μνημόσυνον τοῦ Γρηγόρη Αὔξεντίου καί σᾶς εὐχαριστῶ. Μοῦ γράφετε νά σας στείλω καιρεισμόν· νομίζω, όμως, ότι τά λόγια δέν έχουν ἀξίαν καί ὅτι ὅλοι ἐκεῖνοι, πού θά ἔλθουν εἰς τό μνημόσυνον, καί ἐκεῖνοι πού πιστεύουν εἰς τήν θουσίαν του καί τιμοῦν τήν μνήμην του, θά ἔπρεπεν ἐμπράκτως νά δείξουν, ὅτι ἀκολουθοῦν τά βήματα τοῦ Γρηγόρη καί ὅλων τών νεκρών μας τοῦ Αγώνος διά τήν Ἐνωσιν. Αυτό θά ήτο τό καλύτερον μνημόσυνον δυστυχώς, όμως, ἀπό τήν γραμμήν τής Ἐνώσεως, τήν ὁποίαν ἐχαράξαμεν καί καθητιάσαμεν δι' ὄρκου καί αιματος, ἄλλοι μέν ἐλιποτάκτησαν καί τήν ἐγκατέλειψαν, ἄλλοι δέ, ἐπιτρέπουν, ἀδιαμαρτυρήτως, εἰς τήν Κυπριακήν κυΒέρνησιν νά παραπλανά τόν λαόν, διά τοῦ «εὐκταίου» καί τοῦ «ἐφικτοῦ» - λέξεων, αἱ ὁποῖαι, διά πρώτην φοράν χρησιμοποιοῦνται εἰς τήν μα-

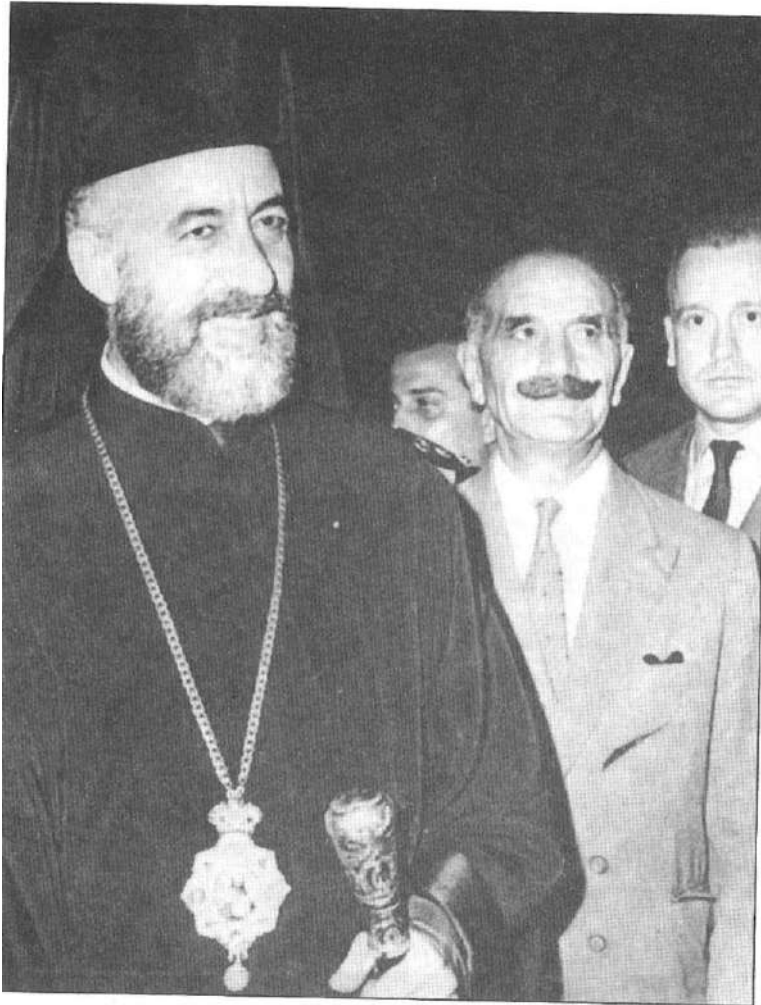
κράιωνα ιστορίαν μας, κατά τὰς ἔθνικὰς ἐξορμήσεις τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Ὡς ἀρχηγὸς τοῦ Ἀγῶνος τῆς Ε.Ο.Κ.Α., ὁ ὁποῖος θά ἔχω νὰ λογοδοτήσω ἀπέναντι τῶν νεκρῶν μας, ἀλλὰ καὶ τῶν νέων γενεῶν πού θά ἐλθοῦν, ὑπόσχομαι, ὅτι θά τηρήσω τὸν ὄρκον μου, μὴ δεχόμενος συμβιβασμούς καὶ μὴ πτοούμενος πρὸ ἀπειλῶν».

(«4η Αὐγούστου» Μάρτιος 1970, τεύχος 68).

Ὑπὸ τὰ ἀνήσυχτα βλέμματα τοῦ Παπαδοπούλου ἤρχισε ἓνας ἐντεινόμενος ἐμφύλιος πόλεμος, στὴν Κύπρο μεταξύ τῶν Ἐνωτικῶν τῆς ΕΟΚΑ Β' καὶ τῶν μακαριακῶν τοῦ Ἐφεδρικοῦ Σώματος. Δολοφονίαι, ἀνατινάξεις, συμπλοκαὶ, ἀπαγωγαὶ κ.τ.λ. συνεκλόνηζαν τὴν νήσον. Ὁ Μακάριος φοβούμενος τὰς ἐξελίξεις ἐζήτησε μὲ ἐπιστολήν του, πρὸς τὸν Γρίβα νὰ συναντηθοῦν. Ἕνα πρόσωπον κοινῆς ἐμπιστοσύνης, ὁ ἰατρός Τριτοφτίδης, ἀπὸ τὴν Λεμεσσὸν ἐμεσολάβησε, διὰ νὰ γίνῃ ἡ συνάντησις, τὴν ὁποίαν ἀπεδέχθη ὁ Γρίβας.

Τὴν 26ην Μαρτίου 1972 πλησίον τῆς Λευκωσίας, εἰς μίαν ἐρημικὴν τοποθεσίαν, μὲ μέτρα ἀσφαλείας, πού βλέπομεν στὸν κινηματογράφον συνητητήθησαν οἱ δύο ἐχθροί. Ὁ Μακάριος ἐζήτησε νὰ σταματήσει ὁ ἐμφύλιος πόλεμος καὶ ὅλοι ἐνωμένοι νὰ ἀντιμετωπίσουν τὸ κυ-

*Στρατηγός Γρίβας - Διγενής και Αρχιεπίσκοπος Μακάριος. Όπως
ήγωνίζετο, διά τήν ΕΝΩΣΙΝ κί δεύτερος, διά τήν ύπαρξιν κρατιδίου.*

πριακόν πρόβλημα, υπό τήν προεδρίαν του. Ὁ Γρίβας συνεφώνησε στήν ἐνότητα, ἀλλά προέτεινε νά παραιτηθῆ ὁ Μακάριος καί νά ἀναδειχθῆ Πρόεδρος άτομο κοινῆς ἐμπιστοσύνης, τό ὅποιον θά ἀκολουθήσῃ τήν πολιτικήν τῆς ΕΝΩΣΕΩΣ.

Ἦκολούθησε μία ἀκαρπος συζήτησις, περί τοῦ ἐνδεικνυομένου προσώπου ὡς καταλλήλου, διά τήν προεδρίαν. Ἐπομένως ἡ συνάντησις κατέληξε εἰς ἀσυμφωνίαν. Πάντως ἀντηλλάγησαν μεταξύ των δύο ἐπιστολαί. Ὁ Μακάριος ἔγραψε τήν 2αν Μαΐου 1972 πρὸς τόν Στρατηγόν καί τοῦ ἔλεγε «*μέ τας ἐγκαρδίους ἐσχάς του*» ὅτι δέν παραιτεῖται, διότι ἀν ἀποχωρήσῃ ἀπό τήν ἐξουσίαν κινδυνεύει ἡ Κύπρος! Ὁ Γρίβας ἀπήντησε «*μετά σεβασμοῦ*» ἐμμένων στήν προσήλωσίν του «*εἰς τήν ταχεῖαν καί ἀνευ σταθμῶν λύσιν τῆς Ἐνώσεως*» καί κατεφέρθη ἐναντίον «*τοῦ ἡμιανεξαρτήτου κρατιδίου*».

Μετά τόν θάνατον τοῦ Διγενῆ ἀνέλαβε Ἀρχηγός τῆς ΕΟΚΑ ὁ Ταγματάρχης Καροῦσος, ὁ ὅποιος ἦτο ἐχθρός τῆς 21ης Ἀπριλίου καί εἶχεν ἀποταχθῆ. Κανονικῶς θά ἀνελάμβανε ὁ ὑπαρχηγός τῆς ΕΟΚΑ ὁ Σταύρου (Σύρος) ὁ ὅποιος καί αὐτός ἦτο ἀπότακτος Ταγματάρχης, ἀλλ' εἶχε συλληφθῆ καί εὐρίσκετο στήν φυλακή ὑφιστάμενος βασανιστήρια, ἀπό τοῦς μακαριακοῦς. Μετά τήν σύλληψιν τοῦ Σταύρου τόν Αὐγούστου τοῦ

1973 ο Γρίβας διώρισε ύπαρχηγόν του τόν Καρούσο, ό όποιος διεδέχθη τόν θανόντα ήγέτη της ΕΟΚΑ.

Ο Καρούσος τήν 3ην Φεβρουαρίου 1974 έξέδωσε μίαν άνακοίνωσιν, ή όποία προεκάλεσε έκπληξιν στους Ένωπικούς, διότι διέταζε τήν άναστολήν τού αγώνος τής ΕΟΚΑ Β'. Ο νέος Άρχηγός άπεφάσισε έναντίον τών έθνικών πολιτικών θέσεων τού Διγενή. Διατί; Προφανώς, διότι ήλθε εις κάποιαν συμφωνίαν μέ τόν Μακάριον. Τοῦτο ένισχύεται καί άπό τό γεγονός, ότι άμέσως ό Μακάριος έχορήγησε γενική άμνηστεία, στά στελέχη τής ΕΟΚΑ Β' πού είχαν συλληφθή ή κατεδιώκοντο. Άφέθησαν έπίσης ελεύθεροι οί κρατούμενοι Ένωπικοί, μεταξύ τών όποίων καί ό Ταγματάρχης Σταύρου, πού έπέστρεψε στήν Ελλάδα καί ένοσηλεύθη έξ αιτίας τών βασανιστηρίων, στά όποια τόν υπέβαλαν.

Στήν διαταγήν τού Καρούσου περί άναστολής τού αγώνος, πού έσήμαινε συμφίλωσιν μέ τόν Μακάριον, δηλαδή ούσιαστικώς έπιβολήν τού Μακαρίου δέν συνεφώνησαν οί τοπικοί Άρχηγοί, οί τομεάρχαι τής ΕΟΚΑ Β' οί όποιοι παρέμεναν πιστοί στήν πολιτικήν τού Διγενή: α) παραίτησις Μακαρίου, β) άνάληψις προεδρίας υπό προσώπου κοινής έμπιστοσύνης καί γ) μοναδικός σκοπός ή ΕΝΩΣΙΣ. Έτσι δυναμικώς αντέδρασαν καί καθήρεσαν άπό Άρχηγόν τόν Καρούσον, ό όποιος τήν 21 ην Φεβρουαρίου 1974 έδραπέτευσε άπό τήν Κύπρον,

μέ τό ἀγγλικό κότερο «Τζασμόνε 2» τό όποτον τόν ἀπεβίβασε στην Ρόδο, δπου συνελήφθη καί έφυλακί-σθη στό ΕΑΤ/ΕΣΑ.

Κατόπιν τών ἀνωτέρω συμβάντων, ή ΕΟΚΑ Β' έ-χουσα συλλογικήν ήγεσίαν επανέλαβε τόν άγώνα της, τόν όποιον ό Μακάριος απέκάλει τρομοκρατικός, όπως άκριβώς έχαρακτήριζαν τόν άγώνα της ΕΟΚΑ οί δυνά-σται της Κύπρου "Αγγλοι.

Η έσωτερική κατάσταση διαμάχης, στην Κύπρο διε-μορφούτο πάλιν ως εξής: Από τό ένα μέρος οί Ένωπι-κοί της ΕΟΚΑ Β' καί από τό άλλο οί μακαριακοί του «Έφεδρικού Σώματος» μέ τάς παρακρατικές οργανώ-σεις. Μεταξύ των συνεχίζοντο άνηλεείς αίματηραί συ-γκρούσεις. Όσοτόσον υπήρχε στην Κύπρο από Έλλη-νικής πλευράς ή στρατιωτική δύναμις της Έθνοφρου-ράς, υπό τόν Στρατηγόν Ντενίσην. Οί "Ελληνες Άξιω-ματικοί παρέμεναν ούδέτεροι καί μέ θλίψιν παρηκολού-θουν τόν εμφύλιον πόλεμον τών Κυπρίων. Συναισθημα-τικώς όμως έτάσσουτο υπέρ της ΕΟΚΑ Β' διότι ό στό-χος της, πού ήτο ή ΕΝΩΣΙΣ, άνταπεκρίνετο στά αισθή-ματα καί στά συμφέροντα του Έλληνισμοϋ.

Είμεθα στόν Μάρτιον του 1974. Τότε άκριβώς οί έβραιοσιωνισταί έστησαν τήν παγίδα τους, στόν Ίωαν-νίδη. Ίδου πώς έχουν τά παρασκήνια.

Τό Ίσραήλ μετά τόν πόλεμο τών έξη ήμερών, πού κά-

Θε άλλο παρά νικηφόρος ήτο, όπως κοινώς πιστεύεται άνησουχεΐ μήπως έπαναληφθοϋν αΐ έπιθέσεις τών Άράβων, όποτε άν δέν είχε τήν άμεσον ύποστήριξιν τών ΗΠΑ θά κατέρρεε. Από τά άπόρρητα άρχεΐα τών ΗΠΑ, πού έρχονται στό φως τής δημοσιότητας προκύπτει όπι:

«Ο πόλεμος του 1973 απέδειξε ότι το Ισραήλ δεν μπορούσε να ταβγάλει πέρα ούτε με δυο αραβικές χώρες (Αίγυπτος και Συρία), όταν αυτές διέθεταν μόνο μέτριο σοβιετικό –όχι άριστο αμερικανικό, όπως ο Ισραήλ- στρατιωτικό εξοπλισμό».

(«Ελευθεροτυπία» 4-8-2008).

Αΐ ΗΠΑ όμως διά νά τό βοηθήσουν έχρειάζοντο μΐαν βάση καΐ καλλιτέρα βάση, λόγω γεωγραφικής θέσεως άπό τήν Κύπρον δέν ύπηρχε. Άλλά πώς θά εγκατασταθούν στην Κύπρον, άφοϋ ό Μακάριος ήρνεΐτο κάτι τέτοιο, καθόσον ανήκε στους «Άδεσμεύτους» καΐ ήτο προσανατολισμένος στό «Άνατολικό Μπλόκ». "Επρεπε λοιπόν νά ανατραπΐ ό Μακάριος. Πεντάγωνο, «Σταΐητ Ντηπάρτιμεντ» καΐ CIA συνεφώνησαν άπολύτως, στην πΐωσιν τοϋ Μακαρίου καΐ εις στενήν συνεργασΐαν με τό Ίσραήλ έξεπώνησαν σχέδιον δράσεως, τό όποϊον εύφυώς έξετέλεσαν, με άποτελεσματικότητα.

Έν πρώτοις έχρειάζετο νά πεισθΐ ό Ίωαννΐδης νά

Βοηθήση τήν ΕΟΚΑ Β'. Κατόπιν έπρεπε νά εύρεθή μία άφορμή, διά νά άνατραπιῖ ο Μακάριος καί τέλος νά εισέβαλαν οί έμπιστοι σύμμαχοι τών 'Αμερικανῶν Τούρκοι στήν Κύπρο, ώστε ή μεγαλόνησος νά είναι στήν διάθεσιν τών ΗΠΑ, άν άπαιτηθῆ.

Τεχνηέντως καί ταχέως κατόπιν έντολῆς τού Κίσιγκερ έγένοντο αί έπαφαί τών 'Αμερικανῶν μέ τόν Ίωαννίδη. Μεσολαβητής ο ίατρός 'Εβραϊός 'Αλαζράκης, σύζυγος τῆς άδελφῆς τού Ίωαννίδου. Αί πρώτοι συζητήσεις έγένοντο στήν κλινική «Κυανούς Σταυρός» ιδιοκτησίας 'Αλαζράκη, έναντι τῆς άμερικανικῆς πρεσβείας. Οί παμπόνηροι διπλωμάται έξεμεταλλεύθησαν τόν πατριωτισμό τού άπονηρευτού Ίωαννίδου.

Μέ άπλά λόγια προέτειναν, στόν Ίωαννίδη εκείνο, πού τόν έγοήτευε. 'Εμεῖς θέλομεν νά φύγη ο Μακάριος είπαν καί ή Κύπρος νά ένωθή μέ τήν 'Ελλάδα. Ο Ίωαννίδης θά έπετύγχανε έναν έθνικόν πόθον, θά καθίστατο έθνικός ήρωσ καί θά έδραιούτο τό καθεστώς του. Η 'Εθνοφρουρά καί ή ΕΟΚΑ Β' θά άνέτρεπαν τόν Μακάριον καί θά εκήρυτταν τήν 'Ενωσι μέ τήν 'Ελλάδα. 'Ως έδώ θαυμάσια. Οί Τούρκοι όμως τί θά κάνουν; Στο εύλογο έρώτημα οί 'Αμερικανοί διεβεβαίωσαν κατηγορηματικώς, ότι οί Τούρκοι θά άδιαφορήσουν. 'Εγγυόμεθα, ότι δέν θά άντιδράσουν, πέραν ώρισμένων τυπικών διαβημάτων διαμαρτυρίας.

Ο Ίωαννίδης, πού δέν συνεπάθει τόν Μακάριον συνεφώνησε κι' έδωσε έντολή, στην Έθνοφρουρά νά έξοπλίση καλώς τήν ΕΟΚΑ Β'. Ο έξοπλισμός της όμως δέν ήτο δυνατόν νά γίνη επισήμως καί δι' αυτό τής επέτρεπαν νά κλέπτη όπλα, από στρατόπεδά της π.χ. τήν 11 ην Μαΐου 1974 ή ΕΟΚΑ Β' έλήστευσε τό στρατόπεδο Γεροσκήπου, άπ' όπου ήρπασε βαρύ καί έλαφρύν όπλισμό, υπό τήν άνοχήν τών Άξιωματικῶν τής φρουράς.

Ο Μακάριος έχων τάς ιδικάς του πληροφορίας δέν έμενε άπαθής. "Έθεσε έκτός νόμου τήν ΕΟΚΑ Β' καί έζήτησε νά παραδώση τά όπλα της. Η ΕΟΚΑ Β' τού άπήντησε μέ προκηρύξεις, πού διένειμε ότι: *«ούδείς μαχητής τής ΕΟΚΑ πρόκειται νά παραδοθή. Ουδείς καταθέτει τά όπλα»*.

Τώρα πραγματικός Άρχηγός τής ΕΟΚΑ Β' ήτο ο Ίωαννίδης, ο όποιος συνέστησε ειδικόν τμήμα στό Έπιτελείο (Γραφείον Κ) διά νά έπιλαμβάνεται τού Κυπριακού. Ο Μακάριος τό άντελήφθη. "Άλλως τε οί Σοβιετικοί τόν έπληροφόρησαν σχετικώς. "Έτσι μέ δημοσίαν δήλωσίν του κατήγγειλε τάς Άθήνας, ως ύπευθύνους τής έσωτερικῆς άνωμαλίας στην Κύπρον. Εϋθέως άνεκοίνωσε τόν Άπρίλιον τού 1974 ότι: *«Έδρα τών καθοδηγητών τής παρανόμου οργανώσεως ΕΟΚΑ Β' είναι αι Αθήναι»*.

Η Έθνοφρουρά καί ή ΕΟΚΑ Β' προχωροϋν μέ γορ-

γόν ρυθμόν, στην άναμέτρησίν τους μέ τόν Μακάριον, ό όποιος βασιζεται στό Έφεδρικόν Σώμα καί στους παρακρατικούς του. Διά νά έξασθενήση τήν Έθνοφρουράν, μέ άπόφασίν του τής άπαγορεύει νά επιλέγη τούς μαθητάς τής Σχολής Έκπαιδευσεως Άξιωματικῶν τής Κύπρου. Η Διοίκησις τής Έθνοφρουράς άρνεϊται νά ύπακουσα Έφθάσαμεν στόν Μάϊον τού 1974 καί φαίνεται πλέον ή έπερχομένη σύγκρουσις. Τήν 6ην Ίουνίου ό Μακάριος θά διαμαρτυρηθῆ έντόνωσ, πού ή Έθνοφρουρά δέν πειθαρχεί, στην άπόφασίν του καί δηλώνει, Όπ τούς ύποψηφίους, διά τήν Σχολήν Έκπαιδευσεως Άξιωματικῶν θά τούς επιλέγη ή κυβέρνησις κι' όχι ή Διοίκησις τής Έθνοφρουράς. Καταρτίζει μάλιστα καί σχεπικόν όνομασπικόν κατάλογον, πού τόν στέλλει στην διοίκησιν τής Έθνοφρουράς. Η διοίκησις συμφώνως πρός τάς όδηγίας, πού είχε από τάς Άθήνας άπειθαρχεί. Συνεπώς τό έπόμενον βῆμα είναι ή σύρραξις.

Τά μετέπειτα γεγονότα είναι γνωστά. Τήν 2αν Ίουλίου στό γραφεϊον του Άρχηγου των Ένόπλων Δυνάμεων Στρατηγου Μπονάνου εκλήθησαν από τήν Κύπρο ό Ταξίαρχος Γεωργίτης, ό Συν/ρχης Κομπόκης καί ό Ύποστράτηγος Παπαδάκης, στους όποίους έδόθη έντολή νά ανατρέψουν τόν Μακάριο. Στην σύσκεψι, υπό τόν Μπονάνο παρευρίσκετο καί ό Ίωαννίδης, πού ούσιασπικώς έπαιρνε τάς άποφάσεις. Ο Μπονάνος έπαιζε πολλα-

πλά παιχνίδια, ὥστε νά εἶναι πάντοτε μέ τόν ἐπικρατοῦντα. Ὑπερέτησε τόν Παπαδόπουλο, τόν Ἰωαννίδη, τόν Καραμανλῆ καί πάντοτε ἐσχετίζετο μέ τούς Ἀμερικανούς.

Ἡ ἀπόφασις νά διαταχθῆ ἡ Ἐθνοφρουρά βιαίως ν' ἀνατρέψῃ τόν Μακάριον εἶχε ληφθῆ ὀριστικῶς. Ἐπερίμεναν ἕνα πρόσχημα, μίαν ἀφορμήν, τούς τήν ἔδωσε ὁ ἴδιος ὁ Μακάριος, ὅταν ἔστειλε τήν 2αν Ἰουλίου, μίαν ἐπιστολήν, πρὸς τόν Γκιζίκην, ὅπου «*μετά βαθεΐας θλίψεως*» κατήγγειλε τόν ρόλον τῆς Ἐθνοφρουρᾶς καί κυρίως τούς Ἑλλήνας Ἀξιωματικούς, πού ὑποστηρίζουν τήν ΕΟΚΑ Β' καί ἐπιδιώκουν τήν ἀνατροπήν του. Ἡ ἐπιστολή ἦτο ἐκτενεστάτη καί τόσον λεπτομερεστάτη, ὥστε δέν ἀφηνε περιθώρια ἀπαντήσεως. Εἶχε αἴτημα τήν ἀναχώρησιν τῶν Ἑλλήνων Ἀξιωματικῶν ἐκ Κύπρου καί τήν ἀντικατάστασίν των μέ εκατόν ἄλλους Ἀξιωματικούς, πού θά ἀνελάμβαναν ἐκπαιδευταί. Ἐκλείνε δέ τήν ἐπιστολήν του, «*μετ' ἐγκαρδίων εὐχῶν*».

Ὁ Ἰωαννίδης ἀπηγόρευσε τήν ἀνακοίνωσιν τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Μακαρίου ἀκόμη καί στά μέλη τῆς κυβερνήσεως. Ἀντιθέτως ὁ Μακάριος ἔδωσε τήν ἐπιστολήν στήν δημοσιότητα. Αἱ ἐφημερίδες τῆς Λευκωσίας τήν ἐδημοσίευσαν, ἐνώ ὁ Μακάριος εἰς συνέντευξιν τύπου, πού παρεχώρησε ἐξεσπάθωσεν ἐναντίον τῆς Ἐθνοφρουρᾶς, τῆς ΕΟΚΑ Β' καί τῶν Ἀθηνῶν, πού ἐπεζή-

τουν τήν πῶσιν του καί «τήν κατάλυσιν τῆς κρατικῆς ὑποστάσεως τῆς Κύπρου».

Ἐν τῷ μεταξύ οἱ Ἀξιωματικοί, πού ἔλαβαν μέρος στήν σύσκεψι μέ τόν Μπονανο καί τόν Ἰωαννίδη ἐπέστρεψαν στήν Κύπρο, ἐμελέτησαν τήν στρατιωτικὴν κατάστασιν καί διεπίστωσαν, ὅτι τοὺς χρειάζεται περισσότερος χρόνος, διὰ νά ὀργανώσουν τήν ἐπίθεσιν τους. Ἀνέθεσαν στὸν Ταγματάρχην Κοντώσπν νά ἔλθῃ εἰς Ἀθήνας καί νά μεταφέρῃ τήν πρότασιν τους, στὸν Ἰωαννίδη, ὁ ὅποιος τήν ἀπέρριψε. Τὸ κίνημα θά γίνῃ ὅπωςδήποτε τήν 15ην Ἰουλίου. Οὔτε μίαν ἡμέραν ἀργότερον.

Τὸ Σάββατον τῆς 13ης Ἰουλίου 1974 συγκαλεῖται νέα σύσκεψις στό Πεντάγωνον. Συμμετέχουν οἱ Ἀρχηγοὶ τῶν Ἐπιτελείων, ὁ Διοικητὴς τῆς Ἐθνοφρουρᾶς Στρατηγὸς Ντενίσσ, ὁ Διοικητὴς τῆς ΕΛΔΥΚ Συν/ρχης Νικολαΐδης καί ἄλλοι Ἀξιωματικοί ἀπὸ τήν Κύπρον. Ὁ Μπονάνος τοὺς ἐρωτᾷ τί πρέπει νά κάνουν, μετὰ τήν ἀπαίτησιν τοῦ Μακαρίου, καθὼς καί ποῖα θά εἶναι τὰ ἐπακόλουθα, ἀν ἀποχωρήσουν οἱ Ἕλληνες Ἀξιωματικοί, ἀπὸ τήν Κύπρον. Ἀρχίζει μία συζήτησις, μέ ἀνταλλαγὴν ἀπόψεων, πού δέν θά τελειώσῃ ποτέ, διότι ὁ Μπονάνος ἀνέβαλε τήν σύσκεψι, διὰ τήν ἐρχομένην Δευτέρα 15ην Ἰουλίου. Τὸ ἀληθές εἶναι, ὅτι ἐπίτηδες συνεκάλεσε ἐκείνη τήν σύσκεψι, διὰ νά φέρῃ εἰς Ἀθήνας τοὺς Ἀξιωματικούς, στοὺς ὁποίους δέν εἶχε ἐμπιστοσύνη, ὅτι θά δε-

Τό βομβαρδισμένο προεδρικό μέγαρον στήν Κύπρον.

χθοῦν τό πραξικόπημα κατά του Μακαρίου, πού όπως είδατε είχε ἤδη αποφασισθῆ νά γίνη τήν 15ην Ἰουλίου.

Τό πρωῖ αὐτῆς τῆς ἡμέρας, ξεκινοῦν τά ἄρματα τῆς Ἐθνοφρουρᾶς, ἀπό τό στρατόπεδον Κοκκινότριμυθιάς καί ἀπό τό στρατόπεδο Β. Καποτᾶ τά τεθωρακισμένα οχήματα πεζικοῦ καί οἱ Λοκατζήδες. Τά ἄρματα θά προσέβαλαν τό Προεδρικό Μέγαρον καί τά τεθωρακισμένα μέ τούς Λοκατζήδες τό στρατόπεδο τοῦ Ἐφεδρικοῦ Σώματος.

Ἡ ἐπίθεσις ἐγένετο, ὅπως προέβλεπε τό σχέδιον. Τό προεδρικό μέγαρον ἐβλήθη ἀπό τά ἄρματα τήν 08:30

καί οί κινηματῖαι εισέβαλαν εἰς αὐτό, ἀλλ' ὁ Μακάριος κατῶρθωσε νά διαφύγη ἀπό μίαν μυστικήν ἔξοδον συνοδευόμενος, ἀπό τόν ἐπί κεφαλῆς της φρουράς του Ταγματάρχη Ποταμάρη, τόν ὑπασπιστήν του Ταγματάρχην Θρασύβουλου καί τόν ἀνηψιόν του Νεοφύτου. Μετά ἀπό πολλές περιπετειάς ἐφθασαν στήν Πάφον, ἀπ' ὅπου τόν παρέλαβε ἀγγλικό ελικόπτερο καί τόν μετέφερε στήν βρεταννική βάση τοῦ Ἀκρωτηρίου, ὅπου τόν ἐπερίμενε ἀεροπλάνο καί ἀνεχώρησε ἀπό τήν Κύπρον. Ὁ Μακάριος εἶχε σωθή.

Τήν 08:00 τῆς 15ης Ἰουλίου δηλαδή πρὶν ἀκόμη ἐκδηλωθῆ ἡ ἐπίθεσις, κατὰ τοῦ προεδρικοῦ μεγάρου ὁ Μπονάνος ἐκάλεσε, στό γραφεῖον του τοὺς ἀρχηγούς τῶν κλάδων τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων καί τοὺς ἐπληροφόρησε, ὅτι ἡ Ἐθνοφρουρά ἀνέτρεψε τόν Μακάριον, ὁ ὁποῖος μάλλον εἶχε σκοτωθῆ. Τά πράγματα ὅμως δέν ἦσαν ἔτσι. Ὁ Μακάριος διέφυγε, ἀρα θά ἀντεπετίθετο εἰς διεθνές ἐπίπεδο, ἀπό τό ἐξωτερικόν, ὅπου ἐξετιμᾶτο. Εἶναι βέβαιον, ὅτι θά ἐξησφάλιζε συμπαράστασιν καί ὁ ἀγών του θά συνεχίζετο. Ἡ ἀπεγνωσμένη ἔκκλησις τοῦ Ἰωαννίδη: «*Θέλω τό κεφάλι τοῦ Μούσκον*» δέν ἐπραγματοποιήθη.

Ἐν τῷ μεταξύ πρέπει νά ἀναγνωρίσωμεν, ὅτι οἱ μακαριακοί ἐπολέμησαν μέ γενναιότητα. Διεξήχθησαν σκληραῖ μάχαι καί ἀπό τά δύο μέρη ἐγιναν φρικαλεό-

τητες, ιδίως μετά τήν πῶσιν της Πάφου, δπου οί μακαριακοί ἀντέστησαν σκληρῶς. Δέν είναι ἡ πρώτη φορά, πού μεταξύ Ἑλλήνων διαπράττονται ἀνοσιουργήματα.

Τό πρωῖ τῆς 15ης Ἰουλίου ὁ ραδιοφωνικός σταθμός τῆς Λευκωσίας κατελήφθη, ἀπό ἀνδρας τῶν ΛΟΚ καί μετέδιδε τήν εἶδῃσιν ὅτι: «*Ἡ Ἐθνοφρουρά ἐπενέβη διά νά σώσῃ τήν Μεγαλόνησον ἀπό τήν καταστροφήν. Ὁ Μακάριος εἶναι ἤδη νεκρός*» καί μετά ἠκολούθουν ἐμβατήρια.

Τό ἀπόγευμα ἐσχηματίσθη στήν Κύπρο «*Κυβέρνησις Ἐθνικῆς Σωτηρίας*», ὁ Μακάριος καθηρέθη ἀπό τό ἀξίωμα του καί Πρόεδρος τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας ἀνέλαβε ὁ ἥρωσ τῆς ΕΟΚΑ Ν. Σαμψών, ὁ ὁποῖος δέν ἦτο τυχαῖος. Κατά τήν διάρκειαν τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ἀγῶνος ὑπῆρξε τρομερός ἐκτελεστής Ἑγγλων καί τώρα ἐκδοτῆς τῆς ἐφημερίδος «*Μάχη*». Ὁ Ἰωαννίδης τόν ἐπέλεξε, διότι ἦτο πιστός στόν Διγενή καί κατά συνέπειαν ἀντιμακαριακός. Στό διάγγελμά του, πρὸς τόν Κυπριακόν λαόν, ὑπεσχέθη προκήρυξιν ἐλευθέρων ἐκλογῶν τό πολὺ ἐντός ἔτους.

Τήν ἐπομένην 16ην Ἰουλίου στό γραφεῖο τοῦ Μπονάνου οἱ Ἀρχηγοί τῶν Ἐπιτελείων συνεφώνησαν ἐπὶ τῶν τετελεσμένων γεγονότων, ἀλλ' ἐξέφρασαν ἐπιφύλαξιν ὡς πρὸς τό τί θά πράξουν οἱ Ἀμερικανοί καί πῶς θά ἀντιδράσουν οἱ Τούρκοι. Ὁ Ἰωαννίδης τοῦς

διεβεβαίωσε εκείνο, πού τού είχαν υποσχεθῆ οἱ Ἀμερικανοί, ὅτι οἱ Τούρκοι δέν πρόκειται νά ἐπέμβουν, ἀπλῶς μερικός τυπικός διαμαρτυρίας θά κάνουν. Οἱ δέ Ἀμερικανοί δέν ἤθελαν τόν Μακάριον.

Φαινομενικῶς οἱ Τούρκοι παρίσταναν τούς ἀδιαφόρους γεγονός, πού παρέσυρε τόν Ἰωαννίδη βαθύτερον στήν παγίδα, πού τού ἔστησαν. Ὁ Ντενκτάς, ὁ ὁποῖος ἠγεῖτο τών Τούρκων τῆς Κύπρου ἀνεκοίνωσε, ὅτι ἡ φυγή τοῦ Μακαρίου ἀπό τήν Κύπρον ἀφορᾷ μόνον στούς Ἑλληνοκυπρίους. Ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Τουρκίας στόν ΟΗΕ Ὁλτσαῦ ἐδήλωσεν, ὅτι τά συμβάντα στήν Κύπρο εἶναι ὑπόθεσις τῆς Ἑλληνικῆς κοινότητος καί τήν 17ην Ἰουλίου ὁ ἴδιος ὁ πρωθυπουργός τῆς Τουρκίας εὐρισκόμενος στό Λονδίνο ἐβεβαίωνε, ὅτι ἡ κυβέρνησίς του ἐπιθυμεῖ τήν εἰρηνικήν λύσιν τοῦ Κυπριακοῦ.

Ὁ Ἰωαννίδης ἐπείθετο πλέον, ὅτι ἡ Τουρκία δέν θά ἀντέδρα, ἐνώ ἡ ἀλήθεια εἶναι, ὅτι ἐκείνη προετοιμάζετο πυρετωδῶς, διά νά ἐπιτεθῆ μέ ἀπόβασιν στήν Κύπρο.

Τό τραγικό καί ἀπολύτως ἀδικαιολόγητο λάθος τοῦ Ἰωαννίδου εἶναι, ὅτι ἐσχεδίαζε (καλῶς) τήν ἀνατροπήν τοῦ Μακαρίου, δίχως νά σχεδιάσῃ (κακῶς) τί θά ἐπραττε, ἐάν ἐπενέβαιναν οἱ Τούρκοι. Ἐπίστευε στάς λεκτικός διαβεβαιώσεις τών Ἀμερικανῶν. Ἀσυγχώρητος ἀφέλεια. Μετά ὅταν δέν ἐτηρήθησαν αἱ ὑποσχέσεις τών Ἀμερικανῶν καί ἐπέδραμαν οἱ Τούρκοι, ὁ Ἰωαννίδης

παρεπονέθη: «Μέ εξαπατήσατε» και οι Ἀμερικανοί ἐστενοχωρήθησαν.

Τώρα ἀρχίζει ἡ ἀντίστροφος μέτρησης. Οἱ Ἀμερικανοί προσεταιρίζονται τόν Μπονανο καί τούς Ἀρχηγούς τῶν Ἐπιτελείων, πού ὄλοι τους εντάσσονται στήν ἀμερικανική πολιτική. Διά τού κυπριακού θά ἀνατρέψουν τόν Ἰωαννίδη καί θά ἐπαναφέρουν τούς πολιτικάντηδες μέ τούς ὁποίους ἤλθαν εἰς ἐπαφήν. Ἡ συεργασία Ἀμερικανῶν (χάριν τοῦ Ἰσραήλ), Τούρκων, πολιτικάντηδων καί Ἀρχηγῶν Ἐπιτελείων εἶναι ἀναμφισβητήτως δεδομένη. Ὁ Ἰωαννίδης δέν ἐπρόδωσε τήν Κύπρον. Οἱ κοινοβουλευτικοί τήν ἐπρόδωσαν, διά νά ἐπαυέλθουν στήν ἐξουσίαν καί αὐτά σᾶς τά βεβαιῶνω ἐγώ, ὁ ὅποιος ἐχω κάθε λόγο νά εἶμαι ἐναντίον τοῦ Ἰωαννίδου, πού μέ ἐφυλάκισε καί ὑπέρ τῶν κοινοβουλευτικῶν πού μέ ἐλευθέρωσαν, ὅταν ἐπανῆλθαν. "Ἄλλο ὁμως τά αἰσθήματα κι' ἄλλο ἡ ἀλήθεια.

Πάλιν ἀπεδείχθη, ὅτι ἡ Ἑλληνική κυβέρνησις δημοκρατική ἢ δικτατορική ἔκανε κακό στήν Κύπρον. Πάλιν οἱ Κύπριοι ἀπέδειξαν μέ τούς διχασμούς τους, ὅτι εἶναι γνήσιοι Ἕλληνες. Καί ὁ Ἰωαννίδης ἐγινε τό ἐξίλαστίριο θῦμα. Οἱ προδόται καί οἱ πράκτορες τῆς CIA τόν κατηγορήσαν, ὅτι εἶναι αὐτό πού ἐκεῖνοι ἦσαν.

Ἡ φωτογραφία τῶν Παρισίων εἶναι γνωστή στούς κύκλους τῶν παρασκηνίων, καθῶς καί ὁ ρόλος τοῦ Σάβ-

6α Κωνσταντοπούλου. Μήπως ό πρώην πρόεδρος δημοκρατίας Κ. Στεφανόπουλος γνωρίζει κάτι;

Διά τό Κυπριακόν ύπάρχει μία ιστορική αλήθεια, τήν όποίαν σκοπίμως τά κόμματα αποκρύπτουν. Πρέπει έπιτέλους νά λεχθή, ότι τόν 'Ιούλιον 1974 πού οί Τούρκοι εισέβαλον στην νήσον κατέλαβον μόλις καί μετά Βίας τό 3% τού έδάφους τής Κύπρου. Επί κυβερνήσεως Καραμανλή τόν Αύγουστο 1974 κατέλαβον τό 38%.

Τήν 25ην 'Ιουλίου οί "Έλληνες ήσαν νικηταί στην Κύπρον! Αυτό οās τό κρύβουν. Ο κυρίαρχος λαός τό άγνοεϊ. Από παντού οί Τούρκοι είχαν έκδιωχθῆ καί μόλις καί μετά βίας κατείχον ένα μικρό προγεφύρωμα, πού ήτο θέμα χρόνου νά εξαφανισθῆ. Άλλά ήλθαν οί πολιτικάντηδες, οί όποϊοι άπεδέχθησαν κατάπausιν τού πυρός καί μετά έξ **απίας** των οί Τούρκοι έπεξέτειναν τόν θύλακά τους καί τελικώς κατέλαβον μεγάλον τμήμα τής μαρτυρικής νήσου. Από τού 1975 όλα τά κόμματα άδιαντρόπως καί ύπόπτως συνεφώνησαν νά κρατήσουν κλειστόν τόν φάκελλον τής Κύπρου, διά νά μή μάθη ό λαός τήν αλήθεια.

Η κομματοκρατία παρέδωσε άμαχητί τό 38% τής νήσου στην Τουρκία, μέ τήν προδοτικήν δικαιολογίαν, ότι ή Κύπρος είναι μακράν, όπως έδήλωσε ό έθνάρχης (!) Καραμανλής. Τά κόμματα ένδιεφέροντο νά επανέλθου στην έξουσίαν, έστω καί μέ άπώλειαν τής Κύπρου. Τό

Όπως της ΕΟΚΑ Ν. Σαμψών.

επέτυχαν μέ τήν βοήθειαν τών ΗΠΑ καί τών Τούρκων, μέ τούς όποίους μυστικῶς συνειργάσθησαν. Καί άπό πάνω οί προδόται πολιτικάντηδες κατηγορούν τήν Ἐπανάστασιν διά τό Κυπριακόν! Βαρύταται αί εὐθῦναι τών Ἄρχηγῶν τών Ἐπιτελείων, οί όποιοι έμειναν άδρανεῖς κατά τήν εἰσβολήν τών Τούρκων, διότι ἔτσι τούς έπέβαλαν οί Ἄμερικανοί. Ὅλοι οί Ἄρχηγοί τών Ἐπιτελείων μέ έπί κεφαλής τόν Μπονάνον, άφοῦ έγλειψαν τόν Παπαδόπουλου, άφοῦ ἔγλειψαν τόν Ἰωαννίδη έπρόδωσαν καί τούς δύο, διά νά γλείψουν τούς πολιτικάντηδες, τούς όποίους αὐτοί έπαυέφεραυ.

Τήν 15ην Ἰουλίου 1974 τό πραξικόπημα άνατροπῆς τοῦ Μακαρίου είχε έπικρατήσει. Ὁ Μακάριος όμως διέφυγε καί αὐτό ήτο μέγα πρόβλημα, τό όποιοι ό Ἰωαννίδης ύπετίμησε. Ὁ ήρωσ τής ΕΟΚΑ Νικόλαος Σαμψών δέν είχε ιδέα τοῦ τί συνέβαινε, ούτε τοῦ τί τού έπερίμευε. Εύρίσκετο στήν έπαυλίν του, δπου εξέτρεφεν ἵππους, όταν ένα «τζίπ» μέ στρατιώτας εισήλθε στό άγρόκτημα καί τοῦ έζήτησαν νά τούς άκολουθήση στήν Διοίκησι, δπου τόν θέλουν έπειγόντως.

Ὁ Σαμψών έπῆγε μαζί τους στό Κέντρο τής Ἐθνοφρουράς έχωυ μάλιστα τήν έντύπωσιν, ότι διά κάποιον λόγον τόν συνέλαβαν. Στήν Διοίκησι τοῦ άνεκοίνωσαν, ότι ό Μακάριος έκηρύχθη έκπτωτος καί άπεφάσισαν νά

τοῦ ἀναθέσουν τὴν προεδρίαν τῆς Κύπρου. Φημολογείται, ὅτι προηγουμένως θά διωρίζετο πρόεδρος ὁ Μιχ. Τριανταφυλλίδης, πού ἤσκει τὰ καθήκοντα τοῦ Προέδρου τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστηρίου τῆς Χώρας, ἀλλ' αὐτός ἀπουσίαζε στό Στρασβοῦργο.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει ὁ Σαμψών φύσει περιτετειώδης ἀπεδέχθη τό ἀξίωμα καί ὠρκίσθη τὴν 15:00 ἑνώπιον τοῦ τοποτηρητοῦ τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ Θρόνου Γενναδίου. Κατόπιν ἐξέδωσε διάγγελμα, τό ὁποῖο μετεδόθη ραδιοφωνικῶς.

Ταυτοχρόνως ἐγνώσθησαν στὴν Ἑλλάδα αἱ Κυπριακαὶ ἐξελίξεις, ἀπλῶς μέ τὴ δημοσίευσιν τῆς εἰδήσεως, ὅτι αἱ Κυπριακαὶ Ἐνοπλι Δυνάμεις ἀνέτρεψαν τόν Μακάριον καί πρόεδρος τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας ἀνέλαβε ὁ κ. Νικόλαος Σαμψώ.

Περισσότερου συγκεκριμένως ὁ ὑπουργός ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλλάδος Κυπραῖος ἀνεκοίνωσε ἐπισήμως, ὅτι τὰ γεγονότα στὴν Κύπρον εἶναι ἀποκλειστικὴ ὑπόθεσις τῶν Κυπρίων καί ἡ Ἑλλάς δέν ἀναμειγνύεται. Ἡ συνήθης διπλωματικὴ διπλοπροσωπία. Στὴν Οὐάσιγκτον ὁ γνώστης καί ὁ υποκινητὴς τῶν πάντων Ἑβραῖος Κίσιγκερ (Μπέν Ἐλεάζαρ) ἐδήλωσε, ὅτι πολιτικὴ τῶν ΗΠΑ εἶναι νά μὴ ἐπεμβαίνουν, στὰ ἐσωτερικὰ ἄλλων κρατῶν!

Στό Πεντάγωνον εἰς Ἀθήνας ὁ Ἰωαννίδης, ἀπὸ τόν θάλαμον ἐπιχειρήσεων τοῦ σχεδίου Κ ἐνόμιζε, ὅτι δλα

ἐξελίσσοντο, όπως τὰ εἶχε προγραμματίσει. Ὁ ἄνθρωπος ἦτο πολύ ενωρίς, διὰ νὰ καταλάβῃ, ὅτι Ἀμερικανοί, Τούρκοι καὶ πολιτικάντηδες ἐφήρμοζαν τὸ ἰδικόν των σχέδιον καὶ ὅτι αὐτός παρασυρθεὶς, ἀπὸ τοὺς Ἑβραίους ἐχρησιμοποιεῖτο, διὰ νὰ ἀνατρέψῃ τὸν Μακάριον, τὸν ὅποιον ἐμίσει ὁ Κίσιγκερ καὶ νὰ δώσῃ τὴν ἀφορμὴν νὰ ἐπέμβουν οἱ Τούρκοι.

Τὸ πρωὶ τῆς 16ης Ἰουλίου ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Ἀεροπορίας Πτέραρχος Παπανικολάου συναντάται, στὸν τρίτον ὄροφον τοῦ Πενταγώνου ἐξω ἀπὸ τὸ γραφεῖον τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ Στρατοῦ μέ τὸν Ἰωαννίδη, τὸν ὅποιον ἐρωτᾷ νὰ μάθῃ τί συμβαίνει στὴν Κύπρον. Ὁ Ἰωαννίδης πλέων στό πέλαγος τῆς ἀγνοίας του ἐφησύχασε τὸν Πτέραρχο ὅτι «τά πάντα βαίνουν καλῶς» καὶ δέν ὑπάρχει λόγος νὰ ἀνησυχῇ, διότι οὔτε οἱ Τούρκοι, οὔτε οἱ Ἀμερικανοί ἠθελαν τὸν Μακάριον. Ἐξ' ἄλλου ὁ Ἰωαννίδης εἶχε διαβεβαιώσεις, ἀπὸ τοὺς Ἀμερικανούς, ὅτι οἱ Τούρκοι δέν πρόκειται νὰ ἀντιδράσουν. Τὴν ἐνέργειαν τοῦ Ἰωαννίδη εἶχαν ἐγκρίνει οἱ Ἀρχηγοὶ τῶν Ἐπιτελείων, πλὴν τοῦ Πτεράρχου Παπανικολάου, ὁ ὅποιος τὴν ἐπληροφορήθη ἀργότερον.

"Ἄν ἀνοιχθῇ ὁ φάκελλος τῆς Κύπρου θά ἀποκαλυφθῇ ἡ ἀλήθεια. "Ὅλα ἦσαν προσυνηνοημένα. Αἱ ἀναφοραὶ τῶν δραστηρίων πρακτόρων τῆς Ἑλληνικῆς ΚΥΠ στὴν Τουρκία εἶναι τραναὶ ἀποδείξεις, περὶ αὐτοῦ.

Πολύ πρὶν ἀπὸ τὸ πραξικόπημα οἱ πράκτορες μας ἐπεσήμαναν τὰς τουρκικὰς προετοιμασίας, διὰ τὴν εἰσβολὴν εἰς τὴν Κύπρον. Πολύ πρὶν ἐπιχειρηθῆ ἡ ἀνατροπὴ τοῦ Μακαρίου ἐστάλησαν εἰς τὴν ΚΥΠ Λεπτομερεῖς ἀναφοραὶ τῶν πολεμικῶν προπαρασκευῶν εἰς τὴν ναυτικὴν βάση τῆς Μερσίνας καὶ τῆς Ἀλεξανδρέττας.

Ἀκριβῶς ἀπέναντι ἀπὸ τὰς Κυπριακὰς ἀκτὰς συνεκεντροῦτο ἀποβατικὰ καὶ πολεμικὰ πλοία. Κατεγράφησαν 40 καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν συνεχῶς ἠύξανε. Συγχρόνως ἡ μεγάλη ἀεροπορικὴ βάση τῶν Ἀδάνων ἐτέλει ἐν συσκευασίᾳ, διὰ τὴν συμβολὴν τῆς, εἰς τὴν ἐπικειμένην ἀποβάσιν. Αἱ μονάδες, πού θὰ ἐλάμβαναν μέρος εἰς αὐτὴν κατέλαβον τὰς προκαθορισμένας θέσεις ἐξορμήσεως τῶν κι' ἓνας Τούρκος Ἀξιωματικός, πού εἰργάζετο, διὰ τὴν ΚΥΠ μᾶς παρέδωσε τὸ σχέδιον ἐπιχειρήσεως, τῆς εἰσβολῆς καὶ κατοχῆς τῆς Βορείου Κύπρου, πού προέβλεπε τὸν «Ἀπίλα 1» καὶ τὸν «Ἀπίλα 2». Αὐτὰ ἐδῶ οἱ ἰθύνοντες τῶν Ἐνόπων Δυνάμεων τὰ ἐγνώριζαν καὶ ὁ Ἰωαννίδης τὰ ἐγνώριζε, ἀλλὰ παραπλανημένος ἐπίστευε, εἰς τὴν ἀδράνειαν τῶν Τούρκων, ὅπως τοῦ εἶχαν ἐγγυηθῆ οἱ Ἀμερικανοί. Ὁ Ἀρχηγὸς τῆς ΚΥΠ Στρατηγὸς Σταθόπουλος εἶναι ἔνοχος ἀποσιωπῆσεως πληροφοριῶν

Οἱ Τούρκοι λοιπὸν ἦσαν ἐτοιμοὶ νὰ εἰσβάλλουν εἰς τὴν Κύπρον. Τοὺς ἐχρειάζετο μία ἀφορμὴ, ἓνα πρόσχημα. Ὁ Ἰωαννίδης τοὺς τὸ ἔδωσε. Μὲ τὴν ἀνατροπὴν τοῦ

Μακαρίου ή Τουρκία ἐνεργοποίησε τήν Συμφωνίαν Ἐγγυήσεως τῆς Ἀνεξαρτησίας τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας τοῦ 1961 ή ὁποία τῆς ἔδιδε τό δικαίωμα, ὡς ἐγγυητρίας δυνάμεως νά ἐνεργῆ «μέ σκοπόν τήν ἐπαναφοράν τῆς καταστάσεως πού ἐδημιουργήθη διά τῆς παρουσίας συνθήκης» (ἄρθ. 3). Τήν συνθήκην αὐτήν πού ὑπέγραψαν οἱ Ἀβέρωφ, Μακάριος, Ζορλοῦ, Κιουτσούκ καί Λόϋντ ἐπεκαλέσθησαν οἱ Τοῦρκοι, ὅταν ἔκαμε ὁ Ἰωαννίδης τό πραξικόπημα καί εἰσέβαλαν στήν Κύπρον τάχα, διά νά ἐπαναφέρουν τήν συνταγματικήν νομιμότητα στήν χώραν.

Παρ' ὅλας τās ἀπανωτάς ἀναφοράς τών τοπικῶν πρακτόρων τῆς ΚΥΠ ὁ Ἰωαννίδης καί ή ηγεσία τών Ἐνόπλων Δυνάμεων παρέμεναν ἀδιάφοροι. "Ἄλλοι διότι ἦσαν προδότες, ἄλλοι διότι ἦσαν βλάκες.

Οἱ Τοῦρκοι διπλωματικῶς παρίσταναν τόν φιλήσυχο, ἐνώ στρατιωτικῶς ἐτελείωναν τήν προετοιμασίαν των. Οἱ πράκτορες μας εἶχαν ἀγανακτήσει, ἐκ τῆς παθητικῆς στάσεως τών προΐσταμένων των. Παρασκευή 19 Ἰουλίου, ὦρα 16:00 ὁ τουρκικός ἀποβατικός στόλος γεμίζει ὑλικό καί ἐπιβιβάζονται στρατιῶται.

Τήν νύκτα τῆς ἰδίας ἡμέρας φθάνει εἰς Ἀθήνας ὁ ὑφυπουργός ἐξωτερικῶν τών ΗΠΑ Σίσκο, διά νά φροντίση νά μή ἐκραγή Ἐλληνοτουρκικός πόλεμος, διότι πολιτική τῶν ΗΠΑ ἦτο νά περιορισθῆ ή Ἐλληνοτουρκι-

κή σύγκρουσις στην Κύπρο καί νά μή ἐπεκταθῆ, διότι ἡ ἐπέκτασις τοῦ πολέμου δέν συνέφερε στό ΝΑΤΟ. Ὁ Σί-σκο ἀμέσως ὅταν ἀπέπλευσε ὁ τουρκικός ἀποβατικός στόλος, κατά τάς 04:00 τοῦ Σαββάτου τῆς 20ῆς Ἰουλίου 1974 ἐνημερώθη τηλεφωνικῶς, ἀπό τόν πρωθυπουργό τῆς Τουρκίας Ἐτσεβίτ, ἐνώ σχεδόν ταυτοχρόνως ὁ Τοῦρκος ὑπουργός ἐξωτερικῶν Γκιουνές ἐκάλεσε τόν Ἕλληνα ἐπιτετραμμένον καί τόν ἐπληροφόρησε, ὅτι αὐτήν τήν στιγμήν ὁ τουρκικός στρατός εισβάλλει στην Κύπρον, διά νά ἀποκαταστήσῃ τήν συνταγματικήν νομιμότητα καί νά προστατεύσῃ τοὺς Τούρκους τῆς Κύπρου.

Αἱ πληροφορίες περί ἐπεμβάσεως τῶν Τούρκων ἐρχονται, ἀπό παντοῦ. Ὁ Ἄντι/ρχης Περδίκης, πού εἶναι βοηθός Στρατιωτικοῦ Ἀκολουθοῦ στό Λονδίνο ἀναφέρει, ὅτι ἀπό ἀξιοπίστον πηγὴν ἐνημερώθη, ὅτι ἐπίκειται ἀπόβασις τῶν Τούρκων. Ὁ Ταξίαρχος Σωτηριάδης, πού ηγεῖται τῆς Ἑλληνικῆς ἀντιπροσωπείας, στό Στρατηγεῖο τοῦ ΝΑΤΟ στήν Σμύρνη εἰδοποιεῖ τόν Μπονάνο, ὅτι οἱ Τούρκοι προχωροῦν συντόμως, στήν ἀπόβασιν. Μάλιστα αναφέρει, ὅτι ξένοι Ἀξιωματικοί πληροφοροῦν τάς κυβερνήσεις των, ὅτι οἱ Τούρκοι θά ἐπιτεθοῦν στήν Κύπρον. Ὁ Διοικητής τῆς Κυπριακῆς Ἐθνοφρουράς ἔμαθε ἀπό Ἕγγλον Ἀξιωματικόν λεπτομερείας, διά τήν ἀπόβασιν τῶν Τούρκων. Πληροφορεῖ σχετικῶς τό Πεντάγωνον, ἀλλά δέν τοῦ δίδουν σημα-

σίαν. Μέχρι κι' ό Μητροπολίτης Κιτίου Χρυσόστομος τήν 19ην Ίουλίου συνηντήθη στήν Μονή Κύκκου μέ Καθολικόν ιερωμένον, ό όποιος του εΐπε, ότι οί Τουρκοί έτοιμάζονται νά εισβάλουν στήν Κύπρου. "Όταν ό Μητροπολίτης μεταφέρει τήν πληροφορίαν, στήν κυβέρνησιν τής Κύπρου άπειλεΐται, ότι θά διωχθῆ βάσει του νόμου περί διασποράς ψευδών ειδήσεων!

Άπό πού νά άρχίσω καί πού νά τελειώσω. Άρκοῦμαι στό ότι ό Ίδιος ό Άμερικανός πρεσβευτής στήν Κύπρο Ντεΐβις άπεκάλυψε, στόν φίλο του Κληρίδη, πρώην πρόεδρο τής βουλῆς, ότι οί Τούρκοί θά άποβιρασθοῦν στήν Κύπρο. Ό Κληρίδης έτηλεφώνησε τήν πληροφορία, στόν ύπουργόν Έξωτερικῶν Δημητρίου, ό όποιος άμέσως τήν άνεκοίνωσε στό Έλληνικό Πεντάγωνο. Του άπήντησαν «νά μήν έχη καμμίαν άνησυχίαν» οί Τούρκοί δέν πρόκειται νά δράσουν. Είναι Βέβαιον. Καί ή άποκορύφωσις: Τήν 21:15 τής 19ης Ίουλίου τά ραυτάρ τῶν Κυπριακῶν άκτῶν έντοπίζουσι πλήθος άποβατικῶν, πού άποπλέουσι έκ Μυρσίνης καί κατευθύνονται πρὸς Κυρήνεια. Εΐδοποιεΐται ό Άρχηγός του Γενικού Έπιτελείου Έθνικῆς Φρουράς (ΓΕΕΦ) ό όποιος ένημερώνει τόν Μπουάου τηλεφωνικῶς, πού του άπαντᾷ ότι «πρόκειται προφανῶς περί άσκήσεως»!!

Οί πράκτορές μας στέλλουν άπεγνωσμένα μηνύματα. Στά άποβατικά έπιβιβάζονται Τούρκοί στρατιῶται.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΛΕΥΡΗΣ
22
ΤΑ ΝΕΑ
ΠΡΟΣΚΛΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΚΑΤΑΤΙΣΗ
ΔΙΑΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

ΑΠΟΚΡΟΥΕΤΑΙ ΕΠΙΤΥΧΩΣ Η ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΕΙΣΒΟΛΗ

- Η Έλλάς προειδοποίησε αυστηρώς τήν "Άγκυρα
- Οι Τούρκοι βομβάρδισαν τόν ἄρακο πληθυσμό στήν Κύπρο

Ἀρχικῶς οἱ Ἑλληνηγενικοὺν στήν Κύπρον. Οἱ Τούρκοι περιωρίσθησαν εἰς μικρόν θύλακα, πού θά ἐξηφανίζετο. Ἀλλά ἐγινε ἡ μεταπολίτευσις καί οἱ πολιτικάντηδες, μέ τήν συνεργασίαν τῶν Ἀρχηγῶν Ἐπιτελείων προδίδουν τήν Κύπρον, δηλαδή ὑπογράφουν ἐκεχειρίαν, διασώζουσι τοὺς Τούρκους, πού ἐν συνεχείᾳ τήν παραβιάζουσι καί ἐπεκτείνονται στήν Κύπρον, πού οἱ πολιτικάντηδες ἐγκατέλειψαν ἀνάβοήθητον. Ὁ φάκελλος τῆς Κύπρου δέν ἀνοίγει, διά νά μή ἀποκαλυφθῇ ἡ ἀλήθεια.

Προφανῶς θά ἐπιχειρήσουσι ἀπόβασιν. Ὁ Ἰωαννίδης ἐδῶ ἐπιμένει, ὅτι πρόκειται περὶ ἀσκήσεων ἢ ἐπίδειξιν δυνάμεως. Ἡ Τουρκία δέν θά ἐπιτεθῇ στήν Κύπρο, διότι ἔτσι τόν ἔχουσι διαβεβαιώσει οἱ Ἀμερικανοί. Τί μακαριοῦσι, τί ἀσχετοῦσιν.

Ἐκεῖνο τό πρωῒνό τῆς 20ῆς Ἰουλίου ὁ ναυτικός διοικητής τῆς Κύπρου Ἀντιπλοίαρχος Παπαγιάννης, πού εὑρίσκετο στό γραφεῖο τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Ἐθνοφρουρᾶς λαμβάνει σήμα, ἀπό τόν Σταθμόν Ἐπιτηρήσεως Α ὅτι τουρκικά μαχητικά ἀεροσκάφη τοὺς βομβαρδίζουν. Ἀμέ-

σως νέον σήμα έρχεται, από τόν Σταθμόν Έπιτηρήσεως Δ, πού αναφέρει, ότι βάλλεται από την πολεμικήν αεροπορίαν τής Τουρκίας κι' ανταποδίδει τά πυρά, μέ τά άντιαεροπορικά του πυροβόλα. Η ώρα είναι 05:15, πού ήρχισε ή τουρκική επίθεση. Ο Παπαγιάννης βλέπει από τό παράθυρον τού γραφείου του Τούρκους άλεξιπτωτιστάς νά ρίπωνται στόν τουρκικό τομέα τής Λευκωσίας, ενώ ήχου αι σειρήνες τής πόλεως και ό ραδιοφωνικός σταθμός μεταδίδει τήν είδησιν τής τουρκικής επίθέσεως και καλεί τού λαό νά κινητοποιηθεϊ.

Τά Έλληνόπουλα τής Κύπρου θά δώσουν έναν ήρωικό αγώνα, τόν όποϊον οί έξουσιάζοντες στήν Έλλάδα επρόδωσαν. Διά νά άντιληφθίτε τήν Έλληνική λεβεντιά θά σās αναφέρω τρία παραδείγματα, από τάς χιλιάδας (!) πού έχω ύπ' όψιν μου.

Τό άρματαγωγό «Λέσβος» μετέφερε άυδρας τής ΕΛΔΥΚ πού απελύθησαν και επέστρεφαν στήν Έλλάδα. Μόλις έμαθαν από τό ραδιόφωνο, ότι εισβάλλουν οί Τούρκοι στήν Κύπρο όλοι των έζήτησαν νά γυρίση πίσω τό πλοϊο, από τό πέλαγος, διά νά πολεμήσου. Τό «Λέσβος» μετά τήν δυναμικήν άπαίτησιν τών άπολυθέντων Στρατιωτών επανήλθε στήν Πάφο, όπου απεβιβάσθησαν και έν συνεχεία προσέτρεξαν στήν Λευκωσία, διά νά αντιμετώπισουν τόν έχθρόν! Αυτοί ήσαν πραγματικοί ήρωες, τούς όποϊους οί σημερινοί ηττοπαθείς

μειοδότην δέν τιμοῦν, ἀλλά ἡ Βουλὴ κ.τ.λ. τιμα τοὺς ανυ-
πάρκτους «ἥρωας τοῦ πολυτεχνείου» καὶ ὀνοματίζει ἔτσι
πλήθος ὁδῶν.

Τὴν 22αν Ἰουλίου πολυάριθμοι Τούρκοι προχωροῦν,
ἐναντίον τοῦ ναυτικοῦ Σταθμοῦ Κυρηναίας, πού οἱ ὀλί-
γοι ἄνδρες του ἔχου ἐγκατασταθῆ, στό φρούριον τῆς
πόλεως. Διὰ τὴν ἀκρίβειαν ἢ δύναμις τοῦ Σταθμοῦ ἦτο
1 Ἄξιωματικός, 3 ὑπαξιωματικοὶ καὶ 14 ναῦται. Ὁ
Ἄξιωματικός, Σημαιοφόρος Πετρόπουλος ὑπέστη καρ-
διακὸν ἐπεισόδιον καὶ ἀνέλαβε τὴν διοίκησιν τοῦ σταθ-
μοῦ ὁ Ἄρχικελευστής Γαλιάτσος. Κατὰ τὴν 12:00 ἐπι-
κοινωνεῖ μαζί του ὁ Παπαγιάννης. Ὁ Γαλιάτσος τοῦ πε-
ριγράφει τὴν κατάστασιν καὶ τοῦ δηλώνει, ὅτι εἶναι ἀπο-
φασισμένος νά κρατήσῃ τό φρούριον. Δέν ὑποχωρεῖ,
πρὸ τῶν χιλιάδων Τούρκων, πού ἤδη κυριεύου τὴν Κυ-
ρηνεῖαν. «Ἐδῶ θά γίνῃ νέο Σούλι» ἦσαν ἀκριβῶς τά
λόγια ἐκείνου τοῦ ἥρωος. Τὴν 13:00 καταλαμβάνεται
ἡ Κυρηνεῖα. Ὁ Γαλιάτσος κλείνεται στό φρούριον καὶ
μέ τοὺς πολεμιστάς του ἀποκρούου τὰς ἐπανειλημμέ-
νας ἐφόδους τῶν Τούρκων, οἱ ὅποιοι ἐπιτίθενται καὶ μέ
ἄρματα. Τοῦ ζητοῦν νά παραδοθῆ. Ἄρνεῖται. Αἱ ἀπώ-
λειαι τῶν Τούρκων εἶναι τεράστiai. Ὅλην τὴν ἡμέραν
καὶ μέχρι τό μεσημέρι τῆς επομένης ὁ Γαλιάτσος καὶ οἱ
μαχηταὶ του ἀνθίστανται ρωμαλέως. Τώρα ὁμως τοὺς
ἐτελείωσαν τά πυρομαχικά. Μοιράζονται μεταξύ των με-

Ἡρωϊκά Ἑλληνόπουλα μέ κυριευμένη τουρκικὴ σημαία. Ὁάγων ἐπροδόθη, ἀπό τους πολιτικάντηδες καί τους Ἀρχηγούς τόν Ἐπιτελείον.

ρικὰς χειροβομβίδας καί μέ «ἐφ' ὄπλου λόγχην» ἐξέρχονται τοῦ φρουρίου. Μπροστά τους συναντοῦν δύο ἐχθρικά τεθωρακισμένα καί γύρω τους μία δωδεκάδα Τούρκων. Τούς ἐπιτίθενται καί τούς κατασφάζου. Στή συνέχεια καταστρέφου τά τεθωρακισμένα καί διαφεύγουν μέσα ἀπό τά δάση τοῦ Πενταδακτύλου, μεταφέροντες μαζί των τόν ἀσθενῆ Σημαιοφόρο των καί τόν τραυματισθέντα ἔφεδρον ναύτην Διονυσίου. Ἐκεῖνοι οἱ ἄνδρες ὑπῆρξαν ἀντάξιοι τῆς ἱστορίας τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Τήν 06:00 τῆς 20ῆς Ἰουλίου 120 Τούρκοι ἀλεξιπτω-

πισαί ρίπτονται στήν περιοχήν «*Μία Μηλιά*» δπου ὄλοι των σκοτώνονται ἀπό μερικούς Στρατιώτας τῆς Ἐθνοφρουράς καί κυρίως ἀπό χωρικούς, ἐξωπλισμένους μέ κυνηγετικά ὄπλα καί μέ ἀξίνας. Οἱ ἀνώνυμοι ἐκεῖνοι χωρικοί ἀνεδείχθησαν σύγχρονοι Μαραθωνομάχοι.

Ἐνώ στήν Κύπρον ἐσημειοῦντο τέτοιιοι ηρωισμοί, στήν Ἑλλάδα οἱ δειλοί καί οἱ προδόται δέν ἐνδιεφέροντο, διά τήν μαρτυρικήν Νήσου, ἀλλά ἐφρόντιζαν νά ἐπαυαφέρου τούς πολιτικάντηδες, στήν ἐξουσίαν. Ἐκ παραλλήλου οἱ Ἀμερικανοί ἐπεδίωκαν, ὅπως εἶπαμε, νά μή συμβῆ πόλεμος μεταξύ Ἑλλάδος καί Τουρκίας, ἀλλά ἡ σύγκρουσις νά ἐκτουωθῆ καί φυσικά νά θυσιασθῆ ἡ Κύπρος καί νά πέση ἡ Χούντα.

Ἐπί τέλους ὁ Ἰωαννίδης ἐπέισθη, ὅτι οἱ Τούρκοι εἰσβάλλουν στήν Κύπρον, ὅτι αἱ διαβεβαιώσεις, πού τοῦ ἐδίδαν οἱ Ἀμερικανοί, πώς οἱ Τοῦρκοι δέν θά ἀντέδρων ἦσαν λόγια τοῦ ἀέρος καί περί τήν 08:00 τῆς 20ῆς Ἰουλίου προσέρχεται στό γραφεῖο τοῦ Ἀρχηγοῦ τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεω Μπουάνου, ὅπου ἐφθασαν οἱ Ἀρχηγοί τοῦ Στρατοῦ Στρατηγός Γαλατσάνος, τοῦ Ναυτικοῦ Ναύαρχος Ἀραπάκης καί τῆς Ἀεροπορίας Πτέραρχος Παπανικολάου. Τά ἔχουν ὄλοι τους χαμένα καί κυρίως ὁ Ἰωαννίδης, ὁ ὁποῖος ἐξεπλάγη, ἀπό τās ἐξελίξις, διά τās ὁποίας δέν εἶχε κάποιο σχέδιον ἀντιμετώπισεώς των, διότι δέν τās ἐπερίμενε. Στό γραφεῖο πού

συνεσκέπτοντο εισέρχεται ο Σίσκο, με τόν πρεσβευτή τῶν ΗΠΑ Τάσκα, τού ἀναπληρωτὴν ὑφυπουργόν ἐθνικῆς ἀμύνης Ἐλσγουορθ κι' ἕναν Ἀμερικανό Συν/ρχη πού ἔκαυε τόν διερμηνέα.

Ὁ Σίσκο περιέγραψε τὴν κατάστασιν, πού εἶναι τραγική, ἀλλὰ δέν πρέπει νά γίνη πόλεμος Ἑλλάδος-Τουρκίας, θά μεριμνήσῃ νά συναφθῆ ἀνακωχὴ κ.τ.λ. Τότε ὁ Ἰωαννίδης ἠγέρθη καὶ ὠργισμένος τού εἶπε: «*Μᾶς ἔξαπατήσατε. Ἐμεῖς θά κηρύξωμεν πόλεμον*» καὶ ἐφυγε, ἀπὸ τό γραφεῖου.

Στὴν συνέχεια γίνεται πολεμικὸ συμβούλιον, ἀπὸ ἀνθρώπους, πού δέν θέλουν πόλεμον. Παρόντες ὁ Γκιζίκης, οἱ Ἀρχηγοὶ τῶν Ἐπιτελείων, ὁ πρωθυπουργός Ἀνδρουτσόπουλος, ὁ ὑπουργός Δημοσίας Τάξεως Στρατηγός Τσούμπας, ὁ ὑπουργός ἑξωτερικῶν Κυπραῖος, ὁ υ-πουργός Ἐθνικῆς Ἀμύνης Στρατηγός Λατσούδης καὶ κά-ποιοι ἄλλοι δευτερεύοντες. Ἀποφασίζουν νά κηρύξουν ἐπιστράτευσιν. Ὅχι νά κάνουν πόλεμον, ἀλλὰ μόνον ἐπιστράτευσιν. Ἐδῶ νά σημειώσωμεν, ὅτι ὁ Ἰωαννίδης, πού ἀκόμη ἀπεφάσισε αὐτός καθώρισε νά γίνη ἐπιστράτευσις, διὰ τῆς προσκλήσεως στὰ ὅπλα συγκεκριμένων κλάσεων, ὅπως προβλέπουν τὰ σχέδια ἐπιστρατεύσεως. Ἄντ' αὐτοῦ διετάχθη γενικὴ ἐπιστράτευσις, χωρὶς νά ὑπάρχῃ ὑποδομὴ ὑποδοχῆς τῶν ἐπιστρατευθέντων, μέ συνέπεια νά ἐπακολουθήσῃ χάος, τό ὁποῖον ἐπίτηδες προεκάλεσαν οἱ ἐπι-

θυμούντες πλέον την άνατροπήν του Ίωαννίδου, ό όποιος ακόμη δέν ύποψιάζετο τί του έτοιμάζουν.

Τήν 12:00 ό Έλληνικός λαός πληροφορείται από τό ραδιόφωνο και την τηλεόρασιν, ότι την 05:45 οί Τούρκοι άπεβιβάζοντο στην Κύπρο κι' «έν όψει τής δημιουργηθείσης καταστάσεως διετάχθη γενική έπιστράτευσις». Μετά μίαν ώραν έκδίδεται έκτακτον άνακοινωθέν:

«Ανακοινούται όπι ή Έλλάς εκήρυξε γενικήν έπιστράτευσιν. Διά ταύτης γίνεται άντιληπιόν, όπι ή Έλλάς εύρίσκειται παρά τό πλευρόν τής Κύπρου. Ζήτω ή άιώνία Έλλάς».

Και μετά δύο ώρας ό πρόεδρος τής δημοκρατίας (ποιάς δημοκρατίας;) Γκιζίκης μέ διάγγελμά του, προς τόν Έλληνικό λαό τόν καλεί νά φανή άντάξιος τής ιστορίας του και νά κάνη, όσα ακριβώς δέν έκανε ό Γκιζίκης.

Τά χαράματα τής 21ης Ίουλίου στο γραφείο του Γκιζίκη συσκέπονται αυτός, ό Μπουάυος κι' ό Ίωαννίδης. Ο Ίωαννίδης είναι αισιόδοξος, εις έξαρσιν πατριωτισμού άποφασίζει νά κηρύξωμεν πόλεμον κατά τής Τουρκίας. Έχομεν όλας τάς προϋποθέσεις νά νικήσωμεν στην Κύπρο, πού θά ένωθή μέ την Έλλάδα κι' άν οί Τούρκοι συνεχίσου τού πόλεμου προβλέπει νά φθάσωμεν, μέχρι την Πόλιν! Αί σκέψεις του αυτά δέν ήσαν ούτε παράλογοι, ούτε άνέφικτοι. Τότε ήδυνάμεθα νά συντρίψωμεν την Τουρκίαν. Ο Ίωαννίδης είχε δίκαιον.

Πολιτικάντδες (Μάυρος, 'Αβέρωφ κ.α.) χαιρετούν τόν Γκιζίκιν, πού τόν αναγνωρίζουν ώς πρόεδρον δημοκρατίας!

Ὁ Γκιζίκης καί ὁ Μπονάνος ὑποκρίνονται, ὅτι συμφωνοῦν μαζί του. Ὁ Μπονάνος επέστρεψε στό γραφεῖον του καί καλεῖ τούς Ἄρχηγούς καί τούς Ὑπαρχηγούς τῶν Ἐπιτελείων, στούς ὁποίους ἀνακοινώνει, ὅτι «απεφασίσθη ἡ κήρυξις πολέμου κατά της Τουρκίας». Κατόπιν αὐτοῦ ζητεῖ νά ἀκούσῃ τάς ἀπόψεις των. Μέ ἐξαίρεσιν τόν Πτέραρχον Παπανικολάου ὅλοι οἱ ἄλλοι εἶναι κατώτεροι τῶν περιστάσεων. Ὑπῆρξαν ἀνάξιοι Ἀξιωματικοί, ἀνάξιοι Ἕλληνες. Διότι ἐφοβήθησαν τόν

πόλεμον. Διότι έκαναν Λογιστικούς ύπολογισμούς τῶν ὑλικῶν δυνάμεων τῶν δύο ἀντιπάλων χωρῶν. Οἱ Τούρκοι έχουν περισσότερα ἄρματα, περισσότερα αεροσκάφη, περισσότερον στρατόν, ἄρα θά ήττηθῶμεν. Μέ τέτοια λογικήν ὁ Μεταξάς δέν θά έπολέμει τήν Ἰταλίαν. Ούτε ή έπανάσταση τού '21 θά έκηρύσσειτο. Ούτε οἱ βαλκανικοί πόλεμοι. Μέ τέτοια λογική ὁ Μ. Ἀλέξανδρος δέν θά έγένετο κοσμοκράτωρ. Ἐπί πλέου ή πραγματικότης ήτο διαφορετική, ἀπ' ὅτι τήν έπαρουσιάζαν, έπειδή: α) είχαμε ποιοτική ύπεροχή στά όπλα, β) διεθέταμεν ἀνώτερο έμψυχο ὑλικό, ιδίως εἰς Ἀξιωματικούς, γ) ήτο ἀδύνατον οἱ Τούρκοι νά συνεκέντρωναν όλην τήν ἀριθμητικήν τους ύπεροπλίαν εἰς ένα σημείου, δ) τό ΝΑΤΟ δέν θά άφηνε ποτέ νά έπεκταθῆ ένας έκμηδενιστικός πόλεμος μεταξύ Ἑλλάδος καί Τουρκίας καί ε) ή Ἑλληνική ψυχή καί τό μίσος τῶν Ἑλλήνων, κατά τῶν προαιωνίων έχθρῶν τῆς Ἑλλάδος θά έξουδετέρωνε, τήν οποίαν ὑλικήν ἀνωτερότητα τῶν Τούρκων.

Στό αίτημα τού Μπονάνου πρώτος έξέφρασε γνώμη ὁ Πτέραρχος Παπανικολάου, ὁ όποιος έδήλωσε, ὅτι ή πολεμική μας Ἀεροπορία «είναι καθ' ὅλα έτοιμη». Τά αεροσκάφη είναι έμφορτα πυρομαχικών καί ἀναμένου τόν έχθρόν. Αὐτός είναι Ἀξιωματικός. Αὐτός είναι Ἑλλην. Δυστυχώς μόνον δι' εκείνην τήν στάσιν του. Ὁ Ναύαρχος Ἀραπάκης διεφώνησε. Εἶπεν ὅτι ή ἀπόφασις

Νά μή τούς ξεχάσωμεν ποτέ.

δια ήττοπαθῆ καί ψοφοδεή ίσχυρίσθη καί ό 'Υπαρχηγός τού Στρατού Στρατηγός 'Επιτήδειος. Ο κ. Γαλατσάνος καί ό κ. 'Επιτήδειος ήθελαν «*ήμέρας πινάς*» διά νά προετοιμαστούν. Ο Μεταξάς δέν είχε ούτε «*ώρας πινάς*» διά νά προετοιμασθή, όταν ό Γκράτσι τού έπέδωσε τό 'Ιταλικό τελεσίγραφο. 'Αλλά τώρα τί συγκρίνω. Ποίους μέ ποϊον;!

Πρό τών δηλώσεων τού 'Αραπάκη καί τού Γαλατσάνου ό Μπονάνος συμπεραίνει. «*Συνεπώς κύριοι δέν*

κηρύξεως πολέμου δέν είναι ορθή, όπι τό Ναυτικόν δέν είναι έτοιμον. 'Ημφεσθήτισε τήν ετοιμότητα της 'Αεροπορίας καί ύπεστήριξε, όπι δέν πρέπει νά πολεμήσωμεν. Μετά τόν λόγου έλαβε ό Στρατηγός Γαλατσάνος, ό όποιος είπε όπι ό Στρατός δέν είναι έτοιμος καί άπαιτοϋνται «*ήμεραι τινές*» διά νά προετοιμασθῆ. Τά 1-

μπορούμε νά κηρύξωμεν πόλεμον. Θά ἐνημερώσω τόν Πρόεδρον της Δημοκρατίας» εἶπε κι' ἀνεχώρησε, διά τό γραφεῖον τοῦ Γκιζίκη.

Στόν ενθουσιασμό, πού ἐπεκράτει στόν λαό, διά τόν πόλεμον ἐναντίον της Τουρκίας δέν συμμετεῖχαν οἱ Ἀρχηγοί τῶν Ἐπιτελείων. Διά μίαν ἀκόμη φοράν οἱ "Ἕλληνες θά ἐπροδίδοντο, ἀπό τούς ἐξουσιαστάς των, διά μίαν ἀκόμη φοράν θά ἐγκαταλείπετο ἡ Κύπρος. Τό γεγονός πάντως εἶναι, ὅτι οἱ Ἀρχηγοί τῶν τριῶν Ἐπιτελείων δέν ὑπήκουαν πλέον στόν Ἰωαννίδην. "Όταν ἐπέστρεψε ὁ Μπονάνος «ἐπέισθη» καί αὐτός. Ἔτσι μετὰ ἀπό σύσκεψιν τῶν τεσσάρων ηγετῶν τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων ἀπεφασίσθη νά μή πολεμήσουν τούς Τούρκους, νά συναφθῆ ἀνακωχή μέ τήν Τουρκία καί νά ση-μαπισθῆ κυβέρνησις, ἀπό τούς ἐκπεσούτας πολιτικούς.

Ἦλθεν ἡ ὥρα, πού οἱ Ἀρχηγοί δέν ἀνέχονται νά τούς διατάσῃ ένας Ταξίαρχος, ὅπως μέχρι τώρα πειθηνίως ἐπρατταν. Τό ἀπόγευμα τῆς 21ης Ἰουλίου οἱ τέσσαρες Ἀρχηγοί προσέρχονται, στό γραφεῖον τοῦ Γκιζίκη, δπου ἤδη τούς ἐπερίμενε ὁ Ἰωαννίδης.

Ἀφοῦ δέν συνεφώνουν στήν κήρυξι τοῦ πολέμου τουλάχιστον νά ἐβοήθουν τήν μαχομένην Κύπρον. Νά ἐστέλλοντο δηλαδή ἀεροσκάφη, διά νά κτυπήσουν τούς Τούρκους, μονάδες διά θαλάσσης καί τά καινουργῆ ὑποβρύχιά μας νά πλήξουν τά τουρκικά πλοία.

Ἡ πρότασις αὐτὴ τοῦ Ἰωαννίδου ἀπερρίφθη. Κι' ὄχι μόνον, ἀλλὰ ὁ Ἄραπάκης διέταξε τὰ ὑποβρύχιά μας, πού ἐσπευδαν στήν Κυρήνεια νά πλεύσουν στήν Ρόδον. Ἀπό ἐδῶ καί πέραν ὁ Ἰωαννίδης χάνει τόν ἐλεγχον τῆς καταστάσεως. Ἀντί νά διατάξη τήν ΕΣΑ νά συλλάβῃ τοὺς Ἀρχηγούς ἐπὶ τόπου καί νά προχωρήσῃ μέ γενναιότητα, στήν ἐκτέλεσι τῶν ἀποφάσεών του. Τί ἔκανε; Συνεφώνησε μαζί τους! Εἶχε τήν δύναμιν νά ἐπιβάλλῃ τήν θέλησίν του, ἀλλὰ δέν τό ἔκανε, διατί;

Ἐν τῷ μεταξύ ὁ Ἄρχηγός τῆς ΚΥΠ Στρατηγός Σταθόπουλος ἐδίδε ψευδεῖς πληροφορίας. Μέχρι κι' ὅτι θά μᾶς ἐπιτεθοῦν οἱ Βούλγαροι εἶχε ἀνακοινώσει.

Πάντως παρά τὰς ἀντιδράσεις ἐπέμενε ὁ Ἰωαννίδης καί ἀπεφασίσθη νά σταλοῦν ἀεροπορικῶς δυνάμεις τῶν ΛΟΚ. Πράγματι 15 ἀεροσκάφη μεταφοράς τύπου «Νοράτλας» ἀνέλαβαν τήν ἀποστολήν. Ἐπέστρεψαν τὰ ἑνδεκα. Ἕνα ἀεροσκάφος κατερρίφθη, ἀπό τὰ Ἑλληνικά ἀντιαεροπορικά πολυβόλα τῆς Ἐθνοφρουρᾶς πλησίον τῆς Λευκωσίας. Τό τραγικόν ἀτύχημα, κατά τό ὅποιον ἐφονεύθησαν τὰ τέσσαρα μέλη τοῦ πληρώματος καί εικοσιοκτώ καταδρομεῖς οφείλεται στό γεγονός, ὅτι ἡ ἀντιαεροπορική μονάς, πού ἔβαλε κατά τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀεροσκάφους δέν εἶχε εἰδοποιηθῆ, ὅτι ἐρχονται ἰδικά μας ἀεροπλάνα, διά νά προσγειωθοῦν.

Μετά τήν σύσκεψιν, πού προανέφερα οἱ Ἄρχηγοί

ἐπανῆλθαν, στό γραφεῖον τοῦ Μπονάνου, ὅπου ἀφίχθη ὁ Σίσκο. Τί ἐλέχθη μεταξύ των οὐδεῖς ἐξηκριβωμένως γνωρίζει. Τί συνεζήτησαν καί τί ἀνταλλάγματα ἐδόθησαν εκατέρωθεν μᾶς εἶναι ἀγνωστον. Τό βέβαιον εἶναι, ὅτι ἀπεφάσισαν τήν πολιτικοποίησιν τῆς κυβερνήσεως, δηλαδή τήν ἀπομάκρυνσιν τοῦ Ἰωαννίδου, ἀπό τήν ἐξουσίαν. Ὁ Ἀραπάκης ἐν συνεργασία μέ τόν Σίσκο, μέ τήν ἔγκρισιν τοῦ Κίσιγκερ καί μέ συμφώνους τούς Τούρκους συνεφώνησαν ἀνακωχῆν στήν Κύπρον, τήν ὁποίαν ἀνεκοίνωσαν οἱ Ἀμερικανοί τήν 06:00 τῆς 22ας Ἰουλίου.

Τό πρωῖ αὐτῆς τῆς ἡμέρας εἰς ὀλόκληρον τήν πρωτεύουσαν διεδόθη ἡ φήμη, ὅτι καταρρεῖ τό καθεστώς. Πράγματι αἱ διεργασίαι, στά παρασκήνια ὠδήγου, πρὸς τά ἐκεῖ, ἐνώ ὁ Ἰωαννίδης ἐπεδείκνυε πρωτοφανῆ ἀβουλίαν καί ἐσύρρετο ὑπό τῶν γεγυότων, τά ὅποια παρκολλούθει ὡς θεατής. Τό Βράδυ τῆς 22ας Ἰουλίου οἱ Ἀρχηγοί, ὁ Γκιζίκης, ὁ πρωθυπουργός Ἀνδρουτσόπουλος, ὁ ὑπουργός ἐξωτερικῶν Κυπραῖος καί ὁ Ταξίαρχος Ἰωαννίδης συσκέπτονται στό γραφεῖον τοῦ Γκιζίκη. Παίρουν τήν ταπεινωτικὴν ἀπόφασιν νά τηλεφωνήσουν, στόν πρεσβευτὴ τῶν ΗΠΑ, Τάσκα καί νά τόν παρακαλέσουν νά ζητήσῃ τήν ἐπέμβασιν τοῦ Κίσιγκερ, γνωστοῦ μισέλληνος. Τό τηλεφώνημα ἔκανε ὁ Κυπραῖος, ὁ ὅποιος μετὰ τήν ἐπαφήν του μέ τόν Τάσκα ἀπεχώρησε, διὰ τό ὑπουργεῖον του. Μαζί του ἔφυγε καί

ό 'Ανδρουτσόπουλος, διά τό γραφείου του, όπου τού ἐπερίμευαν οί ὑπουργοί. Πρίν ἀπέλθουν ἐπεκοινωνήσαν μέ τόν Σίσκο, ό όποιος τους διεβεβαίωσε, ότι οί Τούρκοι δέν θά προχωρήσουν περισσότερο καί τά περαιτέρω θά τά διαπραγματευθοῦν ἐκπρόσωποι των δύο χωρών στήν Γενεύη.

Τήν ἐπομένην, δηλαδή τήν Τρίτην 23ην 'Ιουλίου τό πρωϊ κατά τάς όκτώ οί 'Αρχηγοί συνεδριάζουν στό γραφείου τού Μπουάου καί συμφωνοῦν νά πραγματοποιήσουν τήν πολιτικοποίησην. Ο Μπονάνος πηγαίνει στό γραφείον τού Γκιζίκη, ό όποιος συμφωνεῖ, διά τήν πολιτικοποίησην καί ειδοποιούν τούς 'Αρχηγούς νά συναντηθοῦν κατά τάς 09:30. Η συνάντησις γίνεται πάντοτε, στό γραφείον τού Γκιζίκη καί συζητοῦν ὅχι πώς θά σώσουν τήν Κύπρον, ἀλλά πώς θά ἀναθέσουν τήν ἐξουσίαν, στους πολιτικάντηδες.

Ο Γκιζίκης καί ό Γαλατσάνος ἐν ὄψει τών συνταρακτικῶν γεγονότων, πού θά ἀκολουθήσουν ή μάλλου φοβούμενοι τόν Ίωαννίδη λέγουσ, ότι παραιτοῦνται. Αλλά οί άλλοι δέν τούς ἀφήνου νά παραιτηθοῦν. Πρέπει λέγουσ νά παραμείωμεν ὅλοι μαζί. Αίφνης εἰσέρχεται στό γραφείου ό Ίωαννίδης, ό όποιος κάθεται δίπλα στόν Πτέραρχο Παπανικολάου, ό όποιος ἀναλαμβάνει μέ θάρρος νά τού κατηγορήσῃ: «*ἔχετε κάνει λάθος ἐκτιμήσεις καί κατ' αὐτήν τήν στιγμήν ή Πατρίς εὔ-*

ρίσκεται εἰς τραγικὴν θέσιν». ἽΙωαννίδης ἀκούει σιωπηλός. «*Λέγων ὅλα αὐτά*» συνεχίζει ὁ Παπανικολάου «*γνωρίζω ὅτι εἶναι δυνατόν νά σᾶς προκαλέσω νά σύρετε τό περιστροφόν σας καί νά μέ φονεύσετε. Ὅμως ἐν ονόματι τῶν παιδιῶν μου καί ἐννοῶ κυρίως τά παιδιά μου πού εἶναι κατ' αὐτήν τήν στιγμήν δεμένα μέσα στά ἀεροπλάνα καί ἐν ονόματι ὅλων τῶν στρατευμένων παιδιῶν μας καί ὀλοκλήρου τῆς Πατρίδος, σάς παρακαλώ νά μᾶς ἀφήσετε ἡσύχους καί νά προλάβωμεν μεγαλύτερα δεινά. Σάς παρακαλοῦμε ὅλοι μας νά μᾶς ἀφήσετε». Ὁ μέχρι χθές παυτοδύναμος ἀόρατος δικτάτωρ δέχεται κατά πρόσωπου τήν προσβολήν. Δέν ἔχει τό σθένος νά σύρῃ τό περιστροφόν του, ἀλλά σηκώνεται, φορεῖ τό πηλίκιόν του καί δηλώνει: «*ἀφοῦ βλέπω ὅτι ὅλοι σας συμφωνεῖτε δέν ἔχω θέσιν ἀνάμεσά σας καί φεύγω*». Βαδίζει πρὸς τήν ἔξοδον. «*Στάσου*» φωνάζει ὁ Γκιζίκης «*πρέπει νά βοηθήσης*». «*Καλά δέν θά ἀντιδράσω*». Ὁ Παπανικολάου ἐγείρεται καί τοῦ ζητεῖ νά διατάξῃ τοὺς ἀνθρώπους του νά πειθαρχήσουν, στοὺς Ἀρχηγούς. «*Καλά, θά πράξω τοῦτο*» ἀπαντά. Οἱ πέντε προδότες τῆς 21ης Ἀπριλίου ζητοῦν ἀπό τόν Ἵωαννίδην νά δώσῃ τόν λόγον τῆς τιμῆς του, ὅτι δέν πρόκειται νά ἀντιδράσῃ. Τούς τόν δίδει. Καί κάτι ἄλλο προσθέτει ὁ Γκιζίκης. «*Ἀνακοίνωσε στόν Ἀνδρουτσόπουλον, ὅτι ἡ κυβέρνησίς του κατηργήθη*».*

Μετά από αυτά ό Ιωαννίδης χαιρετά στρατιωτικῶς καί ἀποχωρεῖ, διά τό πουθενά. Θά τόν ἴδωμεν πάλιν περιφερόμενον εἰς ἀνακριτάς, ἀπολογούμενον εἰς δικαστήρια καί ἔγκλειστον στόν Κορυδαλλόν. Ἄνητο ἀξίος τῆς Στολής του καί τοῦ οὐόματος τοῦ Ἐπαναστάτου ὄφειλε νά συλλάβη τούς Ἄρχηγούς καί τόν Γκιζίκη, νά τούς βάλλη εἰς ένα ἀεροπλάνο καί μαζί τους νά φθάσουν στήν Κύπρο καί νά πολεμήσου ἐκεῖ, διότι ὄλοι τω εἶχαν συμφωνήσει, διά τήν ἐνέργειαν στήν Κύπρον κι ὄχι μόνον ό Ιωαννίδης. "Ἡ τούλάχιστον ἄς ἐπήγαινε μούος του στήν Κύπρο καί νά ἐπιπτε μαχόμενος, διά τήν δόξαν καί τήν ὕστεροφημίαν του, ὄστε νά ἀποτελή παράδειγμα καί νά τόν ἐνθυμοῦνται τιμητικῶς, φίλοι καί εχθροί.

Μετά τά μεσάνυκτα, τήν συνήθη ὄρα τών ἐγκλημάτων, νεκρανασταίνονται οί πολιτικάντηδες. Ὁ Διευθυντής τοῦ Στρατιωτικοῦ γραφείου τοῦ «προέδρου» Γκιζίκη Σύν/ρχης Μπραβᾶκος ἐκτελεῖ χρέη νεκροπομποῦ τῆς 21ης Ἄπριλίου. Τηλεφωνεῖ στοῦς πολιτικάντηδες, πού καταφθάνουν στό γραφεῖον τοῦ Γκιζίκη. Τά φαντάσματα τοῦ Κανελλοπούλου, Ἄβέρωφ, Νόβα, Ζολώτα, Γαρουφαλιά, Μαύρου, Μαρκεζίση καί Στεφανοπούλου εἰσέρχονται στά Παλαιά Ἄνάκτορα. Ἡ ὄρα εἶναι 02:00 τῆς 23ης Ἰουλίου. Ὁ Γκιζίκης τούς ἀπευθύνει τόν λόγου. «Σᾶς παρεκάλεσα (!) κύριοι νά ἐλθετε, διότι ό τόπος διέρχεται φοβεράν κρίσιν» καί ἀφοῦ τούς περιγράφει τήν κρατούσαν

Ἀθήναι 23 Ἰουλίου 1974. Ὁ... Ἑλληνικὸς λαὸς πανηγυρίζει τὴν πτώσιν τῆς Χούντας, τὴν ὁποῖαν βεβαίως δὲν ἀνέτρεψαν οἱ εἰκονιζόμενοι.

κατάστασιν τούς δηλώνει, ὅτι αἱ "Ενοπλοι Δυνάμεις ἀποσύρονται καὶ τούς καλεῖ ν' ἀναλάβουν αὐτοὶ τὴν διακυβέρνησιν τῆς Χώρας. Οἱ πολιτικάντηδες δι' εὐσοήτους λόγους θέλουν νά μάθουν τὴν στάσιν τοῦ Ἰωαννίδου. Τούς καθησυχάζουν. Τότε ἀποφασίζουν μετὰ ἀπὸ πολλὰς συζητήσεις νά σχηματισθῇ κυβέρνησις τῶν δύο μεγάλων κομμάτων (ΕΡΕ, ΕΚ) μέ πρωθυπουργόν τόν Κα-

Ήαφιξις τοῦ «Ἐθνάρχου».

νελλόπουλον. Δηλαδή ἐπανήλθομεν στὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1967. Καί ἐνώ ὁ ατυχῆς Κανελλόπουλος ἐσχημάτιζε στὴν οἰκίαν του, μέ τὸν Μαῦρο τὴν κυβέρνησίν του κτυπά τό τηλεφῶνον. Εἶναι ὁ Γκιζίκης, ὁ ὁποῖος τοῦ λέγει νά μὴ σχηματίσῃ κυβέρνησι, διότι αὔριο τό πρωῖ τὴν Τετάρτην τῆς 24ης Ἰουλίου ἐρχεται ὁ Καραμανλῆς, στὸν ὁποῖον οἱ Ἀρχηγοί τῶν Ἐπιτελείων ἀνέθεσαν τὴν κυβέρ-

νησιν τῆς χώρας. Πράγματι μέ τό προσωπικόν ἀεροπλάνον τοῦ Γάλλου Προέδρου Ζισκάρ Ντ' Ἐσταίν φθάνει στίς 02:00 στό ἀεροδρόμιον τοῦ Ἑλληνικοῦ ὁ Καραμανλής. Τήν 03:10 εισέρχεται στό γραφεῖον τοῦ Γκιζίκη καί τήν 04:10 ὀρκίζεται ἐνώπιον τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Σεραφείμ πρωθυπουργός τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ Στρατιωτική Ἐπανάσταση τῆς 21ης Ἀπριλίου ἐληξε ἀδόξως. Αὐτοαυετράπη. Ἡ δημοκρατία ἐπαυήλθε καί οἱ δημοκράται ἀφηνιασμένοι ἀρχίζουν ἀτελειώτους ἐκδικήσεις. Οἱ ἰδεολόγοι θά εἶναι, ὅπως πάντα, τά θύματα.

Συμπεράσματα

1. Μεταξύ Γρίβα καί Μακαρίου ὑπῆρχε ἀγεφύρωτο χάσμα. Ὁ πρῶτος ἐπεδίωκε τήν Ἑνωσι τῆς Κύπρου μετά τῆς μητρῶς Ἑλλάδος, ἐνώ ὁ δεύτερος ἠθελε ἀνεξάρτητο Κυπριακό κράτος, ὑπό τήν προεδρίαν του, ἔστω κιάν μέρος του κατελαμβάνετο, ἀπό τούς Τούρκους.

2. Ὁ Ἰωαννίδης παρεσύρθη, ἀπό τούς φίλους του ἔβραιοσιωνιστάς νά προχωρήσῃ στήν Κύπρου, μέ τήν βεβαιότητα, ὅτι δέν θά ἀντιδράσουν οἱ Τούρκοι. Κι' ἐπροχώρησε ἀνοήτως, δίχως νά ἐξετάσῃ τό ἐνδεχόμενον τῆς ἐπεμβάσεως τῆς Τουρκίας.

3. Οἱ Ἀρχηγοί τῶν Ἐπιτελείων μ' ἐπικεφαλῆς τόν Μπονάνον ἐπρόδωσαν τήν 21 ἡν Ἀπριλίου καί ἐν συ-

νεργασία μέ Ἀμερικανούς καί πολιτικάντηδες ἐπανε-
φεραν τήν κομματοκρατίαν.

4. Ο Ἰωαννίδης ἐστερήθη τοῦ θάρρους νά ἀντικατα-
στήσῃ, τοὺς Ἀρχηγούς τῶν Ἐπιτελείων, ἐξ αἰτίας τῆς
σκοπιμοῦ ἀδρανείας τῶν ὁποίων οἱ Τούρκοι εἰσέβαλαν
στήν Κύπρον. Τά ὑποβρύχιά μας καί τά «Φάντομς» ἤσαν
ἀρκετά νά ἀποτρέψουν τήν τουρκικὴν ἀπόβασιν. Ἀλλά
ἡ ἀεροπορικὴ καί ναυτικὴ δύναμις τῆς Πατρίδος δέν
ἐπευέβη, διότι ἔτσι διέταξαν οἱ προδόται Ἀρχηγοί, ὑπὸ
τῆν ἀνοχήν τοῦ Ἰωαννίδου. Πόλεμος Ἑλλάδος - Τουρ-
κίας θά ἦτο, τότε νικηφόρος διὰ τήν Ἑλλάδα. Ἐκτός τοῦ
ὅτι δέν τὸν ἠθελαν αἱ ΗΠΑ λόγω, ἐξασθενήσεως ΝΑ-
ΤΟ καί θά ἐξεβιάζοντο ὑπὲρ τῶν Ἑλληνικῶν θέσεων.

5. Στὴν συνεργασίαν ΗΠΑ, προδοτῶν Ἀρχηγῶν
Ἐπιτελείων, πολιτικάντηδων καί Τούρκων ὁ Ἰωαννίδης
ἠδύνατο νά ἀντιδράσῃ, διότι τὸν Ἰούλιον 1974 ἡ Χού-
ντα ἦτο παντοδύναμος, ἀλλὰ ἀδικοιολογήτως δέν ἀντέ-
δρασε. Διατί; προφανῶς διότι τὰ ἔχασε. Κατέρρευσε.

6. Ἀποτελέσματα τῆς συμπεριφορᾶς τοῦ Ἰωαννίδου
ἤσαν: α) νά χαθῆ μέγα μέρος τῆς Κύπρου, β) νά τραυ-
ματισθῆ τὸ Σῶμα τῶν Ἑλλήνων Ἀξιωματικῶν, διὰ τοῦ
διωγμοῦ τῶν χαρακτηριζομένων ὡς χουντικῶν, γ) νά
ἐπικρατήσουν στὸν δημόσιον βίον ἀεργοί, ἀστράτευτοι,
προδόται, ἀπατεῶνες, μισέλληνες καί δ) νά δικασθοῦν,

25 Ιουλίου 1974. ΌΚαραμανλῆς ὀρκίζεται Πρωθυπουργός
πρό τού... Προέδρου τῆς δημοκρατίας Στρατηγού Γκιζίκη.

ὑπό ὀψίμων δημοκρατῶν δικαστῶν ἥρωες Ἀξιωματικοί
καί νά φυλακισθοῦν.

7. Ὁ Ἰωαννίδης δέν ἐσεβάσθη, οὔτε τήν ὑστεροφη-
μίαν του, διότι οἱ ἡγέται ἐπαναστάσεων δέν περιφέρο-
νται, στά ἀνακριτικά γραφεῖα, οὔτε ἀπολογοῦνται, ἀλλά
πίπτουν μαχόμενοι ἢ αὐτοκτονοῦν.

T

1 ΟΝ ΙΩΑΝΝΙΔΗ, ΤΟΝ ΕΙΧΑ ΓΝΩΡΙΣΕΙ, ΟΤΑΝ ΕΠΕΣΚΕΠΤΕΤΟ ΤΟΝ Συν/ρχη Λαδα, στό ύπουργεῖο Δημοσίας Τάξεως ἢ στό Ἐσωτερικῶν. Ἀναμένων νά ἰδῆ τόν Λαδᾶ ἐκάθητο στό γραφεῖον μου καί συνωμίλει μαζί μου γενικῶς. Μία διαίσθησις μου ἔλεγε, ὅτι με μισεῖ. Τό διέκρινα καθαρώς. Δέν ἐγνώριζα τό διατί. Κατόπιν ἔμαθα, ὅτι τόν ὑπεκίνουν οἱ Ἑβραῖοι, οἱ ὅποιοι ἐπεδίωκαν τήν διάλυσιν του Κ4Α.

"Ἦδη ἀπό τό 1968 τους εἶχα ἰδιαιτέρως ἐνοχλήσει. Τότε ἐκυκλοφόρησα μίαν μονογραφίαν μου, μέ τίτλον: «Ὁμύθος» ὅπου ἀπεδεικνύετο τό ψεῦδος τῶν Ἑβραίων, διά τά 6.000.000 του «ὀλοκαυτώματος». Ἐκτοτε οἱ Ἑβραῖοι μέ μισοῦν.

Σχετικώς με ἐκάλεσε ὁ τότε ὑφυπουργὸς τύπου Σιδερατος. Τὸν ἐπεσκέφθην καὶ εἶδα, ὅτι εἶχε ἐπὶ τοῦ γραφείου του μία φωτοτυπία της μονογραφίας μου, πού προφανῶς του τὴν ἔστειλαν οἱ Ἑβραῖοι. Ἦλθε κατ' εὐθείαν στό θέμα καὶ μου συνέστησε νά τὴν ἀποσύρω.

«Γιατί κ. Ὑπουργέ μὴπως δημοσιεύω ψέμματα;».

«Διότι διαμαρτύρονται οἱ Ἑβραῖοι».

«Ἄν γράφω ανακρίβειες νά μου τίς ἐπισημάνουν κι' ἐνώ θά ἀνακαλέσω. Ἄν ὅμως γράφω ἀλήθειες γιατί νά τίς κρύψω;».

«Φαίνεται δέν με καταλαβαίνετε».

«Καταλαβαίνω πολύ καλά τὸ ἐνδιαφέρον σας».

«Σας παρακαλῶ πηγαίνετε».

Ὅσον ὁ Λαδᾶς ἦτο ἰσχυρὸς δέν ἠδύναντο νά κάνουν τὸ παραμικρὸ ἐναντίον μου. Ὄταν ὁ Ἰωαννίδης ἐγινε αὐτὸς ἰσχυρὸς ἀμέσως ἐστράφη ἐναντίον μου. Ἀρχικῶς διέταξε μία ἐξονυχιστικὴ ἐρευνα της ἰδιωτικῆς μου ζωῆς, χωρὶς ἀποτέλεσμα, διότι δέν εἶχα κάτι τὸ ἐπιλήψιμον. Ὅποτε πλέον εὐθέως διατάσσει νά συλληφθῶ, νά κρατηθῶ στό ΕΑΤ/ΕΣΑ χωρὶς κάποια δικαιολογία καὶ νά κλείσουν τὰ γραφεῖα του Κ4Α.

Ἡ σύλληψίς μας ἀπὸ τὸν Ἰωαννίδη προεκάλεσε ἔκπληξι, ὄχι εἰς ἐμέ. Ἀπὸ τὸν φίλον μου Σ. Δημητρίου πού συνεδέετο με πολλοὺς τοῦ κύκλου τοῦ Ἰωαννίδου ἐγκαίρως ἐπληροφορήθην, ὅτι θά μας συλλάβουν. Ὑπο-

λοχαγός μου έπληφώνησε καί μου είπε τήν ήμερα. Ό Έπισημναγός Ε. Κόκκινος, ό Ταγματάρχης Μ. Κουλουμβάκης καί αρκετοί άλλοι Άξιωματικοί έξεπλάγησαν. Μερικούς ό Ίωαννίδης τους έστειλε μέ άποστολή, διά νά μίν αντιδράσουν. Μολαταῦτα δέν απέφυγε τάς διαμαρτυρίας.

Τό περιστατικό της συλλήψεως μου καί ή μετέπειτα κράτησίς μου δείχνουν τήν νοημοσύνη εκείνων, πού μέ κατεδίωξαν.

Πρωΐ - πρωΐ 29 Μαΐου 1974 πέντε-έξη άνδρες της ΕΣΑ μέ επί κεφαλής ένα γενναίο Λοχαγό κτυπούν τό κουδούνι τοῦ διαμερίσματός μου. Δέν λέγουν ποῖοι εἶναι καί ἐγώ δέν άνοίγω, όποτε άρχίζουν νά σπάζουν τήν θύρα της εισόδου. Προλαβαίνω καί κάνω μερικά τηλεφωνήματα καί στή συνέχεια προετοιμάζομαι νά τούς αντιμετώπισω. Η θύρα πίπτει κάτω καί δύο ένοπλοι όρμοῦν μέσα. 01 άλλοι περιμένουν στήν σκάλα, μέ τόν γενναίο Λοχαγό πίσω-πίσω. Προτείνω τό περίστροφό μου καί αυτοί σταματοῦν. Τούς ρωτώ ποῖοι εἶναι; μου λέγουν της ΕΣΑ. Έπί τέλους εμφανίζεται ό Λοχαγός καί ἐγώ βέβαιος πλέον, όπi πρόκειται διά Στρατιωτικούς κι' όχι διά τίποτε άλλους, αφήνω τό όπλο καί τίθεμαι στήν διάθεσίν τους.

Έν τω μεταξύ ό γενναίος Λοχαγός τούς παρετήρησε, διατί δέν μέ έπυροβόλησαν. Αὐτά τά διηγούμαι επειδή

ἐγράφησαν καί στόν τύπον, π.χ. στην «Αὐγή» (18 Αὐγ. 1975) διαβάζομεν κατάθεσι Στρατιώτου τῆς ΕΣΑ πού λέγει: «Ἄλλη μια φορά, πήγαμε γιά νά συλλάβουμε τόν Πλεύρη τῆς 4ης Αὐγούστου. Ἐπικεφαλῆς ἦταν ὁ Μπέλλος. Μας συνέστησε νά προσέχουμε γιατί εἶχαν ὄπλα οἱ καταζητούμενοι. Κτυπούσαμε ἀλλά ὁ Πλεύρης δέν ἄνοιγε. Κι' ὅπως μάθαμε ἀργότερα, καθυστεροῦσε γιατί τηλεφωνοῦσε στόν Λαδά, στήν ΚΥΠ καί σέ μέλη τῆς οργάνωσής του. Παρ' ὅλα αὐτά ἐμεῖς συλλάβαμε αρκετούς. Ὅταν μπήκαμε, ὁ Πλεύρης εἶχε τό περίστροφό του προτεταμένο. Ἐγώ τάχασα. Τέλος, τόν ἀφοπλίσαμε. Κι' ὁ Μπέλλος μοῦ εἶπε: «Περίμενες νά σέ σκοτώσει;»».

Ἐρευνοῦν παντού, διά νά εὔρουν ἀραγε τί; Γίνονται τελείως γελοιοί, ιδίως δταν ὁ Ἐπιλοχίας Γκουντόβας ἡ κάπως ἔτσι ἀναβοσβήνει ἓνα διακόπτη δίπλα στό τζάκι νομίζων, ὅπως μας εἶπε, ὅτι θά μετακινηθῆ ὁ τοίχος!

Μέ βάζουν κατόπιν εἰς ιδιωτικό αὐτοκίνητο, δπου πραγματικῶς αὐτή τήν φορά ἐκινδύνευσα, διότι τά παιδιά ἐπαίζαν μέ τά σαρανταπεντάρια πιστόλια καί παραλίγο νά ἀλληλοπυροβοληθοῦν. Τέλος φθάνομεν, στό περιβόητο ΕΑΤ-ΕΣΑ. Ὁ Λοχίας Συλάκος μοῦ παίρνει τά στοιχεῖα καί μέ κλειδώνει εἰς κάποιο μικρό κελί τελείως ἄδειο.

Ἐκεῖ μέσα ἤρχισαν νά περνοῦν αἱ ἡμέραι εἰς ἀπομόνωσι. Ἄπηγορεύετο τό διάβασμα, τό σβήσιμο τοῦ φω-

τός, κάθε επικοινωνία και άλλα πού θά ἦσαν ἀποτελεσματικά, ἄν ἐγένοντο σοβαρώς. Διότι μέσα στό ΕΑΤ/ΕΣΑ εἶχε χαθή κάθε έννοια σοβαρότητος. Τά βασανιστήρια ἦσαν ὑπερβολαί συλληφθέντων, οἱ ὅποιοι ἤθελαν νά ἥρωοποιηθοῦν. Τό πολύ-πολύ θά τά ἐχαρακτήριζα «καυόνια» πού συνηθίζονται στόν Στρατό.

Ἐν τῷ μεταξύ συνέλαβαν στελέχη τοῦ Κ4Α. Τόν Ἄνδρέα Δενδρινό, τόν Τηλέμαχο Κόμπη, τόν Ἀχιλλέα Λιούλια, τόν Παναγιώτη Μεταξογένη. Ἐμένα μέ ἀνέκρινε ὁ Ἄντ/ρχης Η. Νικολόπουλος μέ τόν ὅποιον ἐγίναμε φίλοι. Μέ ἀνέκρινε διά ποῖο πραγμα; οὔτε αὐτός ἤξερε. «Πέστα ὄλα» ἔλεγε. «Ποιά ὄλα;». «Γιά τούς *Εὐέλπιδες, τούς Ἀξιωματικούς*». Ἐτοιμάσαμε ὑπόθεται συνωμοσία ἐναντίον τοῦ Ἰωαννίδου. "Ἐγραψα λοιπόν καί ποίους Ἀξιωματικούς ἤξερα π.χ. τόν διοικητή μου στόν Στρατό, τόν Λοχαγό μου, τόν Ἰωαννίδη κ.τ.λ. «*Ὅχι αὐτούς, ἄλλους θέλουμε*». Μετά δέκα πέντε ἡμέρας ὁ Λοχαγός Πολύζος διέταξε καί μοῦ ἔφεραν ἓνα κρεβάτι. Κάποιος σπουδαίος θά μέ ἐβλεπε, διότι μού ἔδωσαν ξυράφι νά ξυρισθῶ, παρουσία φυλάκων μήπως αὐτοκτονήσω. Τόσο καλῶς μέ εἶχαν ψυχολογήσει. Ἐν τέλει οὐδεῖς μέ εἶδε.

Φυσικά δέν εἶχα επαφή μέ τόν ἐξῶ κόσμο. "Όταν ὁ δεσμοφύλαξ ἔμπαινε στό κελί καί ἐμύριζε «eau sauva-

ge» κατελάβαινα, ότι είχε έλθει ή σύζυγός μου. Μερικοί άνδρες του ΕΑΤ/ΕΣΑ ήσαν κοινοί λωποδύται, αφού ούδέποτε μας έδωσαν προσωπικά είδη, βιβλία και όπι άλλο έστελλαν οί δικοί μας.

Κάποιο βράδυ έρριξαν στό κελί μου δαρμένο έναν κύριο μέ «σμόκιν». Τόν εκράτησαν τρεις ημέρας, τόν έδεραν και μετά του έζήτησαν συγγνώμη, διότι επρόκειτο περί συνωνυμίας. Ο Λοχαγός Θανόπουλος: «*Αχ αυτή ή συνωνυμία μας εφάγε*». Ναι ζυλο έρριχναν. Άλλά αυτό δέν είναι βασανιστήριο, δπως μας τό έπαρουσίασαν δήθεν μέ ήλεκτροσόκ, δήθεν μέ καυτάς βελόνας κ.τ.λ.

Έν τούτοις ή άπομόνωση έπέδρα στήν ψυχική μας κατάσταση. Προσεπάθουν νά κρατηθώ άπαθής, μέ τό χιούμορ. Τά κελλιά στό κτίριο, δπου είμεθα κρατούμενοι εύρίσκοντο γύρω-γύρω, από ένα μεγάλο δωμάτιο, δπου εκάθηντο οί δεσμοφύλακες. Ήκούγοντο αί συζητήσεις των και μέσα μας έλέγαμε, μέ ποιους έμπλέξαμε. Ένθυμούμαι κάποτε, μετά τά μεσάνυκτα ένας δεσμοφύλαξ ήλθε μέ τό ραδιόφωνό του άνοιγμένο στήν δυνατωτέρα ένταση νά παίξη λαϊκά. Διεσκέδαζα σκεπτόμενος πόσο θά νευριάση ό Δενδρινός, πού δέν έχώνευε τά λαϊκά. Έμεϊς οί κρατούμενοι είμεθα όλοι επιστήμονες και μέ έμπειρία στή ζωή. Οί φύλακές μας ήταν εϊκοσάχρονα χωριατόπαιδα, πού τά έκοροϊδεύαμε. Μ' ένα

καρφή έκαίγαμε τήν ασφάλεια και έφώναζαν τόν ήλεκτρολόγον. Έχύναμε νερά και έφώναζαν τόν ύδραυλικό. "Όταν έπαίρναμε τό πρωινό έσκεπάζαμε μέ κύπελλα τά κλειδιά τών κελλιών και τά έψαχναν. Ό ιατρός Λιούλιας έπραγματοποιεί συνδυασμούς φαρμάκων κι' έρριχνε τήν πίεσί του κι' δλο τόν μετέφεραν έξω. Ό Κόμης τούς ερέθιζε, διότι από τήν μέση και πάνω δέν έφόρει κάτι. Ό Μεταξογένης τούς ήνώχλει, επειδή άφησε μουστάκι τύπου Χίτλερ. ΕΑΤ/ΕΣΑ! ποίος φόβος; και ποΤος τρόμος; Γελοιότητες και τίποτε παραπάνω. Άσφαλώς στό άλλοπρόσαλλο εκείνο κύκλωμα ύπήρχαν Άξιωματικοί, από πάσης άπόψεως έξαιρετικοί. Πώς εύρέθησαν εκεί; είναι νά άπορης. Διά πράδειγμα ό Ταγ/ρχης Παπαχαραλάμπους ή ό Ταγ/ρχης Άντωνόπουλος τί σχέσι μπορεί νά είχαν μέ τό χάος του ΕΑΤ/ΕΣΑ; Μολαταύτα ή άπομόνωσις δέν παύει νά είναι άπομόνωσις. Τό κλείσιμο κατέστη άνυπόφορο. Διά καιρό μέ τόν Κόμμη είχαμε έπικοινωνία μέ κτυπήματα στον τοίχο. Ούδεις μας άνέκρινε. Ούδεις μās έδωσε σημασία, άπλως μās έκράτουν. Στό ερώτημα: «τί θά γίνουμε έμεϊς;» ή άπάντησις: «περιμένουμε νά μας πñ ό Ίωαννίδης».

Τās πρώτας ημέρας του Ίουλίου μās μετέφεραν στό ΚΕΣΑ, στου Παπάγου. Κατά σύμπτωση στό Ίδιο Στρατόπεδο μέ έφυλάκισαν τό 1965 "Εφεδρο Άνθυπολοχαγό

τότε, διά πολιτικούς βεβαίως λόγους. Έδω τά πράγματα ήσαν τελείως διαφορετικά, από τό ΕΑΤ/ΕΣΑ. Οί δεσμοφύλακες ήσαν εύγενεΐς. Μας άφησαν βιβλία, μας έδωσαν σεντόνια, πού μας είχαν στείλει οί δικοί μας. "Όταν τό πρώτο βράδυ ό δεσμοφύλαξ μας έφώναξε «καληνύχτα σας» ένομίσαμε, όπι μας έκορόϊδευε. Άλλά ήταν αλήθεια. Τοϋ συνεστήθην ώς εφοπλιστής και έπέτυχα νά μοϋ αφήνη άνοικτό τό κελλί και νά μοϋ φέρνη μέ τό άζημίωτο έφημερίδας, μπισκότα κ.τ.λ.

Τέλη 'Ιουλίου συνέβησαν τά γεγονότα στην Κύπρο. Έπιστράτευσις. Τό έμαθα χαράματα, διότι μέ ξυπνά ό δεσμοφύλαξ και μέ έρωτᾶ: «αν πλοϊο μου βρίσκεται στό Αίγαϊο». «Γιατί;» «Διότι θάχουμε πόλεμο μέ τους Τούρκους» άπαντιᾶ. Τήν ἴδια ήμέρα γίνεται μεγάλη κίνησις. Βγάζουν τούς Στραπιώτας, πού ήσαν κρατούμενοι και τούς στέλλουν στάς μονάδας των. Ζητώ μ' έπιστολή μου νά πάω κι' έγώ στην μονάδα μου. Άρνοϋνται.

Τάς τελευταίας ήμέρας τοϋ 'Ιουλίου τάς ζώμεν έντόως. Φίλοι Άξιωματικοί μέ έπισκέπονται και μοϋ περιγράφουν τί συμβαίνει στην Κύπρο. Αίφνης μέ ξαναπηγαίνουν στό ΕΑΤ/ΕΣΑ. Οί Άξιωματικοί είναι περίλυποι. «Ηλθε ό Καραμανλῆς» μέ πληροφοροϋν. Κανείς τους δέν έφαντάζετο, όπι ό 'Ιωαννίδης παρέδωσε τήν εξουσία, στους πολιτικάντηδες, δίχως όρους.

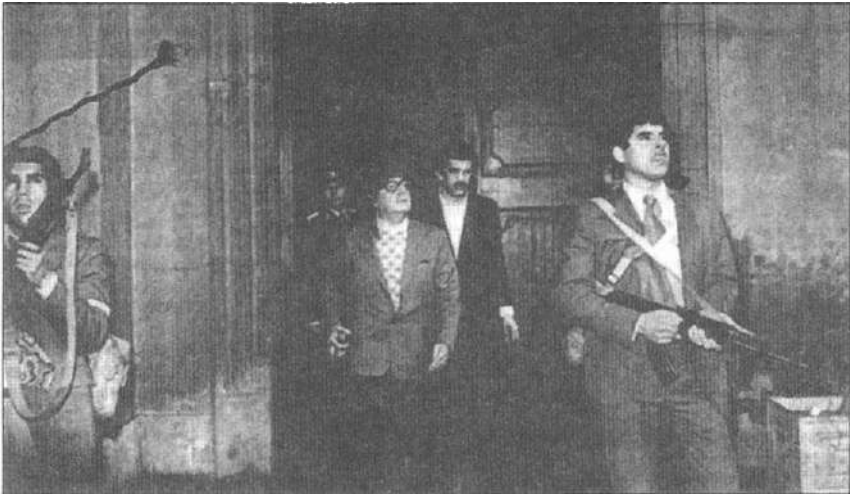
Τήν 23ην 'Ιουλίου μέ μετέφεραν από τό ΚΕΣΑ στό

ΕΑΤ/ΕΣΑ. Στο γραφείον του Διοικητοῦ ἦσαν συγκεντρωμένοι πολλοὶ Ἀξιωματικοί. Ἀναμφιβόλως συνεζήτουν, διὰ τὰ γεγονότα. Ὅπωςδὴποτε τοὺς ἀπποσχόλει καὶ τό προσωπικόν τους μέλλον. Αὐτοὶ οἱ ἰδεολόγοι Ἐπαναστάται Ἀξιωματικοὶ δέν ἐγνώριζαν τί τοὺς ἐπερίμενε. Ἦσαν πάντως Βέβαιοι, ὅτι οἱ πολιτικάντηδες θά ἐστρέφοντο ἐναντίον τους. "Ὅταν εἰσήλθα ὁ Ταγματάρχης Κουλουμβάκης μέ δείχνει κι' ἐρωτᾷ: *«Τόν Πλεύρη γιατί τόν πιάσαμε;»*. Ἀπάντησις ἀπό κανένα. Ὁ Ἀντ/ρχης Νικολόπουλος μέ ἐρωτᾷ πὼς βλέπω τὰς ἐξελίξεις. Τοὺς λέγω, ὅτι θά σας καταδιώξουν ὄλους, θά σας φυλακίσουν καί φυσικά θά σας διώξουν, ἀπό τόν Στρατό. Ὁ Λοχαγὸς Θανόπουλος διαφωνεῖ. *«Γιατί, ρε Κώστα πιστεύεις τέτοια πράγματα;»*. *«Ἀνδρέαθά μέ θυμηθῆς, ἀλλὰ θά εἶναι ἀργά»*. *«Δηλαδή τί νά κάνωμεν;»*. *«Ἀμέσως τώρα ξεκινῆστε μέ τὰ πιστόλια στό χέρι κι' ἐπιβάλλεται στοὺς πολιτικάντηδες τήν δική σας κυβέρνησι ἐθνικῆς ἐνότητος ἢ ὑποχρεώστε τους νά δεχθοῦν νά συμπαρασταθοῦν στήν Ἐπανάστασι, ἀλλοιῶς κρεμάστε τους ἀμέσως. Ἄν παραδώσετε τήν ἐξουσία θά σας τσακίσουν καί τό χειρότερο θά τραυματίσουν τό Στράτευμα μέ τοὺς διωγμούς Ἀξιωματικῶν καί φυσικά θά ξεπουλήσουν τήν Κύπρο»*. *«Ὁ Ἀρχηγός εἶπε ὅτι τὰ ἔχει κανονίσει ὄλα»* μού ἀπαντᾷ ὁ Θανόπουλος. Ἐπεμβαίνει ὁ Ἐπισημναγὸς Κόκκινος *«Ποιὸς Ἀρχηγός καί μαλα-*

κίες. Ποῦντος;». Ἐπικρατεῖ σιωπή. Συνειδητοποιοῦν ὅτι ἔχασαν κάθε ἐπαφή μέ τόν Ἰωαννίδη. Ὁ Διοικητής του ΕΑΤ/ΕΣΑ Σπανός στέλλει κάποιον καί τούς λέγει νά περιμένουν, ἡ κατάστασι εἶναι ὑπό ἐλεγχου καί νά μὴν ἀνησυχοῦν. Αὐτό τό ἀπατηλό μήνυμα διεβιβάζεται πρὸς ὄλας τὰς μονάδας τῆς ΕΣΑ στήν Ἑλλάδα καί πρὸς διοικητικές μονάδων, πού ἦσαν πιστοὶ στήν Ἐπανάστασιν. Ὁ Ἰωαννίδης εν γνώσει του ἀδρανοποίησε κάθε ἀντίδρασι, στήν ἀνευ δρων παράδοσιν τῆς ἐξουσίας στοὺς πολιτικάντηδες.

Ἐπανέρχομαι καί ἐπιμένω, ὅτι ἀρκεῖ ἡ δύναμις τοῦ ΕΑΤ/ΕΣΑ διά νά ἀποτραπῆ ἡ μεταπολίτευσις ἡ τοῦλάχιστον νά τεθοῦν ὄροι, πού ἐάν δέν γίνουν δεκτοί, ἀπό τούς πολιτικάντηδες τόν λόγον νά ἔχη τότε ἡ κεραυνοβόλος δύναμις. Ἐπίστευα καί πιστεύω ἀκραδάντως, ὅτι ἐάν εἴκοσι Ἀξιωματικοὶ μέ εκατό ἀνδρας εἰσῆρχοντο στά Παλαιά Ἀνάκτορα, δπου ἐγένετο ἡ συναλλαγή τῶν Ἀρχηγῶν τῶν Ἐπιτελείων, τοῦ Γκιζίκη καί τῶν πολιτικάντηδων θά ἦτο ἄλλη ἡ ἐξέλιξις τῶν πραγμάτων. Καί ὁ λαός; ποῖος λαός; μήπως αὐτός πού ἐπὶ ἐπτὰ ἐτη ἔχειροκρότει τὴν 21 ἡν Ἀπριλίου; ἡ ἔστω τὴν ἀπεδέχετο παθητικῶς; Οἱ ἐπευφημοῦντες τόν Καραμανλή ἦσαν μερικοί καὶ εκατοντάδες κομμουνιστῶν ὡς ἐπὶ τό πλείστον, τούς ὁποίους θά διέλυε ἡ Ἀστυνομία. Τίποτε περισσότερο. Ψευδῶς οἱ δημοκράται ὁμιλοῦν περὶ χιλιάδων, πού κα-

Όσαλθατόρ Άλιέντε, ήτο έβραιομαρξιστής, άλλ'όταν επανεστάτισε ό Στρατός, διά τού Πινοσέι έναντίον τον δέν τό έβαλε στά πόδια. Υπήρξε γενναίοςκαί μέ τό όπλο στό χέρι έπολέμησε τήν 11-9-1973 επί 4ωρον ύπερασπίζων τό προεδρικό μέγαρονκαί τήν Τιμήν του. Έπεσεμαχόμενος. Ηίστορική δικαιοσύνη έπιβάλλει νά τιμῶμεν τόν ήρωικόν έχθρόν. Άντιθέτως ό Ίωαννίδης δέν έσεβάσθη τήν Στολήν του καί παρεδόθη, δίχως αγόνα διά νά ζήση τό ύπόλοιπον της ζωής του στήν φυλακήν.

τέκλυσαν τήν πρωτεύουσαν καί πανηγύριζαν, διά τήν επάνοδον τού Καραμανλή. Αί φωτογραφίαί της εποχής είναι χαρακτηριστικάί. Προσέξατε ότι δέν εμφανίζουν κοσμοσυρροήν, δέν εμφανίζουν πλήθη, αλλά ώργανωμένας ομάδας, πού συνωθούνται μέ τεχνητόν ένθουσια-

σμόν. Τά πρόσωπά των ἀποκαλύπτουν ἀλπτοειδεῖς φυσιογνωμίας, πού κραυγάζουν. Ὁ λαός παρά τήν ἔντονον μονομερή προπαγάνδαν δέν συμμετείχε στόν ἔορτασμό τῆς ἐπιστροφῆς τῶν πολιτικάντηδων. Παρέμενεν ἀπαθής καί διερωτώμενος, διά τό μέλλον. Μόνον ἡ τηλεόρασις καί αἱ ἐφημερίδες προφανώς ἐκ συμφέροντος διετυμπάνιζαν τήν χαράν τοῦ λαοῦ, διά τήν πῶσιν τῆς τυραννίας, ἡ ὁποία ἐγέμισε τήν Ἑλλάδα πλοῦτον, πού ἀργότερον ἐλεηλάτησαν οἱ πολιτικάντηδες.

Μετά τήν ἀδράνειαν τῶν Ἀξιωματικῶν τῆς Ἐπαναστάσεως ἦτο φυσικόν νά ἐπέλθῃ ἡ αὐτοκατάρρευσις τῆς 21ης Ἀπριλίου, πρὸς τήν ὁποίαν εἶχαν ὀρκισθῆ πίστιν, εἶχαν εὐεργετηθῆ ἀπό ἐκείνην, τήν εἶχαν ὑμνήσει καί τελικῶς τήν ἐπρόδωσαν ὁ Γκιζίκης, ὁ Μπονάνος, ὁ Ἀραπάκης, ὁ Γαλατσάνος, ὁ Παπανικολάου καί διάφοροι ἄλλοι τοῦ ἠθους ἑνός Ντάβου ἢ Κουρή κ.ά. πού ἐπί δημοκρατίας ἀνέλαβαν πολιτικά ἀξιώματα.

Ὁ Καραμανλῆς, ὅπως κάποτε μοῦ ἐξεμυστηρεύθη ὁ Λαμπρίας, ἐφοβεῖτο τόν πρῶτο καιρό τῆς μεταπολιτεῦσεως μήπως εὐρεθῆ αἴφνης ἐνώπιον μερικῶν Ἀξιωματικῶν, οἱ ὅποιοι δέν θά ἐσκότωναν τόν «ἐθνάρχη», ἀλλά θά τόν καρπάζωναν καί θά τόν ὑπεχρέωναν νά ἐφαρμόσῃ ἄλλην πολιτικήν. Τόν φόβον του αὐτόν ἐξεμεταλλεύετο καί ἐν πολλοῖς συνεπῆρει ὁ Στρατηγός Καλαμάκης (Ἀρχηγός ΥΠΕΑ καί μετά ΚΥΠ) ὁ ὅποιος με-

τέδιδε πληροφορίας δῆθεν ἀξιοπίστους καί ὁ γενναῖος «εθνάρχης» διενυκτέρευε μυστικῶς εἰς κότερα φίλων του, ἔτοιμος νά τήν κοπανίση ἐάν ἔχρειάζετο, δπως στό παρελθόν. Μέ τήν πάροδο τοῦ χρόνου καί μέ τήν τακτικήν: α) μεταθέσεως Ἐπαναστατῶν Ἀξιωματικῶν ἐκτός Ἀθηνῶν καί κυρίως στήν μεθόριον, τάχα πρός ἀντιμετώπιση τῶν Τούρκων, β) ἀπομακρύνσεως ἐξ Ἀθηνῶν Στρατιωτικῶν μονάδων, γ) συλλήψεων, ἀποστρατειῶν, ἀποτάξεων καί δικῶν Ἐπαναστατῶν Ἀξιωματικῶν, δ) ἀπειλῶν πρός Ἀξιωματικούς καί δυστυχῶς ἐξαγορά ἐλαχίστων Ἀξιωματικῶν, ἀπό τόν Ἀβέρωφ, ε) ἐξαπολύσεως κατηγοριῶν εἰς Βάρος Ἀξιωματικῶν ὅτι εἶναι χουντικοί κ.τ.λ. κατῶρθωσε ὁ Καραμανλῆς καί οἱ λοιποὶ πολιτικάντηδες νά ἐδραιωθοῦν στήν πολιτικήν ἐξουσίαν καί νά συνεχίσουν νά ἱκανοποιοῦν τὰς φιλοδοξίας καί τὰ συμφέροντά των, πού ἐπὶ ἐπτὰ ἐτῆ εἶχαν χάσει.

«Λοιπόν εἰσθε;» προκαλῶ τοὺς φίλους μου Ἀξιωματικούς τοῦ ΕΑΤ/ΕΣΑ «1500 μέτρα μας χωρίζουν ἀπὸ τοὺς προδότας καί τοὺς πολιτικάντηδες. Πᾶμε μέ τὰ πόδια. Καί ἐγώ μαζί σας. Οἱ κύριοι Ἀρχηγοίκι ὁ Γκιζίκης μόλις σᾶς δοῦν θ' ἀλλάξουν καί θά σχηματίσουν κυβέρνησι μέ ὄρους, πού θά ἐπιβάλλετε. Ποιός θά σᾶς ἐμποδίση. Ἡ Ἀστυνομία εἶναι μαζί μας. Οἱ πεζοναῦται στόν Ἐθνικὸ Κῆπο εἶναι δικοί μας. Ποιον φοβεῖσθε. Μὴ διστάξετε». Οὐδεὶς διαφωνεῖ, οὐδεὶς συμφωνεῖ κι' ὄλοι

οὐδέν πράττουν. Οὐδέν λέγουν. Μόνον ὁ Νικολόπουλος σκέπτεται μεγαλοφώνως: «Πού καταντήσαμε». Παίζω τό τελευταίο μου χαρτί: «Ἄντε ρε Ἡλία εἶσαι ὁ ἐπί κεφαλῆς. Δώσε διαταγή, νά πᾶμε ὅλοι στό Ἀνάκτορα, ἔστω καί μόνον νά μάθωμεν τί γίνεται». Στό προαύλιο ἐστάθμευσαν στρατιωτικά αὐτοκίνητα καί στούς θαλάμους ἓνας λόχος τῆς ΕΣΑ ἐπερίμενε. Ὑπῆρχε δηλαδή, ὅτι ἀκριβῶς ἐχρειαζόμεθα.

Ὁ Θανόπουλος προσεπάθησε νά ἐλθῃ εἰς τηλεφωνικήν ἐπαφήν μέ τόν Ἰωαννίδη. Κατέστη ἀδύνατον. Ὁ ἀόρατος δικτάτωρ ἦτο πραγματικῶς ἐκεῖνας τās κρισίμους σπιγμάς ἀόρατος. Κατόπιν ἐπληροφορήθημεν, ὅτι τήν κατάστασιν κατηύθυναν οἱ ἀδελφοί Παλαῖνη κι' ὁ Πηλικός, οἱ ὅποιοι ἔκαναν διαφόρους συμφωνίας, διά τόν ἑαυτόν τους μέ τόν Ἀβέρωφ. Τό τί ἐπέτυχαν εἶναι ἀμφίβολον. Βέβαιον εἶναι ὅτι ὅλους τούς ἐξηπάτησε ὁ Ἀβέρωφ μέ ψευδεῖς ὑποσχέσεις καί μέ τήν ἄτιμον τακτικήν νά διαδίδῃ, ὅτι ὁ τάδε ἢ ὁ δεῖνα Ἀξιωματικός τῆς Ἐπαναστάσεως εἶναι μαζί του.

Ὁ Νικολόπουλος δέν ἦτο δευτέρας διαλογῆς Ἀξιωματικός. Ἀπεναντίας ὑπήρξεν ὑπεράξιος τῆς Στολῆς πού ἔφερε. Ἀλλά διά λόγους, πού ἄγνοῶ δέν ἐδέχθη τήν πρότασίν μου. Μετά τήν μεταπολίτευσιν τόν ἐπεσκέφθην στό Λέχαιον τῆς Κορινθίας, δπου διέμενε τό καλοκαῖρι καί τού ἐζήτησα νά μοῦ ἐξηγήσῃ τήν ἀδρανή

σιάσιν του. Τόν είχαν διώξει από τόν Στρατόν, μαζί μέ πολλούς άλλους. 'Απέφυγε νά μου ἀπαντήση. "Όταν έφευγα μελαγχολικῶς μου εἶπε «*Εἴχαμε χάσει κάθε ελπίδα, γι' αὐτό δέν κάναμε τίποτε. Μας έφαγε ἡ ἀπογοήτευσις*». "Αρα συνεπέρανα μέσα μου ἡ ἀδράνειά τους ὠφείλετο καθαρώς εἰς ψυχολογικούς λόγους. Προσέφερον εἰς μίαν ἔθνική ὑπόθεσιν τόν καλλίτερον εαυτόν τους καί ἐπροδόθησαν.

Ἐν τῷ μεταξύ είχαν ἀνοίξει τά κελλιά τοῦ ΕΑΤ/ΕΣΑ καί οἱ κρατούμενοι έτρεχαν έξω, στούς φίλους καί συγγενεῖς, πού τούς έπερίμεναν. 'Αφοῦ εἶδα κι' ἀποεἶδα, ὅτι δέν γίνεται κάτι, ἔχαιρέτησα τούς 'Αξιωματικούς καί κατήλθα, πρὸς τήν ὁδό τῆς Βασιλίσσης Σοφίας, δίχως ἀποσκευή, διότι δέν εἶχα κάτι πέραν τῶν ενδυμάτων πού έφερα. 'Αξύριστος, βρώμικος καί ἑννέα κιλά ἀδυνατότερος ἀνέμενα στό πεζοδρόμιο νά εὔρω ἕνα ταξί.

Σιγά-σιγά κατά μήκος τοῦ πεζοδρομίου συνεκεντρώθησαν ἄρκετοί κρατούμενοι, πού έψαχναν διά μέσο μεταφοράς. Τούς έβλεπα. Ἦσαν βασιλόφρονες, δημοκράται, κομμουνισταί κι' ἐμεῖς οἱ ἔθνικισταί. Ὁ 'Ιωαννίδης εἶχε συλλάβει ἀπό δλας τάς ἰδεολογίας. Πού ἔστηριζε το ὁ ἄνθρωπος; Τί ἐπίστευε; "Όταν μέ συνέλαβαν ὁ Μίμης 'Ανδρουλάκης, φιλοξενούμενος κι' αὐτός τοῦ 'Ιωαννίδου, ἔσχολίασε: «*ἀφοῦ συνέλαβαν τόν Πλευρήθα πέ-*

σουν» κι' είχε δίκαιον, διότι εάν δέν έστηρίζοντο στους έθνικιστάς, εις ποίους θά έστηρίζοντο;

Έφάνη ένα ταξί, τό όποιον παρεχώρησα στόν Στρατηγό Παπαγεωργίου, πού είχε απελευθερωθεϊ. Τόν εκράτουν ως βασιλόφρονα. Φαίνεται, όπι υπέφερε, διότι μόλις καί μετά Βίας έβάδιζε. Τελικώς έπῆρε κι' έμέ ένα ταξί καί έφθασα, στήν οικίαν τού Συν/ρχου Λαδά, διότι ή οικογένειά μου έλειπε στήν Λάρισσα. Ο Συν/ρχης μέ έφίλησε καί ή καρτερική σύζυγός του ή κα Έφη μου έτόιμασε φαγητό. Έτηλεφώνησα στήν σύζυγό μου καί στους γονείς μου, όπι είμαι έλεύθερος καί εύρίσκομαι στού Λαδά. Τό Βράδυ επέστρεψε ή σύζυγός μου καί μέ τό αυτοκίνητό της μέ επήγε στό διαμέρισμά μας στό Χολαργό, όπου έπιτέλους έπλύθην.

Τήν άλλην ήμέραν κιόλας μεταβαίνω στά γραφεία τού Κ4Α. Οί άξεστοι έρευνηταί είχαν καταστρέψει τά πάντα. Ο εβραίος γαμβρός τού Ίωαννίδου Άλαζράκης θά έχαιρε, πού διέλυσε τό Κ4Α, έναντίον τού όποίου έτρεφε μίσος, πού είχε μεταδώσει στόν Ίωαννίδη. Ο τελευταίος μάλιστα, όταν έδικάζετο καί τόν απέκάλεσαν «φασίστα» απήντησε: «Δέν είμαι φασίστας. Έγώ τούς φασίστας τούς μάντρωσα». Μάς έμάντρωσε τό 1974 αλλά ή θεία δίκη τόν Έχει, από τότε μαντρωμένο.

Είς μίαν σύντομον συνάντησιν μέ τούς συγκρατούμένους όμοϊδεάτας στό ΕΑΤ/ΕΣΑ μου έδήλωσαν, όπι

αποχωρουν από τό Κ4Α, μετά από τήν περιπέτεια πού είχαν. Δέν προσεπάθησα νά μεταπίσω κάποιον. Δι' έμέ ό άγων θά συνεχίζετο. Από τότε παρήλθον 35 έτη και δέν έσταμάτησα, ούτε μίαν στιγμήν νά αγωνίζομαι. Διά πολλά έλαττώματα μποροῦν νά μέ κατηγορήσουν, άλλ' οὔδεις οὔδέποτε θ' άμφισβητήση τήν ιδεολογικήν μου συνέπεια.

Τήν 4ην Αύγούστου 1974 μέ μερικούς πιστούς συναγωνιστάς κατεθέσαμε ένα δάφνινο στεφάνι, στόν τάφο τού 'Ι. Μεταξά. "Έπρεπε πάλιν ν' άρχίσωμεν από τό μηδέν; "Όχι τώρα υπήρχε ό Γ. Παπαδόπουλος. Έπεσκέφθην τόν φίλον του Ν. Γρηγοριάδην και τού επέμεινα νά μου κλείση τό συντομώτερον συνάντησιν, διότι θά τόν συλλάβουν και δέν θά μπορώ νά τόν ίδῶ. Η συνάντησις έπραγματοποιήθη, στην έπαυλι στό Λαγονήσι. Μέ έδέχθη στό γραφεῖον του. Προηγουμένως ή φρουρά μου έφέρθη εὐγενέστατα και δέν έκράτησαν τό ὄνομά μου. 'Αμέσως εἰσήλθα στό θέμα: «Κύριε Συν/ρχα είναι επείγον νά ανακοινώσετε τήν 'ίδρυσιν κόμματος τής 21ης 'Απριλίου, νά ήγηθήτε ό 'ίδιος αὐτοῦ και νά κατεβήτε στίς εκλογές. 'Ολαός θά σάς ψηφίση. Πολιτική δύναμι έχετε. "Αν εξαίρέσετε τούς συμφεροντολόγους και τούς πολιτικάντηδες, ό λαός θά σάς ψηφίση. Τώρα πρέπει νά ιδρύσετε και νά ανακοινώσετε τό κόμμα σας, πρίν σας συλλάβουν. Αὔριο οί Νομάρχαι, Δήμαρχοι, Κοι-

νοτάρχαι, Πρόεδροι οργανισμών, συλλόγων, σωματείων, ιδρυμάτων κ.τ.λ. είναι οί δικοί σας και θά σας υποστηρίξουν. Μή καθυστερήτε. ΄Αξιοποιήστε τους. Πάρτε τήν πρωτοβουλία. Τό όνομα Παπαδόπουλος δέν εἶναι ἀδιάφορον, στόν κόσμον. ΄Εξ ἄλλου κ. Συν/ρχα τά αρχεῖα τῆς ΚΥΠ καί τῆς ΄Ασφαλείας εἶναι στά χέρια επαναστατών. ΄ΟΜπαλάσкас σας εἶχε δώσει πλήρη αναφορά μέ στοιχεῖα γιά τούς αντιπάλους τῆς 21ης ΄Απριλίου, θά τούς ἐξευτελίσετε... Τώρα οί πολιτικάντηδες εἶναι ἀδύναμοι. ΄Αντλοῦν ἰσχύν ἀπό τήν δική σας ἀδράνεια. Τί περιμένετε; Αὐτοί δέν θά σᾶς λυπηθοῦν κι ὅταν ἐλέγχουν τό κράτος δέν θά μπορέσετε νά ἀγωνισθῆτε...». Μέ διακόπτει. «Μήπως ἤλθες νά μου κάνης μάθημα; Βεβαίως θά πολιτευθῶ, βεβαίως θά νικήσω τόν Καραμανλή καί δέν θά ξέρη πού νά κρυφθῆ. Καί ἔχω ὑπ' ὄψιν μου γιά τόν βασιλιά, ἀλλ' αὐτά εν καιρῶ...». «΄Οχι ἐν καιρῶ, κύριε Συν/ρχα. Διότι δέν ἔχετε χρόνο. Τώρα πρέπει. ΄Ενας ὀλόκληρος λαός, κρατικοί παράγοντες, Αἰζιωματικοί, οἱ πάντες εἶναι μαζί σας. Κινηθῆτε σήμερα, τώρα, ἀμέσως...». «Μήν ἀνησυχῆς δέν θά τολμήσουν νά μέ πιάσουν. "Ἄλλως τε ἔχουν γίνει ἐπαφές καί ζέχνα τά ἀρχεῖα, διότι αν τά ἀποκαλύψω θά προξενήσω κακό στήν Ἑλλάδα. Νά βλέπης μακρότερα» μου εἶπε καί ἐσηκώθη. Μοῦ προσέφερε ἕνα στυλό καί μέ ἀπεχαιρέτησε γελαστός, ὅπως πάντοτε.

"Όταν έκτύπησε τό τηλέφωνό μου ήτο έξη ή ώρα τό πρωί. Άκούω τήν γνώριμον φωνήν τού Παπαδοπούλου: «Κύριε Πλεύρη, σου δίνω τήν ίκανοποίησι, ότι έδικαιώθης. Τώρα έρχονται νά μέ συλλάβουν. Πρόσεχε τόν έαυτόν σου».

Τί ειχε συμβεί; Ό παμπόνηρος ό Καραμανλής υπελόγησε, ότι αν ό Παπαδόπουλος λάβη μέρος εις έκλογάς θά φέρη άριστο άποτέλεσμα, όποτε τά παραμύθια περί τυραννίας κ.τ.λ. θά καταρρεύσουν, διότι ό λαός μέ τήν ψήφον του θά νομιμοποιήση δημοκρατικώς τήν Χούντα. Καί μετά δέν άποκλείεται ό Παπαδόπουλος νά νικήση καί νά ξανακυβερνήση, μέ συνέπεια ό έθνοσωτήρ έθνάρχης νά λιποτακίση πάλι στό Παρίσι. Πρός άποφυγήν αυτών ό Καραμανλής έστειλε στόν Παπαδόπουλον τόν Ύποστράτηγο Χωροφυλακής Πορικών, ό όποιος τού μετέφερε τό μήνυμα νά μή άσχοληθή μέ έκλογάς, άλλως θά συλληφθή. Ό Παπαδόπουλος μέ γενναιότητα άπέρριψε τό καραμανλικόν τελεσίγραφο καί συνελήφθη, έδικάσθη, κατεδικάσθη καί απέθανε στήν φυλακήν.

Χωρίς τόν ίδιον τόν Παπαδόπουλο όποιοδήποτε άλλο κόμμα δέν ήδύνατο νά έχη έπιτυχίαν. Αί περιοδεΐαι, οί λόγοι, αί συγκεντρώσεις καί ή πολιτική δραστηριότης προσωπικώς τού Παπαδοπούλου μόνον αυτά θά έδιδαν τήν έκλογικήν νίκην. Ό Καραμανλής έφρό-

ντισε νά μή γίνη αυτό, ὅπως ἐφρόντισε ἐξ ἴσου ἀτίμως νά ἐξαπατήση τόν βασιλέα κι' ἔτσι μέ τόν ἕναν πολιτικόν παράγοντα στήν φυλακήν καί μέ τόν ἄλλον στό ἐξωτερικό παρέμενε μονοκράτωρ.

"Ἄν οἱ πολιτικάντηδες ἦσαν ἀξιοπρεπεῖς ὄφειλαν νά ἀφήσουν τόν Παπαδόπουλο νά πολιτευθῆ, ὥστε νά τόν καταδικάσῃ (ἄν τόν κατεδίκασε) ὁ λαός μέ τήν ψῆφον του κι' ὅχι νά τόν καταδικάζουν ἐκεῖνοι διά λογαριασμόν του λαοῦ. Ἄλλά που νά τολμήσουν! Ἕνας ελεύθερος Παπαδόπουλος, μέ τό δικό του κόμμα, θά συνέτριβε ἐκλογικῶς τόν παλαιοκομματισμό, ὅπως τόν εἶχε συντρίψει δυναμικῶς.

Τί καλλιτέρα ἀπόδειξις ὑπάρχει περί τῆς γνώμης τοῦ λαοῦ, διά τήν Χούντα ἀπό τό νά ἐπετρέπετο στόν Παπαδόπουλο, νά πολιτευθῆ; Φυλακίζοντες ὁμως οἱ πολιτικάντηδες τόν Παπαδόπουλο ἀπεκεφάλισαν τήν ἐθνικήν παράταξιν. Ταυτοχρόνως μέ ἀδιάκοπον ἀντικουντικήν προπαγάνδαν καί διωγμούς τῶν Χουντικῶν, ἐξησφάλισαν τήν ἐξουσίαν παραπληροφοροῦντες τόν λαόν, πού τόν κλέπτουν καί προδίδουν τά εθνικά του ἰδεώδη.

Ἄλλ' ἔχει ὁ καιρός γυρίσματα.

Ὁ Ἀβέρωφ, ὡς ὑπουργός Ἐθνικῆς Ἀμύνης μετήλθε μεθόδους ἀναξιοπρεπεῖς, διά νά ἐξουθενώσῃ τούς Ἐπαναστάτας Ἀξιωματικούς. Τί ἔκανε; Προσεκάλεσε πχ τόν Ἄντ/ρχην Πέτρον Γκώρον. ἤρωα τοῦ συμμοριτοπολέμου

νά τόν ἐπισκεφθῆ, στό γραφεῖον του, στό ὑπουργεῖον. Ὁ ἀνυποψίαστος Γκῶρος ἐπήγε καί μέχρι νά τόν δεχθῆ ὁ Ἀβέρωφ ἐπερίμενε στόν προθάλαμο, δπου τόν ἐβλεπαν πολλοί διερχόμενοι Ἀξιωματικοί του Ἐπιτελείου. Ἡ συνάντησις τελικῶς ἔγινε. «Μέ συγχωρεῖτε πού σᾶς ἄφισα νά περιμένετε, ἀλλά μού ἔτυχε κάπι ἔκτακτο». «Δέν ὑπάρχει θέμα κ. υπουργέ, παρακαλώ τί μέ θέλετε». «Κύριε Γκῶρο σᾶς ἐκπιῶ βαθύτατα καί γνωρίζω, ὅτι διώκεσθε ὡς βασανιστής. Ἦθελα νά μοῦ πῆτε σέ τί μπορῶ νά σᾶς φανώ χρήσιμος». «Ευχαριστώ κ. Ὑπουργέ δέν μού χρειάζεται βοήθεια ἀπό μέρους σας». «Καλῶς, νά ξέρετε, ὅτι πάντοτε εἶμαι στήν διάθεσίν σας».

Τήν ἄλλη ἡμέρα ὁ Ἀβέρωφ ἐντέχνως διέδιδε «ὁ Γκῶρος εἶναι δικός μου. Τά είπαμε, τά συμφωνήσαμε». Φίλοι μου Ἀξιωματικοί ἐπιρρεπεῖς λόγῳ τῶν γεγονότων στήν ὑποψία μου ἔλεγαν: «Ὁ Γκῶρος πῆγε στόν Ἀβέρωφ καί συνεργάζεται μαζί του». Τούς ἐπληροφόρουν τήν ἀλήθεια, πού μετά καί οἱ ἴδιοι διεπίστωσαν, αφού ὁ Ἀβέρωφ κατεδίωξε τόν Γκῶρο, τόν ἔβαλε φυλακή καί τό ελεεινότερο: ἐζήτησε ἀπό τόν υἱόν τού Γκῶρου, Ἰωάννην Ἀρχηγόν τῆς τάξεως στήν Σχολή Ἰκάρων νά ἀποκνήρῃ τόν πατέρα του! κι ἔπειδῆ δέν τό ἐπραξε τόν ἔδωξε ἀπό τήν Σχολή.

Ἐν τέλει μετά τήν ἀποφυλάκισίν του ἡ οἰκογένεια Γκῶρου μετέβη στήν Ἀμερική. Ἐκεῖ στήν Ν. Ὑόρκη εἶ-

δα τόν Ἄντ/ρχην νά ἐργάζεται εἰς βενζινάδικο, ἐνῶ στήν Ἑλλάδα ὁ ἀρχιεγκληματίας ἐθνοπροδοτής Καπετάν Γιώτης (Φλωράκης) εἰσήρχετο στήν Βουλή.

Ὁ Ἀβέρωφ ἐκάλεσε τόν Λοχαγόν Ἀποστόλου, στόν ὅποιον προέτεινε νά ἔχουν μίαν συνεργασία. Ὁ Λοχαγός οὔτε τοῦ ἀπάντησε. Τόν ἐφτυσε κι' ἐφυγε. Τόν εἶδα νά ἐργάζεται εἰς ἓνα τυροπιτάδικο, στήν ὁδόν Μπενάκη.

Ἐκάλεσε ἐπίσης τόν Ἄντ/ρχην Νικολόπουλον καί τοῦ προσέφερε ἐργασία, εἰς κάποιον ἐφοπλιστήν. «*Ἡ μόννη ἐργασία πού ζέρω νά κάνω εἶναι νά εἶμαι Ἀξιωματικός*» τοῦ ἀπάντησε ὁ Νικολόπουλος καί ἀπεχώρησε, δίχως νά τόν χαιρετήσῃ.

Περίπου ἔτσι συμπεριφέρθησαν ὅλοι οἱ Ἀξιωματικοί τῆς Ἐπαναστάσεως, μέ ἐξαίρεσιν τό πολύ πέντε, πού τούς γνωρίζομεν, ἀλλά δέν τούς ἀξίζει νά τούς ἀναφέρωμεν.

Πολλοί ἄλλοι Ἀξιωματικοί τοῦ Στρατοῦ καί τῶν Σωμάτων Ἀσφαλείας, διά νά ζήσουν τās οικογενεῖας των ἐρρίφθησαν στήν βιοπάλη ἐργαζόμενοι εἰς ἐργοστάσια, οἰκοδομάς κ.τ.λ. Διά νά ἐδραιωθοῦν οἱ πολιτικάντηδες, στήν ηγεσία αὐτοῦ τοῦ τόπου ἐπρεπε νά ἐξοντώσουν τούς Ἐπαναστάτας Ἀξιωματικούς, διά νά μποροῦν κατόπιν νά ληστεύουν τό δημόσιον χρήμα καί νά προδίδουν τήν Πατρίδα.

Μέ τήν εὐκαιρία αὐτήν ἢ τότε ΚΥΠΙ διά νά ἀφανίσῃ τελείως τούς Ἐπαναστάτας Ἀξιωματικούς ἀνέθεσε ἐ-

ναντι ἀμοιβῆς, εἰς κάποιους νά οργανώσουν τάχα πολιτικές κινήσεις, νά εμπλέκουν εἰς αὐτάς νέους Ἀξιωματικούς, νά παρανομοῦν, νά κραυγάζη ὁ τύπος, διά τὰ «σταγονίδια» καί νά ἀποτάσσωνται μέχρι καί Ἀνθυπολοχαγοί ἀκόμη. Πρὸς τιμὴν τοῦ ὁ Στρατηγὸς Καλαμάκης μολονότι ἐταλαιπωρήθη ἐπὶ 21ης Ἀπριλίου, ὡς Ἀρχηγὸς τῆς ΚΥΠ, ἠρνήθη νά συναινέσῃ, στὸν διωγμὸν Ἀξιωματικῶν μέ τέτοιους τρόπους.

Ὁ ἀδίστακτος Καραμανλῆς τὸν παρετήρησε σκαιῶς κι' ὁ Καλαμάκης ἀνυποχώρητος τοῦ ὑπέβαλε τὴν παραίτησίν του. Ὑπῆρχαν λοιπὸν καί ἄνδρες ἀπὸ τὴν ἄλλην πλευράν.

Ἀφοῦ ἐξουδετερώθησαν οἱ Ἐπαναστάται Ἀξιωματικοὶ ὁ Καραμανλῆς ἐστράφη μέ περισσότερον μῖσος ἐναντίον τῶν βασιλοφρόνων Ἀξιωματικῶν. Ἐδῶ ἐπρωτοστάτησε ὁ μέ τὸν ἐκάστοτε κρατοῦντα Στρατηγὸς Ντάβος.

Οἱ ἐκβιασμοὶ καί αἱ ἀπειλαί, πρὸς τοὺς λεγομένους «βασιλικούς» Ἀξιωματικούς ἦσαν χειρότεροι ἐκείνων, πρὸς τοὺς λεγομένους «χουντικούς» Ἀξιωματικούς. Μάλιστα ὁ Καραμανλῆς ἠπείλησε προσωπικῶς τὸν ἴδιον τὸν Βασιλέα, τὸν ὁποῖον κατηγόρησε, ὅτι σχεδιάζει τὴν δολοφονίαν του! Ὅτι χρηματοδοτεῖ Βασιλικούς πολιτικούς, ὅτι πρετοιμάζει, διά τοῦ Ἄρναούτη πραξικόπημα καί δι' ἄλλα πολλὰ, τὰ ὁποῖα ὁ Βασιλεὺς πράγματι δέν ἔκανε, ἐνῶ ἔπρεπε νά εἶχε κάνει. Ἐάν διαβάσετε τὸ «Ἡμερολόγιον» τοῦ Αὐτάρχου Λ. Παπάγου θά

έκπλαγήτε, μέ τό μέγεθος τῆς Καραμανλικῆς αναισχυντίας.

Τήν 4ην Αύγουστου 1974 ἐδέχθην πολλά τηλεφωνήματα φίλων καί παλαιῶν συναγωνιστῶν, διά τήν ἐπέτειον. Ἐπερίμεναν νά τούς ἀνακοινώσω τάς προθέσεις μου. "Ἦμουν ἀποφασισμένος νά συνεχίσω τήν πολιτικήν προσπάθειαν, μόλις συνερχόμουν, ἀπό τήν ταλαιπωρία τοῦ ΕΑΤ/ΕΣΑ.

Τήν 10ην Αύγουστου μέ ἐπεσκέφθη αἰφνιδίως στό γραφεῖο μου ὁ Ταγματάρχης Δ. Πηλίτσης καί μοῦ εἶπε, ὅτι εἶναι ἀνάγκη νά συναντήσω μερικούς φίλους μου ἀμέσως. Μέ τό αὐτοκίνητό του μέ ἐπήγε στό ΕΑΤ/ΕΣΑ ὅπου εἰς μίαν αἴθουσα τοῦ κεντρικοῦ κτιρίου ἦσαν συγκεντρωμένοι περί τούς δώδεκα Ἀξιωματικούς, μεταξύ τῶν ὁποίων ξεχώριζε ὁ Ἐπισημναγός Κόκκινος καί ἐπερίμεναν κάποιους ἄλλους ἀκόμη. Μέχρι νά ἔλθουν ἔρριξα μιά ματιά γύρω μου. Ἐγνώριζα καλῶς τόν χώρο. Εἰς κάθε πλευράν τῆς αἰθούσης ὑπῆρχαν μεγάλαι ξύλιναι θύραι, πού τώρα ἦσαν ἀνοικταί. Εἶδα τό κελλί μου. Ἀπέναντι τό κελλί τοῦ Δενδρινοῦ. Δίπλα τό κελλί τοῦ Κόμπη. Μετά τό κελλί τοῦ Λιούλια καί τό ἀποχωρητήριο, πού ἐχρησιμοποιοῦν ὡς κελλί, δπου ἐκρατεῖτο ὁ Μεταξογένης.

Μερικοί Ἐσατζῆδες ἔφεραν καθίσματα καί πορτοκαλάδες, πού μοῦ ἐνεθύμησαν τόν ἰατρό τοῦ ΕΑΤ/ΕΣΑ

Κόφαν, ό όποϊος προσέφερε πορτοκαλάδα στους δερομένους. Είχα πίνει καί εγώ μίαν, δίχως νά δαρῶ.

"Αν καί κατώτερος στόν βαθμό ώμίλησε πρώτος ό Θανόπουλος. Πολύ στενοχωρημένος μέ εμφανη άνησυχίαν άπηυθύνθη πρός δλους, αλλά προφανώς κυρίως πρός έμέ. Περιέγραψε τήν πολιτικήν κατάστασιν, έπεσήμανε, ότι τούς έξέφυγε ό έλεγχος καί ώργισμένος κατηγορήσε τόν 'Ιωαννίδη, πού έξηφανίσθη καί δέν τούς ένημερώνει. Κατηγόρησε τούς άδελφούς Παλαϊνη, τόν Πηλιχό καί τόν Μπραβάκο, ότι συνεμάχησαν μέ τόν 'Αβέρωφ. Μετά μέ βαρείας μέν, δικαίας δέ φράσεις στηλιτεύει τούς 'Αρχηγούς τών 'Επιτελείων καί μερικούς Στρατηγούς, πρό παντός τόν Σταθόπουλο. Σιωπηρώς όλοι επικροτούν. Τό ερώτημα πού ετέθη πρός άπάντησιν είναι πώς πρέπει νά άντιδράσουν, πού ήτο καί τό θέμα τής συναντήσεως. 'Ετελείωσε λέγων όπι: *«τό μέλλον μας διακυβεύεται. Θεωρώ βέβαιον όπι οί επανελθόντες πολιτικοί θά μάς έξοντώσουν διά παντός μέσου. 'Επ' αυτού μην άμφιβάλετε»*. Έκάθησε ιδρωμένος, έσκούπισε τά γυαλιά του καί μου έκανε νεύμα νά σηκωθώ.

"Οπως άπεκαλύφθη έπρόκειτο, διά μίαν άπό τάς καθιερωμένας συγκεντρώσεις 'Αξιωματικῶν, πού συνηθίζονται στάς Στρατιωτικές μονάδας. 'Εδῶ οί παριστάμενοι ήθελαν όχι νά συζητήσουν, αλλά νά άκούσουν.

Τούς είπα, ότι συμφωνώ στήν άποψιν, όπι οί πολιτι-

κάντηδες θά σας συντρίψουν, εάν τούς αφήσετε. Τήν δύναμιν τήν έχετε ακόμη, όχι όμως διά πολύ. Συνεπώς πρέπει νά δράσετε άστραπιαίως. Προτείνω λοιπόν δύο λύσεις, στό θέμα.

Πρώτη, επανέρχομαι στήν πρότασιν, πού σας έκανα πρό δεκαπενθημέρου περίπου καί τήν όποία άπερρίψατε. Δηλαδή μία όμάς 50 Άξιωματικῶν νά εισέλθῃ στά Παλαιά Άνάκτορα, νά συλλάβῃ τόν Καραμανλή καί τούς άλλους έξουσιαστές καί ἤ νά τούς ύποχρεώσῃ νά δεχθούν ώρισμένη κυβέρνησι καί πολιτικήν ἤ νά τούς έκτελέσῃ καί νά όρίσῃ προσωρινή έθνική κυβέρνησι, πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς κρίσεως, πού εἶναι τεχνητή. Ὑποθέτω, ὅτι πάλιν δέν θά συμφωνήσετε μαζί μου. Ἐναλλακτικῶς λοιπόν προτείνω δευτέραν λύσιν, πού εἶναι: Νά έλθετε εἰς έπαφήν μέ τόν βασιλέα. Νά τόν καλέσετε εδῶ, νά έλθῃ ὑπό τήν προστασίαν σας καί νά έγκατασταθῇ στό Πεντάγωνον. Ἐάν εἶναι άξιος τοῦ Θρόνου νά μεταβῇ στήν Κύπρον καί νά άγωνισθῇ. Ἐφόσον φέρετε σεῖς τόν Βασιλέα αὐτός δέν πρόκειται ποτέ νά στραφῇ έναντίον σας, άπεναντίας θά σᾶς εἶναι εὐγνώμων. Ἀντιθέτως ὁ Καραμανλής, ὁ Ἀβέρωφ καί οἱ λοιποί πολιτικάντηδες θά σᾶς πολεμήσουν μέ άτιμα μέσα καί θά σᾶς εκδικηθούν άνηλεῶς, επειδή ἐπί επτά έτη τούς έστερήσατε τήν έξουσίαν, τόν πλουτισμόν τους δηλαδή καί τάς φιλοδοξίας των.

Ἄνελυσα τὰς δύο προτάσεις μου λεπτομερῶς καὶ ἐπέμεινα στὴν πρώτη, μὲ τὴν ὁποῖαν θὰ ἔγραφαν ἱστορία. Ὅπως ἔμαθα τέλη Αὐγούστου ἀπὸ τὸν Ἄντ/ρχην Νικολόπουλον προεκρίθη ἡ δευτέρα πρότασις μου. Ἦλθαν εἰς ἐπαφὴν μὲ τὸν βασιλέα. Παρέδωσαν στὸν ἰδιαιτερον γραμματέα τοῦ Ἄρναούτη τὸ σχέδιον ἀμέσου ἐπιστροφῆς τοῦ βασιλέως, στὸν ὅποιον ἐξησφάλιζαν ἀσφαλῆ προσγείωσιν τοῦ ἀεροσκάφους τοῦ καὶ ἀσφαλῆ μετὰβασιν καὶ ἐγκατάστασιν στὸ Πεντάγωνον, δπου προεξωφλεῖτο ἡ πειθαρχία τῶν Στρατηγῶν στὸν Κωνσταντῖνο.

Ἄτυχῶς διὰ τοὺς Ἐπαναστάτας Ἀξιωματικούς, ἀτυχῶς καὶ διὰ τὸν Βασιλέα αὐτὸς ἐπέιθετο στὰ ψεῦδη τοῦ Καραμανλῆ καὶ ἐπερίμενε νὰ τὸν καλέσῃ στὴν Ἑλλάδα. Τόσο μυαλό διέθεταν οἱ Βασιλικοὶ σύμβουλοι. Κι' ὁ Βασιλεὺς, πού ἐτόλμησε μίαν ἐπανάστασιν δέν ἐτόλμησε ἓνα ταξεῖδι. Σημειῶνω τέλος, ὅτι ἀπὸ «κάπου» περὶ τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1975 τὸ σχέδιον παρεδόθη στὸν Ἀβέρωφ, ὁ ὅποιος τὸ ἐπαρουσίασε στὸν Καραμανλῆ, πού ἐξεμάνει ἐναντίον τοῦ Βασιλέως, μολονότι αὐτὸς δέν τὸ υἰοθέτησε. Ἐδωσε ὅμως τὴν ἀφορμὴν στὸν Καραμανλῆ νὰ ἐξεμέσῃ τὸν ἀπωθημένο ἀντιβασιλισμὸ του μὲ ἀποκορύφωσι νὰ χαρακτηρίσῃ τὴν Βασιλείαν «καρκίνωμα». Ποῖος; αὐτὸς ὁ προκλητικῶς εὐνοηθεὶς ὑπο τοῦ Βασιλέως Παύλου, τότε πού τοῦ ἀνέθεσε τὴν πρωθυ-

πουργίαν, διά νά ἐπαληθευθῆ τό παραφρασθέν πλατωνικόν: «οὐδείς ασφαλέστερος ἐχθρός ἐκ τοῦ εὐεργετηθέντος».

"Ὑστερα ἀπό τήν τελευταίαν προσπάθειάν μου νά ἀνατραπῆ ἡ ἔτοιμόρροπος ψευδοδημοκρατία, ἀπό τους Ἐπαναστάτας Ἀξιωματικούς, πού εἶχαν ὑπεραρκετήν δύναμιν, νά τό πράξουν, ἤμουν πεπεισμένος, δι' ὅσα θά ἐπικολούθουν πρὸς πλήρη ἐξουδετέρωσιν τοῦ Στρατοῦ, ὡς παράγοντος πολιτικῆς, καθὼς καί τοῦ βασιλέως.

Τά ἀκόλουθα γεγονότα εἶναι γνωστά. Ἀμέσως μετὰ τήν αὐτοανατροπὴν τοῦ Στρατιωτικοῦ Καθεστώτος ἤρχισεν ὁ διωγμὸς τῶν Ἐπαναστατῶν Ἀξιωματικῶν. Τό ἄθλιον ἔργον ἀνέλαβεν ὁ δολοπλόκος Ἀβέρωφ. Βεβαίως οἱ προδόται τῆς Ἐπαναστάσεως δέν ἐπειράχθησαν, ἀπεναντίας ἀντεμείφθησαν, δπως συνέβη μέ τόν ἀρχιπροδότην Γκιζίκην. Ἐκεῖνοι πού κατεδιώχθησαν ἦσαν οἱ ιδεολόγοι Ἀξιωματικοί, πού ἐπίστευσαν στήν 21ην Ἀπριλίου.

Λοχαγοί, Ταγματάρχαι κ.ά. κατεδιώχθησαν μέ ὑπουλον σκληρότητα. Ἀρχικῶς ὁ Ἀβέρωφ μετεκίνησε μονάδας, ἀπό τό λεκανοπέδιον τῆς Ἀττικῆς μέ διάφορα προσχήματα καί κυρίως τάχα, διά τήν ἀντιμετώπισιν τῆς τουρκικῆς ἀπειλῆς. Κατόπιν ἀπροσχηματίστως πλέον ἀπεστράτευσε Ἀξιωματικούς, ἔστω καί φιλικῶς διακειμένους, πρὸς τήν Στρατιωτικὴν Ἐπανάστασιν. Ὁ χαρακτηρισμὸς

«χουντικός» ἤρκει, διὰ νά διωχθῆ κάποιος Ἀξιωματικός ἐκ τοῦ Στρατεύματος. Πολλά ἐκλεκτά στελέχη τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων ἠναγκάσθησαν νά παραιτηθοῦν, ἐνῶ ἄλλα μέ συνοπτικές διαδικασίας ἀπεστρατεύθησαν διὰ «τό συμφέρον τῆς υπηρεσίας»! Οἱ περισσότεροι μάλιστα, δίχως νά παίρνουν σύνταξι, διότι δέν είχαν συμπληρώσει συντάξιμα χρόνια. Φυσικά οἱ πρώην ἐξυμνηταί της «Χούντας» ὅπως οἱ Μπονάνος, Ἀραπάκης, Ντάβος, Παπανικολάου, κ.ά. ἔλαβαν τάς συντάξεις των, ἀπῆλυσαν τά ἀξιώματά των καί ὑπηρετήσαν τούς πολιτικάντηδες, μέ τόν ἴδιον ζήλον, μέ τόν ὅποιον ὑπηρετήσαν τόν Παπαδόπουλον καί τόν Ἰωαννίδην.

Οἱ παρανόμως ἀποστρατευθέντες Ἀξιωματικοί ὑπέφεραν τά πάνδεινα. Ὅσοι ἦσαν στό Ναυτικό ἢ στήν Ἀεροπορίαν είχαν ἓνα ἐπάγγελμα καί εἰργάσθησαν εἰς πλοία ἢ ἀεροπορικές ἐταιρείας. Ὅσοι ὁμως, πού ἦσαν οἱ περισσότεροι, προήρχοντο ἐκ τοῦ Στρατοῦ Ξηράς τί νά ἔκαναν; Ἀντεμετώπισαν λοιπόν πρόβλημα ἐπιβίωσης τῆς οἰκογενείας των. Καί δέν ἦσαν μόνον οἱ Ἀξιωματικοί τοῦ Στρατοῦ ἦσαν καί οἱ Ἀξιωματικοί καί οἱ ἄνδρες τῆς Ἀστυνομίας. Οἱ πολιτικάντηδες ἐστράφησαν ἐναντίον των, μέ ἀπύθμενον μίσος, πού τό ὑπεδαύλιζαν οἱ κομμουνισταί.

Ἰδεολόγοι Ἀξιωματικοί τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων καί τῶν Σωμάτων Ἀσφαλείας προδομένοι, ἀπογοητευ-

μένοι, εύρέθησαν, από την θέσιν του νικητοῦ, στην θέσιν του ηττημένου, ἐπειδή ὁ Παπαδόπουλος ἤθελε νά πολιτικοποιήσῃ τήν Ἐπανάστασιν κι' ὁ Ἰωαννίδης ἐστερεῖτο τῆς ευφυΐας νά ἀντιληφθῆ τήν παγίδα, πού τού ἐστησαν κι' ὅταν τήν ἀντελήφθη ἐστερεῖτο τού θάρρους νά τραβήξῃ τό πιστόλι του καί νά ἐκτελέσῃ τούς προδότας. Συνέπεια: μία Παντοδύναμος Ἐπανάστασις κατέρρευσε, λόγω ἀναξιοῦτος τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς. Ὁ ἄνθρωπος ἦτο κατώτερος τῶν ιστορικών περιστάσεων καί ἐπῆρε στό λαιμό του τήν Κύπρο, τήν Ἐπανάστασιν καί τούς Ἐπαναστάτας Ἀξιωματικούς. Στό τέλος δέν εἶχε οὔτε τό θάρρος νά αὐτοκτονήσῃ ἢ νά πέσῃ μαχόμενος στήν Κύπρο, διά νά ἀφήσῃ παράδειγμα, ἀλλά περιεφέρετο ὡς κοττούλα, ἀπό τόν ἕνα ἀνακριτή, στόν ἄλλο, ἐδίκε τα στοιχεία τῆς ταυτότητός του καί ἀπελογοεῖτο εἰς ἐκείνους, πού μέχρι χθές τόν ἐτρεμαν.

Ἄφοῦ εἶδα καί ἀποεῖδα ἐπέισθην, ὅτι οἱ Ἀξιωματικοί δέν πρόκειται νά ἀντιδράσουν. Τότε μαζί μέ τολμηρούς νέους, ἀπεφασίσαμεν, τόν Ὀκτώβριον του 1974 νά δράσωμεν στήν Κύπρον, ὅπου εἶχαμε σχέσεις μέ δυναμικά στελέχη τῆς ΕΟΚΑ Β.

Ἡ κίνησίς μου αὐτή ἀπεκαλύφθη καί αἱ Κυπριακαί ἐφημερίδες τῆς ἔδωσαν δημοσιότητα. Μετά ἐπληροφωρήθημεν, ὅτι μεταξύ τῶν Κυπρίων, πού μέ ἐπερίμεναν, κάποιος ἐφοβήθη καί ἐπρόδωσε τήν ὑπόθεσιν.

Η έφημερίς «Θεσσαλονίκη» (20-10-1974) γράφει:

Οί σχετικές πληροφορίες αναφέρουν συγκεκριμένα, ότι μεταξύ άλλων έφθασε στην Λευκωσία ο άρχηγός τής οργανώσεως τής 4ης Αύγούστου Κ. Πλεύρης και μετά άπ' αυτόν «χουντικοί παράγοντες» πού έχουν σχέσεις τόσο μέ τόν Πλεύρη όσο και μέ τούς Ίταλούς νεοφασίστες.

Κατά τά δημοσιεύματα, τά άνωτέρω πρόσωπα θεωρούν ότι στή Κύπρο υπάρχουν εϋνοϊκές συνθήκες γιά τήν ανάπτυξη τού φασιστικοϋ κινήματος, σκοπός δέ τού Πλεύρη και τών άλλων είναι ή δημιουργία ταραχών, γιά πρόκληση τών Τούρκων και άπώτερος σκοπός ο παραμερισμός τού Καραμανλή από τήν έξουσία.

Καί ή κομμουνιστική έφημερίς «Αύγή» (22-10-1974) έπαναλαμβάνει:

«Από τήν Ελλάδα έφθασε δω, ανάμεσα σ' άλλους, ο άρχηγός τής φασιστικής οργάνωσης τής 4ης Αύγούστου Κ. Πλεύρης. Λίγο νωρίτερα έφθασαν από τήν Ίταλία μερικοί χουντικοί παράγοντες, πού είναι γνωστές οί στενές σχέσεις τους τόσο μέ τόν Πλεύρη... Ό Πλεύρης ειδικώτερα θεωρεϊ κατά τίς ίδιες πληροφορίες, ότι επιβάλλεται τώρα νά οργανωθοϋν, συγκρούσεις ανάμεσα σιούς Έλ-

ληνες, καθώς επίσης νά προκληθοῦν οἱ Τούρκοι νά ἀναλάβουν ξανά δράση. Πίσω ἀπό τήν ἐπιδίωξη αὐτή κρύβεται ὁ ὑπολογισμός ὅτι σέ μία τέτοια περίπτωση θά χρεωκοπήσει καί θά παραμερισθεῖ ἀπό τήν ἐξουσία ὁ Καραμανλῆς ἐνῶ θ' ἀνέλθουν ξανά στήν ἀρχή ἀντρες ταγμένοι νά φθάσουν μέχρι τόν πόλεμο μέ τήν Τουρκία... Χαρακτηριστικό γνώρισμα τῆς ἐδῶ προσπάθειας τοῦ Πλεύρη υπῆρξε ὅτι βιάζεται νά πετύχει ἀνατροπή τῶν προσπαθειῶν ὀμαλοποίησης στήν Κύπρο».

Μία ἄλλη ἀκόμη προσπάθειά μου εἶχε ἀποτύχει.

"Ὅταν ἐξήλθαμε ἀπό τό ΕΑΤ/ΕΣΑ ὄλοι εἶχαν κάτι νά συνεχίσουν. "Ἄλλοι τό ἐπάγγελμά τους, ἄλλοι ἐπανῆλθαν, στήν ὑπηρεσία τους. Σ' ἐμάς καί σέ πολλούς ἄλλους εἶχε φύγει τό ἔδαφος κάτω ἀπό τά πόδια. Μετά ἀπό μία σκληράν δοκιμασία εἴμεθα κυριολεκτικῶς στό δρόμο. Χθεσινοί «φίλοι» ἐξηφανίσθησαν. "Ἀνθρωποι πού φορτικῶς ἐγύρευαν τήν συντροφία μας, δέν μᾶς ἐγνώριζαν. Τέτοια συμπεριφοραί μέ ἐπέπραξαν, μολονότι ἀπό πρῖν ἤξερα τό «ζεῖ χύτρα, ζῆ φίλια». Περισσότερο πρέπει νά παραδεχθῶ μοῦ ἐστοίχιζε ἡ ἔλλειψις γραφείων, οπαδῶν, ὀμιλιῶν κι' ὄλα αὐτά, πού ἄλλοτε ἐγέμιζαν τή ζωή μου καί τῆς ἐδιναν νόημα. Τότε ἐγνώρισα τήν ἐπιστροφή στό μηδέν. Κάποτε αἰσθανόμεθα νά πλησιάζωμε τά ὄρια ἀντοχῆς.

Από τό 1975 ἤρχισε μία ὑπόποτος τρομοκρατική δρᾶσις εἰς βάρους αριστερών βιβλιοπωλείων. Τό ζήτημα μάς ἀπησχόλησε στό Κ4Α, ἰδιαιτέρως, διότι αἱ ὑπηρεσίαι ἀσφαλείας καί ἡ ΚΥΠ μάς ὑπωπτεύοντο. Κάποιοι ἀγνωστοί ἐσπαζαν προθήκας Βιβλιοπωλείων, πού ἐπώλουν μαρξιστικά Βιβλία. Κατελήξαμε στό συμπέρασμα, ὅτι ἄν δέν ἐπρόκειτο περί βλακῶν οἱ δράσται ἦσαν «προβοκᾶτορες» μέ σκοπό νά παρουσιάσουν τρομοκρατική δραστηριότητα τῆς Δεξιάς καί τῆς Ἀκροδεξιᾶς, ὥστε τό κράτος νά στραφῆ ἐναντίον τῶν ἐθνικιστικῶν οργανώσεων. Ὁ τύπος δολίως διεμαρτύρετο ἐντόνως κι' ἐξεπέλυε μύδρους ἐναντίον τῆς Ἀστυνομίας, πού δέν συνελάμβανε τούς βομβιστάς. Ἀφηνε μάλιστα νά ἐννοηθῆ, ὅτι ἡ Ἀστυνομία δέν θέλει νά πιάσῃ τούς «χουντικούς» πού δήθεν ἐκαίγαν τά Βιβλιοπωλεῖα κι' ὅτι τάχα τούς ἐκάλυπτε.

Ἡ κακοπιστία τῶν ἐχθρῶν μας ὑπῆρξε πάντοτε χονδροκομμένη. Θά φέρω ἓνα ἐνδεκτικό παράδειγμα. Τό 1975 μερικοί, ὅπως καί ἄλλοῦ λέγω, ἀνόητοι ἀπεπειράθησαν νά πυρπολήσουν ἓνα μαρξιστικό βιβλιοπωλεῖο. Αἴφνης ἐπαρουσιάσθησαν αὐτόκλητοι προστάται τοῦ βιβλίου οἱ μπολσεβίκοι. Τί υποκρισία! Ξέρετε καλῶς ὅτι ἀνέκαθεν ὁ κομμουνισμός ἀπαγορεύει τήν κυκλοφορία κάθε μή κομμουνιστικοῦ βιβλίου. Ἡ ἐλευθερία τῆς ἐκφράσεως ἰδεῶν, διά τῆς ἐκδόσεως βιβλίων δέν ἐπετρέπετο στό παραπέτασμα. Ἔτσι δέν εἶναι; Μολαταῦτα

οί κουκουέδες μας έδω̃ εμφανίζονται ώς ύπερασπισταί του βιβλίου. Ύπεραμύνονται δηλαδή εκτός τού κομμουνισμού έκει̃νο, πού καταπολεμούν, εντός τού κομμουνισμού. Η «Αύγή» (18 Μαΐου 1975) άνεκοίνωσε μέ μεγάλη γράμματα: «Φασίστες εκαψανβιβλιοπωλεϊο» κατόπιν άφηνε σκοπιμούς ύπονοίας εις βάρος μου, μέ τόν συκοφαντικό ύπόπιλο «έφαρμογή οδηγιών τού Πλεύρη;» καί σπή συνέχεια ήκολούθει τό παρακάτω κείμενο, μέ τό όποιο επεδίωκε νά πείση τούς άναγνώστας της, ότι δήθεν έγώ διαμορφώνω στους νέους τήν νοοτροπία νά καίγουν τά βιβλία. Νά τί γράφει ακριβώς: «'Αποδεικτικά στοιχεία αύτης τής νοοτροπίας είναι τά άποσπάσματα πού δημοσιεύονται στό περιοδικό "Τειτράδιο" από κάποιο βιβλίο τού Πλεύρη στό όποιο διακηρύσσεται σαφώς ότι ό καλύτερος τρόπος γιά νά αντιμετωπίζονται τά ανεπιθύμητα στους φασίστες βιβλία είναι ή πυρπόλησή τους! Νά τί γράφει ό Πλεύρης: ...Πάντως διά νά είμεθα ειλικρινείς, ή ριζικώτερη αντιμετώπισις τών εχθρικών βιβλίων είναι τό κάψιμο. Πρόκειται περί παλαιότητας μεθόδου, τήν οποίαν πρώτοι εφήρμοσαν οί 'Αθηναϊοι, οί όποιοι έκαιον δημόσια τά βιβλία τών αντιφρονούντων (ιδίως τού Πρωταγόρου). Κατόπιν οί Χριστιανοί, διά τής 'Ιερᾶς 'Εξετάσεως έτελειοποίησαν τήν μέθοδο, καιόντες μαζί μέ τά βιβλία καί τούς συγγραφείς».

Στό Βιβλίο μου «Πολιτική προπαγάνδα» (έκδ. 1968,

σελ. 95 κ.ε.) στο κεφάλαιο, πού ἀναλύω τήν σημασία τού Βιβλίου ως μέσου προπαγάνδας ἀναφέρω μεταξύ άλλων, ὅτι τά βιβλία αντιμετωπίζονται μέ άλλα βιβλία καί ζητῶ τήν κάλυψιν τών θεμάτων, πού πραγματεύονται αἱ ἐχθρικοί ἰδεολογίαί, μέ «φιλικάς ἐκδόσεις». Ἐπίσης δέχομαι τήν «ἀντληθεῖ κριτική» κατά τών ἐχθρικών βιβλίων καί στό τέλος σημειώνω πώς ἀντεμετώπιζαν οἱ δημοκράται καί οἱ Χριστιανοί τά βιβλία τών ἀντιφρονούντων. Στάς κομμουνιστικές χώρας δέν ἐκάψαν τά ἀντικομμουνιστικά βιβλία, διότι ὁ κομμουνισμός ἐσκότωσε δλους τοὺς ἀντικομμουνιστάς συγγραφείς ἢ τοὺς ἐφυλάκισε. Ἐξ άλλου πρακτικῶς ἦτο ἀδύνατος ἡ κυκλοφορία Βιβλίων, πού δέν τά ἐνέκρινε ἡ αὐστηρά κομματική λογοκρισία.

Ἐν τούτοις οἱ ψεῦται σλαβομπολσεβίκοι παρεποίησαν τά γραφόμενά μου καί στή προσπάθειά τους νά μέ ἐμπλέξουν ποινικῶς ἀφησαν τόν ὑπαινιγμό, ὅτι δῆθεν οἱ ἐμπρησταί βιβλιοπωλείων ὑπεκινοῦνται ἀπό ἐμένα. Εὐτυχῶς, ἀν καί δέν μέ ἐνοιαζε, σ' αὐτή τήν περίπτωσι δέν εὐρέθη κάποιος ἀνάξιος δικαστής νά μέ καταδιώξῃ. Εἶπα ὅτι δέν μέ ἐνοιαζε, διότι οἱ κομμουνισταί θά ἐξευτελίζοντο εἰς μία δίκη μέ ἀντικείμενο τήν ἐλευθερία τῆς σκέψεως. Τό βέβαιον δμως εἶναι ὅτι ἐγώ δέν ἔκαψα ἰδεολογικῶς ἀντίθετα Βιβλία. Αὐτό τό διέπραξαν οἱ κομμουνισταί καί οἱ δημοκράται τών Ἀθηνῶν, πιστοί στήν παράδοσι τού ἀρχαίου δήμου τῆς Ἀθήνας.

"Άλλως τε ειχα προσωπικήν ἐμπειρίαν, διά τό πόσον σέβονται τά βιβλία οί δημοκράται. Συγκεκριμένως: στή βιβλιοθήκη τοῦ Δήμου Ἰθνηναίων ὑπῆρχαν δύο βιβλία μου τό «Ἐλληνηετριλόσοφοι» καί «Ἡ κοσμοθεωρία τοῦ ἔθνικισμοῦ». Τόσον οί φιλόσοφοι δσον καί ὁ ἔθνικισμός δέν συμβιβάζονται μέ τήν δημοκρατία. Ἔτσι «τό δημοτικό συμβούλιο ἀπεφάσισε κατά τήν χθεσινή του συνεδρίαση τήν καταστροφή τῶν βιβλίων αὐτῶν» («Ἰθνηναϊκή» 12 Ἰπρ. 1975).

Ἐνῶ ὁ Δήμος Ἰθνηναίων ἔκαιγε τά βιβλία μου τό Γαλλικόν Ἰνστιτοῦτον Ἰθνηνῶν μέ ἐπληροφόρει, ὄτι τά περιέλαβε στό «ἈναλυτικόΔελτίον τῆς Ἐλληνικῆςβιβλιογραφίας» (τόμος 30, αριθμ. 1907) καί μοῦ ἀπέστειλε σύντομον ἀνάλυσίν των, στή γαλλικά.

Ἰκόμη καί σήμερα τά βιβλιοπωλεία, πού πωλοῦν ἔθνικιστικά βιβλία καίγονται, π.χ. βιβλιοπωλεῖον Σχοινά, Γεωργιάδη, Γιαννάκενα κ.τ.λ. ὄχι μία, ἀλλά πολλές φορές, ἀπό τούς «κουκουλοφόρους» πού ὑποκινοῦν οί παναριστερισταί, δίχως ἡ δημοκρατία νά θέλη νά προστατεύση τούς πληττομένους. Οὔτε ὁ δημοκρατικός τύπος ἀπαιτεῖ τώρα, ἀπό τήν Ἰστυνομίαν τήν σύλληψιν τῶν ἀνάνδρων τραμπούκων.

13. ΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΟΥ ΘΑΡΡΟΥΣ

ΕΚΕΙΝΟΙ ΠΟΥ ΕΖΗΣΑΝ ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΘΑ ΕΝΘΥΜΟΥΝΤΑΙ ΚΑΛΩΣ, ὅτι τὰ πρῶτα χρόνια της μεταπολιτεύσεως κατεδιώκοντο ἀγρίως οἱ Δεξιοί, ὅπου καί νά ἦσαν. Μέ ειδικούς νόμους ἐδίωξαν, ἀπό τὰ πανεπιστήμια, τὸ Δημόσιου καί τούς οργανισμούς κοινῆς ὠφελείας ὅσους κατηγορήθησαν ὡς «κουντικοί». Ὁ Καραμανλῆς εἶχε ὑποδείξει, στὸν Λαμπρία νά ἀλωθοῦν ὅλα τὰ ΜΜΕ ἀπὸ τούς ἀριστερούς. "Ἐνα τεχνητὸ κύμα ἀριστερισμοῦ ἐσκέπασε τὰ πάντα. "Ὅποιος ἐχαρακτηρίζετο Δεξιὸς ἐδιώκετο, Ἄκρο-δεξιὸς ἐφυλακίζετο. Ἰδίως στὰς Ἐνόπλους Δυνάμεις, ἀφ' ἐνός μὲν ἐγίναν βαθεῖαι ἐκκαθαρίσεις ἐπὶ ζημία τοῦ ἀξιομάχου των, ἀφ' ἑτέρου ἐπαυήλθον οἱ (ψευδο)ἀντι-

ΑΝΑΤΥΠΩΣΙ

Γ

Φοιτητική Έθνική Πρωτοπορεία

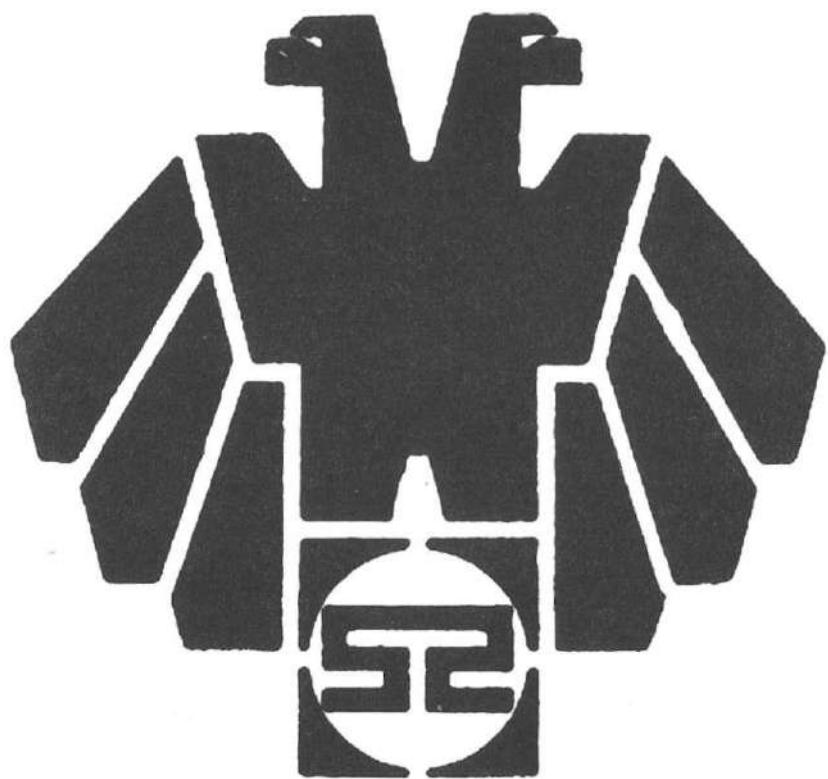

Από τας εκδόσεις της Φ.Ε.Π.

στασιακοί, οί όποιοι έπῆραν αναδρομικῶς μισθούς και βαθμούς.

Έντός ενός τέτοιου κλίματος έτολμήσαμε τό άπίστευτου. Άφοῦ άφέθημεν έλεύθεροι μέ τήν γενικήν άμνηστειάν, από τό ΕΑΤ/ΕΣΑ συνεχίσαμε τόν άγῶνα μας. Τά νέα μας γραφεία έστεγάζοντο είς έναν όροφο, του άκινήτου τής γωνίας Καλλιδρομίου και Ζωοδόχου Πηγής. Ίσως ήτο φρόνιμον νά άναμένωμεν, ώστε νά περάση ή μόρα. Δυστυχῶς ή εύτυχῶς ή ύπομouή δέν είναι προτέρημά μου. Μέ τά στελέχη, πού ήσαν διαθέσιμα έξηκολούθησα τόν πολιτικόν άγῶνα. Πολλοί άπεχώρησαν, μέ κάποια δικαιολογία, μέ κάποιο πρόσχημα. Οί θαρραλέοι παρέμειναν πιστοί στην ιδεολογία και στον άγῶνα, διότι ιδεολογία, δίχως άγῶνα είναι νεκρά. Έκυκλοφορήσαμεν πάλιν τήν «4ην Αύγουστου» πού και μόνον ό τίτλος της άπετέλει πρόκλησιν, ιδίως άμέσως μετά τήν μεταπολίτευσιν.

Από τούς πρώτους πού έστάθησαν, στην προσπάθειαν ήσαν ό Καναδός, ό Χαρλαύτης, ό Γιαννόπουλος, ό Άλεξανδρόπουλος κ.ά. και φυσικά στήν Θεσσαλονίκην ό γρανιτένιος Καψάλας. Άρκετά στελέχη άνεθάρρησαν. Έπανήλθαν. Περισσότερον οί άνώνυμοι ύποστηρικταί άφανῶς συμπαρίστανται αγοράζοντες τήν έφημερίδα, ή όποία έξεπέρασε τήν προηγouμένην κυκλοφορίαν της. Τούτο δέν είναι παράδοξον, διότι είς περιό-

δους διωγμών οί διωκόμενοι συνενοῦνται καί τό σπουδαιότερον εξαφανίζονται οί ἀδύνατοι καί μένουν οί ισχυροί. Στήν ὁδὸ Θεμιστοκλέους ἀνοιγομεν ἄλιν τό βιβλιοπωλεῖον μας «Κόκκινη Μηλιά». Στήν αἴθουσα συγκεντρώσεω, ὅπου ἐδέσποζε ἡ προτομή τοῦ Μεταξᾶ ἐβλεπα νέα πρόσωπα νά ἔρχωνται. Νεαί φυσιογνωμῖαι, πού δέν ὠμοίαζαν μέ τούς παλαιούς συναγωνιστάς. Ἡ διάθεσίς τους διά μελέτην ἔλλειπε. "Ὅλο αὐτό τό ὑλικό ἐχρειάζετο διαμόρφωσι. Ἀπό ποίους ὁμως; Ὁ Δημόπουλος, ὁ Κόμπης, ὁ Δενδρινός, ὁ Κουτράκος, ὁ Μανωλόπουλος, ὁ Πατσαδέλλης κ.ά. εἶχαν ἀποσυρθῆ, ὅπως καί ἄλλα ἔμπειρα στελέχη.

Χωρίς νά ἔχω ἰδιαιτέρο λόγο, μέ ἐβασάνιζε ὁ φόβος, δι' ἐκεῖνο πού τελικῶς δέν ἀπεφύγαμε: τήν ποινικοποίησι τοῦ ἀγῶνος μας. Διέβλεπα πάντως ἀπό τά δημοσιεύματα τοῦ τύπου, ὅτι κάτι προετοιμάζεται ἐναυτίου μας. Τό σχέδιον τῶν ἐχθρῶν μας συνίστατο, στό νά μάς ἀποδώσου, συκοφαντικῶς ἀσφαλῶς, τρομοκρατικός ἐνεργείας. Εἶχαμε τήν πληροφορίαν, ὅτι ἀνεζήτου κάποιου, πού νά παρουσιασθῆ ὡς στέλεχος μας καί νά ἀποκαλύψῃ, ὅτι τάχα τοῦ ἐδώσαμε ὅπλα! Προηγουμένως θά καλλιέργουν δυσμενές κλίμα εἰς Βάρος μας, μέ τά γνωστά περί νεουαζί, νεοφασιστῶν κ.τ.λ.

Ἀπό τās ἑκατουτάδας τῶν δημοσιευμάτων, θά παραθέσω μερικά, πού ἐκφράζου τό εἶδος τῆς συνωμο-

σίας έναντίον του Κ4Α καί τό κλίμα πού ήθελαν νά δημιουργήσουν στήν κοινήν γνώμην. Σκευωροί ήσαν τό πλουτοδημοκρατικό κατεστημένο, οί 'Εβραϊσϊωνισταί καί τό ΚΚΕ πού οί κοινοβουλευτικοί ένομιμοποίησαν.

Στόν «Ταχυδρόμο» (17-1-1975) αναφέρεται όπι «νεοφασιστικές καί νεοναζιστικές οργανώσεις καί ομάδες» ύπάρχουν πολλές, αλλά κατονομάζεται μόνου μία: Τό Κ4Α. «Υπάρχειάκόμα ή γνωστή όργάνωσις "4η Αυγούστου" μέ αρχηγό τόν Κ. Πλεύρη, πού ή δράση της σέ διεθνή έπίπεδα, έχει άπασχολήσει κατά τό παρελθόν, αλλά καί πρόσφατα τόν δυτικοευρωπαϊκό καί ειδικώτερα τόν 'Ιταλικό τύπο. Η όργάνωση αυτή έβγαζεμέχρι τόν περασμένο 'Ιούλιο έβδομαδιαία έφημερίδα. Τά γραφεία της βρίσκονται στά 'Εξάρχεια».

Πώς κοροϊδεύουν τόν λαουτζίκο! Παρακάτω διαβάζομεν: «Συγκεντρώσεις καί έπαφές νεοφασιστικών καί νεοναζιστικών στελεχών πραγματοποιοῦνται συχνά στό σπίτι κάποιας κυρίας (έχουμε τό όνομά της) σέ παραθαλάσσιο προάστιο τής Αθήνας».

Οί εγκάθετοι δημοσιογράφοι γράφουν τό όνομά μου, άλλ' όχι τό όνομα τής «κάποιας κυρίας». Ούτε άποκαλύπτουν μία νεοφασιστική ή νεοναζιστική όργάνωσι. Μόνον τήν «4ην Αυγούστου» αναφέρουν, διότι αυτή είναι ό στόχος τους. Φυσικά ή έφημερίς μας δέν ήτο ποτέ έβδομαδιαία, καθώς γράφουν.

Όσοι εμείς εξακολουθοῦμε τὴν δρᾶσιν μας. Ἡ ΚΝΕ Θεσσαλονίκης μας καταγγέλλει, διὰ «τὴν διανομὴν προκηρῦξεων τῆς "4ης Αὐγούστου"» καὶ ζητεῖ ἀπὸ τὴν κυβέρνησι «νά πάρῃ τὰ ἀπαραίτητα μέτρα γιὰ τὸν τερματισμὸ τῆς δράσεως τῶν νεοφασιστῶν» («Ριζοσπάστης» 21-1-1975). Ἡ «Αὐγή» (16-2-1975) βεβαιώνει μὲ τεραστίους τίτλους «ΔΡΑ ΣΕ ΟΛΟΚΛΗΡΗ ΤΗ ΧΩΡΑ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΣ ΣΥΝΩΜΟΤΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ». Αὐτοί

είμεθα έμεείς! καί προσθέτει: «*Ή "4η Αύγούστου" έχει ένα εύρύ δίκτυο μέ τό όποίο συγκεντρώνει πληροφορίες γιά τή ζωή καί τή δράση δημοκρατικών πολιτών καί ήγεπικῶν στελεχῶν τῶν κομμάτων*». Αυτοί είμεθα έμεείς. Κι' ένῶ ὅλοι ένγνώριζαν τά γραφεία μας, μέ τήν «*μεγάλη ταμπέλλα*» τοῦ κόμματος ή «*Αύγή*» βεβαιώνει τούς άφελείς άναγνώστας της, ὅτι τό Κ4Α «*διατηρεῖ μυστικά γραφεῖα, διότι πρὸς τό παρόν δέν χρειάζεται νά λειτουργοῦν έμφανῶς!*»!

Ὁ «*Ριζοσπάστης*» (12-6-1975) τοῦλάχιστον έγγραψε, ὅτι τό Κ4Α «*έδρεύει στήν ὁδό Καλλιδρομίου 30, Έξάρχεια*».

"Επρεπε επίσης νά αποκτήσωμεν διεθνείς διασυνδέσεις, κατά προτίμηση μέ Ἰταλούς νεοφασίστες, τήν Λιβύη καί τήν... Μαύρη Διεθνή. Στήν «*Χριστιανική Δημοκρατία*» (16-5-1975) μέ τίτλο «*Έλληνεςφασίστες οργανώνονται στή Λιβύη*» διαβάζομεν «*Ή Χριστιανική άποκαλύπτει σήμερα μέ βάση άποκλειστικές καί έξακριβωμένες πληροφορίες ὅτι ηγετικά στελέχη τῶν φασιστικών οργανώσεων "4η Αύγούστου" καί "Νέα Τάξη" βρίσκονται στή Λιβύη καί εργάζονται πυρετωδῶς γιά τήν οργάνωση φασιστικοῦ κόμματος καί κομμάντος!*»! Φυσικά στό άρθρον, πού ακολουθεῖ δέν διαβάζομεν, ούτε μίαν «*άξιόπιστον καί έξακριβωμένη πληροφορία*». Πάντως ή έφημερίς καλεῖ «*προσωπικῶς τόν πρωθυ-*

πουργόν νά θέσπ ἐγκαίρως καί ἀπαξ διά παντός τέρμα στήν δραστηριότητα τών ἐχθρων τῆς Δημοκρατίας, πρίν εἶναι αργά». Ἡ «Ἀκρόπολις» (13-2-1975) ἀνεκάλυψε ὅτι «ἡ Μαύρη Διεθνῆς ἐπιδιώκει ἐπαφές μέ νεοφασιστικά στελέχη στήν Ἑλλάδα» καί ὁ ἄνθρωπός της ὀπωσδήποτε ἦτο ὁ ἀρχηγός τοῦ Κ4Α Κ. Πλευρης.

Λιβύη, κομμάντος, Μαύρη Διεθνῆς, μυστικά γραφεία, συγκεντρώσεις νεοναζιστικών καί νεοφασιστῶν σιγά-σιγά ὑφαίνουσι τό δίχτυ. Χρειάζονται ὅμως καί βίαιαι πράξεις. Ἐπειδή δέν γίνονται θά τάς ἐπινοήσουν «Νέα προκλητική ἐμφάνιση τών τραμπούκων τῆς "4ης Αὐγούστου"» γράφει ὁ «Ριζοσπάστης» (10-6-1975). Τί ἔκαναν οἱ «τραμποῦκοι» τοῦ Κ4Α; «κολλοῦσαν ἀντικομμουνιστικές ἀφίσες»! διά τήν τοικοκόλλησιν τών ὀποίων εἶχαν μάλιστα νόμιμον ἄδειαν. Αὐτό ὅμως, διά τοῦς φιλειρηνικούς σφαγεῖς τοῦ ΚΚΕ εἶναι «τραμπουκισμός». Ἐνοχλεῖται ἐπίσης ὁ «Ριζοσπάστης» (13-7-1975) ἀπό τήν δράσιν τοῦ Κ4Α στήν Θεσσαλονίκη, ὅπου τά γραφεία του εἶναι στήν ὁδό Λ. Ἀντωνιάδη 1. Μία προκήρυξις μας, πού ἐξενεύρισε τοῦς δημοκράτας μας ἔλεγε: «Ἰωάννης Μεταξάς: πέθανε σάν ἄνθρωπος, ἀλλά ζῆ σάν ιδέα. Κ4Α» καί ἐρρίφθη ἐπί τῆ ἐπετεῖω τῆς 4ης Αὐγούστου 1936. Ἡ «Ἐλευθεροτυπία» (6-8-1975) διεμαρτύρετο διά τοῦς «νοσταλγούς» ἐνώ ἡ «Ἀθηναϊκή» (7-8-1975) ἐθεώρει «αὐτόχρομα παρανοϊκό... νά ρίχνω-

1976. Τό Κ4Α παρίσταται στό μνημόσυνον τών σφαγιασθέντων 2000 Έλλήνων, στήν Πηγάδα του Μελιγαλά, από τούς κομμουνιστοσυμμορίτας τήν 14ην Σεπτεμβρίου 1944.

νται προκηρύξεις υπέρ τῆς δικτατορίας καί νά ἐξυμνεῖται ἡ 4η Αὐγούστου».

Ὁ «Ριζοσπάστης» (14-12-1975) ἐπιμένει σκοπίμως νά ψεύδεται. Γράφει: «Ἡ "4η Αὐγούστου" ἡρασιστική ὀργάνωση, πού τό τελευταίό διάστημα εἶχε παρουσιά-

σει μιὰ αδρανοποίηση αρχισε πάλι νά ανασυντάσσεται... ἔχει συγκροτημένες ομάδες 8-10 άτομα. Κάθε Δευτέρα γίνονται συγκεντρώσεις... σ' αὐτοῦσσύμφωνα πάντα μέ πληροφορίες περιλαμβάνεται κι' ένας Ἑσατζῆς... στήν ανασύνταξη τών φασιστικῶν δυνάμεων διαδραμάτισε αποφασιστικό ρόλο ἐπιστήθιος φίλος τοῦ δικτάτορα, πρώην ἀνώτερος ἀξιωματικός καταδρομῶν».

Χονδροειδῶς, διά τούς ἐξύπνους, ἐντέχνους, διά τούς ἀφελεῖς ἢ μαρξιστική προπαγάνδα ὀμιλεῖ ἀορίστως διά «πρώην ἀνώτερο ἀξιωματικό καταδρομῶν» (τά ΛΟΚ τά ἐνθυμοῦνται, ἀπό τόν Γράμμο καί τό Βίτσι) δι' «έναν Ἑσατζῆ» καί φυσικά περί «φασιστικῶν δυνάμεων». Στό ἴδιο φύλλο ὁ «Ριζοσπάστης» ὑποστηρίζει, ὅτι ἔχομεν ὡς στόχου «τὸ κόμμα τῆς ἐργατικῆς τάξεως» κι' ὅτι «τίς τελευταῖες μέρες οἱ φασίστες βρώμισαν τούς δρόμους τῆς Θεσσαλονίκης, τούς χώρους τοῦ Πανεπιστημίου, τὰ σχολεῖα κ.λ.π.». Πράγματι εἶχαμε ἀναγράψει παντοῦ ἐναυτίου τοῦ ἐθνοπροδότου ἀρχιεγκληματίου σφαγέως τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ Καπετάν Γιώτη, κατά κόσμον Φλωράκη, πού ἡ δημοκρατία τόν έβαλε στήν Βουλή: «Ὁ Φλωράκης στό ἀπόσπασμα».

Ἐπαναλαμβάνω ἐκείνη τήν μεταπολιτευτική ἐποχή τῶν ἐτῶν 1974-1977 ἐχρειάζετο πάρα πολύ θάρρος, διά νά καταφέρεισαι ἐναυτίου τοῦ κομμουνισμοῦ καί τῆς δημοκρατίας. Οἱ νέοι τοῦ **K4A** εἶχαν τήν γενναιότητα

καί δέν ἐφοβοῦντο. Ἡ «Ἀπογευματινή» (1-2-1975), ἡ «Ἐλευθεροτυπία» (21-9-1975 καί 20-12-1975), τά «Ἐπίκαιρα» (4-6-1975) καί ἄλλαι ἐφημερίδες καί περιοδικά ἐδημοσίευσαν γελοιογραφίας καί εὐφυῆ σχόλια. Αὐτά μάς διεφήμιζαν. Ἀλλά καί μέσα ἀπό αὐτά διωχτεῦετο ἡ προπαγάνδα, ὅτι εἴμεθα ὑπέρ τῆς βίας.

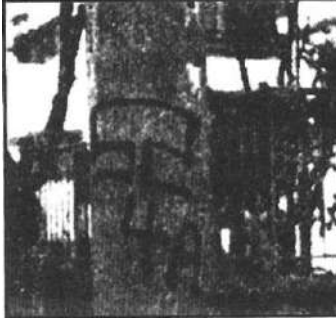
Ἡ συνεχῆς δρᾶσις μας εὐοχλεῖ καί τὰς ἐφημερίδας π.χ. στά «Νέα» (22-7-1976) διαβάσομεν:

Ξεθάρρεψαν κι' αὐτοί... Μετά τούς «νεοταξικούς» καί «νεοχουντικούς» οἱ «Τεταρταγουσιανοί». Προκαλοῦν καί ἀπειλοῦν. Ἄλλ' αὐτή τή φορά ὄχι... ἀπό τό μυαλό μας, ἀλλ' ἀπό... «πούλμαν» γνωστοῦ τουριστικοῦ γραφείου (ἔχω στοιχεῖα στή διάθεση τού... Τίνος, ἀλήθεια;) πού τήν Κυριακή τό Βράδυ μετέφερε νεαρούς «τεταρταγουσιανούς» μέ περιβραχιόνια παρακαλώ καί... ταμπέλλες «4η Αὐγούστου» κλπ.) ἀπό τόν Ἰσθμό τῆς Κορίνθου μέχρι τό Δαφνί.

Καί φυσικά, σ' ὅλη τήν διαδρομή οἱ νεολαῖοι ἀσχημονοῦσαν κατά ποικίλους τρόπους σέ Βάρος τῶν ἐκδρομέων καί τῶν αὐτοκινητιστῶν.

Πρὸς δόξαν τοῦ Κράτους. Ἥμᾶλλον τοῦ... παρακράτους!

Η «Έλευθεροτυπία» (3-3-1977) διαμαρτύρεται διά
τά συνθήματά μας:

Με τέτοια «ώραία»
συνθήματα κο-
σμοῦν καθη-
μερινά τοὺς
τοιχοὺς τοῦ
Χολαργοῦ οἱ
φασίστες τῆς
περιοχῆς

Ὁ «Ριζοσπάστης» (20-1-1977) καταγγέλλει τὰ
«ἀντικομμουνιστικά συνθήματα πού γράφτηκαν πρὶν
ἀπό λίγες μέρες».

καί πολλά άλλα, πού φυσικά μάς ἄφηναν ἀδιάφορους.
"Ἡδη ἡ «Αὐγή» (8-8-1974) εἶχε δώσει τήν γραμμή:

Καλούμε τήν κυβέρνηση νά λάβη δραστήρια μέτρα ἐναντίον αὐτῶν τῶν φασιστικῶν οργανώσεων πού ὑποβοήθησαν τό καταστροφικό ἔργο τοῦ φασισμοῦ στή χώρα μας.

Δέν εἶναι δυνατόν νά κυκλοφοροῦν ἐλεύθερα τά ἐντυπα αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων πού μέ τήν τρομοκρατία ἀπειλοῦσαν τούς Ἑλληνηεσθημοκράτες στή διάρκεια τῆς δικτατορίας. Σάν οργάνωση πού αγωνίζεται γιά τήν ἀποκατάσταση τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας, ζητοῦμε ἀπό τήν κυβέρνηση νά ἀπαγορέψῃ τήν κυκλοφορία τῆς «4ης Αὐγούστου» καί νά καταδιώξῃ τούς ὑπευθύνους τῆς. Ἐπίσης νά ἀρχίσει ἀνακρίσεις σχετικά μέ τίς παρακρατικές οργανώσεις καί τούς βασανιστές.

Εἶναι ἐθνική ἐπιταγή αὐτοί οἱ ἀνθρωποι νά παραπεμφθοῦν μπροστά στή δικαιοσύνη καί νά τιμωρηθοῦν ὅσοι εἶναι οἱ ἔνοχοι.

Ἵπενθυμίζουμε στήν κυβέρνηση καί τό λαό ὅτι τά γραφεῖα τῆς «4ης Αὐγούστου» βρίσκονται στό κτίριο τῆς ὁδοῦ Μπουμπουλίνας 21 - γωνία Αλεξάνδρας καί Μπουμπουλίνας.

Ἄκριβῶς δλα αὐτά θά ὑλοποιηθοῦν ἀργότερα.

Μέ τόν καιρό καί βλέποντες τήν δρᾶσιν μας ἀρχίζουν νά ἐπανερχῶνται γνωστά στελέχη, πού είχαν φύγει. Αὐτό καί ἡ αὐξανόμενη δύναμις μας στήν νεολαία ἀνησυχεῖ τό κατεστημένο τῆς ἐξουσίας. Προφανῶς «προβοκάτορες» ἐπιτίθεντα εἰς γραφεῖα τοῦ ΚΚΕ. Ὁ «Ριζοσπάστης» διαμαρτύρεται: *«Πυκνό σκοτάδι καλύπτει τήν προανάκριση γιά τήν δολοφονική ἐπίθεσι ἐνάντια στό ΚΚΕ» καί προλειαίνει ψυχολογικῶς τό ἔδαφος, διά τήν σύλληψίν μου: «ἐπίσης δέν ἐπιβεβαίωσε (ὁ ἀστυνομικός διευθυντής Καραθανάσης) τήν πληροφορία, ὅτι πρόκειται νά συλληφθεῖ ὁ γνωστός διά τούς δεσμούς του μέ τό παρακράτος Πλεύρης».*

Ἐπισκέπτομαι τόν Καραθανάση στήν Ἀσφάλεια. Εἶχα νά πάω ἐκεῖ, ἀπό τάς ἀρχάς τοῦ 1974. Γίνεται «χαμός» κατά τό κοινῶς λεγόμενον. Ἀξιωματικοί τῆς Ἀστυνομίας μέ χαιρετοῦν ἐγκαρδίως. Μέ περιφέρουν ἀπό τό ἕνα γραφεῖο, στό ἄλλο. Τελικῶς φθάνω στόν Καραθανάση, πού χαιρεταί πού μέ βλέπει. Ἀπό λόγο σέ λόγο τόν ἐρωτῶ: *«Σκοπεύετε νά μέ συλλάβετε;»* βάζει τούς γέλωτας. Συμπλέει μέ τό καθεστῶς, ἀλλά διατηρεῖ τήν ἰδεολογικήν του ἀνεξαρτησίαν. Πρίν ἀποχωρήσω φίλοι Ἀξιωματικοί, μοῦ δίδου τά τηλέφωνα τους. Φεύγω ἱκανοποιημένος, ὅτι στήν Ἀστυνομία ἀφησα καλό ὄνομα.

Ὁρισμένοι δημοσιογράφοι προφανῶς ὑποκινούμε-

νοι παρακολουθούν τās κινήσεις μου. πού πηγαίνω; Ποιόν βλέπω; Μέ είχαν στό στόχαστρό τους, δίχως νά ἔχουν τέτοιο δικαίωμα. Ἦσαν κράτος μέσα στό κράτος. Κατά καιρούς ἐδημοσίευαν τὰ ἀποτελέσματα τῆς παρακολουθήσεως π.χ. τὰ «Νέα» (9 Μαρτίου 1974) ἐσημείωναν ἐπισκέψεις μου στόν Γ. Γεωργαλά. **Ἐγγραφαν: «Κί' ἔμαθα ὅτι μένει πάντοτε σιου Παπάγου κι' ἔχει παχύνει (ὅπως μοῦ λένε), ἀλλ' ὄχι λόγω... ἀδρανείας. Ἀντίθετα, μάλιστα, εἶναι... λίαν δραστήριος καί ἐξακολουθεῖ νά δέχεται πολλούς φίλους του (τούς ἴδιους καλούς φίλους τῆς... καλῆς ἐποχῆς τῆς σοβιετολογίας) καί... Τό τί λένε δέν ξέρω... Ἔτσι, πού κράτησα καί μερικούς ἀριθμούς αὐτοκινήτων κι' ἔμαθα κι' ονόματα. Ἀλλά μόνον γιά ὅσα ἔχουν Ἑλληνικό ἀριθμό (π.χ. "Αουντι 60 ΕΑ 4266, πού μοῦ εἶπαν πώς ἀνήκει στόν κ. Πλεύρη».** Δηλαδή ὅποτε ἐπήγαινα στόν Γ. Γεωργαλά ἐπρεπε νά παίρνω ἀδεία «τών Νέων»; ἤ **πάλι** στά «Νέα» (19 Μαΐου 1975) διαβάζομε μέ μεγάλα γράμματα «Γεῦμα τοῦ Κ. Πλεύρη στόν Πρέσβυτή Λιβύης. Πληροφορούμεθα ὅτι, ὁ ἀρχηγός τῆς "4ης Αὐγούστου" Κώστας Πλεύρης, παρέθεσε γεῦμα τήν ἡμέρα τοῦ Πάσχα, στόν πρεσβευτή τῆς Λιβύης στήν Αθήνα, σέ κτήμα πού ἔχει ἡ σύζυγος τοῦ Πλεύρη ἐξω ἀπό τήν Λάρισα».

Κι ὅταν ἐταξίδευνα στό ἐξωτερικό «Τά Νέα» (20 Μαΐου 1975) ἐδημοσίευσαν πού ἐπήγα καί ρωτοῦν ἄν

*Ἡ «Αὐγή» (10-7-1976) παραθέτει αὐτὴν τὴν φωτογραφίαν
καὶ σχολιάζει:*

*«Ὑπερήφανος ὁ νεαρός νεοφασίστας χαιρετᾷ φασιστικὰ
ἀπὸ τὸ μπαλκόνι τῆς 4ης Αὐγούστου. Ποίος τὸν ἐμποδίζει;»*

Πράγματι ποίος εἶχε τὸ θάρρος νὰ μας ἐμποδίσει;

ἔφυγα μέ κανονικό διαβατήριο καί ἄλλα τέτοια: «'ΟΚ. Πλεύρης ταξίδευσε στή Λιβύη. 'ΟΚων. Πλεύρης αρχηγός τῆς οργανώσεως "4η Αὐγούστου" καί διευθυντής τοῦ γραφείου τοῦ 'Ιω. Λαδά στή διάρκεια τῆς δικτατορίας ταξίδεψε μέ κανονικό διαβατήριο στή Λιβύη ἀπ' ὅπου ἐπέστρεψε».

Ἡ δημοσιογραφική παρακολούθησις συνεχίζετο διά χρόνια. Δέν μέ ἐπείραζε. Ἀπεναντίας μέ εὐχαριστεῖ, ὅχι τόσο διά τήν δημοσιότητα, πού δωρεάν μού ἔδιναν, ὅσον διότι ἐδραίωναν μέ τήν συμπεριφορά τους τήν γνώμη μου, διά τούς δημοσιογράφους. Αὐτοί ἐθεώρουν εἴδησι τό «καθόμουν σ' ἔντζαχαροπλαστεῖο». Τί νά πῆ κανεῖς; Νά τί ἔγραφαν «Τά Νέα» (1 Μαρτίου 1977): «'Ο Πλεύρης. 'Οτταρτοαυγουστιανός Κωνστ. Πλεύρης βρίσκεται στή Λάρισα ἀπό τήν περασμένη ἑβδομάδα. 'Ο Πλεύρης ἐμφανίζεται σέ κεντρικό ζαχαροπλαστεῖο σχεδόν κάθε μέρα. Προχθές Κυριακή μέ μεγάλη παρέα, πήγε στό Βόλο, ὅπου καί κατέλυσε στό "Ξενία"».

Οἱ δημοκράται ἐπεδίωκαν νά εὔρουσι μέ ὅποιονδήποτε τρόπο κάτι τό ἐνοχοποιητικό εἰς βάρος μου. Περιπτώσεις δωροδοκίας προσώπων, διά νά μέ συκοφαντήσουν ὑπῆρξαν πολλάί. Ἀξιοσημείωτοι εἶναι οἱ εκβιασμοί πού ὑφίσταντο γονεῖς παιδιῶν, πού κάποια σχέση εἶχαν μέ τό Κ4Α. Ὑποποιοί τύποι τούς ἐπεσκέπτοντο καί τούς συνεβούλευσαν, διά νά μή μπλεχθῆ ὁ γιός τους νά ὑπογρά-

ψουν δήλωσι, ὅτι ἐγὼ τούς διέταξα νά γράφουν συυθήματα η νά παρανομού. Οἱ περισσότεροι γουεῖς ἤλθαν καί μού τά κατήγγειλαν. Μερικοί ὑπεχώρου. Ἀλλά τά παιδιά τους ἤρρουντο νά συνεργασθούν στή σκευωρία. Ἔτσι ἐδημιουργοῦντο οἰκογενειακά ἐπεισόδια. Σ' ἓνα δικαστήριο ὁ πρόεδρος ρωτά νεαρό κατηγορούμευο: *«Γιατί ἔφυγες ἀπό τό σπίτι σου;»* «Ὅπατέρας μου μέ πίεζε νά κάνω δήλωσι πώς ὁ Πλεύρης μέ βάζει νά γράφω. *Αὐτό ὁμως ἦταν ψέμμα»* («Τά Νέα», 23 Αὐγ. 1975).

Ἐκτός ἀπό συγκεκριμένα γεγυότα εἶχαμε καί τούς συκοφάντας, πού ὕβριζαν ἀορίστως ἀπλῶς καί μόνο διά δυσφήμησι μας. Στήν «Αὐγή» (6 Ἰουν. 1975) διαβάζομεν ὅτι: *«Ἐξέχων Λαρισινός κοινωνικός παράγοντας» ὁ ὅποιος δέν ἐπιθυμεῖ νά γνωσθῆ τό ὄνομά του καταγγέλλει ὅτι: «Ἀλλά ἄς ἔχει ὑπ' ὄψι του ὁ κ. Πλεύρης ὅτι δέν τελείωσε τό ἔργο τῆς ἔρευνας τῶν σκανδάλων τῆς ἐπατείας στή Θεσσαλία. Κάπου θά τόν πιάσει κι' αὐτόν ἠ τσιμπίδα γιά τό διάστημα πού ἦταν παρακοιμώμενος τοῦ Λαδά. Ἔχουν γίνει κι' ἐδώ καταχρήσεις, ἐξαφανίσεις, ανεξιχνίαστα ἐγκλήματα καί πολλά ἄλλα, πέρα ἀπό τίς συλλήψεις, βασανισμούς, ἐκβιασμούς κλπ.»*

"Ἀρα εὐθύνομαι διά καταχρήσεις, ἐξαφανίσεις, ανεξιχνίαστα ἐγκλήματα, συλλήψεις, βασανισμούς, ἐκβιασμούς κ.λπ. Καί ποιός τά ισχυρίζεται αὐτά; Τά διαδίδει ἓνας ἀλή-

της δημοσιογράφος, πού παρουσιάζεται, ως δῆθεν άνώ-
 νυμος έξέχου κοινωνικός παράγων της Λαρίσσης.

Ύποπιεύομαι βασίμως ότι μεθοδεύεται ή διάλυσις
 τού Κ4Α. Δέυ θέλουν νά άκούγεται, ούτε μία φωνή
 έθνικιστική. Πρέπει νά μήν αίφνιδιασθῶ, από τά γεγο-
 νότα, αλλά νά έπινοήσω έναν άντιπερισπασμό. Άποφα-
 σίζω νά γελοιοποιήσω τά όργανά τους καί τό κατεστη-
 μένο, πού τά κατευθύνει. Έσκέφθην μίαν παγίδα δια-
 σκεδαστική, αλλά καί μέ ούσιαστικό περιεχόμενο, διό-
 τι θά έξεγύμνωνε τούς έχθρούς μας. Έβαλα δικό μου
 δημοσιογράφο υά παρακινήση κάποιους δημοκρατικούς
 κουδυλοφόρους, μέ σκοπό υά εκμαιεύσουν στοιχεία είς
 βάρος μου καί υά μέ καταγγείλουν. Έτίμηψαν τό δό-
 λωμα καί τρεις από δαύτους μέ έπεσκέφθησαν, διά νά
 μοῦ πάρουν συνέντευξιν, πραγματικῶς, διά υά μέ παγι-
 δεύσουν. Είς κάποιαν στιγμήν τάχα άφελῶς μου έξήτη-
 σαν νά τούς άναφέρω μερικά ονόματα ύψηλοβάθμων
 στελεχών τής «4ης Αύγούστου». Τάχα άφελῶς κι' έγώ
 ανέφερα έπίτά ούόματα άνυπάρκτω (πλήυ ένός) προ-
 σώπων, μέ ψευδή έπαγγέλματα καί ψευδείς διευθύν-
 σεις. Μιχελιδάκης φιλόλογος, Σαραντόπουλος φυσικός,
 Σταύρακας πολιτικός μηχανικός, Μακρῆς πολιτικός μη-
 χανικός, Καρέπης φιλόλογος κ.τ.λ., ήσαν ονόματα, όπως
 ήλθαν εκείνη τήν στιγμήν στήν φαντασία μου καί προ-
 σέθεσα άνυπάρκτους διευθύνσεις καί άσχολίας π.χ.

ιατρός, δικηγόρος, κ.τ.λ. Οί δημοσιογράφοι ικανοποιημένοι ἐκράτουν λεπτομερεῖς σημειώσεις.

Μετά δύο ημέρας ἐδημοσίευσαν τὰ παραμύθια, πού τούς εἶπα. Ἐκτός ἀπό τούς εὐφροεστάτους δημοσιογράφους εὐρέθη καί εἷς ὑπερδημοκράτης ἐκ Χανίων Κρήτης, ὄνοματι Ἰωάννης Ντερμανάκης, ὁ ὅποιος τήν 3-6-1975 μοῦ ὑπέβαλε μήνυσιν, ὅτι προετοιμάζω *ἀνατροπήν τοῦ πολιτεύματος*, βασιζόμενος εἰς ὅσα φανταστικά ἔγραψαν οἱ δημοσιογράφοι. Ὁ κ. Ντερμανάκης ὡς δικηγόρος ὄφειλε νά ἐξακριβώσῃ τοῦ λόγου τό ἀληθές, πρὶν καταθέσῃ τήν μήνυσίν του καί ψευδορκίση, ὅτι ὅσα καταθέτει εἶναι ἀληθῆ. Ἀλλά ὁ ἀνθρωπος ἐπείγετο νά προλάβῃ, μήπως ἀνατρέψω τό πολίτευμα. Ἐπείγετο νά δοξασθῆ, ὡς προστάτης τῆς δημοκρατίας. Ἔτσι παρασυρθεῖς ἐμήνυσσε ἀνύπαρκτα πρόσωπα! Τόу εὐχαριστῶ, διότι μέ διευκόλυνε στήν γελοιοποίησιν δημοσιογράφων, ὠρισμένων δικαστῶν καί τοῦ ἰδίου.

Μετά τήν μήνυσιν διετάχθη κυρία ἀνάκρισις παρακαλώ. Τά φοβερά ἀδικήματα, τά ὅποια διέπραξαν οἱ κατηγορούμενοι-φαντάσματα ἦσαν: ἀναγραφή συνημάτων στούς τοίχους, δημιουργία ἐπεισοδίων εἰς μεγάλας πόλεις, λειτουργία παρανόμου ραδιοσταθμοῦ καί πρόκλησις φθορῶν εἰς βιβλιοπωλεῖα καί ἄλλα καταστήματα, πού ὅλα κατέτεινον στήν ἀνατροπήν τοῦ πολιτεύματος!

Ἐννοεῖται ὅτι αἱ κατηγορίαι ἦσαν ἀπολύτως ἀόρι-

στοι, διότι ό ευέξαπτος κ. Ντερμανάκης δέν κατέθεσε στοιχεία, διά ύά στηρίξη τάς κατηγορίας του. Άπλώς τελείως άορίστως έπανέλαβε τά δημοσιεύματα.

Ό ψεύτης μέ κατηγορήσε όπι μέ τούς άλλους ανυπάρκτους: «Συγκεκριμένως συνέστησαν όργάνωσι άντεθνικήν, άντιδημοκρατικήν, έπιδιώκοντες διά δολίων και έγκληματικών μεθόδων νά ανατρέψουν τό κρατούν δημοκρατικόν πολίτευμα έν τη χώρα και νά εγκαταστήσουν «πρότυπη» μορφή δικτατορίας... Οί ένέργειες τών μηνυομένων άποδεικνύουν τήν ύπαρξιν καλώς μελετημένου σχεδίου, τό όποιον προβλέπει τήν κατασυκοφάντησιν και τήν δολιοφθοράν τού δημοκρατικού πολιτεύματος, τήν δημιουργίαν άνησυχιών είς τούς πολίτας, τήν διάβρωσιν τού κρατικού μηχανισμού και έν συνεχεία τήν διά δυναμικών μέσων έπιβολήν τυραννικού καθεστώτος χιτλερικής μορφής. Ούτω προγραμματισμένα ένέργειαι τών συνωμοτών είναι: α) Η έκπαίδευσις έπιλεγομένων φασιστών νέων είς τήν Λιβύην. Η έκπαίδευσις διαρκεί δύο έτη και σκοπόν έχει τήν δημιουργίαν «κομμάντος», β) ή στρατολόγησις είς τό έσωτερικόν τής χώρας προσώπων εμπείρων περί τά όπλα, γ) ή άναγραφή φασιστικών συνθημάτων είς τάς όδούς και ή καταστροφή βιβλιοπωλείων και άλλων καταστημάτων, δ) ή δημιουργία ραδιοφωνικού σταθμού είς τήν περιοχήν Άττικῆς, ε) ή δημιουργία έπεισοδίων

εις τό κέντρο τών Ἀθηνῶν μέ προφανῆ σκοπόν νά ἐμφανίσουν τήν χώραν ὡς ἀναρχομένην καί στ) ἡ ὕπαρξις ὁμάδων εἰς ὅλας τάς πόλεις τῆς χώρας...».

Ἐπισημασθέντος ἐπί τῆς ὑποθέσεως κ. Γ. Μωϋσιάδης ἡ-
το σοβαρός. Μέ ἐκάλεσε στό γραφεῖον του καί μοῦ ἀνε-
κοίνωσε ὅτι ἐγώ κι' ἄλλοι ἐπτά κατηγοροῦμεθα, διά προ-
παρασκευαστικός πράξεις ἀνατροπῆς του πολιτεύματος,
δηλαδή δι' ἐσχάτην προδοσίαν. Ἀπήντησα:

- «Κύριε Πρόεδρε, οἱ συγκατηγορούμενοί μου
εἶναι ἀνύπαρκτοι. Σκοπίμως παρεπλάνησα τούς δη-
μοσιογράφους. Ὁμηνυτής σάς κατέθεσε ψεῦδη».

- «Πῶ, πῶ κι' ἔχω ἐκδώσει ἐντάλματα συλλή-
ψεως. Ἀλλά κάπι ὑποψιάσθηκα, διότι τά ἀστυνο-
μικά τμήματα, μοῦ ἀπαντήσανε, ὅτι τέτοια πρόσω-
πα δέν βρήκαν, ὅτι οἱ διευθύνσεις πού τούς ἐδώ-
σα δέν ὑπάρχουν στήν περιοχή τους. Ἀλλά καί
οἱ σύλλογοι ἰατρῶν, δικηγόρων, μηχανικῶν κ.τ.λ.
μού ἀπαντήσανε ὅτι μέ τά στοιχεῖα πού τούς
ἔστειλα δέν ἔχουν μέλη».

- «Καί τώρα κ. Πρόεδρε τί θά ἐνεργήσετε ἐνα-
ντίον τού ψευδομηνυτοῦ μου, ὁ ὁποῖος σας κατέ-
θεσε ψεῦδη καί τά ἐβεβαίωσε ἐνόρκως; Τί θά κά-
νετε καί κατά τών δημοσιογράφων, οἱ ὅποιοι ἐ-
γραψαν μυθιστορίας καί αὐτοεγελοποιήθησαν;»
- «Τί νά σάς πῶ, θά δοῦμε...».

Ἔτσι ἀπεχώρησα πρὸς μεγάλην ἔκπληξιν τῶν δημοσιογράφων, οἱ ὅποιοι ἐπερίμεναν νά προφυλακισθῶ. Εἶς τὴν ἔξοδον μὲ ἐπλησίασαν.

- «Τί ἔγινε κ. Πλεύρη;».

Ἐχαμογέλασα μυστηριωδῶς, δίχως νά ἀπαντήσω.

Ἀπὸ ἐδῶ καὶ πέραν ἀρχίζουσι αἱ γελοιότητες ὠρισμένων δικαστῶν καὶ αἱ γελοιότητες τῶν δημοσιογράφων, οἱ ὅποιοι ἐξακολουθοῦν νά ἀγνοοῦν, ὅτι τὰ πρόσωπα, τὰ ὅποια κατηγόρησαν εἶναι ἀνύπαρκτα.

Ἡ «Ἐλευθεροτυπία» (28-3-77) χαρακτηριστικῶς διεμαρτύρητο ἐπειδὴ «ἐναντίον τῶν ἐπὶ ἐκδόθησαν ἐντάλματα συλλήψεως πού δέν ἐκτελέστηκε κανένα (!!)» ἔβαζε μάλιστα καὶ δύο θαυμαστικά διὰ νά τονίσῃ τὸ ἀξιοσημείωτον τοῦ γεγονότος. Ἀκόμη ἐδίδε κι' ἐπὶ πλέον πληροφορίας, ὅτι δηλαδή «Σημαντικὰ στοιχεία βρίσκονται στή διάθεση τῆς ἀνάκρισης ἀπὸ ἐγγραφα πού βρέθηκαν στίς ἐφόδους πού ἔκαναν οἱ ἀνακριτές». Τελικῶς ἡ καλὴ ἐφημερίδα κατέπε τὴν γλωσσίσσα της. Μόλις ἀπεκαλύφθη, ὅτι ἐπρόκειτο περὶ παραμυθιῶν ἐκλείσει τὸ στοματάκι της. Μιλιά. Οὔτε κατεδέχθησαν νά ἐνημερώσουσι τὸ νοῆμον κοινόν των. Κρίμα τὰ «σημαντικὰ ἐγγραφα»... Πραγματικῶς καὶ ἀσχετῶς ἀπὸ τὸ ἀστεῖον τοῦ θέματος εἶναι θλιβερόν νά βλέπῃς δικαστὰς νά συμπεριφέρονται ὡς φανατικοὶ πολιτικοὶ ἀντίπαλοι, νά βλέπῃς δημοσιογράφους νά ψευδογράφουν

«ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ» 29-3-1977

έν γνώσει των καί τόν άτυχήσαντα Ντερμανάκη. Νάναι καλά οί άνθρωποι. Χάριν αυτών έγελάσαμε αρκετά, στά γραφεία του Κ4Α, όπου έσχολιάζαμεν τήν υπόθεσιν.

Δύο φορές οί Εισαγγελεῖς έκαναν πρότασιν άπαλλακτική. («Σταματήστε γιατί γινόμεστε ρεζίλι...»). Άλλά στό Συμβούλιο Πλημμελειοδικών υπήρχαν δικασταί, οί όποιοι μέ βουλευματα (1969/76, 1049/77) διέτασαν περαιτέρω άνάκρισι. Ο ανακριτής κ. Μωυσιάδης, τούς ειπε όπι: «Δέν παριστάνω τόν Δόν Κιχώτη, άφοϋ οί κατηγορούμενοι είναι ανύπαρκτοι». Άλλά οί πανάξιοι, αξιοπρεπέστατοι καί άμερόληπτοι δικασταί, έξέδιδαν βουλευματα καί έζήτουν, άπό τόν ανακριτή νά διερευνήση τάς σχέσεις μου μέ τούς Ίταλούς νεοφασίστας κι' αν εκπαιδευονται στελέχη της «4ης Αύγούστου» στην Λιβύη! Τά γνωστά.

Οἱ μάρτυρες πού ἐξητάσθησαν δέν ἤξεραν βεβαίως ὅτι κατέθεταν κατά ἀνυπάρκτου προσώπων. Δέν εἶπαν φυσικά κάπι τό συγκεκριμένο. Καί κατέθεσαν μάρτυρες ὄχι τυχαίοι, ἀλλ' ἐξέχουτες πολιτικάντηδες, ὅπως ὁ Μαῦρος, κομμουνισταί ὅπως ὁ Ἡλιοῦ καί κατά τά ἄλλα ἀξιόλογοι πνευματικοί ἄνθρωποι, ὅπως ὁ Λεντάκης. Ὅλοι των παρεσύρθησαν, ἀλλά ἐβεβαίωσαν, ὅτι «δέν γνωρίζουν τίποτε διά τήν ὑπόθεσιν». Ὁ Λεντάκης μέ τόν ὅποιον μάς συνέδεε ἡ ἀγάπη μας πρός τούς Ἀρχαίους Ἑλληνας μού εἶπε: «Σάν δέν ντρέπονται. Ἔτσι δέν πολεμοῦν ιδεολόγους». «Μά καί σύ Ἀνδρέα συμβάλλεις στά ψέμματά τους». «Ἐγώ πώς;» «Στό βιβλίο σου "Παρακρατικές οργανώσεις καί 21η Ἀπριλίου" στή σελίδα 338 γράφεις μεταξύ ἄλλων, ὅτι ὑπῆρξα "τακτικός καθηγητής στή Σχολή Εὐελπίδων σέ μαθήματα κοινωνιολογίας καί ἀντικομμουνισμοῦ". Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι στή Σχολή Εὐελπίδων δέν ἐπῆγα ποτέ, οὔτε σάν ἐπισκέπτης». Ἔμεινε ἐκπληκτος. «Ἔτσι μέ εἶχαν πληροφορήσει». «Κι ἐσύ ἀνέλεγκτα ἔγραψες σέ βιβλίο μάλιστα ὅτι σοῦ λέγανε;».

Ὁ Εἰσαγγελεύς κ. Α. Μεταξάς κατέλαβε περί τίνος ἐπρόκειτο καί προέτεινε τήν ἀπαλλαγή μας. Τό Συμβούλιο ὁμως Πλημμελειοδικῶν διέταξε τήν συνέχισι τῆς ἀνακρίσεως. Γίνεται νέα ἀνάκρισις καί ἄλλος Εἰσαγγελεύς ὁ κ. Δ. Κρινᾶκος, προτείνει πάλι νά μή γίνη κατη-

Γιά έσχάτη προδοσία κατηγορείται ὁ Κ. Πλεύρης

Καὶ ἄλλοι 7 φασίστες,
μὲ βούλευμα τοῦ Συμβουλίου

ΓΙΑ ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΕΣ πράξεις ἀνατροπῆς τοῦ πολιτεύματος (δηλαδή γιὰ ἐσχάτη προδοσία) κατηγορεῖται ὁ «πρώην» ἀρχηγὸς τῆς 4ης Αὐγούστου φασίστας Κων. Πλεύρης καὶ ἐφτά ἄλλοι τραμποῦκοι ὁμοϊδεάτες του.

Ὁ Πλεύρης καὶ οἱ Τολ. Κώμης Ν. Καρένης, Ν. Μεταξάς, Γ. Μακρῆς, Ι. Σταύρακος, Α. Μιχαηλίδης καὶ Α. Σαραντάπουλος εἶναι οἱ κροφασίστες πού σύμφωνα μὲ τὸ βούλευμα 104977 τοῦ Συμβουλίου Πλημμελειοδικῶν κατηγοροῦνται ὅτι οἱ ἴδιοι ἢ καὶ μὲ ἑταίρους:

—ἀνέγραψαν στοὺς τοίχους φασιστικά συνθήματα

—προκαλοῦσαν φθορὰς ἐπὶ πρῶθας διδασκαλείων καὶ ἄλλων καταστημάτων

—ἔβησαν θέσει ἐπὶ λειτουργία παράνομο πειρατικό ραδιοσταθμῶ

—ἔβησαν προκαλέσει ἐπεισόδια ἐπὶ μεγάλες πόλεις καὶ ἄλλα.

Μὲ τὸ βούλευμα τοῦ Συμβουλίου Πλημμελειοδικῶν Ἀθηνῶν, ἐπίσης διατάσσεται περαιτέρω ἀνέκριση γιὰ τοὺς ἐπιτελεστές τῆς Ὄργάνωσης τῆς 4ης Αὐγούστου καὶ εἰδικότερα γιὰ τὴ συνεργασία τῆς φασιστικῆς αὐτῆς Ὄργάνωσης μὲ τὴν ἰταλικὴ «Ὀρντινε Νουόβα» (Νέα Τάξη). Συγκεκριμένα ἐπιδιώκεται νὰ διαλευκανθεῖ ἡ ἀποστολὴ στυλιχῶν τῆς 4ης Αὐγούστου γιὰ ἐκπαίδευση ἐπὶ Λιβύη, ἐπὶ συνδυασμῶ μὲ μιὰ σειρά ὑπονομοθετικῆς ἀνέργειας ἐπὶ ἐσωτερικῶ τῆς χώρας.

Ἡ προϊστορία

Ὅπως εἶναι γνωστὸ εἶχε ὑποβληθεῖ μῆνιμα κατὰ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς Ὄργάνωσης τῆς 4ης Αὐγούστου Κ. Πλεύρη καὶ ἄλλων συνεργῶν του μὲ τὴν κατηγορία ὅτι προπαροσκεύουν ἐνεργετικὰ γιὰ τὴν μεταβολὴ τοῦ πολιτεύματος τῆς χώρας.

Ἡ Σύμφωνη μὲ δημοσιογραφικὴ πληροφορία, τὸ βούλευμα ἀναφέρει ὅτι:

— Ἡ ἀστυνομία ἀπὸ τὴν ὁποία ζητήθηκαν πληροφορίες ἀπάντησε ὅτι δὲν ἔχει κανένα στοιχεῖο ἐπὶ βάρους τῶν φασιστῶν.

— Ἐκστῶν τῶν δικτῶ ἐκδόθηκαν ἐντάλματα συλλήψεως πού δὲν ἐκτελέστηκαν.

— Ἐπειδὴ δὲν μποροῦσε ἡ ἀνέκριση νὰ συλλέξει στοιχεῖα ἑλλείπει

δὺς φορές χωρὶς γιὰ ἀρνηθεῖ ἐπὶ βάρους ἢ ὑπόθεσης.

Ἡ Καὶ τὶς δύο φορές πού ἡ δημογραφία πῆγε ἐπὶ Συμβούλιο γιὰ τὴν δέσση παραπρομηθεῖας βουλόμενος οἱ εισαγγελεῖς ἔβησαν ἀπὸ τὴν ἀσκίαν πρῶτα πού ὅμως δὲν ἔβησαν ἀπὸ τὰ συμβούλια Πλημμελειοδικῶν, πού διετάχθησαν περαιτέρω ἀνέκριση. Τὶς ἀνέκρίσεις διετήρησε ὁ ἀνέκριτὴς τοῦ 2ου τμήματος κ. Γ. Μωυσιάδης ἐπὶ ἀποφασισμῶ καὶ δὲ συνεχίσει καὶ τὴν ἀνέκριση.

Ἡ Ἀντίγραφο τοῦ βουλεύματος καὶ ἄλλα στοιχεία ἀπὸ τὴν δημογραφία ζήτησε (καὶ τοῦ δόθηκαν) καὶ ὁ ἀνέκριτὴς τοῦ 1ου τμήματος κ. Δημ. Γυφτάκης.

Ο κ. ΓΥΦΤΑΚΗΣ

Ἡ ἀνέκριση αὐτὴ στρέφεται τώρα πρὸς τὴν κατεῦθυνση τῶν ἐπιτελεστῶν τῶν κροφασιστῶν καὶ ἐπὶ ἀπαρτῆ τους μὲ ἀστέλη τῆς ΕΟΚΑ Β' καὶ τὴν παραλληλὴν δρῶση τους, καθὼς καὶ πρὸς τὴν κατεῦθυνση τῶν χρηματοδοτῶν.

Τὰ ὄνομα καὶ στοιχεία γιὰ τὴν δρῶση 15 περίπου μικροομάδων κροφασιστῶν βρῖσκονται ἐπὶ τὴν κατοχὴ τοῦ κ. Γυφτάκη.

γορία. Αλλά τό Συμβούλιο ἐπιμένει καί ἀποφασίζει νά ἐξακολουθήσῃ ἡ ἀνάκρισις διότι: «1) Χρειάζονται διερεύνηση διάφορα γεγονότα ἐκδηλωθέντα ἀπό τῆς 12ης Δεκεμβρίου 1975 καί τῆς 16ης Ἰανουαρίου 1976 εἰς Ἀθήνας, Θεσσαλονίκην, Πάτρας καί Λάρισα καί ἀφορώντα εἰς ἐγγραφάσφασιστικῶν συνηθημάτων, εἰς φθοράς βιβλιοπωλείων, εἰς παρανόμους λειτουργίας ραδιοσταθμῶν, εἰς προκλήσεις ἐπεισοδίων καί εἰς ἐτέρας ἐκνόμους δραστηριότητας ἀναρχικῶν ομάδων. 2) Εἶναι ἀναγκαῖο νά ἐρωτηθοῦν αἱ κατά τόπους ἀστυνομικαί ἀρχαί ἐάν αἱ εἰς τάς ὡς ἀνω πόλεις ἐκδηλωθεῖσαι παράνομοι ἐνέργειαι προέρχονται ἐκ τῶν κατηγορουμένων ἢ ἄλλων φυσικῶν προσώπων ἀνηκόντων εἰς τόν πολιτικόν σχηματισμόν τοῦ ὁποίου ἡγεῖται ὁ κατηγορούμενος Κων/νος Πλεύρης».

Τό βούλευμα αὐτό παρέλαβε ὁ Γυφτάκης («Ἀπογευματινή» 29 Μαρτίου 1977) μήπως ἀνακαλύψει κάτι ἐναντίον μου. Ἀλήθεια κ. Γυφτάκη, δταν ἐμάθατε ὅτι οἱ καταζητούμενοι ἦταν ἀνύπαρκτοι πῶς ἠσθάνθητε; Ὁ Ἀνακριτής κ. Γ. Μωϋσιάδης παρηκολούθει ἡρέμως τήν κωμωδία καί συνιστά νά κλείσουν τήν ὑπόθεσι, διότι θά γελοιοποιηθοῦν. Αὐτοί ὅμως τίποτε.

Ἡ Ἀσφάλεια καί ἡ ΚΥΠ ἐβεβαίωσαν ἐγγράφως ἀρνητικῶς, περί ἐπαφῶν μου μέ Λιβύη καί Ἰταλούς φασίστας. Ἡ Γενική Ἀσφάλεια πάλιν μέ τό ὑπ' ἀριθμ.

28236/Φ. 680/74 έγγραφόν της έβεβαίωσε ότι: «δέν περιήλθον μέχρι σήμερα πληροφορία περί του ότι ο Πλεύρης Κωνσταντίνος μετά των λοιπών συγκατηγορουμένων του σχεδιάζει να ένεργήση τρομοκρατικής πράξεις έν συνεργασία μετά οργανώσεων του έξωτερικού και δή μετά της Ίταλικής τοσαύτης «ORDINE NUOVO» ως και άν εκπαιδούνται έν Λιβύη όπαδοί της 4ης Αύγούστου διά τήν ένεργειαν τοιούτων πράξεων έν Έλλάδι». Αύτά απήντα ή Γενική Ασφάλεια. «Στή δικογραφία υπάρχει επίσης και έγγραφο τής Κ.Υ.Π. μέ ήμερομηνία 15 Οκτωβρίου 1976, στό όποιο αναφέρεται ότι άρμόδιαι διά τήν παροχήν πληροφοριών, διά τόν άρχηγόν τής 4ης Αύγούστουκ. Πλεύρη είναι αί κατά τόπους άστυνομικάί άρχαί. Τό έγγραφο αυτό, προηγήθη εκείνου τής Ασφαλείας στην όποία, εκ των πραγμάτων κατέφυγε ό ανακριτής, μετά τά όσα απήντησε ή ΚΥΠ στό έγγραφότου». («Απογευματινή», 29 Μαρ. 1977). Δύο Εισαγγελεΐς προειδοποιούν: «Σταματήστε γιατί μάς κοροϊδεύουν». Αλλά ή δημοκρατική τυφλότης κι' ό δημοκρατικός φανατισμός του Δικαστικού Συμβουλίου υπερίσχυε κι' έτσι δέν έκλεινε τήν υπόθεση, μέ συνέπεια να αύτογελοιοποιήται άκόμη περισσότερο.

Οί Εισαγγελεΐς κ. Άλέξανδρος Μεταξάς και κ. Δημήτριος Κρινάκος, από τήν άρχήν, μέ τάς προτάσεις των

προσεπάθησαν νά αποτρέψουν τόν διασυρμόν της δικαιοσύνης. Ὑπῆρξαν ἄξιοι τοῦ λειτουργήματός των.

Ὁ Πρόεδρος δμως τοῦ Δικαστικοῦ Συμβουλίου κ. Δ. Κώνστας εἰς βούλευμά του (1049/77) ἀνέφερε: «Ὁ Κωνσταντῖνος Πλεύρης ηγεῖται πολιτικοῦ σχηματισμοῦ ὑπό τήν ἐπωνυμίαν "Ἐθνική Πρωτοπορία τῆς 4ης Αὐγούστου" ἔχοντος ὡς ἰδεολογικόν ὑπόβαθρον τήν ἀντιβαίνουσαν εἰς τό πολίτευμα τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας πολιτικὴν ἰδεολογίαν τοῦ Ἐθνικοσοσιαλισμοῦ». Ὁ Κώνστας ἐλέγχει τό φρόνημά μας; Ὁ Κώνστας ἐλέγχει τήν ἰδεολογία μας; μήπως ἐπρεπε νά τοῦ ζητήσωμεν ἄδειαν, διὰ νά πιστεύωμεν στήν μίαν ἢ στήν ἄλλην ἰδεολογίαν;

Ὅπως γνωρίζουν ὅλοι ἡ ποινική δικαιοσύνη ἀσχολεῖται μέ πράξεις κι' ὄχι μέ ιδέας.

Τά «Νέα» (29-3-77) ἔγραψαν μάλιστα, ὅτι ἡ ἀνάκρισις προχωρεῖ, πρὸς τήν κατεύθυνσι τῶν χρηματοδοτῶν τῶν Ἑλληνικῶν νεοφασιστικῶν οργανώσεων, πού ἀνέρχονται εἰς 15 περίπου καί διεμαρτύροντο επειδή «οὐδέποτε ἐξετελέσθησαν τά ἐντάλματα συλλήψεως, κατὰ τῶν κατηγορουμένων, ἀν καί εἶχαν ἐκδοθεῖ ἀπό τήν 7η Ἰανουαρίου 1976».

Οἱ Εἰσαγγελεῖς, ἡ ΚΥΠ, ἡ Γενική Ἀσφάλεια ἐβεβαίουν, ὅτι δέν ἔχω σχέσιν μέ τήν ὑπόθεσιν, ἀλλά τό Συμβούλιον Πλημμελειοδικῶν ἐπέμεινε νά συνεχίζεται

ή ανάκρισις... νά συνεχίζεται δηλαδή ή γελοιοποίησίς του, πλην βεβαίως του κ. Μωϋσιάδη, ό όποιος ώς αληθής κύριος και δικαστής τά έλεγε, αλλά εις μάτην.

Τό ώραϊο είναι όπι τό βούλευμα πού έζήτει νά εκτελεσθοϋν «τά έντάλματα συλλήψεως 18, 17, 16, 15, 20, 21 και 19 τον 1976 πού έξέδωσε εις βάρος των κατηγορουμένων...» δηλαδή εις βάρος άνυπάρκτων έχαρκτηριζετο άπό τά «Νέα» (29 Μαρτίου 1977): «βούλευμα-καταπέλιτης! Ένω ή «Έλευθεροτυπία» (29 Μαρτίου 1977) έγραφε: «Έπειδή δεν μπορούσε ή ανάκριση νά συλλέξει στοιχεία εκλεισε δύο φορές χωρίς νά έρευνηθει σε βάθος ή υπόθεση και χει προηγηθεί και άλλο βούλευμα συμβουλίου πού διέτασε περαιτέρω ανάκριση.

Και τίς δύο φορές πού ή δικογραφία πήγε στο Συμβούλιο γιά τήν έκδοση παραπεμπικου βουλεύματος, οι είσαγγελεισκεναν απαλλακτικές προτάσεις πού όμως δεν έγιναν δεκτές άπό τά Συμβούλια Πλημμελειοδικών πού διέταξαν περαιτέρω ανάκριση. Τίς ανακρίσεις διενήργησε ό ανακριτής του 2ου τμήματος κ. Γ. Μωϋσιάδης, ό όποιος και θά συνεχίσει και τώρα τήν ανάκριση».

Ό ανακριτής όμως ήτο άξιοπρεπής, διά νά συνεχίσει ανάκριση φαντασμάτων.

Ό «Ριζοσπάστης» (29-3-1977) έγραφε μέ μεγάλα γράμματα: «Ποινική δίωξις κατά Πλεύρη και 7 νεοφασιστών γιά ανατροπή του πολιτεύματος!» και στή συνέ-

χεια ανέφερε τά ὀνόματα τῶν ἀνυπάρκτων προσώπων, τά ὅποια κατηγοροῦντο «γιά προπαρασκευαστικές ἐνέργειες πρὸς ἀνατροπή τοῦ πολιτεύματος».

"Οταν ἀπεδείχθησαν τά ψεύδη ὁ «Ριζοσπάστης» οὐδέν ἐδημοσίευσε, πρὸς ἐνημέρωσιν τῶν νοημόνων μπολσεβίκων ἀναγνωστῶν του.

Τά «Νέα» (29-3-1977) μὲ ἀκόμη μεγαλύτερους τίτλους ἔγραψαν: «*Ἐσχάτη προδοσία ἀντιμετωπίζει ὁ Κ. Πλεύρης καὶ ἡ 4η Αὐγούστου - βούλευμα καταπέλτης*» καὶ ἀνέφεραν τά ὀνόματα τῶν ἀνυπάρκτων προσώπων, πού θά ἀνέτρεπαν τό πολίτευμα.

"Οταν ἀπεδείχθησαν τά ψεύδη «Τά Νέα» ἐσιώπησαν. Ἔτσι ἀσκεῖται ἡ δημοσιογραφία, ἔτσι διαμορφοῦνται ἡ κοινὴ γνώμη, ἔτσι σέβονται τὴν ἀλήθειαν. "Οσον ἀφορα στό «βούλευμα-καταπέλτης» ἐπετάχθη στόν κάλαθο τῶν ἀχρήστων.

Στὴν «Αὐγή» (29-3-1977) πάλιν μὲ μεγάλα γράμματα διαβάζομεν: «*Γιά ἐσχάτη προδοσία κατηγορεῖται ὁ Κ. Πλεύρης καὶ ἄλλοι 7 φασίστες μὲ βούλευμα τοῦ Συμβουλίου*». Στό δημοσίευμα ἀναγράφεται ὅτι: «*καὶ τίς δύο φορές πού ἡ δικογραφία πῆγε στό Συμβούλιο γιά τὴν ἔκδοση παραπεμπτικοῦ βουλευμάτος οἱ Εἰσαγγελεῖς ἔκαναν ἀπαλλακτικὴν προτάσει, πού ὅμως δέν ἔγιναν δεκτὴς ἀπὸ τὰ Συμβούλια Πλημμελειοδικῶν πού διέταξαν περαιτέρω ἀνάκριση*».

Ἡ «'Απογευματινή» (29-3-1977) μέ ἀκόμη μεγαλύτερα γράμματα (συντάκτης ὁ δημοσιογράφος Κ. Τσαρούχας) ἀνηγγεῖλε «'Ανατροπή τοῦ πολιτεύματος ἐπιδιώκει ὁ Πλεύρης» καί παρακάτω ἀναφέρει διά «τά ἄλλα 7 άτομα πού κατηγοροῦνται γιά προπαρασκευαστικές ἐνέργειες πρᾶξεων ἐσχάτης προδοσίας...»!

Ἦταν ἀνεκαλύφθη ἡ ἀλήθεια τί ἔγραψε ἡ «'Απογευματινή»; Τίποτε! Θαυμάσατε λοιπόν τήν ἀντικειμενική εἰδησεογραφία τῶν δημοκρατῶν ὄλων τῶν πολιτικῶν παρατάξεων.

Στό ὑπ' ἀριθμ. 1049/1977 βούλευμα τοῦ Συμβουλίου Πλημμελειοδικῶν Ἀθηνῶν ὁ εὐφυῆς Εἰσαγγελεὺς κ. Κρινᾶκος αἰτιολογεῖ τήν ἔκδοσιν ἀπαλλακτικοῦ βουλεύματος, ἀλλά ὁ δικαστής Δημήτριος Κώνστας διαφωνεῖ πλήρως ἀναιτιολογήτως καί ἐπειδή μέ μηδέν ἐνδείξεις δέν μπορεῖ νά ἐκδώσῃ παραπεμπτικόν βούλευμα ζπτεῖ περαιτέρω ἀνάκρισιν!

Τελικῶς ἀπεδείχθη, ὅτι δλα ἦσαν παραμύθια, Δικασταί, μηνυτής καί δημοσιογράφοι ἐγελοιοποιήθησαν. **Κατόπιν ἐβούλωσαν τό στόμα των καί ἐσιώπησαν, ὡσάν νά μή συνέβη κάτι!** Ἔστεροῦντο του ἀνδρισμοῦ νά ὁμολογήσουν δημοσίως, ὅτι ἐξηπατήθησαν. Ἐχάσαμε καί τόν Ντερμανάτση μας. Τό δημοκρατικό παλικάρι τσῆ Κρήτης.

"Ἐγραψαν Οἱ δημοσιογράφοι τά ψεύδη των, μέ τά

όποια παρέσυραν τόν Ντερμανάκη νά με μπνυση και τήν δικαιοσύνη μέ έλαφρότητα νά κινητοποιηθῆ με ἄσκησι ποινικῆς διώξεως (ούτε καν προκαταρκτική ἐξέταση), ἀνάκρισι, βουλεύματα κ.τ.λ. Ἡ κατάληξις ἦτο νά ἀποδειχθῆ, ὅτι πρόκειται περί ψευδοκαταγγελιῶν. Διατί λοιπόν δέν ἐδιώχθησαν ποινικῶς οἱ ὑπεύθυνοι; διατί δεν ἤσκηθη ποινική δίωξις ἐναντίον των, διά πολλά ἀδικήματα; Τίποτε ἀπό αὐτά δέν ἐγένετο, πρὸς δόξαν της ἀσудоοσίας του κάθε ἀνῆνος και της δημοκρατίας.

“Ὅταν ἐκλεισε ὀριστικῶς ἡ ὑπόθεσις συνεκεντρώθημεν στό ἐστιατόριο «Κωστογιάννη» στήν ὁδό Ζαΐμη, δπου ἐσυχνάσαμε κι’ ὁ ἀείμνηστος Σπῦρος Γκιζέλης μας ἐδιάβαζε μέ στόμφο τάς καταθέσεις τῶν δημοσιογράφων και ἐγελάγαμε μέ τήν εὐτέλεια τῶν ἀνθρωπάκων.

Ἄλλά δέν ἐσταμάτησα ἐδῶ. Συνέχισα τόν ἀντιπερισπασμό.

Κάποιοι νεοφώτιστοι δημοσιογράφοι μοῦ ἐζήτησαν νά τούς ὀμιλήσω, διά τήν δραστηριότητα τοῦ Κ4Α. Ἄμῶρφωτοι, ἀφελεῖς, κακοθηέστατοι, καθῶς ἦσαν, ἐνόμιζαν ὅτι θά μέ παρασύρουν νά τούς ἀποκαλύψω, δῆθεν μυστικά του Κ4Α. Δέν ἠδύναντο νά καταλάβουν, ὅτι τό μυστικό μας ἦτο νά μή ἔχωμεν μυστικά. Στό Κ4Α οὐδέν κρυφόν ὑπῆρχε. “Ὅχι τυχαίως, ἀλλά ἀπό πεποίθησι. Ἐμεῖς εἴμεθα γνήσιοι Ἕλληνες, οἱ ὅποιοι πιστεύομεν στήν ἀλήθειαν, στό φῶς κι’ ὄχι στό ψεῦδος και στό

σκότος. Αὐτά τὰ ἀφήνομεν στούς ἐχθρούς μας. Τό ἦθος μας, ὡς ἀγωνιστῶν δέν μας επιτρέπει νά ὑποβιάσωμεν τήν ἀξίαν μας ψευδόμενοι. Δι' ἑμας ἡ ἀκεραιότης του χαρακτηρος εἶναι τρόπος ζωῆς.

Ἀκεραιότης χαρακτήρος, εἰλικρίνεια, ἀγωνιστικόν ἦθος, προσωπική ἀξία εἶναι ἔννοιαι τὰς ὁποίας οἱ δημοκράται μας ὄχι μόνον δέν ἀκολουθοῦν, ἀλλ' οὔτε ἀντιλαμβάνονται. Μεταξύ μας χαίνει ἀγεφύρωτος ποιοτική διαφορά. Ἐμεῖς εἴμεθα οἱ κρεῖττονες, οἱ βελτίονες, μέ δύο λόγια οἱ ἠθικῶς ὑπερέχοντες. Ἀπέναντι της ἰδικῆς μας ὑψηλῆς κοσμοαντιλήψεως, ὑφέρπει ἡ δημοκρατική μηδαμινότης, της ὁποίας κατ' ἐξοκὴν ἐκφρασταί εἶναι οἱ τιποτόφρονες ψευδοδημοσιογραφοῦντες.

Ἐδίδασκα ἀπό ἰδικά μου Βιβλία στήν Σχολή Ἀξιωματικῶν Ἀστυνομίας καί Γενικῆς Μορφώσεως του Γ.Ε.Σ. ψυχολογικόν πόλεμον καί προπαγάνδα καί ἦλθαν νά μέ παγιδεύσουν μερικοί ἀστοικεῖωτοι δημοσιογραφίσκοι. "Ἄν εἶναι δυνατόν. Εἰς ὀλίγον χρόνον οἱ παγιδεύοντες ἐγίναν παγιδευθέντες καί ἐγελοιοποιήθησαν. Διά ἄλλους λόγους ἐπαθαν μόνον αὐτό κι' ὄχι ἐκεῖνο πού πραγματικῶς τούς ἐχρειάζετο.

Μέ αἴσθησι ἀνωτερότητος ἐβλεπα τούς δημοσιογράφους, ἐνῶ διέκρινα στό βάθος τοῦ βλέμματός των τό μίσος των ἐναντίον μου. Ἀφελῶς τούς ἀπεκάλυψα ὅτι διαθέτομεν δύο ραδιοσταθμούς. Ὁ εἶξ στήν Θεσσαλο-

νίκην καί ὁ ἕτερος στήν Ἀθήνα. Τά ὀνόματά των ἦσαν: «*Ράδιο Εὐρώπη*» καί «*Ράδιο Ἑλλήν*». Μόνον παρεκάλεσα νά μήν τά γράψουν, διότι δέν θέλομεν νά γνωστοποιηθῆ, ὅτι τό Κ4Α ἔχει αὐτούς τούς μυστικούς ραδιοσταθμούς. Μέ ἐβεβαίωσαν προθύμως ὅτι δέν πρόκειται νά δημοσιεύσουν κάτι, διά τούς ραδιοφωνικούς σταθμούς του Κ4Α.

Τό Κ4Α δέν εἶχε ραδιοσταθμούς. Ἔτσι ἄλλη μία φορά ἐπαγίδευσα τούς δημοσιογράφους κι' αὐτοί οἱ ὅποιοι παριστάνουν τόν ἐξυπνο ἐπεςαν στόν λάκκο, πού μοῦ ἀνοίγαν. Μετά δύο ημέρας ἐξεσπάθωσαν. Ἀναφοραί, καταγγελίαι, πύρινα ἀρθρα ἐναντίον τών δύο ανυπάρκτων ραδιοσταθμῶν καί ἐναντίον τοῦ κράτους, τό ὅποιον ἐπέτρεπε τήν λειτουργίαν των.

Εἰς τό ὑφυπουργεῖον τύπου ἐγινε σύσκεψις, διά νά εὐρεθῆ νόμιμος τρόπος ἢ ἐστῶ νομιμοφανής, διά νά κλείσουν οἱ ραδιοσταθμοί. Εἰδικώτερον ὁ εἰσηγητής ἀνέφερε, στήν ἔκθεσίν του, ἐπί λέξει μεταξύ ἄλλων βλακειῶν, ὅτι ἡ λειτουργία φασιστικῶν ραδιοφωνικῶν σταθμῶν «*προκαλεῖ τό δημοκρατικόν φρόνημα τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ*». Ἀπεφάσισαν λοιπόν νά κλείσουν τούς ραδιοσταθμούς ὅπωςδῆποτε. Ἀλλά διά νά τούς κλείσουν ἐπρεπε προηγουμένως νά τούς εὐρουν. Ἀπετάθησαν στήν ΚΥΠ καί στήν Ἀσφάλεια, αἱ ὁποῖαι ἐδήλωσαν ἀγνοια, ὡς πρὸς τό θέμα. Ἡ εἰδική ὑπηρεσία τῆς

ΚΥΠ έβεβαίωσε, ότι δεν υπέπεσε στην αντίληψίν της λειτουργία ραδιοσταθμών, μέ τό όνομα «Ράδιο Εύρώπη» ή «Ράδιο Έλλην».

Φυσικά τέτοιοι σταθμοί υπήρξαν μονάχα στην φαντασία μου. Τά υπόλοιπα τά άφησα στην αντικειμενικότητα τών δημοσιογράφων. Άπό τούς πρώτους πού «τίμησαν» ήτο ό Παπουτσάκης τοϋ «ΑΝΤΙ». Τό περιοδικό αυτό «κατήγγειλε»! (τεϋχος 31 Μαΐου 1975) ότι ό ένας ραδιοσταθμός «κατά καιρούς εκπέμπει συνθήματα και όδηγίες» ένώ ό άλλος «μετά τήν δημοκρατική αλλαγήσυνέχιζε νά μεταδίδει ναζιστικά συνθήματα, νά έξυμνεϊ τό Χίτλερ και νά μιλάει γιά νέα τάξη πραγμάτων» και τό περιοδικό διαμαρτύρεται διότι «οί υπηρεσίες τοϋ κ. Γκίκα (τότε ύπουργός Δημοσίας Τάξεως) δέν ένεντόπισαντόνσταθμό...»! Τό παράλογο στή δημοκρατία δέν έφθασε άκόμη στό σημείο νά έντοπίζη κι' άνυπάρκτους ραδιοσταθμούς.

Έκτός άπό τό ΑΝΤΙ κι' άλλαι εφημερίδες άνεφέρθησαν στους ραδιοσταθμούς τής 4ης Αυγούστου. Μάλιστα προσέθεταν και ή κάθε μία τά δικά της ψέμματα και στή συνέχεια ή μία έπεκαλεϊτο τήν άλλη μέ άποτέλεσμα τό ψέμμα νά διογκοϋται άδιακόπως. Αί «καταγγελίες» τοϋ ΑΝΤΙ έγέγοντο μέ τήν μεγαλυτέρα επισημότητα και σοβαρότητα. Διαβάζομεν: «Παράλληλα τό ΑΝΤΙ καταγγέλλει όπι ή οργάνωση τής "4ης Αυγού-

στον" διαθέτει δικό της ραδιοφωνικό σταθμό στην περιοχή Ἀττικῆς με τὴν ἑπωνυμία "Ἑλληνας" κ.τ.λ. Κάποιοι ἔφημερίδες ἐδημοσίευαν καὶ φανταστικές λεπτομερείας π.χ. ἡ «Ἀθηναϊκή» (31-5-1975) ἔγραφε ὅτι ὁ ραδιοσταθμὸς τοῦ Κ4Α στὴν Θεσσαλονίκη «κατὰ τὴν περίοδον τῆς δικτατορίας ἦταν γνωστός ὡς "Ράδιο Εὐρώπη" ἐνὸς τῶρα ἔχει νέαν ἑπωνυμίαν». Τὰ «Νέα» (31-5-1976) ἐβεβαίωσαν, ὅτι ἡ «4η Αὐγούστου διαθέτει δικό της ραδιοφωνικό σταθμό σπὴν περιοχή τῆς Ἀττικῆς με τὴν ἑπωνυμία "Ἑλληνας". Ὁ σταθμὸς ἀνήκει σὲ συγγενὴ τοῦ Πλεῦρη!» Μετὰ βεβαίως ἐμάθαιναν τὴν ἀλήθεια καὶ κατέπιναν τὴν γλώσσα τους. Δέν ἐλέγαν δμως τὴν ἀλήθεια στους ἀναγνώστας τους, διὰ νὰ μὴ γελοιοποιηθοῦν, οὔτε μετέβαλαν τακτική. Ἀναγγέλλουν καὶ ἀποκαλύψεις πού δέν τίς εἶδαμε ποτέ, π.χ. «καταγγέλλουμε (ἡ σύνταξις τοῦ περιοδικοῦ) ὅτι σίς συγκεντρώσεις αὐτὲς πέρα ἀπὸ τεταρτοαυγουσιανούς γιὰ τὴν δράση τῶν ὁμοίων ἐπὶ δικτατορίας θὰ προσκομίσουμε συντριπτικά στοιχεία...» («ΑΝΤΙ» 31 Μαΐου 1975). Ὅσον εἶδατε ἐσεῖς τὰ συντριπτικά στοιχεία, ἄλλο τόσον τὰ εἶδαμε καὶ ἡμεῖς.

Τὸ πράγμα ὠδηγεῖτο πρὸς ἀποκαλυπτήρια. Ἐν τῷ μεταξύ αἱ ἔφημερίδες διεμαρτύροντο, διὰ τὰς συνεχιζόμενας ἐκπομπάς (!) τῶν φασιστικῶν ραδιοσταθμῶν κί'

έγραφαν κι' έγραφαν, δίχως βεβαίως νά έχουν άκούσει ποτέ των τά ραδιόφωνα του Κ4Α.

Χαρακτηριστικῶς έδημοσίευσαν ὅτι «οἱ ραδιοσταθμοὶ τοῦ Κ4Α μεταδίδουν ναζιστικά ἔμβλητά!»

Διά τούς ἀνυπάρκτους ραδιοσταθμούς ὁ δημοσιογράφος Μ. Δημητρίου εἶχε ἐξηκριβωμένες πληροφορίες: «Ἡ ὀργάνωση διαθέτει δύο φιλικούς ραδιοσταθμούς στήν Ἀθήνα (ἑξαδέλφου τοῦ Πλευρή) καί στήν Θεσσαλονίκη (πρώην "Ράδιο Εὐρώπη", σήμερα μέ ἄλλη ονομασία). Μεταδίδουν κυρίως πόπ μουσική καί ἀφιερῶσεις ἀκροατῶν (κάποτε καί συνθήματα) καί ἔχουν ικανοποιητική ἀκροαματικότητα. Δέν ἔχουν ἐκδηλώσει σαφῶς τόν ἔθνικοσοσιαλιστικό χαρακτήρα τους, ἀλλά θά χρησιμοποιοῦν "ἐνκαιρῶ, ὅταν χρειαστῆ"» («Ἐπίκαιρα» 8-1-1975). Τί νά σχολιάσω;

Τό τέλος ἦτο τό ἀναμενόμενον. Ἀπό τό ὑφυπουργεῖον τύπου εἶπαν, στούς δημοσιογράφους νά σταματήσουν νά γράφουν... νεωτέρας εἰδήσεις, διά τούς ραδιοσταθμούς, διότι αὐτοὶ δέν ὑπάρχουν! Οὐδείς ὁμως ἔλογοδότησε, διά τά ψεύδη του.

Κανονικῶς πρέπει νά εὐχαριστήσω τούς δημοσιογράφους διότι ἡ βλακεία καί ὁ φανατισμός των, μέ ἐγλύτωσαν, ἀπό πολλές περιπετειάς. Δίχως νά θέλω νά σᾶς κουράσω, θά σας διηγηθῶ κι' ἓνα ἄλλο περιστατικό, διά νά ἀντιληφθῆτε τό μέγεθος τῆς δημοσιογρα-

φικῆς ἐπιπολαιότητος καί πόσον οἱ δημοσιογράφοι ἐπι-
ρεάζουν τήν δικαιοσύνην.

Ἡ εγκληματική ὀργάνωσις 17 Νοέμβρη ἀνάνδρως
ἐδολοφόνησε τόν ὑπέροχον Ἀστυνομικό Εὐάγγελον
Μάλλιο. Κατά τήν διάρκειαν τῆς κηδείας του, ἡ ὁποία
ἐγινε στό Α' Νεκροταφεῖο Ἀθηνῶν παρέστη πλήθος
κόσμου, διά νά ἀποτίσῃ φόρον τιμῆς.

Μέ τόν Εὐάγγελον Μάλλιο εἴμεθα συμφοιτηταί.
Ἐπρόκειτο περί πανεξύπνου ἀστυνομικοῦ, ὁ ὅποιος εἶ-
χε κατορθώσει νά διεισδύσῃ μέ πράκτοράς του στό ΚΚΕ.
Ἐπίσης ἐχρησιμοποίει πολλούς κομμουνιστάς ὡς πλη-
ροφοριοδότας. Ἐγνώριζε νά χειρίζεται δεξιοτεχνικῶς
τόν ἀντίπαλο, ὥστε εἶχε συνεχῶς ἐπιτυχίας. Ὁ Συνταγ-
ματάρχης Λαδάς ἐπί κεφαλῆς τοῦ Ὑπουργείου Δημο-
σίας Τάξεως ἦτο ἰδιαιτέρως ικανοποιημένος, ἀπό τήν
ἀπόδοσι τῆς Γενικῆς Ἀσφαλείας, δπου ἀνήκε ὁ Μάλ-
λιος μαζί μέ σπουδαίους ἰδεολόγους ἀγωνιστάς, τών
ὁποίων δέν ἀναφέρω τά ονόματα, διότι ἐνδεχομένως
νά μή τό θέλουν.

Ἐπιθυμῶ δμως νά ὑπογραμμίσω, ὅτι ἐκεῖνοι οἱ ηρω-
κοὶ ἄνδρες τῆς Ἀσφαλείας ἐγράψαν ἱστορία. Ἐπολέ-
μησαν τόν παράνομο μηχανισμό τοῦ ΚΚΕ καί τόν διέ-
λυσαν. Ἡ Ἀσφάλεια κατειτρόπωσε τους σλαβομπολσε-
βικούς ἐθνοπροδότας τοῦ ΚΚΕ καί τοῦτο εἶναι μεγίστη
υψηρεσία πρὸς τήν Ἑλλάδα, διότι εἰάν ἀπετύγχανε ἡ

Ἐσφάλεια σήμερον ἡ Πατρίς μας θά ἴτο, δπως ἡ Βουλγαρία καί ἡ Ἑλλάδα, ἐάν βεβαίως ἐπέζη.

Ὁ Μάλλιος, ὁ δολοφονημένος ἀπό τοὺς εγκληματίας τῆς «17 Νοέμβρη», ὁ Πέτρος Μπάμπαλης, κι' αὐτός δολοφονημένος ἀπό τὴν 17N καί τὰ λοιπὰ στελέχη τῆς Ἐσφαλείας ἀξίζουν τῆς παντοτεινῆς εὐγνωμοσύνης τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, τοῦ ὁποῦ ἰδίως μετὰ ἰδρωτὰ καί αἷμα ὑπερήσπισαν τὴν ἐλευθερίαν, καθὼς καί τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Πατρίδος.

Αἰσθάνομαι εὐτυχῆς διότι ἐγνώρισα ἐκείνους τοὺς ἀληθεῖς ἀνδρας μετὰ τοὺς ὁποῦ εἶχα συνεργασία ἀπὸ τὸ γραφεῖον τοῦ Συνταγματάρχου Λαδά.

Ἡ κηδεῖα τοῦ Μάλλιου ἐγένετο στό Ἀ' Νεκροταφεῖον Ἀθηνῶν. Μετὰ τὴν νεκρώσιμον ἀκολουθίαν ἐξέρχεται ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν τὸ φέρετρον σκεπασμένο μετὰ τὴν Ἑλληνικὴν σημαίαν καί φέρον τὸ ππλήκιον καί τὰ παράσημα τοῦ ἐκλιπόντος. Ἡ σύζυγος τοῦ ἡρώος ἀναφωνεῖ: «Γι' αὐτὴ τὴν σημαία ἔπεσες, Βαγγέλη». Ὅπως ἴτο φυσικὸν ἐπικρατεῖ συναισθηματικῶς φορτισμένη ἀτμόσφαιρα. Ἐκείνη τὴν εὐαίσθητον ὥραν ἐμφανίζονται δημοσιογράφοι ὑβρισταί τοῦ δολοφονηθέντος, προκλητικοί καί αὐθάδεις. Μόνον ἡ παρουσία των ἀπετέλει ἀσεβῆ πρόκλησιν. Τί ζητοῦν ἐκεῖ; Ποιὸς τοὺς θέλει; Ἦλθον ἀπρόσκλητοι, ἀνεπιθύμητοι, ἐχθρικοί. Κάποια στιγμή ἑνας ἀπὸ τὸ ππλήθος τοὺς φωνάζει «ἔξω, ἔξω».

Ἐκεῖνοι ὄχι μόνον αρνούνται νά αποχωρήσουν, ἀλλά ἐντόνως ἀπαντοῦν, ὅτι δέν φεύγουν. Ἔτσι ἐξέσπασαν τά επεισόδια. Πλήθος κόσμου ἐξεγείρεται κι' ἐπιτίθεται ἐπί δικαίων καί ἀδίκων. Ἐπικρατεῖ χάος. Ἡ Ἀστυνομία οὐδένα δύναται νά συγκρατήσῃ, μέ συνέπεια οἱ δημοσιογράφοι νά δαροῦν ἀνηλεώς. Μετά βίας διασώζονται καί μεταφέρονται εἰς νοσοκομεῖα.

"Ἡμουν στό νεκροταφεῖο καί παρηκολούθησα τά γεγονότα, δπως ἀκριβῶς συνέβησαν. Ὅπωςδήποτε κατακρίνω τόν ξυλοδαρμό ολίγων, ἀπό πολλούς, διότι αὐτό δέν εἶναι πρᾶξις γενναϊότητος. Πρωτίστως ὅμως κατακρίνω τοὺς δημοσιογράφους, οἱ ὅποιοι ἱεροσύλησαν μέ τήν παρουσία των. Εἶχαν τόσον ὑβρίσει καί τόσον συκοφαντήσῃ τόν Ε. Μάλλιο, ὥστε ουσιαστικῶς ὑπῆρξαν οἱ ἠθικοὶ αὐτουργοὶ τῆς δολοφονίας του, ἀπό τοὺς ἐγκληματίας τῆς «17 Νοέμβρη». Ἐπί πλέον ἐδημοσίευσαν ὅτι «ἐκτελέστηκε ὁ Μάλλιος», ὡσάν ἢ «17 Νοέμβρη» νά ἀπένειμε δικαιοσύνη. Ἡ συμπεριφορά τῶν δημοσιογράφων ἦτο τέτοια, ὥστε ἡ παρουσία των στήν κηδεῖα ἀπετέλει πρόκλησιν, μέ συνέπεια νά δαροῦν κακῶς μέν, ἀλλά τοὺς ἐχρειάζετο δέ.

Ἐνθυμοῦμαι ἐκείνη τήν ἡμέρα, μετά τήν λῆξιν τῶν επεισοδίων τόν κόσμον νά ἀποσύρεται σιγά-σιγά. "Ἄλλοι συζητοῦν κατά ὁμίλους, "Ἄλλοι κάθηνται στοὺς τάφους, ὅποτε ἐμφανίζεται στή Προπύλαια ὁ δημοσιογράφος,

φος Χ. Οικονόμου, συνοδευόμενος από μερικούς συναδέλφους του. Μόλις τόν βλέπουν, τοῦ φωνάζουν «έξω, έξω». Ὁ Οικονόμου δέν φεύγει, ἀλλά πυροδοτεῖ νέαν ἔκρηξιν λέγων: «Δέν φεύγω. Μέ ἐστεῖλε ὁ ὑπουργός κ. Λαμπρίας νά δῶ τί συνέβη». Αὐτό ἦτο. Ὁρμοῦν ἐναντίον τοῦ Οικονόμου καί τών λοιπών. Νέος ξυλοδαρμός. Πάλι χάος, συλλήψεις κ.τ.λ.

Μετά ἀπό ἀρκετήν ὥραν πηγαίνω στό γραφεῖο μου, δπου πληροφοροῦμαι ὅτι ἀναζητοῦνται πολλοί, ὑπό τῆς Ἀστυνομίας κι' ὅτι συνελήφθη ἡ κόρη τοῦ Συνταγματάρχου Γκώρου, μόλις 14 ἐτῶν καί κρατεῖται στό Γ' Ἀστυνομικό Τμήμα. Μέ τόν ἥρωα ἀείμνηστο Συνταγματάρχην Πέτρον Γκώρον συνδεόμεθα οικογενειακῶς. Σπεύδω στό τμήμα, δπου ὁ Διοικητής, παλαιός μαθητής μου στήν Σχολή Ἀστυνομίας μέ παίρνει ἰδιαίτερος καί μοῦ λέγει, ὅτι διετάχθη ἡ σύλληψίς μου, δι' αὐτό νά φύγω ἀμέσως, δπως καί ἐπραξα.

Πηγαίνω εἰς φιλικόν γραφεῖον, ἐνημερώνομαι καί καταλήγω στό συμπέρασμα, ὅτι οἱ ἐχθροί μου θά μοῦ φορτώσουν τά ἐπεισόδια, ὅτι δηλαδή ἐγώ παρεκίνησα τούς διαφόρους νά κτυπήσουν τούς δημοσιογράφους. Οἱ δικοί μου προτείνουν νά κρυφθῶ, μέχρις δτου ξεκαθαρίσῃ ἡ κατάσταση. Πραγματικῶς διέτρεχα κίνδυνον συλλήψεως καί προφυλακίσεως. Ὅτιδῆποτε ἔλεγε ὁ ὀποιοσδήποτε ἐναντίον μου ἔθεωρεῖτο ἀληθές, ἀποδε-

δειγμένον, αρκεί νά ἦτο ἐναντίον μου. Ἔτσι συνέβαινε καί μέ ἄλλους, οἱ ὅποιοι ἀφοῦ ἐταλαιπωρήθησαν ἐπί μήνας, ἠθωώθησαν!

Τότε μου ἦλθε ἡ ἔμπνευσις νά παγιδεύσω τούς δημοσιογράφους βασιζόμενος, διά μίαν ἀκόμη φοράν στήν βλακεία καί στόν φανατισμόν των. Τό σχέδιό μου ἦτο ἀπλοῦν. Ἐγνώριζα ὅτι κάποιος νεαρός ἐκρατεῖτο στήν φυλακήν Κασσαβετειάς Βόλου. Αὐτός ὁ νεαρός μοῦ ἦτο ἰδιαίτερος συμπαθής, διότι τοῦ ἔδιδον στό παρελθόν πολλά χρήματα, διά νά μέ κατηγορήσῃ καί ἡρνήθῃ. Διά λόγους δεοντολογίας, δέν ἀναφέρω τό ὄνομά του. Ὁ Ν.Α. λοιπόν εὑρίσκεται στήν φυλακήν. Ἀρχίζουν λοιπόν οἱ δικοί μου τά τηλεφωνήματα στοῦς δημοσιογράφους μέ καταγγελίας, τάς ὁποίας ἐκεῖνοι κατέγραφαν ἐνθουσιασμένοι, διά τήν πληροφόρησίν των. Οἱ βλάκες, οἱ ἀπαίδευτοι.

«Σας πληροφοροῦμε ὅτι ὁ Πλεύρης ἔδιδε ὁδηγίες στόν Α. νά δεῖρῃ δημοσιογράφους. Χθές στό γραφεῖο του σχεδίασε ξυλοδαρμούς καί τούς ἀνέθεσε στόν Α. κ.ι.λ.κ.ι.λ.»

«Σας πληροφορῶ ὅτι ὁ φασίστας Πλεύρης ὑπεδείκνυε στόν Α. ποίους δημοσιογράφους νά χτυπήσῃ. Ὁ Πλεύρης ὠργάνωσε ὀμάδες μέ ἐπικεφαλῆς τόν Α. ὁ ὅποιος ἐκτελοῦσε τίς ἐντολές κ.ι.λ. κ.ι.λ.»

«Σας πληροφοροῦμε...» καί ἠκολούθει κατεβατό ψευ-

δῶν γεγονότων, τὰ ὅποια οἱ δημοσιογράφοι κατέγραψαν καί κατέθεσαν στήν δικαιοσύνη. Ἐκδίδεται ἐν τάχει (!) παραπεμπτικόν βούλευμα διὰ τόν Ν.Λ. κι' ἄλλους, ἐνώ ἐγώ καλοῦμαι ἀπό τόν ἀνακριτὴν εἰς ἀνάκρισιν λόγῳ παρελεύσεως τοῦ αὐτοφώρου.

Ὁ ἀνακριτὴς μοῦ ἀνεκοίνωσε ὅτι οἱ δημοσιογράφοι κατέθεσαν, ὅτι μαζί μέ τόν Λ. εὐθυνόμεθα, διὰ τὰ ἔκτροπα καί ὅτι ἐσχεδίασα τούς ξυλοδαρμούς, τούς ὁποίους ἐξετέλεσε ὁ Λ. Ὁ ἀνακριτὴς δέν ἐπερίμενε τήν ἀπάντησίν μου. Τόν ἐβλεπα ὅτι ἦτο ἐχθρικῶς διακείμενος κι' ὅτι ἀπεκλείετο νά μή μέ προεφυλάκιζε, διὰ νά ικανοποιήσῃ καί τό «δημόσιον αἶσθημα» τούς πολιτικάντηδες καί τούς δημοσιογράφους, οἱ ὁποῖοι ἐπεζήτουν νά μέ συντρίψουν. Ἀπήντησα:

«Μέ κατηγορήσατε ὅτι συνειργάσθην μετὰ τοῦ Ν.Λ. διὰ τὰ ἐπεισόδια, τοῦτο εἶναι ψευδές κι' ἀδύνατον νά γίνῃ, διότι ὁ Α. πρό εξαμήνου κρατεῖται εἰς φυλακάς ἀνηλίκων Κασσαβετείας Βόλου».

Ὁ ἀνακριτὴς ἐκπλήσσεται. Ἀμέσως τηλεφωνεῖ στήν φυλακή. Ὁμιλεῖ μέ τόν διευθυντήν, ὁ ὁποῖος τόν Βεβαιώνει, ὅτι πράγματι ὁ Ν.Λ. κρατεῖται στήν φυλακήν. Ὁ ἀνακριτὴς ἐξαντλεῖ τὰ πάντα. Μήπως ἐδραπέτευσε; Ὁχι. Μήπως ἐπῆρε ἀδεια; Ὁχι. Κλείνει τό τηλέφωνο, τακτοποιεῖ τὰ ἐγγραφα τῶν καταθέσεων καί σχολιάζει μονολογῶν:

«Γιατί μου είπαν τόσα ψεύδη; και τί θά γίνη τώρα πού εκδώσαμε παραπεμπτικό Βούλευμα κατά του Ν.Λ. και τό έκοινοποιήσαμε στους κατηγορουμένους;»!

Τό βούλευμα διωρθώθη γελοιωδῶς, μέ τήν ύπογράμμισι δύο λέξεων τοῦ όνοματεπωνύμου δηλαδή τοῦ Ν.Λ. και τήν άναγραφή στό περιθώριο «*διαγράφονται δύο λέξεις*» και σφράγισμα. Πρωτάκουστον. Νά αναφέρονται γεγονότα, τά όποια άποδίδονται στό Ν.Λ. και μετά νά διαγράφουν τό όνομα και τό έπώνυμον! Δηλαδή τό Δικαστικόν Συμβούλιον έξετίμησε ψευδή γεγονότα ως αληθή, διότι παρεσύρθη από τους δημοσιογράφους, οί όποιοι πάλιν δέν έδιώχθησαν, λόγω δημοκρατικής άλληλεγγύης.

Κάποιοι δημοσιογράφοι μέ κατηγορήσαν άνευθύνως. Έάν δέν ειχα λάβει τά μέτρα μου θά έφυλακίζομουν. Έπί παραδείγματι ό δημοσιογράφος Φ. Σιούμπουρας, ειλικρινῶς δέν ξέρω διά ποῖον λόγον κατέθεσε εναντίον μου ψέμματα. Στόν άνακριτή κ. Λιανέρη μέ κατηγορήσε, ὅτι ώργάνωσα τά έκτροπα, ὅτι κατήρτισα «*μαύρη λίστα*» όπου περιέλαβα ονόματα δημοσιογράφων και κυρίως ὅτι συνεκέντρωσα στήν οίκίαν μου στελέχη τοῦ Κ4Α και τους άνέθεσα νά δείρουν τους δημοσιογράφους. Περιχαρής ό «*Ριζοσπάστης*» (22 Δεκ. 1976) έδημοσίευσε τά έξῆς:

«ΟΙ ΑΝΑΚΡΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΕΚΤΡΟΠΑ. Στή «μαύρη λίστα» τών χουντοφασιστών οί δημοσιογράφοι. **ΜΕ ΕΝΤΟΛΗ ΤΟΥ ΠΛΕΥΡΗ ΧΤΥΠΗΘΗΚΑΝ.** Μέ έντολή τοῦ γνωστοῦ φασίστα Κώστα Πλεύρη οί τραμποῦκοι χτύπησαν ἄγρια τούς δημοσιογράφους στήν κηδεία τοῦ Μάλλιου. Αυτό κατέθεσε χθές στόν ανακριτή κ. Λιανέρη ό δημοσιογράφος κ. Φ. Σιούμπουρας. Συγκεκριμένα ό κ. Σιούμπουρας κατέθεσε, πώς τήν παραμονή τής κηδείας τοῦ Μάλλιου ό Πλεύρης συγκέντρωσε στό σπίτι του ἄρκετούς τής "4ης Αὐγούστου" καί τούς "ἀνέθεσε" τόν ξυλοδαρμό τών δημοσιογράφων. Ἀνέφερε ἀκόμα πώς ό Πλεύρης ἔχει καταρτίσει "μαύρη λίστα" ἐχθρῶν τών χουντικών, στήν ὁποία περίοπτη θέση κατέχουν οί δημοκρατικοί δημοσιογράφοι».

Φυσικά τά ψεύδη ἀπεδείχθησαν καί δέν έπαθα κι' αὐτή τήν φοράν κάτι κακόν. Εἰλικρινῶς ουδέποτε ἐξεδήλωσα μίσος, πρὸς τούς δημοσιογράφους. Μποροῦν νά μέ κατηγορήσουν, διά περιφρόνησίν των, ὄχι ὅμως διά μίσος, ἀπλούστατα διότι αὐτοί ουδέποτε υπήρξαν στόχος τής ζωής μου. Αἱ φιλοδοξίαι μου δέν περιορίζονται εἰς ξυλοδαρμούς δημοσιογράφων.

Μέ τό σχέδιο νά παραπλανήσω τούς δημοσιογρά-

φους, οί όποιοι άνελέγκτως έδημοσίευσαν, κάθε τί εναντίον μου, έπέτυχα άφ' ενός μέν νά άποφύγω δικαστικές ταλαιπωρίας, άφ' έτέρου δέ νά τούς γελοιοποιήσω. Πάντως όταν έμαθαν τήν αλήθεια κυριολεκτικώς «σκυλιάσανε». Όμως τί νά γράψουν; Έτσι πάλιν κατέπιαν τήν φιδογλωσσίσσα των, αλλά μυαλό δέν έβαλαν.

Διά πολύ καιρόν μέλη τοῦ Κ4Α έπηλεφώνουν εις έφημερίδας:

- Παρακαλώ νά μιλήσω μέ πολιτικό συντάκτη.
- Περιμένετε...
- Έμπρός...
- Είθε πολιτικός συντάκτης;
- Ναι, άκούω...
- Θέλω νά σας πληροφορήσω ότι ό φασίστας Πλεύρης συναντήθηκε μέ τόν ΝΑ...
- Ρέ αει στό διάβολο...

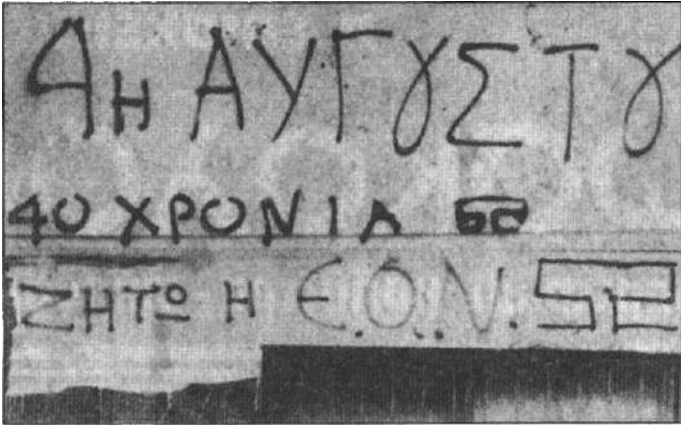
Έν τέλει μέ πολλά τέτοια τεχνάσματα είχαμε άχρηστεύσει τήν άξιοπιστίαν τών δημοσιογράφων, πού έξυπνέτουν τό κατεστημένο. Τού λοιπού τοῦ ήσαν άχρηστοι. Έπρεπε νά ευρουν άλλον τρόπον νά πλήξουν τό Κ4Α, από άλλοῦ. Καί τόν εύρον, δπως θά περιγράψω.

Πάντοτε, άλλ' ιδίως μετά τήν μεταπολίτευσιν ό μαρξισμός, πού τώρα έμφανίζεται, ως παναριστερισμός διαθέτει τεράστια χρηματικά ποσά, διά τόν ιδεολογικόν

ἀποπροσανατολισμό της νεολαίας και διά τήν διάβρωσιν τῶν ηθῶν της. Ἡ ἀριστερίζουσα ἐκπαίδευσις δέν θά ἠδύνατο νά μας ἀφήσῃ ἀδιαφόρους. "Ἄλλως τε ἤρχοντο στό Κ4Α πολλοί μαθηταί, πού ἐζήτουν δρᾶσι στόν χώρο τῶν σχολείων. Ἰδρύσαμε λοιπόν τό Μ.Ε.Κ. (Μαθητικό Ἐθνικιστικό Κίνημα) τό ὁποῖον ἐκυκλοφόρησε προκηρύξεις καί διάφορα ἐντυπα στά σχολεῖα. Οἱ δημοκράται πού ἐβλεπαν, δίχως νά ἀντιδροῦν τήν μαρξιστική διείσδυσι στά σχολεῖα, μόλις εἶδαν τό Μ.Ε.Κ. ἀμέσως ἐβαλαν τάς φωνάς. Τό «Βήμα» (15-4-1976) ὠρύετο μέ μεγάλους τίτλους «*Διείσδυσι στά Γυμνάσια ἐπιχειρεῖ ἡ «4η Αὐγούστου»*» καί προσέθεσε: «*τό φασισμό στά σχολεῖα ἐπιχειρεῖ νά εἰσαγάγῃ ἡ οργάνωσι «4η Αὐγούστου» πού καθοδηγεῖται ἀπό τόν Πλεύρη*».

Ἡ δραστηριότης τοῦ Μ.Ε.Κ. συνετάραξε τούς μπολσεβίκους. Ὁ «Ριζοσπάστης» (15 Ἀπρ. 1976) εἰς ἄρθρο του μέ τίτλο: «*Σέ ἔξαρσι ἡ δραστηριότητα τῶν οπαδῶν τῆς 4ης Αὐγούστου*» ἔγραφε: «*Ἡ ἐφοδος πού ἐπιχειρεῖ στά Γυμνάσια καί τά Δημοτικά ἡ «4η Αὐγούστου» μέ τό Μαθητικό Ἐθνικοσοσιαλιστικό Κίνημα -ΜΕΚ- εἶναι θεαματική σέ ἐκτασι, δλα τά σχολεῖα τῆς πρωτεύουσας γέμισαν μέ προκηρύξεις ἀντικομμουνιστικοῦ περιεχομένου*».

Ἐκτός ἀπό Μ.Ε.Κ. τό Κ4Α οργάνωσε καί τήν Φοιτητική Ἐθνική Πρωτοπορεία (Φ.Ε.Π.) ἡ ὁποία ἐκυκλοφόρησε δύο περιοδικάς ἐκδόσεις ὑπό τόν τίτλον: «*Προβο-*

1976. 'Αναγραφάισυνθημάτων παντού.
Δέν φοβούμεθα τό κατεστημένο.

λή» καί «*Νέο Δύναμις*». Ἐπίσης ἐπανεξέδωσε τήν «*Ἀναγγελία*» καθώς καί ένα «*Σχέδιο Πολιτικοῦ Λεξι-
κου*». Ἀκόμη ἐπραγματοποίησε ὁμιλίας καί ὅποτε
ἐχρειάζετο ἐστελλε ἐπιστολές εἰς ἐφημερίδας ἢ ἐκανε
ἀνακοινώσεις ἐπί διαφόρων θεμάτων ἐπικαιρότητας.

Πέραν αὐτῶν διά λόγους προπαγάνδας συνεκροτή-
σαμεν ἀθλητικό τμήμα. Ἡ ποδοσφαιρική ὁμάς τοῦ Κ4Α
πού ὠνομάσθη «*Μαίανδρος*» εἶχε ὀργανωθῆ προεπα-
νασιατικῶς, ἀπό τόν συναγωνιστή δικηγόρο Κριθαρᾶ
καί ἐπαιξε στήν ἐρασιτεχνική κατηγορία, μέ λευκά πα-
ντελονάκια καί κόκκινες φανέλλες μέ τόν μαῦρο
μαίανδρο, εἰς λευκό κύκλον.

Ἐξ αιτίας δικῶν, φυλακίσεων, διωγμῶν, ἀπαγορεύσεως κυκλοφορίας εντύπων μας, ἀποτροπῆς ἐκτυπώσεων, ἀπολύσεως στελεχῶν του Κ4Α ἀπό τήν ἐργασίαν των, ἀποβολῆς φοιτητῶν μας ἀπό τά πανεπιστήμια! συνεχῶν παρακολουθήσεων, ἀνακρίσεων κ.τ.λ. πού τά ὑπέστημεν ὅλοι μας, στό τέλος κατέστη ἀδύνατος ἡ ὅποια δῆποτε δρᾶσις μας. Ἡ ὠμή νομιμοφανῆς βία τῶν ἐχθρῶν μας ἐπεκράτησε. Ἄλλη μία προσπάθειά μας ἀπέτυχε. Ἄλλ' αὐτό δέν ἐμείωνε τήν ἀγωνιστικότητά μας.

Ἐν τῷ μεταξύ καί μέσα στήν Βουλή ἐπετέθησαν ἐναντίον μου προσωπικῶς καί ἐναντίον τῶν βιβλίων μου. Συγκεκριμένως τήν 4ην Ἰουλίου 1975 (πρακτικά βουλῆς σελ. 3498) ὁ μπολσεβίκος Λεωνίδας Κύρκος, ὁ δῆθεν διανοούμενος, ἀγορεύει προσωπικῶς ἐναντίον μου στήν βουλή. Πάντα οἱ κομμουνισταί ἀρνοῦνται τόν διάλογο. Τούς εἶναι εὐχάριστο νά ὑβρίζουν, ὅταν οἱ ὑβριζόμενοι δέν μποροῦν νά τούς ἀπαντήσουν. Καί δέν εἶναι μόνο πού μέ ὑβρίζε, ἀλλά παρεποίει κείμενα τῆς 4Α διά τῆς μεθόδου τῆς ἀποκοπῆς ἢ τῆς ἐπιλεκτικῆς ἀπομονώσεως. Οἱ μπολσεβίκοι πού στό πέρασμά τους ἐσκόρπισαν τό θάνατο καί τήν ἀπανθρωπιά ενδιαφέρονται διά τήν δημοκρατία. Τήν δημοκρατία τῶν «γκούλαγκ», τήν δημοκρατία «τῶν φρενοκομείων», τήν δημοκρατία τῶν «τειχῶν τοῦ αἰσχύους». Συγκεκριμένως ὁ ἐπιτυχημένος ἤθοποιός καί ἀποτυχημένος πολιτικός Κύρκος, εἶπε: «Ξέρε-

τε ποιός είναι αυτός ό Πλεύρης; ΌΠλεύρης είναι ό κουμπάρος του Λαδά, διευθυντής του ιδιαίτέρου γραφείου. Μετά την 21ην Άπριλίου καθηγητής στην σχολή γενικής μορφώσεως του Άρχηγείου Στρατού και στίς σχολές Άστυνομίας Πόλεων και Χωροφυλακής, κ. Υπουργέ... Αυτός λοιπόν ό περιβόητος κοινωνιολόγος κ. Πλεύρης - χάθηκαν οί κοινωνιολόγοι στην Ελλάδα- διαμόρφωσε την ιδεολογία των αξιωματικών και του Στρατού και τής Αστυνομίας Πόλεων και τής Χωροφυλακής επί χρόνια πολλά. Τούς καρπούς αυτής τής καλλιέργειας θά μας πη ό κ. Υπουργός, πώς τούς αντιμετώπιζει. Διότι και σήμερα σέ αυτές τίς σχολές δέν είδα κανένα δημοκρατικό κοινωνιολόγο νά προσπαθή νά έμπνεύση τούς μαθητές των Σχολών αυτών, τό κλίμα τουλάχιστον αυτής τής μεταβολής. Καί ύστερα από τόσα χρόνια πλύση έγκεφάλου, πού όχι μόνον ό Πλεύρης, αλλά και ό Γεωργαλάς, και όλοι οί Πλεύρηδες και όλοι οί Γεωργαλάδες και όλοι οί μηχανισμοί επέβαλαν στους άξιωματικούς και των Ένόπλων Δυνάμεων και των Σωμάτων Ασφαλείας, δέν βλέπω κανένα μέτρο και καμμιά άνησυχία από την πλευρά τής Κυβέρνησης, γιά νά υπάρξει μιá αντιπλύση εγκεφάλου γιά νά πείσουμε τούς άξιωματικούς αυτούς οί όποιοι υπηρετοϋν στο στρατεύμα δι δέν είναι τά φασιστικά ιδεώδη εκείνα μέ τά όποια ήθελε νά τούς γαλουχήση ή Πατρίδα και ή Δημοκρατία. Αυτός λοιπόν ό

Πλεύρης τό δηλητήριο τό φασιστικό επί χρόνια όλόκληρα τό διέχευε μέσα από τήν θέση πού κατείχε. Σήμερα είναι ἐπικεφαλῆς μιας ὀργάνωσης. Ξέρετε ποιό είναι τό πιστεύω αὐτῆς τῆς 4ης Αὐγούστου; Δέστε το ἀπό συνέντευξι πού δημοσιεύθηκε στό περιοδικό «ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ» «Κων. Πλεύρης. Διάγραμμα ὀρισμοῦ ἀντικομμουνισμοῦ. Προφύλαξη τῶν μαζῶν. Ἰκανοποίηση αιτημάτων. Ἀπομόνωση τοῦ Κομμουνισμοῦ ὡς ἀτόμων. Δεύτερον. Ἀντιμετώπισι τῶν κομμουνιστῶν. Πρώτον. Ἦγεσία, διά τῆς βίας. Δεύτερον, ὀπαδοί διά τῆς προπαγάνδας. Τρίτον, ἀνάγκη ἰδεολογικῶν θέσεων. Ἰδανικά: Ἐθνικιστικά. Νά τά ἔθνικιστικά ἰδανικά τοῦ ἀρχιφασίστα Πλεύρη...».

Ὁ διάλογος –αὐτό τό γνήσιο Ἑλληνικό χαρακτηριστικό– ἀπαγορεύεται στόν μαρξισμό. Συζητοῦν μόνο μεταξύ των, δηλαδή μονολογοῦν. Ἀρνοῦνται τόν ἀντίλογο, πού είναι προϋπόθεσις τῆς ἐλευθερίας τοῦ διαλόγου. Γι' αὐτό οὐδέποτε θά ἰδήτε τοὺς κομμουνιστάς νά συνομιλοῦν μέ τοὺς ἰδεολογικοὺς ἀντιπάλους τους. Κάποτε ἄλλος μπολσεβίκος ὁ Δρακόπουλος τοῦ ΚΚΕ ὁμιλῶν στή Λάρισα ἐλυπήθη τάχα ὅτι στό ἀκροατήριό του δέν εὑρίσκοντο «πλευρικοί». Ἔτσι μας ἔδωσε τήν εὐκαιρία νά τοὺς καλέσωμεν εἰς δημόσιο διάλογο στόν ὅποιον φυσικά δέν ἐτόλμησαν νά προσέλθουν. Σχετικῶς διαβάζομεν, στά «Πολιτικά θέματα» (13 Αὐγ. 1975).

«Κ4Α καλεί ΚΚΕ
σέ ιδεολογική
μονομαχία
στή Θεσσαλονίκη
Καλοῦν σέ δημόσιο διάλογο
μέ 20 ἐρωτήσεις
καί ἀνάλογες ἀπαντήσεις.

*Κύριε Δρακόπουλε, ρίψατε τό γάντι! Δεχθήκα-
με τήν πρόσκληση. Σας αναμένουμε!*

*Ἔτσι καταλήγει ανακοίνωση τοῦ Κ4Α (τοῦ
Κόμματος 4ης Αὐγούστου) τοῦ γραφείου τύπου
Θεσσαλονίκης. Στήν ἴδια ανακοίνωση τονίζεται:*

*- "Ὅτι τό Κ4Α κάλεσε κατ' ἐπανάληψιν τοὺς
ιδεολογικούς του ἀντιπάλους σέ δημόσιο διάλογο.*

*- "Ὅτι ὅμως ἀρνήθηκαν γνωρίζοντας ὅτι δέν
θά μπορούσαν νά κρύψουν τήν ιδεολογική τους
ἀνυπαρξία ἢ πλάνη.*

*- Ὅκ. Δρακόπουλος ἐξέφρασε τή λύπη του
διότι μεταξύ τῶν ἀκροατῶν του στή Λάρισσα δέν
υπήρχαν «πλευρικοί».*

*- Κατόπιν αὐτοῦ «οὗτος δύναται νά καθορίση
τόν τόπο, χρόνο, θέμα καί τόν ἀριθμό τῶν παρευ-
ρισκομένων κομμουνιστῶν οἱ ὅποιοι θά συζητή-
σουν μέ τόν εκπρόσωπο τοῦ Κ4Α, ὁ ὅποιος θά*

ἀπευθύνη 20 ερωτήσεις και θά ἀπαντήση σέ ἰσάριθμες ἐρωτήσεις».

Παρά τήν πρόκλησί μας οἱ κουκουέδες ἀπέφυγαν κάθε διάλογο. Προτιμοῦν νά τά συζητοῦν μεταξύ τους. Ἡ πρόκλησί μας πάντως ἐδημοσιεύθη εἰς πολλές ἐφημερίδας π.χ. «Ἐπογευματινή» (6 Αὐγ. 1975) καί ἀπέδειξε ὅτι εἶναι βέβαιο πῶς δέν ἀρνούμεθα τόν ἐλεύθερο διάλογο.

Οἱ ἀντίπαλοί μας πολεμοῦν τās ιδέας μας, διά τῆς μεθόδου τῆς ἀποσιωπήσεώς τους. Δέν ἀντιτάσσουν στήν πίστι μας τās οποίαις ἀπόψεις τους, ἀλλά ἐπιδιώκουν νά μή ἐνημερώνεται ὁ λαός δι' ὅσα ἐμεῖς πιστεύομεν καί διακηρύσσομεν.

Ἰδιαίτερώς τούς ἐνοχλεῖ, ὅτι ἐδίδασκα εἰς Σχολάς Ἀξιωματικῶν. Αυτό τό ὄνόμαζαν «πλῆσιν ἐγκεφάλου», «συστηματική δηλητηρίαση» κ.τ.λ. Μέ ἄλλα λόγια δέν ἔλεγαν, ὅτι ἐχω ἀδικο ἐδῶ ἢ ἐκεῖ, ἀλλά ὅτι δέν πρέπει νά ἀκούγονται αἱ πολιτικά μας ιδέαι. Ἐχομε λοιπόν τυπικό παράδειγμα σκοταδισμοῦ. Οἱ «προοδευτικοί» δημοκράται ἀπήτουν μάλιστα νά «ἀποτοξινωθοῦν» οἱ Ἀξιωματικοί καί ἐζήτουν τήν λῆψι «ἀποτελεσματικῶν μέτρων» (ἄρά γε ποίων;) ἐναντίον τῶν δσων ἐμαθαν ἀπό ἐμέ, π.χ. Ἡ «Ἀθηναϊκή» (3 Μαρτ. 1975) ἔγραφε:

«Συστηματική δηλητηρίαση

Από τό πρόγραμμα τής ιδεολογικῆς διαπαιδαγωγήσεως πού γινόταν στή Σχολή τών Ευελπίδων πληροφορούμαστε ὅτι κύριος «παιδαγωγός» –μαζί μέ άλλους τοῦ ἴδιου φυράματος- ἦταν ὁ κ. Κ. Πλεύρης, ὁ κορυφαῖος ἠγέτης ὄλων τών νεοφασιστικῶν κινήματων πού δροῦν στήν Ἑλλάδα καί ὁ συστηματικός σύνδεσμός τους μέ τά ἀνάλογα κινήματα ἄλλων χωρῶν. Εἶναι πρὸς τιμὴν τοῦ κ. Πλεύρη ὅτι ποτέ δέν ἀπέκρυψε τοὺς ιδεολογικοὺς προσανατολισμούς του. Ὅταν τέτοιοι παιδαγωγοὶ ἀναλαμβάναν τὴν διάπλαση τῶν ἀγαθῶν ἀλλὰ ἀπληροφόρητων παιδιῶν πού προορίζονται νά γίνουν ἀξιωματικοὶ τῶν Ἑλληνικῶν ἐνόπλων δυνάμεων, δέν πρέπει νά ἐκπλησσομεθα γιὰ ὅσα συνέβησαν -καί ὄχι μόνο τὴν περασμένη Δευτέρα- στήν Σχολή Ευελπίδων. Πρέπει, λοιπόν νά ληφθοῦν ἀμέσως ἀποτελεσματικὰ μέτρα γιὰ τὴν ἀποιοξίνωση τῶν παιδιῶν αὐτῶν καί γιὰ πληροφόρησή τους γιὰ τὴν ὀρθή θέση τους μέσα στό ἐθνικὸ σύνολο».

Καί ὁ «Ριζοσπάστης» (2 Μαρτίου 1975) ἐβεβαίωνε ὅτι «Πλύση ἐγκεφάλου ἔκανε κάθε μέρα ἢ χούντα στοὺς Εὐέλπιδες» διότι ἐδίδασκε στή σχολή τους ὁ «Ὁ Κώ-

στας Πλεύρης, αρχηγός τῆς 4ης Αὐγούστου κ.τ.λ, κ.τ.λ.». Τό ὥραϊο εἶναι καί μπορεί αὐτό νά ἐπαληθευθῆ εὐκόλως ὅτι ἐγώ ὄχι μόνον δέν ἐδίδασκα ποτέ μου στή Σχολή Ευελπίδων, ἀλλά οὔτε τήν ἔχω ἐπισκεφθῆ. Βεβαιώνω ὅτι οὔτε μία φορά ἔχω περάσει τό κατώφλι τῆς Σχολῆς. Μολταυτα οἱ ἀρχιφεῦται μαρξισταί μέ διώρισαν καθηγητή στή Σχολή Ευελπίδων.

Ἐπιβεβαιώνω ὅτι παρέδιδα μαθήματα εἰς ἄλλας στρατιωτικές σχολάς. Ἐπίσης ἐπίσης ὅταν ἐφυγα ἐξακολουθοῦν νά μελετοῦν οἱ σπουδασταί, ἀπό τά δικά μου βιβλία πράγμα πού δέν ἠδύνατο νά ἀνεχθοῦν οἱ δημοκράται μας. Ἐτσι ἐξεσπάθωσαν κατά τῶν βιβλίων. Τά «Πολιτικά θέματα» (17 Μαΐου 1975) ρωτοῦν τότε τοῦς ὑπουργούς Ἐθνικῆς Ἀμύνης καί Δημοσίας Τάξεως:

«Τό γνωρίζουν οἱ κ. Αβέρωφ καί Γκίκας;

Εἶναι δυνατόν ἐννέα μήνες μετά τήν δημοκρατική ἀλλαγῆστί Σχολή Γενικῆς Μορφώσεως, πού φοιτοῦν ἀνώτεροι ἀξιωματικοί τῶν τριῶν ὀπλῶν καί στίς Σχολές Αστυνομίας καί Χωροφυλακῆς νά διδάσκωνται τά μαθήματα τῆς Προπαγάνδας καί τῆς Πολιτικῆς Κοινωνιολογίας ἀπό κείμενα τοῦ συγγραφέως Κ.Π. πού ἐξεδόθησαν μερίμνη τῶν ἐν λόγω Σχολῶν μέ τόν τίτλο «Πολιτικά Μελέται»;

*ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ τών ἀναγνωστῶν
μας καί εἰς γνώσιν τών κ.κ. Ἀβέρωφ καί Γκίκα
σημειοῦμεν ὅτι ὁ ὑπό τὰ ἀρχικά Κ.Π. συγγραφεὺς
εἶναι ὁ Κώστας Πλεύρης ἀρχηγός τῆς νεοφασι-
στικής ὁργανώσεως τῆς «4ης Αὐγούστου». Ὁπα-
δός καί κήρυκας τοῦ ὀλοκληρωτισμοῦ Κ.Π. διε-
τήρησε σχέσεις μέ τούς Ἰταλούς νεοφασίστες ἐπί
δικτατορίας καί ἦταν διευθυντής (καί κουμπάρος)
τοῦ Λαδᾶ. Εκείθεν προωθήθηκε σέ μιά σειρά θέ-
σεων (Σύμβουλος στό Ἀρχηγεῖο Ἐνόπλων Δυ-
νάμεων καί στούς Ἀλκίμους, Καθηγητής στήν
Σχολή Γενικῆς Μορφώσεως κ.λ.π.).».*

Μέσα σέ τέτοιο κλίμα τό **K4A** εδέχθη θανατηφόρο
πλῆγμα.

Δέν θέλω νά ἀναφέρω ονόματα, ὅταν δέν εἶναι ἀνα-
γκαῖον, ἐπειδή θέλω δπως ἀρχικῶς ἐδήλωσα νά ἀναφέ-
ρωμαι εἰς γεγονότα. Δύο δημοσιογράφοι ἐπαγίδευσαν
καί συνέλαβαν μέ δπλα δύο νέους. Ὁ εἷς ἐξ αὐτῶν
έγραψε, εἰς ἓνα φυλλάδιον πού ἐκυκλοφόρησε, ὅτι τόν
κατέδωσα ἐγώ. Ὑπεχρεώθην νά τόν μηνύσω καί κατε-
δικάσθην διά συκοφαντικήν δυσφήμησίν μου. Ὁ νέος
αὐτός μαζί μέ κάποιον ἄλλον «ἐπῆρε» ἀπό τὰ γραφεῖα
μας ἓναν πολύγραφον. Ἀπεφασίσαμεν νά καταγγείλω-
μεν τήν κλοπήν, διότι βασίμως ὑπεθέταμεν, ὅτι ἐάν ὁ πο-

λύγραφος άνευρίσκετο εἰς χῶρον, ὅπου ὑπῆρχαν ὅπλα θά άνεπλέκετο τό Κ4Α, διότι τότε οἱ πολύγραφοι ἐδηλοῦντο καί κατεγράφετο ὁ ἰδιοκότης των. Δυστυχῶς συνέβη ἔτσι. Εὐρέθησαν κατόπιν καταγγελίας ἐπαναλαμβάνων δύο δημοσιογράφων, εἰς μίαν οἰκίαν ὅπλα καί ἀνάμεσα των ὁ πολύγραφός μας. Παρά τήν καταγγελίαν μου ἤρχισε σκοπίμως ἀνάκρισις εἰς βάρος μας.

Τήν ἀνάκρισιν ἀναλαμβάνει ὁ πρωτοδίκης Γυφτάκης, ὁ ὅποιος, ὅπως ἀπεδείχθη, ἀδικεῖ ὅλους ἐμᾶς τοῦ Κ4Α. Ἐνεργεῖ παρανόμως, διότι μᾶς κατεπίεξε. Ἐνεργεῖ ἀντιδικονομικῶς, διότι δέν ἐσεβάσθη τά δικαιώματά μας. Δέν εἶμαι εἰς θέσιν νά γνωρίζω, ἐάν μᾶς ἐφέρθη, ὅπως μᾶς ἐφέρθη, ἐπειδή ἦτο ἀνίκανος νά ἐντοπίση τήν ἀλήθειαν ἢ δι' ἄλλους λόγους.

Τό ὅτι ἐνήργει τοῦλάχιστον παραδόξως δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία. Τί εἶδους ἀνακριτής εἶναι αὐτός, ὁ ὅποιος συζητεῖ μαζί μου, μέ τόν ἀνακρινόμενον δηλαδή, ἐνώπιον τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Ὑπηρεσίας Ἐθνικῆς Ἀσφαλείας (ΥΠΕΑ) Στρατηγῶ Καρδαῖ. Μάλιστα μοῦ λέγει: «Δέν πιστεύω νά ἔχετε παράπονο ἀπό μένα;» καί τήν ἐπομένην μοῦ ἀπαγγέλλει κατηγορίαν δι' ἠθικὴν αὐτουργίαν εἰς ἐκρήξεις βομβῶν.

Δίχως τό παραμικρόν στοιχεῖον, δίχως κάποιος νά μέ κατηγορήσῃ μέ στοιχεῖα ὁ Γυφτάκης μοῦ ἀπήγγειλε τήν ἀνωτέρω κατηγορίαν. Καί καλῶς δι' ἐμέ. Ἐνα-

ντίον τοῦ δικηγόρου Καναβοῦ, διατί; Ἐναντίον τοῦ ἀρχιτέκτονος Κόμπη, διατί; Ἐναντίον τοῦ οἰκονομολόγου Χαρλαύτη, διατί; Προφανώς, διότι τό δημοκρατικό καθεστώς ἤθελε νά κτυπήσῃ τό Κ4Α καί ἐχρησιμοποίει τόν Γυφτάκη. Φυσικά δέν εἶχαμε ἀνάμειξι εἰς ὑποθέσεις Βομβών καί δι' αὐτό ἠθωώθημεν στό Δικαστήριον, ἀλλ' ἐξ αιτίας του Γυφτάκη ἐταλαιπωρήθημεν, ὅπως θά περιγράψω στήν συνέχειαν.

Τό ἀστεῖον εἶναι, ὅτι ὁ Γυφτάκης ἐπεκαλεῖτο εἰς βάρους μας τήν μαρτυρίαν ενός ψυχασθενοῦς, τόν ὅποιον μου ἐνεφάνιζε ὡς ἀξιόπιστον μάρτυρα, μέχρις ὅτου ὁ ἀξιόπιστος μάρτυς συνελήφθη ὑπό τῆς Ἀστυνομίας, διότι ἔρριξε βόμβα στόν ἴδιον τόν Γυφτάκη. Ποτέ δέν συνήντησα ἀνακριτὴν νά ἐχῇ πέσει τόσον πολύ ἐξω.

Ὁ Γυφτάκης ὑπῆρξε ἐχθρικός ἀπέναντί μου. Ἄγνοῶ διατί. Κάποτε πάντως θά τό μάθω. "Ὅσα χρόνια καί νά περάσουν. Τόν Ὀκτώβριον τοῦ 2000 διεσταυρώθημεν στήν σκάλα τοῦ Ἐφετείου Ἀθηνῶν. Μέ ἐχαιρέτησε καί μέ συνεχάρει διά τās τηλεοπτικές ἐκπομπάς μου. Τόν διέκοψα: *«Δέν λησμονώ τήν ἀδικία πού μου ἐκάνατε. Δέν τήν ξεχνῶ καί θά σας ἐκδικηθῶ»*. Ἐκοκκίνησε. *«Νά μέ ἐκδικηθήτε»*. *«Θά περιμένω νά φύγετε ἀπό δικαστής καί θά τά πούμε»*.

Τό ὅτι κατεδίωξε τό Κ4Α, μία πολιτική κίνησι καθόλα νόμιμον, μᾶς ἐσυρε στά δικαστήρια, μᾶς πηγαινοέ-

φερε στο ανακριτικό γραφείο, Ξψαχνε τά γραφεΐα του Κ4Α, μάς κατηγόρει άδίκως εΐναι πράγματα, πού δέν θά λησμονηθοϋν ποτέ. Τούλάχιστον από έμέ. "Όταν μου δοθῆ ή εύκαιρία θά πάρω τάς έξηγήσεις, πού χρειάζομαι, δσα χρόνια καί νά περάσουν.

Άπό τήν έρευνα, πού ό Γυφτάκης έκανε στά γραφεία μας, δίχως νά μάς είδοποιήση, δπως άπαιτεί ό νόμος, διά νά παριστάμεθα δέν εύρέθη κάτι. Άπολύτως τίποτε. Παρ' όλα αυτά οί δημοσιογράφοι έδημοσίευσαν έναν οχτετό ψευδολογιών. Έπιλέγω άρθρον του Σπ. Καρατζαφέρη στην «Έλευθεροτυπία» (14-2-1977):

«Έφοδος δύο ανακριτών στα γραφεΐα της

ΡΕΠΟΡΤΑΖ: ΣΠΥΡΟΥ ΚΑΡΑΤΖΑΦΕΡΗ

Συμμορία χαρακτηρίζεται σήμερα από τον εισαγγελέα ή φασιστική οργάνωση 4η Αύγουστου, ενώ ή προχθεσινή αιφνιδιαστική έρευνα στα γραφεΐα της (όδός Ζαΐμη), από τους ανακριτές κ.κ. Γυφτάκη καί Λιανέρη, απέδωσε πλούσια στοιχεία για την παράνομη δράση της, ή όποία ήταν "άγνωστη" επί 2½ χρόνια στή Γεν. Ασφάλεια.

Η προχθεσινή έρευνα απεκάλυψε όπι:

Η "4η Αύγουστου" αριθμεΐ χίλια μέλη πού είναι οργανωμένα σε τρομοκρατικές ομάδες.

Υπῆρχαν ομάδες κρούσεως μέ οργανωμένο σχέδιο δράσης σίς τελευταῖες φοιτητικές ἐκλογές.

ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΕΙΣ

Ἡ "4η Αὐγούστου" ἔχει διασυνδέσεις μέ τις υπόλοιπες φασιστικές οργανώσεις καί συνεργάζεται μέ ἀπότακτους καί ἀπόστρατους ἀξιωματικούς τοῦ Στρατοῦ καί τῆς Ἀστυνομίας.

Υπάρχουν—βρίσκονται ἤδη στά χέρια τῶν Αρχών- φωτογραφίες δλων τῶν μελῶν της, οἱ ὅποῖες θά τεθοῦν ὑπόψη τῶν δημοσιογράφων-θυμάτων, γιά νά αναγνωρίσουν τούς δράστες. Παράλληλα βρέθηκαν καί προκηρύξεις μέ ἐμπρηστικό περιεχόμενο.

Ἔτσι μετά τήν αἰφνιδιαστική ἐρευνα στά χέρια τῶν δύο ἀνακριτῶν βρίσκονται μητρώα, ἀπόρρητα βιβλία, φωτογραφίες, ἐγγραφα καί ἄλλα, τά ὅποια, ὅμως, γιά νά μελετηθοῦν καί νά ἀξιοποιηθοῦν θά ἀπαιτήσουν, χρόνο, τοῦλάχιστον, μιας εβδομάδας.

Ἀσκεῖται σήμερα ποινική δίωξη ἀπό τόν κ. Δωρῆ γιά ἐκρήξεις, σύσταση συμμορίας καί παράβαση τοῦ Ν. 495/76 "περί ὀπλοφορίας" ἐναντίον τῆς φασιστικῆς οργανώσεως 4η Αὐγούστου καί εἰδικότερα.

Ἡ ἐρευνα στά γραφεῖα τῆς φασιστικῆς ὁργάνωσης 4η Αὐγούστου ἐγινε στή 1 τό μεσημέρι

του Σαββάτου από τους ανακριτές κ.κ. Γυφτάκη και Λιανέρη οι οποίοι συνοδεύονταν από δύο αστυφύλακες των δικαστηρίων.

Τά γραφεία ήσαν κλειστά και οι ανακριτές τά άνοιξαν χρησιμοποιώντας κλειδαρά.

Η κατάσταση στά γραφεία έδινε τήν έντύπωση όπi είχε προηγηθεί μιά ζαφνική μεταφορά.

Παρ'όλα αυτά σίς 2½ ωρες πού κράτησε ή έρευνα οί ανακριτές κατόρθωσαν νά βροϋν τά παραπάνω στοιχεΐα και όρισμένα άλλα πού δέν έχουν μελετηθεί άκόμη.

Σέ σχετική έρώτηση, δικαστική πηγή δήλωσε, όπi "ή έρευνα για τήν δράση των φασιστικών οργανώσεων βρίσκεται σέ καλό δρόμο και θά έπεκταθει».

Άποτελεΐ άθλιότητα τό γεγονός, όπi ό Σπύρος Καρατσαφέρης έτροφοδοτεί τό αναγνωστικόν του κοινό μέ ψευδολογία. Υπάρχουν βεβαιώνει και εύρίσκονται εις χείρας των άρχών φωτογραφίαι δλων των μελών του Κ4Α. Ψεϋδος. Συμμορία χαρακτηρίζεται σήμερα, από τον Εισαγγελέα ή φασιστική όργάνωσις «4η Αυγούστου». Ψεϋδος. Η έρευνα απέδωσε πλούσια στοιχεία, διά τήν παράνομον δράσιν της. Ψεϋδος. Η «4η Αυγούστου» άριθμεΐ χίλια μέλη, πού είναι ώργανωμένα εις

τρομοκρατικές ομάδας. Ψεύδος. Οί ανακριταί κατέσχεσαν άπόρρητα βιβλία. Ψεύδος. Άσκειται σήμερα ποινική δίωξις εναντίον τής φασιστικής οργανώσεως «4η Αύγουστου». Ψεύδος. Κατεσχέθησαν τά μητρώα τοῦ κόμματος. Ψεύδος. "Εβαλε καί τόν άπαραίτητον μαϊντανό, ὅτι συνεργαζόμεθα μέ άποτάκτους καί άποστράτους Άξιωματικούς τής Άστυνομίας καί τοῦ Στρατοῦ. Τό ὡραϊόν εἶναι, ὅτι έβεβαίωσε, ὅτι τά μέλη τοῦ Κ4Α εἶναι ακριβῶς 1.000 καί αἱ άρχαί κατέσχεσαν φωτογραφίας δλων τών μελών! Πάντως ή «Έλευθεροτυπία» (7-10-1976) ὑπελόγιζε προηγουμένως τά μέλη μας εἰς 3.000.

Τό μόνον ἀληθές στό άρθρον τοῦ Σπ. Καρατζαφέρη εἶναι ὅτι έγινε έρευνα στά γραφεῖα τοῦ Κ4Α καί οἱ έρευνησαντες οὔδέν ευρον, διότι δέν ὑπῆρχε κάτι ἐπιλήψιμον εἰς βάρος μας. «Τά πλούσια στοιχεία» πού ἀναφέρει στό άρθρον του ήσαν τόσον σπουδαῖα, ὡστε μετά τήν ἀθώωσίν μας καί τήν άπόφασιν τοῦ Δικαστηρίου νά μάς ἐπιστραφῆ ὅτιδήποτε κατεσχέθη, άπό τά γραφεῖα μας, οὔτε ἐπήγαμε νά πάρωμεν τά «πλούσια στοιχεία» πού ὑπῆρξαν στήν φαντασίαν τοῦ Σπ. Καρατζαφέρη.

Έννοεῖται ὅτι, δταν δλα τά παραπάνω έκ τής πραγματικότητος καί τής δικαστικής αποφάσεως, πού μάς έδικαίωσε άπεδείχθησαν συκοφαντικά ὁ Σπύρος Καρατζαφέρης δέν επανώρθωσε. Τό ήθος τής δημοκρατικής δημοσιογραφίας.

Ἐν τῷ μεταξύ οἱ ψευδολόγοι τῆς ἐφημερίδος «Νέα» (18-2-1977) ἔγραφαν: «*Αὐτὴ τῆ στιγμή νέα στοιχεία γιά τή δράση τῶν Τεταρτοαυγουστιανῶν καί συμπληρωματικοί κατάλογοι τῶν μελῶν τῆς νεοφασιστικῆς ὀργανώσεως βρίσκονται στή διάθεση τῆς ἀνακρίσεως*». Ὑπῆρξαν λοιπόν καί «*συμπληρωματικοί κατάλογοι μελῶν μας*». Μά δέν ντρέπονται ἐκεῖνοι οἱ ψεῦται δημοσιογράφοι, πού εἶναι δύο φορές ψεῦται. Πρῶτον διότι ψεύδονται εἰς βάρος μου καί δεύτερον διότι ψεύδονται εἰς Βάρος τῶν ἀναγνωστῶν τους, πού ἐπί πλέον τούς παραπληροφοροῦν.

Ἐν τούτοις οἱ ἀδίστακτοι κονδυλοφόροι συνεχίζουν ἀκάθεκτοι. Παρακάτω γράφουν:

«Στά χέρια τοῦ 1ου τακτικοῦ ἀνακριτῆ βρίσκονται νέα στοιχεῖα μέσα ἀπό τά "σπλάχνα" τῶν Τεταρτοαυγουστιανῶν.

Τά στοιχεῖα, μαζί μέ λίστες καί πληροφορίες γιά τά μέλη τῆς ὀργανώσεως παρέδωσε στόν ἀνακριτῆ στέλεχος τῆς "4ης Αὐγούστου" προκειμένου ν' ἀποδείξει ἔμπρακτα ὅτι δέν ἔχει σχέση με ἐξτρεμιστική δραστηριότητα καί οὔτε συμμερίζεται μιά τέτοια "ἐκτροπή"» (ἔνθ' ἄνωτ.).

Στοιχεία, «λίσται» κατάλογοι κ.τ.λ. "Όλα παραμύθια.
Ή αποθέωσις της έλευθεροτυπίας!

Ή πρόθεσις τών δημοκρατών νά εμπλέξουν τήν ήγε-
σίαν τού Κ4Α εις παρανόμους ένεργείας, ώστε νά δια-
λύσουν τό κόμμα έφάνη καθαρώς. Δέν ήδύναντο νά μάς
άντιμετωπίσουν ιδεολογικῶς, μέ πολιτικήν άντιπαράθε-
σιν καί ήκολούθησαν τήν άτιμον οδόν τής ποινικοποιή-
σεως του άγῶνος μας, μέ συκοφαντίας. Πρός άποφυγήν
τών σχεδίων έχρειάζετο ένας ελιγμός. Παρητήθην από
Ήρχηγός του Κ4Α, ώστε αν καταδικασθώ νά μή υπάρ-
ξουν έπιπτώσεις στό κόμμα. Μία νέα Διοικούσα Ήπιτρο-
πή ανέλαβε στήν Θεσσαλονίκη, μέ Ήρχηγό τόν Δημή-
τηρ Καψάλα, άμετακινήτου ιδεολογικής πίστεως καί
άκάματον άγωνιστή, μέ πολιτικήν εϋφυΐαν. Αί έφημερί-
δες άνέφεραν τό νέον π.χ. ή «Ήλευθεροτυπία» (14-3-
1977) εις δημοσίευμά της μέ τίτλον: «Στή Θεσσαλονίκη
τώρα ή έδρα τής «4ης Αϋγούστου» γράφει:

*«Ήδρα τής φασιστικής οργάνωσης "Κόμμα τής
4ης Αϋγούστου" μεταφέρθηκε στή Θεσσαλονίκη
καί τό "άρχηγεϊο" της έγκαταστάθηκε στήν οδό
Α. Ήντωνιάδη 1.*

*Δύο από τά τρία μέλη τής Διοικούσης Ήπι-
τροπής πού ανέλαβε μετά τήν άποχώρηση του
Κ. Πλεύρη είναι έγκατεστημένα στήν Θεσσαλο-*

*νίκη και αρχισαν πρόσφατα νά αναπτύσσουν
έντονη δραστηριότητα».*

Μανία μέ τήν «φασιστική οργάνωση» πού έχουν οι
δημοκράται!

Ἐκεῖνας τάς ἡμέρας τών συνεχών διωγμών ἀπεκτή-
σαμε πικράν πείραν. Ἐνοιώθαμε τήν καταπίεσι, πού υφι-
στάμεθα, ἀπό τούς ἐξουσιαστές τῆς δημοκρατίας, οἱ ὀ-
ποιοι ταυτοχρόνως ὠμίλουν περί ἐλευθερίας καί δικαιο-
μάτων. Οἱ ὑποκριταί. Ὁ Γυφτάκης μέ στριγγλιά φωνή
ἐπληφώνει: «*νᾶρθη ὁ κ. Πλεύρης τώρα ἀμέσως τόν θέ-
λω*». Κατέφθανε τό «100» μέ κλήσεις. Ἀπό τήν Ἄσφα-
λεια ἀδιακόπως μέ παρηκολούθουν διάφορα γκρί Fiat
καί τά πρωῶνά μάς ἐπεσκέπτοντο δύο Ἄστυνομικοί μ’
έναν δικαστικό, διά νά ἐρευνήσουν τήν οἰκίαν μου.

Αὐταί αἱ ἐνέργειαι τήν πρώτην καί δευτέραν φοράν
ἦσαν ἐνοχλητικά. Τήν δεκάτην τάς ἐσυνηθίσαμεν. Ὁ
Γυφτάκης μου ἐζήτησε -προσέξατε τί μου ἐζήτησε ὁ
ἄνθρωπος- νά τοῦ παραδώσω, ἀurio κιόλας, τό Βιβλίον
ἐγγραφῆς μελών τοῦ Κ4Α. Ὅποιος ἐμπειρος πολιτικός
διαβάζει αὐτάς τάς γραμμάς θά γελάσῃ. Τί εἴμεθα ἐμεῖς;
σωματεῖο; σύλλογος; διά νά ἔχωμεν βιβλίον ἐγγραφῆς
μελών; Κι’ ἄν εἶχαμε ἐγώ θά τό παρέδιδά σιόν Γυφτά-
κη; Ἄστειότητες. Ὁ Χαρλαύτης ἔφερε ένα σχολικό τε-
τράδιο καί μέσα ἐγράψαμε πέντε ἔξι ἄσχετα ονόματα.

Τὴν ἐπομένη τὸ ἔδωσα στὸν ἀνακριτὴ. Ὁ Γυφτάκης μόλις τὸ εἶδε ἐγίνε ἐξω φρενῶν. Ἄντελήφθη, ὅτι τὸν ἐκορόιδεα. Μου ὕψωσε τὴν φωνήν. Τοῦ τὴν κατέβασα.

Οἱ ἄνδρες τῆς Ἀσφαλείας, οἱ ὅποιοι μὲ παρηκολούθουν ἦσαν εὐγενέστατοι. "Ἄλλως τε οἱ περισσότεροι ἐξ αὐτῶν μὲ εἶχαν καθηγητὴν στὴν Σχολὴν των. Οὔτε καν μὲ παρηκολούθουν. Τούς ἔλεγα, πού θά πάω διὰ νά συμπληρώσουν τὸ δελτίο ἀναφορᾶς των κι' ὅταν διενυκτέρευαν, πρὸ τῆς οἰκίας μου τοὺς ἔστελλα «πίτσες» διὰ νά δειπνήσουν. Τὰ ἴδια συνέβαιναν καί μὲ τοὺς δικαστικούς καί Ἀστυνομικούς, πού επανειλημμένως ἤρχοντο νά ἐρευνήσουν τὴν οἰκίαν μου. Ἐφαίνοντο δυσαρεστημένοι δι' ἐκεῖνο, πού τοὺς διέταζαν νά πράξουν. Δέν ἔψαχναν. Μοῦ ἐδίδαν νά ὑπογράψω τὴν ἔκθεσιν ἐρεῦνης, χωρὶς νά κοιτάξουν κάτι. Μόνον μίαν φορὰν ἓνας Ἀστυνομικὸς ἐτράβηξε κάποιον συρτάρι καί εἶδε τὸ πιστόλι μου. "Ἐκλείσε τὸ συρτάρι, δίχως νά μιλήσῃ. "Ὅταν ἐφευγε τοῦ ἐδειξα τὴν ἄδειαν ὀπλοφορίας, διὰ νά ἔχη ἡσυχον τὴν συνείδησίν του.

Ἔτσι παρήρχετο ὁ χρόνος τῆς ἀνακρίσεως, χωρὶς κάποιο ἀποτέλεσμα. Ὁ Γυφτάκης μὲ εἶχε καλέσει ὡς μάρτυρα καί αἱ καταθέσεις, πού μοῦ ἐπῆρε ἦσαν μαρτυρικαί. "Ὅλοι οἱ δικηγόροι μας ἐπίστευαν, ὅτι ἡ ὑπόθεσις θά λήξῃ, ἀφοῦ ἡ ἀνάκρισις δέν διεπίστωσε, ἔστω μίαν παρανομίαν. Ὅρθή ἡ σκέψις των, ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν, ὅτι

ἐλειτούργει δικαιοσύνη. Ἡ ἐξέλιξις ὑπῆρξε διαφορετική. Ἀπό τὰς εφημερίδας ἐπληροφορήθην, ὅτι ἀπὸ μάρτυς μεταβλήθην εἰς κατηγορούμενον. Τὸν ἐπεσκέφθην στὸ γραφεῖο του στὴν ὁδὸ Ἁγ. Κωνσταντίνου καὶ ἀντηλλάξαμεν φράσεις εἰς ἔντονον ὕφος, μὲ τὴν διαφορὰν, ὅτι ἐκεῖνος ὠμίλει ἀπὸ θέσεως ἰσχύος, διότι ἦτο ὁ ἀνακριτῆς καὶ ἐγὼ ὁ κατηγορούμενος. Αἱ ἐφημερίδες ἀνέγραψαν τὴν εἶδωσιν πρὶν μοῦ ἀνακοινωθῆ, ὅπως προβλέπει ὁ νόμος. Ἡ «Ἀπογευματινὴ» (15-4-1977) δημοσιεύει:

«Ο ΠΛΕΥΡΗΣ ΑΠΟ ΜΑΡΤΥΡΑΣ
ΕΓΙΝΕ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟΣ

Ἐνοχοποιητικὰ στοιχεῖα γιὰ ἠθικὴ αὐτουργία σέ ἐμπρησμούς καὶ ἐκρήξεις προέκυψαν σέ βάρους τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς "4ης Αὐγούστου" Κ. Πλεύρη, πού κατέθεσε προ ἡμερῶν σάν μάρτυρας, στὸν ἀνακριτῆ κ. Δημ. Γυφτάκη.

Ὁ Πλεύρης σύμφωνα μὲ ασφαεῖς πληροφορίες, ἄλλαξε δικονομικὴ ιδιότητα καὶ ἀπὸ μάρτυς μεταβλήθηκε σέ κατηγορούμενο. Ἦδη, ἔλαβε κλήση καὶ τὸ Σάββατο θά ἀπολογηθεῖ. Ἐνδέχεται, ὅμως, νά ζητήσῃ προθεσμίαν προκειμένου νά προετοιμάσῃ τὴν ὑπεράσπισή του, δεδομένου ὅτι ἡ κατηγορία πού ἀντιμετωπίζει εἶναι βαρύτατη καὶ μπορεῖ νά προφυλακισθεῖ».

"Όταν έλαβα αντίγραφον τῆς δικογραφίας διεπίστωσα ἐκεῖνο, πού ὄλοι ἐγνωρίζαμε: τήν πλήρη απουσία ἐνοχοποιητικῶν στοιχείων. Ἀλλά τί σημασία ἔχει αὐτό, διά τήν δημοκρατική δικαιοσύνη; Σκοπός τους ἦτο νά μέ προφυλακίσουν. Ὁ Γυφτάκης μού ἔδωσε προθεσμία, διά νά υποβάλω «ἀπολογητικόν ὑπόμνημα». Ἐπέλεξα ἐπιθετικήν τακτικήν. Ὑπέβαλα «ὑπόμνημα» δπου μέ ἐπιχειρηματολογία ἀπεδείκνυα τήν μεροληψία τῆς ἀνακρίσεως εἰς βάρος μου καί τήν ἀδιαφορίαν της, διά τούς πραγματικῶς παρανομοῦντας. Ὁ Γυφτάκης τό ἐδιάβασε καί δέν ἐτόλμησε νά μέ προφυλακίση, διά τώρα τοῦλάχιστον.

Στήν «Ἀκρόπολιν» (20-4-1977) διαβάζομεν:

ΕΠΙΘΕΤΙΚΗ ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ Κ. ΠΛΕΥΡΗ

Ἐλεύθερος ἀφέθηκε χθές μετά τήν ἀπολογία του στόν ανακριτή κ. Δ. Γυφτάκη ὁ ἀρχηγός τῆς «4ης Αὐγούστου» Κ. Πλεύρης πού κατηγορεῖται ὡς ἠθικός αὐτουργός σέ ἐκρήξεις βομβῶν. Συγκεκριμένα ὁ Κ. Πλεύρης ἀπελογήθη μέ ὑπόμνημα στό ὁποῖο:

Ἐπιτίθεται μέ δριμύτητα κατά τῶν κομμουνιστῶν στίς «συκοφαντίες τῶν ὁποίων ἀποδίδει τήν δίωξί του».

Ἐπιτίθεται κατά ὠρισμένων ἐφημερίδων πού

κατά καιρούς «καταφέρθηκαν έναντίον αὐτοῦ καί τοῦ κόμματός του».

Διαμαρτύρεται γιά τήν «δίωξι τῶν ἐθνικοφρόνων καί τήν ἀνοχή πού ἐπιδεικνύεται στήν δράσι τῶν κομμουνιστῶν καί τῶν ἀριστεριστῶν».

Ἵποστηρίζει ὅτι «οὐδεμία σχέση εἶχε μέ τούς Ἄρ. Καλέντζη καί Ἀν. Κακαβά πού τοποθέτησαν τίς βόμβες».

Προτείνει ὡς μάρτυρες ὑπερασπίσεώς του τόν ὑποστράτηγο ἐ.ά. Ἀρ. Ἀντωνακέα καί τόν καθηγητή Δ. Κατσιλάμπρο.

Ἡ ἀπολογία μου ἐκινήθη γύρω ἀπό ένα ὑπόμνημα, πού ἀπό τήν 18-2-1977 εἶχα δώσει στόν Γυφτάκη καί δέν ἤξερε τί νά τό κάνη, πώς νά μού ἀπαντήσῃ, πώς νά ἐνεργήσῃ κι' ἀπλῶς τό ἔβαλε στήν ἀκρη. Ἐκεῖνο τό κείμενό μου εἶναι τό ἀκόλουθον:

Ἐνώπιον τοῦ ἀνακριτοῦ τοῦ Ιου τμήματος κ. Δημητρίου
Γυφτάκη

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Κων/νου Πλεύρη, περί τῶν ὑπευθύνων
διά τάς τρομοκρατικές πράξεις

Κύριε ἀνακριτά,

Πρὶν εἰσέλθω εἰς τήν καταγγελίαντῶν κατ' ἐμέ δρα-

στων τρομοκρατικών ενεργειῶν θεωρῶ ἀναγκαῖον νά διαμαρτυρηθῶ, διότι ἐκλήθην νά καταθέσω, ὡς μάρτυς, ἐπί τῆς ὑποθέσεως Κακαουνάκη καί ἐν συνεχείᾳ ἐλέγχεται ἀνακριτικῶς ἐν νόμιμον κόμμα, τοῦ ὁποῖου διετέλεσα Ἄρχηγός. Διαμαρτύρομαι οὐχί διὰ τήν κατάθεσιν ἢ διὰ τόν ἐλεγχον ἀλλά διότι ἐξετάζετε ἐξονυχιστικῶς τάς κινήσεις μου, τά μέλη τοῦ κόμματος, ἐρευνᾶτε τά γραφεῖα, κατάσχετε ἔγγραφα κ.λ.π.βασισζόμενος εἰς τάς ψευδοκαταγγελίας ἑνός νεαροῦ, ὁ ὁποῖος δι' ἐπανειλημμένων ὑπουργικῶν ἀνακοινώσεων ἐχαρακτηρίσθη ὡς «μυθομανής».

Βεβαίως γνωρίζετε καλῶς ὅτι ἐφημερίδες τινές, χάριν δημοσιογραφικοῦ θορύβου, κυκλοφορίας καί ΚΥ-ΡΙΩΣ ἀντικυβερνητικῆς πολιτικῆς προέββαλαν κατά καιρούς τήν «δολοφονίαν» τοῦ Παναγούλη, τόν Δεονάρδον, τόν Νικολαΐδην καί συνεχίζουν τώρα μέ τό ἀνυπαρκτον παρακράτος, διὰ νά συνεχίσουν αὔριον μέ ἄλλο «σήριαλ», φρονῶ λοιπόν ὅτι ἐπρεπε νά μή ἐδίδοτο λαβή νά διασύρεται ἡ τιμή καί ἡ καθόλου κοινωνική ὑπόληψις τῶν προσώπων τά ὅποια καλεῖτε καί τά ὅποια μερίς τύπου παρουσιάζει ὡς «συμμορίτας». Εἰδικότερον, αἱ ἀνευ νομίμου προειδοποιήσεως ἐρευνᾶ εἰς γραφεῖα, ἢ αὐθιμερόν τηλεφωνική πρόσκλησις μαρτύρων, ἢ μή διάψευσις φανταστικῶν γεγονότων (π.χ. ονομαστική κατάστασις 1.000 φασιστῶν κ.λπ.) ἢ πληροφόρησις τοῦ

τύπου περί τῆς κλήσεως μαρτύρων πρὶν τὸ μάθουν οἱ μάρτυρες καὶ ἢ ἀνευ νομίμου αιτιολογίας σύνδεσις τῶν καλουμένων μὲ βόμβας ἐπιτρέπουν τὸν σχηματισμὸν ἐντυπώσεων αἱ ὁποῖαι ἀσφαλῶς δὲν θὰ σὰς ἦσαν ἐπιθυμηταί. Ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω μία ἀνακοίνωσις ὑμῶν θεωρεῖται ἐπιβεβλημένη, πρὸς προστασίαν τῶν ὑφ' ὑμῶν καλουμένων, οἱ ὅποιοι ΔΕΝ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΝΤΑΙ διὰ τὴν παραμικρὰν παρανομίαν καὶ τοὺς ὁποίους ὁ τύπος κατηγορεῖ ἀμέσως καὶ ἐμμέσως ἐπωφελοῦμενος τῆς ὑμετέρας σιωπῆς.

Χαίρομαι παρ' ὅλα αὐτά, διότι δεικνύετε τοσαύτη εὐαισθησία εἰς τὴν ἐξακρίβωσιν τῆς νομίμου δράσεως ἐνὸς κόμματος, τὸ ὅποιον κατὰ τὴν ὑπερδεκαετὴ ζωὴν του, οὐδέποτε ἀπασχόλησε τὴν δικαιοσύνην καὶ τὸ ὅποιον θὰ ἐξέλθῃ μὲ δικαστικὴν πιστοποίησιν σεβασμοῦ τῆς νομιμότητος. Τίθενται, ἐν πάσῃ περιπτώσει, τὰ ἀκόλουθα λογικώτατα ἐρωτήματα:

1) Καλεῖται ἡ ἡγεσία τοῦ Κόμματος 4 Αὐγούστου καὶ ἐξετάζεται ΜΗΠΩΣ παρανομοῦν τὰ μέλη τοῦ κόμματος, διατὶ δὲν ἐκλήθη καὶ ἡ ἡγεσία τοῦ ΠΑΣΟΚ, ὅταν βασικά στελέχη του συνελήφθησαν νὰ μεταφέρουν ὄπλισμόν;

2) Ἐξετάζεται τὸ καταστατικὸν τοῦ κόμματος 4 Αὐγούστου διὰ νὰ διαπιστωθῇ ΕΑΝ τηρῆται ἡ νομιμότης, ὅπερ καὶ διαπιστοῦται, διατὶ ὁμως δὲν ἐξετάζεται τὸ κα-

ταστατικόν τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος Ἑλλάδας (ΕΚΚΕ) τό ὅποιον ἠρνήθη νά υποβάλη δῆλωσιν, περί μήβιαίας ἐπιδιώξεως ἀνατροπῆς τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος, καίτοι τοῦτο ρητῶς ἀπαιεῖται ὑπό τοῦ νόμου;

3) Ἡ ἡγεσία τοῦ κόμματος 4 Αὐγούστου ἀνεκρίθη ΜΗΠΩΣ παρανομοῦν τά μέλη τοῦ κόμματος, βάσει οὐδεμίας καταγγελίας, διατί ὅμως ΔΕΝ καλεῖται ἡ ἡγεσία τοῦ ΚΚΕ ἐξ. διά τήν ὁποίαν ὁ καθηγητής Πανεπιστημίου κ. Νικ. Δεβλέτογλου κατήγγειλε δημοσίως καί ἐδημοσιεύθη εἰς τόν τύπον («Ἐστία» 8 Νοε. 1976) ὅτι διατηρεῖ «παράνομον μηχανισμόν»;

4) Ελέγχονται ἐγγραφα τοῦ κόμματος 4 Αὐγούστου ΜΗΠΩΣ ἔχουν παράνομον περιεχόμενον, διατί ὅμως δέν ἐλέγχονται αἱ ἀνακοινώσεις τῆς Κομμουνιστικῆς Νεολαίας Ἑλλάδας (ΚΝΕ) δπου καθυβρίζεται ὁ Στρατός καί καλοῦνται οἱ νέοι εἰς ἐπανάστασιν κατά τοῦ κρατοῦντος κοινωνικοῦ καί πολιτικοῦ καθεστώτος; («Ριζοσπάστης» 26 Φεβρ. 1976).

5) Ἐρευνῶνται τά γραφεῖα τοῦ κόμματος 4 Αὐγούστου ΜΗΠΩΣ εὔρεθοῦν ἐκρηκτικαί ὕλαι, βάσει τῶν ψευδοκαταγγελιῶν τοῦ «μυθομανοῦς», διατί ὅμως δέν ἐρευνῶνται τά γραφεῖα τῆς κομμουνιστικῆς οργανώσεως, πού ἐκυκλοφόρησε φυλλάδιον μέ ὁδηγίας πρός κατασκευήν βομβῶν;

Τά ἀνωτέρω καί πολλά ἄλλα ἐρωτήματα τίθενται ἀπό ἡμᾶς, οἱ ὁποῖοι οὐδέποτε ἀνεγράψαμεν εἰς τόν τοῖχον τοῦ Ἄρειου Πάγου (διακρίνεται ἀκόμη) «Ἄρειος Πάγος ἴσον μπορντέλλο», οὔτε εἰς τόν τοῖχον τοῦ Πανεπιστημίου «Δικαιοσύνη πουτάνα», οὔτε τέλος ἐχαρακτηρίσαμεν τήν δικαιοσύνην «διατεταγμένην» ὡς ἔγραψε ἡ γνωστή μερίς τοῦ τύπου, ὅταν οἱ δικασταί δέν ἐξέδωσαν ἀπόφασίν (θέμα Πόλε) σύμφωνον πρός τάς ἐπιθυμίας της. Μολαταῦτα οὐδέποτε οἱ ἀνακριταί ἐπελήφθησαν ἐκείνων τῶν ὑβριστῶν τῆς δικαιοσύνης καί ἀσχολοῦνται μέ ἡμᾶς, οἱ ὁποῖοι πιστεύομεν εἰς τήν δικαιοσύνην τῆς Πατρίδος μας καί μετά πικρίας τῆς λέγομεν, ὅτι ἀναζητούσα τρομοκρατίας εἰς τήν 4 Αὐγούστου ἐνώ ὑπάρχει ὁ αἰμοσταγῆς κομμουνισμός μάς φέρει εἰς τήν μνήμην τήν ρῆσιν «Ἄρκτου παρούσης ζητοῦμεν ἴχνη».

Ἄσχετως τῶν προεκτεθέντων τά ὅποια δυστυχῶς προβληματίζουν ἡμᾶς καί ἄλλους, ἐρχομαι εἰς τήν καταγγελίαν, τήν ὁποίαν ἐπιθυμῶ νά κάνω, ἐνώπιον ὑμῶν καί νά ζητήσω νά ληφθοῦν τοῦλάχιστον ΤΑ ΑΥΤΑ μέτρα, τά ὅποια ἐλήφθησαν καθ' ἡμῶν, καίτοι ΟΥΔΕΙΣ μάς κατήγγειλε. Ἐάν ὥστόσον ὑπάρχει καταγγελία καταμνηνόμεν ἀμέσως τόν καταγγείλαντα ὡς ψεύδορπον καί κοινόν συκοφάντην,

Ἄφοῦ ἡ ἀνάκρισις ἐπιδιώκει τήν ἀνέυρεσιν τρομοκρατῶν ἢ ἄλλως παρανόμων δρώντων προσώπων δέν

ἔχει παρά νά σιραφῆ κατά τών κομμουνιστών. Τά στοιχεῖα τά ὅποια θέτω ὑπό τήν κρίσιν τῆς ἀνακρίσεως καί τά ὅποια θεωρῶ ἀρκετά, διά νά κινήσουν τήν ποινικήν δίωξιν εἶναι τά ἀκόλουθα:

1) Δημοσίευμα τοῦ καθηγητοῦ κ. Νικ. Δεβλέτογλου («Ἑστία» 8 Νοε. 1976) ἐνθα ἀπεριφράστως καί κατηγορηματικῶς καταγγέλλεται ὅτι τό ΚΚΕ ἐξ. διαθέτει «παράνομον μηχανισμόν, ὁ ὁποῖος κ.λ.π. κ.λ.π. κ.λ.π.).

Νά κληθῆ λοιπόν ὁ ἀρχισυμμορίτης Καπετάν-Γιώτης (Φλωράκης) νά δώσῃ ἐξηγήσεις καί νά μινύσῃ τόν καθηγητήν Δεβλέτογλου, τόν ὁποῖον ἐπικαλοῦμαι ὡς μάρτυρα. Ἡμῆπως ἐπειδή ὁ καπετάν-Γιώτης ἐσφαξε μερικὰς χιλιάδας Ἑλλήνων (ἐφημ. Φεβ. 1949) εἶναι ὑπεράνω πάσης ὑποψίας;

2) Δημοσίευμα τοῦ καθηγητοῦ Δεβλέτογλου (ἐνθ. ἀνωτ.) ὅπου καταγγέλλεται ἡ ὑπό τοῦ ΚΚΕ ἐξ. συγκρότησις παράνομου κομμουνιστικῆς οργανώσεως εἰς τόν Στρατόν καί τά Σώματα Ἀσφαλείας (ΚΟΣΣΑ) «σκοπός τῆς ὁποίας εἶναι ἡ διάβρωσις κλπ. κλπ. κλπ.»

Περί τῆς ἐπιδιώξεως διαβρώσεως τών Σωμάτων Ἀσφαλείας δέν πρέπει νά εἶναι ἀσχετος καί αἱ πρόσφατοι ἐπιθέσεις κατά τῆς Ἀστυνομίας γνωστής ἐφημερίδος, ὅπου ἀρθρογραφεῖ ὁ πρόην ἀρχισυντάκτης τοῦ «Ριζοσπάστη».

3) Συνεδριακή ἀνακοίνωσις τῆς ΚΝΕ («Ριζοσπά-

στης» 26 Φεβρ. 1976) όπου καλοῦνται ἐπισημως, δημοσίως καὶ κυνικῶς οἱ νέοι νά μάθουν «τὴν ἐπαναστατικήν θεωρίαν» νά κινηθοῦν διὰ «ἐπαναστατικῶν διαδικασιῶν» καὶ νά ανατρέψουν τὴν δημοκρατίαν, διὰ νά ἐγκαθιδρύσουν τὴν «δικτατορίαν τοῦ προλεταριάτου» ἢ ὁποία κατὰ Λένιν εἶναι «κυβέρνησι ἀπολύτως ἀδέσμευτη ἀπὸ νόμους καὶ στηριζομένη ἀπ' εὐθείας στὴν βία» ("Ἀπαντα, τόμ. 25, σελ. 441).

Νά κληθοῦν λοιπόν καὶ οἱ ἡγέται τῆς ΚΝΕ διὰ νά διαφωτίσουν σχετικῶς τὴν ἀνάκρισιν, μέ τὰ ἐπαναστατικά σχέδιά των.

4) Συνεδριακὴν ἀνακοίνωσιν τῆς ΚΝΕ, ὅπου ὁ Στρατός ἀποκαλεῖται, ἐπὶ λέξει: «ὄργανο ἐπιβολῆς ἀντιλαϊκῶν καὶ ἀντεθνικῶν ἐπιδιώξεων». Χρειαζόνται σχόλια;

5) Διακήρυξιν τοῦ ΕΚΚΕ, ὅτι ἀρνεῖται νά ὑποβάλλῃ δήλωσιν περὶ μὴ βιαίας ἀνατροπῆς τοῦ πολιτεύματος (ἐφημ. Ὀκτ. 1976).

Πρόκειται δηλαδή περὶ καθαρᾶς διακηρύξεως παρανομίας.

6) Τὰ διδασκόμενα βιβλία εἰς τὰς σχολὰς στελεχῶν τοῦ ΚΚΕ εἶναι: «Ὁ ἀντάρτης τῶν πόλεων» τοῦ Μαρινγκέλα, «Τί πρέπει νά ζήρῃ ὁ ἐπαναστάτης» τοῦ Σέρζ καὶ ἄλλα παρεμφερή, τὰ ὅποια ἀποκαλύπτουν τὸν προορισμόν τῆς κομμουνιστικῆς πολιτικῆς ἐκπαιδεύσεως.

Νομίζομεν ὅτι πρέπει νά ἀσχοληθῇ ἡ ἀνάκρισις μέ

το άντεθνικόν δηλητήριον, μέ τό όποϊον γαλουκοϋντά Έλληνόπουλα οί ΚΚέδες.

Κύριε άνακριτά,

Νά είσθε βέβαιος διά δύο πράγματα. Πρώτον ότι τό παρελθόν τού ΚΚΕ («τό κόμμα τού έγκλήματος και τής προδοσίας» Γ. Παπανδρέου) πρέπει νά άποτελή σταθεράν πυξίδα προσανατολισμού τής άνακρίσεως. «Είμαι άμετανόητοι» έτόνισε ό κ. Ράλλης. Στραφήτε προς τόν κομμουνιστικόν χώρον, διότι έκει ευρίσκονται οί τρομοκράται.

Άλλως τε ή ιστορία τού ΚΚΕ είναι ούσιαστικώς ποινικόν μητρώον, περιέχον σφαγάς, παρανομίας, βίας, δολοφονίας, ειδεχθή έγκλήματα, προδοσίας κλπ. κλπ. Καί δεύτερον, άνήκετε και ύμεϊς εις τήν «σιωπηλήν πλειοψηφίαν», έπομένως πρέπει νά άνταποκριθήτε εις τήν έκκλησιν τού Πρωθυπουργού και νά συμβάλητε εις τόν άγώνα κατά τών παρανόμως δρώντων κομμουνιστών. Τά προαναφερθέντα στοιχεΐα άρκοϋν διά νά άρχίση μία άνάκρισις προς τήν κατεύθυνσιν όπου τούς διδάσκουν;

«... Η βόμβα είναι απαραίτητη για τόν έξοπλισμόν τού λαοϋ. Οί βόμβες μπορούν νά κατασκευασθούν παντοϋ, σε κάθε μέρος. Χρειάζεται μία φρενηπιώδης ένεργητικότητα. Μέ άποκαρδιώνετε, σάς τό όρκίζομαι, βλέπω όπι έδώ και πάνω από έξη μήνες μιλοϋμε για βόμβες και ούτε μία δέν κατασκευάσθηκε...» (Λένιν «σχέδιο άπόφασης» 1905).

Φαίνεται ὅτι οἱ Ἑλληνησοπαδοὶ τοῦ Λένιν δέν τόν ἀποκαρδιώνουν.

Ἀθῆναι τῆ 18 Φεβ. 1977

Κ. Πλεύρης

Τόν Μάϊον καί τόν Ἰούνιον 1977 επεκράτησε υποπτος ησυχία. Τό Κ4Α τώρα διαθέτει γραφεῖα στήν ὁδὸ Ζαΐμη. Ἀλλά δέν ὑπῆρχε ὁ παλαιὸς παλμός. Τό ἐβλεπα. Ἐπανεξεδόθη ἡ ἐφημερίς «4η Αὐγούστου» εἰς μέγαλο μέγεθος καί μέ διαφορετικὸ λογότυπο. Ὅλίγα στελέχη ἐπανήρχοντο. Ὑπῆρχε δισταγμός. Ἀπὸ τὴν περιπέτεια τοῦ 1974, πού μάς ἐφυλάκισε ὁ Ἰωαννίδης οἱ οπαδοὶ τοῦ Κ4Α ὑπέστησαν πλήγμα. Ἐμεῖς ὑπεστηρίζαμε τὴν Ἐπανάστασι καί ἡ Ἐπανάστασις μάς ἐφυλάκισε. Διατί; Ἡ ἀπορία ἦτο εὐλογος. Κι' ὄχι μόνον δική μας. Οἱ ξένοι δημοσιογράφοι διηρωτῶντο, διὰ τόν ἐγκλεισμόν μας στό ΕΑΤ/ΕΣΑ. Ὅταν μέ τὴν ἀμνηστεία ἀφέθημεν ἐλεύθεροι ὁ Α. Ντιόλι μέ ἐρωτᾷ: «Πὼς εἶναι δυνατόν νά σάς συλλάβουν, ἀφοῦ τοὺς ὑποστηρίζατε;» («Candido» 28-9-1974). Τὴν ἰδίαν ἐρώτησιν θέτει στὸν Δενδρινό τό περιοδικόν «Erosa» (18-10-1974): «Μά δέν ὑπήρξατε σεις τῆς "4ης Αὐγούστου" πού ἐννοοῦσατε ρέ κάθε τρόπο τὴν ἀνοδο τῶν συνταγματαρχῶν στήν ἐξουσία;».

Τέλη Ἰουλίου κάνω μία περιοδεία στήν Β. Ἑλλάδα καί μετὰ πηγαίνω οἰκογενειακῶς στήν Πίνδο, στό χω-

ρίον Ἀβδέλλα, διά νά περάσω μερικός ημέρας διακοπῶν. Αἴφνης μέ ζητεῖ στό τηλέφωνον ὁ δικηγόρος Ἀλφαντάκης. Εἰς ἐξαλλον κατάστασιν μέ πληροφορεῖ, ὅτι ἐξεδόθησαν ἐντάλματα συλλήψεώς μας καί ἡ Ἀστυνομία μάς ἀναζητεῖ, διά νά μάς προφυλακίσουν. Εἶχε προλάβει νά εἰδοποιήσῃ τόν κουνιάδον μου ἀείμνηστον Δ. Λύτρα, ὁ ὁποῖος ἐσπευσε νά μέ συναντήσῃ.

Φεύγομεν ἐπειγόντως πρὸς Ἀθήνας. Ἀρχικῶς φιλοξενούμαι δύο ημέρας εἰς φιλικὰς οἰκίας καί μετὰ εἰς ἓνα διαμέρισμα στήν Ἡλιούπολι, πού εἶχαμε δι' ὥραν ἀνάγκης μέ τό ὄνομα Καραγιάννης. Ὁ ἀγωνιστής Η. Ρασιᾶς μάς διέθετε ἄλλο κρησφύγετο, στό Λουτράκι, ἀλλά ἐδιάλεξα τῶν Ἀθηνῶν, διά νά εἴμεθα πλησίον. Ὁ Καναβός καί ὁ Χαρλαύτης φυλακίζονται στόν Κορυδαλλό. Ὁ Κόμπης διαφεύγει στό ἐξωτερικό. "Ἄλλοι κρύβονται, μέχρι νά ξεκαθαρίσῃ ἡ κατάσταση. Ἡ δημοκρατία μέ ἐπικηρύσσει μέ 4.000.000 δρχ. Οὐδεὶς ἐγνώριζε πού μένω. Μόνον τό ζεύγος Ρασιᾶ, στούς ὁποίους εἶχα τυφλήν ἐμπιστοσύνην μέ ἐπεσκέπτετο. Ἐν τῷ μεταξύ εἰδοποίησα τοὺς συναγωνιστάς μου, πού ἐκρατοῦντο, ὅτι στό Δικαστήριον θά ἐμφανισθῶ ὅπωςδῆποτε. Δέν ἐταίριαζε στόν χαρακτήρα μου νά τοὺς ἐγκαταλείψω.

Τόν μισό Αὐγουστο καί τόν Σεπτέμβριον παρέμενα ἀφαντος. Διέθετα χρόνο καί ἔγραψα τό βιβλίον: «Περὶ τῆς φύσεως καί τῆς Ἱστορίας τοῦ σκακιοῦ».

Τὴν 5ην Ὀκτωβρίου 1977 ἐξεκίνησε τὸ πρῶτὴ ἡ δίκη μας στό Ἑπταμελές Ἐφετεῖον, πού συνεδρίαζε στήν φυλακὴ γυναικῶν τοῦ Κορυδαλλοῦ. Πρὶν ἀρχίσῃ ἡ δίκη εἰσῆλθα στήν αἴθουσα. Ὅλων τὰ μάτια ἐπῆσαν ἐπάνω μου.

Κατὰ τὴν ἀκροαματικὴν διαδικασίαν παρήλασαν πλέον τῶν 70 μαρτύρων. 20 μάρτυρες κατέθεσαν, ὅτι εἶδαν τὰ σπασμένα τζάμια μίας προθήκης βιβλιοπωλείου. Ὁ πρόεδρος Κβαλιέρος ἀγανακτεῖ. Ἀπευθύνεται στόν Εἰσαγγελέα τῆς ἐδρας Στρατὴ καὶ παρατηρεῖ: « Τὸν Θεό σας δέν ἔχετε. Καλέσατε τόσον κόσμον γιὰ νὰ μάς πῆ ὅτι εἶδε τζάμια. Χάσανε οἱ ἄνθρωποι δύο μέρες ἀπὸ τὴν δουλειά τους» («Ἐλευθεροτυπία» 7-10-1977). Ἡ ἀνάκρισις ἐπίτηδες ἐφούσκωνε τὸν φάκελλον, διὰ νὰ παρουσιάσῃ τάχα ὡς σοβαρὰ τὴν ὑπόθεσιν. Ἄλλ' ὁ πρόεδρος πανέξυπνος καὶ δίκαιος δέν παρεσύρτο. Διηύθυνε τὴν συζήτησι καὶ ἤλεγχε τὰ πάντα. Ὅταν ἐτελείωσε ἡ πρώτη ἡμέρα, μάς ἐπέρασαν χειροπέδας καὶ μάς ὠδήγησαν ἀπέναντι στήν ἀνδρική φυλακὴ τοῦ Κορυδαλλοῦ. Μὲ συγκινεῖ ἡ ἀνάμνησις, πού ὁ Χαρλαύτης καὶ ὁ Καναβός ἔρριξαν νερό καὶ ἐκαθάρισαν τὸ κελλί μου.

Τὴν ἴδια ἡμέρα κιόλας εἶδα τὸν Παπαδόπουλον. Ἐπερπατήσαμε πολὺ ὥρα στόν κήπον τοῦ Κορυδαλλοῦ. Ἐλέγαμε διάφορα. Εἰς μίαν στιγμὴν σταματᾷ, Βάζει τὸ χέρι του στόν ὦμον μου καὶ μὲ θλιμμένο χαμόγελο: «Ἀέ-

5 Οκτωβρίου 1977 στην δίκη
στό 7μελές Έφετεϊόν Αθηνών.

γε τώρα τα παραπονα σου». «Δέν έχω προσωπικά παράπονα κ. Συνταγματάρχα. Νά σάς θυμίσω τόν Εάν Ντέρ Στούλ...». «Άκαλά τοῦ έκανες, αλλά μοῦ τόν φόρτωσες γιά τρία χρόνια». Σκέπτεται. «Είπες δέν έχεις προσωπικά παράπονα. Τί είδους παράπονα έχεις; Λέγε». «Ίδεολογικά πρῶτον και δεύτερον πώς αφήσατε νά σάς ρίξη ό Ίωαννίδης;». «Και γιά τά δύο,

ὅτι νά πής ἴσως έχεις δίκιο. Τώρα όμως είναι ἀργά, πολύ ἀργά» και ἡ συζήτηση ἐστράφη εἰς άλλα θέματα.

Ἄργά τό ἀπόγευμα πηγαίνω στό κελλί τοῦ Ίωαννίδου. Ἐβηματίσαμε στόν διάδρομο. Μοῦ εἶπε, δίχως νά τόν ρωτήσω, ὅτι μέ ἐφυλάκισε στό ΕΑΤ/ΕΣΑ διότι εἶχε τήν πληροφορία, ὅτι συνωμότιουν μέ Παλαιστίνιους, διά νά τόν δολοφονήσω. «Και τούς άλλους γιατί τούς πιάσατε;». «Γιά νά μπερδεύσω τήν κατάσταση» ἀπάντησε. Τήν ἴδια δικαιολογία μοῦ προέβαλε ἀργότερον κι΄

ό συνήγορος του Ίωαννίδου Άλφαντάκης, ό όποϊος με-
τά βεβαιόητος μου έδήλωσε «Μή τό άρνεϊσαι. Μας τό
άπεκάλυψε Παλαιστίνιος, ότι είχατε συνεργασία νά
σκοτώσετε τόν Ίωαννίδη». Δέν είναι αλήθεια. Αλλά
μετά τά όσα συνέβησαν δέν θά ήτο κακή ιδέα. Στην συ-
νέχεια ηθέλησε νά μου όμιλήση, διά τόν όρυκτόν πλοϋ-
τον τής Έλλάδος. Άπέφυγα τήν διάλεξιν του και ένε-
θυμήθην τόν Άντ/ρχην Νικολόπουλον, ό όποιος μου
έξεμυστηρεύθη, όπι μετά άπό μίαν συζήτησιν, πού είχε με
τόν Ίωαννίδην έσκέφθη: «Μά αυτόν είχαμε Άρχηγόν».

Τήν έπομένην τό πρωϊ συνεχίζεται ή δίκη, μέ τάς
καταθέσεις του πλήθους των μαρτύρων. Είναι χαρακτη-
ριστικόν, ότι ουδείς αναφέρει τό Κ4Α ή κάποιον άπό
έμās. Ο Είσαγγελεύς και ό Πρόεδρος έρωτοϋν, άλλ' οί
πάντες δηλώνουν άγνοϊαν, όπως και στην προδικασίαν,
έτσι και τώρα ουδείς μās αναφέρει. Τό άπόγευμα πάλι
περίπατος μαζί μέ τόν Παπαδόπουλο, πού έκάπνιζε
άδιακόπως. Σήμερα όμιλεϊ πολιτικώς. Μοϋ είπεν, όπι μό-
λις ό Κίσιγγκερ ανέλαβε τήν έξωτερική πολιτική των
ΗΠΑ «έσκέφθην ότι αυτό είναι τό τέλος τής 21ης
Άπριλίου, άλλά θά πολεμήσω». Στο State Department
ύπήρχαν θανάσιμοι έχθροί του καθεστώτος. Συντόμως
θά προσεπάθουν νά μās ανατρέψουν, άλλά πώς; ύπέ-
θεσε μέ οικονομικό και διπλωματικό πόλεμο. Διότι τό
Κυπριακό δέν τό έφοβεϊτο. Επίστευε στό άνοιγμα προς

τήν Κίνα, δπου θά ἐξησφάλιζε ἀκλόνητο στήριγμα. Ἡ διπλωματία δέν τόν ἀνησύχει, διότι εἶναι περισσότερο λόγια καί μέ λόγια δέν ἀνατρέπονται αἱ ἐπαναστάσεις. Μέ κοιτά μέ τό ἀστραποβόλο Βλέμμα του. «*Κάτι θέλεις νά πῆς. Λέγε*». Ἡ προτροπή του ὠμοίαζε πρὸς στρατιωτικόν παράγγελμα. Ἔλαβα τό θάρρος καί ἀνεφέρθην στήν 4ην Αὐγούστου, πού μάς κατεδίωξαν. Ἄπάντησις: «*Δέν τό ἐγνώριζα*». Στήν διάλυσι τῆς Ἐπαναστατικῆς Ἐπιτροπῆς. Ἄπάντησις: «*Ἐπρεπε νά ἀπαλλαγῶ ἀπό τά καπετανάτα τους, δέν φταίω ἐγώ*». Στήν ἴδρυσι τῆς νεολαίας καί στήν ὑπονόμευσι τῶν Ἀλκίμων. Ἄπάντησις: «*Ἐχεις δίκιο. Πολιτικόν σφάλμα*». Στήν χρησιμοποίησι ἀχρήστων καί ἀριστερῶν. Ἄπάντησις: «*Οἱ ἐπώνυμοι δέν ἐδέχοντο νά ἐλθουν, ἔτσι ἀναγκάσθηκα νά πάω κάτω. Ἐξ ἄλλου χρειάζομουν ἀκτελεστικά ὄργανα ὄχι μυαλά. Μετά ἀποδείχθηκε λάθος. Μετά ὅλοι ξέρουν τό σωστό*». Στήν ἐμπιστοσύνη του στόν Ἰωαννίδη, παρά τὰς προειδοποιήσεις. Ἄπάντησις: «*Δέν πίστευα δι τῆς ἀπὸ ἐμὲ προδότη... ἄς τὰ ἀφήσουμε αὐτά τί βλέπεις μέ τήν δίκην*». «*Ἄν ὑπάρχη δικαιοσύνη θ' ἀθωωθῶ. Πολύ φοβοῦμαι πὸς θά μάς καταδικάσουν*». Ἐκεῖνος κατηγορηματικῶς τό ἀπέκλεισε: «*Ὅχι, δέν θά καταδικασθῆτε, γιατί ὁ Καραμανλῆς θά κάνη τόν καλὸ στήν δεξιά*». Ἐμεινε ἐπ' ὀλίγον σιωπηλὸς καί προσέθεσε: «*τό μῖσος του τό ἐξαντλεῖ σέ μάς*». Προσεκτικῶς τόν ἐρωτῶ διά τό

μέλλον, πώς τό βλέπει; Κόβει ένα τριαντάφυλλο. «Τό βλέπεις; ποιό είναι τό μέλλον του; Μοιραϊά θά μααραθῆ, θά πεθάνη. Ἔτσι βλέπω κι' ἐγώ τό μέλλον μου». «Μά ἐσεῖς κ. Συνταγματάρχα ἔχετε οπαδούς, ἐγράψατε ιστορία, δέν εἴσθε μόνος». «Καλά, καλά. Δέν καταλαβαίνεις ὅτι μέ φοβοῦνται καί δέν θά μέ βγάλουν ποτέ. "Αν βγῶ τό ξέρουν εἶναι χαμένοι κι' ἐγώ νά ἀποφυλακισθῶ μέ ὀρους δέν θά τό δεχθῶ ποτέ, ἔτσι Κώστα ἔχω τό ἴδιο μέλλον μέ αὐτό» καί μοῦ ἔδειξε τό τριαντάφυλλο.

Τρίτη καί τελευταία μέρα της δίκης. Καταθέτουν μάρτυρες ὑπερασπίσεώς μου ὁ ἥρωας Στρατηγός Ἄριστομένης Ἄντωνάκης, ὁ καθηγητής Πανεπιστημίου Λάμπρος Κατσιλάμπρος καί ὁ Συγκροτηματάρχης μας στήν Θεσσαλονίκη Ν. Καζάνας. Ἄπλῶς περιγράφουν τήν προσωπικότητά μας. Ἡ ὥρα τῆς ἀπολογίας ἐφθάσε. Ὁ Χαρλαύτης μέ θάρρος δηλώνει στό Δικαστήριο, ὅτι ἀνήκει στό Κ4Α καί εἶναι πρὸς τιμὴν του. Δηλώνει τήν πίστι στήν ἰδεολογία του καί κάθεται. Ὁ Καναβός ἀρνεῖται τήν κατηγορία, πού εἶναι ἀβάσιμος καί διακηρύσσει τήν ἰδεολογική του πεποίθησι. Οὐδείς δισταγμός. Οὐδείς φόβος. Ὅ,τι εἶναι νά γίνη, ἄς γίνη. Ἦλθε ἡ σειρά μου. Πρόεδρος: «Κύριε Πλεύρη ἀπολογηθῆτε». «Δέν μπορῶ νά ἀπολογηθῶ κ. Πρόεδρε, διότι οὐδείς μέ κατηγορήσε. Ἐπέρασαν 72 μάρτυρες καί οὐδείς ἐξ αὐτῶν ἀνέφερε τό ὄνομά μου. Συνεπῶς εἰς τί νά ἀπο-

λογηθῶ; τί νά ἀντικρούσω; Έχω τήν ἀπορία γιατί βρίσκομαι ἐδῶ;». Ὁ Πρόεδρος μέ δεικνύει μέ τό δάκτυλόν του καί απευθύνεται στόν Εἰσαγγελέα: «Ἀλήθεια, κ. Στρατή, διατί μάς στείλατε ἐδῶ τόν κ. Πλευύρη;». «Δέν τόν έστειλα ἐγώ κ. Πρόεδρε». «Ποίός μάς τόν έστειλε;». «Ὁ κ. Γυφτάκης». «Μπά, δέν τόν ξέρω, ποιός εἶναι; Θά εἶναι ἀπό τά καινούργια φιντάνια!»

Πρέπει νά σημειώσω ὅτι πολλοί δικηγόροι, στούς ὁποίους ἀπετάθημεν νά μάς ὑπερασπίσουν στό δικαστήριο ἠρνήθησαν. Ἦσαν μάλιστα καί δεξιοί. Μέ εὐγνωμοσύνην ἐνθυμοῦμαι, ὅτι μέ ὑπεστήριξε ὁ δικηγόρος Μαῦρος, δίχως ἀμοιβήν. Μέ ὑπεστήριξε ὁ ἀδελφικός φίλος Ἄντ. Τράκας πού δέν ἦτο δεξιός, δίχως ἀμοιβήν, καί ὁ Ἀλφαντάκης, πού ἐγνωρίζομεθα, ἀπό τά φοιτητικά χρόνια.

Τό δικαστήριο ἀπεσύρθη καί ὁμοφώνως μάς ἀπῆλλαξε. Ἡ δημοκρατική σκευωρία κατέρρευσε. Ἡ δημοκρατία ἐπέτυχε αὐτό, πού ἠθελε. Μετά τήν δίκην ἑνας φόβος κατέλαβε τόν χώρον μας, πλήν ὠρισμένων ὁ πολὺς κόσμος τών πατριωτῶν ὑπέκυψε, στήν ψυχολογικήν τρομοκρατίαν. Μετά τό πλήγμα τοῦ 1974 ἀπό τόν Ἰωαννίδην καί μετά τό πλήγμα τό 1977 ἀπό τήν δημοκρατίαν τό Κ4Α δέν ἠδύνατο πλέον νά προχωρήσῃ. Δέν ἠττήθη πολιτικῶς, ἀλλά κατεδιώχθη μέ φυλακίσεις.

Ἐπεστρέψαμε μέ χειροπέδας καίτοι ἠθώθημεν,

στήν φυλακήν. Είμεθα χαρούμενοι. Ο Καναβός και ο Χαρλαούτης έμειναν περίπου έναμιση μήνα μέσα. Έγώ τρεις ημέρας όσο διήρκεσε ή δίκη. Άπεχαιρέτησα τον Παπαδόπουλο με έμφανή τήν συγκίνησί μου. Έκεϊνος μου έσφιξε τό χέρι και μου είπε: «Γειά σου και πρόσεχε». Άργότερον επανήλθε, από τό εξωτερικό, ο Κόμπης, έμεινε μερικός ημέρας στην φυλακήν και άππλλάγη. Δέν ζανασυμμετείχε στους άγώνας. Άρκετά υπέφερε.

Έγώ και στελέχη του K4A τον Νοέμβριον του 1977 έπεράσαμε δυσκόλους ημέρας. Τά γραφεία του K4A σπασμένα και κλεμμένα. Οί διάφοροι νόμιμοι ή παράνομοι έρευνηταί είχαν καταστρέψει τά πάντα στό πέραςμά τους. Βιβλία, έντυπα, περιοδικά, έπιπλα, όργανα, κ.τ.λ. τά είχαν διαλύσει και στους τοίχους έγραψαν ύβρεις. Τά μέλη μας διεσκορπίσθησαν. Δέν τους επικρίνω. "Άλλος έσκέφθη τήν οίκογένειάν του, άλλος τήν σταδιοδρομίαν του, άλλος τους κινδύνους. Είναι άνθρωπινον.

Μερικοί ηθέλησαν νά δικαιολογηθούν, αλλά μεταξύ μας δέν έχρειάζοντο δικαιολογία. Ο Κουτράκος με ειλικρίνεια όμολογεϊ «Φεύγω, διότι φοβοῦμαι τήν φυλακήν». Μάζ έκαναν και έξωσι από τά γραφεία τής όδοῦ Ζαΐμη, διότι έκινδύνευε ο όροφος νά ανατιναχθῆ, από άντιπάλους μας. Έφύγαμε. Ένοικίασαμε γραφεία, στην όδό Όμήρου. Στην έξώθυρα έτοποθετήθη ή προκλητική πινακίς μας: «Κόμμα 4ης Αυγούστου». Δέν έ-

μεινα πάντως μόνος. Τάς καταθλιπτικές εκείνας ημέρας, πού ώργιάζε ό παναριστερισμός ύπῆρξαν θαρραλέοι νέοι, πού μέ προέτρεψαν. «'Εμπρός από τήν άρχήν». 'Επεστρατεύσαμεν τάς ψυχικές μας δυνάμεις, άλλα ή δημοκρατία μάς έστέρησε κάθε δυνατότητα δράσεως. Τά τυπογραφεΐα ήρνούντο νά τυπώσουν τήν έφημερίδα μας, πού ήτο ή φωνή μας: «'Αστειεύεσθεθέλετε νά μάς κάψουν; πηγαίνετε άλλου». Πού; 'Ετσι ή άνωτέρα βία μάς ύπεχρέωσε νά έγκαταλείψωμεν τόν κομματικό άγώνα. Από τό Κ4Α πολλοί νέοι ίδρυσαν όργανώσεις, μέχρις ότου άπεγοιτεύθησαν. 'Ετσι ή άλλοιώς τό Κ4Α άπειτέλεσε τήν μήτρα, πού έγέννησε τάς μετέπειτα έθνικιστικές κινήσεις και πρό παντός έμόρφωσε νέους στην έθνικιστική ιδεολογία, τούς έδίδαξε τί σημαίνει δημοκρατία, τί σημαίνει κομμουνισμός. Αυτό ήτο έργον, πού δέν μπορεί νά παραβλεφθῆ.

Προσκαίρως έσταμάτησα τόν κομματικόν άγώνα, άλλ' όχι τόν πολιτικόν. 'Εξηκολούθησα νά άγωνίζομαι μέ τά βιβλία, πού έκυκλοφόρησα, μέ τάς διαλέξεις και τήν αρθρογραφία μου. 'Η σημαία τού Κ4Α δέν ύπεστάλη. 'Απλώς έπαυσε ή κομματική δράσις. 'Ωλοκληρώθη όμως ένα μορφωτικό έργο, πού δημιουργεί έθνικιστάς, μέ σταθεράς ιδεολογικής βάσεις. Τήν δεκαετίαν 1978-1988 τήν άφιέρωσα στην ιδεολογικήν προετοιμασία μελλοντικών πολιτικών άγώνων. Οί δημοκράται και οί

κομμουνιστάί μέ είχαν πάντοτε απέναντί τους. Καί θά μέ έχουν δσον ζωῶ καί περισσότερον από μίαν ζωήν, δι-ότι μέ τά Βιβλία μου θά ἀκούγεται ή φωνή μου πέραν του τάφου κι' όταν ἀκούγεται ή φωνή μας είναι, σάν νά ἐπανερχώμεθα.

Ἄσφαλῶς τά χρόνια περνούν, ἀλλ' όταν πιστεύης εἰς μίαν ιδέαν καί αγωνίζεσαι δι' αὐτήν εἰσαι πάντα εἴκοσι χρονών.

Ἡ βαρεῖα καί καταθλιπτική ἀτμόσφαιρα ἐναντίον τοῦ Κ4Α ἐλαφρύνετο μέ εὐθυμογραφήματα καί γελοιογραφίας, πού από μέρος μας ἦσαν εὐπρόσδεκτα. "Ἄλλως τε τό χιούμορ ποτέ δέν ζημιώνει. Παραθέτω μερικά χαρακτηριστικά παραδείγματα:

«ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ» 15-3-1975 «ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ» 28-4-1977

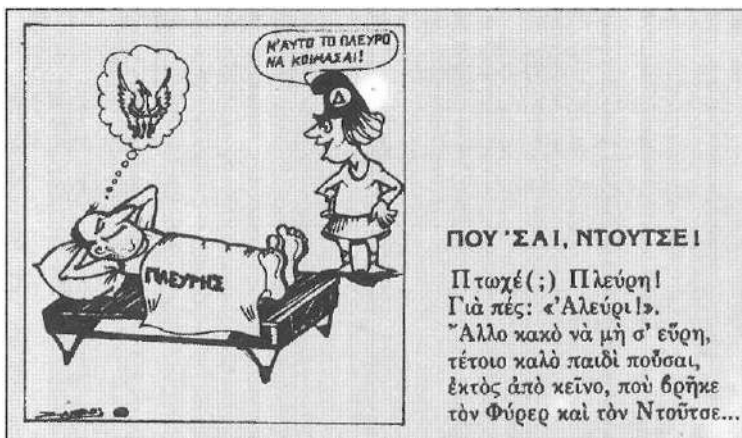
«ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ» 1-2-1975

«ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ» 20-12-1975

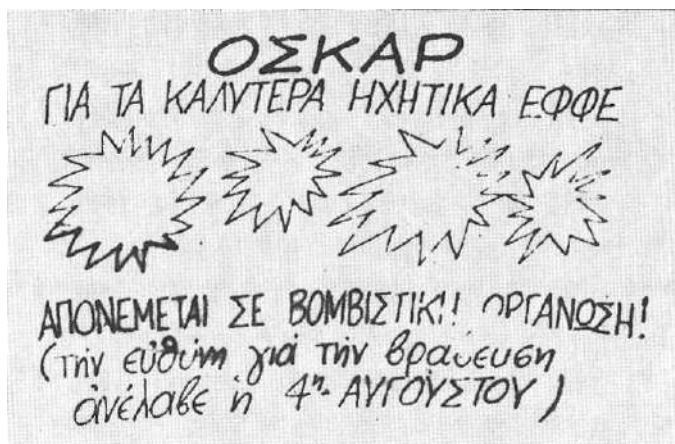
«ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ» 21-9-1975

«ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ» 30-5-1975

«ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ» 30-8-1982

Ο ΑΡΧΗΓΟΣ τῆς «4ης Αύγουστου» Κ. Πλεύρης ἐκλήθη ὡς μάρτυς ὑπερασπίσεως τῶν βασανιστῶν τῆς ΕΣΑ.

Καί ὁ βουλευτὴς-μάρτυς κατηγορίας κ. Σαββούρας ἐσχολίασε:

- Οἱ «αύγουστιανοί» παρά τὸ πλευρόν τῶν «ἀπριλιανῶν»...
- Τό περίεργον ὅμως εἶναι ὅτι ὁ Πλεύρης κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς «Παρθένου ἀρακειάδος», εἶχε συλληφθῆ ἀπὸ τὴν ΕΣΑ καὶ εἶχε μείνει ἀρκετὸ διάστημα φιλοξενούμενός της.
- Μά, αὐτὸς πάντοτε ἠγωνίζετο ὑπὲρ τῆς δικτατορίας, παρετήρησα.
- Γι' αὐτὸ συνελήφθη.
- Δηλαδή;
- Γιὰ ἀθέμιτο ἀνταγωνισμό...

«ΝΕΑ» 25-5-1975

«ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ» 4-8-1976

«ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ» 26-10-1978

ΕΙΝΑΙ πανίσχυρος ὁ
ὕπουργός Ἐθνικῆς Ἀμύ-
νης; Ὁ ἴδιος παραδέχεται
πὼς ὄχι.

- Δέν εἶμαι πανίσχυρος,
παραδέχθηκε στὴ Βουλὴ.

Ὁ κ. Βασιλείου ἀνησύ-
χησε ὅμως καὶ ὁ κ. Ἀβέ-
ρωφ ἔσπευσε νὰ «ἐπανορ-
θώσῃ» τὸ λάθος του.

- Ἀπὸ ὀρισμένες πλευ-
ρὲς εἶμαι. Ἀπὸ πολλὲς
ὅμως ὄχι.

Ἀπὸ ποιὲς δέν ἐξήγησε
ὁ κ. ὕπουργός. Εἶναι ἀλή-
θεια ὅμως ὅτι πρέπει νὰ
θωρακίσῃ τὰ νῶτα του
ἵνα νὰ γίνῃ ἀπρόσβλητος
ἀπ' ὅλες τῖς... πλευρ(η)ές

«ΑΘΗΝΑΪΚΗ» 20-3-1975

ΠΑΣΧΑΛΙΝΑΙ ΣΥΝΩΜΟΣΙΑΙ...

Ἀναγινώσκωμεις εἰς ἀ-
πογευματινὴν ἔφημερίδα:

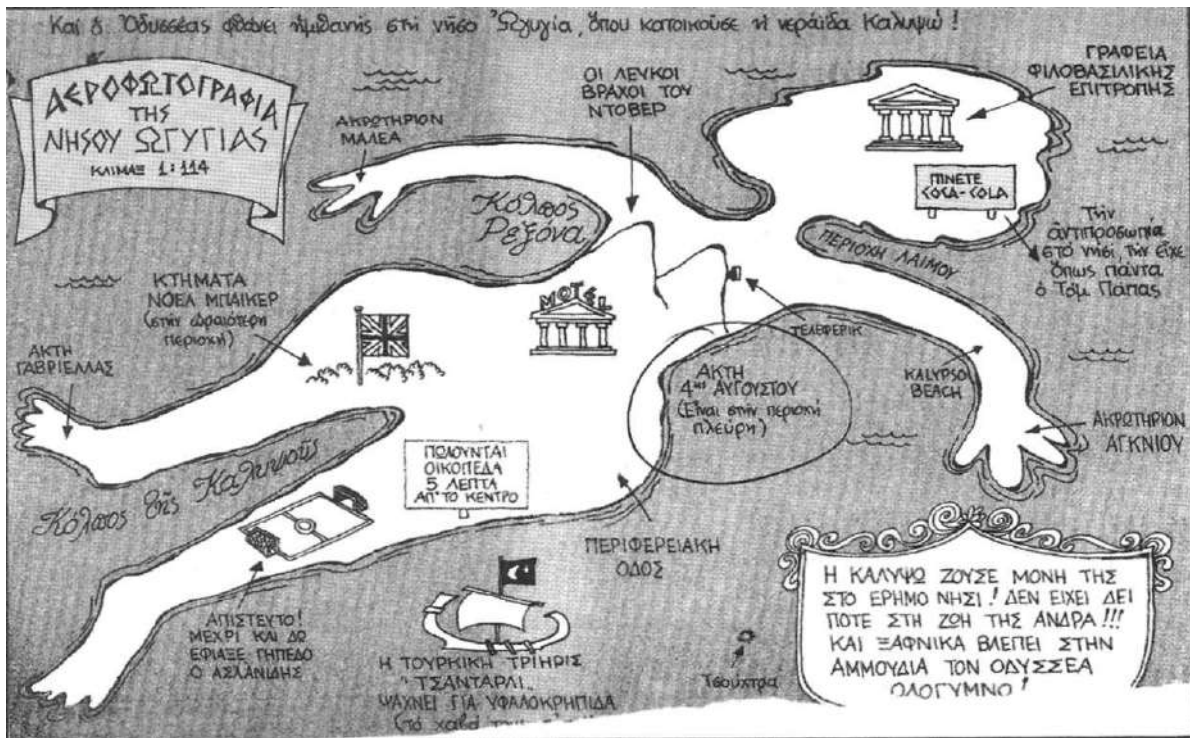
«Πληροφοροῦμεθα ὅτι ὁ
ἀρχηγός τῆς "4ης Αὐγού-
στου", Κώστας Πλεύρης,
παρέθεσε γεῦμα τὴν ἡμέρα
τοῦ Πάσχα, στὸν πρεσβευ-
τὴ τῆς Λιβύης στὴν Ἀθήνα,
σὲ κτῆμα πού ἔχει ἡ σύζυ-
γος τοῦ Πλεύρη ἔξω ἀπὸ
τὴν Λάρισα».

Ὡς φαίνεται, ἡ καλὴ ἐ-
φημερίς ὑποψιάζεται ἀπό-
πειραν... πλευροκοπήσεως
τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύ-
ματος, τὴ συμπράξει τῆς Λι-
βύης! Ἐκτός, πλέον, ἐάν...
ἐξανέσθῃ ἐπειδὴ ἡ ἀνωτέ-
ρω συνάντησις ἐγένετο κα-
τὰ τὴν ἡμέρα τοῦ Πάσχα!

«ΕΣΤΙΑ» 21-5-1975

«ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ» 21-9-1975

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ

Τά κείμενα πού ακολουθοῦν εἶναι αὐτούσια μεταφορά ἀπό τό βιβλίον μου «21η Ἀπριλίου» ὡς ἐκ τούτου υπάρχουν κάποιοι ἐπαναλήψεις, ἀπό τά προηγούμενα.

14. Η ΝΟΜΙΜΟΤΗΣ ΤΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ

T

1 Ο ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΝ ΚΙΝΗΜΑ ΤΗΣ 21ης ΑΠΡΙΛΙΟΥ, ΕΠΕΚΡΑΤΗΣΕ ΕΙΣ
απασαν τήν χώραν καί *ώς επικρατήσαν έδημιούργησε
δίκαιον.*

Ἡ Ἐ' Ἀναθεωρητική Βουλή των Ἑλλήνων ἐξέδωσε
τό ὑπ' αριθμ. Δ/8-1-1975 ψήφισμα της, διά τοῦ ὁποίου
ἐχαρακτήρισε τό στρατιωτικόν καθεστώς της 21ης
Ἀπριλίου «πραξικόπημα». Καί τί μ' αὐτό; Ἡ ἐπανάστα-
σις ἢ πραξικόπημα, ἀπό *νομικῆς πλευρᾶς δέν εχει ση-
μασίαν*, διότι εἴτε εἶναι τό ένα, εἴτε εἶναι τό ἄλλο, ἐφ'
δσον ἐπεκράτησε ἐδημιούργησε δίκαιον.

Ἡ ονομασία πού θά δοθῇ εἰς ἓνα κίνημα δέν εἶναι
εκείνη, ἢ ὁποία καθορίζει τό γεγονός, ἄν τό κίνημα αυ-
τό ἐδημιούργησε ἢ ὄχι δίκαιον. Ἡ νομική θεωρία καί ἡ

νομολογία δέχονται ὅτι ἡ δημιουργία δικαίου εξαρτάται μόνον ἀπό τό *πραγματικόν* γεγονός *της ἐπικρατήσεως*. Εἰς τοῦτο ὑπάρχει ὁμόφωνος γνώμη τῶν ειδικῶν ἐπιστημόνων, παρ' ἡμῖν (Σγουρίτσας, Τριανταφυλλόπουλος, Μάνεσης, Κόλλιας, Κυριακόπουλος, Βεζανῆς κ.λ.π.) καί ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ (Stammler, Schmitt, Kelsen, Treitschke, Jellineck κ.λ.π.).

Θεωρητικῶς ἀπό κοινωνιολογικῆς ἀπόψεως γίνεται δεκτός ὁ διαχωρισμός ἐπαναστάσεως - πραξικοπήματος καί λέγουν ἐπανάστασιν τήν βιαίαν κατάλυσιν τοῦ οἴου-δήποτε πολιτεύματος τῇ ἐγκρίσει τοῦ λαοῦ καί πραξικόπημα τήν βιαίαν κατάλυσιν τοῦ πολιτεύματος, ὑπό τῶν κατεχόντων τήν ἐξουσίαν, ἀνευ ἐγκρίσεως τοῦ λαοῦ. Ἐπί παραδείγματι συμφώνως πρὸς τήν ἀνωτέρω ἀντίληψιν τό καθεστῶς τῆς 4ης Αὐγούστου ἦτο πραξικόπημα, διότι ὁ Μεταξάς κατέλυσε βιαίως τό πολίτευμα, ἐνῶ ἥσκει ὡς κοινοβουλευτικός πρωθυπουργός τήν ἐξουσίαν. Ἡ ἐπανάστασις τοῦ 1909 τοῦ Συνταγματάρχου Ζορμπά πού ἔφερε στήν ἐξουσία τόν Βενιζέλο θεωρεῖται ἐπανάστασις, διότι εἶχε τήν ἔγκρισιν τοῦ λαοῦ (πῶς ἄρά γε;) ὅπως ἐπανάστασις θεωρεῖται τό κίνημα τοῦ Συνταγματάρχου Καλλέργη τό 1843 ἢ τοῦ Συνταγματάρχου Πλαστήρα, Γοναῖ κ.λ.π. τό 1922, πού εἶχαν τήν λαϊκὴν ἔγκρισιν(!).

Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἀπό κοινωνιολογικῆς πλευρᾶς

ἐπανάστασις καλεῖται κάθε βιαία ἐνέργεια, πρὸς ἀνατροπὴν τοῦ κρατουμένου καθεστώτος. *Ἐάν ἡ ἐπανάστασις ἐπιτύχη νομιμοποιεῖται, δηλαδή ἀποτελεῖ τοῦ λοιποῦ τὸ νόμιμον καθεστώς. Ἐάν ἀποτύχη τότε ἀποτελεῖ παράνομον πράξιν ποινικῶς κολάσιμον.*

Ἡ ἀνάμειξις τῆς λαϊκῆς συμμετοχῆς ἢ ἐγκρίσεως ἐκ τῆς υπάρξεως ἢ μὴ τῆς ὁποίας διακρίνεται ἡ ἐπανάστασις τοῦ πραξικοπήματος εἶναι ρευστόν στοιχεῖον. Μπορεῖ ὁ λαὸς νὰ τὴν θέλῃ σήμερον καὶ αὐριον νὰ μὴ τὴν θέλῃ. Ἄλλως τε ἱστορικῶς συμβαίνουν αλλοπρόσαλλα πράγματα, π.χ. τὴν Γαλλικὴν Ἐπανάστασιν τὴν ἠθέλεν ὁ Γαλλικὸς λαός; Λέγουν τὴν ἠθελε, ὅποτε πῶς ἐξηγεῖται ὅτι ὁ ἴδιος ὁ Γαλλικὸς λαὸς μετ' ὀλίγον ἀπεδέχετο ὁμοθυμῶς τὴν Αὐτοκρατορίαν τοῦ Μεγάλου Ναπολέοντος;

Ὁ Χ. Σγουρίτσας («Ἐπανάστασις, πολιτεία καὶ δίκαιον», Ἰ. 1925 καὶ εἰς Μεγάλην Ἑλληνικὴν Ἐγκυκλοπαίδειαν λῆμμα «ἐπανάστασις») ὀρίζει τὴν ἐπανάστασιν, ὡς βιαίαν μεταβολὴν τοῦ πολιτεύματος ἐπερχομένην ἐκ τῶν κυβερνωμένων (λαός) καὶ πραξικόπημα τὴν βιαίαν μεταβολὴν τοῦ πολιτεύματος ἐπερχομένην ἐκ τῶν κυβερνώντων (ηγεσία).

Νομικῶς ὅμως ἔτσι ἡ ἀλλοιῶς ὁποῖο κίνημα *ἐπικρατεῖ βιαίως δημιουργεῖ δίκαιον*. Ἡ ἄποψις αὐτὴ ἀποτελεῖ καθιερωμένον νομικόν θέσφατον (ἀρχὴν τοῦ Δι-

καίου) τό όποιον ή βουλή μέ ψήφισμα της παρεβίασε καί ὄχι μόνον.

Ἡ Βουλή είναι νομοθετικός παράγων. Κατά παγίας διατάξεις του Συντάγματος τηρείται ή ἀρχή της διακρίσεως των εξουσιών. Συνεπώς κακώς έκρινε ή Βουλή, διά ψηφίσματός της τήν νομιμότητα του καθεστώτος της 21ης Ἀπριλίου ύπεισελθοῦσα, οὔτως εἰς δικαστικές ἀρμοδιότητας, πού δέν ἔχει ούτε προβλέπονται από τό Σύνταγμα, τό όποιοδήποτε Ἑλληνικόν Σύνταγμα.

Συνεπώς ή βουλή τό 1975 διέπραξε δύο κυνικές παραβιάσεις τού δικαίου καί της νομικής ἀληθείας. Πρώτη, παρεβίασε τό νομικόν δόγμα, κατά τό όποιον ἐπανάστασις ή πραξικόπημα ή κίνησις ή στάσις κ.λ.π. πού επικρατεῖ ὅπωςδήποτε δημιουργεῖ δίκαιον, διότι μέ τό ψήφισμά της ἐθεώρησε τήν 21ην Ἀπριλίου ως μή δημιουργήσασαν δίκαιον, ἐνῶ αὐτή εἶχεν πανθομολογούμενως *πραγματικῶς ἐπικρατήσει*, ἐφ' ὀλοκλήρου της χώρας καί δευτέρα, παρεβίασε τήν ἀρχήν της διακρίσεως τῶν ἐξουσιῶν, διότι ἐπελήφθη θέματος *ἀποκλειστικῆς ἀρμοδιότητος δικαστηρίων*, ἥτοι περί τῆς νομιμότητος ή μή τού Ἀπριλιανοῦ καθεστώτος.

Οἱ κύριοι βουλευταί δέν ἐνήργησαν νομίμως, ἀλλά ἐμπαθῶς καί πειθαρχοῦντες στόν «έθνάρχη» (!) Κωνσταντῖνον Καραμανλήν κατεδίωξαν τους πρωταιτίους της 21ης Ἀπριλίου, από ἐκδικητικὴν μανίαν, διότι οἱ Συ-

νταγματάρχαι τους έστέρησαν την πολιτικήν έξουσίαν καί τά έξ αυτής οφέλη.

Τό Δ' λοιπόν ψήφισμα του 1975, εκδοθέν καθ' υπέρβασιν τής δικαιοδοσίας τής βουλῆς (απόλυτος άκυρότης) υπήρξε δημιούργημα ούκί νομικών, αλλά πολιτικών, διά τού όποιου έπετεύχθη ή έξόντωσις των Στρατιωτικών, οί όποιοι άυτοανετράπησαν, διά νά καταλήξουν στήν φυλακήν καταδικασθέντες άπό δικαστάς, οί όποιοί επί 7 έτη εφήρμοζαν τούς νόμους τής 21ης 'Απριλίου, την όποιαν όψίμως έκριναν παράνομον.

Ειλικρινώς μου είναι άδύνατον νά άντιληφθῶ τόν νομικών *πολιτισμόντων* δικασάντων τούς 'Αξιωματικούς τῆς 21ης 'Απριλίου. Όλα τά δικαστήρια τής χώρας εφήρμοζαν τό δίκαιον τής 21ης 'Απριλίου κι' όλους τούς νόμους, πού ή 21η 'Απριλίου έξέδωσε καί μετά κάποιοι δικασταί έκριναν, ότι ή 21η 'Απριλίου δέν έδημιούργησε δίκαιον. Φαίνεται, έν αντιθέσει πρός όλα, ότι ή εμπάθεια δέν έχει όρια. Ο Πρόεδρος τού Δικαστηρίου τού δικάσαντος τούς πρωταιτίους κ. Ντεγιάννης (ένδιαφέρων ό στρατιωτικός του φάκελλος ως πρός ώρισμένας έξεις του), χωρίς έντροπήν ειπεν ότι ή 21η 'Απριλίου δέν έδημιούργησε δίκαιον, ένῶ επί επτά έτη εφήρμοζε τούς νόμους της. Πότε τό άντελήφθη ότι δέν έδημιούργησε δίκαιον; "Όταν άυτοκατελύθη ή 21η 'Απριλίου; Πολύ άνδρικόν πράγματι!!! Καί πώς ήτο πα-

ράνομον τό καθεστώσ, όταν ή κυβέρνησις ἐθνικῆς ἐνό-
τητοσ τοῦ «ἐθνάρχου» (!) Κωνσταντίνου Καραμανλῆ
ὠρκίσθη ἐνώπιον τοῦ Προέδρου Δημοκρατίας Στρατη-
γοῦ Γκιζίκη, πρὸσ τόν ὅποιον παρεχώρησαν δικαιώμα-
τα προέδρου δημοκρατίας;

Πέραν αὐτοῦ οἱ νομικοὶ ἀντιλαμβάνονται καλλιτέ-
ρον, ὅτι τό καθεστώσ ἦτο νόμιμον, ἀφοῦ βάσει τοῦ Συ-
ντάγματόσ του ἐξεδόθησαν Προεδρικά Διατάγματα καί
διά τοῦ άρθρου 7 τοῦ Δ' ψηφίσματος καί τοῦ άρθρου
10 τῆσ Β' Σ.Π. ἀνεγνωρίσθησαν ὡσ *ἰσχυραί πασαι αἱ
νομικαί διατάξεις που ἔθεσε τό στρατιωτικόν καθεστώσ
κατά τό διάστημα 21 Ἀπριλίου 1967 - 24 Ἰουλίου
1974*. Κι' ἐν τέλει πὼσ εἶναι παράνομον τό στρατιωτι-
κόν καθεστώσ ἀφοῦ ή Ὀλομέλεια τοῦ Ἀρείου Πάγου
(ἀποφ. 753/1973) καί ή Ὀλομέλεια τοῦ Συμβουλίου τῆσ
Ἐπικρατείας (ἀποφ. 503/69, 2468/68) ἀνεγνώρισαν τήν
21ην Ἀπριλίου ὡσ ἐπανάστασιν *ἐπικρατήσασαν καί δη-
μιουργήσασαν δίκαιον*; Αὐτά ὅλα πὼσ τά ἀντιπαρῆλθαν
οἱ δικασταί, οἱ ὅποιοι κατεδίκασαν τοὺσ Ἀξιωματικούς;
Προφανῶσ δέν ἐνήργησαν βάσει συνειδήσεωσ δικαίου.
Ὁ κ. Ντεγιάννης (πρόεδρος τοῦ «δικαστηρίου») ἐπα-
νελημμένωσ ἐνεφανίσθη εἰσ τηλεοράσεισ καί ὠμίλησε
ἔχι ὡσ δικαστής, ἔχι ὡσ νομικός, ἀλλά ὡσ *πολιτικός
ἀντίπαλοσ* τῶν Ἀπριλιανῶν. Φυσικά οὐδείσ τηλεπαρου-
σιαστήσ τοῦ ἔθεσε νομικά καί ἠθικά ἐρωτήματα. Ἔτσι

λοιπόν προάγεται στήν νεωτέραν Ἑλλάδα ἡ ἰδέα τῆς δικαιοσύνης.

Δέν παραλείπω νά σημειώσω, ὅτι κι' ὁ τελικῶς καταδιωχθεὶς Εἰσαγγελεὺς τοῦ Ἀρείου Πάγου *Κ Κόλλιας* πού διετέλεσε πρῶτος πρωθυπουργὸς τῆς 21ης Ἀπριλίου στό βιβλίον του «Βασιλεύς καί Ἐπανάστασις 1967» (Ἀθῆναι, 1984, σελ. 7, 59) ἀναλύει καί θεμελιώνει ἐπιστημονικῶς, διατί ἡ 21η Ἀπριλίου ἦτο ἐπανάστασις, ἡ ὁποία ἐδημιούργησε δίκαιον καί διατί κακῶς ἐδικάστησαν οἱ πρωταίτιοι, διά τούς ὁποίους γράφει τά χειρότερα λόγια.

Στά νομικά πρέπει νά ὑπάρχη ἀντικειμενικότης κι' ὄχι ὑποκειμενικότης. Δηλαδή ἡ αὐτή πράξις δέν πρέπει νά κρισιολογῆται διαφορετικῶς, ἄν τήν διαπράττουν φίλοι μας καί διαφορετικῶς, ἄν τήν διαπράττουν ἐχθροί μας. Ἡ ενιαία ἀντιμετώπισις τῶν πράξεων εἶναι προϋπόθεσις δικαιοσύνης.

Τό 1909 λειτουργεῖ μυστική Στρατιωτική ὀργάνωσις, ὑπό τήν ἐπωνυμίαν «*Στρατιωτικός Σύνδεσμος*» καί τήν ὁποίαν ἀγνοεῖ τελείως ὁ λαός, διότι εἶναι συνωμοτική κίνησις, μέ επικεφαλῆς τόν Συνταγματάρχην *Ζορμπάν*. Ὁ Στρατιωτικός Σύνδεσμος στασιάζει κατά τῆς κυβερνήσεως καί φέρει στήν ἐξουσίαν τόν *Βενιζέλον*. Τοῦτο ἐθεωρήθη ἐπανάστασις, διότι τήν ἠθέλε ὁ λαός! Τό 1922 στασιάζουν Συνταγματάρχαι μέ ἐπί κεφαλῆς

τόν Γονατᾶν καί τόν Πλαστήρα καί ἐξορίζουν τόν Βασιλέα. Τοῦτο ἐθεωρήθη ἐπανάστασις, διότι τήν ἠθελε ὁ λαός! Τό 1843 ὁ Συνταγματάρχης *Καλλέργης* στασιάζει καί ἀπαιτεῖ Σύνταγμα ἀπό τόν Βασιλέα **᾽Οθωνα**. Τοῦτο ἐθεωρήθη ἐπανάστασις, διότι τήν ἠθελε ὁ λαός! Τό 1936 ὁ **Ἰωάννης Μεταξᾶς** αναστέλλει τήν ἐγκρίσει τοῦ Βασιλέως **Γεωργίου Β΄** τό Σύνταγμα. Τοῦτο θεωρεῖται πραξικόπημα, διότι δέν τό ἠθελε ὁ λαός! Τό 1967 κηρύσσεται τό κίνημα τών Συνταγματαρχών τῆς 21ης ᾽Απριλίου. Τοῦτο θεωρεῖται πραξικόπημα, διότι δέν τό ἠθελε ὁ λαός!

᾽Οπως καταλαβαίνετε ὅταν οἱ Στρατιωτικοί στασιάζουν ἢ *πραΐξῃς των κρίνεται ἄν συμφέρῃ ἢ ὄχι σιούς κρίνοντας*. Τέτοια ἀντίληψις δέν εἶναι βεβαίως νομική εἶναι πολιτική καί διά τήν ἀκρίβειαν *πολιτικάντικη*.

Τό 1917 ὁ Βενιζέλος ἐστασίασε κατά τῆς νομίμου κυβερνήσεως, ἔκανε κράτος μέ πρωτεύουσα τήν Θεσσαλονίκην, ἐδιχοτόμησε τήν Ἑλλάδα καί κατόπιν ἦλθε εἰς ᾽Αθήνας, ὅπου ὁ Γαλλικός στόλος μέ ἀπόβασιν ἐξεδίωξε τόν Βασιλέα καί τήν νόμιμον κυβέρνησιν καί προσέφερε τήν ἐξουσίαν στόν Βενιζέλον. Τοῦτο θεωρεῖται ἐπανάστασις, διότι τήν ἠθελε ὁ λαός! Τό 1964 ὁ Βασιλεύς Κωνσταντῖνος βάσει τοῦ Συντάγματος τοῦ 1952 καί τήν εἰσηγήσει ἐγκρίτων συνταγματολόγων ἀπαλλάσσει τών καθηκόντων του τόν πρωθυπουργόν **Γ. Παπαν-**

δρέου, μετά τοῦ ὁποῦ διεφώνησε. Τοῦτο θεωρεῖται πρᾶξικόπημα, διότι δέν τό ἠθελε ὁ λαός!

Τό ἀν εἰς κάθε περίπτωσιν ὑπῆρχε ἡ δέν ὑπῆρχε ἡ λαϊκή συγκατάθεσις εἶναι ζήτημα πραγματικόν κι' ὄχι νομικόν. Τά νομικά ἐξετάζουν ἀν ἡ βιαία πρᾶξις κατά τοῦ νομίμου καθεστῶτος ἐπεκράτησε, ὅποτε δημιουργεῖ δίκαιον. Ἐάν δέν ἐπεκράτησε (π.χ. Κίνημα 1923, 1932, 1935, συμμοριτοπόλεμος) τότε ἡ βιαία πρᾶξις ἀποτελεῖ **ἔγκλημα** καί τιμωρεῖται. Ἔτσι εἶναι ἡ νομική ἀλήθεια.

Θά γίνω περισσότερο πρακτικός.

Τό «Ἰνστιτοῦτο Ἑλληνικῆς Συνταγματικῆς Ἱστορίας καί Συνταγματικῆς Ἐπιστήμης» ἐκυκλοφόρησε ογκώδεις ἔργον ὑπό τόν τίτλον «Κείμενα Συνταγματικοῦ Δικαίου» (6' ἐκδ. «Σάκκουλα», Ἀθήνα, 1995, σελ. 82) ὅπου ἀναφέρονται Συντάγματα καί σταθμοί τῆς Ἑλληνικῆς συνταγματικῆς ἱστορίας. Ἐκεῖ διαβάζομεν: «3 Σεπτεμβρίου 1843. Ἐπανάστασις ὑποχρεώνει τόν Ὅθωνα νά συγκαλέσει συνέλευσι καί νά παραχωρήσει σύνταγμα... 10-11 Ὀκτωβρίου 1862 ἐπανάστασις καταργεῖ τή δυναστεία τοῦ Ὅθωνος». Ἡ 3 Σεπτεμβρίου 1843 διά νά εἶναι ἐπανάστασις σημαίνει, ὅτι εἶχε τήν λαϊκὴν ἀποδοχήν. Παραθέτω περιγραφὴν πού ἔκανε ὁ ἴδιος ὁ κινηματίας Συνταγματάρχης Καλλέργης, **διά νά θαυμάσετε τήν λαϊκὴν συμμετοχήν** στήν «επανάστασις» τῆς 3ης Σεπτεμβρίου 1843.

«ΤΙ ΕΓΡΑΨΕΝ Η ΙΣΤΟΡΙΑ

(«ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ» ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥ-
ΛΟΥ, ΤΟΜΟΣ ΣΤ', Σελίς 186, 195)

«Τά γεγονότα της 3ης Σεπτεμβρίου ἐξειλίχθησαν, εν ολίγοις, ὡς ἔζη: Ὁκυρίως ἀρχηγός της επαναστά-
σεως ἐκείνης ἦτο ὀκρυπτόμενος καί ἐντέχνως ραδιουρ-
γών Λάϊονς, πού εἶχε ὡς ὄργανον τόν Ἄνδρέαν Λό-
ντον, θερμόν ὀπαδόν τοῦ «αγγλικού» κόμματος. Ἐζή-
τει πρὸς τό καλόν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ τό σύνταγμα ἢ
Ἄγγλία; Ὁχι, φυσικά. Ἄλλ' ἀπλῶς, διότι βλέπουσα τόν
Ἰθωνα μάλλον πρὸς τήν Ρωσίαν ἀποκλίνοντα, ἐνόμι-
σεν ὅτι μέ κυβερνήσεις πού ἀπορρέουν ἐκ βουλῆς θά
ἦτο ἀδύνατος ἢ ἐπικράτησις τῆς ἐπιρροῆς μιας καί μό-
νης δυνάμεως... Εἰργάσθη πρὸς παροχήν τοῦ συντάγ-
ματος ἢ Ἀγγλία διὰ νά διασπάσῃ τὰς ἐθνικάς δυνάμεις,
διὰ νά ἀποτρέψῃ τήν προσοχήν τοῦ λαοῦ ἀπό τὰ ἐξω-
τερικά πράγματα, διὰ νά δημιουργήσῃ ἐσωτερικάς ἐρι-
δας, ἀντεγκλήσεις καί ἐσωτερικούς ἀγῶνας. Αὐτό καί
μόνον ἐζήτει μέ τό σύνταγμα. Τοῦτο δυστυχῶς καί ἐπέ-
τυχε καί καθόλου δέν ἐνδιεφέρετο περί τῶν φιλελευθέ-
ρων δογμάτων, διότι ὑπὸ τό πρόσχημα αὐτῶν διέπραξε
τά φοβερῶτατα αἴσχη τοῦ δεσποτισμοῦ...».

«Πράγματι, σύμφωνα μέ ὅσα διηγήθη εἰς τόν Ν. Δρα-
γούμην ὁ ἀρχηγός τῆς ἐπαναστάσεως Δ. Καλλέργης (ὁ

Δραγούμης τὰ συμπεριέλαβεν εἰς τὰς «Ἱστορικές ἀναμνήσεις του») μεταξύ των στρατιωτῶν, κατὰ τὴν νύχτα ἐκείνην, ἐλάχιστοι πολῖται ὑπῆρχον: “Ἐξεληθὼν τὸ μεσονύκτιον τοῦ θεάτρου –διηγεῖται ὁ Καλλέργης- μετέβην εἰς τοῦ Μεταξᾶ καὶ τοῦ Λόντου ἵνα λάβω ὁδηγίας, ἀλλὰ καὶ οἱ δύο εἶχαν νομίσει ἀσφαλέστερον νὰ διανυκτερεύσωσιν ἀλλαχοῦ. Ἄποτυχὼν δὲ ἐπορεύθην εἰς τοῦ Μακρυγιάννη, ὅστις καθ’ ἃ μείεικε διαβεβαιώσει, ἔμελλεν ἄγων ὑπερφηφάνως πυκνὰς φάλαγγας πολιτῶν, νὰ περικυκλώσῃ ἐν θριάμβῳ τὸ παλάτιον. Ἄλλά τί εἶδον; Εἶδον αὐτὸν φοροῦντα ἀντὶ περικεφαλαίας νυκτερινὴ σκούφιαν. Ἄποτυχὼν δὲ καὶ ἐνταῦθα περιῆλθον τὴν πόλιν καὶ πλήν τῶν χωροφυλάκων ΟΥΔΕ ΨΥΧΗΝ ΓΕΝΝΗΤΗΝ ΑἰΠΗΝΤΗΣΑ. Ὅθεν ἀπορῶν τί νὰ πράξω διυθύνθην πρὸς τὸν στρατῶνα, ὅπου εὔρων μὲν ἔτοιμον τὸ τάγμα, ἐξηκολούθουν ὅμως νὰ ἀμηχανῶ καί, ἐπὶ τέλους, χωρὶς νὰ πολυσυλλογισθῶ ἐτραυλίσσα ἀσυναρτήτους τινὰς λέξεις καὶ ἀνασπάσας τὸ ζῆφος ἀνεφώνησα: «Ζήτω τὸ σύνταγμα». Οἱ στρατιῶτες ἀφαρπασθέντες ἀνέκραξαν καὶ αὐτοί: «Ζήτω τὸ σύνταγμα». Καὶ εἶτα διαβάντες διὰ τῆς ὁδοῦ τοῦ Αἰόλου καὶ εἶτα τῆς τοῦ Ἑρμοῦ κατεσηνώσαμεν ἐν τῇ πλατείᾳ τῶν ἀνακτόρων.

Η ΣΙΩΠΗ ΚΑΙ Η ΕΡΗΜΙΑ ΗΣΑΝ ΚΑΙ ΕΔΩ ΒΑΘΥΤΑΤΑΙ. ΜΗ ΒΛΕΠΩΝ ΔΕ ΜΗΔ’ ΕΝΑΙ ΠΟΛΙΤΗΝ, διέταξα πινὰς στρατιώτας νὰ εἰσέλθουν εἰς τὴν πόλιν καὶ

διά τῆς σπάθης νά διώξωσι πρὸς τὴν πλατείαν ὄν τινα ἀπῆντων. Ἐν τοσούτῳ ἠνεώχθησαν αἱ φυλακαί, οἱ ἐν αὐταῖς συνέρρευσαν πρὸ τοῦ παλατίου καὶ οὕτω στρατιῶται, κάτοικοι τοῦ **Μενδρεσέ**, περιτρίμματα τινὰ τῆς ἀγορᾶς καὶ ἐλάχιστος ἀριθμὸς πολιτῶν ἀνεβόησαν ζητοῦντες σύνταγμα ».

Ἡ σημαντικὴ ἐπανάστασις τοῦ 1909 δέν ἀναφέρεται. Ἀναφέρεται δμως τὸ «*Κίνημα τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης σπὴ Βόρειο Ἑλλάδα*» τὴν 17 Αὐγούστου 1916 χωρὶς νά προσδιορίζεται ἂν τὸ «*κίνημα*» ἦτο ἐπανάστασις ἢ πραξικόπημα. Ἐδῶ παρατηρῶ στοὺς δημοτικιστὰς ἐπιμελητὰς τῶν κειμένων ὅτι, διὰ τὴν γλωσσικὴν τῶν συνέπειαν, ἔπρεπε νά γράψουν «*Ἀμυνας*» κι' ὄχι «*Ἀμύνης*», ὅπως «*Βόρεια*» κι' ὄχι «*Βόρειο*». Αὐτὰ χάριν τῆς ακριβείας.

«*11 Σεπτεμβρίου 1922 Ἐπανάστασις ὑπὸ τοὺς Πλαστήρα, Γονατᾶ καὶ Φωκά*». Συνεχίζομεν «*25 Ἰουνίου 1925. Κίνημα ὑπὸ τὸν Θ. Πάγκαλο, πού σχηματίζει κυβέρνηση*». Τι ἦτο τὸ κίνημα Παγκάλου; Ἐπανάστασις ἢ πραξικόπημα; Ἐδημιούργησε δίκαιον ἢ ὄχι; Κατόπιν 4 Αὐγούστου 1936 «*Κήρυξη δικτατορίας ἀπὸ Ἰ. Μεταξά καὶ Γεώργιο Β'*». «*Κήρυξη δικτατορίας*». Πῶς; Μὲ ἐπανάστασιν; Ἡ πραξικόπημα; Δέν μας λέγουν. «*21 Ἀπριλίου 1967 Στρατιωτικὸ πραξικόπημα καὶ ἐγκαθίδρυση δικτατορίας*». Ἐδῶ ὁ Παπαδόπουλος ἔκανε στρατιωτι-

κό πραξικόπημα .... 25 Νοεμβρίου 1973 «*Ανατροπή του Γ. Παπαδοπούλου από τον Δ. Ίωαννίδη*». Ανατροπή πώς; Μέ επανάστασιν; Ἡμέ πραξικόπημα;

Ἐκ τῆν ἔκθεσιν τῶν ἀνωτέρω παρατηρεῖται, ὅτι χρησιμοποιούνται οἱ ὄροι «*Επανάσταση*», «*Κίνημα*», «*Κήρυξη δικτατορίας*», «*Στρατιωτικόν Πραξικόπημα*», «*Ανατροπή*» δίχως νά διευκρινίζεται τό περιεχόμενον τους καί δίχως νά μας εξηγούν, διατί ἡ στρατιωτική βιαία ενέργεια τοῦ Παγκάλου λέγεται «*κίνημα*», ἡ ἰδία ενέργεια τοῦ Πλαστήρα λέγεται «*ἐπανάστασις*», ἡ ἰδία ενέργεια τοῦ Παπαδοπούλου λέγεται «*στρατιωτικόν πραξικόπημα*», ἡ ἰδία ἐνέργεια τοῦ Ίωαννίδου λέγεται «*ἀνατροπή*». Ἀκόμη ἀντιπαρέρχονται τήν ἐπιβολήν τοῦ Βενιζέλου τήν 14η Ἰουνίου 1917 ὑπό τοῦ ξένου στόλου βιαίως εἰς τήν ἐξουσίαν μέ τήν φράσιν «*14 Ἰουνίου 1917 Κυβέρνησις Ἐλ. Βενιζέλου στήν Ἀθήνα (τερματισμός διχασμοῦ κράτους)*». Ἀλήθεια, πώς ἐγινε αὐτός ὁ τερματισμός; Σιωπή λοιπόν. Σιωπή πού ἀντίκειται *στήν νομικήν καί ἱστορικήν πραγματικότητα, ἀλλά καί στήν ἐντιμότητα*.

Ἡ νομιμότης ενός πολιτικοῦ καθεστώτος κρίνεται ὅπως προβλέπει τό Δημόσιον Διεθνές καί τό Συνταγματικόν Δίκαιον κι' ὄχι ὅπως θέλει ὁ καθεῖς. Ὑπάρχει διεθνῆς καί ἐσωτερική *ἐννομος τάξις*, ἡ ὁποία ρυθμίζει τά

τής νομιμότητος τών καθεστώτων, ή όποία έξετάζεται διπῶς, ἤτοι έσωτερικῶς καί έξωτερικῶς.

Έσωτερικῶς ή νομική έπιστήμη καί ή νομολογία, δπως εἶπομεν, δέχονται όμοφώνως, ότι άν όποιαδήποτε (στρατιωτική, ή λαϊκή) βιαία ενέργεια έπικρατήση δημιουργεί δίκαιον καί συνεπώς αίρεται τό άξιόποιον τών πράξεων της, τό όποιον δέν καθιεροῦται κατόπιν, διότι τοῦτο επί πλέον άντίκειται στην μη άναδρομικότητα τών ποινικών νόμων.

Άπό έσωτερικῆς πλευράς διαπιστοῦται εύκόλως ότι:

α) *Η 21η Άπριλίου έπεκράτησε εις όλόκληρον τήν χώραν.* Όλον τό έδαφος τής Έλληνικῆς Έπικρατείας ήλέγητο άδιαφιλονικητως, υπό τού στρατιωτικού καθεστώτος. Τό παραμικρόν σημεῖον τού κράτους έξουσίαζετο υπό τής 21ης Άπριλίου. Περί αύτου οὔδεις άμφιβάλλει. Άρα ή 21η Άπριλίου ως βιαία ενέργεια καταλύσεως τού κρατούντος κοινοβουλευτικού πολιτεύματος έπεκράτησε καί ως έπικρατήσασα έδημιούργησε δίκαιον. Κατά τήν διάρκειάν της έξέδιδε Νόμους καί Προεδρικά Διατάγματα, τά όποια έρρύθμιζαν τήν κοινωνική, οικονομική, πολιτική κ.λ.π. ζωή τού Έλληνικου λαού.

β) *Τά δικαστήρια τής χώρας άνευ έξαιρέσεως έφηρμозαν τούς νόμους, τούς οποίους έθέσπισε τό καθεστώς τής 21ης Άπριλίου.* Οί νόμοι αύτοί έξακολουθοῦν νά ισχύουν καί νά εφαρμόζονται. Άκόμη καί οί δικασταί,

οί όποιοι έδίκασαν τους πρωταιτίους της 21ης 'Απριλίου έφήρμοζαν πειθηνίως τους νόμους της και μέ τήν ύπογραφήν «χουντικῶν» ύπουργῶν δικαιοσύνης και τοῦ δικτάτορος Συνταγματάρχου Γεωργίου Παπαδοπούλου προεβιβάζοντο, εἰς ανωτέρους βαθμούς. Μετά τήν άνατροπήν τής 21ης 'Απριλίου έκεῖνοι οί νομιμόφρονες δικασταί άνεκάλυψαν, ότι οί χθεσινοί προϋστάμενοι των ήσαν προδόται!

γ) *Όλοι αι ώργανωμέναδυνάμεις τοῦ Έθνους π.χ. Έκκλησία, Ένοπλοι Δυνάμεις, Πανεπιστήμια κλπ. δέν αντέδρασαν ως θεσμικά οργανώσεις. Αυτό έπεξετάθη παντού. Δηλαδή ή 'Ακαδημία ήκουε τόν Γεώργιον Παπαδόπουλον νά όμιλῆ ένώπιόν της. Ούτε εις 'Ακαδημαϊκός διεμαρτυρήθη. «Τί θέλετε έδώ κ. Συνταγματάρχα; Πηγαίνετε στην μονάδα σας». Τίποτε. Οί κύριοι 'Ακαδημαϊκοί πειθήνιοι παρηκολούθησαν τόν λόγον τοῦ δικτάτορος και τόν κατεχειροκρότησαν. Αί οργανώσεις Δικαστών και Εισαγγελέων. Ουδέν. Η Ένωσις Έφοπλιστών, ό Σύνδεσμος Βιομηχάνων, ή ΑΔΕΔΥ, ή ΓΣΕΕ, κ.λ.π. κ.λ.π. "Απαντες άνεγνώρισαν τήν νομιμότητα τοῦ καθεστώτος, τοῦ όποίου έφήρμοζαν τούς νόμους.*

"Ατομα μεμονωμένα ήσαν εναντίον της 21ης 'Απριλίου, όπως υπάρχουν τέτοιοι αντίθετοι εις όλα τά πολιτεύματα. 'Αλλά αυτοί δέν κρίνουν τήν νομιμότητα ένός

πολιτεύματος, ή όποία έξαρτᾶται ἐκ λόγων αντικειμενικῶν, πού εἶναι μόνον εἰς: *ἡ ἐπικράτεις*.

Ἐξωτερικῶς τό όποιοδήποτε καθεστῶς νομιμοποιεῖται δι' ἀναγνώρισεως ὑπό τῶν ξένων κρατῶν καί τῶν διεθνῶν οργανισμῶν. Ὑπ' αὐτήν τήν ἔννοιαν εἶναι γνωστόν, ὅτι ἡ 21η Ἀπριλίου ἔτυχε πλήρους καί άνευ ὄρων ἀναγνώρισεως. Εἰδικώτερον:

α) *Ἄλα τά κράτη τοῦ κόσμου προεξαρχόντων τῶν κομμουνιστικῶν, ἀνεγνώρισαντό καθεστῶς τῆς 21ης Ἀπριλίου, ὡς νόμιμον* καί διά τοῦτο οἱ πρεσβευταί των ὑπέβαλαν τά διαπιστευτήριά των στόν δικτάτορα Συνταγματάρχη Γεώργιον Παπαδόπουλον, τόν όποτον ἀνεγνώριζαν οὕτω ἀρχηγόν τοῦ Ἑλληνικοῦ κράτους.

β) *Ἄπαντες οἱ διεθνεῖς οργανισμοί (ΟΗΕ, ΝΑΤΟ κ.λ.π.) ἀπεδέχθησαν ὡς νόμιμον καθεστῶς τήν 21ην Ἀπριλίου*, πρὸς τήν όποίαν ὁ Ὄργανισμός Οικονομικῆς Συνεργασίας καί Ἀναπτύξεως (ΟΟΣΑ) ἀπένειμε τό ἀργυροῦν καί τό χρυσόν μετάλλιον, διά τήν οἰκονομικήν πρόοδον τῆς χώρας.

γ) *Τό Στρατιωτικόν Καθεστῶς υπέγραψε διεθνείς συμφωνίας καί συνθήκας, τὰς όποίας ἐσεβάσθησαν αἱ μετέπειτα κυβερνήσεις*. Ἐάν τό καθεστῶς δέν ἦτο νόμιμον, κατά λογικήν ἀκολουθίαν δέν θά ἦσαν νόμιμοι αἱ πράξεις του. Τήν αὐταπόδεικτον αὐτήν νομικήν ἀλήθειαν, οἱ κοινοβουλευτικοί σκοπίμως τήν ἀποσιωποῦν.

Τό διεθνές δίκαιον δέν ενδιαφέρεται (πάντοτε νομικώς) διά τήν πολιτειακήν ὀργάνωσιν ενός λαοῦ. Τό πολίτευμα δέν ἐξετάζεται ἀπό τό διεθνές δίκαιον, τό ὅποιον δέχεται δημοκρατίας, δικτατορίας, κομμουνισμούς, φασισμούς κ.λ.π. ἀρκεῖ νά ἐπικρατοῦν στήν χώρα τους.

Τό Δικαστήριον τῆς Χάγης ἀπεφάνθη (ICS Reports 1975, 43) ὅτι «*ουδεῖς κανὼν τοῦ διεθνούς δικαίου ἀπαιτεῖ ὥστε τό κράτος νά ἔχη καθωρισμένη δομή*» καθόσον «*ἡ μορφή τοῦ πολιτεύματος εἶναι δυστυχῶς ἀδιάφορος γιά τό διεθνές δίκαιο*» (Ε. Ρούκουνα: «Διεθνές Δίκαιο», ἔκδ. «Σάκκουλα», Ἀθήνα 1982, σελ. 15). Ὁ κ. καθηγητής παρατηρεῖ «*δυστυχῶς*» στήν διαπίστωσι, ὅτι τό διεθνές δίκαιον δέν ενδιαφέρεται γιά τά πολιτεύματα. Γιατί «*δυστυχῶς*» κ. καθηγητά; Δέν ἀντιλαμβάνεσθε, ὅτι ἄν τό διεθνές δίκαιον ἐνδιεφέρετο, διά τά πολιτεύματα, τότε δέν θά ἦτο διεθνές δίκαιον, ἀλλά ἄλλο δίκαιον; Τόσον δύσκολον εἶναι νά διακριθούν τά δίκαια μεταξύ των; Ἦ μήπως πρέπει καί τό διεθνές δίκαιον νά ὑπηρετῆ δουλοπρεπῶς (ὅπως τό *συνταγματικόν*) τό πολίτευμα του κοινοβουλευτισμοῦ; Τῆς βουλευτοκρατίας δηλαδή;

Ἡ νομιμότης τῶν νομικῶν διατάξεων τῆς δικτατορίας ἀποδεικνύεται ἀπό ἀναμφισβήτητα γεγονότα, π.χ. Τά δικαστήρια, ὡς ἐλέχθη καί σήμερον ἐξακολουθοῦν νά ἐφαρμόζουν τούς νόμους τῆς δικτατορίας. Σχετικῶς «*καί ὑπό τίς παροῦσες ὁμαλές περιστάσεις ὁ δικαστής*

είναι υποχρεωμένος να εφαρμόζη ακόμη και διατάξεις που θεσπίστηκαν από την τελευταία δικτατορία (1967-1974) και που εξακολουθούν ακόμη υπό το κράτος του Συντάγματος τοῦ 1975 να ισχύουν, διότι δεν καταργήθηκαν ρητά, παρά τό γεγονός, ὅτι τέθηκαν κατά κατάλυση τοῦ Συντάγματος τοῦ 1952» (Φ. Σπυρόπουλος: «Τό δικαίωμα αντίστασης κατά τό άρθρο 120 παρ. 4 τοῦ Συντάγματος», ἔκδ. «Σάκκουλα», Ἀθήνα 1987, σελ. 12-129). Ἀπεναντίας ὁ **Κ. Μαυριάς** («Συνταγματικό Δίκαιο», ἔκδ. «Σάκκουλα», Ἀθήνα 2002, σελ. 716-720) θέτει τήν δικαιοσύνην ὑπό τόν ἀποκλειστικόν ἔλεγχον τῆς δημοκρατίας καί βάζει τήν δικαιοσύνην στήν ὑπηρεσίαν τῆς δημοκρατίας ἀπαγορεύων στούς δικαστάς νά ἐφαρμόζουν τό δίκαιον τῆς δικτατορίας διότι τότε *«ἡ δικαστική λειτουργία θά καθίστα εαυτή συνεργό τῆς αὐταρχίας»* πράγμα πού ἔνοχλεῖ τόν κ. καθηγητήν, ὁ ὅποιος θέλει τήν δικαστικήν λειτουργίαν *«συνεργό τῆς δημοκρατίας»* διά τῆς ἀναγνώρισεως μόνον τῆς δικαιοσύνης ἐν δημοκρατία.

Κατ' αὐτήν τήν γνώμην ἡ ἀξία τῆς δικαιοσύνης τίθεται στήν ὑποτελεῖ ἐκδούλευσιν τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ. "Ἄλλως τε ὁ συγγραφεύς θεωρεῖ τόν δικαστή *«ὑπερασπιστή τῆς δημοκρατικῆς ἀρχῆς»* (ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 721) ἐνῶ οἱ νομικοί θέλουν τόν δικαστήν *«ὑπερασπιστήν τῆς ἀρχῆς τοῦ δικαίου»*, τό ὅποιον ὡς πνευματική ἐννοια

καί ηθική αντίληψις ὑπάρχει ἀνεξαρτήτως πολιτεύματος, χρόνου καί τόπου. Καί ἐν τέλει τὰ Συντάγματα καί τὰ πολιτεύματα δέν εἶναι αὐτοσκοπός, ἀλλά μέσα πρὸς ἐξυπηρέτησιν τοῦ ὑπερτάτου σκοποῦ τοῦ "Ἐθνους, πού εἶναι ἡ Πατρίς.

Πάντως τὸ δημοκρατικὸ πολίτευμα ἐφρόντισε μὲ τὸ τελευταῖο Σύνταγμα (ἄρθ. 87, παρ. 2) νὰ ὀρίσῃ ὅτι «οἱ δικασταὶ κατὰ τὴν ἄσκησιν τῶν καθηκόντων τῶν ὑπέκινται μόνον σὶὸ Σύνταγμα καί τούς νόμους, ἐν ουδεμίᾳ δέ περιπτώσει ὑποχρεοῦνται νὰ συμμορφοῦνται πρὸς διατάξεις τιθεμένας κατὰ κατάλυσιν τοῦ Συντάγματος». Ἔτσι λοιπὸν ἐξησφαλίσθη, ὅτι ἂν στό μέλλον ἐπικρατήσῃ κάποιο κίνημα οἱ κ.κ. δικασταὶ θά ἀρνηθοῦν νὰ ὑπακούσουν εἰς αὐτό, διότι τούς τὸ ἀπαγορεύει τὸ ἄρθρο 87, παρ. 2 τοῦ Συντάγματος, τὸ ὅποιον πλέον ρυθμίζει τὴν πολιτικὴν καί κοινωνικὴν ζωὴν τῆς Ἑλλάδος, διὰ τὰς ἐπομένους χιλιετίας!!! (Καί ἂν τὸ Σύνταγμα ἔχει καταλυθῆ μὲ Δημοψήφισμα;)

Ἐν τούτοις μετὰ τὴν μεταπολίτευσιν δέν ἠκυρώθησαν, οὔτε ἐτροποποιήθησαν νόμοι ἢ ἄλλαι νομικαὶ διατάξεις τῆς 21ης Ἀπριλίου ἐπὶ τῷ λόγῳ, ὅτι ἦσαν «χουντικά» δημιουργήματα. Οὐδεὶς πολιτικός, δικαστικός ἢ ὅποιοςδήποτε πολίτης ἐκίνησε νομικὴν διαδικασίαν ακυρώσεως οἰασδήποτε πράξεως μὲ τὴν αἰτιολογίαν, ὅτι ἐπραγματοποιήθησαν ὑπὸ τοῦ Στρατιωτικοῦ Καθεστώ-

τος. Βασικῶς θέλω νά παρατηρήσω ἀπό καθαρᾶς νομικῆς πλευράς, ὅτι ἡ ἐννομος τάξις δέν δέχεται ὡς αἰτιολογίαν ἢ νομικόν λόγον τήν ἀνάκλησιν διατάξεων ἢ ἀκύρωσιν πράξεων, ἐπειδή ἐξεδόθησαν ἢ ἐγιναν ἀπό τήν 21ην Ἀπριλίου. Δέν ὑπῆρξε ἀντίστοιχος νόμος, πού νά *καταργῆ ὅτιδήποτε προήλθε ἀπό τήν Χούντα*. "Ἄρα τήν ἀποδέχονται ὡς πηγὴν δικαίου.

Οἱ νόμοι τῆς 21ης Ἀπριλίου ἐξηκολούθησαν νά ἰσχύουν καί μετὰ τήν αὐτοκατάλυσίν της. Φέρω ὡς παράδειγμα τόν Ν.Δ. 802/1970 «Περί εὐθύνης τῶν μελῶν τῆς Κυβερνήσεως καί τῶν ὑφυπουργῶν» βάσει τοῦ ὁποίου ἐδικάσθησαν καί κατεδικάσθησαν δημοκράται πολιτικοί.

"Ὄντως ἀποτελεῖ ἀντίφασιν νά κηρύσσεται ἡ «Χούντα» παράνομος καί νά τηροῦνται οἱ νόμοι της, μέ τούς ὁποίους μάλιστα νά δικάζονται δημοκράται πολιτικοί ἀναλωθέντες στήν ὑπηρεσία τοῦ λαοῦ!

Τά δέ Συντάγματα τῆς 21ης Ἀπριλίου περιέχονται στά νομικά βιβλία, ὡς ἀποτελοῦντα μέρος τῆς συνταγματικῆς ιστορίας τῆς χώρας π.χ. Κ. Μαυριᾶ καί Ἀ. Παντελής: «Συνταγματικά κείμενα» (ἐκδ. «Σάκκουλα», Ἀθήνα 1990, σελ. 217 κ.ἑ.).

Μερικοὶ διωγμοὶ καθηγητῶν πανεπιστημίων, πού ἐγένοντο ἀπό τούς ἀντιζήλους των, δέν ἐπηρεάζουν τήν προαναφερθεῖσαν ἄποψίν μου, ἀφοῦ δέν ἐξεδόθη νό-

μος καθορίζων ευθέως, ὅτι τὰ νομικά παράγωγα της 21ης Ἀπριλίου εἶναι ἔκνομα, ὡς προεῖπον, οὔτε ἦρε τὰς συνεπειὰς των.

Ἀπεναντίας τὸ μεταπολιτευτικὸν κράτος ἐδέχθη, ἐφῆρμωσε κι' ἐφαρμόζει τοὺς λεγομένους χουντικούς νόμους. Ἐπομένως οὐδεμία ἀμφιβολία προκύπτει ὡς πρὸς τὴν νομιμότητα τοῦ στρατιωτικοῦ καθεστώτος.

Ὡσαύτως οὐδεμία ὑποχρέωσις τῆς χώρας πολιτική, οἰκονομική, πολιτιστική κ.λ.π. διμερῆς ἢ διεθνῆς, ἐσωτερικῆς ἢ ἐξωτερικῆς, συμβατικῆς ἢ ἄλλῃ ἀναληφθεῖσα ὑπὸ τῆς 21ης Ἀπριλίου ἐματαιώθη μεταπολιτευτικῶς, μέ τὸ αἰτιολογικόν, ὅτι συνήφθη ὑπὸ τῆς «Χούντας». Ὅλα ὅσα ὑπέγραψε ἡ 21η Ἀπριλίου ἐτηρήθησαν ὑπὸ τῶν μεταπολιτευτικῶν κυβερνήσεων, ὡς νόμιμοι δεσμεύσεις τοῦ Ἑλληνικοῦ κράτους, τὸ ὅποιον προφανῶς ἐκυβερνᾶτο ὑπὸ νομίμου καθεστώτος.

Οὐδεμία ξένη χώρα ἢ διεθνῆς ὀργανισμὸς ἢ ἄλλοδαπὸς ιδιώτης ἐνεφανίσθη στὴν Ἑλλάδα ἢ εἰς διεθνή δικαστήρια καὶ ἐζήτησε ἀκύρωσιν πράξεων ἢ νομικῶν διατάξεων τῆς 21ης Ἀπριλίου ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι τὸ Στρατιωτικὸν Καθεστῶς ἦτο παράνομον.

Κατὰ τὴν μεταπολίτευσιν διεκηρύχθη ὑπὸ τῆς βουλευτοκρατίας, ὅτι οὐδέποτε ἐν Ἑλλάδι ἡ δημοκρατία κατηργήθη δικαίῳ κι' ὅτι ὁ λαὸς δέν ἀπεδέχθη τὸ καθεστῶς. Ὡς πρὸς μὲν τὸν πρῶτον ἰσχυρισμὸν λέγομεν,

ὅτι αὐτός ἀντίκειται εὐθέως πρὸς τὴν πραγματικότητα, διότι ἡ νομικὴ ἀλήθεια πιστοποιεῖ, ὅτι ἡ 21η Ἀπριλίου ἐνομοθετεῖ καὶ *οὐδείς ἄλλος*. Ὡς πρὸς τὸν δεύτερον ἰσχυρισμὸν λέγομεν, ὅτι αὐτός ἀντίκειται ἐπίσης πρὸς τὴν πραγματικότητα, διότι **ὁ** λαὸς τοῦλάχιστον ἠνέχθη τὸ καθεστῶς, ἀφοῦ μαζικὰ λαϊκὰ κινήματα, κατὰ τῆς «*Χούντας*» *οὐδέποτε ἐγένοντο*. Τὰ γεγονότα τοῦ Πολυτεχνείου δὲν ἦσαν μαζικὸν λαϊκὸν κίνημα, ἀλλὰ κι' ἂν ἦσαν πάλιν νομικῶς δὲν ἔχει ἀξίαν, ἐπειδὴ ἡ «ἐξέγερσις» κατεστάλη κι' ἐπεβλήθη τὸ καθεστῶς. Ἐνῶ ἡ κατάστασις ὠδηγεῖτο πρὸς ἐκδημοκρατισμὸν μέ ἐκλογὰς τὸν Φεβρουάριον 1974, καὶ ἐξ αἰτίας τοῦ Πολυτεχνείου, προέκυψε **ὁ** Ἰωαννίδης καὶ ἐπεβλήθη νέα δικτατορία, ἡ ὁποία αὐτοανειράπη προδοθεῖσα, ὑπὸ ὄρισμένων ὑψηλοβάθμων στρατιωτικῶν. *Ὁ λαὸς οὐδέποτε ἀνέτρεψε πὴν Χούνταν*. Τώρα ἂν ψυχικῶς ἦτο ἐναντίον τῆς -πῶς καὶ ποῖος τὸ γνωρίζει;- τοῦτο στερεῖται νομικῆς ἀξίας, *διότι τὸ δίκαιον ἀφορα σπὴν ἐξωτερικὴν συμπεριφορὰν τοῦ ἀνθρώπου κι' ὄχι εἰς τὰς σκέψεις του*.

Τὸ Δ/1975 ψήφισμα τῆς Ε' Ἀναθεωρητικῆς βουλῆς ἐκρίνε, ὅτι ἡ 21η Ἀπριλίου δὲν ἐπεκράτησε καὶ συνεπῶς δὲν ἐδημιούργησε δίκαιον. Ἡ ὑποστήριξις τέτοιων ἀνυποστάτων ἀπόψεων ἐξηγείται, ἂν λάβετε ὑπ' ὄψιν σας, ὅτι οἱ ἐμπνευσταὶ τοῦ Δ/1975 ψηφίσματος ὑπῆρξαν πολιτικοὶ ἀντίπαλοι τῆς 21ης Ἀπριλίου καὶ

εχθροί τών Ἀξιωματικῶν, διότι μέ τό πραξικόπημα ἦ τήν ἐπανάστασιν των ἐστέρησαν τόν πλουτισμόν καί τās φιλοδοξίας στους ἐκπεσόντας φαυλοκράτας. Οὔτε ὁμως ἐξηγεῖται, οὔτε δικαιολογεῖται τοιαύτας ἀνυποστάτους ἀπόψεις νά τās υιοθετοῦν νομικοί, ἐστῶ καί φανατικοί ἐχθροί τῆς 21ης Ἀπριλίου. Κάποιοι νομικοί ἐπί 21ης Ἀπριλίου συνειργάσθησαν μέ τό καθεστῶς, κατόπιν τό κατηγορήσαν ὡς παράνομον κι' ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς ἐστράφησαν ἐναντίον του καί ἐγιναν καθηγηταί πανεπιστημίου στήν Νομικήν Σχολήν! π.χ. Δ. Τσάτσος.

Ὁ Κρίσ Γουντχάουζ ἄνθρωπος τών μυστικῶν ὑπηρεσιῶν τῆς Ἀγγλίας, πού ὑπηρέτησε στό Ἀγγλικό Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν, βουλευτής Ὁξφόρδης, ἀντεπιστέλλον μέλος τῆς Ἀκαδημίας τών Ἀθηνῶν, Βιογράφος του Καραμανλή καί συγγραφεύς Βιβλίων διά τήν Ἑλληνικήν ἀντίστασιν κατά τών Γερμανῶν στήν ἐργασία του ὑπό τόν τίτλον: «Ἡ ἀνοδος καί ἡ πτώση τών Συνταγματαρχῶν» (ἐλλ. ἐκδ. «Ἑλληνική Εὐρωεκδοτική», σελ. 55 κ.έ.) μᾶς ἐνημερώνει περί ἐπαναστάσεως, πραξικοπήματος καί περί τῆς σχετικῆς ὀρολογίας:

«Ἐπανάσταση, πάντως, εἶναι ἓνας ὄρος πού δέν πρέπει νά γίνει δεκτός, γιατί ἐνέχει καί μιά ἐννοια νομιμότητος στήν Ἑλλάδα, ὅπου ἔχουν ἐκραγεῖ πολλές ἐπαναστάσεις. Μιά ἐπανάσταση, ἀπό τή στιγμή πού ἐπικρατεῖ, θεωρεῖται ὅτι νομιμοποιεῖται καί δημιουργεῖ τό δι-

κό της δίκαιο. Τό πραξικόπημα είναι μιά παράνομη ενέργεια, οί διατάξεις τῆς οποίας είναι άκυρες. Μέ ψηφισμα τῆς Βουλῆς τό 1975, διακηρύχθηκε ὅτι οί συνταγματάρχες δέν εἶχαν ἐπιχειρήσει μιά ἐπανάσταση, αλλά ένα πραξικόπημα. Σ' αὐτή τή βάση δικάστηκαν καί βρέθηκαν ένοχοι έσχάτης προδοσίας.

Έτσι ή περιγραφή, πού χρησιμοποιουσαν οί ἴδιοι γιά τούς έαυτούς τους, είναι άκατάλληλη γιά μας. Ἡλέξη πραξικοπηματίες εκφράζει καλύτερα τό τί ακριβῶς ήταν. Μποροῦν ακόμη νά ονομασθούν συλλογικά ή χούντα ή ατομικά οί συνταγματάρχες, κατά τίς ανάγκες τοῦ λόγου».

Ὁ Γουντχάουζ ισχυρίζεται ὅτι «τό πραξικόπημα είναι μιά παράνομη ενέργεια, οί διατάξεις τῆς οποίας είναι άκυρες». Βεβαίως ἂν τό πραξικόπημα επικρατησῃ δημοιουργεί τό δίκαιόν του. "Αν δέν επικρατήσῃ οί πραξικοπηματίαι θά δικασθοῦν από τό καθεστῶς, τό ὁποῖον άπεπειράθησαν νά άνατρέψουν, καθώς συνέβη μέ τήν 21 ην ἸΑπριλίου, τῆς οποίας όμως αἱ διατάξεις δέν εκηρύχθησαν άκυροι, ὅπως άπεφάνθη ὁ Γουντχάουζ. Ἐκὀμη πρέπει νά μάθη ὁ Γουντχάουζ, ὅτι τήν νομιμότητα τοῦ καθεστώτος δέν τήν κρίνουν οί βουλευταί μέ ψηφίσματα, αλλά οί δικασταί μέ άποφάσεις. Προσθέτω έπίσης, ὅτι ὁ Γουντχάουζ έθεώρει παρανόμους τούς ήρωϊκούς άγῶνας τών Κυπρίων τῆς ΕΟΚΑ καί νομίμους τούς άπαγο-

νισμούς τών Κυπρίων πατριωτών, πού ἐζήτουν τήν ἐθνικήν των ἐλευθερίαν, ἀπό τόν Ἀγγλο δυνάστην.

Ἡ μανία ὠρισμένων καθηγητῶν τῆς νομικῆς νά ἐξετάζουν τό δημόσιον δίκαιον μέ δημοκρατική νοοτροπίαν εἶναι ἀντεπιστημονική καί ἐκνομος. Οἱ ἴδιοι γράφουν «περί δημοκρατικῆς νομιμοποίησης» τῆς δικαιοσύνης κι' ὅ,τι δέν εἶναι δημοκρατικόν εἶναι παράνομον, ἐνῶ ἡ ἀλλαγὴ τοῦ πολιτεύματος συνιστᾷ ἐγκλημα κακουργηματικοῦ χαρακτήρος ὡς προβλέπει τό Σύνταγμα (ἄρθ. 120, παρ. 2, 3) δηλαδή οἱ βουλευταὶ συνήλθον καὶ ἀπεφάσισαν, ὅτι οἷος τούς καταργήσῃ διαπράττει κακούρημα! Βεβαίως δέν εἶπαν ἔτσι ἀκριβῶς, ἀλλὰ προέταξαν τήν λαϊκὴν κυριαρχίαν, ἡ ὁποία ἐταυτίσθη μέ τόν κοινοβουλευτισμόν, ὅπως καὶ ἡ ἐλευθερία τοῦ λαοῦ.

Αὐταὶ αἱ ἀπόψεις σημαίνουν, ὅτι στήν Σπάρτη, στήν Αὐτοκρατορία τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου, στήν ὑπερχιλιετῆ Βυζαντινὴν Αὐτοκρατορίαν ὁ λαός δέν ἦτο ἐλεύθερος, ἀλλὰ δούλος! Οἱ Μακεδόνες κοσμοκράτορες ἦσαν δούλοι, διότι δέν εἶχαν δημοκρατίαν.

Ἄκόμη στό πολίτευμα τῆς Σπάρτης δέν ὑπῆρχεν νομιμότης! Ὁ ὑπερασπιστὴς τῆς ἐλευθερίας τῶν Ἑλλήνων εἰς Θερμοπύλας *Βασιλεύς Λεωνίδας* ἐξεπροσώπει ἀνελεύθερον καθεστῶς! *Ὁ Μ. Κωνσταντῖνος ἢ ὁ Κωνσταντῖνος Παλαιολόγος* ὡς ἀντιδημοκράται ὑπὸ τό σημερινόν Σύνταγμα εἶναι κακούργοι. Τό ἄρθρον 120

παρ. 2 καθιερώνει θεμελιώδη υποχρέωσιν «όλων τών Ἑλλήνων» τήν ἀφοσίωσιν πρὸς τήν Πατρίδα (ορθόν) καί τήν δημοκρατίαν (διατί;).

Αὐθαιρέτως κι' ἀναποδείκτως οἱ βουλευταὶ ἐταύτισαν τήν λαϊκὴν κυριαρχίαν μὲ τήν δημοκρατίαν (δηλαδή μὲ τόν εαυτὸν τους) καί διέγραψαν ὀλόκληρον τήν Ἑλληνικὴν ἱστορίαν, κατὰ τήν ὁποίαν οἱ Ἕλληνες ἐδημιούργησαν Αὐτοκρατορίας-Κοσμοκρατορίας καί περίλαμπρους πολιτισμούς, ὑπὸ μὴ δημοκρατικόν καθεστῶς. Τέτοιο πολίτευμα (μὲ 400.000 δούλους, δίχως αἱ γυναῖκες νά ἔχουν πολιτικά δικαιώματα, μὲ ἐκλογή βουλευτῶν διὰ κλήρου κ.λ.π.) περίπου εἶχαν μόνον αἱ Ἀθῆναι, διὰ μικρόν διάστημα, μὲ συνέπειαν νά ὑποδουλωθοῦν στήν Σπάρτην. Ὀλόκληρος ἡ Ἑλλάς ἀνέκαθεν ἤκμασεν καί ἐδοξάσθη ὑπὸ καθεστῶτα ἀντιδημοκρατικά (Βασιλεῖαι, αἰσυμνητεῖαι, τυραννῖαι, ἀριστοκρατεῖαι κ.λ.π.) τὰ ὁποῖα δέν ἦσαν ἀνελεύθερα, επειδή δέν εἶχαν δημοκρατία.

Ἡ ταύτισις δημοκρατίας-ἐλευθερίας ὀδηγεῖ στόν *πα-ραλογισμό*, ὅτι δίχως δημοκρατία δέν ὑπάρχει ἐλευθερία. Ἡ ἄποψις αὐτή καταλήγει στό ἐξωφρενικό συμπέρασμα, ὅτι ἀνελεύθερα καθεστῶτα ὠδήγησαν τόν Ἑλληνισμόν *εἰς ὑψηλοῦς πολιτισμούς καί στήν παγκόσμιον κυριαρχίαν*, ὄχι μίαν, ἀλλά πολλὰς φορές.

Ἡ ἐλευθερία δέν ἀνεκαλύφθη, μετὰ τήν δημοκρατίαν,

ούτε τήν ἔφερην αὐτή στους λαούς. Ούτε εἶναι τυχαῖον, ὅτι δύο κατ' ἔξοχὴν δημοκρατίαι ἢ Γαλλικὴ καὶ ἢ Ἀγγλικὴ τιμούν ὡς ἔθνικούς ἡρώας δύο ἄνδρας, οἱ ὅποιοι ἐκλείσαν τό κοινοβούλιον (Μ. Ναπολέων, Κρόμγουελ). "Ἄλλο πρᾶγμα ἢ δικαιοσύνη, ἄλλο ἢ νομιμότης, ἄλλο ἢ ἐλευθερία κι' ἄλλο ἢ δημοκρατία. Σκοπίμως ἢ Βουλευτοκρατία τὰ σαλατοποιεῖ. Δέν εἶναι δμως τοῦ παρόντος νά ἐπεκταθῶ, διότι ἐδῶ διαπραγματευόμεθα διαφορετικόν θέμα, ἀπό τό ὅποιον δέν πρέπει νά παρεκλίνωμεν.

Νά γνωρίζουν πάντως οἱ κ.κ. καθηγηταί, ὅτι τά νομικά συγγράμματα πρέπει νά γράφονται συμφώνως πρός τήν νομικήν ἀλήθειαν καί νά μή καθίστανται ὑποχείρια τοῦ πολιτεύματος, τοῦ ὁποιοῦδήποτε πολιτεύματος.

Ἡ πολιτικὴ ἐμπάθεια δέν ἀρμόζει εἰς ἐπιστήμονας π.χ. ὁ Κ. Μαυριάς («Συνταγματικό Δίκαιο», ἐκδ. «Σάκκουλα». Ἀθήνα 2002. σελ. 322) γράφει:

«Ἡδυστροφικὴ αὐτὴ πρακτικὴ τῶν θεσμῶν ἔδωσε τό πρόσχημα στους -καθοδηγούμενους ἀπό τούς αλλοδαπούς προστάτες τους—πραξικοπηματίες νά καταλύσουν τήν 21η Ἀπριλίου 1967 τό δημοκρατικὸ πολίτευμα». Ὁ Κ. Μαυριάς γράφων «περὶ ἀλλοδαπῶν προστατῶν» συκοφαντεῖ ἄοριστολογῶν, ἔκτος κι' ἂν ἠκολούθει τήν ἐπιστημονικὴν μέθοδον τῆς παρουσιάσεως ἀποδείξεων. Ποῖοι ἦσαν οἱ αλλοδαποὶ προστάται; Νά τούς κατονομάσα ἄλλως συκοφαντεῖ. Ἀκόμη θά ἠδύνατο νά ἐρωτήσῃ

κάποιος τόν Κ. Μαυριά: «'Ομιλεῖτεδιά πραξικοπηματίας. Πώς κρίνετε τās αποφάσεις τών 'Ολομελειῶν τοῦ Α.Π. καί τοῦ Σ.τ.Ε. πού ἀναγνωρίζουν τήν 21ην'Απριλίου ὡς Ἐπανάστασιν δημιουργήσασαν δίκαιον;».

Ἡ ἐμπάθεια ἰδίως ἐναντίον τών δικαστῶν φαίνεται καί ἀπό τήν συνταγματική (!) πρόβλεψη τών διώξεῶν των μέ **ειδικόν** ἄρθρον τοῦ Συντάγματος (118, παρ. 2) τό ὅποιον ὀρίζει:

«2. Ἀνώτατοι δικαστικοί λειτουργοῖπού δέν ὑπηρετοῦσαν κατά τήν ἐναρξη τῆς ἰσχύος τῆς συντακτικῆς πράξης τῆς 4/5 Σεπτεμβρίου 1974 "περί ἀποκαταστάσεως τῆς τάξεως καί εὐρυθμίας ἐν τῇ Δικαιοσύνῃ" καί ὑποβιβάστηκαν σύμφωνα μέ τήν πράξη αὐτή λόγω τοῦ χρόνου πού πραγματοποιήθηκε ἡ προαγωγή τους, καί κατά τών ὁποίων δέν ἀσκήθηκε ἡ κατά τό ἄρθρο 6 τῆς ἴδιας συντακτικῆς πράξης πειθαρχική δίωξη, παραπέμπονται ὑποχρεωτικά ἀπό τόν ἀρμόδιο Ὑπουργόστο Ἀνώτατο Πειθαρχικό Συμβούλιο μέσα σέ τρεῖς μήνες ἀπό τήν ἰσχύ τοῦ Συντάγματος.

Τό Ἀνώτατο Πειθαρχικό Συμβούλιο ἀποφαίνεται ἀν οἱ συνθήκες τῆς προαγωγῆς μείωσαν τό κύρος καί τήν ἰδιάζουσα ὑπηρεσιακή θέση ἐκείνου πού εἶχε προαχθεῖ καί ἀποφαίνεται ὀριστικά ἀν θά ἀποκτήσῃ πάλι ἡ ὄχι τό βαθμό πού ἔχασε αὐτομάτως, καθώς καί τά δικαιώματα

πού συνδέονται με αυτόν αποκλείεται ή είσπραξη αναδρομικά διαφοράς αποδοχῶν ἢ σύνταξης.

Ἡ απόφαση ἐκδίδεται ὑποχρεωτικά μέσα σέ τρεῖς μῆνες ἀπό τήν παραπομπή».

Ἀπό τά παραπάνω συνάγεται ὁ διωγμός Ἐνωτάτων (γιατί κι' ὄχι ἄλλων;) δικαστικῶν λειτουργῶν, ὁ ὅποιος εἶναι τόσον καταφανής, διότι κι' ἂν ἀκόμη δικαιωθοῦν δέν δικαιοῦνται νά εισπράξουν ὅσα χρήματα ἐξ ἀποδοχῶν ἢ συντάξεως παρανόμως τούς ἐστέρησαν.

Γεννάται τό ἐρώτημα: Ἐχομεν Ἀξιωματικούς, καθηγητάς Πανεπιστημίου καί Ἐνωτάτους Δικαστικούς, οἱ ὅποιοι καταδιώκονται, ἀπό ποίους;

Πραγματικῶς εἶναι ἐξωφρενικόν κάποιοι ἀπίθανοι τυχάρπαστοι πολιτικάντηδες νά παριστάνουν τόν ἐκφραστήν τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας καί ἐν ὀνόματι τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ νά καταδιώκουν Ἀξιωματικούς, καθηγητάς Πανεπιστημίου καί Ἐνωτάτους Δικαστικούς, διότι ἀληθῶς ἢ ψευδῶς εἶχαν συνεργασίαν μέ τήν «χούντα». Μάλιστα ἐτέθη ὡς προϋπόθεσις διά τήν ἐκλογήν καθηγητῶν τό... «**δημοκρατικόνήθος**». Δηλαδή εἰς ἐπιφανῆ καθηγητῆς ἰατρικῆς δέν κρίνεται μόνον βάσει τῆς ἐπιστημονικῆς του ἀξίας, ἀλλά καί βάσει τοῦ δημοκρατικοῦ του ἠθους! Τά ἴδια καί εἰς φυσικός, χημικός κ.λ.π. Πολλοί διαπρεπεῖς καθηγηταί ἀπελύθησαν ἐκ τῆς θέσεώς των προσωρινῶς ἢ ὀριστικῶς, διότι συνειρ-

γάσθησαν μέ τήν «χούντα» ἀπελύθησαν δηλαδή *μέ κριτήρια πολιτικά κι ὄχι ἐπιστημονικά*.

Συμφώνως λοιπόν πρὸς τήν λογικὴν αὐτὴν θὰ ἔπρεπε ὁ γνήσιος δημοκράτης προκειμένου νά χειρουργηθῆ νά ἐξετάζῃ τὰ πολιτικά φρονήματα τοῦ χειουργοῦ καί ἂν ὁ ἰατρός εἶναι δημοκράτης νά χειουργῆται, ἐνῶ ἂν εἶναι ἀκροδεξιός, βασιλικός, χουντικός κ.λ.π. νά μὴ χειουργῆται, ἀλλὰ νά ἀναζητῆ δημοκράτην χειουργόν.

Ὅλοι αὐταὶ αἱ ἀνοησίαι ἐξυπηρετοῦν, ὅσους ἔχουν μοναδικόν προσόν τήν δημοκρατικότητά των καί οὐδεμίαν προσωπικὴν ἀξίαν.

Μέ τήν συντακτικὴν πράξιν τῆς 3ης Σεπτεμβρίου 1974 «περὶ ἀποκατάστασεως τῆς νομιμότητος εἰς τὰ Ἀνώτατα Ἐκπαιδευτικὰ Ἰδρύματα» καί τήν συντακτικὴν πράξιν τῆς 5ης Σεπτεμβρίου 1974 «περὶ ἀποκατάστασεως τῆς τάξεως καί ευρυθμίας ἐν τῇ Δικαιοσύνῃ» ἡ μεταπολίτευσις κατεδίωξε ὅσους «συνειργάσθησαν» μετὰ τῆς δικτατορίας.

Αἱ συντακτικαὶ αὐταὶ πράξεις διατυπωθεῖσαι εἰς ἄπαιστον καθαρῆσαν (ἀργότερον ὁ «ἐθνάρχης» ἀνεκάλυψε κι' ἐπέβαλε τήν δημοτικὴν, δίχως νά συμβουλευθῆ κάποιον, οὔτε τήν Ἀκαδημίαν ἢ τὰ Πανεπιστήμια) τιμωροῦν ὅσους ἐπὶ 21ης Ἀπριλίου διωρίσθησαν εἰς Ἀξιώματα ἢ καθ' ὅποιονδήποτε τρόπον συνειργάσθησαν μέ τό καθεστῶς. Ἀσφαλῶς αἱ συντακτικαὶ

αυταί πράξεις ἐξεδόθησαν, μετὰ τὴν *πρωρουμένην ὑπ' αὐτῶν πρᾶξιν καὶ κατ' ἀρχὴν δικαίου δέν ισχύουν ἀναδρομικῶς*. Ἀλλὰ τοῦτο ὀλίγον ἐνδιέφερε τὸν «ἐθνάρχην» Καραμανλὴν.

Ἡ πρώτη Συντακτικὴ πράξις ἀναφέρει (ἄρθ. 10):

«**Ἄρθρον 10.-** 1. Καθηγηταὶ ἢ Ὑφηγηταὶ, διορισθέντες εἰς θέσεις Ὑπουργοῦ ἢ Ὑφυπουργοῦ, Γενικοῦ Γραμματέως Ὑπουργείου, Νομάρχου, ἢ εἰδικοῦ νομικοῦ ἢ πολιτικοῦ συμβούλου παρὰ τῷ Πρωθυπουργῷ ἢ τοῖς Ἀντιπροέδροις ἢ τοῖς Ὑπουργοῖς τῆς Κυβερνήσεως, Διοικητοῦ ἢ Ὑποδιοικητοῦ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς καὶ τῆς ΕΤΒΑ ἐξαιρουμένων τῶν ἐξελιχθέντων εἰς τὰς ἀνωτέρω παρὰ Τραπεζαῖς θέσεις ὑπὸ τὴν ιδιότητα τῶν μονίμων ἐν αὐταῖς ὑπαλλήλων ὡς καὶ οἱ διατελέσαντες μέλη τῆς Συμβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς μετὰ τὴν 21ην Ἀπριλίου 1967 καὶ μέχρι τῆς 23ης Ἰουλίου 1974, τίθενται ὑποχρεωτικῶς, ἀμα τῇ δημοσιεύσει τοῦ παρόντος, εἰς διαθεσιμότητα διὰ πράξεως τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ παραπέμπονται εἰς τὸ κατὰ τὴν παράγραφον 3 τοῦ παρόντος ἀρθροῦ εἰδικόν πειθαρχικόν συμβούλιον μετὰ τὸ ἐρώτημα τῆς ὀριστικῆς ἢ προσωρινῆς ἀπολύσεως. Εἰς περίπτωσιν ἀπαλλακτικῆς ἀποφάσεως τοῦ ὡς ἀνω συμβουλίου οἱ ἀνωτέρω καθηγηταὶ ἢ ὑφηγηταὶ παραμένουν ἐν διαθεσιμότητι μέχρι

λήξεως του ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους 1975-1976. Κατά τήν διάρκειαν τῆς ὡς εἴρηται διαθεσιμότητος οὗτοι λαμβάνουν τό ἡμισυ τῶν ἀποδοχῶν των.

2. Καθηγηταί καί Ὑφηγηταί, καθ' ὧν ἠθελον προκύψει βάσιμοι ἐνδείξεις πολιτικῆς συνεργασίας, ἐξερχομένης τοῦ κύκλου τῶν νομίμων καθηκόντων αὐτῶν, μετά τῶν ἀπό 21.4.1967 μέχρις 23.7.1974 ἀσκησάντων τήν πολιτικὴν ἐξουσίαν, ἢ συμπεριφοράς συντελοῦσης εἰς κατάλυσιν τῆς πανεπιστημιακῆς αὐτοτελείας ἢ τῶν ἀκαδημαϊκῶν ἐλευθεριῶν, παραπέμπονται, διά πράξεως τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων, ἐκδιδομένης ἐντός προθεσμίας δύο μηνῶν ἀπό τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης, ἐνώπιον εἰδικοῦ πειθαρχικοῦ συμβουλίου.

3. Τό κατά τήν προηγουμένην παράγραφον εἰδικόν πειθαρχικόν συμβούλιον συγκροτεῖται ἐκ τοῦ Προέδρου τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας ἢ ἐνός ἐκ τῶν Ἀντιπροέδρων αὐτοῦ, ὡς Προέδρου, ὡς καί ἐκ τεσσάρων Συμβούλων τῆς Ἐπικρατείας καί τεσσάρων τακτικῶν καθηγητῶν Ἀνωτάτων Σχολῶν, ὡς μελῶν. Οὗτοι ὀρίζονται διά Προεδρικοῦ Διατάγματος ἐκδιδομένου προτάσει τῶν Ὑπουργῶν Δικαιοσύνης καί Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων. Προεδρικόν Διάταγμα ἐκδιδόμενον προτάσει τῶν αὐτῶν Ὑπουργῶν καθορίζει τά τῆς ἀσκήσεως τῶν ἀρμοδιοτήτων τοῦ ὡς ἄνω συμβου-

λίου, ὅπερ δύναται νά ἐπιβάλη τάς ποινάς τῆς ὀριστικῆς ἤ μέχρι τριῶν ἐτῶν προσωρινῆς ἀπολύσεως.

4. Τό ὡς ἄνω πειθαρχικόν συμβούλιον οφείλει ὅπως περαιώσῃ τάς ενώπιον αὐτοῦ ἐκκρεμεῖς ὑποθέσεις ἐντός προθεσμίας ἕξι μηνῶν ἀπό τῆς ἐγέρσεως τῆς πειθαρχικῆς ἀγωγῆς».

Καί ἡ ἄλλη συντακτική πράξις ὀρίζει (ἄρθ. 6 καί 10):

«**Ἄρθρον 6-** Οἱ κατά τάς διατάξεις τῆς παραγράφου 1 τοῦ άρθρου 3 λειτουργοί ἢ προαγωγή τῶν ὁποίων ἀκυροῦται κατά τά εἰς τήν αὐτήν παράγραφον ὀριζόμενα παραπέμπονται εἰς τό κατ' ἄρθρον 111 τοῦ Συντάγματος Συμβούλιον πρός κρίσιν τῶν συνθηκῶν, ὑφ' ἧς ἐγένετο ἡ προαγωγή των εἰς τούς περί ὧν αἱ αὐταί διατάξεις βαθμούς καί θέσεις, τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ἐξεπλήρωσαν οὗτοι τά καθήκοντά των καί τῆς ἐν γένει συμπεριφοράς αὐτῶν, ἐντός καί ἐκτός τῆς υπηρεσίας, διαρκούσης τῆς περιόδου ἀπό 21 Ἀπριλίου 1967 μέχρι 23 Ἰουλίου 1974, ἐκτιμωμένης ἰδιαιτέρως ὡς στοιχείου ἐπιβαρυντικοῦ τῆς ἀναμίξεως αὐτῶν εἰς πράξεις, δι' ὧν καταρρίπτεται τό κῦρος τῶν ἀνωτάτων λειτουργῶν τῆς ἀνεξαρτήτου δικαιοσύνης. Μέχρι τῆς ὀριστικῆς κρίσεως αὐτῶν ὅπωςδῆποτε δέ μέχρι λήξεως τοῦ ἀρχομένου δι-

καστικοῦ ετους, ουτοι δέν μετέχουν καθ' οίονδήποτε τρόπον τών ἐργασιῶν τοῦ Δικαστηρίου.

Ἄρθρον 10.- 1. Ἐντός τριμήνου αποκλειστικῆς προθεσμίας ἀπό τῆς ἰσχύος τῆς παρούσης ὁ Ὑπουργός τῆς Δικαιοσύνης ἐγείρει τήν πειθαρχικὴν ἀγωγὴν ἐνώπιον τοῦ ἀρμοδίου δικαστικοῦ συμβουλίου, κατὰ παντός δικαστικοῦ λειτουργοῦ, ἐμφανιζομένου βάσει συγκεκριμένων στοιχείων, ὡς ὑποπεσόντος εἰς πειθαρχικόν παράπτωμα ἀπό τῆς 21ης Ἀπριλίου 1967 μέχρι τῆς 23ης Ἰουλίου 1974, ἀναφερόμενον εἰς παράβασιν τών κανόνων περὶ ἀπονομῆς τῆς δικαιοσύνης καὶ ἀσκήσεως τών συναφῶν πρὸς τήν λειτουργίαν ταύτης καθηκόντων, ἢ εἰς παράβασιν τών σχετικῶν πρὸς τήν ἐσωτερικὴν λειτουργίαν καὶ τάξιν τών δικαστηρίων καὶ τὰς ἐκ τούτων δημιουργουμένας ὑπηρεσιακὰς σχέσεις καὶ ὑποχρεώσεις κανόνων, ἢ τέλος, εἰς μὴ ἀξιοπρεπῆ ἐνέργειαν ἢ συμπεριφορὰν, ἐκδηλωθεῖσαν ἐντός ἢ ἐκτός τῆς ὑπηρεσίας, κατὰ τρόπον θίγοντα τὸ κύρος καὶ τὸ γόητρον τῆς δικαιοσύνης.

2. Ὁμοίως, ὁ Ὑπουργός Δικαιοσύνης ἐγείρει τήν πειθαρχικὴν ἀγωγὴν, κατὰ τὰ ἐν τῇ προηγουμένη παραγράφῳ ὀριζόμενα κατὰ παντός δικαστικοῦ λειτουργοῦ διορισθέντος εἰς θέσιν Ὑπουργοῦ ἢ Ὑφυπουργοῦ ἢ Γενικοῦ Γραμματέως Ὑπουργείου διαρκούσης τῆς ἐν τῇ αὐτῇ παραγράφῳ περιόδου».

Θά παρατηρήσωμεν, ὅτι ἐνῶ οἱ δικασταὶ ἐδιδώκοντο ἢ συντακτικὴ πρᾶξις ὤριζε, ὅτι αἱ ἀποφάσεις των ισχύουν! Ὅσοι δικασταὶ ἢ καθηγηταὶ συνειργάσθησαν **μέ** τὴν 21 ἡν Ἀπριλίου δέν κακοεξαγατηρίσθησαν πολιτικῶς, ἀλλὰ ἠθικῶς καὶ ἐδιδώχθησαν πειθαρχικῶς, διότι ἐμείωσαν τὸ κῦρος τῆς δικαιοσύνης καὶ τῶν πανεπιστημίων! Πρὸς τοῦτο συνεστήθησαν εἰδικὰ πειθαρχικά συμβούλια, τὰ ὅποια κατεδίωξαν τοὺς ἀντιφρονούντας καὶ προώθησαν τοὺς ημετέρους. Ὁ «ἐθνάρχης» θά καυχηθῆ, ὅτι ἐδίωξε πλέον τῶν 100.000 ἀνθρώπων ὡς «*χουντικών*». Καθηγηταὶ πανεπιστημίων δέν ἐκρίθησαν βάσει τῆς ἐπιστημονικῆς των ἰκανότητος, ἀλλὰ βάσει τῶν πολιτικῶν τους **ιδεῶν**. Ὅποιος δηλαδὴ ἦτο ὑπὲρ τῆς 21ης Ἀπριλίου ἐπρεπε νά ἀπολυθῆ. Δικασταὶ δέν ἐκρίθησαν βάσει τῶν προσόντων των, ἀλλὰ βάσει τῶν πολιτικῶν ἰδεῶν τους. Ὅσοι ἐξ ἐκείνων καθ' οἰονδήποτε τρόπον ἐθεωρήθησαν προσκείμενοι σὺν Στρατιωτικόν καθεστῶς ἐξεβλήθησαν τῆς δικαιοσύνης.

Ἐννοεῖται ὅτι μέ τέτοια κριτήρια θίγεται πάσα ἐννοία νομιμότητος. Καθηγηταί, δικασταὶ κ.λ.π. ἀπολύονται ἢ τιμωροῦνται μόνον ἐφ' ὅσον παρέβησαν συγκεκριμένους νόμους προϋπάρξαντας τῶν ἐπιληψίμων πράξεων τους, αἱ ὅποια εἶναι ποινικῶς ἢ πειθαρχικῶς ἐλεγκτέαι, διότι ἀκριβῶς ἐτελέσθησαν, ἐνῶ ἀπηγορεύοντο ἐκ τῶν συγκεκριμένων νόμων.

Ἄρκετοί πιστεύουν, ὅτι κατά τεκμήριον ηῤωες (Λόγω παρασήμων) Ἄξιωματικοί ἔθιξαν τό «κύρος καί τό γόητρον» τῆς δικαιοσύνης, ἀλλ' εὐτυχῶς τό ἀποκατέστησαν ἀστράτευτοι, ἀεργοί «πολιτικοί»!!!

Ἡ Ὀλομέλεια τοῦ Ἀρείου Πάγου διά τῆς ὑπ' ἀριθμ. 753/1973 ἀποφάσεώς της ἔκρινε, ὅτι ἡ 21η Ἀπριλίου *ὑπῆρξε ἐπανάστασις* κι' ὡς τοιαύτη ἐξέδωσε τήν συντακτική πράξιν τῆς 1ης Ἰουνίου 1973 *«ἐπί τη καταργήσει τῆς Βασιλείας καί ἐκπτώσει τοῦ Βασιλέως καί τῶν διαδόχων αὐτοῦ πρός ἐγκαθίδρυσιν Προεδρικής Δημοκρατίας συνιστώσης ἐπανάστασιν...»*. Αὐτά ἀπεφάνθη ἡ Ὀλομέλεια τοῦ Ἀρείου Πάγου. Τώρα **οἱ** κ.κ. Ἀρεοπαῖται χαρακτηρίζουν τήν 21ην Ἀπριλίου παράνομον κι' ὅποιος εἶπει κάποιον καλόν λόγον δι' ἐκείνην θά διωχθῆ, δι' ἐξύμνησιν κακουργήματος. Ἔτσι ἀποδεικνύεται, ὅτι ὁ Ἄρειος Πάγος τάσσεται μέ τόν ἐκάστοτε κρατούντα πράγμα τό ὅποῖον δέν προάγει τό κύρος του, ὡς Ἀνωτάτου Δικαστηρίου τῆς Χώρας.

Ἄπό καθαράς νομικῆς ἀπόψεως ἡ ἀπόφασις ὑπ' ἀριθμ. 753/1973 τῆς Ὀλομελείας τοῦ Ἀρείου Πάγου εἶναι ἐγκυρος, ορθή καί ἀπολύτως ἠτιολογημένη, διότι τήν Βασιλεία τήν κατήγησε ἡ 21η Ἀπριλίου, συνεπῶς ἠλλάξε τήν μορφήν τοῦ πολιτεύματος, ἐπεκράτησε καί επομένως ἐδημιούργησε δίκαιον, τό ὅποῖον ἀνεγνώρι-

σε ό Άρειος Πάγος, άφοϋ την νομοθεσίαν τής 21ης Άπριλίου έφήρμοζε.

Τώρα ό Άρειος Πάγος θεωρεϊ την 21 ην Άπριλίου ως μή δημιουργήσασαν δίκαιον κατά βάνανσον παραβίασιν τής *νομικῆς αληθείας*, άφοϋ ό ίδιος ό Άρειος Πάγος επί έπταετίαν έφήρμοζε τό δίκαιον αϋτῆς καί κατά παραβίασιν τής *ιστορικῆς αληθείας*, άφοϋ ή 21η Άπριλίου ως γνωστόν έκυβέρνησε καθ' άπασαν την έπικράτειαν. Έν τέλει ἄς ίδουν οί κ.κ. Άεροπαγῖται ποίαν ύπογραφῆν φέρουν τά έγγραφα προαγωγῆς τών δικαστών. Φέρουν την ύπογραφῆν τοϋ Συνταγματάρχου Γεωργίου Παπαδοπούλου, ό όποιος έθεωρεϊτο Πρόεδρος Δημοκρατίας. Τότε διατί οϋδέϊς άντέδρασε; Άπλούστατα διότι ή 21η Άπριλίου ήτο *άνεγνωρισμένον καθεστώς* προελθόν έκ τοϋ πραξικοπήματος ή κινήματος ή στάσεως ή ότιδήποτε άλλο θέλετε.

Χάριν τής δικαίας τοποθετήσεως πρέπει νά τονίσω, ότι ύπάρχουν *Δικασταί*, οί όποιοι καί τώρα θεωροϋν όπι ή 21η Άπριλίου -πάντοτε από νομικής πλευράς- έδημιούργησε δίκαιον. Άλλά άν δημοσιοποιήσουν την γνώμην των θά πέσουν επάνω των οί τηλεπαρουσιασταί καί θά τούς καθυβρίσουν, ό ύπουργός θά τούς θέση εις διαθεσιμότητα καί μετά θά τούς εκδιώξουν από τό σώμα, ως στερουμένων δημοκρατικού ήθους! ως έάν ή

απονομή τῆς δικαιοσύνης καί ἡ νομική ἐπιστήμη ἐξαρτῶνται, ἀπό πολιτικά φρονήματα.

Ὁ κάθε νομικός διερωτᾶται, μέ ποίαν συνταγματικήν λογικήν ὁ Πρόεδρος Δημοκρατίας (!) Στρατηγός Γκιζίκης ἐπανεφέρε ὅλο τό Σύνταγμα τοῦ 1952, πλήν τῶν ἀρθρῶν περί Βασιλείας; Ποῖος του ἔδωσε τό δικαίωμα αὐτό, τό ὅποιον νομικῶς οὐδείς εἶχε παρά μόνον μία Βουλὴ συντακτική, οὔτε κἂν ἀναθεωρητική, διότι αὕτη δικαιούται νά ἀναθεωρή μή ἐπουσιώδεις διατάξεις τοῦ Συντάγματος καί ποτέ τήν μορφήν τοῦ πολιτεύματος. "Ὅλη ἡ νομολογία, ἡ νομική θεωρία καί τά νομικά θέσφατα κατεπατήθησαν ἐν μιᾷ νυκτί ὑπό τοῦ ἐθνάρχου (!) Κ. Καραμανλή, ὁ ὅποιος εὐγνωμονῶν τά Ἐνάκτορα, διὰ τήν πρός αὐτόν εὐνοίαν τοῦ παρελθόντος, κατήργησε τήν Βασιλείαν ἐτσιθελικῶς ἐν τῇ πράξει καί κατόπιν ἐζήτησε τήν ἔγκρισιν τοῦ κυριάρχου (!) Ἑλληνικοῦ Λαοῦ δι' ἐνός δημοψηφίσματος διεξαχθέντος ἐπὶ ἀνίσοις ὅροις, παραβιασθείσης οὕτω τῆς θεμελιώδους ἀρχῆς τῆς ἰσότητος τῶν ὄπλων, ἐν τῇ ἀντιπαραθέσει. Ἄλλά αὐτά εἶναι ψιλὰ γράμματα.

Γενικῶς εἶναι ἀξιοθαύμαστος ὁ τρόπος, διὰ τοῦ ὁποίου ὁ ἐθνάρχης (!) Κ. Καραμανλῆς ἀπέδωσε στόν Ἑλληνικόν Λαόν τά κυριαρχικά του δικαιώματα καί τήν ἐλευθερίαν του, πού τοῦ τήν ἐστέρησε ἡ «Χούντα» τῶν Ἀξιοματικῶν καί εἶναι ἀξιοθαύμαστος ὁ τρόπος, διότι

ό εθνάρχης (!) καθ' ὄλην τήν διάρκειαν τῆς 21ης Ἀπριλίου *οὐδέν᾽ ἐπραξε ἐναντίον τῆς Χούντας*, πλην μίας συνεντεύξεως στήν γαλλική εφημερίδα «Monde» (29 Νοεμβρίου 1967) δπου ἐχαρακτήρισε τήν χούνταν ἐπανάστασιν! Κι' ὁμως χάριν εἰς αὐτόν τόν ἀπόντα διεσώθησαν αἱ ἐλευθερίαι τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ καί τά κυριαρχικά του δικαιώματα! Θαῦμα.

Ὁ Α. Ραΐκος («Συνταγματικό δίκαιο», ἐκδ. «Σάκκουλα», Ἀθήνα, 1989, τόμος Α', σελ. 100) εἶναι κατηγορηματικός: «Ἐφαρμόσθηκε ἐν προκειμένῳ ἡ γενικά ἀναγνωρισμένη ἀρχή τοῦ δημοσίου δικαίου ὅτι *«ἡ ἐπανάστασις ἐπικρατήσασα δημιουργεῖ δίκαιον»*. Ὡς «ἐπικρατήσασα ἐπανάστασις» θεωρήθηκε ἀπό τήν κρατούσα γνώμη, ὅποιαδήποτε βιαία πολιτειακή μεταβολή πού ἐπικράτησε, ἀνεξάρτητα ἀπό τόν χαρακτήρα τῆς ὡς ἐπανάστασεως ἢ πραξικοπήματος... *Συνεπῶς ἡ κρατοῦσα γνώμη θεωρεῖ καί τό πραξικόπημα πού ἐπικρατεῖ ὡς πηγὴ δικαίου»*.

Ἐκτός τῆς νομικῆς επιστήμης ἤλθαν καί τά δικαστήρια, τά ὅποια ἐνομολόγησαν ὅτι ἡ 21η Ἀπριλίου ἦτο ἐπανάστασις καί ἦσαν νόμιμοι αἱ συνταγματικά πράξεις τοῦ Στρατιωτικοῦ καθεστώτος. Ἡ ὑπ' ἀριθμ. ἀπόφ. 2468/1968 τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας ἀναφέρεται στήν *«καθαρῶς κυβερνητικὴν ἐξουσίαν, ἀσκηθεῖσαν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τῆς προελθούσης ἐκ τῆς ἐπαναστατικῆς μεταβολῆς τῆς 21ης Ἀπριλίου 1967 καί ἀσκούσης*

εκτοτε τήν πολιτικήν ἐξουσίαν ἐν τῇ χώρᾳ). Τελικῶς γίνεται δεκτόν ὅτι: «*Τό Δικαστήριον ἀνεγνώρισε ἀνεπιφύλακτα τό κύρος τῶν συντακτικῶν πράξεων τῆς δικτατορικής κυβερνήσεως ἢ ὁποῖα προήλθε ἀπό τό στασιαστικό κίνημα τῆς 21ης Ἀπριλίου 1967 καί μάλιστα ἀρχικά μέ τήν αιτιολογία ὅτι τό κίνημα αὐτό ἀποτελοῦσε ἐπανάσταση*» (Α. Ράϊκος ἔνθ' ἄνωτ. σελ. 100). Ἐπίσης ὁ Ἄρειος Πάγος στήν ὑπ' ἀριθμ. 496/1970 ἀπόφασιν τῆς Ὀλομελείας του ἀποφαίνεται ὅτι: «Ἐπειδή ἡ ΚΔ'/1968 συντακτική πράξις «περί ἐξυγιάνσεως τῆς τακτικῆς δικαιοσύνης» ἔχει πλήρη ἰσχύν ὡς ἐκδοθεῖσα ὑπό κυβερνήσεως προερχομένης *ἐξ ἐπαναστάσεως ἥτις ἐπικρατήσασα ἐδημιούργησε δίκαιον...*». Τά ἴδια ἐπαναλαμβάνει κι' ἄλλη ἀπόφασιν τῆς Ὀλομελείας τοῦ Ἄρειου Πάγου (ἀριθμ. 753/1973).

"Ὅταν ἐπεσε ἡ 21η Ἀπριλίου ὁ Ἄρειος Πάγος ἐπαυσε νά τήν θεωρῆ ἐπανάστασιν καί πηγῆ δικαίου, ἀλλά παράνομον ἐνέργειαν. Πρό πολλῶν ἐτῶν τά ἀνέλυσε αὐτά ὁ Ν. Ν. Σαρίπολος («Ἑλληνικόν Συνταγματικόν Δίκαιον», τόμος Α', σελ. 42 κ.έ.) ὁ ὅποιος εὐστόχως παρατηρεῖ ὅτι: «πάσα δ' ἐπανάστασις ἀποτυχοῦσα μέν καί καταπινεῖσα ἀποτελεῖ παρανομίαν, ἐπιτυχοῦσα δέ καί θριαμβεύσασα... δημιουργεῖ δίκαιον». Ἄρα ἐπανερχόμεθα στήν διαπίστωσιν, ὅτι ἡ νομιμότης κρίνεται ἀπό τό *πραγματικόν* γεγονός τῆς *ἐπικρατήσεως*.

Αυτή είναι ή ἀλήθεια. Ἐπιτυχάνει ή 21η Ἀπριλίου; Τότε εἶναι ἐπανάστασις καί δημιουργεί δίκαιον. Ἀποτυχάνει ή 21η Ἀπριλίου; Τότε εἶναι παράνομος ἐνέργεια καί δικάζεται ποινικῶς.

Τό ἴδιον ἐδίδαξε καί ὁ Χ. Σγουρίτσας («Ἐπανάστασις, Πολιτεία καί Δίκαιον», σελ. 49) δπου θεωρεῖ τό πραγματικόπημα *μορφήν επαναστάσεως* της ὁποίας «*αἱ διαταγαί εἶναι κανόνες δικαίου, εἶναι ή νέα ἐννομος τάξις επί τη βάσει της ὁποίας κρίνεται ἐφ' ἑξῆς τί εἶναι δίκαιον καί τί ἄδικον*» (ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 248 κ.ξ.).

Μετά τήν ἀποτυχίαν του βασιλικῶ κινήματος της 13ης Δεκεμβρίου 1967 καί τήν ἀπομάκρυνσιν του Βασιλέως Κωνσταντίνου ή 21η Ἀπριλίου ἀπεφάσισε νέαν συνταγματικήν ὀργάνωσιν της πολιτείας. Συνεκροτήθη εἴκοσαμελής επιτροπή ἐκ νομικῶν, ὑπό τήν προεδρίαν του ἐπιτίμου Προέδρου του Συμβουλίου της Ἐπικρατείας Χ. Μητρέλια, ή ὁποία ἐξεπόνησε Σύνταγμα εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ Συντάγματος του 1952. Κατόπιν πολλῶν συζητήσεων διεμορφώθη τό ὀριστικόν κείμενον καί τήν 29ην Σεπτεμβρίου 1968 διεξήχθη δημοψηφισμα, κατά τό ὅποιον ἐνεκρίθη (ὑπέρ 92,108%) τό νέον Σύνταγμα. Ὁ δέ ἄρειος Πάγος ἐπεκύρωσε τό ἀποτέλεσμα του δημοψηφίσματος καί τό ψηφισθέν σύνταγμα ἐτέθη ἀμέσως (15 Νοεμβρίου 1968) ἐν ἰσχυῖ, πλὴν ὀρισμένων διατάξεων, πού θά ἰσχυαν ἀργότερον.

«Τό σύνταγμα τον 1968 υπήρξε προϊόν έπαναστάσεως όπως ακριβώς σχεδόν όλα τά από του 1844 Έλληνικά Συντάγματα, τά όποια κατηρτίσθησαν κατόπιν έπαναστάσεως ήπραξικοπήματος» (Θ. Παπακωνσταντίνου «Πολιτική Άγωγή», έκδ. «Καμπανās», Άθήνα, 1970, σελ. 230). Τό Σύνταγμα αυτό προσδιώρισε ρητώς ως μορφή του πολιτεύματος τήν βασιλευομένην δημοκρατίαν καί άπηγόρευσε (άρθ. 2 παρ. 1 καί 173, παρ. 1) τήν δι' άναθεωρήσεως μεταβολήν αὐτῆς. Άπό ούσιαστικῆς άπόψεως τό Σύνταγμα τοῦ 1968 ήτο πλήρες θετικών καινοτομιών, μεταξύ τῶν όποίων ή μείωσις τῶν βουλευτῶν εἰς 150. Παρά τήν άπαγόρευσιν της μεταβολῆς της μορφῆς του πολιτεύματος της βασιλευομένης δημοκρατίας αὐτή έγένετο, με νέο δημοψήφισμα τήν 29ην Ίουλίου 1973 συμφώνως πρός τό όποιον ή ύπερψήφισις τοῦ «Ναί» έσήμαινε άλλαγήν τοῦ πολιτεύματος εἰς προεδρικήν κοινοβουλευτικήν δημοκρατίαν, δπως καί συνέβη άφοῦ τό 77,20% τῶν ψηφισάντων εἶπεν «Ναί». Έκ τῶν πρώτων πού ύπερήσπισαν τήν Βασιλείαν τότε υπήρξεν ό «έθνάρχης» Καραμανλῆς(!) μέ δηλώσεις του (16 Ίουνίου 1973 καί 19 Ίουνίου 1973).

Τό Σύνταγμα τοῦ 1973 έδημοσιεύθη στήν εφημερίδα τῆς κυβερνήσεως μέ τό Π. Διάταγμα 370/1973 μετά τήν έπεξεργασία, που έκανε ή Όλομέλεια του Συμβουλίου τῆς Έπικρατείας.

Ἐπειδή ἀνεφέρθημεν στό Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας νά γράψω καί κάτι διά τόν Πρόεδρόν του *Μιχ. Στασινόπουλον*, ἀριστον επιστήμονα, του ὁποίου ὑπῆρξα φοιτητής καί ὁ ὁποῖος διετέλεσε πρῶτος ἐκλεγμένος Πρόεδρος Δημοκρατίας.

"Ὅταν ἀπεβίωσε ἐδημοσιεύθη («Ἐλευθεροτυπία» 1-11-2002) τό βιογραφικόν του σημείωμα, δπου διαβάζομεν, οπι τό 1943 ἐγινε Σύμβουλος Ἐπικρατείας καί τακτικός καθηγητής Διοικητικοῦ Δικαίου στήν Πάντειο Σχολή. Δηλαδή κατά τήν διάρκειαν τῆς κατοχῆς, πού ἄλλοι ἔκαναν ἀντίστασιν ἢ ἀπέθνησκον ἐκ πείνης ὁ Στασινόπουλος ἐτακτοποίει τήν σταδιοδρομίαν του. Διαβάζομεν ἐπίσης στό βιογραφικόν του, ὅτι «τό 1969 ἐξέδωσε ἀπορριπτική ἀπόφαση γιά τήν νομιμότητα του δικτατορικοῦ καθεστώτος των Συνταγματαρχῶν...». Πότε συνέβη αὐτό; Ἀπεναντίας γνωρίζω δύο ἀποφάσεις τῆς Ὀλομελείας τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας (2468/1968 καί 503/1969) μέ πρόεδρον τόν Στασινόπουλον, διά τῶν ὁποίων ἀνεγνωρίζετο ἡ δικτατορία τῶν Συνταγματαρχῶν, ὡς ἐπανάστασις δημιουργήσασα δίκαιον.

Ἐν τῷ μεταξύ ἡ δημοκρατικότης τῶν κ.κ. καθηγητῶν θεωρεῖ τά ἐθνικιστικά καθεστώτα ἀνελεύθερα, δικτατορικά, καταπιεστικά, στερητικά τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας, ἐνῶ τά κομμουνιστικά (ἱστορική ἀνάμνησις πλέον) τά θεωρεῖ

«σοσιαλιστικής δημοκρατίας» και στά βιβλία των παραθέτουν «Συντάγματα Σοσιαλιστικών Δημοκρατιών»!!!

Οί καθηγηταί Κ. Μαυριᾶς καί Α. Παντελῆς ἐδημοσίευσαν τόμον (ἔκδ. «Σάκκουλα», Ἀθήνα, 1990, σελ. 756) μέ τά Συντάγματα, δπου στό ἐξώφυλλον αναφέρονται ἐντός πλαισίου «Συντάγματα Δυτικών Δημοκρατιῶν» καί «Συντάγματα Σοσιαλιστικῶν Δημοκρατιῶν». Ὡστε τά καθεστῶτα Στάλιν, Μπρέζνιεφ, κ.λ.π. ἦσαν δημοκρατία καί μάλιστα σοσιαλιστικάί...

Ἡ ἀναφορά τῶν συνταγματικῶν κειμένων (!) τῶν σοσιαλιστικῶν δημοκρατιῶν ἀρχίζει μέ τήν «διακήρυξη τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἐργαζομένου καί ὑπό ἐκμετάλλευσή λαοῦ τοῦ 1918» πού ἐξέδωσε ὁ Λένιν, γνωστός δημοκράτης καί προστάτης τῶν λαϊκῶν δικαιωμάτων καί ἐλευθεριῶν. Παρατίθεται μάλιστα καί τό «σοβιετικό Σύνταγμα τοῦ 1977-88». Στόν πρόλογόν του διαβάζομεν:

«Ἡ Μεγάλη Ὀκτωβριανή Σοσιαλιστική Ἐπανάσταση, πού ἔγινε ἀπό τούς ἐργάτες καί ἀγρότες τῆς Ρωσίας κάτω ἀπό τήν καθοδήγησιν τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος καί μ' ἐπικεφαλῆσόν Β.Ι. Λένιν, ἀνέτρεψε τήν ἐξουσία τῶν καπιταλιστῶν καί τῶν μεγαλοβιομηχανῶν, σύντριψε τά καταπιεστικά δεσμά, ἐγκαθίδρυσεν τήν δικτατορία τοῦ προλεταριάτου, καί δημιούργησεν τό Σοβιετικό Κράτος, ἕνα κράτος νέου τύπου, βασικόν ὄπλον γιά τήν υπεράσπισιν τῶν ἐπαναστατικῶν κατακτήσεων,

τήν οικόδομηση του σοσιαλισμοῦ καί τοῦ κομμουνισμοῦ. Ἄρχισε ἡ κοσμοϊστορική στροφή της ἀνθρωπότητας ἀπό τόν καπιταλισμό στό σοσιαλισμό».

Τελικῶς ἡ κοσμοϊστορική στροφή δεν ἐπραγματοποιήθη, διότι τό μαρξιστικό ὄχημα ἀνετράπη ἀκριβῶς ἐπάνω στήν στροφή. Στό ἀρθρον 2 ἀναφέρεται ὅτι «ὅλη ἡ ἐξουσία στήν ΕΣΣΔ ἀνήκει στό λαό»!!! Τά σχόλια δικά σας.

Τό ὅτι ἡ 21η Ἀπριλίου ἀπετέλεσε *καθεστῶς* τό ἀναγνωρίζουν καί αὐτοί οἱ ἀντίπαλοί της π.χ. ἡ γαλλική ἐφημερίς «Monde» (5-12-1967) ὁμιλεῖ διά «τους ἀντιπάλους τοῦ καθεστώτος», «τό καθεστῶς τῶν συνταγματαρχῶν» (15-12-1968), ὁ Σόλων Γρηγοριάδης («Ἱστορία της Δικτατορίας», ἔκδ. «Καπόπουλος», Ἀθήνα, 1975, τόμος Α', σελ. 100) γράφει: «Τό πρωῖ της 22 Ἀπριλίου 1967 τό καθεστῶς της 21 Ἀπριλίου ἀποτελοῦσε πιά μιά πραγματικότητα. Κανένα σκίρτημα ἀντιδράσεως δέν ὑπῆρχε ἀπ' ἀκρου σ' ἄκρονστό Βασίλειο της Ἑλλάδος. Ἀπέραντη πλαδαρή παθητικότης κυριαρχοῦσε» καί ἀλλοῦ χαρακτηρίζει τήν 21ην Ἀπριλίου «στρατιωτική ἐπανάσταση» (ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 125) καί ἀναφέρει τό καθεστῶς της 21ης Ἀπριλίου ὡς «Ἑλληνικόκαθεστῶς», «δικτατορικό καθεστῶς», «νέον καθεστῶς» (ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 101, 111, 121, 125, 224 κλπ.) καί παρακάτω (ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 359) ὁ ἴδιος ἀντικουντικός συγγραφεύς ση-

μειώνει: «Τό 1968 ἔληγε κλείνοντας τόν πρώτο γύρο τῆς δικτατορίας. Κατά τούς 20 μήνες πού διέρρευσαν ἀπό τήν 21 Ἀπριλίου 1967, τό στρατιωτικό καθεστώς πέρασε μιά σειρά κρίσεων καί κλονισμών ἀλλά τελικά σταθεροποιήθηκε. Αὐτός ὁ κύκλος ἄρχισε μέ τήν κατάληψη καί τέλειωσε μέ τήν ἐδραίωσι τῆς ἐξουσίας.

Γιατί ὀπωσδήποτε στά τέλη του 1968 ἡ δικτατορία εἶχε πιά ριζώσει. Τά κυριώτερα χαρακτηριστικά τῆς πραγματικότητος πού ἐπικρατοῦσε ἦταν:

α) Διεθνῶς τό στρατιωτικό καθεστώς ἦταν ἀνεγνωρισμένο».

Ἐσωτερικῶς λοιπόν τό καθεστώς τῆς 21ης Ἀπριλίου εἴχε ριζώσει καί διεθνῶς ἦτο ἀνεγνωρισμένο. Αὐτί εἶναι ἡ ἱστορική ἀλήθεια τήν ὁποίαν δέν δικαιούται νά ἀγνοῇ ἡ νομική ἐπιστήμη καί ἡ δικαιοσύνη.

Ὁ παυθεῖς ὑπό τῶν Συνταγματαρχῶν Πρωθυπουργός Π. Κανελλόπουλος εἰς δηλώσεις του πρὸς τόν Ἑλληνικόν καί ξένον τύπον τήν 27-9-1967 κι' αὐτός ἀπέκάλεσε τήν ἐκ τοῦ στρατιωτικοῦ κινήματος προελθοῦσα κατάστασιν «καθεστώς 21ης Ἀπριλίου», «τό σημερινόν αὐταρχικόν καθεστώς» κ.λ.π., ἐπίσης ὁ Στρατηγός Θρ. Τσακαλώτος («Ἡ μάχη τῶν ὀλίγων», Ἀθήνα, 1971, σελ. 233-253) ἀναφέρεται εἰς «Ἐπανάστασιν» καί «ἐπαναστάτας», ἡ ἐκδότρια ἐφημερίδων καί περιοδικῶν Ἑλένη Βλάχου διέκοψε τήν κυκλοφορίαν τῶν ἐντύπων

της καί κατήγγειλε τās συμβάσεις της με τό προσωπικόν, δι' ἔξωδίκου τήν 25-4-1967, όπου ἔγραφε: «*Ἡἐπανάστασις της 21ης Ἀπριλίου 1967 ἐπικρατήσασα από της αὐτῆς ἡμέρας, τύποις καί οὐσία κατήργησε τό σύνταγμα καί ἀσκεῖ τήν διακυβέρνησιν της χώρας επαναστατικῶ δικαίω... τά υπό της επαναστατικῆς κυβερνήσεως ληφθέντα μέτρα εἶναι μὲν νόμιμα, ὑπό τήν ἔννοιαν ὅτι εἶναι μέτρα ἐπικρατησάσης ἐπαναστάσεως...»!!! (διά περισσότερα εἰς Σ. Γρηγοριάδη ἔνθ' ἄνωτ. σελ. 113).*

«*Ἡἐπικρατήσασα ἐπανάστασις*» καί «*τό ἐπαναστατικόν δίκαιον*» του 1967 μετετρέπησαν τό 1974 εἰς πραξικόπημα καί παρανομίαν... Ὁ διωχθεῖς ὑπό της 21ης Ἀπριλίου κι' εν συνεχείᾳ ἀποκατασταθεῖς ἐπίτιμος πρόεδρος του Ἀρείου Πάγου Ἀντ. Φλώρος ἐχαράκτηριζε ὄχι μία, ἀλλά πολλές φορές τήν 21ην Ἀπριλίου «καθεστῶς» εἰς ἄρθρον του στήν «Καθημερινή» (17-5-1975), ὁ καθηγητής τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν Χ. Κορυζῆς στό βιβλίον του «*Τό αυταρχικό καθεστῶς*» ἐπανελημμένως ἀποκαλεῖ τήν 21ην Ἀπριλίου «καθεστῶς», ὁ Γ. Ράλλης εἰς δηλώσεις του στήν «Ἀκρόπολι» (17-5-1975) ἀποκαλεῖ καί αὐτός τήν 21ην Ἀπριλίου «καθεστῶς», ὁ Ε. Ἀβέρωφ (ἐφημ 20-10-1973) εἰς ἀνακοίνωσίν του ἀνέφερε «*τό σημερινό δυναμικό καθεστῶς...*» ἀκόμη καί τό φανατικῶς ἀντιχουντικόν γερμανικόν πε-

ριοδικόν «Der Spiegel» (27-10-1973) έχαρκτηρίριζε τήν 21ην Ἰπριλίου «καθεστώς» δπως «καθεστώς» έχαρκτηρίριζε τήν 21ην Ἰπριλίου και ό ραδιοφωνικός σταθμός «Deutsche Welle» στόν όποιον ό Γ. Μαῦρος εις συνέντευξίν του (έκπ. 23-9-1973) ώμίλει περί «δικτατορικοῡ καθεστώτος» αλλά και τό ύπ' άριθμ. 10/1975 βούλευμα του ειδικού πειθαρχικού συμβουλίου, ύπό τήν προεδριάν του Προέδρου τοῡ Συμβουλίου τής Ἰπικρατείας, διά τοῡ όποίου έδιώχθησαν Ἰνώτατοι Δικαστικοί λειτουργοί, διότι μετείχαν στό συνταγματικόν δικαστήριον, πού προέβλεπε τό Σύνταγμα τοῡ 1968 μνημονεύει τήν 21ην Ἰπριλίου ως «δικτατορικόν καθεστώς», ή Ἰακαδημία Ἰθηνών εις έπιστολήν της πρός τήν βουλήν (8-4-1975) *άπεκάλει τήν 21ην Ἰπριλίου «στρατιωτικόν καθεστώς»!*

Οί «Times» (8-6-1968), τοῡ Λονδίνου έγραψαν «τό Ἰλληνικό καθεστώς». Ἰ Γιάννης Γιάνναρης («Φοιτητικά κινήματα και Ἰλληνική Παιδεία», έκδ. «Ποντίκι», Ἰθήνα, 1993, τόμος Β', σελ. 325, 328 κ.έ.) χαρακτηρίζει τήν 21ην Ἰπριλίου «καθεστώς», τόν ἴδιο χαρακτηρισμό τής διδει κι' ό μαρξιστής Βασίλης Ραφαηλίδης στό βιβλίον του «Ἰστορία τοῡ νεοελληνικού̄ κράτους 1830-1974» (έκδ. «Τοῡ είκοστού̄ πρώτου», Ἰθήνα, 1993, σελ. 443).

Ἰ δημοσιογράφος Γιάννης Μαρής («Ἰκρόπολις», 8-8-1974) γράφει περί «Ἰπριλιανοῡ καθεστώτος» ό «έ-

θνάρκης» Καραμανλῆς εἰς δηλώσεις στήν ἑλβετική ἐφημερίδα «Journal de Genève» τήν 1-10-1968 ὠμίλησε περί τοῦ «παρόντος καθεστώτος» τέλος καί τό βούλευμα του Συμβουλίου τῶν Ἐφετῶν (μετά 7 χρόνια ἀνεκάλυψαν ὅτι ἡ 21η Ἀπριλίου ἦτο παράνομος!) διά του ὁποίου παρεπέμποντο οἱ «πραξικοπηματῖαι» κατηγόρησε τούς Ἀπριλιανούς της 21ης Ἀπριλίου ὅτι «μετέβαλον τό πολίτευμα τοῦ Κράτους, ἀπό τό της Βασιλευμένης Δημοκρατίας, εἰς τό καθεστῶς της 21ης Ἀπριλίου 1967, ἐγκαθιδρύσαντες κυβέρνησιν μή στηριζομένην εἰς τήν ἐμπιστοσύνην της Βουλῆς κατά παράβασιν τῶν σχετικῶν θεμελιωδῶν διατάξεων τοῦ Συντάγματος».

Δέν νομίζω ὅτι χρειάζονται περισσότεραι παραπομπάι διά νά πεισθῆτε, ὅτι οἱ ἐχθροί της 21ης Ἀπριλίου τήν ἐθεώρουν καθεστῶς, πού σημαίνει *ἐπιβολή ἰδικῆς του ἐννόμου τάξεως*.

Κατά τήν ἐνέργειαν της 13ης Δεκεμβρίου 1967 πού ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος ἀπεπειράθη νά ἀνατρέψῃ τήν 21ην Ἀπριλίου τά ξένα κράτη ἐτήρησαν ἐπιφυλακτικὴν κατ' ἄρχὴν στάσιν ἐναντι τοῦ Στρατιωτικοῦ καθεστώτος, μετὰ τήν ἀποτυχίαν της δυναμικῆς κινήσεως τοῦ Βασιλέως ὅλα τά κράτη ἀνεγνώρισαν τήν 21ην Ἀπριλίου ὡς τό νόμιμον πολίτευμα τῆς χώρας. Τήν 23-1-1968 ὁ πρεσβευτῆς τῶν ΗΠΑ στήν Ἑλλάδα *Φίλιπ Τάλμποτ*, ἐπληροφόρησε τόν Ἑλληνα Ὑπουργόν Ἐξω-

τερικῶν Π. Πιπινέλην ὅτι «ἔχει ἐντολήν της κυβερνήσεως του νά ἀνακοίνωση εἰς τόν Ἑλληνα Ὑπουργόν τῶν Ἐξωτερικῶν ὅτι ἡ ἀμερικανική κυβέρνησις ἀπεφάσισε νά ἐπαναλάβῃ κανονικῶς διπλωματικές σχέσεις μετά τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως» (ἐπίσημος ἀνακοίνωσις εἰς εφημερίδας 24-1-1968). Παρεμφερῆ ἀνακοίνωσιν ἐξέδωσε καί τό «Σταίητ Ντηπάρτμεντ» εἰς ΗΠΑ.

Τά ἴδια ἀκριβῶς ἔκανε μετά δύο ἡμέρας κι' ὁ Ἄγγλος πρεσβευτής *Μάικλ Στιούαρτ*. Ἐπεσκέφθη τόν Ὑπουργόν Πιπινέλη καί του ἀνήγγειλε, ὅτι ἡ κυβέρνησις του ἐπαναλαμβάνει τὰς διπλωματικές σχέσεις μέ τήν Ἑλλάδα. Κατά τήν συνέντευξιν τύπου οἱ δημοσιογράφοι ἐρωτοῦν τόν πρεσβευτήν τῆς Ἀγγλίας εἰάν ἡ χώρα του ἀναγνώριζει τήν 21ην Ἀπριλίου. Ἡ ἀπάντησις ὑπῆρξε ἀποστομωτική: «*Ναί, εἶναι ἀναγνώρισις, δεδομένου δη ἡ παροῦσα Ἑλληνική κυβέρνησις πληροῖ δλας τὰς προϋποθέσεις, τὰς ὁποίας ἀπαιτεῖ ἡ κυβέρνησις μου προκειμένου νά ἀναγνώριση ξένας κυβερνήσεις. Δηλαδή ἀσκεῖ ἀποτελεσματικό ἔλεγχον εἰς τήν χώραν*» (ἐφημ. 26-1-1968).

Ὅλοι οἱ ξένοι πρεσβευταί σπεύδουν νά ἀναγνωρίσουν τήν 21ην Ἀπριλίου π.χ. τήν 16-1-1968 ὁ πρεσβευτής τῆς Αὐστραλίας *Γκοϋλετ*, ὁ πρεσβευτής τῆς Ν. Ἀφρικῆς *Ζοῦτες*, ὁ πρεσβευτής τῆς Πορτογαλίας *Νέ-*

βες, τήν 27-1-1968 ή Ἴταλία, ό Καναδάς καί κατόπιν όλα τά λοιπά κράτη ἀναγνωρίζουν τήν 21ην Ἀπριλίου.

Ἐπί τῆς Σόλων Γρηγοριάδης (ἐνθ' ἄνωτ. τόμος 1, σελ. 332) θά σημειώσῃ περίλυπος: «*Ἡ ἀναγνώρισις τοῦ στρατιωτικοῦ καθεστώτος ἀπό τίς ξένες χώρες -μετά τό βασιλικό κίνημα- τόν Ἰανουάριο τοῦ 1968 ὑπῆρξε πλήρης...*».

Τήν 22-4-1971 ό Ὑπουργός Ἐμπορίου τῶν ΗΠΑ **Μωρίς Σπάνς** ἐρχεται στήν Ἑλλάδα καί στό γευμα πού παρέθεσε πρὸς τιμὴν του τό Ἑλληνοαμερικανικό Ἐπιμελητήριο (πρόεδρος ό Τόμ Πάππας) ἐξύμνησε τήν 21ην Ἀπριλίου ἰδιαίτερος διά «τό αἶσθημα ἀσφαλείας» καί τό «οἰκονομικόν θαῦμα» πού ἐπραγματοποίησε. Οἱ «*New York Times*» (24-4-1971) εἰς πρωτοσέλιδόν των γράφουν: «*Ὁ Σπάνς στήν Ἀθήνα ἐπικροτεῖ τό καθεστώς*». Τήν 14η Αὐγούστου 1971 ἐρχεται εἰς Ἀθήνας ό Ὑπουργός Ἐξωτερικῶν της Ἰσπανίας, ἐνῶ ἀργότερον οἱ Ἄγγλοι στέλλουν τόν Ἀρχηγόν τοῦ Βρετανικοῦ Ἐπιτελείου Ναύαρχον **Σέρ Πήτερ Χίλλ-Νόρτον**, ό ὅποιος «μίλησε μέ θαυμασμό γιά τίς Ἑλληνικές ἐνοπλες δυνάμεις» (Κ. Γουντχάουζ ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 169).

Ἐπί τῆς βασιλευσίας Κωνσταντίνου πρὸς ἀποφυγὴν αἰματοχυσίας παρητήθη τοῦ περαιτέρω ἀγῶνος καί ἀνεχώρησεν εἰς τήν Ρώμην. Τό τελικόν κτύπημα τοῦ τό ἔδωσε τό κίνημα του ναυτικού, τό ὅποιον ἐπροδόθη **ἐκ τῶν ἐσω**. Μεταξύ τῶν κινηματιῶν τοῦ ναυτικού ὑπῆρξαν συ-

νεργάται τῆς 21ης Ἀπριλίου, καθώς καί μερικοί καραμανλικοί πού βάσει σχεδίου επεδίωκαν νά τά φορτώσουν όλα στόν Βασιλέα, ὥστε ἡ σύγκρουσίς του μέ τήν 21ην Ἀπριλίου νά ὀδηγήσῃ στήν κατάλυσι τοῦ Βασιλικῦ θεσμοῦ.

Μετά τήν ἀποτυχίαν τῆς Βασιλικῆς πρωτοβουλίας ὁ Κωνσταντίνος ἀπηύθυνε τήν 14ην Δεκεμβρίου 1967 τό ἀκόλουθον διάγγελμα πρὸς τόν Ἑλληνικόν Λαόν:

«Ἦγωνίσθην διά τήν ἀποκατάστασιν τῶν ἐλευθεριῶν τοῦ λαοῦ μου. Ἄτυχῶς ἡ προσπάθεια αὕτη δεν ἠὺδοκίμησε καί ὡς ἐκ τούτου ἀναγκάζομαι νά ἀπέλθω μακράν τῆς φιλιτίας Πατρίδος διά νά συνεχίσω ἐκείθεν τόν ἀγῶνα κατὰ τῶν σφετεριστῶν τῆς ἐξουσίας.

Ἐκφράζω τήν εὐγνωμοσύνη μου πρὸς πάντας οἱ ὅποιοι συνέδραμον τήν προσπάθειάν μου ταύτην.

Ἐλπίζω ὅτι μέ τήν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ θά ἐπανέλθω ταχέως εἰς τήν προσφιλή Πατρίδα χάριν τῆς ὁποίας δέν θά φεισθῶ οὐδεμίαις θυσίας.

Ἐν Καβάλα τῆ 14η Δεκεμβρίου 1967

Ὡρα 03.00

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Β'

Τό κίνημα τοῦ ναυτικοῦ ἐξυπηρετεῖ τόν Καραμανλή, ὁ ὅποιος ἐντέχνως τό ὑπεκίνησε ἐκμεταλλεούμενος τοὺς βασιλόφρονες Ἀξιωματικούς καί μέ δικούς του τό

ἐπρόδωσε, διὰ νά ἐπιτύχη τήν πολυπόθητον ὀριστικήν ρῆξιν Βασιλέως - 21ης Ἀπριλίου, ὥστε νά μή ἐπανέλθῃ ὁ Κωνσταντῖνος. "Ἄλλως τε αἱ ἐπαφαί μέρους Ἀξιωματικών τῆς 21ης Ἀπριλίου καί τοῦ Καραμανλῆ ἦσαν γεγονός καί μή τολμήσῃ νά τό ἀμφισβητήσῃ κάποιος, διότι ἡμουν ἐγώ ὁ ὅποιος ἔγραφε τά σημειώματα πρὸς τόν Καραμανλή. "Ὅλαι αἱ ἀποδείξεις ὑπάρχουν καί εἶναι ἐξησφαλισμένα, διὰ νά χρησιμοποιηθοῦν ὅταν πρέπει κι' ὅπως πρέπει.

Ἡ γνωριμία καί συνεργασία (!) Καραμανλή - Παπαδοπούλου ἦτο παλαιά. "Ἦδη ἀπό τούς ἔτους 1958 ὁ Καραμανλῆς ἔβαλε τόν Ἀξιωματικόν Γ. Παπαδόπουλον εἰς μυστικήν ἐπιτροπήν, ἡ ὁποία θά ἐφρόντιζε ὅπως τό κόμμα του κερδίσῃ τās ἐκλογάς. Αἱ συναντήσεις ἐγένοντο εἰς Κηφισίαν, ὅπου ὁ Καραμανλῆς διέμενε τό θέρος. Μέλος τῆς ἐπιτροπῆς ἦτο καί ὁ δημοσιογράφος Σάββας Κωνσταντόπουλος, ὁ ὁποῖος τότε ἐκεῖ ἐγνώρισε τόν Γ. Παπαδόπουλον (διά περισσότερα εἰς «Ἐλεύθερον Κόσμον» 11 Αὐγούστου 1968) καί ἐσχεδίασαν πολλά, πού ὅταν πολιτικῶς συμφέρη θά δημοσιευθοῦν.

Ἐπαναλαμβάνω ὅτι τό κίνημα τοῦ ναυτικοῦ ὁ Βασιλεὺς τό ἐνέκρινε, ἀλλά δέν συμμετεῖχε, ὅπως ψευδῶς κατηγορήθη. Ἡ 21η Ἀπριλίου ὑπό τήν ἐπίδρασιν τῶν συμβάντων ἀπέδωσε εὐθύνην στόν Βασιλέα καί ἐπρωχώρησε στό δημοψήφισμα τοῦ 1973. Τήν 2αν Ἰουνίου

αυτοῦ τοῦ ἔτους ὁ Κωνσταντῖνος ἀπηύθυνε διάγγελμα πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν Λαόν, ὅπου μεταξύ ἄλλων ἐτοποθετεῖτο ἐναντι τοῦ κινήματος μερικῶν Ἀξιωματικῶν τοῦ ναυτικοῦ διακηρύσσων ὅτι:

«Σήμερα δηλώνω κατὰ τὸν κατηγορηματικώτερον τρόπον ὅτι δεν εἶχα καμμίαν ἀνάμειξιν εἰς τὴν κίνησιν τῶν Ἀξιωματικῶν τοῦ Ναυτικοῦ. Ὅσον διὰ τὰς ὑπολοίπους κατηγορίας, οἱ ὅποιες, διευτώθησαν ἐναντίον μου, αὗται εἶναι κατώτεραι περιφρονήσεως καὶ ἀνάξιες σχολίων».

Ἡ ἀνάκρισις διεπίστωσεν, ὅτι ὁ συλληφθεὶς Ε. Ἀβέρωφ ἀπετέλει πολιτικὸν σύμβουλον τῶν κινήματιῶν, πρὸς τοὺς ὁποίους τὴν 19ην Μαΐου 1973 παρέδωσε διάγγελμα, πού θά ἔπρεπε νά ἀνακοινώσουν στήν Σύρον. Τὴν 3ην Ἰουλίου 1973 συνελήφθη ὁ Π. Γαρουφαλῆς, ὁ ὅποιος ἐγνώριζε διὰ τὸ κίνημα, κατόπιν πληροφορήσεώς του, ἀπὸ τὸν Πλοίαρχον Ν. Παππᾶν καί προσέφερε 5.000.000 δρχ. τῆς ἐποχῆς, πρὸς οἰκονομικὴν ἐνίσχυσιν τῶν οικογενειῶν τῶν κινήματιῶν. Μετὰ ἓνα μῆνα τὸν ἐλευθέρωσαν καὶ μοῦ διηγεῖτο πόσον καλῶς τοῦ ἐφέρθησαν. *Τί ἔγιναν τὰ χρήματα, πού ἔδωσε δέν γνωρίζω, διότι δέν μοῦ εἶπε. Τὰ 50.000.000 δρχ. πάντως πού δι' ἀντίστοιχον λόγον ἔδωκεν ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος γνωρίζω τὸν «ἀντιστασιακόν» ἀπατεῶ-*

να, μετέπειτα βουλευτήν καί υπουργόν, που τὰ κατεσπατάλησε εις χαρτοπαικτικές λέσχας.

Τό κίνημα τοῦ ναυτικοῦ ἐβασίζετο ὀργανωτικῶς στούς βασιλόφρονες Ἀξιωματικούς, ὅπως ἐβεβαίωσαν δημοσιεύματα στόν τύπον π.χ. («Ἐστία» 5-6-1973) πού ἐπίστευαν στήν Βασιλείαν, ὑπέρ της ὁποίας ὠρκίσθησαν. Ὁ Καραμανλῆς προέτρεπε ἐπιμόνως τούς κινηματίας νά ἐπιχειρήσουν τήν ἐνέργειάν των καί εἶναι αὐτός, διά τοῦ Ἀβέρωφ, πού ὑπεκίνησε τήν προσπάθειαν. Μετά τήν ἀποτυχίαν της ἐσπευσε νά δηλώσῃ, ὅτι οὐδεμίαν σχέσιν εἶχε μέ τούς κινηματίας («United Press» 6-7-1973).

Μετά τήν ἐν τοῖς πράγμασιν (de facto) ἔκπτωσιν τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου ἔμενε καί ἡ νομική (de jure) κατάλυσις τῆς Βασιλείας, διά δημοψηφίσματος. Ἡ νέα πολιτειακή μορφή ἦτο οὐσιαστικῶς καί τύποις Στρατιωτική δικτατορία μέ δικτάτορα τόν Συνταγματάρχην Γεώργιον Παπαδόπουλον. Κι' ὅμως αὐτήν τήν δικτατορίαν κατά παράβασιν τῆς ἀληθείας Ἕλληνες καί ξένοι πολιτικοί, δικασταί, καθηγηταί πανεπιστημίων, κράτη ὀλόκληρα τήν ὠνόμαζαν «Ἑλληνικήνδημοκρατίαν». Τελικῶς μέ ἀφορμήν τήν στασιαστικήν ὑπόθεσιν τοῦ πολεμικοῦ πλοίου «Βέλος» ἡ 21η Ἀπριλίου ἀπέδωσε εὐθύνην στόν Βασιλέα καί ἀπεφάσισε «νά θέσῃ τέρμα εἰς τὰς ἀυλικὰς μηχανορραφίας καταργουσα τό οὐσιῶ-

δες υπόλειμμα τής βασιλευομένης δημοκρατίας καί κηρύττουσα τήν *άβασίλευτον*» («'Εστία» 1-6-1973). Τήν απόφασιν αὐτήν τής 21ης 'Απριλίου ἐνέκρινε τό 'Υπουργικόν Συμβούλιον καί ὁ Γ. Παπαδόπουλος ἀνέλαβε τά καθήκοντα προσωρινοῦ προέδρου δημοκρατίας (ποίας δημοκρατίας;). Τό ἐπιστημονικῶς ὀρθόν ἦτο, ὅτι ὁ Παπαδόπουλος διετέλεσε Πρόεδρος τής 'Ελληνικῆς Πολιτείας, ἐάν θέλωμεν νά ἀκριβολογῶμεν. Ἡ πολιτειακή μεταβολή τής 1-6-1973 ὠλοκληρώθη τυπικῶς μέ τό δημοψήφισμα τής 29-7-1973, ὅποτε καί νομικῶς κατελύθη ἡ βασιλευομένη δημοκρατία.

Τήν ἀπόλυτον ἐπικράτησιν τής 21ης 'Απριλίου οὐδείς ἀρνεῖται, ἀκόμη καί οἱ ἐχθροί της ἀναγνωρίζουν, ὅτι τό Στρατιωτικόν καθεστῶς ἐπεκράτησε καί ἀναζητούν τās αιτίας. Ὁ ὑπερ ἀντιχουντικός Σόλων Γρηγοριάδης στό τρίτομο ἔργον του «'Ιστορία τής δικτατορίας» (ἐκ. «Καπόπουλος», 'Αθήνα, 1975, τόμος Π, σελ. 350) διερωτᾷται: *«Γιατί ὅμως αὐτό τό καθεστῶς διατηρήθηκε ἐπί ἐπτάμιση χρόνια; ... Τί ἔκανε ἡ 'Αντίστασις; Γιατί δέν μπόρεσε νά ἀνατρέψη τό καθεστῶς ἐπί τόσα χρόνια; ...»* καί παρατίθενται ἀναλύσεις, ἐπί ἀναλύσεων πού ὄλαι των ἀποδεικνύουν τήν ἀπόλυτον ἐπιβολήν τής 21ης 'Απριλίου, ἡ ὁποία, ὅπως γράφει ὁ Γρηγοριάδης (ἐνθ' ἄνωτ.) «αὐτοδιαλύθηκε». "Αν δέν αὐτοδιελύετο (ἀληθές) θά ἐκυβέρνηα ἀκόμη τήν 'Ελλάδα, διότι οὐδεῖς

πολιτικάντης ήτο άξιος νά τήν ανατρέψη. Ό μόνος ό όποϊος θά ήδύνατο νά πράξη τουτο ήτο ό Βασιλεύς, ό όποϊος τό έπεχείρησε, άλλ' άπέτυχε εξ αίτίας τής προδοσίας κάποιων καί τής άνικανότητος άλλων.

"Οντως τό καθεστώς διετηρεΐτο, διότι είχε τήν έγκρισιν ή έστω τήν άνοχήν τού 'Ελληνικοῦ Λαοῦ. 'Εάν ό Λαός άντέδρα οὔδεμία δύναμις θά ήδύνατο νά τόν συγκρατήση, πολύ δέ περισσότερο «μία μικρή όμως'Αξιωματικών» όπως έχαρακτήριζαν τούς Συνταγματάρχας οί αντίπαλοί των, οί όποιοι οὔδέποτε έκινητοποίησαν μάζας, κατά τού Στρατιωτικού καθεστώτος...

'Αφοῦ ανεφέρθην εις άντιστασιακούς —διά τούς όποϊους έχω πολλά, μά πάρα πολλά νά άποκαλύψω— θέτω τό ερώτημα, αν υπήρξαν ιδεολόγοι αντιστασιακοί. 'Απαντῶ ναί. Μοῦ άρέσει ή ὄχι δέν έχει σημασίαν. 'Οφείλω νά παραδεχθῶ, ὅτι έγνώρισα πρόσωπα, πού άντέκειντο στην 21ην 'Απριλίου καί ήσαν ιδεολόγοι κι' έντιμοι άνδρες.

Το 'Υπουργεΐον Δημοσίας Τάξεως ειχε κατανείμει τούς άντιστασιακούς εις τās έξῆς κατηγορίας:

- α) οί πράκτορες τής 'Ασφαλείας, πού βάσει εὔφυοῦς σχεδίου παρίσταναν τούς άντιστασιακούς, εισέδυναν εις άντιστασιακάς οργανώσεις έδιναν πληροφορίας καί τελικῶς διελύοντο αί οργανώσεις,
- β) οί πράκτορες ξένων ὑπηρεσιῶν, πού έπληρώνοντο,

διά νά μετέχουν στήν «'Αντίσταση». Συχνῶς συνελαμβάνοντο κι' ἤρχοντο οἱ προΐσταμένοι των παρκαλοῦντες νά ἀφεθοῦν ἐλεύθεροι,

- γ) οἱ *ἐπαγγελματίαι ἀντιστασιακοί*, οἱ ὁποῖοι ἐκρηματίζοντο πρὸς πλουσίαν διαβίωσιν εἰς Σκανδιναυΐαν, (Γαλλίαν κ.τ.λ.). Στά καταγῶγια τοῦ Μονάχου οἱ χθεσινοὶ ἀπένταροι ἀνεπάγγελτοι καί φυγὸστρατοὶ διεβίουσαν πλουσίως ἀπὸ τὰς εἰσφορὰς τῶν ἀφελῶν,
- δ) οἱ *μισθοδίατοι τῶν σοσιαλιστικῶν κομμάτων*, πού ἐλάμβαναν χρήματα, διά τήν ἀποκατάστασιν τῆς δημοκρατίας στήν Ἑλλάδα. Αἱ ἀντιστασιακαὶ ὀργανώσεις, πού ἐκρηματοδοτήθησαν, οὐδέποτε προέβησαν εἰς οἰκονομικόν ἀπολογισμόν,
- ε) οἱ *κακοποιοί*, δηλαδή διάφοροι ἐγκληματικοὶ τύποι μετεῖχαν στήν «'Αντίσταση» μέ σκοπό νά ἱκανοποιοῦν τήν ἀντικοινωνική τους φύσιν, τάχα δρῶντες κατά τῆς Χούντας,
- στ) οἱ *ἰδεολόγοι*, τούς ὁποίους ἀσκέτως ἀντιθέσεων τιμῶ, διότι ἠγωνίσθησαν διά τὰ πιστεύω των.

Ἡ καθολικὴ ἀποτυχία τῆς «ἀντίστασης» ἀναγνωρίζεται ἀπὸ ὅλους τούς ἀντιστασιακοὺς. Ὁ ἐπίτιμος Πρόεδρος τοῦ Ἀρείου Πάγου, διωχθεὶς ὑπὸ τῆς 21ης Ἀπριλίου Ἀντώνιος Φλῶρος ἐξήγησε διατί ἡ «ἀντίσταση» ἐστάθη ἀνίκανος νά ἀνατρέψῃ δυναμικῶς τήν 21ην Ἀπριλίου. Γράφει («Καθημερινή» 15-5-1975):

«... *Ἡ ἀντίστασις ἐξεδηλώθη διὰ τοῦ σχηματισμοῦ διαφόρων μυστικών οργανώσεων, αἱ ὁποῖαι ἔδιδον διάφορα αντιδικτατορικά συνθήματα καὶ διὰ τῶν βομβῶν, αἱ ὁποῖαι, ἔστω κατ' ἄραιά διαστήματα ἐξερηγνύοντο, ἀφύπνιζαν καὶ ἐνεδυνάμουν τὴν ἀντιδικτατορικὴν συνείδησιν. Αἱ οργανώσεις ὅμως αὐταὶ ἔδρων ἀσυντονίστως -ὁ συντονισμὸς δὲν ἐπετεύχθη- δὲν κατῴρθωσαν δὲ νὰ διαφύγουν ἀπὸ τὸ ἄρτιον κατασκοπευτικὸν δίκτυον τοῦ καθεστώτος, καὶ ἐνεκα τῶν λόγων αὐτῶν, ἐλλείψεως συνωμοτικῆς δεξιότητος, ἐλλείψεως τῶν ἀπαραιτήτων μέσων καὶ τῆς ἐλλείψεως συντονισμοῦ, δὲν παρεῖχον τὴν προσδοκίαν ἀμέσου ἀποτελέσματος, ἤτοι τῆς βιαίας ανατροπῆς τοῦ καθεστώτος».*

Μέ συνθήματα στους τοίχους καὶ Βόμβας πού ἐξερηγνύοντο κατ' ἄραιά διαστήματα, δὲν ἀνατρέπεται φυσικά ἓνα Στρατιωτικὸ καθεστῶς. Τὸ πολὺ-πολὺ νὰ δολοφονηθῆ κάποιος περαστικός, ὅπως συνέβη, ἀπὸ τοὺς ἠρώας τῆς «ἀντίστασης».

Ἡ στάσις ὅλων τῶν ξένων κρατῶν, ὅλων ἀνεξαιρέτως, ἐνομιμοποίησε διεθνῶς τὴν 21ην Ἀπριλίου. Ἰδίως τὰ τότε κομμουνιστικὰ κράτη συνειργάσθησαν μὲ τὸ στρατιωτικὸ καθεστῶς, Φέρω κάποια χαρακτηριστικὰ παραδείγματα. Ἡ 21η Ἀπριλίου ἐνεκαινίασε διπλωματικὰς σχέσεις μὲ τὴν Κίνα. Τὴν 15-3-1973 ἀφίχθη στὴν Ἑλλάδα ὁ πρῶτος Κινέζος πρεσβευτής, Πίγκ, ὁ ὁποῖος

προσεκάλεσε τόν 'Αντιπρόεδρον της Κυβερνήσεως Συνταγματάρχην **Νικ. Μακαρέζον** στην Κίνα. Τήν 22-5-1973 ó Συνταγματάρχης Νικ. Μακαρέζος επί κεφαλῆς 'Ελληνικῆς ἀντιπροσωπείας συνηντήθη μέ τόν **Τσοῦ 'Εν Λάϊ** στό Πεκίνο, ὑπέγραψε τρεῖς συμφωνίας καί μετέφερε μήνυμα του **Μάο** πρὸς τόν Γεώργιον Παπαδόπουλον!

'Ομοίως καί ἡ 'Ανατολική Γερμανία τήν 30-5-1973 ἔστειλε πρεσβευτὴν στήν 'Ελλάδα, ἡ Ρουμανία προσεκάλεσε τόν Παπαδόπουλον νά τήν ἐπισκεφθῆ, ἐνῶ ἡ Σοβιετική 'Ενωσις ἐδέχετο ἤδη ἀπό τήν 15-2-1968 τόν **'Αγγ. Βλάχον** ὡς πρεσβευτὴν τῆς 'Ελλάδος στήν Μόσχα καί διεκήρυξε τήν ἀρχὴν τῆς μὴ ἀναμείξεως εἰς ἐσωτερικὰς ὑποθέσεις ἄλλων κρατῶν. Ταυτοχρόνως οἱ σοβιετικοὶ ἔστειλαν πρεσβευτὴν στήν 'Ελλάδα τόν **Κλεμάντι Λιεβίτσκιν** καί ἐφρόντιζαν διὰ τήν προαγωγὴν τῶν οἰκονομικῶν των (ὑπογραφὴ συμβάσεων) καί τῶν στρατιωτικῶν (ρωσικὸς στόλος) των συμφερόντων.

Πρὸ τῆς ἐφόδου φιλίας τῶν κομμουνιστῶν στήν 'Ελλάδα δέν ἐμείναν ἀδιάφοροι οἱ δυτικοί. Τήν 27-1-1972 ἔρχεται ὁ Γάλλος ὑφυπουργὸς ἐξωτερικῶν **Ζάν Ντέ Λιποφσκού**. Τήν 17-10-1972 ἔρχεται ὁ "Αγγλος ὑπουργὸς ἀμύνης λόρδος **Κάρρινγκτων**. Τήν 22-9-1972 ἔρχεται ὁ Γερμανὸς ὑφυπουργὸς ἐξωτερικῶν **Φράνκ**. Τήν 16-10-1971 ἔρχεται στήν 'Ελλάδα ὁ 'Ελληνοαμερικανὸς ἀντιπρόεδρος τῶν Η.Π.Α. Σ. **'Αγκνιου**, τὸν ὅποιον ὑπο-

δέχεται στο αεροδρόμιον τοῦ Ἑλληνικοῦ ὁ Γ. Παπαδόπουλος. Οἱ δημοκράται της Δύσεως ὑπογράφουν τὴν μίαν μετὰ τὴν ἄλλην τὰς συμβάσεις μετὰ τὴν Χούντα, πού ἀγοράζει ἀρματα ἀπὸ τὴν Γαλλίαν [60 τύπου AMX-30, 40 μαχητικά αεροπλάνα «Μιράζ», 60 βομβαρδιστικά «Κορσαίρ», ὑποβρύχια ἀπὸ τὴν Γερμανίαν (4 τῶν 1000 τόννων) πολεμικά αεροπλάνα ἀπὸ τὰς ΗΠΑ (30 «Φάντομς»), 18 μεταφορικά αεροπλάνα C 130] κλπ. "Ὅλαι αἱ ἐξοπλιστικαὶ προμήθειαι, πού ἐγέναν ἐπὶ 21ης Ἀπριλίου, ἐχρηματοδοτήθησαν ἀπὸ τὸν κρατικὸν προϋπολογισμόν. "Ἡδη ὁ Γ. Παπαδόπουλος *εἶχε ἀρνηθῆ τὴν Ἀμερικανικὴν βοήθειαν*, διὰ λόγους ἐθνικῆς ὑπερηφάνειας. "Ὅτιδήποτε ἠθέλαμε τό ἐπληρώναμε. Οὐδέποτε μεταπολεμικῶς ἡ Ἑλλάς ἠγόρασε τόσον πολεμικὸν ὑλικόν, ὅσον ἐπὶ 21ης Ἀπριλίου. Τὴν 8-1-1973 ὑπογράφεται εἰδικὴ πενταετὴς συμφωνία ναυτικῶν διευκολύνσεων πρὸς τὰς Η.Π.Α. Προηγουμένως ὁ Ἀντιπρόεδρος τῆς 21ης Ἀπριλίου Ταξίαρχος Στ. Παττακός μετέβη στὴν Ἀμερικὴ διὰ νὰ παραστή στὴν κηδεΐα τοῦ θανόντος πρώην προέδρου τῶν Η.Π.Α. (1954-1962) Στρατηγοῦ Ντουάιτ Ἀϊζενχάουερ. Στὸν Λευκὸν Οἶκον ὁ Πρόεδρος Νίξον ἐδέχθη τὸν Ταξίαρχον Στ. Παττακὸν εἰς ἰδιαιτέραν συζήτησιν, ἀλλ' ὄχι τὸν Βασιλέα Κωνσταντῖνον, ὁ ὅποιος παρευρίσκετο ἐκεῖ καὶ διέμενε στὴν Ἑλληνικὴν Πρεσβεΐαν.

Ἐν τέλει δλα τὰ κράτη της Εὐρώπης συνειργάζοντο οικονομικῶς καί πολιτικῶς μέ τήν 21ην Ἀπριλίου. Μερικὰ ἐξ αὐτῶν ιδίως στήν Σκανδιναυῖαν ἐφιλοξένουν καί ἐχρηματοδότηουν ἀπό τὰ ταμεία τῶν σοσιαλιστικῶν κομμάτων τούς διαφόρους «αντιστασιακούς» πού εἰσέπρατταν χρήματα.

Ἡ «οἰκονομική στήριξη» (Κ. Γουντχάουζ ἔνθ' ἄνωτ. σελ. 82) τῶν ἀντιστασιακῶν ἀπό ξένα κόμματα δημιουργεῖ πολλά ἐρωτηματικά πού δέν εἶναι τοῦ παρόντος. Ὁ μαρξιστής Βασίλης Ραφαηλίδης («Ἱστορία τοῦ νεοελληνικοῦ κράτους 1830-1974», ἐκδ. «Τοῦ εἰκοστοῦ πρώτου», Ἀθήνα, 1993, σελ. 422) παρατηρεῖ: *«Καί βέβαια, οὐδεμία σχέση ἔχουν μέ ὅποιαδήποτε ἐννοια ἀντίστασης αὐτοί πού ἀπό δειλία τήν κοπάνησαν στό ἐξωτερικό, γιά νά παριστάνουν ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς τούς ἀντιστασιακούς, ὄντως στήν πραγματικότητα αὐτοεξόριστοι, οἱ περισσότεροι ἀνευ λόγου».*

Οἱ Εὐρωπαῖοι ὡς κόμματα κάπου-κάπου ἀντετίθετο στήν 21ην Ἀπριλίου. Ὡς κράτη ὁμως ἐβάδιζαν μαζί της.

Τό καθεστῶς τῆς 21ης Ἀπριλίου ἀνεγνώρισαν καί οἱ πλέον φανατικοί δημοκράται, ὅπως ὁ Καγκελλάριος τῆς Γερμανίας Βίλλυ Μπράντ (ψευδώνυμον τοῦ Ἑβραίου Ἐλία Φαράμ) ὁ ὁποῖος τήν 9-10-1973 ἀπέστειλε συγχαρητήριο ἐπιστολήν πρὸς τόν Σ. *Μαρκεζίνην* «ἐπί τω διορισμῶ σας ὡς πρωθυπουργοῦ τῆς Ἑλληνικῆς Δη-

μοκρατίας...» ποίας δημοκρατίας; Καί διορισμόν πρωθυπουργού (!) άπό ποΐον; (εις Μαρκεζίνην «'Αναμνήσεις 1972-74», 'Αθήνα, 1979, σελ. 236). Τά 'ΐδια κι' ό πρωθυπουργός τής 'Αγγλίας Ε Χήθ, τήν 8-10-1973 συνεχάρη τόν Σ. Μαρκεζίνην «έπί τω διορισμῶ σας ως πρωθυπουργού τής 'Ελληνικῆς Δημοκρατίας...» (ένθ' άνωτ.). Ποΐος διώρισε τόν Μαρκεζίνη πρωθυπουργόν; Καί περί ποίας 'Ελληνικῆς Δημοκρατίας όμιλοῦν οί διεθνείς ύποκριταί, οί όποιοι μόλις έπεσε ό Παπαδόπουλος απαντες τόν κατηγορησαν, ώς δικτάτορα. Μέχρι τότε ήτο πρόεδρος δημοκρατίας μέ δικαίωμα νά διορίζη πρωθυπουργούς. Τά 'ΐδια οί Σουηδοί (άλλοι δημοκράται). Ό πρεσβευτής των **Ντάκ Μπέργκμανεΐς** έπιστολήν του προς τόν Μαρκεζίνην (4-10-1973) έγραφε: «*Η εΐδησις τοῦ διορισμοῦ σας έγέμισε τήν καρδίαν μου εὐτυχίαν...*». Τά 'ΐδια οί Γάλλοι μέ ύμνους τοῦ πρωθυπουργού των **Πιέρ Μεσμέρ**, οί 'Εβραΐοι μέ συγχαρητήριο τηλεγράφημα τής τότε πρωθυπουργού των **Γκόλντα Μέϊερ** (ένθ' άνωτ. σελ. 238-239) καί οί 'Ελβετοί διά τοῦ πρεσβευτοῦ των **Ντέ Γκράνλφιντ**.

15. ΠΑΡΑΝΟΜΟΣ Η ΔΙΚΗ ΤΩΝ ΠΡΩΤΑΙΤΙΩΝ

Ο ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΟΣ ΤΩΝ ΝΟΜΩΝ ΚΑΘΙΕΡΩΘΗ, διά της νομολογίας του Ἀρείου Πάγου (23/1897) και έν συνέχεια περιελήφθη στό Σύνταγμα τού 1927 στό άρθρον 5 τήν σχετικήν διάταξιν τού όποίου έπανέλαβε τό Σύνταγμα τού 1975 (άρθ. 93 παρ. 4, 87 παρ. 2).

Τά δικαστήρια είναι *τά μόνα όργανα αρμόδια κατασταλτικοῦ* ελέγχου της *νομιμότητος* και τέλος πάντων τής συνταγματικότητας τών νόμων. Αὐτεπαγγέλτως ή κατόπιν αιτήσεως άσκειται δικαστικός έλεγχος τών νόμων άκόμη και στην έγκυρότητα άναθεωρηθεισών διατάξεων τού Συντάγματος, όπου οί δικασταί, ελέγχουν άν ή άναθεώρησης έτελέσθη από άρμόδιον όργανον και βάσει τής νομίμου διαδικασίας. Έάν διαπιστώσουν παραβάσεις, ως

πρός τήν ἀρμοδιότητα ή τήν διαδικασίαν τά δικαστήρια δέν ἐφαρμόζουν τάς συνταγματικές διατάξεις, πού ἐψηφίσθησαν ἔτσι (Α. Ράϊκος: «Συνταγματικό δίκαιο», ἐκδ. «Σάκκουλα», Ἀθήνα, 1991, τόμος Α', τεῦχος δ', σελ. 157).

Τό Δ/1975 ψήφισμα τῆς βουλῆς τό ὅποιον ἔκρινε τήν νομιμότητα του καθεστώτος τῆς 21ης Ἀπριλίου ἐξεδόθη, καθ' ὑπέρβασιν τῆς ἀρμοδιότητος τῆς βουλῆς καί κατά παραβίασιν τῆς ἀρχῆς τῆς διακρίσεως τῶν ἐξουσιῶν, ἡ ὁποία δεσμεύει τοὺς πάντας καί καθιεροῦται ὑπό τοῦ Συντάγματος «ὡς οργανωτική βάση τοῦ πολιτεύματος» (Κ. Μαυριᾶς: «Συνταγματικό δίκαιο», ἐκδ. «Σάκκουλα», Ἀθήνα, 2002, σελ. 315 κ.ἑ.). Ἀρκεῖ ἡ ἔλλειψις ἀρμοδιότητος, διά νά καταστήσῃ τό ψήφισμα νομικῶς ἀνυπόστατον, διότι πάσα πρᾶξις γενομένη ὑπό ἀναρμοδίου ὀργάνου δέν καθίστα αὐτή ἀκυρον, ἀλλά κάτι πέραν τῆς ἀκυρότητος, τήν καθιστά ἀνυπόστατον καί ἀπολύτως μὴ δυναμένην νά ἐπιφέρῃ ἐννόμους συνεπειάς. Ἐπί πλέον τούτων ἔχομεν καί τήν παραβίασιν τῆς βασικῆς ἀρχῆς τοῦ ποινικοῦ δικαίου περί μὴ ἀναδρομικότητος τῶν δυσμενῶν ποινικῶν νόμων (ἄρθ. 2 τοῦ Π.Κ.) ἡ ὁποία ἀπαιτεῖ πρό τῆς πράξεως νά ὑπάρχῃ ποινικός νόμος, ὁ ὅποιος νά τήν προβλέπῃ (νομική πρόβλεψις) καί νά τήν τιμωρῇ κι' ὄχι μετὰ τήν πρᾶξιν νά ἐκδίδεται ποινικός νόμος, ὁ ὅποιος νά τιμωρῇ προγενεστέραν αὐτοῦ πρᾶξιν, ὅπως προέβλεπαν τά Συντάγματα τῆς χώρας καί τό ἰσχύον

(1975/1986/2001) ἐν ἄρθρῳ 7 παρ. 1 κατὰ τὸ ὁποῖον «ἐγκλημα δὲν ὑπάρχει οὔτε ποινὴ ἐπιβάλλεται χωρὶς νόμο πού νά ἰσχύει πρὶν ἀπὸ τὴν τέλεση τῆς πράξης καὶ νά ὀρίζει τὰ στοιχεῖά της». Οἱ Λατίνοι ἀντέγραψαν ἀπὸ τοὺς Ἀρχαιοέλληνας τὸ νομικὸν ἀξίωμα: «Nullum crimen nulla poena sine lege» δηλαδή: «Οὐδὲν ἐγκλημα, οὐδεμία ποινὴ, ἀνευ νόμου» τὸ ὁποῖον περιελήφθη στὸ ἄρθρον 11 παρ. 2 τῆς «Οικουμενικῆς Διακηρύξεως τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων» τοῦ 1948 κατὰ τὸ ὁποῖον: «οὐδεὶς τιμωρεῖται διὰ πράξεις ἢ παραλείψεις, αἵτινες κατὰ τὸν χρόνον τῆς τελέσεώς των δὲν ἀπετέλουν ἀξιόποινα ἀδικήματα συμφώνως πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν ἢ τὸ διεθνὲς δίκαιον». Ἀντίστοιχοι ἀπόψεις εὐρίσκονται καὶ στὸ ἄρθρον 7 παρ. 2 τῆς Διεθνούς Συμβάσεως τῆς Ρώμης τοῦ 1950, «περὶ προστασίας τῶν δικαιωμάτων τοῦ Ἀνθρώπου καὶ τῶν θεμελιωδῶν ἐλευθεριῶν».

Κατὰ τὴν νομολογίαν καὶ τὴν θεωρίαν νόμος (ὑπὸ τὴν εὐρυτάτην ἔννοιαν) ὁ ὅποιος θεμελιώνει ἢ ἐπαυξάνει τὸ ἀξιόποινον «δὲν ἐφαρμόζεται ἀναδρομικῶς ἐπὶ πράξεων τελεσθεισῶν πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἰσχύος του, μάλιστα δ' οὔτε καν ὅταν ρητῶς ἐπιτάσσεται ἐν αὐτῷ ἢ ἀναδρομικὴ ἐφαρμογὴ του» (Ν. Ἀνδρουλάκης «Ποινικὸν δίκαιον», ἐκδ. «Σάκκουλα», Ἀθήνα, 1991, τόμος 1, σελ. 125).

Ὁ χαρακτηρισμὸς κάποιας πράξεως ὡς ἐγκλήματος καὶ ἡ πρόβλεψις ποινῆς κατὰ τοῦ διαπράξαντος αὐτὴν

δέν πρέπει νά γίνεται «ex post facto» δηλαδή μετά τό γεγονός, όπως έλεγαν οί Ρωμαῖοι, διότι ό έκ των ύστέρων χαρακτηρισμός μιας πράξεως ως έγκληματικῆς μετατρέπει τήν ποινήν εἰς έκδίκησιν, ή όποία αντίκειται στήν περί δικαίου αντίληψιν του θεσμοῦ της ποινής.

Τοῦτο συνέβη εἰς βάρος τών πρωταίων τῆς 21ης Ἀπριλίου, πρὸς τούς όποίους ἐδόθη καί άμνηστία, ή όποία άνεκλήθη άναίτιολογήτως. Ἐμεῖς γνωρίζομεν, ὅτι ή άμνηστία άνεκλήθη, διότι ό Καραμανλής ἐζήτησε διά του Ὑποστρατήγου τῆς Χωροφυλακῆς Πορικοῦνά δηλωση ό Συνταγματάρχης Γ. Παπαδόπουλος, ὅτι δέν σκοπεύει νά πολιτευθῆ. Ὁ Παπαδόπουλος ήρνήθη κι' ό Καραμανλής διέταξε τήν άνάκλησιν τῆς άμνηστίας, τήν όποίαν παρανόμως έπραγματοποίησαν μέ τόν γνωστόν γελοῖον τρόπον τῆς ερμηνείας, ὅτι όταν λέγωμεν λευκό, έννοοῦμεν μαύρο!

Ἀφοῦ καλώς ἐδικάσθησαν οί πρωταίτιοι, διατί μετά τήν μεταπολίτευσι προεβλέφθη ειδικόν άρθρον (120) στό Σύνταγμα, τό όποιον χαρακτηρίζει τόν σφετερισμόν τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας έγκλημα κ.λ.π.; "Αν νομίμως διεξήχθησαν αί δίκαι δέν έχρειάζετο τέτοιο άρθρον, τό όποιον άποτελεῖ νομικήν κάλυψιν τῆς δίκης, έκ των ύστέρων όμως.

Θά ήτο νόμιμον (έπαναστατικῶ δικαίῳ) κι' όπωςδήποτε ηθικόν, ό Καραμανλής νά διέταζε άνευ δίκης, μό-

*Δέν είναι εμφάνισις Ἐπαναστάτου καί μάλιστα Ἀξιωματικο
νά ἀπολογῆται, εἰς αὐτούς, πού μέχριχθές τόν ἔτρεμαν.*

λις ήλθεν, ἄμεσον τυφεκισμόν τῶν πρωταιτίων τῆς 21ης Ἀπριλίου. Ἐάν δμως προχωρῆς εἰς δίκην οφείλεις νά σέβῃσαι τήν νομιμότητα, διότι ναί μέν τούς πολιτικούς δέν τούς ενδιαφέρει ὁ ἐξευτελισμός των, ἀλλά οἱ δικασταί, οἱ ὅποιοι ἐδίκασαν τούς πρωταιτίους θά αἰσθάνωνται κάτι στήν συνείδησίν των, διά πάντα.

Ἔλα αὐτά ἴσχυαν στό Ἀρχαιοελληνικόν δίκαιον π.χ. μετά τήν ἦτταν τῶν Ἀθηναίων στήν Χαιρωνεΐαν ὁ πλούσιος Ἀθηναῖος Λεωκράτης ἀνεχώρησε κρυφίως μέ τήν οἰκογένειάν του στήν Ρόδον, διά λόγους ἀσφαλείας. Ὁ ρήτωρ Λυκούργος (390-324 π.Χ.) τόν ἐμήνυσε τό 330 π.Χ. ἐπί ἐσχάτη προδοσίᾳ, διότι ὑπῆρχε ψήφισμα τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Δήμου, τό ὁποῖον εἰσηγήθη ὁ Ὑπερείδης, πού ἀπηγόρευε νά φύγῃ κάποιος ἀπό τήν πόλιν, οὔτε νά ἀπομακρύνουν παιδιά ἢ γυναίκας, διά νά μή ἐπικρατήσῃ πανικός. Ὁ Λεωκράτης ἠθώθη, διότι εἶχε φύγῃ, πρὶν ἐκδοθῆ τό ψήφισμα, τό ὁποῖον ὡς *δυσμενῆς ποινικός νόμος ἐστερεῖτο ἀναδρομικότητος*.

Ὁ Λυκούργος στήν ἀγόρευσίν του ἐπεσήμανε, ὅτι ἡ τιμωρία πού οφείλεται εἰς τέτοια ἀδικήματα ἔχει παραλειφθῆ ὄχι ἀπό ἀμέλεια τῶν νομοθετῶν, ἀλλά διότι κατά τούς προηγουμένους χρόνους δέν εἶχε συμβῆ κάτι παρόμοιον: *«Παρεῖσθε δέ τήν ὅπερ τῶν τοιούτων τιμωρίαν συμβέβηκεν, ὡ ἄνδρες, οὐ διά ραθυμίαν τῶν τότε νομοθετούντων, ἀλλά διά τό μπι' ἐνοιῖς πρότερον χρό-*

νοις γεγενήσθε τοιούτον...» (Λυκούργος: «Κατά Λεωκράτους», 9) και ηγωνίσθη διά νά καταδικασθῆ ὁ Λεωκράτης, ἀλλά δέν τό ἐπέτυχε, επειδή δέν ὑπῆρχε τό ψήφισμα, ὅταν ἀνεχώρησε ὁ Λεωκράτης. Βλέπετε τότε, δέν ἔζη ὁ Καραμανλῆς, διά νά ἐπιβάλῃ τήν ἀναδρομικήν ἰσχύν τῶν ψηφισμάτων, πού ἐχαρακτῆριζαν προγενεστέρας τῶν πράξεις ὡς ἐγκλήματα.

"Ἄλλη κλασσική περίπτωση εἶναι τοῦ Φίλωνος ἀπό τās Ἀχαρνάς. Οὗτος κατά τήν δοκιμασίαν ὑπό τῆς βουλῆς τῶν 500 ἂν ἦτο ἀξιος νά ἀνακηρυχθῆ βουλευτῆς κατηγορήθη ὡς ἀνάξιος, διά τό βουλευτικό ἀξίωμα.

Δικηγόρος κατηγορίας ἦτο ὁ ἐπιφανῆς ρήτωρ Λυσίας, ὁ ὅποιος κατήγγειλε τόν Φίλωνα, ὅτι μετά τήν κατάλυσιν τῆς δημοκρατίας ὑπό τῶν Τριάκοντα δέν τοῦς ἐπολέμησε, ἀλλ' ἐξορισθεῖς στόν Ὠρωπόν ἐφρόντιζε νά πλουτίζη καί δέν ἐβοήθησε τήν δημοκρατίαν...

Ὁ Λυσίας εἶπεν στό δικαστήριον: τόν ἀκούω νά λέγει, ὅτι ἂν ἡ ἀπουσία του εἰς ἐκεῖνον τόν χρόνον ἦτο ἀδίκημα θά ὑπῆρχε γραπτός νόμος (ἔκειτο) ὁ ὅποιος ρητῶς θά ὠμίλει περί τούτου, ὅπως ὀμίλει καί περί τῶν ἄλλων ἀδικημάτων: «Ἀκούωδ' αὐτόν λέγειν ὡς, εἰ τό ἦν ἀδίκημα τό μή παραγενέσθαι ἐν ἐκείνω τῷ καιρῷ, νόμος ἂν ἔκειτο παρ' αὐτοῦ διαρρήδην, ὥσπερ καί περὶ τῶν ἄλλων ἀδικημάτων» (Λυσίας: «Κατά Φίλωνος δο-

κίμασίας», 27). Μή υπάρχοντος λοιπόν νόμου προγενεστέρου τής τελεσθείσης πράξεως ό Φίλων ήθωώθη.

Ἐναντίως συνέβη μέ τό Δ/1975 ψήφισμα, πού έν τούτοις εύρέθησαν δικασταί νά τό έφαρμόσουν προφανώς «τοῖς πολιτικάντηδων ρήμασι πειθόμενοι».

Ἐπομένως ή δίκη τών πρωτατίων τής 21ης Ἀπριλίου εἶναι παράνομος, διότι διεξήχθη κατά παράβασις τής ἀρχῆς τής μή ἀναδρομικότητος δυσμενών ποινικῶν νόμων καί βάσει ψηφίσματος, τό όποιον παρεβίασε βαναύσως τήν ἀρχήν τής διακρίσεως τών εξουσιῶν καί έξεδόθη καθ' υπέρβασιν τών αρμοδιοτήτων τής βουλῆς.

Ἡ ἀρχή τής διακρίσεως τών εξουσιῶν θεωρεῖται, ότι καθιερώθη τόν 18ον αἰώνα, ένῶ ἀποδεδειγμένως τήν πρωτοπαρουσιάζει καί τήν ἀναλύει ό Ἀριστοτέλης («Πολιτικά» Δ, 13): «Ἔστι δέ τρία μόρια τών πολιτειῶν πασῶν...» καί ἀναφέρεται στό «βουλευόμενον περί τών κοινῶν» (νομοθετική έξουσία), στό «περί τās ἀρχάς» (έκτελεστική εξουσία) καί στό «δικάζον» (δικαστική έξουσία).

Τās προαναφερθείσας ἀπόψεις υποστηρίζουν νομικοί, πολιτικοί καί πνευματικοί άνθρωποι. Ἐναφέρω ένα παράδειγμα, όπου εκτίθενται συνοπτικῶς όσα ελέχθησαν. Συγκεκριμένως στήν νεωτέραν έκδοσιν τής έγκυκλοπαίδειας «ΗΛΙΟΣ» (τόμος ΙΖ', λ. «Παπαδόπουλος Γεώργιος», σελ. 55) διαβάζομεν:

«Τήν 22αν Ὀκτωβρίου 1974, ή έν τω μεταξύ ένκα-

θιδρουθεΐσα κυβέρνησις Ἐθνικῆς Ἐνότητος τοῦ Κ. Καραμανλῆ, ἀν καί παρέλαβεν τὴν ἐξουσίαν ἀπὸ στρατιωτικούς, οἰκαιοθελῶς παραιτηθέντας τῆς πολιτικῆς διακυβερνήσεως τῆς χώρας, καί παρὰ τὸ γεγονός ὅτι εἶχεν ὀρκισθῆ ἑνώπιον τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας τοῦ στρατιωτικοῦ (δικτατορικοῦ) καθεστώτος, στρατηγοῦ Φαίδωνος Γκιζίκη, καί εἶχεν χορηγήσει ἀμνηστίαν καθολικὴν, ἦρην ἀκολουθῶς τὴν χορηγηθεῖσαν διὰ τοῦ 519/26.7.74 Π.Δ. ἀμνηστίαν εἰς τούς καθ' οἰονδήποτε τρόπον ἀναμιχθέντας εἰς τὴν ἐκδήλωσιν τῆς 21ης Ἀπριλίου 1967, καί ἐξετόπισε τὸν Γεώρ. Παπαδόπουλον μετ' ἄλλων τινῶν εἰς τὴν νῆσον Κέα (Τζιάν), ὅπου οὗτος καί παρέμεινε μέχρι τῆς 21ης Ἰανουαρίου 1975, ὁπότε μετεφέρθη μετὰ τῶν εἰς Κέα συνεχιστῶν του καί ἄλλων συνεργατῶν του εἰς τὰς φυλακὰς Κορυδαλλοῦ, ἐν ἀναμονῇ τῆς δίκης του. Πράγματι, ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τῆς μεταγωγῆς του εἰς Κορυδαλλόν, ἡ Βουλὴ, διὰ ψηφίσματος χαρακτηριζομένου ὡς πρωτοφανοῦς εἰς τὰ παγκόσμια κοινοβουλευτικὰ χρονικά τῶν γνησίων Δημοκρατῶν τῆς Δύσεως, καθώρισεν ὄλως αὐθαιρέτως τὴν μορφήν τοῦ κινήματος τῆς 21ης Ἀπριλίου ὡς πραξικόπημα καὶ ὄχι ὡς ἐπανάστασιν, παρὰ τὸ γεγονός ὅτι ἀπὸ τὸ 1968 τὸ Συμβούλιον Ἐπικρατείας εἶκεν ἐγκύρως ἀποφανθῆ ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ἐπανάστασεως. Τοιοῦτοτρόπως ἡ Κυβέρνησις, ἀρνηθεῖσα νὰ δεχθῆ ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ἐπανάστασεως ἢ

ὅποια ὅπως ἦτο φυσικόν εἶχε δημιουργήσει Δίκαιον κατὰ τὰ διεθνῶς παραδεδεγμένα, παρέπεμψε τούς ανωτέρω νά δικασθοῦν εἰς εἰδικόν δικαστήριον (πενταμελές ἐφειτεῖον) χαρακτηρίσασα τήν πρᾶξιν των αναδρομικῶς ὡς ἐγκλημα ἐσχάτης προδοσίας. Γενομένης τῆς δίκης, ὁ Γ. Παπαδόπουλος καθὼς καί οἱ κύριοι συγκατηγορούμενοί του ἠρνήθησαν ὑπεράσπισιν, ἀρνηθέντες ἐπίσης καί νά ἀπολογηθοῦν, ἐνῶ οἱ συνήγοροι τούτων ἀπεχώρησαν εὐθύς ὡς ἤρχισεν ἡ δίκη καταγγείλαντες ταύτην ὡς παρωδῖαν δίκης διότι αὕτη ἐδημιουργήθη βάσει τοῦ ὡς ἄνω Ψηφίσματος τῆς Βουλῆς. Καί ἐνώ τὰ ἀδικήματα τῶν κατηγορουμένων ἀξιωματικῶν ἦσαν πολιτικά καί εἶχον χαρακτηρισθῆ ὡς τοιαῦτα, ἐν τούτοις ἐπεβλήθη εἰς αὐτούς ἡ ποινή τοῦ θανάτου, μετατραπεῖσα αυτοδικαίως εἰς ἰσόβια δεσμά, μετὰ τήν παρέλευσιν ἀπράκτου τῆς τριετοῦς προθεσμίας διὰ τήν ἐκτέλεσίν της ὡς προβλέπει ἡ ποινική Νομοθεσία».

Τά ἀρθρα 1 παρ. 2 καί 3 τοῦ ἰσχύοντος Συντάγματος ὀρίζουν ὅτι «Θεμέλιον τοῦ πολιτεύματος εἶναι ἡ λαϊκή κυριαρχία» καί «ὅλες οἱ ἐξουσίες πηγάζουν ἀπό τόν Λαόν».

Πράγματι σήμερον ἀπολαμβάνομεν τήν λαϊκὴν κυριαρχίαν. Ὁ λαός πραγματικῶς κυβερνά κι' ἀπό τόν λαόν πηγάζουν ὅλαι αἱ ἐξουσίαι. Ὁ λαός ρυθμίζει τήν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν, τήν ἐθνικὴν οἰκονομίαν, τήν ἀμυναν τῆς χώρας, τήν παιδείαν, τὰ πάντα.

Ὅμως στό παρελθόν δέν υπῆρχε συνταγματική πρόβλεψις, ὅτι ὅποιος ἐμποδίσει τόν λαό νά ἀσκήσῃ τήν ἐξουσία του θά ἐλογοδοτεῖ. Τήν παράλειψιν αὐτήν διώρθωσε, ἐπί τέλους τό τελευταῖο Σύνταγμα πού μέ εἰδικόν ἀρθρον ἀπαγορεύει τόν σφετερισμόν τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας.

Σφετερισμός σημαίνει παράνομος οἰκειοποίησις, ἀλλοτρίου πράγματος. Μέ τόν σφετερισμόν κάνεις κάτι ξένον ἰδικόν σου (Δ. Δημητράκος: «Μέγα Λεξικόν Ἑλληνικῆς Γλώσσης», ἔκδ. «Δομή», Ἀθήνα, λ. «σφετερίζω», «σφετερισμός»). Τό ἀρθρον 120 παρ. 3 τοῦ ἰσχύοντος Συντάγματος προβλέπει ὅτι «ὁ σφετερισμός μέ ὅποιονδήποτε τρόπο τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας καί τῶν ἐξουσιῶν πού ἀπορρέουν ἀπό αὐτούς διώκεται μόλις ἀποκατασταθῇ ἡ νόμιμη ἐξουσία, ὅποτε ἀρχίζει καί ἡ παραγραφή τοῦ ἐγκλήματος».

Ἔτσι, ἐπί τέλους, ἀπηγορεύθη καί συνταγματικῶς ὁ σφετερισμός τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας καί τῶν ἐξουσιῶν, πού ἀπορρέουν ἀπό αὐτήν. Τήν ἀναγκαιότητα αὐτοῦ τοῦ ἀρθρου μοῦ τήν εἶχαν ἐπισημάνει ἐπιμόνως μέ συζητήσεις εἰς τό ὄρεινόν χωρίον Ἀβδέλλα Γρεβενῶν, ὅπου παραθερίζω πολλοί κτηνοτρόφοι καί βλαχοποιμένες, οἱ ὅποιοι κατεῖχοντο ὑπό ἀγωνίας, διά τήν ἔλλειψιν συνταγματικῆς προβλέψεως διώξεως τῶν σφετεριστῶν τῆς κυριαρχίας τοῦ Λαοῦ. Ἐνθυμοῦμαι καί εἰς συνεργεῖον αὐτοκινήτων τήν ἀνησυχίαν πολλῶν τεχνι-

κῶν, διότι ὑπῆρχε κίνδυνος σφετερισμοῦ τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας, ἀφοῦ δέν ἐνομοθετήθη ἡ ἐξασφάλισίς της. Θά προσθέσω ἀκόμη τὰς εὐστόχους παρατηρήσεις τῆς οικιακῆς μου βοηθοῦ κυρίας Φανῆς, ἡ ὁποία ἐτρέμε στήν σκέψιν, ὅτι μποροῦν νά τῆς στερήσουν τὰς ἐξουσίας πού προήρχοντο ἐκ τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας, τὰς ἀπόψεις της, ὅπως μέ διεβεβαίωσε, συνεμερίζοντο κι' ἄλλαι οικιακαί Βοηθοί. "Ἐχω λοιπόν τήν ἐντύπωσιν ὅτι πράγματι ἐπεκράτει διάχυτος ἀνησυχία ὡς πρὸς τήν ἐδραΐωσιν τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας καί κατὰ συνέπειαν εἶναι ἀξιοσυγχαρητηρίων οἱ ἐμπνευσταί τοῦ ἀρθροῦ 120 παρ. 3 τό ὅποιον ἀφ' ἐνός μέν ικανοποιεῖ ἔντονον ἐπιθυμίαν τοῦ κυριάρχου λαοῦ, ἀφ' ἐτέρου δέ ἀποτρέπονται στό μέλλον οἱ ἀφρονες, οἱ ὁποῖοι θά ἀπετόλμουν τόν σφετερισμόν τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας καί τῶν ἐξουσιῶν πού ἀπορρέουν ἀπό αὐτήν.

"Ἄν ὑπῆρχε τέτοιο ἀρθρο σάν τό 120 παρ. 3 στά προηγούμενα Συντάγματα θά εἶχαν ἀποφευχθῆ κινήματα, ἐπαναστάσεις, πραξικοπήματα, διότι οἱ ἐπιχειρήσαντες ἐκεῖνα θά ἐσκέποντο τὰς συνεπειάς τῶν πράξεών των καί δέν θά τὰς ἐπραγματοποιούν. Τόσαι περιπέτεια θά εἶχαν ἀποφευχθῆ. Εὐτυχῶς τώρα τό ζήτημα ἐλύθη ὀριστικῶς, ὅπως ὀριστικῶς ἐλύθη καί τό πολιτειακόν. "Ἐνα ἀρθρο ἐχρειάζετο, τίποτε παραπάνω. Κάποιος κακόπιστος θά ἀντιτείνῃ, ὅτι ἄν μερικοί ἀφρονες

ἀποφασίσουν νά σφετερισθοῦν τήν λαϊκὴν κυριαρχίαν (δηλαδή νά καταλύσουν τό πολίτευμα) θά τοὺς σταματήση ἓνα ἄρθρο Συντάγματος; Ναί, κύριε, θά τοὺς σταματήση εκτός κι' ἂν οἱ ἄφρονες δέν σέβονται τό Σύνταγμα, ὅποτε θά τοὺς ἀνατρέψη ἡ λαϊκὴ ἀντίδρασις, διότι ὁ λαός ἀπαρασαλεύτως ἐμμένει στήν δημοκρατίαν, ὅπως ἀπέδειξεν ἐπὶ Μεταξά καί Παπαδοπούλου.

Μέ τοὺς κυρίους δικαστὰς ἔχουν συμβῆ καί κάποια παράδοξα πράγματα. Δηλαδή τήν 27ην Μαρτίου 1975 ἡ Ὀλομέλεια τοῦ Ἐφετείου Ἀθηνῶν ἀπεφάσισε (κατὰ πλειοψηφίαν) νά παραπεμφθοῦν εἰς δίκην 104 άτομα, τὰ ὅποια κατέλαβαν ἀξιώματα ἐπὶ 21ης Ἀπριλίου περιλαμβανομένου καί τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἱερωνύμου, τόν ὅποιον ἀντικανονικῶς ἀπέλυσε ὁ Ἰωαννίδης.

Ἐν συνεχείᾳ ἐξεδόθη τό ὑπ' ἀριθμόν 355/1975 βούλευμα τοῦ Συμβουλίου Ἐφετῶν Ἀθηνῶν διὰ τοῦ ὁποίου σὺν τοῖς ἄλλοις διετάχθη ἡ προφυλάκισις (ὡς ἴσχυε τότε) ἀξιωματούχων τῆς 21ης Ἀπριλίου καί ἐφυλακίσθησαν μεταξύ πολλῶν, ὁ τ. Ἀντιβασιλεὺς Στρατηγός Γ. Ζωϊτάκης, ὁ τ. Ἀρχηγός τοῦ Γ.Ε.Σ. Στρατηγός Γρ. Σπαντιδάκης, ὁ τ. Ἀρχηγός τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων Στρατηγός Ὁδ. Ἀγγελῆς. Προηγουμένως εἶχαν ἐγκλεισθῆ στόν Κορυδαλλόν οἱ πρωταῖτιοι τῆς 21ης Ἀπριλίου.

Ἐν τῷ μεταξύ ἠγέρθη νομικόν θέμα. Ὁ Εἰσαγγελεὺς τοῦ Ἀρείου Πάγου Εὐστ. Μπλέτσας στηριζόμενος

στην διαφωνία του 'Εφέτου-Ανακριτού Ποταμιάνου καί τοῦ Εισαγγελέως Γανώση ἐπρότεινε στήν Ὀλομέλεια του 'Αρείου Πάγου, ὅτι «ἐσφαλμένως» τό Συμβούλιον 'Εφετῶν ἀπεφάνθη, ὅτι τό ἀδίκημα ἦτο διαρκές, ἐνῶ ἦτο στιγμιαῖον. Τήν πρότασιν ἐδέχθη ὁ 'Αρειος Πάγος, ὁ ὅποιος ἐχαρακτήρισε τό ἀδίκημα στιγμιαῖον καί περιώρισε τούς κατηγορουμένους εἰς 24, τούς ὁποίους παρέπεμψε νά δικασθοῦν, ἐνώπιον τοῦ Πενταμελοῦς 'Εφετείου 'Αθηνῶν.

Ἡ δίκη των διήρκεσε ἀπό τῆς 28ης 'Ιουλίου 1975 μέχρι τῆς 23ης Αὐγούστου 1975. Οἱ κατηγορούμενοι ἠρνήθησαν νά ἀπολογηθοῦν, διά νά μή συμμετάσχουν στήν παρωδία, τήν ὁποίαν διηύθυνε ὁ Ντεγιάννης.

Ὅταν ἐγινε ἡ 21η 'Απριλίου ἀνέλαβε πρωθυπουργός ὁ Κωνσταντῖνος Κόλλιας ἐν ἐνεργείᾳ Εἰσαγγελεὺς τοῦ 'Αρείου Πάγου, ἐνώ 'Αρεοπαγῖται διωρίσθησαν ὑπουργοί. 'Αργότερον ἄλλοι 'Αρεοπαγῖται, κι' ἄλλοι Εἰσαγγελεῖς τοῦ 'Αρείου Πάγου ὠρκίσθησαν ὑπουργοί. Ὁ εἷς μάλιστα ἐξ αὐτῶν (Θεράπος) διετέλεσε ὑπουργός Δημοσίας Τάξεως, κατά τὰ γεγονότα τοῦ Πολυτεχνείου.

Ὅταν λοιπόν π.χ. κάποιος Λοχαγός ἢ κάποιος Ταγματάρχης ἐβλεπαν τούς μεγάλους νομοφύλακας τοῦ κράτους νά ἀναλαμβάνουν ὑπουργικά ἀξιώματα θά ἔλεγαν ὁ Λοχαγός κι' ὁ Ταγματάρχης ὅτι τό καθεστῶς τῆς 21ης 'Απριλίου ἦτο παράνομον; Κάτι τέτοιο εἶναι λογι-

κῶς ἀδιανόητον. Κι' ὅμως μετὰ τὴν αὐτοανατροπὴν τῆς 21ης Ἀπριλίου κατεδιώχθησαν ἐξουθενωτικῶς Λοχαγοὶ καὶ Ταγματάρχαι, ἐνῶ οὐδεὶς κύριος Ἀνώτατος Δικαστῆς, πού υπηρέτησε τὴν δικτατορίαν ἐφυλακίσθη.

Ἐπίσης οἱ ἰδιῶται πρωθυπουργοὶ Ἀ. Ἀνδρουσόπουλος καὶ Σ. Μαρκεζίνης δὲν ἐφυλακίσθησαν, οὔτε καν ἐδικάσθησαν. Μόνον οἱ Ἀξιωματικοὶ κατεδιώχθησαν, καταδικάσθησαν καὶ ἐφυλακίσθησαν. Μάλιστα οἱ καταδικασθέντες ἰσοβίως κατὰ παράβασιν τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ἠθικῆς θεωροῦνται ΘΑΝΟΝΤΕΣ (!!!) καὶ αἱ σύζυγοι τῶν λαμβάνουν σύνταξιν χήρας! Καὶ αὐτὰ συμβαίνουν εἰς πολυτελείαν, πού θέλει νὰ λέγεται κράτος δικαίου...

Ἄπευθύνομαι στὸν κάθε ἔντιμον ἄνθρωπον, ἀσκέτως τῶν πολιτικῶν του φρονημάτων. Πιστεῦω ὅτι αὐτὸς θὰ χαρακτηρίξῃ τοῦλάχιστον παράνομον τὴν νομικὴν θανάτωσιν κατὰ πλάσμα (ἐκτόπλασμα) δικαίου τῶν καταδικασθέντων πρωταιτίων τῆς 21ης Ἀπριλίου.

Τὸ περιστατικόν αὐτό δὲν ἔχει μόνον ἠθικὴν σημασίαν, ἀλλὰ καὶ νομικὴν, διότι διὰ τῆς Ἀνώτατοι Δικασταὶ καὶ Εἰσαγγελεῖς τοποθετοῦνται ὑπὸ τοῦ καθεστώτος εἰς ὑπουργικὰ ἀξιώματα καὶ τὰ ἀποδέχονται, οὐσιαστικῶς νομιμοποιοῦν τὸ καθεστῶς. "Ὅταν Εἰσαγγελεῖς διορίζονται Ἐπίτροποι εἰς Στρατοδικεῖα ἢ προΐστανται Ἐπιτροπῶν ἐκτοπίσεως αντιφρονούντων συνάγεται νομιμότης τοῦ καθεστώτος, ἐκτός κι' ἂν ὑποστηρίξῃ κάποιος,

ὅτι οἱ Εἰσαγγελεῖς, οἱ Ἀρεοπαγῖται κι' ὄλοι οἱ δικασταὶ ἐδρασαν παρανόμως, ὅποτε δλα εἶναι παράνομα καὶ νόμμοι ἦσαν οἱ διάφοροι ἀντιστασιακοὶ τῶν Παρισίων, τοῦ Λονδίνου καὶ τῶν Σκανδιναυικῶν χωρῶν.

Τὴν 1ην Μαΐου 1975 ἐπαναλαμβάνω, τὸ Συμβούλιο Ἐφετῶν μὲ τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 355 / 1975 βούλευμά του ἀπεφάνθη ὅτι τὸ ἐγκλημα τοῦ πραξικοπήματος εἶναι διαρκές καὶ συνεπὼς πρέπει νὰ διωχθοῦν οἱ διατελέσαντες πρωθυπουργοί, ὑπουργοί, ὑφυπουργοί, γενικοὶ γραμματεῖς κατὰ τὴν περίοδον τῆς 21ης Ἀπριλίου, διπὼς ἐκρίνε τὴν 27ην Μαρτίου 1975 ἡ Ὀλομέλεια τοῦ Ἐφετείου Ἀθηνῶν, ἡ ὁποία ἀπεφάσισε, κατὰ πλειοψηφίαν, τὴν δίωξιν 104 προσώπων.

Τὴν 22αν Μαΐου 1975 ἐξεδόθη τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 414 / 1975 βούλευμα τοῦ Συμβουλίου Ἐφετῶν κατόπιν ἀσκηθείσης ἀναιρέσεως, κατὰ τοῦ προηγουμένου τὴν 7ην Μαΐου 1975 ὑπὸ τοῦ Εἰσαγγελέως τοῦ Ἀρείου Πάγου Ε. Μπλέτσα. Τὸ βούλευμα αὐτὸ χαρακτηρίζει τὸ ἀδίκημα στιγμιαῖον καὶ παραπέμπει νὰ δικασθοῦν 24 άτομα, πού ἐθεωρήθησαν πρωταῖτιοι αὐτουργοί τῆς 21ης Ἀπριλίου, ὡς προεῖπον.

Μὲ τὸ παραπεμπτικὸν βούλευμα θά δικασθοῦν καὶ θά καταδικασθοῦν ΜΟΝΟΝ Στρατιωτικοί. Οἱ διατελέσαντες πρωθυπουργοί, ὑπουργοί, ὑφυπουργοί, γεν. Γραμματεῖς κ.λ.π. τοῦ καθεστώτος δέν θά πειραχθοῦν

ἀπό κάποιον. Οἱ πολιτικάντηδες ἤθελαν νά δώσουν ἓνα μάθημα στους Στρατιωτικούς, διά νά εἶναι φρόνιμοι στό μέλλον. "Ἴδωμεν.

Τήν 28ην Ἰουλίου 1975 εἰς τάς γυναικειάς φυλακῆς τοῦ Κορυθαλλοῦ ἤρχισε ἡ δίκη τῶν πρωταιτίων τῆς 21ης Ἀπριλίου. Οἱ δικασταί πού τούς ἐδίκασαν ἦσαν οἱ ἑξῆς: Πρόεδρος, ὁ Πρόεδρος Ἐφετῶν Ἰ. Ντεγιάννης, μέλη, οἱ Ἐφέται Π. Λογοθέτης, Π. Κωνσταντόπουλος, Ἰ. Γρίβας καί Γ. Πλαγιαννᾶκος. Ἀναπληρωματικά μέλη οἱ Ἐφέται Η. Γιαννόπουλος καί Δ. Τζούμας. Εἰσαγγελεὺς ὁ Κ. Σταμάτης, μέ ἀναπληρωματικόν τόν Εἰσαγγελέα Σ. Κανίνια.

Οἱ ἀξιώσιμοι αὐτοί λειτουργοὶ τῆς δικαιοσύνης κατέδικαν τούς πρωταιτίους τῆς 21ης Ἀπριλίου *δι' ἑσχάτην προδοσίαν*, τὴν ὁποίαν διέγνωσαν, μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ στρατιωτικοῦ καθεστώτος.

Οἱ προαναφερθέντες δικασταὶ καὶ εἰσαγγελεῖς, μετὰ τὴν δίκην τῶν πρωταιτίων δέν ἀνέπτυξαν δημοσίαν δραστηριότητα πλὴν τοῦ Προέδρου Ντεγιάννη, ὁ ὁποῖος ἐνεφανίσθη επανειλημμένως εἰς τηλεοράσεις καὶ ἔδωσε συνεντεύξεις ὑβρίζων τοὺς ὑπ' αὐτοῦ δικασθέντας. Οἱ τηλεπαρουσιασταὶ δέν τοῦ ὑπέβαλαν τὰς ἐρωτήσεις πού ἔπρεπε, διότι αἱ συνεντεύξεις ἦσαν προκατεσκευασμένα, ὥστε νά μὴ φέρουν εἰς δύσκολον θέσιν τόν κ. Πρόεδρον.

Ίδού μερικά ερωτήσεις από εκείνας που δέν έτέθησαν:

- α) Πότε άνεκαλύψατε, ότι τό καθεσώς της 21ης 'Απριλίου ήτο παράνομον;
- β) 'Αφοϋ τό καθεσώς ήτο παράνομον, διατί εφαρμόζατε τούς νόμους του έπί έπτά έτη;
- γ) Αί προαγωγαί σας ύπεγράφοντο ύπό παρανόμου ύπουργοϋ;
- δ) Ποία ή αντίδρασις σας ως δικαστοϋ, κατά της 21ης 'Απριλίου; Μήπως έξεδώσατε άπόφασιν περι της παρανομίας του Στρατιωτικού καθεστώτος;
- ε) Αί άποφάσεις των 'Ολομελειών του Α.Π. και του Σ.τ.Ε. άποφαίνονται, ότι τό καθεσώς είναι νόμιμον και έδημιούργησε δίκαιον. 'Εάν συμφωνήτε, τότε διατί έδικάσατε τούς στρατιωτικούς της 21ης 'Απριλίου, άφοϋ ήσαν νόμιμοι; 'Εάν διαφωνήτε, τότε πώς έξεδηλώσατε την διαφωνίαν σας ως δικαστής κατά των άποφάσεων των 'Ολομελειών των 'Ανωτάτων Δικαστηρίων της χώρας;
- στ) Έδηλώσατε τηλεοπτικώς, ότι τό πρωϊ που άνεχωρήσατε από την οίκίαν σας, διά νά μεταβήτε στό δικαστήριον, διου θά έδικάζατε τούς πρωταιτίους είπατε στήν σύζυγόν σας: «ήλθεν ή ώρα μας». Δηλαδή ποία ώρα σας ήλθε; Τέτοια δήλωσις άρμόζει είς άμερόληπτον δικαστήν; Καί διατί δέν ήρχετο ή ώρα

σας, επί 21ης Ἀπριλίου, αλλά ἐπεριμένετε νά ἀνατραπη τό καθεστώς;

- ζ) "Όταν οἱ ἀληθεῖς ἀντιστασιακοί ἠγωνίζοντο κατά του Στρατιωτικοῦ καθεστώτος, ἐδικάζοντο καί ἐφυλακίζοντο σεῖς τι ἐκάνατε;

καί πολλά άλλα, πού δέν εἶναι τοῦ παρόντος.

Στήν πολιτικήν διαμάχην μεταξύ πολιτικάντηδων καί Στρατιωτικῶν ἀνεμίσθη ἡ δικαιοσύνη. Τήν μίαν φοράν ἐναντίον τῶν πολιτικάντηδων καί ὑπέρ τῶν Στρατιωτικῶν, πού κατέλαβαν Βιαίως τήν ἐξουσίαν καί τήν ἄλλην ὑπέρ τῶν πολιτικάντηδων, οἱ ὁποῖοι παρέλαβαν τήν ἐξουσίαν, ἀπό τοὺς Στρατιωτικούς, πού οικειοθελῶς τοὺς τήν παρέδωσαν.

Ἡ δικαιοσύνη ἐτάχθη, μέ τό μέρος τοῦ ἐπικρατήσαντος. Τοῦτο εἶναι νομικῶς ὀρθόν, διότι ὁ ἐπικρατήσας, εἴτε λέγεται ἔτσι, εἴτε λέγεται ἀλλοιῶς δημιουργεῖ δικαίον, πού ἡ δικαιοσύνη ἐφαρμόζει.

Στό ἰσχύον Σύνταγμα ἐτέθη τό ἀρθρον 120, τό ὅποιον καθιερώνει, διά παντός τό δημοκρατικόν πολιτευμα καί ἐπαπειλεῖ ποινάς εἰς Βάρους ἐκείνων, πού θά τό καταλύσουν Βιαίως, δταν ἀποκατασταθῆ ἡ δημοκρατική νομιμότης. Προφανῶς οἱ συντάκται τοῦ κειμένου ἀγνοοῦν τήν λειτουργίαν της νομικῆς επιστήμης, διπῶς καί της ιστορίας, ἡ ὁποία δέν ἐξελίσσεται βάσει νομικῶν διατάξεων. Ἡ ιστορία δέν εἶναι κλάδος της νο-

μικῆς επιστήμης, αλλά είναι ἡ ἴδια ἡ *ζωή*, πού δέν κινεῖται στόν χώρο τῶν θεωριῶν, διπῶς τά νομικά, ἀλλά στόν χώρο τῆς πραγματικότητας.

Τό ἀρθρον 120 τοῦ Συντάγματος ἔχει διπλή σημασίαν. Στήν μέν Νομική Σχολή οἱ νομομαθεῖς θά διδάσκουν, ὅτι ἂν κάποιος καταλύσῃ τό πολίτευμα καί μετὰ ἀνατραποῦν θά δικασθοῦν καί θά τιμωρηθοῦν. Στήν δέ Σχολή Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν θά διδάσκουν, ὅτι ἂν κάποιος καταλύσῃ τό πολίτευμα γνωρίζοντας τί τοῦς περιμένει ἐάν πέσουν, θά φροντίσῃ νά μήν πέσουν. Τό πῶς εἶναι ὑπόθεσις πολιτική κι' ὄχι νομική.

Τί ἐπρεπε νά πράξῃ ἡ δικαιοσύνη, χάριν προστασίας τοῦ κύρους τῆς, πού εἶναι τόσον ἀπαραίτητον, διὰ τήν λειτουργίαν τῆς;

Στήν μίαν περίπτωσιν (ἐπικράτησις Στρατιωτικῶν) ἐπρεπε νά εἴπῃ δσα πράγματι εἶπε, διὰ τῶν ἀποφάσεων τῶν Ὀλομελειῶν τῶν Ἀνωτάτων Δικαστηρίων, τά ὅποια ἐξέφρασαν ορθῶς τήν νομικήν ἀλήθειαν τῆς ἐποχῆς, ὅτι δηλαδή ἡ 21η Ἀπριλίου ὡς ἐπικρατήσαα ἐδημιούργησε δίκαιον.

Στήν ἄλλην περίπτωσιν (ἐπικράτησις πολιτικάντηδων) ἡ δικαιοσύνη ὤφειλε νά συμμορφωθῇ ἀπολύτως πρὸς τό δίκαιον τῶν πολιτικάντηδων, διπῶς καί ἔκανε, διότι αὐτοί ἐπεκράτησαν.

Καί στήν μίαν καί στήν ἄλλην περίπτωσιν ἡ δίκαιο-

σύνη συμμορφουμένη, πρὸς τὸ δίκαιον τῶν ἐπικρατησάντων ὑπεχρεοῦτο νὰ τηρῆ μὲ θρησκευτικὴν εὐλάβειαν τὰς ἀνεγνωρισμένας ἀρχὰς δικαίου, τὰς ὁποίας οἱ ἐπικρατήσαντες, ὁποῖοι καὶ νὰ ἦσαν, ἔπρεπε καὶ αὐτοὶ νὰ σέβονται. Ἐδῶ ἀκριβῶς κατὰ τὴν γνώμην μου παρετηρήθη ἔλλειψις σθένους ἐκ μέρους, ὅχι βεβαίως τῆς ἀφηρημένης δικαιοσύνης, ἀλλ' ἐκ μέρους συγκεκριμένων δικαστῶν, οἱ ὅποιοι προφανῶς διὰ προσωπικούς λόγους (φιλοδοξίαι, ἀνταλλάγματα, πίσεις, πεποίθεις κ.λ.π.) ὑπηρέτησαν τοὺς Στρατιωτικούς ἢ τοὺς πολιτικάντηδες καὶ ἐδέχθησαν τὴν παραβίασιν τῶν ἀρχῶν δικαίου. Ἐδῶ ἀκριβῶς ὑπεχρεοῦντο ἐξ εὐσυνειδησίας νὰ ἀντισταθοῦν, διὰ λόγους ἀρχῶν δικαίου κι' ὄχι διὰ λόγους πολιτικῆς σκοπιμότητος.

Χειρότεροι ὄλων ἦσαν ἐκεῖνοι οἱ δικασταί, οἱ ὅποιοι ἐπὶ Χούντας κατεδίωκαν μὲ κατηγορίας συναδέλφους των, ποὺ δὲν ἦσαν μὲ τὸ Στρατιωτικὸ καθεστῶς καὶ μετὰ διαν ἔπεσε ἡ Χούντα ἐνεφανίσθησαν ὡς ἀντικουντικοὶ καὶ κατεδίωκαν μὲ κατηγορίας τοὺς συναδέλφους των, ποὺ διέκειντο εὐμενῶς πρὸς τὴν 21ην Ἀπριλίου. Αὐτοὶ οἱ ΟΦΑ ("Ὅπου Φυσάει ὁ "Ανεμος) πραγματικῶς διέσυραν τὸ δικαστικόν λειτουργήμα. Τέτοιοι ΟΦΑ ὑπάρχουν παντοῦ, ἀλλὰ στὴν δικαιοσύνη εἶναι ὀλότελα ἀπαράδεκτοι.

Ταυτοχρόνως διμῶς δὲν μοῦ ἐπιτρέπεται νὰ παραλεί-

ψω τὴν ὀφειλομένην τιμὴν πρὸς τοὺς *Δικαστάς*, οἱ ὅποιοι εὐθαρσῶς ἐτήρησαν τὸν δρκον τῶν καὶ ἀρκετοῖ ἐξ αὐτῶν ἐταλαιπωρήθησαν, ἀπὸ τοὺς μεν ἢ ἀπὸ τοὺς δέ.

Αἱ ἀρχαὶ δικαίου, αἱ ὅποῖαι παρεβιάσθησαν ἦσαν αἱ ἀκόλουθοι:

1. Παρὰ τὴν νομικὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν πραγματικότη-
τα τὰ δικαστήρια δέχονται τώρα, ὅτι ἡ 21η ᾿Απριλίου
ὡς πραξικόπημα δὲν ἐδημιούργησε δίκαιον, κατὰ
παράβασιν τῆς ἀρχῆς, ὅτι *ἐπανάστασις, πραξικόπη-
μα κλπ. πού ἐπεκράτησε δημιουργεῖ δίκαιον.*
2. Ἐτιμωρήθησαν οἱ πρωταῖτιοι τῆς 21ης ᾿Απριλίου βά-
σει νόμου μεταγενεστέρου τῆς πράξεως, τὴν ὁποίαν
ἐτέλεσαν, κατὰ παράβασιν τῆς ἀρχῆς, ὅτι *οὐδέν ἀδί-
κημα ὑπάρχει, οὐδεμία ποινὴ ἐπιβάλλεται ἄνευ νό-
μου προῖσχύοντος τῆς πράξεως, ἢ ὁποῖα τιμωρεῖται.*
3. Ἡ δοθεῖσα διὰ τὴν 21ην ᾿Απριλίου ἀμνηστία ἤρε τὸ
ἀξίόποινον (ἐάν ὑπῆρχεν, διπὺ ὑπῆρχεν) καὶ ἐν συ-
νεχείᾳ ἀνεκλήθη, δίκως νὰ εὔρεθῆ ἓνα δικαστήριον,
ποὺ νὰ μὴ ἀναγνωρίσῃ τὴν ἀνάκλησιν, ἢ ὁποῖα ἐγένε-
το, κατὰ παράβασιν τῆς ἀρχῆς, ὅτι *χορηγηθεῖσα
ἀμνηστία δὲν ἀνακαλεῖται.*
4. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς 21ης ᾿Απριλίου δλα τὰ δικα-
στήρια ἐφήρμοζαν τοὺς νόμους τοῦ Στρατιωτικοῦ κα-
θεστώτος καὶ οὕτως ἀνεγνώριζαν τὴν νομιμότητα
αὐτοῦ. Μετὰ τὴν πῶσιν τῆς 21ης ᾿Απριλίου δλα τὰ

δικαστήρια τήν κρίνουν παράνομον, κατά παράβασιν τῆς ἀρχῆς, ὅτι ἡ δικαιοσύνη δέν ἀντιφάσκει.

5. Οἱ νόμοι τῆς 21ης Ἀπριλίου ἐξακολουθοῦν νά ἰσχύουν, διπῶς ἰσχύουν καί αἱ δικαστικά ἀποφάσεις, αἱ ὁποῖα ἐξεδόθησαν βάσει ἐκείνων τῶν νόμων. Κι' ἐνώ ἀναγνωρίζονται αὐτά, ταυτοχρόνως ὑποστηρίζεται, ὅτι ἡ 21η Ἀπριλίου εἶναι παράνομος, κατά παράβασιν τῆς ἀρχῆς τῆς νομιμότητος, ἀφοῦ ἐξακολουθοῦν τὰ δικαστήρια νά ἐφαρμόζουν νομικάς διατάξεις παρανόμου καθεστώτος ἢ ἀντιθέτως ἀν τὸ πολίτευμα ἦτο νόμιμον τότε καλῶς ἐφαρμόζονται οἱ νόμοι του, ἀλλά κακῶς χαρακτηρίζεται συγχρόνως παράνομον. Ἀποφασίσαιτε ἐπὶ τέλους ποῖον ἀπὸ τὰ δύο θέλετε, διότι νά ἰσχύουν καί τὰ δύο μαζί εἶναι λογικῶς ἀδύνατον.
6. Μολονότι τὸ καθεστῶς τῆς 21ης Ἀπριλίου κρίνεται τώρα παράνομον δέν ἀκυροῦνται μέ δικαστικά ἀποφάσεις αἱ δικαστικά ἀποφάσεις, αἱ ὁποῖα τὸ ἐκρίναν νόμιμον. Ἡ δικαιοσύνη ἀρνεῖται νά ἐπιληφθῆ τοῦ θέματος, κατά παράβασιν τῆς ἀρχῆς, ὅτι ἡ δικαιοσύνη δέν ἀρνησιδικεῖ.
7. Ἡ δικαιοσύνη καί οἱ δικασταί, πού χθές ἐδέχοντο τήν 21ην Ἀπριλίου ὡς νόμιμον καθεστῶς, σήμερον ἢ ἰδίᾳ δικαιοσύνη καί οἱ ἴδιοι δικασταί θεωροῦν τήν 21ην Ἀπριλίου κακούργημα! Κι' ὅποιος ὁμιλήσῃ, ὑπέρ αὐτῆς διώκεται δι' ἐγκωμιασμόν κακούργημα-

ΤΟΣ. Ἡ δικαιοσύνη σήμερον ἀπαγορεύει τὸ νὰ ὑποστηρίξη κάποιος τὴν 21ην Ἀπριλίου καὶ ἐκ μόνου τοῦ λόγου αὐτοῦ τοῦ ἄσκει ποινικὴν δίωξιν ὁ Εἰσαγγελεύς καὶ τιμωρεῖται ὁ κάποιος ποινικῶς, κατὰ παράβασιν τῆς ἀρχῆς, ὅτι *δὲν τιμωροῦνται αἱ ἰδέαι, ἀλλὰ αἱ πράξεις.*

8. Δικασταί, καθηγηταί πανεπιστημίων, διπλωμάται, Στρατιωτικοὶ κ.λπ. ἐδίωχθησαν πειθαρχικῶς καὶ ἀπελύθησαν τῶν θέσεών των, διότι συνειργάσθησαν, μέκαθεστῶς κριθέν τότε ὑπὸ τῆς δικαιοσύνης ὡς νόμιμον. Τὸ εἶδος καὶ ὁ τρόπος τῶν διωγμῶν ἐγένετο, κατὰ παράβασιν τῆς ἀρχῆς τῆς *ἀμερολήπτου ἐνεργείας.*
9. Ἀφοῦ ἡ 21η Ἀπριλίου ἦτο παράνομος καὶ μάλιστα κακούργημα, διατί ἡ δικαιοσύνη δὲν ἐδίωξε ποινικῶς τοὺς πρωταίτιους *αὐτεπαγγέλτως* (ὡς ὑπεχρεῦτο λόγω τοῦ κακούρηματικῆς χαρακτήρος τοῦ ἐγκλήματος) ἀμέσως μετὰ τὴν πῶσιν τοῦ Στρατιωτικοῦ Καθεστώτος; Ἡ δίωξις κατὰ τῶν «κακούργων» τῆς 21ης Ἀπριλίου ἐγένετο ὄχι αὐτεπαγγέλτως, ἀλλ' ἐξ ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας (!) κατόπιν μηνύσεων τὸν Σεπτέμβριον καὶ τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1974 πού ὑπέβαλαν πέντε δικηγόροι, οἱ ὅποιοι ἐμήνυσαν τοὺς Συνταγματάρχας, ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς.

16. ΕΠΑΝΑΦΟΡΑ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ 1952 ΕΠΙΛΕΚΤΙΚΩΣ

1 ΗΝ ΝΥΚΤΑ ΤΗΣ 24ης ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1973 Ο Δ. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ ΕΠΙΡΑΓ-
ματοποίησε τό κίνημά του, εναντίον του Γ. Παπαδοπού-
λου, ό όποιος παραδόξως ούδόλως αντέδρασε. Άπεσύρ-
θη της έξουσίας, δίχως ποτέ νά έξηγήση, διατί ύπέκυψε,
χωρίς νά επιχειρήση νά κάνη κάπι, μολονότι ήδύνατο.

Είς σχετικήν έρώτησιν πού του έκανα (5-10-1977) είς
τήν φυλακήν μου άπάντησε: «Θά τά ποῦμε άλλη φορά...».

Τήν 10.00 της 25ης Νοεμβρίου 1973 στά Παλαιά
Άνάκτορα ώρκίσθη ενώπιον του Μητροπολίτου Ίωαννί-
νων Σεραφείμ, ως Πρόεδρος Δημοκρατίας ό Στρατηγός
Φαίδων Γκιζίκης, Διοικητής της Στρατιάς στήν Λάρισα.

Τό πρωτόκολλον της όρκωμοσίας, τό όποιον έδημο-
σιεύθη στήν Έφημερίδα της Κυβερνήσεως (φύλλον 311,
τεύχος Α' της 25-11-1973) έχει ως έξης:

«ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΝ ΟΡΚΩΜΟΣΙΑΣ

ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ

ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΦΑΙΔΩΝΟΣ ΓΚΙΖΙΚΗΣ

Ἐν Ἀθήναις σήμερον τὴν 25ην Νοεμβρίου τοῦ χιλιοστοῦ ἑνεακοσιοστοῦ ἑβδομηκοστοῦ τρίτου ἔτους (25.11.1973), ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος Κυριακὴν καὶ ὥραν 10.00 καὶ ἐν τῷ Κυβερνητικῷ Μεγάλῳ ὠρκίσθη ἐνώπιον τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἰωαννίνων Σεραφεῖμ ὁ ὀρισθεὶς ὑπὸ τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας Ἀντισπράτηγος Φαίδων Γκιζίκης καὶ ἔδωκεν ἐπὶ τοῦ Ἱεροῦ Ευαγγελίου τὸν νενομισμένον ὄρκον, ἔχοντα οὕτως:

«Ὁμνύω εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας καὶ Ὁμοουσίου καὶ Ἀδιαιρέτου Τριάδος νὰ προστατεύω τὴν επικρατοῦσαν θρησκείαν τῶν Ἑλλήνων, νὰ φυλάττω τὸ Σύνταγμα καὶ τοὺς νόμους καὶ νὰ μεριμνῶ διὰ τὴν πιστὴν τήρησιν αὐτῶν, ὡς καὶ νὰ διατηρῶ καὶ ὑπερασπίζω τὴν ἐθνικὴν ἀνεξαρτησίαν καὶ ἀκεραιότητα τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους». Ἐφ' ᾧ συνετάγη τὸ παρόν καὶ ὑπογράφεται ὡς ἔπεται:

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας

ΦΑΙΔΩΝ ΓΚΙΖΙΚΗΣ

Ἀντισπράτηγος

Ὁ Ὀρκίσας Μητροπολίτης

τ Ὁ Ἰωαννίνων ΣΕΡΑΦΕΙΜ.

"Όπως βλέπετε ο Πρόεδρος Δημοκρατίας Φαίδων Γκιζίκης *ώρπισθη* Πρόεδρος της Δημοκρατίας, υπό των Ένόπλων Δυνάμεων κι' όμως ο «έθνάρχης» Καραμανλής και σύμπας ο πολιτικός κόσμος *άνεγνώρισαν* τόν Στρατηγό Γκιζίκη, ως νόμιμον Πρόεδρον Δημοκρατίας, *ώρκιζοντο* *ένώπιόν* του και *υπέγραφε* τούς νόμους και τās *συντακτικές* πράξεις της *μεταπολιτεύσεως* ως Πρόεδρος Δημοκρατίας, *ώσάν* νά προεβλέπετο *συνταγματικώς* ο *όρισμός* Προέδρου Δημοκρατίας υπό των Ένόπλων Δυνάμεων (δηλαδή στήν πραγματικότητα, υπό του Δ. Ίωαννίδου).

Ο Γκιζίκης *ώρκισθη* νά φυλάττη τό Σύνταγμα! Ποῖον Σύνταγμα; Καί τούς νόμους! Ποίους νόμους; "Έτσι *ειχε* *όρκισθῆ* στόν Βασιλέα, στήν *Βασιλευομένη* δημοκρατία, στήν Προεδρευομένη δημοκρατία του Παπαδοπούλου, τόν *όποῖον* *έπρόδωσε*, *διά* νά λάβη *άξιώματα* υπό του Ίωαννίδου, τόν *όποῖον* *έπρόδωσε* *υπέρ* τών πολιτικώνάντηδων, πού τόν *άνεγνώρισαν* ως Πρόεδρον Δημοκρατίας, μέ όλα τά οφέλη. Ο ἴδιος *έξέδωσε* μετά τήν *όρκωμοσίαν* τό *άκόλουθον* διάγγελμα πρὸς τόν Ἑλληνικόν Λαόν (τί ἔχει *άκούσει* αὐτός ὁ λαός!):

«*Ἑλληνικέ* Λαέ,

Υπέικωνεις τās *προσταγάς* τοῦ *καθήκοντος* πρὸς τήν *Πατρίδα* καί τήν *φωνήν* τῆς *έθνικῆς* μου *συνειδήσεως*

ἀπεδέχθην ἐντολήν τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων τοῦ Ἔθνους καί ἀνέλαβον τήν Προεδριαντῆς Δημοκρατίας.

Δέν τρέφω προσωπικός φιλοδοξίας. Ὑπῆρξα καθ' ὄλον τόν βίον μου στρατιώτης, ἀφωσιωμένος εἰς τό καθήκον. Μοναδικήν φιλοδοξίαν μου ἀποτελεῖνά συμβάλω εἰς τήν ὁμαλήν λειτουργίαν τοῦ πολιτεύματος καί τήν ἐμπέδωσιν τῆς γαλήνης καί τῆς ἐνότητος τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Θά ασκήσω τά καθήκοντά μου μέ πνεῦμα μετριοπαθειας, μετριοφροσύνης, καί αμεροληψίας, ἔχων πάντοτε ὡς ἀποκλειστικόν γνώμονα καί μοναδικόν κριτήριον τῶν πράξεων καί ενεργειῶν μου τήν ἐξυπηρέτησιν τοῦ ἔθνικοῦ συμφέροντος.

Ἡ ὀρκισθεῖσα ἐνώπιόν μου, σήμερον, Κυβέρνησις ἀποτελεῖται ἀπό πρόσωπα διακριθέντα εἰς τόν δημόσιον βίον καί τήν ἐπιστήμην. Ὀπατριωτισμός των καί τό ὑψηλόν των ἦθος ἀποτελοῦν ἐγγύησιν διὰ τήν ἐπιτυχίαν τῆς ἔθνικῆς ἀποστολῆς των.

Ἐπέστη ἡ σιγμή, παραμερίζοντες ὅσα μικρά καί ἀσήμαντα θά ἠδύναντο νά μας χωρίζουν, νά προχωρήσωμεν ἠνωμένοι διὰ νά ἐκτελέσωμεν μεγάλα ἔργα καί νά πραγματοποιήσωμεν τάς σοβαράς μεταρρυθμίσεις, τῶν ὁποίων ἔχει ἀνάγκην τό Ἔθνος.

Ζήτω τό Ἔθνος».

Ἡ παραμονή τοῦ Γκιζίκη στήν Προεδρία τῆς δημοκρατίας, μετά τās ἐκλογάς τῆς 17ης Νοεμβρίου 1974 καί ὀλίγον μετά τό δημοψήφισμα (!) δέν ἐξηγεῖται νομικῶς. Καί ὄχι μόνον. Εἶναι νομικῶς ἀδιανόητος ἡ παρουσία του στό ἀνώτατον ἀξίωμα τῆς χώρας. Βεβαίως ἡ προσφώνησίς του ὡς προέδρου τῆς δημοκρατίας εἶναι γελοῖον ἐπακόλουθον τῆς διατηρήσεώς του στήν ἐξουσία. Ὁ Γκιζίκης οὐδέποτε ὑπῆρξε πρόεδρος δημοκρατίας, καίτοι τόν ἔλεγαν ἔτσι. Ἀνῆλθε στήν ἐξουσία διορισθεῖς, ὑπό τοῦ Ἰωαννίδου, τόν ὅποιον κατόπιν ἐπρόδωσε καί παρέμεινε εἰς αὐτήν, ἐπειδή τοῦτο συνέφερε προσωπικῶς στόν Καραμανλή, ὅπως ἄλλως τε ἀνεγνώρισε στήν γλοιώδη ἐπιστολήν, πού ἔστειλε στόν Γκιζίκη, ὅταν ὁ τελευταῖος «παρητήθη» ἀπό πρόεδρος «δημοκρατίας». Συγκεκριμένως τήν 14ην Δεκεμβρίου 1974 ὁ Καραμανλής ἔγραφε στόν Γκιζίκη, ἐν καθαρηνούσι:

«Κύριε Πρόεδρε,

Ἔλαβον τήν δήλωσίν σας ὅτι θεωρεῖτε ἑαυτόν ἀποδεδουλευμένον ἐκ τοῦ ἀξιώματος τοῦ προέδρου τῆς Δημοκρατίας κατόπιν τοῦ τερματισμοῦ τῆς μεταβατικῆς περιόδου πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς δημοκρατικῆς ὁμαλότητος. Καί σας εὐχαριστῶ διά τήν διαβεβαίωσίν σας ὅτι θά ἐξακολουθήσετε νά ασκεῖτε τὰ ὑψηλά καθήκοντά σας μέχρι τῆς ἀναλήψεως τούτων ὑπό τοῦ ἐκλεγχομένου

νου νέου προέδρου. Έπωφελοῦμαι τῆς εὐκαιρίας διὰ νά σας ἐκφράσω τὰς εἰλικρινεῖς εὐχαριστίας μου διὰ τὸ πνεῦμα ἀρμονικῆς συνεργασίας, τὸ ὁποῖον ἐπεδείξατε πρὸς τὰς ὑπ' ἐμέ κυβερνήσεις, ὡς καὶ τὴν βαθεῖαν ἐκτίμησίν μου διὰ τὸ ὑψηλὸν ἦθος, τὸ ὁποῖον διέκρινε τὴν ἄσκησιν τῶν καθηκόντων σας κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο. Ἐπιθυμῶ ὡσαύτως νά σας ἐκφράσω τὴν πεποιθησί μου ὅτι συγκατατεθεῖς νά παραμείνεται πρόεδρος τῆς δημοκρατίας μετὰ τῆς 23 Ἰουλίου ε.ε. προσφέρατε εἰς τὸ Ἔθνος πολυτίμους πράγματι ὑπηρεσίας εἰς μίαν κρισιμοτάτην καμπήν τῆς ιστορίας του».

Ἡ προδοσία τῆς 21ης Ἀπριλίου, ἡ προδοσία τοῦ Ἰωαννίδου, ἡ προδοσία τῆς Κύπρου, ἡ προδοσία τῶν Ἀξιωματικῶν, πού δλας τὰς διέπραξε ἰδιοτελῶς ὁ Γκιζίκης ὠνομάσθησαν, ὑπὸ τοῦ Καραμανλῆ «πνεῦμα ἀρμονικῆς συνεργασίας»!!!!... Τὴν 19ην Δεκεμβρίου 1974 ὁ «εθνάρχης» ἐπεσκέφθη τὸν Γκιζίκην στό γραφεῖον του καὶ τοῦ ἐξέφρασε τὰς εὐχαριστίας του, διὰ τὰς ὑπηρεσίας, πού προσέφερε στό Ἔθνος, δηλαδή στὸν ἴδιο!

Ἀσφαλῶς ὑπῆρξαν πρόσωπα, πού δέν ἐθεώρουν τὸν Γκιζίκην πρόεδρον δημοκρατίας. Περιορίζομαι νά ἀναφέρω τὸν Σπυριδῶνα Μαρκεζίνην («Ἀναμνήσεις 1972-1974», ἐκδ. «Σπ. Μαρκεζίνη Α.Ε.», Ἀθήνα, 1979, σελ. 616) ὁ ὁποῖος ἐπανειλημμένως ἀγανακτεῖ, ἐναντίον ὅλων

ὄσων συμπεριφέροντο στὸν Γκιζίκη, ὡσὰν νὰ ἦτο πραγματικὸς πρόεδρος δημοκρατίας ΚΙ' ἔχει δίκαιον. Γράφει:

«Ὁκ. Ἀβέρωφ ἐξ ἄλλου περὶ τὰ τέλη τοῦ ἰδίου μηνός, ἐπανελθὼν ἐκ Στρασβούργου ἐνημέρωνεν τὸν πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας κ. Γκιζίκη ἐπὶ τῶν ἐκεῖ συζητήσεων. Θὰ κατηγορηθῶ ἴσως δι' ἀσυγχώρητον μονοτονίαν ἀλλὰ δέν πρόκειται νὰ μὴ ἐπαναλάβω ὅτι μὲ μεγάλην ἀποστροφὴν ἤκουον τὰ περὶ συνεχιζομένων ἀκροάσεων τοῦ κ. Γκιζίκη, πρὸς τὸν ὅποιον συμπεριφέροντο ὡς νὰ ἦτο γνησίας προελεύσεως πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας».

Ὁ Παναγιώτης Κανελλόπουλος εἰς δηλώσεις του τὴν 3ην Δεκεμβρίου 1973 πρὸς τὰς ἐφημερίδας ἐχαρακτήρισε τὸ διάγγελμα τοῦ Γκιζίκη «σοβαρόνκαι ἀπέριττον διάγγελμα τοῦ ἀναλαβόντος τὰ καθήκοντα τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας...». Ἔτσι λοιπὸν ὁ Γκιζίκης ἐθεωρήθη νόμιμος πρόεδρος δημοκρατίας ἀναλαβὼν τὸ ἀξίωμα ἀπὸ ποίους; Καί πῶς; Ἐν πάσῃ περιπτώσει ὁ Γκιζίκης ἀφοῦ ὠρκίσθη στὰ Συντάγματα τοῦ 1952, 1968, 1973 στὸ διάγγελμά του ἐπὶ τῶ νέῳ ἔτει 1974μᾶς ἀνήγγειλε, ὅτι «Ἡ χώραῖχει ἀνάγκην Συντάγματος»!!!

Ἐν τῶ μεταξὺ ἤρχισε ἡ «νόμιμος» κατάργησις τῆς Βασιλείας, τῆς Βασιλευομένης δηλαδὴ δημοκρατίας, τὴν ὁποίαν ἠθέλησε ὁ «ἐθνάρχης» (!) Καραμανλῆς καὶ

πειθηνίως ἐξετέλεσε ὁ Πρόεδρος Δημοκρατίας Φ. Γκι-
ζίκης με τὴν παρακάτω συντακτικὴν πράξιν:

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΠΡΑΞΙΣ / 1974

*Περὶ αποκαταστάσεως τῆς δημοκρατικῆς νομιμότητος
καί ρυθμίσεως θεμάτων τοῦ δημοσίου βίου μέχρι
τοῦ ὀριστικοῦ καθορισμοῦ τοῦ πολιτεύματος
καὶ τῆς καταρτίσεως νέου Συντάγματος τῆς Χώρας.
(ΦΕΚ Α', 213, 1 Αὐγούστου 1974)*

**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ**

Ἔχοντες ὑπ' ὄψει:

*Τὴν κατὰ τὴν 23ην Ἰουλίου 1974 ἐπισυμβᾶσαν με-
ταβολὴν καὶ τὴν διὰ ταύτης ἀνάθεσιν τῆς Πρωθυπουργ-
γίας εἰς τὸν Κωνσταντῖνον Καραμανλὴν.*

*Τὴν καθολικὴν καὶ ὁμόφωνον συμπαράστασιν τοῦ
Ἑλληνικοῦ Λαοῦ.*

*Με συναίσθησιν τῆς βαρείας ἱστορικῆς εὐθύνης τὴν
ὀποίαν ἔχει ἐπωμισθῆ ἡ Κυβέρνησις ἐναντι τοῦ ἔθνους.*

*Ἐμπνεόμενοι ἀπὸ τὸν πατριωτισμὸν τοῦ Λαοῦ καὶ τὸ
ὑψηλὸν φρόνημα καὶ τὴν ἰσχὺν τῶν ὑπερασπιστῶν τῆς
Ἐθνικῆς Ἀκεραιότητος καὶ Ασφαλείας.*

*Με πίστιν εἰς τὸ μέλλον τῆς Χώρας καὶ μέ γνώμονα
τῶν πράξεων ἡμῶν, τὴν ἀντιμετώπισιν τῆς ἐθνικῆς κρι-*

σεως και την ταχεία αποκατάστασιν ἐλευθέρου δημοκρατικοῦ βίου.

Διακηρύσσοντες ὅτι θά ἀσκήσωμεν τὴν ἐμπειστευμένην εἰς ἡμᾶς ἐξουσίαν μὲ ἀποκλειστικόν κριτήριον τὴν ἐπίτευξιν τῶν ταχθέντων στόχων εἰς τρόπον ὥστε ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς νὰ ἀναλάβῃ, δημιουργουμένων τῶν ἀπαραιτήτων προϋποθέσεων, τὴν εὐθύνην τῶν πεπραγμένων του.

Ἐπισημασθέντες

Ἄρθρον 1.- Ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας Συντακτικῆς Πράξεως καὶ μέχρι τῆς ψηφίσεως τοῦ ὀριστικοῦ Συντάγματος τῆς Χώρας ἐπανατίθεται ἐν ἰσχύϊ τὸ Σύνταγμα τῆς 1ης Ἰανουαρίου 1952, ἐξαιρέσει τῶν διατάξεων αὐτῶν τῶν καθοριζουσῶν τὴν μορφήν τοῦ Πολιτεύματος.

Ἄρθρον 2.- Μέχρι τοῦ ὀριστικοῦ καθορισμοῦ τῆς μορφῆς τοῦ Πολιτεύματος διὰ τῆς ἐλευθέρως ἐκφράσεως τῆς βουλήσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ τὰ καθήκοντα τοῦ Ἀνωτάτου Ἀρχοντος ἀσκοῦνται ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας. Ὅπου εἰς τὸ ἐπανατιθέμενον ἐν ἰσχύϊ Σύνταγμα αναφέρεται ὁ Βασιλεὺς νοεῖται ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας. Τὰ ἄρθρα 43, καὶ 45 ἕως καὶ 53 τελοῦν ἐν ἀναστολῇ.

Στὴν ἀνωτέρω συντακτικὴν πράξιν «περὶ ἀποκατα-

στάσεως της δημοκρατικῆς νομιμότητος κ.λ.π.» στήν ὁποίαν προέβη ὁ Πρόεδρος της Δημοκρατίας (!!!) Στρατηγός Φαίδων Γκιζίκης τοποθετηθεῖς στήν θέσιν αὐτήν, ὑπό τοῦ Συνταγματάρχου Ἰωαννίδου γίνεται λόγος δι' «ἐπισυμβᾶσαν μεταβολήν», ἡ ὁποία ἀνέθεσε τήν πρωθυπουργίαν στόν Κωνσταντῖνον Καραμανλή. Ἐχομεν λοιπόν κινήματα, στασιαστικά κινήματα, πραξικοπήματα, ἐπαναστάσεις, πού δίδουν τήν πρωθυπουργία καί ἀπό τοῦ 1974 ἐνεφανίσθη ἡ «ἐπισυμβᾶσα μεταβολή» ἡ ὁποία ἀναθέτει πρωθυπουργίας καί τοῦτο νομίμως, ἀφοῦ ἀποτελεῖ κείμενον συντακτικῆς πράξεως, τήν ὁποίαν μάλιστα ἀπεδέχθησαν καί κατεχειροκρότησαν ὄλοι οἱ πολιτικοί.

Ἡ «ἐπισυμβᾶσα μεταβολή» νομικῶς τί εἶναι; Διότι ὁ ὅρος εἶναι καινοφανής καί ἡ νομική ἐπιστήμη τόν ἀγνοεῖ.

Ὁ Πρόεδρος Δημοκρατίας περαιτέρω μᾶς βεβαιώνει μέ πληθυντικόν μεγαλοπρεπείας, ὅτι «ἐμπνεόμενοι ἀπό τόν Πατριωτισμόν τοῦ Λαοῦ...». Καλά, ἀφήσατε ἡσυχον τόν πατριωτισμόν τοῦ Λαοῦ καί ὀμιλήσατε, διά τόν ἰδικόν σας. Ὅταν ὁ Ἰωαννίδης διώριζε τόν Γκιζίκην Πρόεδρον Δημοκρατίας, τότε ἐνεπνέετο ἀπό τόν πατριωτισμόν τοῦ λαοῦ ἢ ἀπό τήν στρατιωτικὴν δύναμιν τῆς «Χούντας»; Εἰλικρινῶς εἶναι ἀναίδεια εἰς κείμενα ὑψίστης ἐπισημότητος, ὅπως αἱ συντακτικαί πράξεις, νά δια-

τυποῦνται αστείοι ισχυρισμοί, οἱ ὅποιοι ὑποβαθμίζουν τὴν νοημοσύνην παντός καὶ προκαλοῦν κάθε νομικόν, ὁ ὅποιος σκέπτεται νομικῶς. Διεκήρυξε μάλιστα ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας, ὅτι «*θά ἀσκήσωμεν τὴν ἐμπει-
στευμένηνειν ἡμᾶς ἐξουσίαν...*». Ποῖος τοῦ ἐνεπιστεύθη τὴν ἐξουσίαν; Ὁ Λαός ἢ ἡ «Χούντα»; Καὶ κατ' ἐντολήν τοῦ Καραμανλῆ ὁ Γκιζίκης «ἀποφασίζομεν» τὴν ἐπανα-
φορὰν τοῦ Συντάγματος τοῦ 1952 ἐξαιρέσει τῶν διατά-
ξεων περὶ Βασιλείας!!! ἤτοι τῶν διατάξεων αἱ ὁποῖαι καθορίζουν τὴν μορφήν τοῦ πολιτεύματος, πού ὡς θεμε-
λιώδεις δὲν ἀναθεωροῦνται. Τὰ περαιτέρω τὰ ἐρρυθμι-
σε ἢ βούλησις τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ὁ ὅποιος ἀπέκτησε νέον Σύνταγμα τὴν 11^{ην} Ἰουνίου 1975 (ἀναθεωρηθὲν τὴν 12^{ην} Μαρτίου 1986 καὶ τὸ 2001) ὅπως εἶχε ἀπο-
κτήσει τὴν 18^{ην} Μαρτίου 1844, τὴν 17^{ην} Νοεμβρίου 1864, τὴν 1^{ην} Ἰουνίου 1911, τὴν 3^{ην} Ἰουνίου 1927, τὴν 1^{ην} Ἰανουαρίου 1952, τὴν 15^{ην} Νοεμβρίου 1968.

Ἡ ἱστορικὴ ἀλήθεια εἶναι, ὅτι ἡ 21^η Ἀπριλίου αὐτοανειράπη καὶ παρέδωσε τὴν ἐξουσία ἀνευ ὀρων (!) στὸν Καραμανλῆ. Αὐτὸς ἐξηπάτησε τὸν Βασιλέα Κων-
σταντῖνον, κατήργησε τὴν Βασιλείαν (*εθνικὸς θεσμός*) διὰ δημοψηφίσματος καὶ κατέστη δι' ἐν διάστημα πα-
γκυρίαρχος, ἐνῶ ἐνομιμοποίησε τὸ ΚΚΕ, δίκως δημο-
ψήφισμα. Τὴν ἐξαπάτησιν τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου

περιγράφει ὁ Σπυριδῶν Θεοτόκης στό βιβλίον του «Πολιτικοὶ ἀναμνήσεις» (σελ. 241) ὡς ἑξῆς:

«Στό πρῶτο τηλεφώνημα, πού ἐπραγματοποιήθη τās πρωῖνάς ὥρας, ὁ Καραμανλῆς εἶπε πρὸς τόν Βασιλέα:

- Μεγαλειότατε, φαίνεται ὅτι εἰς τās Ἀθήνας ἐμᾶς δέν μας θέλουν.

Ἵλίγονἀργότερον, περί τήν μεσημβρίαν, ὁ Καραμανλῆς ἐτηλεφώνησε καί πάλιν:

- Μεγαλειότατε, ἡ ἐξέλιξις τῆς καταστάσεως παρουσιάζει βελτίωσιν. Θά ἔχω συντόμως νεώτερα καί θά σας κρατήσω πλήρως ἐνήμερον.

Πράγματι, τās ἀπογευματινάς ὥρας ἐτηλεφώνησε διά τρίτην φοράν καί εἶπε τά ἀκόλουθα:

- Μεγαλειότατε, τά πράγματα μετεβλήθησαν. Μέ καλοῦν ἐπειγόντως στήν Ἀθήνα, διά νά ἀναλάβω τόν σχηματισμόν τῆς νέας Κυβερνήσεως. Ἐπιθυμῶ, πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς μου διά τήν πατρίδα, νά Σας διαβεβαιώσω, ὅτι στήν Ἀθήνα θά φροντίσω πάραυτα νά ρυθμίσω τās περί τόν θεσμόν καί τό πρόσωπόν Σας ἀπαραδέκτους ἐκκρεμότητας».

Ἵ Καραμανλῆς ἀπέτρεψε τόν Βασιλέα Κωνσταντῖνο νά ἐπιστρέψῃ στήν Ἑλλάδα. Σχετικῶς ὁ Κ. Γουντκάουζ γράφει (ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 240):

«Προτοῦ ἐγκαταλείψει τό Παρίσι, ὁ Καραμανλῆς τηλεφώνησε στόν Κωνσταντῖνο στό Λονδίνο. Ἵ Κων-

σταντῖνος θέλησε νά τόν συνοδεύσει αλλά ὁ Καραμανλῆς διετύπωσε τούς ἐνδοιασμούς του καί τοῦ εἶπε, ὅτι θά ἐπικοινωνοῦσε μαζί του λίγες μέρες ἀργότερα. Ὁ Βασιλέας δέν ἔλαβε καμιά ἐγγύηση γιά τήν ταχεῖα ἐπιστροφή του, τήν ὁποία ὁ ἴδιος θεωροῦσε αὐτοῦνη. Στό σημεῖο αὐτό θ' ἀπογοπευόταν.

Ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος ἐπρόκειτο νά γνωρίσῃ ἀλλή μιαν ἀκόμη προδοσίαν...

Τήν 23ην Ἀπριλίου 1973 ἐδημοσιεύθη στήν ἐφημερίδα «Βραδυνή» ἀρθρον τοῦ Κ. Καραμανλή, ὁ ὅποιος ἀφοῦ ἐσχολίασε τήν κυβέρνησιν τῆς 21ης Ἀπριλίου (τήν ὁποίαν δέν ἀπεκάλει δικτατορίαν, ὡς πράγματι ἦτο) συνεβούλευε τούς ἐπαναστάτας Ἀξιωματικούς νά καλέσουν τόν Βασιλέα ὁ ὅποιος *«συμβολίζει τήν νομιμότητα»*. "Ἐν ἔτος ἀργότερον ὁ ἐθνάρχης μετέβαλε γνώμην καί ὄχι μόνον δέν ἐκάλεσε τόν Βασιλέα ὁ ὅποιος «συμβολίζει τήν νομιμότητα» ἀλλά ἐκάλεσε ὅλους τούς ἄλλους πλὴν αὐτοῦ.

Στόν Γκιζίκη, ὑποτακτικό τοῦ Παπαδοπούλου, κατόπιν τοῦ Ἰωαννίδου καί μετὰ τοῦ Καραμανλή ἀνετέθη ἡ συντακτικὴ ἀποκατάστασις τῆς δημοκρατικῆς νομιμότητος! ἡ ἐπιβολή τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας καί ἡ διάσωσις τῶν ἐλευθεριῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ...

Ὁ Καραμανλῆς διεξήγαγε προσωπικόν ἀγῶνα κατὰ τοῦ Βασιλέως Κωνσταντῖνου, δίχως νά ἀναλογισθῆ,

ὅτι πλήττει έναν ἱστορικόν θεσμόν, ὁ ὁποῖος πολλαπλῶς ὠφέλησε τὸ "Ἔθνος, διότι ὡς γνωστὸν ἀνέκαθεν ἡ Ἑλλάς εἶχε Βασιλείαν καὶ ἐπὶ Βασιλείας ἐδοξάσθη καὶ ἐδημιούργησε αὐτοκρατορίας καὶ κοσμοκρατορίας, πού οὐδεμία ἄλλη φυλὴ κατῶρθωσε. Τὴν 27η Σεπτεμβρίου 1956 ὁ Καραμανλῆς ἐδήλωνε ὅτι τὸ Στέμμα εἶναι παρὰ γων σταθερότης καὶ ἐθνικῆς ἐνότητος καὶ ὅτι ὁ Θρόνος ἀποτελεῖ ἀκρογωνιαῖον λίθον τοῦ πολιτεύματος καὶ τοῦ ἐθνικοῦ καθεστώτος. Ἴδού τι ἔλεγε τότε:

«Τὸν τελευταῖον καιρὸν ἐξαπελύθη ἀπὸ ποικίλας δυνάμεις, μία ὕπουλος ἐπίθεσις κατὰ τοῦ Στέμματος.

Δέν θά ἤσυχολούμην μέ αὐτήν ἀν ἐν τῇ ἐξελίξει τῆς ἡ ἐπίθεσις δέν ἐφθανε χθές καὶ μέχρι τῶν προσώπων τῶν Βασιλέων καὶ ἀν δέν διεπίστωνα ὅτι πρόκειται περὶ ὀργανωμένης ἀντεθνικῆς ἐκδηλώσεως.

Πρόσωπα μέ σκοτεινὴν πολιτικὴν προέλευσιν καὶ μέ σχέσεις ἐθνικῶς ὑπόπτους ἐτάχθησαν φορεῖς τῆς παρορμήσεως αὐτῆς. Ἡ ἐπίθεσις τῶν δέν ἀποβλέπει εἰς τοὺς στόχους καθ' ὧν φαινομενικῶς στρέφεται. Προφανῶς ἀποβλέπει εἰς τὴν φθορὰν τοῦ Θρόνου ὡς ἀκρογωνιαίου λίθου τοῦ πολιτεύματος καὶ τοῦ ἐθνικοῦ μας καθεστώτος.

Καταγγέλλω πρὸς τὸν ἑλληνικὸν λαὸν τὴν ἀνίερων καὶ ἀντεθνικὴν αὐτὴν συνωμοσίαν, ἀν καὶ εἰμαι βέβαιος

ότι και μόνος του **θά διακρίνη** τί κρύπτεται πίσω από τόν δημιουργηθέντα θόρυβον.

Ἐλληνικός λαός ἐγνώρισε τούς Βασιλείς του εἰς τὰς τραγικάς ώρας καθ' ας εκρίνετο ἡ ὕπαρξις τοῦ ἔθνους. Τούς ἐνθυμεῖται συμμεριζομένους κάθε πόνον καὶ κάθε κακουχίαν του. Τούς ἐγνώρισε πρωτοστατοῦντας εἰς κάθε φιλόανθρωπον, χριστιανικὴν καὶ ἐθνικὴν ἐκδήλωσιν.

Γνωρίζει ὁ ἐλληνικὸς λαὸς ὅτι τὸ Στέμμα ἀποτελεῖ παράγοντα σταθερότητος καὶ ἐθνικῆς ἐνότητος καὶ ὅτι ἡ ὕπαρξις τοῦ παράγοντος αὐτοῦ ἀποτελεῖ ἐμπόδιον εἰς τούς έχοντας ὡς τελικόν σκοπὸν τὴν ἀνατροπὴν τῆς καθεστηκυίας τάξεως.

Εἶμαι βέβαιος ὅτι ὁ ἐλληνικὸς λαὸς καὶ ὁ ἐθνικόφρων πολιτικὸς κόσμος, ἀνεξαρτήτως κομματικῆς τοποθετήσεως ὡς μία ψυχὴ, **θά ἀντιτάξη** πρὸς τούς καπήλους τῶν **ἱερῶν** καὶ τῶν **ὀσίων**, τὴν περιφρόνησίν του. **Θά ἀντιτάξη τὴν πίστιν** του πρὸς τὸ Στέμμα καὶ τὴν ἀγάπην του πρὸς τούς **Βασιλεῖς** του».

Διά περισσότερα εἰς Τ. Παναγόπουλον: «Ὁ Καραμανλισμός» (Ἀθήνα, 1984, σελ. 51).

Ἄργότερον τὴν 19ην Ἰουνίου 1973 εἰς συνέντευξίν του πρὸς τὸ ΒΒC ὁ μετέπειτα ... ἐθνάρχης! ἐτάχθη ὑπὲρ τοῦ Βασιλέως στό επικείμενον δημοψήφισμα τῆς 29ης Ἰουλίου 1973 καὶ ἐδήλωσε: «**Καθήκον ὅλων τῶν Ἑλλήνων εἶναι νὰ ψηφίσουν ὄχι**. Αὐτός **εἶναι** ὁ μόνος τρό-

πος διά νά προστατεύσουν τās ἔλευθερίας των καί τὰ συμφέροντα τῆς χώρας».

Τελικῶς παρά τās δηλώσεις του ὁ Καραμανλῆς μᾶς ἀνέπτυξε τήν θεωρίαν τοῦ «καρκινώματος» καί διεξήγαγε ἓνα ἀνίσο καί ἐξ ὑπαρχῆς ἀντισυνταγματικό δημοψήφισμα, κατά τό ὅποιον οἱ βασιλόφρονες βουλευταί δέν ἐτόλμησαν νά ἀνακοινώσουν, ὅτι θά ψηφίσουν ὑπέρ τῆς Βασιλείας, διότι ὁ Καραμανλῆς θά τοὺς διέγραφε ἀπό τό Κόμμα τῆς «Νέας Δημοκρατίας». Ἔτσι ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος ἐπροδόθη, διά μίαν ἀκόμη φορᾶν ἀπό ἐκείνους πού δήθεν τόν ἐπίστευαν, δήθεν τόν ἐξεπροσώπουν καί πραγματικῶς εἰσέπρατταν τās ψήφους τῶν βασιλοφρόνων πολιτικῶν, διά νά ἐκλέγωνται.

Τήν 1ην Ἰουνίου 1969 ὁ Καραμανλῆς συνητηθή στήν οἰκίαν του στό Παρίσι μέ τόν ἀκόλουθον τύπου τῆς Ἑλληνικῆς Πρεσβείας στήν Στοκχόλμη κ. Φαίδωνα Μαζαράκη - Μπαλτσαβιδᾶν. Βάσει ἐμπιστευτικῆς ἀναφοράς τοῦ "Ἕλληνας διπλωμάτου:

«Ἐδικαίωσε (Καραμανλῆς) ἀναγκαιότητα Ἐπαναστάσεως 21ης Ἀπριλίου, συμφωνήσας πρὸς ἀνάγκην ὀλοκληρώσεως προγράμματος αὐτῆς, τῶν θεσμικῶν μεταβολῶν, Συντάγματος κ.λ.π.».

Ἐπί πλέον ὁ «Ἐθνάρχης» διεμαρτυρήθη ὅχι διά τήν κατάλυσιν τῆς δημοκρατίας, ἀλλά

«Εἶναι προσωπικῶς ἐνοχλημένος: Διότι δέν ἐκλήθη

ὑπό τῶν ἡγετῶν τῆς Ἐπαναστάσεως νά προσφέρῃ τὴν βοήθειάν του καὶ ἡγνοήθη, παρ' ὄλον ὅτι τὸ ανανεωτικὸν πρόγραμμα τῆς 21ης Ἀπριλίου εἶναι κατ' οὐσίαν καὶ ἰδικόντου καὶ αἱ ἀπόψεις συμπίπτουν (...). Πᾶσα πρωτοβουλία ἐπαφῆς μαζί του δέον νά προέλθῃ ἐκ μέρους τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως πρὸς αὐτόν, τὴν ὁποῖαν θά ἀπεδέχετο ἐνδεχομένως, ἀλλ' ἀποκλειομένης, παντελῶς, τῆς πιθανότητος νά λάβῃ ὁ ἴδιος παρομοίαν πρωτοβουλίαν πρὸς τὴν ἑτέραν κατεύθυνσιν».

Διὰ περισσότερα εἰς Σπ. Παπαγεωργίου: «Καραμανλῆς καὶ Κυπριακόν» (ἐκδ. «Νέα Θέσις», Ἀθήνα, 1988, σελ. 265 κ.ἑ.).

Θά ἔχετε ἀκούσει, ὅτι ὁ Βασιλεὺς προετοίμαζε κίνημα μὲ Στρατηγούς καὶ τὸν ἐπρόλαβαν οἱ Συνταγματάρχαι. *Ψεῦδος*. Οὐδέποτε ὁ Βασιλεὺς ἐπέδιωσε ἐκτροπὴν. Ὅπως καὶ οὐδέποτε συνεβιβάσθη μὲ τὴν 21ην Ἀπριλίου καὶ δι' αὐτὴν τὴν συμπεριφορὰν του ἔχασε τὸν *θρόνον* του. Τὸ ἀληθές εἶναι, ὅτι ὁ Καραμανλῆς συνωμότηι καὶ ἐπέδιωσε ἐκτροπὴν ἐκ τοῦ πολιτεύματος, ἀλλὰ νά ἀσκῇ αὐτὸς τὴν ἐξουσίαν. Οἱ Συνταγματάρχαι ἐπρόλαβαν τὸ κίνημα Καραμανλή, πράγμα πού οὐδέποτε τοὺς συνεχώρησε. Ὁ Ἀμερικανὸς δημοσιογράφος Σουλτομπέργκερ στὰ «Ἀπομνημονεύματα - ἡμερολόγια 1972-1973» (σελ. 277) γράφει τι ἀκριβῶς τοῦ ἀνέφερε ὁ Στρα-

τηγός Λάρρου Νόρσταντ ἀρχηγός τῶν δυνάμεων τοῦ ΝΑΤΟ της περιόδου 1956-1963. Ἴδου τὸ κείμενον:

«ἘΛάρρου μοῦ εἶπεν ὅτι κατὰ τὴν ἀνοιξιν 1967, ὅταν εἶχε πλέον ἀποστρατευθῆ καὶ διέμενεν εἰς Νέαυ Ἰόρκην, ἔλαβε μῆνυμα ἀπὸ τὸν πρῶην Ἑλληναπρωθυπουργόν Κωνσταντῖνον Καραμανλῆν, ὁ ὁποῖος ἤδη διέμενεν ὡς ἐξόριστος εἰς Παρισίους καὶ προσωρινῶς εἰς Νασσάου. Ὁ Καραμανλῆς ἐζήτησεν ἐπείγοντως νὰ τὸν δεχθῆ εἰς τὴν οἰκίαν του ὁ Νόρσταντ. Ἐν συνεχείᾳ ἀφίκετο ἀεροπορικῶς, ὑπὸ μυστικότητι, διὰ μίαν ἡμέραν εἰς Νέαυ Ἰόρκην καὶ ἠρώτησε τὸν Λάρρου ἐὰν δύναται νὰ καταφέρῃ τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας νὰ ἐγκρίνουν ἓνα πραξικόπημα εἰς τὴν Ἑλλάδα κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἀνοιξέως. Ὁ Νόρσταντ ἀπέφυγε τὸ θέμα, λέγων ὅτι πράγματι δὲν δύναται νὰ ἀναμικθῆ εἰς τοιαύτας ὑποθέσεις. Προφανῶς ὁ Καραμανλῆς ἀνεφέρετο εἰς τὸ σχεδιασθέν πραξικόπημα ὑπὸ μίας ὁμάδος στρατηγῶν, οἱ ὁποῖοι συνωμοτοῦν διὰ νὰ καταλάβουν τὴν ἐξουσίαν ἐν ονόματι τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου καὶ νὰ ἐγκαθιδρῦσουν ἐν ἰσχυρόν συντηρητικόν καθεστῶς ὑπὸ τὸν Καραμανλῆν» (Σπ. Παπαγεωργίου, ἔνθ' ἄνωτ. σελ. 263).

Ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος ἀπεδείχθη, ὅτι δὲν ἐγνώριζε τὴν πολιτικὴν ἀλητείαν, μὲ συνέπειαν ἀπέναντι τῶν ἐπιβούλων συνωμοτῶν νὰ συμπεριφέρεται μὲ

ἀξιοπρεπέστατον τρόπον. Ἀσφαλῶς δὲν ἠδύνατο νὰ πράξη ἄλλως, διότι διεπεδαιγωγῆθη νὰ εἶναι Βασιλεὺς κι' ὄχι πολιτικάντης.

Δύο ἡμέρας πρὶν ἀπὸ τὸ δημοψήφισμα τῆς 8ης Δεκεμβρίου 1974 ἀπνύθυνε ἐκ Λονδίνου τὸ ἀκόλουθον διάγγελμα πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν Λαόν:

«Ἕλληνες, Ἑλληνίδες,

Εἰς τὰ πλαίσια τοῦ πολιτεύματος καὶ τῶν συνταγματικῶν κανόνων, τοὺς ὁποίους θά θεσπίσῃ τὸ Κοινοβούλιο, αἱ πολιτικαὶ διαφοραὶ μπορεῖνὰ γίνουσι ἡ πηγὴ τῆς προόδου καὶ τῆς ἐξελίξεως τῆς κοινωνίας μας, τῆς ευημερίας τοῦ λαοῦ καὶ τῆς ἰσχύος τοῦ ἔθνους.

Εἰς τὸν στίβο τῶν δημοκρατικῶν αγῶνων ἐπιβάλλεται ἡ θάρραλέα καὶ ἐντιμὴ ἔκφρασις τῆς γνώμης. Ἄλλὰ ἡ ἐνδεχομένη ὀξύτης τῆς πολιτικῆς διαμάχης δὲν πρέπει νὰ διχάζῃ, ἀν κοινὴ ἐπιδίωξις καὶ κοινὸ συμφέρον εἶναι τὸ καλὸ τῆς πατρίδος. Μόνο τὸ πείσμα καὶ ὁ φανατισμὸς καὶ ἡ ἀντιδημοκρατικὴ συμπεριφορὰ ὀδηγοῦν εἰς τὴν κατάρα τοῦ διχασμοῦ.

Εἶναι συνεπῶς δυνατόν νὰ ἀτενίσωμεν τὸ μέλλον με αισιοδοξία καὶ ἐμπιστοῦνη, ἀν ἀσπασθοῦμε ἀπὸ τὸ παρελθόν, ὅτι συνέδεσε τοὺς Ἕλληνας καὶ ἀπορρίψωμε ὅτι τοὺς διήρесе. Εὐχομαί νὰ καταδειχθῇ ὅτι ἐχομε ὀριστικῶς διαχωρίσει τὸ πολίτευμα ἀπὸ τὴν πολιτικὴν.

Συμπατριῶται μου,

Μοῦ ἀπεδόθησαν κατ' ἐπανάληψιν πράξεις καὶ προθέσεις καὶ σκέψεις ἀπολύτως φανταστικά. Καὶ μέ πικρίαν εἶδα ὅτι συχνὰ ὑπῆρξα ἀδικος στόχος ὄχι ἀπλῶς πολιτικῶν, ἀλλὰ κυρίως προσωπικῶν σκληρῶν ἐπιθέσεων, αἱ ὁποῖαι δέν ἐσέβοντο κἄν τὸ ἄσυλο τοῦ ψυχικοῦ μου κόσμου καὶ ἐφθάναν νὰ ἐγγίζουν ἀκόμη καὶ τὴν εὐαίσθητη χορδὴ τῆς ἐθνικῆς μου ὑποστάσεως. Ἐκτεθειμένος πρὸς ὅλας τὰς κατευθύνσεις καὶ φύσει καὶ θέσει ἀνυπεράσπιστος, ὁ Βασιλεὺς οὔτε εἶχε οὔτε ἔχει δικαίωμα νὰ παρακολουθῆ τὰς ἐναντίον του ἐπιθέσεις. Ὁ Βασιλεὺς δέν ἀντιδικεῖ καὶ δέν μνησικακεῖ. Ὁφείλει νὰ σιωπᾷ. Ἐσιώπησα.

Εἶμαι ἀποφασισμένος νὰ περιφρουρήσω μέ ὅλας τὰς δυνάμεις μου καὶ κατὰ τὰς συνταγματικᾶς μου εὐθύνas τὴν ἐνότητα τοῦ ἔθνους. Ὅτι καὶ ἂν συμβῆ, ἡ ἐνότης πρέπει νὰ διαφυλαχθῆ. Ἀνῆκω εἰς τὴν νέαν γενεάν καὶ ζῶ μέ τὸν παλμὸ τῆς ἐποχῆς αὐτῆς, μίας ἐποχῆς πολὺ δυνατῆς πού ἀνοίγει μεγάλους δρόμους εἰς τὸ μέλλον.

Δίδω πρώτος τὸ χέρι εἰς ὅλους, καὶ ἄς ὀραματισθοῦμε κάτω ἀπὸ τὸ λαμπερὸ ἑλληνικὸ ἥλιο μῖα Ἑλλάδα δυνατὴ καὶ εὐτυχισμένη.

Συμπατριῶται μου

Μέ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, καλὴ ἀντάμωσι.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Β΄

Ὁ Καραμανλῆς ἐκινητοποίησε τοὺς πάντας καὶ τὰ πάντα, διὰ νὰ κερδίσῃ τὸ δημοψήφισμα. Οἱ Ἄχ. Καραμανλῆς, Μπούτος, Στεφανόπουλος, Ράλλης, Ἕβερτ κ.ά. ἔκαναν ὅτι ἦτο δυνατόν διὰ νὰ ἠττηθῇ ὁ Βασιλεὺς. Τὰ κόμματα μὲ τὴν ὀργάνωσιν καὶ τὴν προπαγάνδα των, οἱ μπολσεβῆκοι, οἱ σοσιαλισταί, οἱ «δημοκράται», αἱ ἐφημερίδες, τὸ ἀφθονον χρήμα, αἱ ἀπειλαί, αἱ ὑποσχέσεις, ὅλος ἐν γένει ὁ κομματισμὸς καὶ ἡ βουλευτοκρατία (μὲ τιμητικὴν ἐξάιρεσιν τὸν βουλευτὴν Λευκάδος Σερεπίσιον, πού δὲν ὑπέκυψε εἰς εκβιασμοὺς) ἐδραστηριοποιήθησαν κατὰ τοῦ Βασιλικοῦ θεσμοῦ. Τὸ ἀποτέλεσμα δὲν ἦτο τὸ ἀναμενόμενον. Παρὰ τὴν μονόπλευρον προπαγάνδα καὶ τὰς πιέσεις τὸ 31% τοῦ Λαοῦ ἐψήφισε ὑπὲρ τῆς βασιλευομένης δημοκρατίας.

Ὁ Σπ. Μαρκεζίνης («Ἀναμνήσεις 1972-1974», Ἀθήνα, 1979, σελ. 623) πολὺ ὀρθῶς ἀπορεῖ, διὰ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ δημοψηφίσματος Καραμανλή: *«καὶ ὁμολογῶ ὅτι καὶ ἐκεῖνο τὸ 30% καὶ πλέον ὡς ὁ ἀγὼν διεξήχθη, μοῦ προεκάλεσε ἐντύπωσιν».*

Ὁ Βασιλεὺς μὲ τὴν συνήθη εὐθύτητά του ἀπεδέχθη τὸ ἀποτέλεσμα καὶ ἐδήλωσε ἀμέσως μετὰ:

«Πιστὸς εἰς τὴν διακήρυξίν μου, ἐπαναλαμβάνω ὅτι προέχει ἡ Ἐθνικὴ ἐνότης, χάριν τῆς ὁμαλότητος, τῆς προόδου καὶ τῆς εὐημερίας τῆς χώρας καὶ εὐχομαι ὅλο-

ψύχως αι εξελίξεις νά δικαιώσουν τό αποτέλεσμα πού προέκυψε από τήν ψηφοφορίαν».

Τό σχέδιον της κυριαρχίας τοῦ Καραμανλή κατέστη πραγματικότης. Διά νά ἐπιβληθῆ ὁ «ἐθνάρχης» ἔπρεπε νά προδοθῆ ἡ Κύπρος, νά προδοθῆ ἡ 21η Ἀπριλίου, νά προδοθῆ ὁ Βασιλεύς. Ὁ Καραμανλισμός ἐκτίσθη ἐπί προδοσιῶν.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει τό δημοψήφισμα τοῦ 1974 ἦτο ἐπιλήψιμον, διότι ἐκηρύχθη παρανόμως, διότι τό Σύνταγμα τοῦ 1952 ἐπανεφέρθη ἀνευ τῶν θεμελιωδῶν διατάξεων περὶ τῆς μορφῆς τοῦ πολιτεύματος καί διότι -κυρίως- κατά τήν διεξαγωγὴν του παρεβιάσθη ἡ ἀρχὴ τῆς ἰσότητος τῶν ὀπλων.

Ἡ ἐπαναφορά τοῦ Συντάγματος τοῦ 1952 ἀνευ τῆς θεμελιώδους διατάξεως περὶ τῆς μορφῆς τοῦ πολιτεύματος (βασιλευομένη δημοκρατία) ἀποτελεῖ νομικὴν ἀνωμαλίαν, διότι ἀπὸ πού νομικῶς ἠντλησε ὁ Καραμανλῆς τό δικαίωμα νά ἐπαναφέρῃ τό Σύνταγμα τοῦ 1952 δίχως τήν θεμελιώδη διάταξιν, περὶ τῆς βασιλείας (πολιτειακῆς μορφῆς).

Τό ἀληθές εἶναι, ὅτι ὁ Καραμανλῆς ἐνήργησε ὄχι νομικῶς, ἀλλὰ πολιτικῶς, δηλαδή ὡς ἀντίπαλος τοῦ Βασιλέως, διότι ἐάν ἐπανήρχετο ὁ Βασιλεύς δέν θά ἀνεδεικνύετο ὁ Καραμανλῆς πρόεδρος δημοκρατίας. Τόν ἐξουτελισμόν τοῦ συνταγματικοῦ δικαίου τόν ἐχειροκρότη-

σαν πρώτοι οί λεγόμενοι βασιλόφρονες πολιτικοί τύπου Ράλλη, οί όποιοι δουλοπρεπέστατα απέκρυψαν τά ύποτιθέμενα Βασιλικά των φρονήματα και ύπέκρυψαν στον Καραμανλισμό, γιά ένα ψωροαξίωμα, μέ εξαίρεσιν τον Ε. Κοθρήν, ό όποιος κατήγγειλε τήν μή έπαναφοράν του πολυτεύματος ως «νομικώς άνορθόδοξον» κ.λ.π.

Ό Καραμανλής ένόμισε, όπι έδικαιολόγησε τά άδικαιολόγητα μέ τήν άκόλουθον δήλωσιν:

«Αί περίμορφής του Πολιτεύματος διατάξεις του Συντάγματος τούτου τελούσιν λόγω των περιστάσεων, έν αναστολή. Τό πρόβλημα τούτο θά κριθή έν καιρώ όριστικώς και έλευθέρως από τον Έλληνικόν λαόν όπως εΐχομεν δηλώσει τόσοσ ό Βασιλεύς όσοσ και έγώ πρό του Δημοψηφίσματος του 1973. Αί άρμοδιότητες του Ανωτάτου Αρχοντος κατά τό ως άνω διάστημα θά άσκούνται υπό του Προέδρου της Δημοκρατίας».

Δηλαδή τί; Άπλώς δέν ήθελε τήν επιστροφήν του Βασιλέως. Δι' αυτό δέν επανέφερε, ως νομικώς ώφειλε, τό νόμιμον πολίτευμα τής χώρας, ως τό προδιέγραφε τό Σύνταγμα του 1952.

Σημειωτέον όπι αι δηλώσεις του Καραμανλή έγέγοντο εις άπταιστον καθαρεύουσιν. Άργότερον ανεκάλυψε κι' επέβαλε τήν δημοτικιάν.

Ό Κ. Καραμανλής, θά επανέλθω, κατά τήν διάρκειαν τής 21ης Άπριλίου ούδέν έπραξε έναντίον της,

ἀλλ' εὐρίσκετο εἰς ἐπαφήν καὶ διαπραγματεύουσιν μαζί της λαμβάνων ἀνελλιπῶς τὴν σύνταξιν του. Αὐτὸς ἐπωφελήθη ἐκ τῆς πτώσεως τοῦ Στρατιωτικοῦ Καθεστώτος καὶ κατέλαβε τὰ ὕψατα ἀξιώματα τῆς χώρας.

Ἀντιθέτως ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος ὁ ὅποιος ἠγωνίσθη κατὰ τῆς 21ης Ἀπριλίου καὶ ἀπώλεσε τὸν θρόνον του οὐδεμίαν ἀναγνώρισιν εἶχε, διὰ τὴν καταστρεπικὴν δι' ἐκεῖνον προσπάθειά του, πρὸς ἀνατροπὴν τοῦ Στρατιωτικοῦ Καθεστώτος.

Ἐπανελήφθη δηλαδὴ τὸ γνωστὸν, ὅτι οἱ μὴ ἀγωνισθέντες ἐπικρατοῦν τῶν ἀγωνισθέντων, C'est la vie.

Ὁ Βασιλεὺς οὐδέποτε ἐνέκρινε τὴν ἐπανάστασιν τῆς 21ης Ἀπριλίου.

Τὸ Βασιλικὸν Διάταγμα, περὶ ἀναστολῆς ὠρισμένων ἀρθρῶν τοῦ Συντάγματος οὐδέποτε ὑπεγράφη ὑπὸ τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου. Ἀπὸ τὸ πρῶτ' τῆς 21ης Ἀπριλίου 1967 μετεδίδετο ραδιοφωνικῶς τὸ κείμενον τοῦ διατάγματος, τὸ ὅποιον τάχα ὑπέγραψε ὁ Βασιλεὺς, ὁ Πρωθυπουργός (ὁ ὅποιος δὲν ὑπῆρχε τὸ πρῶτ' στὰς 6) καὶ τὸ ἐξ ἴσου ἀνύπαρκτον ὑπουργικὸν συμβούλιον.

Οἱ δημιουργοὶ τῆς 21ης Ἀπριλίου ἦσαν ἀποκλειστικῶς Ἀξιοματικοί. Ἡ ἐπανάστασις ὑπῆρξεν ἀμιγῶς Στρατιωτικὴ. Πόσοι ἦσαν οἱ ἐπαναστάται οἱ ὅποιοι ἐπεβλήθησαν αἰφνιδιαστικῶς; Ὁ ἀντιχουντικὸς συγγραφεὺς Σό-

ων Γρηγοριάδης («Ίστορία της δικτατορίας», έκδ. «Καπόπουλος», Ἀθήνα, 1975, τόμος Α΄, σελ. 262) γράφει:

«ΤΑ ΞΗΜΕΡΩΜΑΤΑ τῆς 21 Ἀπριλίου 1967, ὅταν ἄρχισαν μέσα στό σκοτάδι οἱ μυστηριώδεις συλλήψεις στήν Ἀθήνα, γιά νά τίς συνοδεύσει λίγη ὥρα ὁ βρόντος τῶν ἀρμάτων, αἰφνιδιάστηκαν οἱ πάντες: Καί στρατός καί λαός καί κυβέρνησις καί ὑπηρεσίες πληροφοριῶν καί Βασιλεύς. Ἀκόμη καί ἡ ἀμερικανική πρεσβεία. Κανείς δέν ἐννοοῦσε τί συνέβαινε καί οὐσιαστικῶς καμμιά ἀρχή δέν προέβαλε ἀντίστασι. Ἔτσι, μέσα στή σύγχυσι, μιά ομάδα 200 ἀξιωματικῶν πού κρατοῦσαν πειθίγιους 4.000 περίπου ὀπλίτες, ἐπέβαλε ἀστραπιαία τήν ἐξουσία της σέ μιά ὥρα μέ 8.500.000 κατ., πού διέθετε ἐνοπλες δυνάμεις 150.000 ἀνδρῶν μέ 10.000 ἀξιωματικούς, δυνάμεις ἀσφαλείας 80.000 ἀνδρῶν, ὀργανωμένες νεολαῖες 40.000 ἀτόμων καί ἓνα διάχυτο, ρωμαλέο δημοκρατικό πνεῦμα στίς λαϊκές μάζες».

Στά «Ἑλληνικά Γράμματα» (ἐκδ. ἐφημ. «Νέα», 22-1-2002, τ. 6, σελ. 248) διαβάζομεν:

«Ἐνα πρωτοφανές γεγονός εἶχε συντελεστεῖ κατὰ τρόπο ἀστραπιαῖο στίς 21 Ἀπριλίου: Εἶχε καταλυθεῖ τό κοινοβουλευτικό πολίτευμα καί λιγότεροι ἀπό 500 θρασεῖς ἀξιωματικοί εἶχαν ἐπιβάλει τή βούλησή τους σ' ἓνα σράτευμα πού ἀριθμοῦσε πάνω ἀπό 10.000 στελέχη καί σ' ἓνα λαό 8.000.000 πού χαρακτηρίζονταν ἀπό τό

δημοκρατικό τους φρόνημα. "Όπως διατύπωσε επιγραμματικά την "έξήγηση" του φαινομένου ο Άνδρέας Παπανδρέου: "Μᾶς έπιασαν όλους στον ύπνο".

Οι «άντιστασιακοί» ιστορικοί δέν συμφωνοῦν στον αριθμόν των έπαναστατών Άξιοματικών. Οι μέν όμως λούν διά μιαν ομάδα 200 Άξιοματικών, οι δέ την αναβιβάζουν εις όλιγωτέρους από 500 θρασεις Άξιοματικούς και άλλοι άρέσκονται νά μή αναφέρουν αριθμούς, αλλά «μικράν ομάδα» Άξιοματικών.

Ώστόσοσόν όλοι συμφωνοῦν, φίλοι και έχθροί, ότι οὐδεμία αντίστασις προεβλήθη. "Άλλοι υπέκυψαν. "Άλλοι ήνέχθησαν τό έπαναστατικόν καθεστώς κι' άλλοι τό έπεκρότησαν. Τό διάχυτο ρωμαλέον δημοκρατικό πνεύμα στις «λαϊκές μάζες» άνέστειλε δι' έπτά έτη την ρωμαλεότητά του... Η έλλειψις άντιστάσεως έκ μέρους του λαού (μαζικάί κινητοποιήσεις; ούτε μία, άπεργίαι; ούτε μία, άποκαί έκ τών πανεπιστημίων, δημοσίων ύπηρεσιών, δικαιοσύνης κ.λ.π.; ούτε μία) σημαίνει ύποταγή αὐτοῦ ή άνοχή τής Χούντας και κατά συνέπειαν έπιβολήν αὐτῆς. Ο μόνος ό όποιος την 13ην Δεκεμβρίου 1967 ήδυνήθη νά κινητοποιήση λαό και στρατό υπήρξεν ό Βασιλεύς. Οί πολιτικάντηδες οὐδέέν ευρύτερον έπραξαν, διότι έστεροῦντο κύρους και λαϊκής βάσεως. Μετά την ήττα του Βασιλέως ή 21η Άπριλίου έπεκρά-

τησε ἀπολύτως και μόνος πλέον ἱκανός νά τήν ἀνατρέψη ἤτο ὁ εαυτός της, ὅπως ἀπεδείχθη.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει εἶναι γεγονός, ὅτι οἱ Ἐπαναστάται Ἀξιωματικοί τῆς 21ης Ἀπριλίου ἦσαν ὀλίγοι. Τοῦτο δέν εἶναι ἀξίον ἀπορίας. Διότι ἀποτελεῖ νόμον τῆς ἱστορίας ἡ κυριαρχία τῶν μειοψηφιών, ἐπί τῶν πλειοψηφιών ἢ κατ' ἄλλην διατύπωσιν:

«Ὅσο λίγο μπορεῖ νά ἀλλάξει ἡ ἐσωτερική φύση τοῦ ἀνθρώπου καί τῆς κοινωνίας, ἄλλο τόσο πρέπει νά περιμένουμε ὅτι θά τροποποιηθεῖ ποτέ ὁ θεμελιώδης ἱστορικός νόμος τῆς κυριαρχίας τῶν μειοψηφιών πάνω στίς πλειοψηφίες. Οἱ ἀλλαγές πού παρουσιάζονται εἶναι μέσα στά πλαίσια τῆς ἐναλλαγῆς τῶν ἐλίτ, κάτι πού δέν ἀλλάζει τόν τρόπο καί τήν μορφή σχηματισμοῦ τῶν κυριαρχῶν τάξεων».

(Κούρτ Λένκ: «Πολιτική κοινωνιολογία», ἑλλ. ἐκδ. «Παρατηρητής», Θεσσαλονίκη, 1982, σελ. 85 κ.έ.) ἢ

«Σέ κάθε κοινωνία, ἀπό τήν πιό πρωτόγονη στήν καραυγή τοῦ πολιτισμοῦ ὡς τήν πιό ἐξελιγμένη καί ἰσχυρή, ὑπάρχουν δύο τάξεις, μία κυρίαρχη καί μία ἐξουσιαζόμενη. Ἡ πρώτη εἶναι πάντοτε ἡ ἀριθμητικά μικρότερη, αὐτή ἐπανδρῶνει ὅλες τίς πολιτικές θέσεις, μονοπωλεῖ τήν ἐξουσία καί ἀπολαμβάνει τά προνόμιά της, ἐνώ ἡ δεύτερη, ἡ πολυαριθμότερη τάξη, καθοδηγεῖται καί

κυβερνᾶται από τήν πρώτη. (Gaetano Mosca: «Die herrschende Klasse», Bern, 1950, σελ 53). Αί ανωτέρω απόψεις πρωτοπαρουσιάζονται ακριβῶς αἱ ἴδιαι, από τόν Ἄριστοτέλην στά έργα του «Πολιτικά» (Δ, 8. Γ, 13. Β, 6-7. Ε, 1) καί «Ἠθικά Εὐδήμεια (Α) όπου διδάσκεται ἡ θεωρία τῶν ἐκλεκτῶν μειοψηφιῶν (elite).

Τήν διδασκαλίαν του Ἄριστοτέλους περί ἐκλεκτῶν μειοψηφιῶν ἀνέλυσαν κατόπιν οἱ:

Gustave Le Bon («Ψυχολογία μαζῶν», Λειψία, 1931), Ortega Y. Gasset («Ἐξέγερση τῶν μαζῶν», Ἄμβουργο 1956), Robert Michels («Πρόβλημα Κοινωνιοφιλοσοφίας», Βερολίνο, 1914), Max Weber («Οἰκονομία καί Κοινωνία», Στουτγάρδη, 1956), H. P. Dreitel («Ἐννοια τῆς «ελίτ» καί κοινωνική δομή», Στουτγάρδη, 1962), Karl Mannheim («Ἰδεολογία καί ουτοπία», Φρανκφούρτη, 1952), C. Wright Mills («Ἡ Ἀμερικανική «ἐλίτ», Ἄμβουργο, 1962), Otto Stammer («Τό πρόβλημα τῶν «ἐλίτ» στήν δημοκρατία» καί «Πολιτική κοινωνιολογία», Μόναχον, 1972), Maurice Duverger («Τά πολιτικά καθεστώτα», Ἄμβουργο 1960), Benito Mussolini («Τό δόγμα τοῦ φασισμού», Φλωρεντία, 1938), James Burnham («Οἱ μακιαβελισμοί», Ζυρίχη, 1949), Ernst Fraenkel («Ἡ Γερμανία καί αἱ Δυτικά δημοκρατία», Στουτγάρδη, 1973), καί πλήθος ἄλλων παλαιῶν καί νέων πολιτικῶν κοινωνιολογιῶν Π.Χ. G. Simmel,

G. Sorel, V. Pareto, C. Jung, O. Spengler, H. Bergson, J. Shumpeter, D. Riesman, G. Domhoff, O. Kirchheimer, S. Neumann κλπ. προσδιώρισαν την πολιτιστικήν (αίμαζαι δέν κάνουν πολιτισμόν) καί την ιστορικήν άξίαν τών μειοψηφιών καί άκόμη του Ένός διά τόν όποιον ό Ήράκλειτος είπεν, ότι άξίζει διά δέκα χιλιάδας, εάν είναι άριστος: «Είς έμοί μύριοι εσσι ει άριστος ή» (άποσπ. 49) καί ό Άριστοτέλης θεωρεϊ ότι τόν υπερέχοντα στην άρετήν Έναν πρέπει νά τόν υπακούουν όλοι προθύμως: «πειθεσθαι τω τοιούτω πάντας ασμένως» («Πολιτικά» Γ, 13).

Τήν επανάστασιν τής 21ης Άπριλίου δέν τήν έφάτίζοντο οί πολιτικάντηδες. Άπεναντίας έπίστευαν, ότι δέν έπρόκειτο νά γίνη στρατιωτικόν κίνημα καί έξήγουν τό διατί! Ο Άνδρέας Παπανδρέου έκανε καί σχετικήν πρόβλεψιν. Συγκεκριμένως τήν 19-6-1966 έξεφώνησε λόγον πρός τά στελέχη τής «Ένώσεως Κέντρου» εις Θεσσαλονίκην, τόν όποιον έθεώρησε τόσον σπουδαϊόν ώστε τόν περιέλαβε στό βιβλίον του «Δημοκρατία καί Έθνική αναγέννηση» (έκδ. «Φέξης», Άθήναι, 1966, σελ. 41). Έκεϊ διαβάζομεν:

«Υπάρχει, ή ύπῆρχε μάλλον, ό ψίθυρος τής δικτατορίας. Άλλά έχει σιγάσει ό ψίθυρος αυτός. Ένας λαός σάν τόν δικό μας, ώριμος, πού ξέρει ακριβώς τί θέλει, πού είναι έτοιμος γιά κάθε μάχη, δέν μπορεϊ νά πιοηθή από ψιθύρους δικτατορίας. Διότι άς μῆν ξεχνουῦμε, πώς

ὁ ἑλληνικός στρατός καί τὰ σώματα ἀσφαλείας προέρχονται καί αὐτά ἀπό τὰ σπλάγχνα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ καί δέν πρόκειται ποτέ, παραβιάζοντας τὸ σύνταγμα, παραβιάζοντας τὴν πίστη τους σὸν ἑλληνικό λαό, νὰ ὑψώσουν τὸ ἀνάστημά τους ἐναντίον τοῦ λαοῦ, νὰ προσπαθήσουν νὰ ἐπιβάλουν στυγνὴν δικτατορίαν».

Μετά δέκα μῆνας ὁ ὄριμος Λαός, πού ἦτο ἔτοιμος γιά κάθε μάχη ὑπετάγη στήν δικτατορίαν τοῦ Στρατοῦ, ὁ ὁποῖος δέν ἐπρόκειτο ποτέ νὰ παρεβίαζε τὸ Σύνταγμα! Καί ὁ Ἄνδρέας Παπανδρέου βήχων ἐπῆρε διαβατήριον ἀπὸ τὸν Στρατηγὸν Σ. Παττακόν, διὰ νὰ φύγη σὸ ἐξωτερικόν καί νὰ κοιτάξῃ τὴν ὑγιείαν του.

17. ΠΑΡΑΠΟΙΗΣΕ ΑΛΗΘΕΙΑΣ

ΤΟ Δ/1975 ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΡΑΞΙΚΟΠΗΜΑΤΟΣ της 21ης Ἀπριλίου 196, διώξεως ἐγκλημάτων και ρυθμίσεως συναφών θεμάτων» και μεταξὺ άλλων διαλαμβάνει τὰ ἐξης ἀλλοπρόσαλλα:

*Η Ε' ΑΝΑΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
Ἴχουσα ὑπ' ὄψει:*

Τὸ ἀπὸ 19/24 Δεκεμβρίου 1974 Ψήφισμα αὐτῆς «περὶ ψηφίσεως και ἐκδόσεως ψηφισμάτων ὑπὸ τῆς Ε' Αναθεωρητικῆς Βουλῆς κ.λ.π.».

Ἐκφράζουσα τὴν θέλησιν τοῦ κυριάρχου Λαοῦ, ὡς αὕτη ἐξεδηλώθη διὰ τῶν ἐλευθέρων ἐκλογῶν τῆς 17ης Νοεμβρίου 1974, διαπνεομένη ἀπὸ ἀπόλυτον σεβασμὸν πρὸς τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα και ἀκλόνητον πίστιν

πρός τας δημοκρατικές ἀρχάς, εἰς ἃς ὁ Ἑλληνικός Λαός ἐνέμεινεν ἀπαρασαλεύτως, μὴ ἐνδώσας οὐδ' ἐπι σπιγμῆνεις τὴν τυραννίαν.

Διακηρύσσει:

Ἡ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΔΙΚΑΙΩ ΟΥΔΕΠΟΤΕ ΚΑΤΕΛΥΘΗ

Ψηφίζει:

Ἄρθρον 1- Τὸ στασιαστικὸν κίνημα τῆς 21ης Ἀπριλίου 1967, ἐργονόμαδας ἀξιωματικῶν καὶ ἡ ἐκ τούτου προελθοῦσα κατάστασις μέχρι τῆς 23ης Ἰουλίου 1974, ἀπέτέλεσαν πραξικόπημα, δι' οὗ ἐσκοπεῖτο ὁ σφετερισμὸς τῆς ἐξουσίας καὶ τῶν κυριαρχικῶν δικαιωμάτων τοῦ Λαοῦ. Αἱ ἐξ αὐτῶν ἀπορρεύσασαι Κυβερνήσεις ἦσαν Κυβερνήσεις βίας.

Πρόκειται λοιπὸν περὶ ψηφίσματος ἐμπεριέχοντος διακήρυξιν τῆς βουλῆς ὅτι (μὲ κεφαλαία γράμματα πρὸς τονισμόν) «Ἡ δημοκρατία δικαίω οὐδέποτε κατελύθη» τί σημαίνει αὐτό; Νομικῶς εἶναι ἄποψις ἀπολύτως ἀσυμβίβαστος πρὸς τὴν πραγματικότητα, ἀφοῦ ἐπὶ ἐτη συνεχῆ ἡ 21η Ἀπριλίου ἐνομοθέτει καὶ τὸ δίκαιόν της ἦτο τὸ μόνου ποῦ ἐφηρομόζετο ἐν Ἑλλάδι. Κατόπιν τῆς ἀνωτέρω κενολογίας ἡ βουλή ἀποκαλεῖ τὴν 21ην Ἀπριλίου «στασιαστικὸν κίνημα» καὶ κατόπιν τὴν χαρακτηρίζει «πραξικόπημα». Ἄσχετῶς τοῦ χαρακτηρισμοῦ, τοῦ ὁποιοῦδ' ἴσως χαρακτηρισμοῦ ἢ νομικῆ ἐπιστήμῃ ἐξετάζει μόνον ἀν τὸ κίνημα, πραξικόπημα κ.λ.π. ἐπεκράτησε ἢ ὄχι. Τοῦ-

το ή βουλή εν σιωπή τὸ παρακάμπτει κρύπτουσα οὕτω τὴν ἀλήθειαν. Δι' εὐνοήτους λόγους ἀποφεύγει νὰ μᾶς εἶπῃ, ἐνώπιον ποίου ὠρκίσθη ἢ κυβέρνησις Καραμανλή. Δέν εἶναι ὀρθόν οὔτε φυσικά τίμιον νὰ ἀποκρύπτεται τὸ ὄνομα τοῦ Στρατηγοῦ Φαίδωνος Γκιζίκη, προδότου τοῦ Παπαδοπούλου, προδότου τοῦ Ἰωαννίδου καί... Προέδρου Δημοκρατίας, ὁ ὁποῖος ὠρκίσε τὸν «ἐθνάρχην» Καραμανλή καί ὁ ὁποῖος ὑπέγραψε τὰς πρώτας συντακτικὰς πράξεις τοῦ 1974 ὡς Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας! Ποῖος τὸν ἐξέλεξε; Μήπως ὁ Ἑλληνικός λαός ὁ ὁποῖος ἐνέμεινε ἀπαρασαλεύτως εἰς τὰς δημοκρατικὰς ἀρχάς; "Ἡ μήπως ἢ «χούντα Ἰωαννίδη»;

Φαίνεται, ὅταν τὸν συμφέρη ὁ «ἐθνάρχης» κάμπτει τὴν δημοκρατικότητά του καὶ λησμονεῖ τὴν «χούντα», ὅπως συνέβη ὅταν ἐξελέγη Πρόεδρος Δημοκρατίας χάριν (ἐξ αἰτίας) τῶν «χουντικῶν» βουλευτῶν τῆς Ἐθνικῆς Παρατάξεως, οἱ ὁποῖοι τὸν ἐψήφισαν (ἄλλοι ἰδεολόγοι!) καὶ τὰς ψήφους τῶν ἐπεδίωξε νὰ ἐξασφαλίσῃ διὰ λεπτῶν μεθόδων. Ἐφηρμόσθη λοιπὸν ἀμέσως μετὰ τὴν μεταπολίτευσιν ἢ τακτικὴ τῶν ἰσχυρῶν, πού κάμπτουν τοὺς νόμους καὶ τῶν πονηρῶν πού τοὺς παρακάμπτουν.

Εἶναι ἀξίον ἀπορίας πὼς ἢ βουλή διεπίστωσε, ὅτι ὁ Ἑλληνικός Λαός ἐνέμεινε ἀπαρασαλεύτως πρὸς τὰς δημοκρατικὰς ἀρχάς. "Ἄν τοῦτο εἶναι ἀληθές, τότε πὼς ἐξηγεῖται τὸ φαινόμενον, ὅτι ἐπὶ 7 ἔτη ὀλόκληρος ὁ λα-

ός, ό όποιος δέν ενέδωσε *ούδ' επίσημη* εις τήν τυραννίαν νά πειθαρχή εις «όμάδα Άξιοματικῶν» και νά μήν αντιδρά, νά μήν επαναστατή; Η νομική επιστήμη απαιτεῖ αἱ νομικοί ρυθμίσεις νά τηρουν τά διδάγματα τῆς λογικῆς και τήν ἀλήθεια. Εν προκειμένω τό ἀληθές είναι, ὅτι ἐπί 7 ἔτη ὁ Ἑλληνικός Λαός *δέν επαναστάτησε*. Ἡ «Ἀντίσταση» κάποιων δέν ἐπηρέασε τήν νόμιμον ὑπόστασιν τοῦ καθεστώτος, ὡς ἐπικρατοῦντος καθ' ἅπασαν τήν χώραν. Καί τό λογικόν είναι ὅτι μία «όμάς Ἀξιοματικῶν» ἐάν είναι μόνον ὁμάς και δέν ἔχει λαϊκὴν στήριξιν, ἐστὼ ἀνοχήν, *δέν μπορεῖ νά ἐξουσιάζη ἐπί 7 ἔτη ἕναν ὀλόκληρον λαόν*.

Ἐν τέλει ὑποκύπτω στὸν πειρασμόν νά θέσω τό ζήτημα και στὸν χώραν τῆς ἠθικῆς. Τήν 21ν Ἀπριλίου ἐδημιούργησαν Ἑλληνες Ἀξιοματικοί, παιδιά χωρικών, οἱ ὅποιοι δέν ἐξηρτῶντο ἀπό οικονομικά συμφέροντα, ἀλλὰ ἅπαντες ἦσαν πολεμισταί ἀπό τό 1940 ἕως τό 1949. Δηλαδή ἐπί δέκα περίπου χρόνια ἐμάχοντο στήν Β. Ἡπειρο, στήν ὄχυσά τῆς «*γραμμῆς Μεταξά*», στήν Ἀντίστασι, στήν Αἴγυπτο, στήν Ἰταλία και ἐπί τριετίαν ἐναντίον τῶν κομμουνιστοσυμμοριτῶν. Σχεδόν ἅπαντες ἐτραυματίσθησαν και ἐτιμήθησαν μέ χρυσά Ἀριστεῖα ἀνδρείας, διά τά ἀνδραγαθήματά των, ἐπί τοῦ πεδίου τῆς τιμῆς, τό ὅποιον οὔτε ὁ Καραμανλῆς, οὔτε ὁ Παπανδρέου, οὔτε ὁ Ντεγιάννης κ.λ.π. ἐγνώρισαν.

Στους 'Αξιωματικούς εκείνους ή 'Ελλάς και ό 'Ελληνικός Λαός οφείλουν πολλά. Διότι άν δέν ένίκων τούς κομμουνιστοσυμμορίτας ό 'Ελληνικός Λαός θά ύπεδουλοϋτο στόν άνελεύθερο σλαβομπολσεβικισμό και ή 'Ελλάς θά έχάνετο. Αύτοί λοιπόν οί 'Αξιωματικοί, οί όποιοι άκόμη φέρουν στό σώμα των βλήματα, αύτοί οί 'Αξιωματικοί έσυκοφαντήθησαν, ότι ήθέλησαν νά σκλαβώσουν τόν 'Ελληνικόν Λαόν. Αύτοί οί 'Αξιωματικοί έπεδίωξαν νά σφετερισθοϋν τά κυριαρχικά δικαιώματα τού 'Ελληνικού Λαού, τά όποια τάχα άποκατέστησαν άστράτευτοι, όμοφυλόφιλοι, λωποδύται, άρνησιπάτριδες, άριστομαρξισταί, άθεοι, ξενόφερτοι.

Από τό ένα μέρος έχομεν *ήρωϊκούς 'Αξιωματικούς*, πού έπολέμησαν διά τήν 'Ελλάδα, έχυσαν τό αίμα των και διεκινδύνευσαν τήν ζωήν των. Από τό άλλο μέρος έχομεν *πολιτικάνηδες φυγoστράτους*. Οί δεϋτεροι άπέκάλεσαν τούς πρώτους προδότας! Τούς έδίκασαν!! Και τούς έφυλάκισαν!!!

Αι δικαστικοί άποφάσεις άκυροϋντο ύπό δικαστηρίου δι' άλλων δικαστικών άποφάσεων τούλάχιστον ισοδυναμού τυπικής ισχύος προς τό δικαστήριον, τό όποιον άρχικώς έξέδωσε τήν άπόφασιν. Νομοθετικώς δηλαδή μέ νόμο ή συντακτική πρᾶξι ή όποια άλλη νοομική διάταξι, δέν έπιτρέπεται ή άκύρωσις δικαστικών άποφά-

σεων, διότι τούτο θά παρεβίαζε τήν καθιερωμένην ἀρχήν της διακρίσεως τών ἔξουσιῶν.

Ἐπομένως αἱ ἀποφάσεις τών Ὀλομελειῶν τοῦ Ἀρείου Πάγου καί τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, αἱ ὁποῖαι δέχονται ὅτι ἡ 21ῃ Ἀπριλίου ὡς ἐπανάστασις ἐπικρατήσασα ἐδημιούργησε δίκαιον δέν ἀκυροῦνται μέ ψήφισμα τῆς μεταπολιτεύσεως (Δ/1975) τὸ ὁποῖον ἀπαραδέκτως ἀπεφάνθη, ὅτι ἡ 21ῃ Ἀπριλίου δέν ἐδημιούργησε δίκαιον. Τὸ ψήφισμα τούτο ὡς ἐκδοθέν ὑπὸ ἀναρμοδίου ὀργάνου εἶναι ἀνυπόστατον. Ἐν τῷ μεταξύ ὁ Ἀρειος Πάγος καί τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας συμμορφοῦνται πρὸς τὸ ἀνωτέρω ψήφισμα, δίχως νά συνέλθουν αἱ ὀλομέλειαί των καί νά ἀνακαλέσουν ἢ νά ἀκυρώσουν τὰς προηγουμένης ἀποφάσεις των, χάριν τοῦ νομικοῦ πρέποντος.

Κανονικῶς τὰ δύο Ἀνώτατα Δικαστήρια οφείλουν νά ἀποφασίσουν ἐκ νέου περὶ τῆς 21ῃς Ἀπριλίου πάντοτε ἐν σχέσει πρὸς τὰς ἀποφάσεις, τὰς ὁποίας ἐξέδωσαν καί νά ἀνακοινώσουν, ὅτι αἱ ἀποφάσεις των ἐκεῖναι ἦσαν ἐσφαλμέναι, διὰ τοὺς κάτωθι λόγους καί νά τοὺς ἀναπτύξουν ἢ ὅτι οἱ δικασταὶ ἐπιέσθησαν ἢ ὑπέκυψαν στήν βίαν ἢ ὀτιδήποτε ἄλλο θέλουν. Ἀλλὰ ὑποχρεοῦνται νομικῶς νά ἀκυρώσουν τὰς ληφθείσας ἀποφάσεις των, αἱ ὁποῖαι κατὰ τήν γνώμην πάντων τών νομικῶν (πλήν τών ἐγκαθέτων) ἦσαν ὀρθαί.

Βεβαίως αντιλαμβάνομαι τὰ ζητήματα πού θά δημιουργηθοῦν, διότι ἂν ἡ 21η Ἀπριλίου δέν ἐδημιούργησε δίκαιον, τότε κακῶς τὰ δικαστήρια ἐφήρμοσαν τοὺς νόμους ἑνός μὴ νομίμου καθεστώτος, τὸ ὅποιο δέν ἐδημιούργησε δίκαιον. Ἐπίσης οἱ γνωρίζοντες στοιχειώδη νομικά θά διερωτῶνται, *ἀφοῦ τὸ καθεστῶς ἦτο παράνομον, διατί τὰ δικαστήρια ἐφαρμόζουν τοὺς νόμους του;* Ὅπως ἀκόμη θά πρέπει νὰ ὑποστηριχθῆ, ὅτι ἡ 21η Ἀπριλίου (πραξικόπημα, ἐπανάστασις, κίνημα κ.λ.π.) δέν ἐπεκράτησε καὶ συνεπῶς δέν ἐδημιούργησε δίκαιον. Ποῖος θά ἰσχυρισθῆ ὅτι ἡ 21η Ἀπριλίου δέν ἐπεκράτησε; Ποῖος θά ἰσχυρισθῆ ὅτι ὁ Παπαδόπουλος δέν ἐκλείσει τὴν βουλή, δέν κατήργησε τὸ Σύνταγμα, δέν ἐξεθρόνησε τὸν Βασιλέα, δέν... δέν...;

Νομίζω ὅτι ἂν ὁ «ἐθνάρχης» ἔλεγε: «Οἱ στρατιωτικοὶ μοῦ ἔδωσαν τὴν ἐξουσίαν καὶ συμπεριφέρομαι ὅπως μοῦ ἀρέσει» θά εἶχαμε μίαν τιμίαν καὶ εἰλικρινῆ ἀντιμετώπισιν τῆς καταστάσεως τῆς ἐκπεσοῦσης 21ης Ἀπριλίου. Ἐπιθυμοῦντες ὁμως οἱ ἐχθροὶ τοῦ Στρατιωτικοῦ καθεστώτος νὰ κινηθοῦν Βάσει κανόνων δικαίου ἐπέτυχαν νὰ τερατουργήσουν καὶ νὰ εὐτελίσουν τὴν νομικὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν δικαιοσύνην, πού ἀποδέχονται ὡς ἀληθῆ ἀυταπόδεικτα ψεύδη π.χ. ὅτι ἡ 21η Ἀπριλίου δέν ἐπεκράτησε, ὅτι δέν ἐδημιούργησε δίκαιον κ.λ.π.

18. ΑΜΝΗΣΤΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΚΛΗΣΙΣ ΑΥΤΗΣ

ΤΟ ΠΡΟΕΔΡΙΚΟΝ ΔΙΑΤΑΓΜΑ (519/1974) ΑΜΝΗΣΤΕΥΣΕΩΣ ΤΗΣ 21ης ΑΠΡΙΛΙΟΥ

«Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
"Εχοντες υπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 52 παρ.
3 τοῦ Συντάγματος ὡς καὶ τὴν ὑπ' ἀριθμὸν 517/1974
γνωμοδότησιν τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας προτάσσει
τοῦ Ἑμετέρου Ἑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἀποφασίζομεν
καὶ διατάσσομεν:

Ἄρθρον 1

1. Ἀμνησιεύομεν τὰ καθ' οἰονδήποτε τρόπον τελε-
σθέντα μέχρι τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος ἐγκλήμα-
τα τὰ προβλεπόμενα καὶ τιμωρούμενα ὑπὸ τῶν Διατάξεων

του Ποινικοῦ Κώδικος, τοῦ Στρατιωτικοῦ Ποινικοῦ Κωδικος, του Ν.Δ.ΕΘ 1012 «Περί καταστάσεως πολιορκίας» τοῦ Α.Ν. 509/1973 «Περί μέτρων Ἀσφαλείας του Κράτους, του Πολιτεύματος, του Κοινωνικοῦ Καθεστώτος καί προστασίας των ἐλευθεριῶν τῶν πολιτῶν, τακτικῆς Πράξεως τροποποιηθειῶν διατάξεων του Ν. 286/1914 «Περί ὀπλοφορίας, τροποποιήσεων αὐτῶν καί ἄλλων τινῶν ποινικῶν διατάξεων του Α.Ν. 611/1968 «Περί ἀπαγορεύσεως κατοχῆς πυροβόλων ὄπλων, χειροβομβίδων καί ἐκρηκτικῶν ὑλῶν του Ν.Δ. 512/1970 «περί δπλων, ἐκρηκτικῶν ὑλῶν, ἐκρηκτικῶν μηχανημάτων καί πυροτεχνημάτων» του Ν.Δ. 346/1969 «Περί Τύπου», ὡς οὗτοι ἐτροποποιήθησαν καί συνεπληρώθησαν, ὡς ἐπίσης καί τα πρὸς αὐτὰ συναπτόμενα ἢ συναφή, ἐφ' ὅσον πάντα ταῦτα ἔχουν σχέσιν πρὸς τὴν κατάστασιν τὴν δημιουργηθεῖσαν ἀπὸ τῆς 21ης Ἀπριλίου 1967. Ὁμοίως ἀμνηστεύονται τὰ αὐτὰ ὡς ἄνω ἐγκλήματα τελεσθέντα πρὸ τῆς 21ης Ἀπριλίου 1967 καί τὰ πρὸς αὐτὰ συναπτόμενα ἢ συναφή ἐφ' ὅσον ὅπωςδήποτε ἀπέβλεπον πρὸς τὴν ἀνατροπὴν τῆς καθησικυίας τάξεως.

ἄρθρον 2

Κατάδικοι ἢ προφυλακισμένοι ἐπὶ τινι τῶν εν τῷ ἄρθρῳ 1 τοῦ παρόντος ἐγκλημάτων, ἀπολύονται τῶν φυλακῶν παραγγελία τοῦ αρμοδίου Εἰσαγγελέως

Πλημμελειοδικών ἢ τοῦ Ἐπιτρόπου τοῦ τόπου κρατή-
σεως των.

Δικογραφίαι ἀφορῶσαι εἰς τὰ ἐγκλήματα ταῦτα τίθε-
νται διὰ πράξεως τοῦ ἀρμοδίου Εἰσαγγελέως ἢ Ἐπιτρό-
που εἰς τὸ Ἀρχεῖον. Ἐκ τῆς εφαρμογῆς τοῦ παρόντος
δέν δημιουργεῖται δικαίωμα ἀποζημιώσεως τῶν ἀμνη-
στευομένων.

Ἄρθρον 3

Κατασχεθέντα ἔντυπα ἀποδίδονται εἰς τους δικαιού-
χους διὰ πράξεως τοῦ ἀρμοδίου Εἰσαγγελέως Πρωτοδι-
κῶν ἢ τοῦ ἀρμοδίου Ἐπιτρόπου αἰρομένης αὐτοδικαίως
τῆς κατασχέσεως. Περὶ τῆς τύχης τῶν λοιπῶν κατεσχη-
μένων ἀποφαίνεται τὸ Συμβούλιον Πλημμελειοδικῶν ἢ
τὸ ἀρμόδιον Στρατιωτικόν Δικαστικόν Συμβούλιον.

Ἄρθρον 4

Εἰς τὸν ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸν ἀνατίθεμεν τὴν
δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος Διατάγματος.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 26 Ἰουλίου 1974

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας

ΦΑΙΔΩΝ ΓΚΙΖΙΚΗΣ

ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ

Τὸ Ὑπουργικόν Συμβούλιον

Ὁ Πρωθυπουργός

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ

ΤΑ ΜΕΛΗ

ΕΥΑΓ. ΑΒΕΡΩΦ-ΤΟΣΙΤΣΑΣ, ΓΕΩΡ. ΡΑΛΛΗΣ, ΚΩΝ. ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ, ΣΟΛΩΝ ΓΚΙΓΚΑΣ, ΚΩΝ. ΤΣΑΤΣΟΣ, Ν. ΛΟΥΡΟΣ, ΚΩΝ. ΛΑΣΚΑΡΗΣ, ΑΝΔΡ. ΚΟΚΚΕΒΗΣ, ΠΑΝΑΓ. ΛΑΜΠΡΙΑΣ».

Προσέξατε ότι ο «εθνάρχης» Καραμανλής υπογράφει κάτωθεν του Προέδρου της Δημοκρατίας! (ποιός τον έκανε;) Στρατηγού Φαίδωνος Γκιζίκη.

ΤΟ ΨΗΦΙΣΜΑ ΑΝΑΚΛΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΑΜΝΗΣΤΙΑΣ
ΨΗΦΙΣΜΑ Δ71975

Περί του πραξικοπήματος της 21ης *’Απριλίου* 1967,
διώξεως *ἐγκλημάτων* και ρυθμίσεως συναφών *θεμάτων*.
(ΦΕΚ Α΄6, 19 *’Ιανουαρίου* 1975)

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

’Εχοντες υπ’ όψει:

α) Τό από 19/24 Δεκεμβρίου 1974 Ψήφισμα της Ε’ Αναθεωρητικής Βουλής των *’Ελλήνων* «περί ψηφίσεως και εκδόσεως ψηφισμάτων υπό της Ε’ Αναθεωρητικής Βουλής, ασκήσεως του νομοθετικού έργου υπό ταύτης κ.λπ.».

β) Τό από 14 *’Ιανουαρίου* 1975 Ψήφισμα της Ε’ Αναθεωρητικής Βουλής των *’Ελλήνων* «περί του πραξι-

κοπήματος τῆς 21ης Ἀπριλίου 1967, διώξεως ἐγκλημάτων καί ρυθμίσεως συναφών θεμάτων», ἀποφασίζομεν:

Α. Νά δημοσιευθῆ διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως τό ἀνωτέρω ὑπό στοιχ. Δ΄Ψήφισμα ἔχον ὡς...:

Ἄρθρον5.- Ἡ ἀληθῆς ἐννοια τοῦ ἄρθρου 1 του Π.Δ. ὑπ' ἀριθ. 519 τῆς 26ης Ἰουλίου 1974 «περί χορηγήσεως ἀμνηστίας, εἶναι ὅτι δεν περιλαμβάνονται ὀπωσδήποτε εἰς τὴν ὑπ' αὐτοῦ χορηγουμένην ἀμνηστίαν πάντα τὰ καθ' οἴονδήποτε τρόπον καί χρόνον τελεσθέντα ἐγκλήματα τῶν φορέων καί ἐν γένει ὀργάνων τῆς ἐκ τοῦ πραξικοπήματος τῆς 21ης Ἀπριλίου 1967 προελθούσης καταστάσεως μέχρι καί τῆς 23ης Ἰουλίου 1974, ὡς καί τῶν πάσης φύσεως συνεργῶν τούτων».

Τό ΠΑ 519/1974 ὀρίζει ἐπί λέξει: «Ἀμνηστεύομεν τὰ καθ' οἴονδήποτε τρόπον τελεσθέντα μέχρι τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος ἐγκλήματα... ἐφ' ὅσον πάντα ταῦτα ἔχουν *σχέσιν πρὸς τὴν κατάστασιν τὴν δημιουργηθεῖσαν ἀπό τῆς 21ης Ἀπριλίου 1967*».

Τό ψήφισμα Δ/1975 ὀρίζει ἐπί λέξει: «Ἡ ἀληθῆς ἐννοια του ἀρθρου 1 του Π.Δ. ὑπ' ἀριθ. 519 τῆς 26ης Ἰουλίου 1974 «περί χορηγήσεως ἀμνηστίας» εἶναι ὅτι *δέν περιλαμβάνονται ... τελεσθέντα ἐγκλήματα ἐκ τοῦ πραξικοπήματος τῆς 21ης Ἀπριλίου 1967 προελθούσης καταστάσεως...*».

Δηλαδή όταν λέγουμε ασπρο έννοοῦμεν μαῦρο, «κατ' ἀληθῆ ἔννοιαν»! Τό Π.Δ. περί ἀμνηστίας, δσον καί ἡ συντακτική πρᾶξις περί ἀνακλήσεως τῆς ἀμνηστίας ὑπογράφονται ἀπό τόν Στρατηγόν Φαίδωνα Γκιζίκην, ὡς Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας.

"Ὡστε λοιπόν ὁ Στρατηγός Φαίδων Γκιζίκης ἀνεγνωρίσθη, ὑπό τοῦ πολιτικοῦ κόσμου ὡς Πρόεδρος Δημοκρατίας!!! Τί νά σχολιάσω;

Ἱστορικῶς ἀναδεικνύεται ὅτι στό ἦθος τῶν δημοκρατῶν ταιριάζει νά χορηγοῦν ἀμνηστίαν καί μετά νά τήν ἀνακαλοῦν. Ἐναφέρω τήν περίπτωσιν τοῦ ἐπιφανοῦς ρήτορος Ἐνδοκίδου, ὁ ὅποιος ἀνήκει στους δέκα καλλιτέρους Ἀπικούς ρήτορας.

Τό 402 π.Χ. οἱ δημοκράται τῆς εποχῆς τοῦ δίδουν ἀμνηστίαν κι' ὁ Ἐνδοκίδης, πού ἐδιώκετο διά τά φρονήματά του ἐπιστρέφει εἰς Ἀθήνας. Ἄλλά οἱ δημοκράται ἀνακαλοῦν τήν ἀμνηστίαν (ἀτιμος πρᾶξις) καί συλλαμβάνουν τόν ρήτορα, ὁ ὅποιος διαμαρτύρεται διότι δέν τοῦ ἀναγνωρίζουν τήν ἀμνηστίαν, πού τοῦ ἔδωσαν: **«τί δέ δόντας ἐμοί τήν ἄδειαν ἀφελέσθαι ὑμᾶς»** (Ἐνδοκίδης: «Περί τοῦ ἑαυτοῦ καθόδου» 27). Κατόπιν τόν φυλακίζουν καί τόν βασανίζουν (**«δεσμά καί κακά τω σώματι»**).

Στό θέμα τῆς ἀνακλήσεως τῆς ἀμνηστίας ὁ ἀντικουντικός συγγραφεύς Σόλων Γρηγοριάδης ἔχει τήν ἐντιμότητα νά ἀναγνωρίσῃ ὅτι:

19. ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΩΝ Α.Π. ΚΑΙ Σ.Τ.Ε.

ΠΑΡΑΘΕΤΟΜΕΝ ΤΗΝ ΥΠ' ΑΡΙΘΜΟΝ 503/1969 ΑΠΟΦΑΣΙΝ ΤΗΣ Όλομελείας του Συμβουλίου της Έπικρατείας ή όποία έφαρμόζει τας συντακτικές πράξεις της 21ης Άπριλίου πού άσκει συνεχώς από διετίας τήν πολιτικήν έξουσίαν καθ' άπασαν τήν χώραν και έκδίδει Συντακτικές πράξεις τών όποίων παρετάθη ή ισχύς διά του άρθρου 136 παρ. 2 του άναθεωρηθέντος και ισχύοντος τότε Συντάγματος τής 15ης Νοεμβρίου 1968.

Η Όλομέλεια λοιπόν του Συμβουλίου τής Έπικρατείας: α) άναγνωρίζει τό Σύνταγμα του 1968, β) άναγνωρίζει τας συντακτικές πράξεις τής 21ης Άπριλίου και γ) άναγνωρίζει ότι τό καθεστώς άσκει συνεχώς επί διετίαν τήν πολιτικήν έξουσίαν καθ' άπασαν τήν χώραν και έφαρμόζει τό δίκαιόν του.

Αριθμός 503/1969

ΤΟ ΕΓΧΡΟΝΙΟ ΤΗΣ ΣΥΜΚΡΑΤΕΙΑΣ

EN ROMANIA

Ευγενέμενον ἐκ τῶν μελῶν αὐτοῦ Κ. Στασινοπούλου, Προέδρου, Κ. Γρηγορίου, Ἀντιπροέδρου, Γ. Δ. Σπυροπούλου, Γ. Καραγκοπούλου, Χ. Παναγιωτοπούλου, Δ. Τσιμαρέτου, Θ. Κυριακοῦ, Ν. Μπουροπούλου, Ἀντ. Ταβουλάρη, Γ. Ἀγγελίδη, Ἀλ. Δημίτσα, Ἀκ. Παπαλέμμου, Ἀγγ. Ἰατροῦ, Π. Δεδοπούλου, Ἀγ. Σταυροπούλου, Ἠλ. Γλυκοφρύδη, Ἠλ. Καμπίση, Γ. Κοινογιάννη, Δ. Τσοῦτσου, Π. Μαρκοπούλου, Δ. Τσιροτινῆ, Δ. Καλοδούκα, Κ. Δάρα, Συμβούλων τῆς Ἐπικρατείας, Κ. Χαϊδῆ καὶ Ν. Παναγιωτάτου, ἠαυτῶν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας.-

Συνεδρίασαν ὁμοσφῆ ἐν τῇ ἀκροατηρίῳ τοῦ τῆ 28ῃ Φεβρουαρίου καὶ τῆ 1ῃ Μαρτίου 1969, παρόντος καὶ τοῦ Γραμματέως Ἰω. Καχραμάνου, ἵνα διατάξῃ τὴν κατωτέρω ἐπιτελεμένην ὑπόθεσιν ἐπὶ τῇ ἀπὸ 17 Ἰουνίου 1968 αἰτήσῃ:

τοῦ Ἀντωνίου Γ. Μάρου, Ἀρτοποιήτου, κατοικοῦ Ἀθηνῶν (ἀσφάδρος Ἀλεξάνδρας 69), παραστάτης διὰ τῶν πληρεξουσίων τοῦ δικηγόρων 1) Θεοφ. Ζούκα, 2) Γ. Μαγκάκη καὶ 3) Νικ. Παπακαλλίτη, οὗς διόρισε ἐκ ἀκροατηρίου,

καὶ τὰ 1) τοῦ Ἰγκουργινοῦ Συμβουλίου, καὶ 2) τοῦ Ἰγκουργεῦ Δικαιοσύνης, παραστάτην διὰ τῶν Ἀθην. Τσιμαρῆ, Νομικοῦ Συμβούλου τοῦ Κράτους καὶ 2) Θ. Κυριακῆ, ἠαυτῶν τοῦ Νομικοῦ Συμβουλίου,

καὶ ἐρὶ ἀμείβεως τοῦ ἀπὸ 29 Μαΐου 1968 Β' Διατάγματος καὶ τῆς εἰς ἣν τοῦτο στηρίζεται ἀπ' ἀριθμ. 94 τῆς 28 Μαΐου 1968 ἀποφάσεως τοῦ Ἰγκουργινοῦ Συμβουλίου.-

Ἄκουσαν τοῦ εἰσηγητοῦ, Συμβούλου τῆς Ἐπικρα-

τέλες Ήλ.Καμαρίση, άναγνώτοσ και άναπτόξαντοσ τήν έκθεσιν αύτοϋ, καθ'ήν τό ιστορικόν τής προκειμένησ έκθέσεωσ έχει ώσ έπεται:

Διά τής ύπό κρισιν αίτήσεωσ ό αίτών ζητεί τήν άπόρριψιν τοϋ βασιλικοϋ διατάγματοσ τής 29/29.5.1968, δια τοϋ όποιοϋ, μετ'άποφασιν τοϋ Υπουργικοϋ Συμβοϋλιοϋ, άπελδθη οϋτοσ από τής θέσεωσ τοϋ Άρσοπαγίτου.-

Άκούσαν τών κλήρουσίων τοϋ αίτοϋντοσ, άναπτοζάντων και προφορικώσ τοϋσ λόγουσ τής ύπό κρισιν αίτήσεωσ και ελίτησμένων τήν παραδοχήν αύτής και τών άντιπροσώπων τοϋ Υπουργικοϋ Συμβοϋλιοϋ και τοϋ Υπουργοϋ Δικαιοσύνησ αίτησάμενων τήν άπόρριψιν ταύτησ.-

Ι δ ο ν τ ά σ χ ε τ ι κ ή έ γ γ ρ α φ α
Σκεφθέν κατά τόν Όμον

Έπειδή κατεβλήθησαν τά νόμιμα τέλη και τό ταρίχελόν (άριθμ. διπλ. 163397, 163398, 163399/1968).-

Έπειδή διά τής ύπό κρισιν έμπροσθεωσ άσπότησεσ αίτήσεωσ ζητείται ή άπόρριψισ τοϋ βασιλικοϋ διατάγματοσ τής 29 Μαΐου 1968 (Έρ.Κυβ. Γ'196) και τής είσ έν τοϋτο στήριζεται ύπ'άριθμ. 94/1968 άποφάσεωσ τοϋ Υπουργικοϋ Συμβοϋλιοϋ, δι'ών ό αίτών άπελδθη από τής θέσεωσ τοϋ Άρσοπαγίτου, δυνάμει τής ΚΔ' τοϋ Έτουσ 1968 συντακτικής πράξεωσ "περί έξυγιάνσεωσ τής Τακτικής Δικαιοσύνησ" (Έρ.Κυβ. Α'118).-

Έπειδή ή άνωτέρω συντακτική πράξισ έν άρθρω I αύτής όρίζει, ότι: "I. Έπί τρεΐσ (3) ήμέρασ από τής δημοσιέσεωσ τής παροδοσ είσ τήν Έφημερίδα τής Κυβερνή-

σεως άναστέλλεται ή έσοβιότης ώς καί ή μονιμότης τών έν άρθρῳ 88 του ίσχυόντος Συντάγματος διαλαμβανομένων λειτουργιών της Τακτικής Δικαιοσύνης. Ούτοι ύδανται ν' άπολυθώσιν έντός της αύτης προθεσμίας: α) Ήάν δε' οίονόητος λόγος δέν κέκτηνται τό άπαιτούμενον διέ τήν άσκηση του λειτουργήματος των ήτοιχόν κύρος, β) Ήάν δέν έμπορούνται υπό ύγιών κοινωνικών άρχών, ή έάν ή καθόλου έν τη κοινωνία ή τη Δικαστική Σέματι συμπεριφορά των δέν δύνανται νά θεωρηθῆ ώς συμβιβασζόμενη προς τά καθήκοντα καί τήν αξιοπρέπεια του λειτουργήματος των, με αποτέλεσμα τήν μείωση του κόρους των μεταξύ τών συναδέλφων των καί τών πολιτών. 2. Ή άπόλυσις τών κατά τήν προηγουμένη παράγραφον Δικαστικών λειτουργών συντελεσται μετ' άπόφασις του Ήπουργικου κατόκιν έρεθνης τών περι' τούτων στοιχείων διέ Βασιλικου Διατάγματος έκδοζομένου προτάσει αυτού. 3. Κατά τών βάσει της παροδοης έκδοζομένων Πράξεων άπολυσειών δέν χωρεί προσφυγή, ή αίτησις άκυρώσεως ένόκιον του Συμβουλίου της Ήκυρατείας, ούδ' άγωγή έπί άποζημιώσεϊ ένόκιον τών τακτικών Δικαστηρίων".-

Ήπειδή, κατόκιν της Α' συντακτικής πράξεως του 1967 (Ήφ.Κυβερν. 66), όρισθής έν μέν τῷ άρθρῳ 2, ότι τό Ήντάγμα θέλει άναθεωρηθῆ κατά τάς μή θεμελιώδεις διατάξεις αυτού, έν δε τῷ άρθρῳ 1, ότι κατά τό μέχρι της άναθεωρήσεως μεταβατικόν διάστημα, τό Ήπουργικόν Συμβούλιον θέλει άσκει τήν συντακτικήν έξουσία, τοῦτο δε ένεν προσθήκης του έν άρθρῳ 2 περιορισμού, ή Κυβέρνησις ή προελθοσα εκ της συντελεσθελοης τήν 21 Απριλλίου 1967 υπό έξωσυνταγματικῆς συνθήκας πολιτικῆς μεταβολῆς καί άπο-

σα έκτοτε συνεχώς από διατάξεις τήν πολιτικήν εξουσίαν καθ' ἕκαστον τήν χάραν ἐξέδοτο συντακτικῆς πράξεως, τῶν ὁποίων ἡ ἰσχύς ἐν συνεχείᾳ παρετάθη διὰ τοῦ ἄρθρου 136 παρ. 2 τοῦ ἀνωθεωρηθέντος καὶ τεθεσιμμένου ἤδη εἰς ἰσχύν ἀπὸ 15 Νοεμβρίου 1968 Συντάγματος.-

Ἐπειδὴ, κατόπιν τῶν ἀνωτέρω, δὲν προκύπτει ἐνὶ ἰσχυρῶν τῆς ΚΑ' συντακτικῆς πράξεως ἐκ τοῦ λόγου τῆς προβαλλομένης ἀντιθέσεώς της πρὸς τὴν Α' συντακτικὴν πρῶ-
ξιν, ἰσότημον ἄλλωστε τυπικῶς πρὸς αὐτήν, ἢ πρὸς διατά-
ξεις τοῦ Συντάγματος τοῦ 1952, ἢ πρὸς τὰς ἐκ τοῦ Συντάγ-
ματος τοῦτου ἀπορροεσῶς γενικῆς ἀρχῆς τοῦ δικαίου, αἵ-
τινες καὶ μόνον εἴησαν ληπτέαι ὑπ' ὄψιν ὑπὸ τῶν δεκαστη-
ρίων, καλουμένων νὰ ἐφαρμόζουσιν τὸ τεθεσιμμένον δίκαιον, εἰδὼν
καὶ ἐφ' ὅσον εἶχε τεθῆ σχετικῶς περιορισμὸς ἐν τῇ Α' συν-
τακτικῇ πράξει. Ἐξ ἄλλου, ἐνὶ ἰσχυρῶν τῆς ΚΑ' συντακτικῆς
πράξεως δὲν προκύπτει ἐκ τῆς προβαλλομένης ἀντιθέσεώς
της πρὸς κανόνας τοῦ διεθνoῦς δικαίου, καθόσον οὗτοι εἰσα-
γονταὶ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν δίκαιον εἰς ἐπέκτασιν κοινοῦ νό-
μου. Ἀνάσμιμος, κατ' ἀκολουθείαν, τυγχάνει ὁ τ' ἀντίθετα
ὑποστηρίξων λόγος περὶ τοῦ ἐνισχυθῆναι τῆς ΚΑ' συντακτικῆς
πράξεως.-

Ἐπειδὴ οἱ προβαλλόμενοι λόγοι ἀκυρόσεως περὶ
τοῦ ὅτι διὰ τοῦ Συντάγματος δὲν παρετάθη ἡ ἰσχύς τῆς ΚΑ'
συντακτικῆς πράξεως, ἀλλ' ἀντιθέτως αὐτὴ πατηρήθη, ὡς
ἀντικειμένη κατὰ τὸ περιεχόμενον αὐτῆς εἰς τὰς διατάξεις
τοῦ νέου Συντάγματος, δι' ἃν καθιεροῦνται ἡ ἀρχὴ τῆς δικαιο-
συνηθῆς ἰσοριθότητος (ἄρθρον 97) καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ ἐλέγχου

των πράξεων της Διοικήσεως εκ μέρους του Συμβουλίου της Επικρατείας (άρθρον 107), δεν είναι βάσιμοι, καθ' όσον το άρθρον 136 του Συντάγματος του 1968 παρέτεινε την ισχύ των συντακτικῶν πράξεων τῶν ἀντιτεθεμένων εἰς τὰς διατάξεις αὐτοῦ ἄνευ διακρίσεως, ἄρα δὲ καὶ τῶν ἀντιτεθεμένων εἰς διατάξεις αὐτοῦ ἁπλῶς τεθείσας ἐν ἰσχύϊ.-

Ἐπειδὴ ἡ ἐν τῇ ΚΑ' τοῦ 1968 συντακτικῇ πράξει θετάξεις περὶ ἀναστολῆς τῆς δυναστικῆς ἰσορροπίας εἶχε τριήμερον μόνον χρονικὴν διάρκειαν ἐφαρμογῆς, ἐκ τοῦτου ὅμως οὐδόπως παρῆκεται, ὅτι ἡ συντακτικὴ αὕτη πράξις εἶχε καθῆσαι ἰσχύουσα μετὰ τὴν ἐξάντησιν τῆς χρονικῆς διάρκειας ἐφαρμογῆς τῆς ἐν λόγῳ διατάξεως, δοθέντος ὅτι αἱ λοιπαὶ διατάξεις αὐτῆς, ἐν αἷς καὶ ἡ τοῦ ἀπαρδεδίτου τῆς αἰτήσεως ἀκυρώσεως, δὲν εἶχον περιορισμένην ἄλλ' ἀπεριόριστον τὴν χρονικὴν διάρκειαν τῆς ἐφαρμογῆς των. Ἐν ὄψει τούτων, δὲν εἶναι βάσιμος ὁ προβαλλόμενος ὑπὸ τοῦ αἰτούντος ἰσχυρισμὸς περὶ τοῦ ὅτι ἡ ΚΑ' συντακτικὴ πράξις εἶναι ἔκτος τῆς διὰ τοῦ άρθρου 136 παρ. 2 τοῦ Συντάγματος προβλεψέως ἐκ τοῦ λόγου ὅτι ἡ ἰσχὺς αὐτῆς εἶχε λήξει, ὡς πρὸς τὴν ἀναστολὴν τῆς ἰσορροπίας, πρὸ τῆς θέσεως ἐν ἰσχύϊ τοῦ νέου Συντάγματος.-

Ἐπειδὴ, κατ' ἀκολουθίαν τῶν εἰς τὰς προηγουμένων σελίδας ἐπιτεθέντων, ἡ ὑπὸ κρίσιν αἰτήσις, κατὰ τε τὸ παραδεδίτον καὶ τὸ βάσιμον τῶν δι' αὐτῆς προβαλλομένων λόγων ἀκυρώσεως εἶναι ἔξεταστὴ ἐν ὄψει καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν διατάξεων τῆς ΚΑ' συντακτικῆς πράξεως.-

Ἐπειδὴ τὸ ἐκ τοῦ άρθρου 1 παρ. 3 τῆς ΚΑ' συντακτικῆς πράξεως ἀπαρδεδίτον τῆς αἰτήσεως ἀκυρώσεως ἀφορᾷ

κατά τὰ αὐτῶν ὁριζόμενα, εἰς τὰς ἐπὶ τῆ βάσει τῶν διατάξεων αὐτῆς ἐπιδομέναις πράξεσι ἀπολύσεως, οὗτοι δὲ τὸ ἐν λόγῳ ἀπαράδεκτον ἔχει ὡς προϋποθέσιν πρὸς τὴν ἐκδοθεῖσαν συμφώνως πρὸς τοὺς ὑπὸ τῆς συντακτικῆς πράξεως διαγραφόμενους ὅρους καὶ ἐντὸς τῶν τασομένων ὑπ' αὐτῆς ὀρίων ἀρμοδιότητος καὶ χρονικῶν περιορισμῶν, ἐξ οὗ προκύπτει, ὅτι μόνον ὑπὸ τὴν ἀνωτέρω προϋπόθεσιν θεσπίζεται τὸ ἀπαράδεκτον, ὅπερ ἰντιθέτως δὲν ἰσχύει, κατὰ τὰ ἤθη νενομολογημένα, ὅσκις δὲν συντρέχει ἢ ἀνωτέρω προϋποθέσεις ὑπὸ τὴν ὅποιαν τοῦτο τελεῖ, διὸ καὶ παραδεκτῶς προβάλλονται λόγοι ἀκυρώσεως περὶ τοῦ ἂν ἢ ἐκ μέρους τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς ἐκδοθεῖσα πρὸς τὴν ἐξεῖσθη ὅπως συμφώνως πρὸς τοὺς ὑπὸ τῆς συντακτικῆς πράξεως διαγραφόμενους ὅρους καὶ ἐντὸς τῶν ὑπ' αὐτῆς τασομένων ὀρίων ἀρμοδιότητος καὶ χρονικῶν περιορισμῶν.-

Ἐπειδὴ μεταξὺ τῶν ὀρων τῶν ἀπαιτούμενων ὑπὸ τῶν διατάξεων τῆς ΚΔ' συντακτικῆς πράξεως, διὰ τὴν ἐκδοσιν τῶν ἐν αὐτῇ πράξεων ἀπολύσεως, ἦτις δὲν φέρει τὸν χαρακτήρα πειθαρχικῆς ποινῆς, ἀλλὰ δυσμενοῦς διοικητικοῦ μέτρου, δὲν τάσσεται καὶ ἡ προηγουμένη κληθεὶς πρὸς ἀπόδοσιν* τοιοῦτος δὲ ὄρος οὐδ' ὡς ἐλυπακουόμενος ὑπὸ τῶν διατάξεων τῆς ἐν λόγῳ συντακτικῆς πράξεως δύναται νὰ θεωρηθῆ, διότι ἡ αὐτῶν θεσπισθεῖσα τριήμερος μόνον διάρκεια τῆς ἀναστολῆς τῆς δικαστικῆς ἰσοβιότητος εἶναι περιορισμένη χρονικῶς ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ν' ἀποκλεισθῆ ἡ ἐντὸς τῆς βραχυτάτης ταύτης προθεσμίας ἀπόδοσις, ἦτις ἔναυσάτως συνδεθεμένη πρὸς εἰδικὴν διαδικασίαν, περιλαμβά-

εἶναι

44

5

νουσαν κλητεύσιν επί αποδείξει, τέλει ελλείγου χρόνου προς άπεντησιν και δικαιώμα του ενδιαφερομένου, όπως λάβη γνώσιν των σχετικῶν στοιχείων. Κατ' ακολουθίαν των άνωτέρω, ο λόγος περί άκυρότητας της προσβαλλομένης πράξεως, ως έκδοσεως άνευ προηγουμένης κλητεώσεως του αίτουστος προς άκρόσιν, δέν εύρσκει έρεισμα εις τās διατάξεις της ΚΑ' συντακτικής πράξεως, υπό των όποιων, κατά τ' άνωτέρω εκτιθέμενα, ούτε προβλέπεται, άλλ' ούτε δόναται νά θεωρηθῆ ως εξυκακουόμενος τοιοϋτος όρος. Ο αύτος δέ λόγος άκυρώσεως, καθ' ό μέρος επικαλεσται κανόνας έκτός της συντακτικής πράξεως κειμένους, έμπέτει εις τό υπό των διατάξεων της αύτης συντακτικής πράξεως θεσπιζόμενον άπαράδεκτον και ως έκ τοϋτου δέν δόναται νά έκτασθῆ κατ' ούσαν, άλλ' είναι άπορριπτός ως άπαράδεκτος.-

Ήπειδή ή ΚΑ' συντακτική πράξις έν άρθρω I παρ. 2 έταξε μέν, ότι ή άπόλυσις των δικαστικῶν λειτουργῶν συντελεσται "κατόκιν έρεϋνης των περί τοϋτων στοιχείων", άλλ' ή τήρησις του όρου τοϋτου δέν είναι άπαραίτητον νά μνημονεϋεται ρητίως έν αύτῆ τῆ σάματι της πράξεως, δοθέντος δέ ότι έν προκειμένῳ ή μέν υπ' αριθμ. 94/1968 πράξις του Ήγουργικου Συμβουλίου βεβαίως, ότι πρό της λήψεως άποφάσεως έγένετο ένόμιον αύτου εισηγήσις περί του αίτουστος, έν συνεχείῳ δέ ή αύτη πράξις περιέχει και σχετικήν αίτιολογίαν, ήτις και επαναλαμβάνεται έν τῆ προσβαλλομένῳ διατάγματι, προκρίπει ότι τοϋτο έξεδόθη κατόκιν έρεϋνης των περί του αίτουστος στοιχείων, μή άποκλειομένης άλλωστε και της έκ προτέρων προκαρσοευαστικής συλλογῆς του άπαραίτητου διά τήν έρευναν πραγματικῶν ύ-

λικοῦ, τὴ δὲ περὶ τοῦ ἀντιθέτου προβαλλόμενα δὲν εἶναι
βῆσιμα καὶ ὡς ἐκ τούτου τυγχάνουσιν ἀπορριπτεῖα, τῆς πε-
ραιτέρω ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου τούτου διεξαγωγῆς πραγματικῆς
ἐρεθνης ἐπὶ τοῦ λόγου τούτου κλυομένης ἐκ τοῦ ἀκαταδέ-
κτου.-

Ἐπειδὴ, κατὰ τὴν αἰτιολογίαν τῆς προβαλλομέ-
νης ἀποφάσεως τοῦ Ἑκπουργικοῦ Συμβουλίου καὶ τοῦ ἐπακο-
λουθήσαντος διατάγματος, ὁ αἰτῶν ἀπελθεῖ τῆς ὑπηρεσίας:
" ὡς στεροβόμενος τοῦ ἀπαιτουμένου διὰ τὴν ἐνδρασησὶν τῶν
καθηκόντων του ἡθικοῦ κῆρους, διότι ἡ καθόλου ἐν τε τῇ
κοινωνίᾳ καὶ τῇ Δικαστικῇ Σῶματι συμπεριφορὰ του δὲν συμ-
βιβάζεται πρὸς τὰ καθήκοντα καὶ τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ λει-
τουρηματός του μὲ ἀποτέλεσμα τὴν μείωσιν τοῦ κῆρους του
μεταξὺ τῶν συναδέλφων του καὶ τῶν πολιτῶν, καθ' ὅσον: α)
συνείργησε σπουδαίως μετ' ἄλλων δικαστικῶν λειτουργῶν εἰς
τὴν δημιουργίαν συνδικαλιστικοῦ ἐν τῇ Δικαστικῇ Σῶματι
κινήματος, ὅπερ ἐγένετο ἀντικείμενον πολιτικῆς ἐκμεταλ-
λεθσεως ὑπὸ διαφόρων κομματικῶν παραγόντων καὶ δημιουρ-
γίης ἀνταγωνισμοῦ μεταξὺ τούτων, εἰς τρόπον ὥστε νὰ ὑπο-
βιβασθῇ σπουδαίως τὸ κῆρος τοῦ Δικαστικοῦ Σώματος, ἐπὶ ἀ-
νυπολογίστῃ ζημίᾳ τῆς Δικαιοσύνης, β) ἐξεστράφη καὶ διὰ τοῦ
τόπου, ἀνεπιτρέπτως διὰ δικαστικῶν λειτουργῶν, εἰς ἀνοι-
κείους χαρακτηρισμοὺς καὶ ὑβρεῖς κατὰ τοῦ Δικαστικοῦ Σῶ-
ματος καὶ τῆς ἡγεσίας αὐτοῦ, ἐνεκεν τῆς ὑπ' αὐτῆς ἐγειρο-
μένης νομίμου ἀντιρρήσεως εἰς τὸν συνδικαλισμὸν τῶν δικα-
στικῶν, γ) ἐν τῇ ἐνασκήσει τῶν καθηκόντων του ἐξεδήλοῦτο
ἄπερ ὑπιομένης πολιτικῆς παρατάξεως κατὰ τρόπον κλονί-

ζοντα τὴν ἐμπιστοσύνην τῶν πολιτῶν ἐπὶ τὴν ἀμεροληψίαν του".-

Ἐπειδὴ ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἀνωτέρω αἰτιολογίαν προβάλλεται, ὅτι αὕτη στηρίζεται ἐπὶ ἀνυπόκριτων κραγμάτων, ὅτι ἡ ἀνυπαρξία τῶν ἐν αὐτῇ αἰτιάσεων ἄγει εἰς τὴν ἀπορίθειαν καὶ τὸ ἀναιτιολόγητον, ὅτι ἡ προσβαλλομένη πρῆξις ἐξεδόθη, κατὰ κατάχρησιν ἐξουσίας, διὰ σκοπὸν ἄλλον ἢ τὸν τῆς ἐξυγιάνσεως τοῦ δημοσίου σώματος καὶ ὅτι οἱ ἐν τῇ αἰτιολογίᾳ ἐπιτιθέμενοι λόγοι ἀποδόσεως δὲν κληροῦσι τὴν ἔννοιαν τῆς καὶ συντακτικῆς πράξεως, διότι συμφώνως πρὸς ἀνωτέραν ἀρχὴν τοῦ δικαίου δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ἐπιβολὴ κινήσεως διὰ πράξεις, αἰτινες, ὅτε ἐτελέσθησαν, ἀπετέλουν, κατὰ τὰ ἐν τῇ αἰτήσει καὶ τοῖς ὑπομνήμασιν εἰδικώτερον ἐπιτιθέμενα, ἄσκησιν δικαιωμάτων καὶ δὴ συνταγματικῶν. Ἐν ὅντι ὁμοίως τοῦ θεσπισθέντος ὑπὸ τῆς καὶ συντακτικῆς πράξεως ἀπαρῶντος τῆς ὑπὸ κρίσιν αἰτήσεως, οἱ περὶ τῶν ἀνωτέρω λόγοι ἀκυρώσεως δὲν ἀποτελοῦσιν ἰσχυρισμοὺς ἀμφισβητοῦντας ἀλλῶς τὸ ἔν ἡ προσβαλλομένη πρῆξις ἐξεδόθη συμφώνως πρὸς τοὺς ὑπὸ τῆς συντακτικῆς πράξεως διαγραφόμενους ὅρους καὶ ἐντός τῶν τασομένων ὑπ' αὐτῆς ὁρίων ἀρμοδιότητος καὶ χρονικῶν πηριορισμῶν, οἵτινες καὶ μόνον, κατὰ τ' ἀνωτέρω ἐπιτιθέντα, προβάλλονται παραδεκτικῶς. Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης, ἡ μὲν προσβαλλομένη πρῆξις ἐπιλαμβάνεται λόγους ἀποδόσεως ἐκ τῶν ἐν τῇ συντακτικῇ πράξει ἀναφερομένων, οἱ δὲ περὶ τῶν ἀνωτέρω ἰσχυρισμοὶ συνδέονται πρὸς τὴν ἐκ μέρους τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς διαπιστώσιν πραγματικῶν περιστατικῶν καὶ τὴν ἐκτίμησιν αὐτῶν, ἔτι δὲ πρὸς τὴν εἰλικρίνειαν τῶν προθέσεων τῆς διοικήσεως καὶ τὴν πρῆ-

σιν ταύτης περί του αν έκιοτηρίζουσι τήν προσβαλλομένην
πρῆξιν οἱ κριθέντες ὡς συντολχοντες λόγοι, ἀξιολογημέ-
νοι ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐν τῇ συντακτικῇ πράξει ὀριζομένων
ἀν συνόρασιμῶ καὶ πρὸς ἑτέρους κανόνας ἢ ἀρχάς τοῦ δικαί-
ου ἐκτός τῆς συντακτικῆς πράξεως κειμένης. Τοιοῦτον ὅμως
περιεχόμενον ἔχοντες οἱ λόγοι οὗτοι προσκροθουσιν εἰς τὸ
ὑπὸ τῆς ΚΑ' συντακτικῆς πράξεως θεσπισζόμενον ἀπαράδεκτον
καὶ τοῦτου ἕνεκα δὲν ὀνύονται νά ἐξετασθῶσι κατ' οὐσίαν,
ἀλλ' εἶναι ἀπορρικτέοι ὡς ἀπαράδεκτοι.-

Ἐπειδὴ, κατὰ τ' ἀνωτέρω, τὸ δικαστήριον τοῦτο
ὄλον ν' ἀπόσχη τῆς κατ' οὐσίαν ἐξετάσεως τῶν λόγων, οἷτι-
νες προσκροθουσιν εἰς τὸ διὰ τῆς ΚΑ' συντακτικῆς πράξεως
θεσπισζόμενον ἀπαράδεκτον.-

Δ ι ἄ τ α Ὑ τ α

Ἀπορριπται τήν ὑπὸ κρίσιν αἴτησιν, κατὰ τὰ ἐν
τῇ αἰτιολογημῇ.-

Διατάσσει τήν κατάπτωσιν τοῦ παραβόλου. Καὶ

Καταδικάζει τὸν αἰτοῦντα εἰς τήν δικαστηρῆν θα-
πάνην τοῦ δημοσίου ἐκ ὀραχμῶν ἐξαποσλιν. (600).-

Ἐπὶ τῇ καὶ ἀπεφασίσα ἐν Ἀθήναις τῇ 6ῃ καὶ τῇ
8ῃ Μαρτίου 1969, ἐδημοσιεῖσθαι δ' αὐτοῖσι τῇ 12ῃ Ἰδίου μη-
νός καὶ ἔτους.-

Ὁ Πρόεδρος

Ὁ Γραμματεὺς

Ἐπιμαρτυροῦσα

Κατωτέρω παραθέτομεν τήν ὑπ' ἀριθμόν 753/1973 ἀπόφασιν τῆς Ὀλομελείας τοῦ Ἀρείου Πάγου ἡ ὁποία:

α) αναγνωρίζει ὡς ἔγκυρον τήν συντακτικὴν πράξιν τῆς 1ης Ἰανουαρίου 1973 περί καταργήσεως τῆς βασιλείας,

β) ἀναγνωρίζει ὅτι ἐπικρατεῖ ἐπανάστασις καί γ) ἀναγνωρίζει ὡς νόμιμον τό δημοψήφισμα τῆς 29ης Ἰουλίου 1973 στό ὅποιον ἐξεφράσθη ελευθέρως ἡ βούλησις τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ.

Ὡσαύτως ἡ Ὀλομέλεια τοῦ Ἀρείου Πάγου διά τῆς ὑπ' ἀριθμόν 754/1973 ἀποφάσεώς της ἀπεφάνθη ὅτι ὁ Ἑλληνικός Λαός, διά τοῦ δημοψηφίσματος τῆς 29ης Ἰουλίου 1973 ἐπεκύρωσε τήν ἐγκαθίδρυσιν Πολιτεύματος Προεδρικής Κοινοβουλευτικῆς Δημοκρατίας. Ἴδού τά κείμενα τῶν ἀνωτέρω ἀποφάσεων.

Άριθ. 753)1973 — Όλομέλεια

Άντιπρόεδρος: ΑΤΣ. ΚΑΝΕΛΛΑΚΟΣ

Εισηγητής: Κ. ΖΑΧΑΡΗΣ, Άρεοπαγίτης

Δικηγόροι: Β. Γεωργούλας - Λέανδρο. Καραμφυλλί-
δης - Κ. Σταματελάτος - Γ. Μαύρος - Κ. Παπα-
κωνσταντίνου - Ί. Μάργαρης - Κ. Στεφανάκης -

Ί. Σκουριώτης

Βασιλείας κατάργησις δι' έγκαθίδρυσέως Προεδρευής

Δημοκρατίας· χαρακτηρ ώς επαναστάσεως· κώρος
ν.δ. περί προκηρύξεως και τρόπου διεξαγωγής
δημοψηφίσματος· έκδίκασις —και άπόρριψις—
ένστάσεων κατ' αυτού.

Έπειδή ή από 1ης Ίουνίου 1973 Συντακτική
Πράξις, έκδοθείσα επί τή καταργήσεϊ τής Βασι-
λείας και έκπτώσει του Βασιλέως και τών διαδό-
χων αυτού, πρòς έγκαθίδρυσιν Προεδρικής Κοινο-
βουλευτικής Δημοκρατίας, συνιστώση επανάστα-
σιν, ώς στρεφόμενη κατὰ του άνωτάτου έν τή πολι-
τειακή Ιεραρχία θεσμού, είμαι ίσχυρά, καθ' ο άπορ-
ρέουσα έκ τής έκτάκτου έξουσίας τής έκδούσης
και φερούσης τήν ευθύνην αυτής, λυθείσης δέ αυ-
τοδυνάμως πάσης έκ τής προηγούμενης ίσχύος του
Συντάγματος του 1968 δεσμεύσεως, Κυβερνήσεως,
πρòς αντιμετώπισιν τής έκ τής ώς άνω επαναστα-
τικής πράξεως προκυψασης και τής έν τή μηνθεί-
ση συντακτική πράξει επικαλουμένης ανάγκης εί-
σοδου τής Χώρας είς πλήρη πολιτικήν όμαλότητα.
Όθεν έγκυρον τυγχάνει και τò κατ' έξουσιοδοτη-
σιν του άρθρου 2 παρ. 2 ταύτης έκδοθέν ν.δ. 9)
1973 «περί προκηρύξεως και τρόπου διενεργείας
Δημοψηφίσματος επί τών τροποποιήσεων του από
15 Νοεμβρίου 1968 Συντάγματος».

Έπειδή ή κατὰ τήν πραινθηθείσαν διάταξιν πα-
ρασχεθείσα έξουσιοδότησις, άφωρώσα γενικώς τόν
τρόπον διενεργείας του δημοψηφίσματος, ώς και
τον καθορισμόν πάσης σχετικής λεπτομερείας, πε-

ριλαμβάνει εν τῇ εὐρυτητι αὐτῆς καὶ τὸν καθορισμὸν τοῦ ἀρμοδίου πρὸς ἔλεγχον τοῦ κύρους τοῦ δημοψηφίσματος δικαστηρίου. Συνεπῶς ἀρμοδίως ἐπιλαμβάνεται τῆς ἐκδικάσεως τῶν ὑπὸ κρίσιν ἐνστάσεων τὸ Δικαστήριον καὶ ἀπορριπτέα τὰ ἐναντία.

Ἐπειδὴ ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν διατάξεων τῶν ἀρθρῶν 30—33 τοῦ αὐτονομίως ρυθμίζοντος τὸ θέμα τῆς διαδικασίας ἐπικυρώσεως τοῦ ψηφίσματος ὑπ' ἀριθ. 9)973 ν. δ)τος, δι' ὧν ὀρίζεται συντομωτάτη προθεσμία 2—5 ἡμερῶν πρὸς συζήτησιν τῶν ὑποβληθεισῶν κατὰ τοῦ ἐγκύρου τοῦ δημοψηφίσματος ἐνστάσεων καὶ θεσπίζεται ὅτι αὕτη διεξάγεται προφορικῶς, σαφῶς προκύπτει ὅτι κατὰ τὴν διαδικασίαν ταύτην δὲν ἀπαιτεῖται σύνταξις ἐγγράφου ἐκθέσεως ὑπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ, ἦν ἐπιβάλλει ἐπὶ ἀναιρέσεως ἢ διάταξις τοῦ ἀρθρου 571 ΚΠΔ., ἥτις, ὀρίζουσα χρόνον καταθέσεως τῆς ἐκθέσεως ταύτης ὀκτῶ ἡμέρας πρὸ τῆς δικασίμου, εἶναι ἀπροσάρμοστος ἐν προκειμένῳ. Συνεπῶς ἡ ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐνιστάμενου Α.Κ. ἀντίθετος ἐνστάσις εἶναι ἀβάσιμος καὶ ἀπορριπτέα.

Ἐπειδὴ κατὰ τὸ προμνησθὲν ἄρθρον 30 παρ. 1 τοῦ ὡς ἄνω δ)τος πᾶσα κατὰ τοῦ ἐγκύρου τῆς διενεργείας τοῦ δημοψηφίσματος ἐνστάσις ἀναφερομένη εἰς παραβάσεις τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος ἢ πλημμέλειαν περὶ τὴν διεξαγωγὴν τῆς ψηφοφορίας ἐπίδίδεται διὰ δικαστικῆς ἐπιμελητοῦ εἰς τὸν παρὰ τῷ Πρωτοδικεῖῳ Εἰσαγγελέα κλπ. Ἐκ τῆς διατάξεως ταύτης, συνδυαζομένης καὶ πρὸς τὴν τοιαύτην τοῦ ἀρθρου 34 (ἰδίου δ)τος, σαφῶς προκύπτει ὅτι ὡς λόγοι ἐνστάσεως ἐπιτρέπονται ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον αἱ ἐκτεθεῖσαι παραβάσεις καὶ πλημμέλειαι αἱ λαβοῦσαι χώραν κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς διενεργείας τοῦ δημοψηφίσματος, οὐχὶ δὲ καὶ αἱ ἀναγόμεναι εἰς τὰς καθόλου συνθήκας τὰς προηγηθείσας ταύτης. Ἀντίθετον δὲν συνάγεται ἐκ τῆς διατάξεως τοῦ ἀρθρου 1 τοῦ αὐτοῦ ν. δ)τος ὅπερ ὁμιλεῖ περὶ διενεργείας τοῦ Δημοψηφίσματος ἐλευθέρως, διότι καὶ τὸ ἄρθρον τοῦτο ἀναφέρεται εἰς τὴν ἔκφρασιν ἐλευθέρως γνώμης κατὰ τὴν ψηφοφο-

ρίαν τῆς 29ης Ἰουλίου 1973. Δὲν δύνανται συνεπῶς νὰ ἀποτελέσουν ἀντικείμενον ἐρεύνης ὑπὸ τοῦ Ἀρείου Πάγου αἱ διὰ τῶν ἐνστάσεων τῶν προβαλλόμεναι αἰτιάσεις τῶν ἐνισταμένων αἱ ἀναφερόμεναι: 1) Εἰς παραβίασιν τῆς ἀρχῆς τῆς ἰσότητος τῶν πολιτῶν διὰ τῆς ἀπαγορεύσεως τῶν συγκεντρώσεων εἰς τοὺς ὁπαδοὺς τῆς παρατάξεως τῆς μὴ ἀποδεχομένης τὸ Κυβερνητικὸν σχέδιον ψηφίσματος καὶ τῆς χρήσεως καὶ ὑπ' αὐτῆς τοῦ ραδιοφώνου καὶ τηλεοράσεως, 2) εἰς παρακολούθησιν ὑπὸ ἀστυνομικῶν ὀργάνων τῆς κινήσεως καὶ τῆς μετὰ τῶν συμπολιτῶν τῶν ἐπικοινωνίας τῶν τέως βουλευτῶν καὶ πολιτευτῶν με ἀποτέλεσμα τὴν δημιουργίαν φοβίας τούτων, 3) εἰς τὴν διατήρησιν ἐν ἰσχύϊ τοῦ στρατιωτικοῦ νόμου, 4) εἰς ἔντονον καὶ διὰ δημοσίων ὀργάνων διεξαχθεῖσαν κυβερνητικὴν προπαγάνδαν καὶ ἀπαγόρευσιν ἀντιθέτου τοιαύτης, 5) εἰς ἐκδόσιν ἐγκυκλίου τοῦ Μητροπολίτου Λερου - Καλύμνου καὶ Ἀστυπάλαιας προπαγανδιστικῆς τῆς ὑπερψηφίσεως τοῦ ψηφίσματος, 6) εἰς τὴν ἐκ τοῦ γεναμένου διορισμοῦ τῶν ἀντιπροσώπων τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς καὶ μελῶν τῶν ἐφορευτικῶν ἐπιτροπῶν μὴ ἐξασφάλισιν εἰς τὰ διάφορα ἐκλογικὰ τμήματα τῆς μυστικότητος τῆς ψηφοφορίας καὶ τῆς ἀκριδεΐας τοῦ ἐμφανισθέντος ἀποτελέσματος, 7) εἰς οὐσιαστικὴν ἀνυπαρξίαν δικαστικῆς προστασίας ὡς ἐκ τῆς ἀνεπάρκειας τῆς προβλεπομένης προθεσμίας ὑποβολῆς τῶν κατὰ τοῦ κύρου δημοψηφίσματος ἐνστάσεων, 8) εἰς ὑπαρξιν δεικασμένου ἐν προκειμένῳ προκύπτοντος ἐκ προηγουμένης ἀποφάσεως τοῦ δικαστηρίου τούτου ἐκδοθείσης κατ' ἐπικύρωσιν τοῦ δημοψηφίσματος τοῦ ἔτους 1968, 9) εἰς ὑπαρξιν λόγου ἐξαιρέσεως διορισθέντος δικαστικοῦ ἀντιπροσώπου. Οἱ λόγοι ὁθεν οὗτοι τῶν ἐνστάσεων τούτων, ἀναγόμενοι ἅπαντες εἰς χρόνον προγενέστερον τῆς ψηφοφορίας εἶναι ἀπαράδεκτοι καὶ ὡς τοιοῦτοι ἀπορριπτεοί.

Ἐπειδὴ ἡ παρουσία ἀντιπροσώπων παρατάξεων κατὰ τὴν διενέργειαν τῆς ψηφοφορίας καὶ τῆς διαλογῆς τῶν ψήφων ἀποκλείεται ρητῶς ἐκ τῶν ἀρ-

θρων 18 και 21 του ιδίου ανω ν.δ. 'Ετέρωθεν ή διχρωμία των ψηφοδελτίων θεσπίζεται δια της διατάξεως του άρθρου 16 παρ. 2 αυτού. Συνεπώς τα ύπο των ένισταμένων υποστηριζόμενα έκ της έφαρμογής των άνωτέρω διατάξεων δέν δύνανται να βασισουν νομίμους λόγους άκυρότητος δι' ό και αι σχετικαί ένστάσεις εΐσιν άπορριπτεαι.

'Επειδή αι διατάξεις του θεθέντος προς έγκρισιν ύπο του 'Ελληνικού Λαού ψηφίσματος δέν δύνανται ν' αποτελέσουν λόγους άκυρότητος του διενεργηθέντος Δημοψηφίσματος. Κατά συνέπειαν ό αντίθετος σχετικός λόγος ένστάσεως ως και οι άναφερόμενοι εΐς τας προβλεπαμένας ύπο του ψηφίσματος τούτου μοναδικάς ύποψηφιότητας δια μέν τό αξίωμα του Προέδρου της Δημοκρατίας του ήδη προσωρινού τοιούτου, δια δε τό του 'Αντιπροέδρου του 'Αρχηγού των 'Ενόπλων Δυνάμεων Ο.Α. μη παραιτηθέντος έκ της θέσεως ταύτης, εΐναι μη νομίμοι και άπορριπτεοι.

'Επειδή ή διάταξις του άρθρου 14 παρ. 2 και 4 του ως εΐρηται ν. δ)τος, προσδιορίζουσα τά πρόσωπα άτινα δύνανται να διορισθώσιν ως αντίπρόσωποι της δικαστικής αρχής κατά την διενέργειαν του δημοψηφίσματος δέν καθορίζει σειραν προτεραιότητος τούτων, καταλείπουσα την μεταξύ αυτών έκλογήν εΐς την άνέλεγκτον κρίσιν του Προέδρου του 'Αρείου Πάγου. "Αν τούναντίον έβούλετο ό νομοθέτης θα ώριζε τούτο ρητώς ως εΐχε διαλάβει έν άρθρω 61 παρ. 5 του 6.5. 592)1963. "Όθεν αι ύπο κρίσιν ένστάσεις κατά την επικαλουμένην παραβίασιν ως προς τόν γενόμενον διορισμόν των δικαστικών αντιπροσωπων συνισταμένην εΐς προτίμησιν ως επί τό πλείστον των διοικητικών υπαλλήλων έναντι των λοιπών έχόντων τά προς διορισμόν προσόντα, εΐναι άβάσιμοι και άπορριπτεοι.

'Επειδή αι ύπο κρίσιν ένστάσεις κατά τας λοιπάς άποδιδόμενας παραβάσεις και πλημμελείας παρϊ την εΐς τινα έκλογικά τμήματα διεξαγωγήν της ψηφοφορίας (παραβίασις μυστικότητος ψηφοφορίας, άσκησις ψυχολογικής βίας, άνυπαρξία ψη-

φοδελτίων του ΟΧΙ, ανεπίτρεπτος νόμος παρουσία και προαγωγή εντός των εκλογικών τμημάτων τριτων προσώπων, αλλοίωσης του αποτελέσματος της ψηφοφορίας κλπ.) ανεξαρτήτως της άοριστίας και του έκ ταύτης απαράδεκτου των, αφού κατά την εφαρμοζομένην έν προκειμένω, συμφώνως τώ άρθρω 37 παρ. 1 του άνω δ)τας, διάταξιν του άρθρου 121 β.δ. 592)1963 δέν προσδιορίζονται ειδικώς οι λόγοι δι' ους αί παραβάσεις αύται προκαλούν άμφιβολίας ως πρὸς τὸ εἶναι και άνευ αυτών τὸ ὀλικὸν αποτέλεσμα τῆς ψηφοφορίας θά ἦτο τὸ αὐτό, εἶναι πάντως άπορριπτέαι, συνωδὰ τώ άρθρω 34 του ίδιου άνω 9)1973 ν.δ., διότι, κατά την κρίσιν του δικαστηρίου, και άνευ ύπολογισμοῦ των ὑπὲρ του ΝΑΙ σημειουμένων ψήφων των εκλογικῶν τμημάτων, αἱς ἄς φέρονται ως λαβούσαι χώραν αί έν λόγω παραβάσεις, δέν έπηρεάζεται τὸ γενικὸν αποτέλεσμα.

Ἄριθ. 754)1973 — Ὁλομέλεια

Ἄντιπρόεδρος: ΑΤΣ. ΚΑΝΕΛΛΑΚΟΣ

Εἰσηγητής: Κ. ΖΑΧΑΡΗΣ, Ἄρεοπαγίτης

Ἐπικύρωσις διὰ του δημοψηφίσματος τῆς, συνταγματικῆς μεταβολῆς (του πολιτεύματος).

Ἐπειδὴ νομίμως κατ' άρθρον 29 έπ. του ν.δ. 9) 1973 «περὶ προκηρύξεως και τρόπου διενεργείας δημοψηφίσματος κλπ.» έκδοθέντος δυνάμει τῆς από 1ης Ἰουλίου 1973 Συντακτικῆς Πράξεως «περὶ εγκαθιδρύσεως Πολιτεύματος Προεδρικῆς Κοινοβουλευτικῆς Δημοκρατίας κλπ.», έπιλαμβάνεται τὸ δικαστήριον τούτο τῆς ἐξελέξεως του αποτελέσματος του διενεργηθέντος τῆ 29η Ἰουλίου 1973 Δη-

μοψηφίσματος περί κυρώσεως σχεδίου ψηφίσματος περί έγκαθιδρύσεως Πολιτεύματος Προεδρικής Κοινοβουλευτικής Δημοκρατίας και τροποποιήσεων του από της 15ης Νοεμβρίου 1968 Συντάγματος μετά την απόρριψιν των κατά του κύρους της ψηφοφορίας και της διενεργείας εν γένει του Δημοψηφίσματος υποβληθεισών ένστάσεων δια της υπ' αριθ. 753 έ. έ. αποφάσεώς του.

Έπειδή κατά τὸ άρθρον 28 τοῦ άνω ν.δ. δια τὴν κύρωσιν ὑπὸ τοῦ Λαοῦ τοῦ σχεδίου ψηφίσματος, απαιτεῖται πλειοψηφία τοῦ ἡμίσεος πλέον ἐνὸς τοῦ συνόλου τῶν ἐγκύρων ψήφων. Τὸ ἀποτέλεσμα δὲ τοῦτο δέον νὰ ἐξάγηται ἐκ καταρτιζομένου ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου τοῦτου πίνακος περιέχοντος τοὺς ἐν άρθρῳ 23 παρ. 2 τοῦ αὐτοῦ ὡς άνω δ)τος ἀριθμοὺς κατὰ περιφέρειαν Νομοῦ.

Έπειδή ἐκ τοῦ κατὰ τ' άνωτέρω καταρτισθέντος καὶ συνημμένου τῇ παρουσίῃ πίνακος προκύπτει ὅτι: Ἐπὶ συνόλου 6.610.094 ἐγγεγραμμένων (συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ἐγγεγραμμένων εἰς τοὺς εἰδικοὺς ἐκλογικοὺς καταλόγους καὶ καταστάσεις ἀνερχομένων ἐν συνόλῳ εἰς 722.988), ἐξ ὧν ἐψήφισαν 4.955.919, τὰ ἐγκυρα ψηφοδέλτια ἀνέρχονται εἰς 4.891.626. Ἐκ τούτων τὰ ὑπὲρ τοῦ σχεδίου ψηφίσματος, ἤτοι τὰ φέροντα τὴν ένδειξιν «ΝΑΙ» ψηφοδέλτια ἀνέρχονται εἰς 3.843.318 ἤτοι εἰς ποσοστὸν 77,20% ἐπὶ τοῦ συνόλου τῶν ψηφοφορησάντων (καὶ εἰς ποσοστὸν 78,57% ἐπὶ τῶν ἐγκύρων ψηφοδελτίων) τὰ δὲ ἐναντίον εἰς 1.048.308 ἤτοι εἰς 21.70% καὶ 21.43% ποσοστὸν ἀντιστοίχως. Καταδεικνύεται ὅθεν, ὅτι ἡ ψηφοφορία ἀπέδῃ ὑπὲρ τοῦ σχεδίου ψηφίσματος περί ἐγκαθιδρύσεως πολιτεύματος Προεδρικής Κοινοβουλευτικής Δημοκρατίας καὶ τροποποιήσεως τοῦ Συντάγματος.

Διὰ ταῦτα

Ἀποφαίνεται, ὅτι δια τοῦ Δημοψηφίσματος τῆς 29ης Ἰουλίου 1973 ἐπεκυρώθη ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ τὸ ὑπὸ κρίσιν αὐτοῦ τεθὲν σχέδιον Ψηφίσματος περί ἐγκαθιδρύσεως Πολιτεύματος Προεδρικής Κοινοβουλευτικής Δημοκρατίας καὶ τροποποιήσεως τοῦ Συντάγματος.

Ἡ Ὀλομέλεια τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας διά τῆς ὑπ' αριθμόν 2468/1968 αποφάσεως τῆς ἀναγνωρίζει ὅτι ἡ 21η Ἀπριλίου εἶναι ἐπανάστασις καί ἡ κυβέρνησις ἡ ἀσκοῦσα τήν πολιτικὴν ἐξουσίαν προήλθεν ἐκ τῆς ἐπαναστατικῆς μεταβολῆς τῆς 21ης Ἀπριλίου 1967, ἡ ὁποία ἐκτοτε ἀσκεῖ τήν πολιτικὴν ἐξουσίαν ἐν τῇ χώρᾳ κ.λ.π. Διαβάσατε τήν ἀπόφασιν παρακάτω.

A.2.

Αριθ. 2468/1968

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ
ΕΝ ΟΛΟΜΗΝΙΑ

Εγκρίμενον εκ τῶν μελῶν αὐτοῦ Ν. Στασινοπούλου,
Προέδρου, Δ. Καρβελλῆ, Ν. Γρηγορίου, Ἀντιπροέδρου τοῦ
Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, Γ. Σκουροπούλου, Γ. Μαραγκοπού-
λου, Χ. Παναγιωτοπούλου, Ὁδ. Κυριακοῦ, Συμβούλου τῆς Ἐπι-
κρατείας, Ν. Παναγιωτάτου καὶ Δ. Παύζη, Παρόδρου τοῦ Συμ-
βουλίου τῆς Ἐπικρατείας.

Συνεδρίασαν δημοσίᾳ ἐν τῇ ἀιρεατηρίᾳ τοῦ τῆ 24
Σεπτεμβρίου 1968, παρὼντος καὶ τοῦ Γραμματέως τοῦ Συμβου-
λίου Ἰω. Καχρυμάνου, ἵνα διατάξῃ τὴν κατωτέρω ἐπιτελεστέαν
ἐκδόσειν ἐπὶ τῇ ἀρ. 31 Ἀγγύστου 1968 αἰτήσεαι

τοῦ Γεωργίου Β. Τσιμπούρου, ἀτομικῆς, ὡς καὶ ἐπι-
τῆς ἐπιτέλεσις α) τοῦ Προέδρου τῆς Ἑθνικῆς Κυβερνήσεως
τῆς ἐπιτελεστέας κατ' ἐφαρμογὴν τοῦ άρθρου 114 τοῦ Συντάγ-
ματος καὶ κατὰ τὴν ἀρ. 15 Ἀγγύστου 1963 ἀποφάσεως τῆς
Γενικῆς Συνελεύσεως τῶν μελῶν τῆς 2ης θιλικῆς Ἐταιρείας
(Ἑθνικὴ Ὀργάνωσις ἀποτελουμένη ἐκ 1432 μελῶν ἐκ τῶν
ἐπιφανεστέρων Ἑλλήνων τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ ἐξωτερικοῦ) β) τοῦ
Προέδρου ἐπίσης τῆς Ἰδρυτικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς 2ης θιλικῆς
Ἐταιρείας, κατοίκου Ἀθηνῶν, Ἀλαμπῆς 20, μὴ παραστέν-
τος,

κατὰ τῶν 1) Ἰπουργικοῦ Συμβουλίου, 2) Ἰπουργοῦ
Ἑσωτερικῶν, 3) Ἰπουργοῦ Οἰκονομικῶν, μὴ παραστέντων,
περὶ ἀναρτίσεως 1) τῆς συντάξεως, ἀπογραφῆς, ἐκδόσεως
καὶ δημοσιεύσεως τῆς ἀρ. 133 τῆς 30 Ἰουλίου 1968
πράξεως τοῦ Ἰπουργικοῦ Συμβουλίου περὶ προκηρύξεως διε-
ξαγωγῆς δημοψηφισματος, 2) τῶν εἰς ἐπιτελεστέαν τῆς ἀνωτέρω

αποφάσεως έκδοσειών πράξεων και αποφάσεων α) τών Νομαρχιών περί συστάσεως τών έκλογικών τμημάτων ως έκδοσης και διορισμού έφορευτικών έπιτροπών β) τής αποφάσεως του Προέδρου Άρειου Πάγου περί διορισμού αντιπροσώπων τής δικαστικής άρχης και Έφδρων γ) τής πράξεως τής προμηθείας και πληρωμής τής δαπάνης τής έκτελεσεως και κατασκευής τών φυλάξεων και φηροδελτίων δ) τών Υπουργών Οικονομικών και Έσωτερικών, διά τών αποφάσεων τών οποίων καθυρίσθη εφόσον άποζημιώσεις υπέρ τών δικαστικών αντιπροσώπων, Έφδρων κλπ., 3) πάσης πράξεως και έτέρας αποφάσεως έκδοσειών ή έκδοθησομένων εις έκτέλεσιν τής ειρημένης υπ' αριθμόν 133/1968.

Άποδόν του έισηγητού Παρέδρου του Συμβουλίου τής Ήκικρατείας Δ. Πατζη, αναγνόντος και ανακτώντατος τήν έκθεση αυτού, καθ'ήν το ιστορικό τής προκειμένης υποθέσεως έχει ως έκεται:

Διά τής υπό κρίσιν αίτησεως, ως ή αίτησις αυτή, καθ'όσον άφορή εις τής ιδιότητας, υπ'ός ησησεν αυτήν δ' αϊτών, περιωρίσθη διά τής από 20/9/1968 δηλώσεως αυτού, διάκει ούτος, υπό τήν ιδιότητά του ως Έλληνας πολιτών, τήν άκρωσιν τής, επί τη βάση του άρθρ.2 τής υπή στοιχείου Α' του Έτους 1967 Συντακτικής Πράξεως (φ.66), έκδοσειως υπ' αριθ. 133 τής 30/7/1968 Πράξεως του Υπουργικού Συμβουλίου "περί προκηρύξεως διεξαγωγής δημοψηφισματός επί του καταρτισθέντος νέου σχεδίου συντάγματος τής Χώρας, τρέκου διενεργείας αυτού κλπ." (φ.ε.κ. 170/5-8-1968), και όη κατά τήν διάταξιν αυτής (άρθρ.1 § 1), δι' ής προκηρύχθη διά τήν 29ην Σεπτεμβρίου 1968 ή διενέργεια του δημοψηφισματος τούτου, και κεραίτερ, τών σχετικών

πρός την διεξαγωγήν αὐτοῦ κάτωθι πράξεων, ἴτιαι 1) τῶν πράξεων τῶν νομαρχῶν περὶ ὄρισμόν τῶν ἐκλογικῶν τμημάτων ἀπὸ ὁμίον ἢ κοινοῦτητα, 2) τῶν πράξεων ὁρισμοῦ τῶν μελῶν τῶν ἐφορευτικῶν ἐπιτροπῶν, 3) τῆς ἀποφάσεως τοῦ Πρωτοδρου τοῦ Ἀρείου Πάγου περὶ ὁρισμοῦ ἀντιπροσώπων τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς καὶ ἐφόρων αὐτῶν, 4) τῶν πράξεων τῶν σχετικῶν πρὸς τὴν προμήθειαν φθοροβελτίων καὶ φακέλων καὶ 5) τῆς ἀποφάσεως τῶν Ἰπουργῶν Οἰκονομικῶν καὶ Ἐσωτερικῶν, δι' ἧς καθορίσθῃ ἡ καταβλητέα ἀποζημιώσεις εἰς τοὺς ἀντιπροσώπους τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς καὶ τοὺς ἐφόρους αὐτῶν.»

Ἐὰν ἐπὶ τῆς προκειμένης ἀποφάσεως προκύπτουντα ζητήματα εἶναι α) ἂν ἡ ὑπὸ κρίσιν αἴτησις ἀσκῆται παραδεικτικῶς καὶ β) ἂν εἶναι βῆσαιμοι οἱ προβαλλόμενοι λόγοι ἀκυρόσεως.

Ἐφ' ὧν ὁ Εἰσαγγητὴς ἀνεπίτευξε τὴν γνῶμην αὐτοῦ.

Ἰ δ δ ν τ ἄ σ χ ε τ ι κ ἄ ἔ γ γ ρ α φ α

Σκεφθέν κατὰ τὸν ὁμίον

Ἐπειδὴ διὰ τῆς ὑπὸ κρίσιν, ἀκυρόσεως ἀσκηθείσης, αἰτήσεως, δι' ἣν καταβλήθησαν τὰ νόμιμα τέλη καὶ τὸ παράβολον, ἐκδόθησαν τῶν ὑπ' ἀριθ. 226695, 226696 καὶ 226697/1968 τριπλοτύπων τοῦ ἑαυτοῦ δικαστικῶν Εἰσαγγελλῶν Ἀθηνῶν, ὡς ἡ αἴτησις αὐτῆ, καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἰδιότητα ὑφ' ἧς ἤσκησεν αὐτὴν ὁ αἰτῶν, περιωρίσθη διὰ τῆς ἀπὸ 20/9/1968 δηλώσεως αὐτοῦ, διόκει οὗτος, ὑπὸ τὴν ἰδιότητά του ὡς Ἕλληνας πολίτου, τὴν ἀπὸ τῆς τῆς, ἐπὶ τῆ βῆσαι τοῦ ἀρθροῦ 2 τῆς ὑπὸ στοιχείου Α' τοῦ ἔτους 1967 Συντακτικῆς Πράξεως (φ.66), ἐκδόσεως ὑπ' ἀριθ. 133 τῆς 30/7/1968 Πράξεως τοῦ Ἰπουργικοῦ Συμβουλίου περὶ προμήθει-
σεως διεξαγωγῆς δημοψηφίσματος ἐπὶ τοῦ καταρτισθέντος

υδού σχεδίου συντάγματος της Χώρας, τρέπου διενεργείας αυτού κλπ." (φ.ε.κ. 170/5-8-1968) και όη κατά την διαταξιν αυτής (άρθρ. 1 § 1, δι'ής προκηρύχθη διά την 29ην Σεπτεμβρίου 1968 ή διενέργεια του δημοψηφίσματος τούτου, και περαιτέρω, των σχετιών προς την διαζύγην αυτού κάτωθι πράξεων, ήτοι: 1) των πράξεων των νομαρχών περί όρισμού των έπιλόγιών τμημάτων ανά όθρον ή κοινότητα, 2) των πράξεων όρισμού των μελών των έφορευτικών έπιτροπών, 3) της άποφάσεως του Προέδρου του 'Αρείου Πάγου περί όρισμού άντιπροσώπων της δικαστικής άρχης και έφρου αυτού, 4) των πράξεων των σχετιών προς την άρυσήσιν φηροδελτίων και φανέλλων και 5) της άποφάσεως του 'Υπουργών 'Όικονομικών και 'Εσωτερικών, δι'ής καθυστέρη ή καταβλητέα άποζημιώσεις είς τους άντιπροσώπους της δικαστικής άρχης και τους έφρους αυτού.

'Επειδή, άναζαρήτως του ότι σοβαρά γανθώνται άφροβαλίαι ός προς τό θυντόν της δικαστικής έκτιμήσεως του όπδ κρίσιν δικηγόρου, έν τή όκοίη ή αλίτων φέρει άαυτόν ός "Πρόεδρον 'Ελληνικής Κυβερνήσεως" (καίτοι διά μεταγενεστέρας δηλώσεως του παρητήθη της ύπό την ίδιότητα ταύτην άποφάσεως της ύπό κρίσιν αλίσεως), δι'έτέρας όδ διάδ 20/9/1968 ένάκιον του δικαστηρίου τούτου δηλώσεως του φέρει άαυτόν ός Πρόεδρον "Συνταγματικού δικαστηρίου" κλπ., πάντως ή πρώτη των προσβαλλομένων πράξεων, ήτοι ή περί προκηρύξεως δημοψηφίσματος ός άνω πράξις του 'Υπουργικού Συμβουλίου, άνήκει προδήλως, ός έν της φύσεως της είς την καθάρως κυβερνητικήν έξουσίαν, άσκηθεσαν ύπό της Κυβερνήσεως της προελθοσης έν της έπαυστατικής μεταβολής της 21 'Απριλίου 1967 και άσποφής έπτοτε την πολιτι-

κην εξουσίαν εν τη χώρα, ως τοιαύτη δε η εν λόγω πράξις φέρει τόν χαρακτήρα κατ'έξοχην κυβερνητικής πράξεως αναγομένης εις την διαχείρισιν της πολιτικής εξουσίας και συνεπώς δεν υπόκειται εις τό ευδίκον μέσον της αίτησεως άκυρώσεως, κατά την διάταξιν της παρ.3 του άρθρ.46 του Κωδικ. νόμον 3713 "περί Συμβουλίου της 'Επικρατείας".

'Επειδή ως πρός τας λοιπές προσαλλομένας πράξεις, συλλήβδην αναφερομένας άνευ ειδικού προσδιορισμού μιζή διάσθηξ εξ αυτών, η υπό κρίσιν αίτησις είναι άδριστα. Άλλως τε δεν προβάλλεται δι'αυτής λόγοι άκυρώσεως αναφερόμενοι εις ίδια τυχόν ελαττώματα των πράξεων τούτων.

'Επειδή διά τούς άνωτέρω λόγους η υπό κρίσιν αίτησις είναι καθ'όλοκληρίαν άπορριπτά.

Δ ι ά τ α ϋ τ α

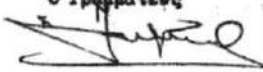
'Απορρίπτεται τήν υπό κρίσιν αίτησιν και Διατάσσει τήν κατάπτωσην του κατατεθέντος παραβόλου.

'Εκρίθη και άπεφασίσθη εν 'Αθήναις τή 24η Σεπτεμβρίου 1968, έδημοσιεύθη δ'αυτίθει τή 25η ίδίου μηνός και έτους.

Ο Πρόεδρος

Ο Γραμματέας

Εδωκεν
24/9/68
Α.Α.

Ἐπειδή ὁ Μ. Στασινόπουλος ἐμφανίζεται ὡς αντιστασιακός πρέπει νά εἴπωμεν τήν ἀλήθειαν, διά τήν στάσιν του ἐναντι τῆς 21ης Ἀπριλίου, ἀπό τήν ὁποίαν πράγματι ἐδιώχθη ὄχι ὁμως, διότι ἦτο ἀντίθετος, πρὸς αὐτήν. Ἀπεναντίας ἦτο σύμφωνος καί ἐφήρμοζε τοὺς νόμους τοῦ Στρατιωτικοῦ Καθεστώτος. Οὐδέποτε τό κατήγγειλε ὡς παράνομον. Διά τήν ἀκρίβειαν θά περιγράψω τί συνέβη, στήν περίπτωση Στασινοπούλου.

Ἡ 21η Ἀπριλίου ἀπέλυσε 30 δικαστάς διά διαφόρους λόγους. Πρὸς τοῦτο ἐξέδωσε τήν 29-5-1968 τήν ΚΔ Συντακτικὴν πράξιν «περὶ ἐξυγιάνσεως τῆς τακτικῆς δικαιοσύνης» ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐβασίσθη ἡ ὑπ' ἀριθμ. 94/28-5-1968 ἀπόφασις τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου, μέ τήν ὁποίαν ἀπελύθησαν οἱ 30 δικασταί, μεταξύ τῶν ὁποίων καί ὁ Ἀρεοπαγίτης Ἀναγνωστόπουλος, ὁ ὅποιος προσέφυγε στό Συμβούλιον Ἐπικρατείας καί ἐζήτησε τήν ἀκύρωσι τῆς ἀπολύσεώς του, διότι τοῦ ἐστέρησαν τό δικαίωμα ἀκροάσεως.

Πράγματι τό «μηδένα ἀνήκουστον δικάζειν» ἀποτελεῖ θεμελιώδη ἀρχήν τοῦ δικαίου, τήν ὁποίαν ἡ 21η Ἀπριλίου ἐν προκειμένῳ παρεβίασε. Κάκιστα, διότι οὐδεὶς διώκεται ἀνευ ἀπολογίας. Πάντες οἱ κρινόμενοι συμφώνως πρὸς αἰώνιαν ἀρχήν δικαίου δικαιούνται νά ἀκουσθοῦν. Ἔτσι τό Συμβούλιον Ἐπικρατείας μέ πρόεδρον τόν Μ. Στασινόπουλον ἔλαβε τήν ὑπ' ἀριθμ. 1814/21-6-1969

απόφασιν, διά τής οποίας «άκυροι τό από 29η Μαΐου 1968 βασιλικόν διάταγμα καί τήν ἐφ' ἧς τοῦτο ἐρείδεται ὑπ' ἀριθμ. 94 τής 28ης Μαΐου 1968 απόφασιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καθ' ὅσον αἱ πράξεις αὐταὶ ἀφορῶσιν εἰς τόν αἰτοῦντα» μέ τό αἰτιολογικόν ὅχι ὅτι τό καθεστῶς τής 21ης Ἀπριλίου ἦτο παράνομον, ἀλλά διότι:

«Ἐπειδή τό δικαίωμα ἀκροάσεως παντός κρινομένου προσώπου, ἀποτελεῖ γενικωτέραν καί θεμελιώδη ἀρχήν τοῦ δικαίου, διασφαλίζουσιν τό στοιχειώδες δικαίωμα ὑπερασπίσεως, καί ἐφαρμοστέαν κατ' ἀρχήν ἐν πάσῃ εὐνομουμένη Πολιτεία. Λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τής τοιαύτης γενικῆς ἐφαρμογῆς τοῦ κανόνος τούτου, δέν δύναται νά συναχθῆ ἀποκλεισμός τής ἐφαρμογῆς, αὐτοῦ ἐκ τής σιωπῆς τής ΚΔ' συντ. πράξεως περί τοῦ θέματος τής ἀκροάσεως. Τουναντίον, σταθμιζομένου τοῦ ἀκρως ἐπαχθοῦς χαρακτήρος τοῦ ἐν τῇ συντ. πράξει ΚΔ' προβλεπομένου μέτρου τής ἀπολύσεως ἰσοβίων δικαστικῶν λειτουργῶν καί δὴ διά τούς ἐν αὐτῇ προβλεπομένους σοβαρούς λόγους ἀπολύσεως, ὡς καί τής ἐν τῇ αὐτῇ συντ. πράξει ΚΔ' ἐνυπαρχούσης ἀξιώσεως ὅπως ἐνεργηθῆ, πρό τής ἀπολύσεως, ἐρευνα τῶν στοιχείων τῶν ἀναφερομένων εἰς τούς κρινομένους δικαστικούς λειτουργούς, συνάγεται κατὰ τήν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου τούτου, ἐκτιμήσαντος τά ἤδη ἐνώπιον αὐτοῦ ὑπό τοῦ αἰτοῦντος ἀναπτυχθέντα, ὅτι ἐν τῇ συντ. πράξει

ΚΔ'ένυπάρχει έπιταγή όπως τό δικαίωμα παντός κρινομένου όπως τύχη και άπλήϊς έστω άκροάσεως πριν ή άποφασισθῆ ή άπόλυσις του, παραμείνη σεβαστόν και άπαραβίαστον, τουτο δέ ίδια μετά τό νεώτερον ν.δ. 192, δημοσιευθέν τή 29η Μαΐου 1 9 6 9, διά του όποιου, θεσπισθέντος έν όψει άλλων συνεπειών τής κατ' έφαρμογήν τής ΚΔ' συντ. πράξεως άπολύσεως, έκδηλοῦται νέα νομοθετική βούλησις άναγνωρίζουσα εις τήν άπόλυσιν ταύτην πειθαρχικήν χροιάν, ής ένεκα κατ' έξοχήν έπιβάλλεται ή άκρόασις. Ούτως, ή έπιταγή τής προηγούμενης άκροάσεως ένυπάρχει έν αύτη τῆ συντ. πράξει ΚΔ' ώς ίδια αυτῆς επιταγή, και δῆ είτε αυτοτελής, είτε ως τμήμα τής έν τη ίδια συντ. πράξει ΚΔ' προβλεπομένης έρεύνης τών περι τών κρινομένων δικαστικών λειτουργών, ύπαρχόντων στοιχείων. ...»

Σαφέστατα λοιπόν προκύπτει ότι τό Συμβούλιον 'Επικρατείας έπροχώρησε στην προαναφερθεϊσαν άπόφασίν του, όχι έξ άντιστάσεως προς τό καθεστώς, τό όποιον άνεγνώρισε, διά της άναφορᾶς του δικαστηρίου στήν ΚΔ συντακτικήν πράξιν της 21ης 'Απριλίου. Τό Συμβούλιον της 'Επικρατείας δέν άπεφάνθη, ότι τό καθεστώς ύπῆρξε παράνομον και συνεπώς παράνομοι και αί νομικάί του διατάξεις, όποτε θά είχαμεν άντίστασιν, άλλ' άπεφάνθη ότι επί συγκεκριμένης νομικης διατάξεως του καθεστώτος τήν όποιαν έθεώρησε παράνομον ως άντικειμένην

στήν ΚΔ *συντακτικήν πράξιν* τοῦ *καθεστῶτος*, στην ὁποίαν ἐνυπῆρχε ἡ ἐπιταγή προηγουμένης ἀκροάσεως τῶν παυθέντων δικαστῶν. "Ἄρα οὐδεμία ἀντίστασις του Μ. Στασινοπούλου, ὁ ὅποιος κατόπιν ἐδιώχθη, διότι ἐθύμωσε ὁ Παπαδόπουλος πού τό Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας τοῦ ἐδημιούργησε πρόβλημα, μέ τήν καθ' ὅλα (διὰ νά λέγωμεν τήν ἀλήθειαν) δικαίαν ἀπόφασίν του. Τό καθεστῶς ὄφειλε πράγματι νά ἀκούσῃ τούς διωκωμένους δικαστάς καί μετά ἄς τούς ἀπέλυε, ἄς ἔκανε ὅ,τι ἠθελε. "Ὁφειλε πάντως νά τούς ἀκούσῃ. Καί ἐπειδή δέν ἀπελογήθησαν τό Συμβούλιον Ἐπικρατείας ἡκύρωσε τήν ἀπόλυσίν των, κι' ὄχι διότι τό καθεστῶς ἦτο παράνομον.

Ἔτσι ἔχουν τά γεγονότα. Ἀσφαλῶς ἐπικρίναμεν τās μετέπειτα ἐνεργείας τῆς 21ης Ἀπριλίου ἡ ὁποία μικροπρεπῶς φερομένη περιώρισε τόν Μ. Στασινόπουλον «κατ' οἶκον» κ.λ.π. ὅπως ἐξ ἴσου μικροπρεπῶς ἐπράξε ἀργότερον ὁ κοινοβουλευτισμός στούς ἀντιπάλους του. Ἐγιναν κι' ἄλλαι γελοιότητες.

Προσθέτομεν τέλος τό ἐξῆς ἀξίον λόγου: Ὁ Ἄρειος Πάγος, πού τώρα παριστάνει τόν ἀντιχουντικό, τήν 26-11-1970 ἐξέδωσε τήν ὑπ' ἀριθμ. 469/1970 ἀπόφασίν του κατόπιν ἐνστάσεως τοῦ Εἰσαγγελέως τοῦ Ἀρείου Πάγου Π. Θεράπου (ὑπουργός Δημοσίας Τάξεως, κατὰ τά ἐπεισόδια τοῦ Πολυτεχνείου) καί ἔκρινε ὅτι ἦτο νόμιμος ἡ ἀπόλυσις τῶν 30 δικαστῶν.

20. ΕΝΑ ΚΕΙΜΕΝΟΝ

ΑΝΑΔΗΜΟΣΙΕΥΟΜΕΝ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΙΝ ΤΟΥ «ΕΘΝΑΡΧΟΥ» Κ. ΚΑΡΑ-
μανλή στην γαλλικὴν εφημερίδα «Le Monde» (29
Νοεμβρίου 1967) ἢ ὁποία ἐδημοσιεύθη στὸν Ἑλληνι-
κὸν τύπον τὴν 5ην Δεκεμβρίου 1967. Ἡ συνέντευξις
συνετάγη ὑπὸ τοῦ «ἐθνάρχου» στὰ Ἑλληνικά καὶ εἰς
αὐτὴν θεωρεῖ ὅτι φυσικὴ λύσις τοῦ προβλήματος τῆς Κύ-
πρου εἶναι ἡ Ἑνωσις (Εὐγε του), ὅτι ἡ δημοκρατία εἶχε
χρεωκοπήσει στὴν Ἑλλάδα (Εὐγε του), ὅτι οἱ Συνταγ-
ματάρχαι ἔκαναν ἐπανάστασιν καὶ εἶχαν ἐπαναστατικὴν
κυβέρνησιν (Εὐγε του), ὅτι πρὶν τὴν 21ην Ἀπριλίου ἐβα-
δίσαμε πρὸς ἐμφύλιον σπαραγμὸν (Εὐγε του), ὅτι διὰ
τὴν πτῶσιν τῆς δημοκρατίας ὑπεύθυνοί ἦσαν κανεῖς καὶ
ὄλοι (Εὐγε του), ὅτι ἀπύθηνος ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Πρόε-

δρον της Κυβερνήσεως, όπως αποκαλεί τον Πρωθυπουργόν της Χούντας Κ. Κόλλια (Εύγε του), ότι υπάρχουν επαναστάται αξιωματικοί και ότι τό Στέμμα πρέπει νά αποδεσμευθή κ.λπ. Ίδού τό κείμενον.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΙΣ ΤΟΥ Κ. ΚΑΡΑΜΑΝΛΗ
ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ «MONDE»
ΤΗΣ 29 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1967*

1- Διατί, κύριε Πρόεδρε, μετά τόσον μακράν σιωπήν έλάβατε τήν απόφασιν νά θίξετε τά προβλήματα πού τίθενται εις τήν χώραν σας;

ΑΠ: Πιστεύω ότι ή χώρα μου διέρχεται κρίσιμους ώρας. Πράγματι, οί κίνδυνοι τούς όποιους προκαλεί τό Κυπριακόν πρόβλημα, είναι πολλαπλασιώς μεγαλύτεροι από τας ούσιαστικές του δυσκολίας. Κατά τήν γνώμην μου, υπάρχουν όλοι αί προϋποθέσεις δι' ένα ειρηνικόν και δίκαιον διακανονισμόν του προβλήματος, δεδομένου ότι τά συμφέροντα πού ενώνουν τήν Ελλάδακαι τήν Τουρκίαν είναι πολύ ισχυρότερα από τας διαφοράς πού έχουν επί τής Κύπρου.

2.- Έπί ποιων βάσεων νομίζετε ότι ή συμφωνία αυτή θά ήμπορούσε νά πραγματοποιηθῆ;

* Αί ύπογραμμίσεις του συγγραφέως.

ΑΠ: Οί Τουρκοί γνωρίζουν ότι η φυσική λύσις τοῦ προβλήματος είναι ἡ Ἑνωσις. ὅπως γνωρίζουν καί οἱ Ἕλληνες διότι δέν εἶναι δυνατόν νά πραγματοποιηθῇ ἡ Ἑνωσις χωρίς λογικά παραχωρήσεις πρὸς τοὺς Τούρκους. Παρά ταῦτα κατέστησαν τό πρόβλημα αλυτον διότι διέπραξαν τό σφάλμα νά τό μεταβάλουν εἰς θέμα ἐσωτερικῆς πολιτικῆς καί νά γίνουν αιχμάλωτοι τοῦ φανατισμοῦ πού προεκάλεσαν.

3.- Εἶχατε διαπραγματευθῆ καί ὑπογράψει τὰς συνθήκας τῆς Ζυρίχης αἱ ὁποῖαι ἐγέννησαν τὴν Κυπριακὴν Δημοκρατίαν. Νομίζετε ὅτι αἱ συνθῆκαι αὗται εἶναι πάντοτε ἐν ἰσχύι μετὰ τὰς ἀντιξοότητας πού ἐγνώρισεν ἡ νήσος;

ΑΠ: Αἱ συμφωνίαι ἐκεῖναι τὰς ὁποῖας ὑπέγραψα ἐν πλήρει ὁμοφωνίᾳ μέ τόν Μακάριον, ἔχουν τὰ ἀσθενῆ τους σημεῖα. Καί ἤτο φυσικό νά ἔχουν, ἐφ' ὅσον ὑπεγράφησαν μέσα σέ ἕνα κλίμα ἐθνικοῦ φανατισμοῦ καί αμοιβαίας δυσπιστίας. Εἶχαν ὁμως καί μεγάλα πλεονεκτήματα:

- 1) Ἀπέτρεψαν τόν πόλεμον, ὁ ὁποῖος ἤπειλεῖτο καί τότε.
- 2) Κατέστησαν τὴν Κύπρον, μετὰ μακράκινα δουλείαν, ἐλευθέραν, καί
- 3) Ἐπέτρεπαν τὴν πλήρη ἀποκατάστασιν τῆς Ἑλληνοτουρκικῆς φιλίας, πράγμα πού θά διηκούλυε, κατὰ

τήν διαδρομήν τού χρόνου, τήν ήρεμον ἀναζήτησιν τῆς ὀριστικῆς λύσεως τού προβλήματος.

Τούτων δοθέντων, εἶναι μέγα ατύχημα ὄπι κατά τά τελευταῖα ἔτη ἀνεθερμάνθη καί πάλιν τό θέμα μέ ἀποτέλεσμα νά ὀπισθοδρομήσῃ ἐπικινδύνως.

4.- Τί συμβουλεύετε διά τήν ἔξοδον ἐκ τῆς παρούσης κρίσεως;

ΑΠ: Δέν εἶμαι ἐνημερωμένος ἐπί τῶν τελευταίων ἐξελίξεων καί δέν θά ἡδυνάμην νά ὑποδείξω λύσεις χωρίς τόν κίνδυνον νά ἐπαυξήσω τάς δυσχερείας. Ἐκεῖνο, ὅμως, τό ὅποιον θά συνεβούλευα εἶναι ψυχραιμία καί σύνεσις καί ἰδιαιτέρως εἰς τούς Τούρκους, νά ἀποφύγουν τάς ὑπερβολάς καί προπαντός τήν βίαν, διά νά μὴν μεταμελῶνται, εἴτε ὡς νικηταί εἴτε ὡς ἡττημένοι, ἐπί μακρόν. Διότι εἶναι προφανές ὄπι πιστεύουν πώς δύνανται νά ἐπωφεληθοῦν τῆς ὑφισταμένης σήμερον ἐν Ἑλλάδι ἀνωμαλίας.

Πιστεύω ἐπίσης, ὄτι ἀπό ἑλληνικῆς πλευράς τό Κυπριακόν εἶναι συνάρτησις τοῦ γενικωτέρου προβλήματος τῆς χώρας καί ὅτι ἐπιβάλλεται ὡς ἐκ τούτου, ἡ ἐγκαιρος ἀποχώρησις τῆς ἐπαναστατικῆς Κυβερνήσεως ἀπό τήν ἐξουσίαν.

5.- Πώς καί διατί ἐγινε ἡ ἐπανάστασις ἐν Ἑλλάδι;

ΑΠ: Διότι ὑπῆρξαν ὠρισμένοι φιλόδοξοι ἀξιωματικοί

καί διότι **εἶχε χρεωκοπήσει** ἡ **Δημοκρατία**. Ἐάν ἔλειπε τό ένα ἀπό τά δύο, δέν θά εἶχε γίνη τό πραξικόπημα. Διότι κανείς δέν ἔμπορεῖ νά ἀνατρέψη ένα ὑγιές πολίτευμα. Πεῖρα αἰώνων καί ὄλοι οἱ πολιτικοί φιλόσοφοι μας ἐδίδαξαν ὅτι ἡ τυραννία εἶναι μοιραία συνέπεια εκφυλισμοῦ τῆς Δημοκρατίας. Θά ἔμποροῦσε κανείς νά πῇ ὅτι ἡ Δημοκρατία **ἐδολοφονήθη** ἐν Ἑλλάδι ὑπό καθεστῶς **ἐλευθερίας** καί **ὅτι οἱ Συνταγματάρχαι** τῆς κατέφεραν **ἀπλῶς** τήν **χαριστικήν** βολήν.

6.- Ἡδύνατο κατά τήν γνώμην σας νά ἀποτραπῇ τό πραξικόπημα;

ΑΠ.: Ασφαλῶς ναί, ἐφ' ὅσον ὄλοι τό ἐβλεπαν ἐρχόμενον. Καί ὄχι μόνον δέν προσεπάθησαν νά τό ἀποτρέψουν, ἀλλά τυφλωμένοι ἀπό τά πάθη των τό προκαλοῦσαν, ὅταν δέν τό ενεθάρρυναν. Ἐάν, ἐπί παραδείγματι, τά κόμματα ἔκαναν κάτι ἀνάλογονμέ αὐτό πού ἔγινε εἰς τήν Γαλλίαν τό 1958, ὄχι μόνον θά ἀπέτρεπαν τό πραξικόπημα, ἀλλά θά διπυκόλυναν καί τόν ἐκσυγχρονισμόν τῆς δημοσίας μας ζωῆς, ἀνευ τοῦ ὁποίου εἶναι ἀδύνατος ἡ λειτουργία τῆς Δημοκρατίας ἐν Ἑλλάδι.

7.- Ὑπῆρχεν κατά τήν γνώμην σας ὁ κίνδυνος τῆς ἐπικρατήσεως του κομμουνισμοῦ ὅπως ισχυρίζονται οἱ ἐπαναστάται;

ΑΠ.: Δέν γνωρίζω ἐάν ὑπῆρχεν καί εἰς ποίαν ἔκτασιν

ό κίνδυνος αὐτός. Γνωρίζω, όμως, ὅτι ὑπῆρχεν κάτι χειρότερον: ἡ πολιτική καὶ ἠθική ἀναρχία. Καὶ ὅτι ἡ χώρα συγκλονιζομένη ἀπὸ ἀγρία πάθη ἐφέρετο πρὸς ἐμφύλιον σπαραγμόν. Αὐτὸ τὸ συνομολογοῦν ἤδη ὄλοι οἱ Ἕλληνες καὶ ὅταν ἀκόμη διαφωνοῦν ὡς πρὸς τοὺς ὑπεύθυνους.

8.- Ποῖοι εἶναι κατὰ τὴν γνώμην σας οἱ υπεύθυνοι διὰ τὴν πῶσιν τῆς Δημοκρατίας ἐν Ἑλλάδι;

ΑΠ.: Κανείς καὶ ὄλοι. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς γαλλικῆς ἐπαναστάσεως, ὁ Ταλλεϋράνδος, ἀπολογούμενος διὰ μίαν ἀντικαθεστωτικὴν ἐνέργειάν του, εἶπε τὰ ἐξῆς: «Ἡ σύγχυσις καὶ τὰ πάθη κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας ἦσαν τόσον ἐντονα ὥστε οὐδεὶς Γάλλος ἦτο ὑπεύθυνος διὰ τὰς πράξεις του».

Θά ἤμποροῦσε νὰ λεχθῆ τὸ αὐτὸ καὶ διὰ τὴν προκειμένην περίπτωσιν, μέ τὴν προσθήκην ὅτι περισσότερον ὑπεύθυνοι εἶναι ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι διήγειραν τὰ πάθη.

9.- Εἰς τὴν Ἑλλάδα καταλογίζουν καὶ εἰς ἐσᾶς εὐθύνας. Πολλοὶ ισχυρίζονται ὅτι δέν θά εἶχε γίνῃ τὸ πραξικόπημα ἂν εἶχατε δεχθῆ νὰ κατέλθετε εἰς τὰς προκηρυχθείσας ἐκλογὰς ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ Ἐθνικοῦ Μετώπου τὸ ὅποῖον ἐπρότειναν νὰ συγκροτήσουν οἱ ΕΡΕ, οἱ Προοδευτικοὶ καὶ οἱ Ἀποστάται.

ΑΠ.: Ἴσως ναί, ἴσως ὄχι. Πάντως δέν ἀπεδέχθην τὴν

πρότασιν αὐτήν καὶ διότι δέν ἠθελα νά ἐπανέλθω εἰς τήν πολιτικὴν ἀλλά καὶ διότι εἶχα τήν πεποίθησιν ὅτι δέν εἶναι δυνατὸν νά λειτουργήσῃ ἡ Δημοκρατία ἐν Ἑλλάδι ἀν δέν ἀναμορφωθῇ. Εἰς τήν πεποίθησίν μου ἄλλωστε αὐτήν ὀφείλεται καὶ ἡ ἀποχώρησίς μου ἀπὸ τήν πολιτικὴν μετὰ τήν ἀποτυχίαν τῶν προσπαθειῶν μου ὅπως ἐκσυγχρονίσω τὸν δημόσιον βίον τῆς χώρας.

10.- Πῶς κρίνετε τήν παρούσα ἐν Ἑλλάδι κατάστασιν;

ΑΠ.- Δύσκολον καὶ ἐπικίνδυνον. Καὶ δύσκολον μὲν διότι δέν ὑπάρχει μόνον τὸ ὄξύ καὶ ἄμεσον πρόβλημα τῆς δημιουργίας τῶν προϋποθέσεων διὰ τήν ἀκίνδυνον ἀποκατάστασιν τῆς ὁμαλότητος. Διότι δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἡ ἐπάνοδος εἰς τὴν πρό τοῦ πραξικοπήματος κατάστασιν δέν θά ἐσήμαινε παρά ἀλλαντίν μορφῆς ἀνωμαλίας. Ἀνησυχῶ ὡς ἐκ τούτου ὅταν βλέπω ὅτι ἡ προσπάθεια πρὸς ἀπομάκρυνσιν τῶν ἐπαναστατῶν δέν συνοδεύεται καὶ ἀπὸ τὴν φροντίδα διὰ τὴν θεραπείαν τῶν αἰτίων τὰ ὅποια ὠδήγησαν εἰς τὴν πτώσιν τῆς Δημοκρατίας.

Ἐπικίνδυνον δέ διότι ἐάν παραταθῇ ὑπερμέτρως ἡ παρούσα κατάστασις καὶ δέν ἔχει προγραμματισθῆ μέ σὺνεσιν καὶ τόλμην ἢ ἀποκατάστασις τῆς ὁμαλότητος, ὑπάρχει κίνδυνος νά καταλήξωμεν εἰς τὸν κομμουνισμὸν. Καὶ ὁ κίνδυνος αὐτός δέν εἶναι θεωρητικὸς ἐάν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ Ἑλλάς ὑπῆρξεν δύο φορές τό

Βιετνάμ της Εὐρώπης. Τό γεγονός δέ αὐτό οφείλουν νά μὴν τό λησμονοῦν ὅσοι ενδιαφέρονται εἰλικρινῶς διὰ τὴν Ἑλληνικὴν Δημοκρατίαν. Δέν εἶναι ἐξ ἄλλου μικρότεροι οἱ ἐξωτερικοὶ κίνδυνοι εἰς τοὺς ὁποίους εἶναι ἐκτεθειμένη ἡ χώρα λόγῳ τῆς διεθνοῦς ἀπομονώσεώς της, ἐν συναρτήσει μὲ τὴν κρίσιμον γεωπολιτικὴν της θέσιν. Πρόσφατον παράδειγμα τό Κυπριακόν.

11.- Θεωρεῖτε εἰλικρινῆ τὴν δήλωσιν των ἐπαναστατῶν ὅτι ἔχουν τὴν πρόθεσιν νά ἀποκαταστήσουν τὴν Δημοκρατίαν;

ΑΠ.: Δυστυχῶς, ὄχι. Καί θά ἠυχόμεν νά διαψευσθῶ ἀπό τά πράγματα. Τόν παρελθόντα Ἰούνιον εἶχα ἀπευθύνει ἐπιστολὴν πρὸς τόν Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὴν ὁποίαν ἐξέθετα τὰς ἀνησυχίας μου διὰ τὴν ἐξέλιξιν τῆς ἐν Ἑλλάδι καταστάσεως. Εἶχα μορφώσει ἐκτοτε τὴν γνώμην ὅτι οἱ ἐπαναστάται καταληφθέντες ἀπὸ τόν πειρασμόν νά μετατρέψουν εἰς καθεστῶς τὴν ἐπανάστασιν, ἀπώλεσαν τὴν ἰκανότητα νά συλλάβουν ορθῶς τὴν ἀποστολὴν των. Καί ὁ μὲν Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως μου ἀπάντησε κατὰ τό μᾶλλον καί ἥττον καθησυχαστικῶς. Αἱ σημειωθεῖσαι ὁμως ἐκτοτε ἐξελίξεις ἐνίσχυσαν τὰς ἀνησυχίας μου ἀντὶ νά τὰς κατασιγάσουν. Ἡ προσπάθεια τῶν ἐπαναστατῶν νά θέσουν ὑπὸ τὸν ἑλεγχόν των τό Στράτευμα. Ἡσυνεχῆς ἀντιδικία των μέτό Στέμ-

μα, φορέα ἐν τούτοις τῆς πολιτικῆς τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς ὀμαλότητος. Ἦκατασκευοφάντησις τοῦ πολιτικοῦ κόσμου ἐν τῷ συνόλῳ του, ἐν συνδυασμῶμέ τὴν καταδημαγώγησιν τῆς κοινῆς γνώμης. Καί τέλος, αἱ ἐξωφρενικάί, ὅπως πληροφοροῦμαι, ἀντιλήψεις τῶν περὶ τοῦ νέου Συντάγματος ὀδηγοῦν εἰς τό ἀσφαλές συμπέρασμα ὅτι ἡ ἀποκατάστασις τῆς ὀμαλότητος δέν εὑρίσκεται εἰς τάς προθέσεις τῶν ἐπαναστατῶν.

12- Ποία εἶναι ἡ γνώμη σας διὰ τὴν ἀναθεώρησιν τοῦ Συντάγματος, τὴν ὁποίαν ἐπηγγέλθη ἡ Κυβέρνησις;

ΑΠ: Μία ἀπὸ τὰς αἰτίας τῆς πολιτικῆς ἀσταθείας ἐν Ἑλλάδι εἶναι καὶ ἡ ἀτέλεια τοῦ Συντάγματος τό ὅποιον παραβιάζεται ἀπροσχηματίστως καὶ ἐξ ὅλων τῶν πλευρῶν. Ἡ ἔλλειψις δέ αὐτῆ καθίσταται περισσότερο ἀσθητή ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ χώρα στερεῖται ὑγιῶς πολιτικῆς διαρθρώσεως καὶ διότι τὰ πάθη κυριαρχοῦν εἰς τὴν πολιτικὴν μας ζωὴν.

"Ἐχων τὴν πεποίθησιν, ὅπως εἶπα καὶ εἰς τὴν Βουλὴν, ὅτι ὁ μὴ ἐγκαιρὸς ἐκσυγχρονισμὸς τοῦ Συντάγματος θά ὀδηγοῦσε εἰς τὴν κατάρρευσιν τῆς Δημοκρατίας, κατέθεσα τὸν Φεβρουάριον τοῦ '63, πρότασιν ἀναθεωρήσεώς του. Εἰάν οἱ ἀντίπαλοί μου δέν ἐματαίωσαν ἐξ ἀντιδράσεως τὴν προσπάθειάν μου ἐκείνην, δέν θά εὐ-

ρίσκοντο σήμερον ούτε αυτοί εις τήν φυλακίν, ούτε οί Συνταγματάρχαι εις τήν έξουσίαν.

Ήδη, μετά τόν πολιτικόν έκτραχηλισμόν τών τελευταίων ετών, ή ανάγκη τής αναθεωρήσεως ἔγινε περισσότερο επιτακτική. Τό Σύνταγμα μας, τό όποιον πιθηκίζει, ἀντιγράφον ξένους θεσμούς και κατά προτίμησιν ἐκείνους οί όποιοι διευκολύνουν τήν ὑπονόμευσιν τής Δημοκρατίας, θά πρέπει νά προσαρμοσθή εις τάς Ἑλληνικές συνθήκας: πολιτικές, κοινωνικές και οικονομικές. Διότι εις τήν διαφοροποίησιν και τήν προσαρμογήν εὐρίσκειται τό μυστικόν τής επιβιώσεως τής συγχρόνου Δημοκρατίας. Και δέν θά ἀπειτέλει ή Δημοκρατία μειοψηφίαν εις τόν σημερινόν κόσμον, εάν ή ἀλήθεια αὐτή είχε διεθνώς συνειδητοποιηθῆ.

Τό νέον Σύνταγμα θά πρέπει νά ἀναδιαρθρώσῃ τούς θεσμούς τής χώρας, νά ἐξασφαλίσῃ τήν ἀπρόσκοπτον λειτουργίαν αὐτῶν και νά κατοχυρώσῃ τήν κυριαρχίαν και τά συμφέροντα τοῦ λαοῦ μας. Διότι εις τήν Ἑλλάδα ή πολιτική και οικονομική ασυδοσία τών ολίγων καταστρέφει τήν ἐλευθερίαν και τήν εὐτυχίαν τών πολλών.

Ἐν ολίγοις, εἶναι ἀνάγκη, υστερα ἀπό τόσας θυσίας και τόσας δοκιμασίας, νά ταυτίσωμεν τήν δημοσίαν μας ζωήν μέτῃν ἑλληνικήν πραγματικότητα, τόσον ἀπό ἀπόψεως θεσμῶν όσον και ἀπό ἀπόψεως ἠθῶν πολιτικῶν.

13.- Πώς νομίζετε ότι θα ημπορούσε να ἐξέλθῃ ἡ Ἑλλάς ἀπὸ τὴν παροῦσαν ἀνωμαλίαν;

ΑΠ.- Διάτῃς ἀποχωρήσεως τῶν ἐπαναστατῶν ἀπὸ τὴν ἐξουσίαν. Θὰ ἔπρεπε νὰ εἶχαν ἤδη πεισθῆ, μετὰ ἐξάμηνον πείραν, ὅτι οὔτε τὴν ἐπανάστασιν δύνανται νὰ μεταβάλουν εἰς καθεστῶς, ἀλλὰ καὶ οὔτε νὰ δημιουργήσουν, λόγω τῆς δυσπιστίας πού προκαλοῦν, τὰς προϋποθέσεις τῆς ἀκινδύνου ἐπανόδου εἰς τὴν ὀμαλότητα. Οὔτε καὶ δύνανται νὰ καταρτίσουν, ὅπως πληροφοροῦμαι, Σύνταγμα κατ' οὐσίαν ἀντιδημοκρατικόν. Σύνταγμα, δηλαδή, τὸ ὁποῖον θὰ τοὺς ἐπιτρέπη νὰ ἐλέγχουν τὴν πολιτικὴν ζωὴν τοῦ τόπου καὶ μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ὀμαλότητος. Διότι ἐάν τὸ ἐπιχειρήσουν θὰ δημιουργήσουν ἀδιέξοδα ἐκρηκτικὰ καὶ δι' αὐτοὺς καὶ διὰ τὴν χώραν.

Οἱ πρωτοστατήσαντες εἰς τὴν ἐπανάστασιν θὰ ἀπέφυγαν ἀσφαλῶς τοὺς πειρασμοὺς αὐτοὺς ἐάν ἐκτός τοῦ Μαλαπάρτε ἐμελετοῦσαν καὶ τὸν Πλάτωνα καὶ τὸν Ἀριστοτέλη. Καὶ εἶχαν πρὸς τοῦτο καὶ χρήσιμα ἱστορικὰ προηγούμενα.

Εἶναι καιρὸς, ὅμως, νὰ ἀντιληφθῶν τὰς ἀληθείας αὐτὰς καὶ νὰ θέσουν τέρμα εἰς τοὺς πειραματισμοὺς των, δεδομένου ὅτι πλησιάζουν τὸ «point of no return». Καὶ νὰ ἀνοίξουν διὰ τῆς ἀποχωρήσεώς των καὶ τῆς ἀποδεσμεύσεως τοῦ Στέμματος τὴν διαδικασίαν τῆς ἀποκα-

τασιάσεως τῆς ὀμαλότητος. Διά τοῦ τρόπου αὐτοῦ θά δύνανται νά ἔχουντοῦλάχιστον τήν ἱκανοποίησιν ὅτι εἰς ἀντιστάθμισμα τῆς εκτροπῆς προσέφερον εἰς τήν χώραν τήν εὐκαιρίαν νά ἐκσυγχρονίσῃ τοὺς θεσμούς της καί νά ἀναδιαρθρώσῃ τήν πολιτικὴν της ζωὴν.

14.- Ἐάν οἱ ἐπαναστάται δέν αποχωρήσουν οἰκιοθελῶς ἀπὸ τήν ἐξουσίαν, τί φρονεῖτε ὅτι θά πρέπη νά γίνη;

ΑΠ.: Θά προτιμοῦσα νά μὴν ἀπαντήσω εἰς τήν ἐρώτησιν αὐτήν, ἐφ' ὅσον διατηρῶ τήν ἐλπίδα ὅτι οἱ πρωτοστατήσαντες εἰς τήν ἐπανάστασιν θά ἀντιληφθοῦν τό καθήκον των καί θά διευκολύνουν τήν ἀβίαστον ἐπάνοδον εἰς τήν ὀμαλότητα.

Ἥμπορῶ, ὁμως, νά σᾶς βεβαιώσω ὅτι δέν θά ἐπιτραπῇ νά ἐγκαθιδρυθῇ οἰασδήποτε μορφῆς δικτατορία ἐν Ἑλλάδι.

15.- Ποία θά πρέπη νά εἶναι κατὰ τήν γνώμην σας ἡ διαδικασία διὰ τήν ἐπάνοδον εἰς τήν ὀμαλότητα μετὰ τήν ἀπομάκρυνσιν τῶν ἐπαναστατῶν;

ΑΠ: Αὐτό, κατὰ τήν γνώμην μου, εἶναι τό δυσκολώτερον μέρος τῆς ἐπιχειρήσεως, διότι ἀφορᾷ τό οὐσιαστικόν καί μόνιμον πρόβλημα τῆς Ἑλλάδος. Ἡ Ἑλληνικὴ Δημοκρατία ὑπῆρξεν, ὡς γνωστόν, πάντοτε ἀσταθῆς. Ἐάν φυλλομετρήσῃ κανεὶς τήν ἱστορίαν τῆς συγχρόνου

Ἑλλάδοςθὰ διαπιστώσῃ ὅτι ὑπῆρξαν φωτεινά διαλείμματα αἱ περίοδοι δημοκρατικῆς διακυβερνήσεως τῆς χώρας. Ἐάν ἀπό τήν δοκιμασίαν τήν ὁποίαν ὑφίσταται σήμερον, δέν ἐξέλθῃ ἡ Δημοκρατία ὑγιεστέρα, δέν θὰ ἀπαλλαγῇ ἡ Ἑλλάς ἀπό τό δραματικόν δίλημμα: κομμουνισμός ἢ δικτατορία. Ἡ παροῦσα ἀνωμαλία δημιουργεῖ τήν ἀνάγκην, ἀλλά προσφέρει καί τήν εὐκαιρίαν τῆς ἀνασυντάξεως τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας. Θὰ πρέπει, συνεπώς, τήν σημερινήν Κυβέρνησιν νά ἀδεχθῆ μία συνετή, ἐντιμος καί ἰσχυρά Κυβέρνησις, ἡ ὁποία ἀσκοῦσα ἐκτάκτους ἐξουσίας καί ἐντός εὐλόγου χρόνου νά δημιουργήσῃ τὰς συνθήκας πού θὰ ἐπιτρέψουν νά λειτουργήσῃ ἡ Δημοκρατία ἐν Ἑλλάδικαί νά προοδεύσῃ ἡ χώρα ἐν ἀσφαλείᾳ.

Καί συγκεκριμένως:

1. Νά κατασιγάσῃ τὰ πάθη καί νά δημιουργήσῃ τὰς οὐσιαστικάς καί ψυχολογικάς προϋποθέσεις πού θὰ ἐπιτρέψουν τήν ἀναδιάρθρωσιν καί τόν ἐκσυγχρονισμόν τῆς πολιτικῆς καί κοινωνικῆς μας ζωῆς.

2. Νά καταρτίσῃ τό νέον Σύνταγμα τό ὁποῖον θὰ πρέπει νά εἶναι αὐστηρόν, χωρίς ὅμως νά εἶναι ἀντιδημοκρατικόν. Νά καθιερώσῃ, δηλαδή, τήν κυβερνωμένην ἀντί τῆς κυβερνώσεως Δημοκρατίας.

3. Νά ἀναδιάρθρῳσῃ τήν διοίκησιν καί τήν παιδείαν, αἱ ὁποῖαι, κακοποιηθεῖσαι τόσον ἀπό τήν ἐπανάστασιν

όσον καί από τας προηγηθείσας αὐτῆς Κυβερνήσεις, εὐρίσκονται εἰς κατάστασιν ἀποσυνθέσεως.

4. Νά ἐξυγιάνη διὰ ριζικῶν καί αντιδημοτικῶν μέτρων τήν οἰκονομίαν τῆς χώρας ἀπό τήν ἀνάπτυξιν τῆς ὁποίας ἐξαρτᾶται ἡ ὕλική καί ἠθική πρόοδος τοῦ Ἔθνους. Διά νά ἐκτιμηθῇ δέ ἡ ἀνάγκη αὐτή ἀρκεῖ νά σημειωθῇ ὅτι αἱ καταναλωτικαί δαπάναι τοῦ προϋπολογισμοῦ ἠυξήθησαν κατά τήν τελευταίαν τριετίαν κατά 103%.

5. Νά ἀποκαταστήσῃ τήν πειθαρχίαν εἰς τό Στράτευμα καθῶς καί τό γόητρον τῆς χώρας, τό ὅποιον κατά τὰ τελευταῖα ἔτη υπέστη ἀληθῆ καταρράκωσιν.

6. Νά λύσῃ ἢ νά θέσῃ ὑπό ἔλεγχον τό Κυπριακόν, τό ὅποιον, ἀκαίρως καί ἀδεξίως ἀνακινήθέν, ἀπειλεῖ μόνιμως τήν γαλήνην τῆς χώρας.

Καί τέλος, νά διεξαγάγῃ δημοψήφισμα καί ἐνσυνεχεία ἐκλογάς πούθᾳ ἐπιτρέψουν εἰς τόν λαόν νά ἀξιοποιήσῃ τήν πειρᾶν πού ἀπέκτησεν καί νά καταστήσῃ τας ἀνωτέρω μεταρρυθμίσεις ἀφετηρίαν μιᾶς νέας πολιτικῆς ζωῆς, προοδευτικῆς καί ἀπηλλαγμένης ἀπό τας προκαταλήψεις τοῦ παρελθόντος».

Ἀπό τό κείμενον τῆς συνεντεύξεως τοῦ «ἐθνάρχου» προκύπτουν ἀβιάστως τά ἀκόλουθα συμπεράσματα. Συγκεκριμένως ὁ Καραμανλῆς:

1. Θεωρεῖ -καί ὀρθῶς- ὅτι «**φυσική λύσις**» τοῦ προβλή-

ματος τής Κύπρου είναι ή Ένωσις. Μετά ύπεστήριξε έν τή πράξει τά αντίθετα.

2. Παρεδέχθη ότι *«είχεχρεωκοπήσει ή δημοκρατία»* ότι τό πολίτευμα δέν ήτο ύγιές, ότι ή Δημοκρατία έδολοφονήθη υπό καθεστώς έλευθερίας και ότι *«οί Συνταγματάρχαι τής κατέφεραν άπλώς τήν χαριστικήν βολήν»*.
3. 'Απέδωσε ευθύνας στά κόμματα διά τήν 21ην 'Απριλίου.
4. 'Ανεγνώρισε ότι πρό τής 21ης 'Απριλίου έπεκράτει στην Έλλάδα *«πολιτική και ήθική άναρχία»* και έξ αιτίας τών άγρίων παθών έφέρετο ή χώρα *«πρός έμφύλιον σπαραγμόν»*.
5. 'Υπεύθυνοι διά τήν πτώσιν τής δημοκρατίας ήσαν *«κανείς και όλοι»!*
6. Κατακρίνει τήν αντίδικίαν τής 21ης 'Απριλίου μέ τό Στέμμα, τό όποιον κατόπιν αυτός κατήργησε.
7. 'Ομιλεϊ περί έπαναστάσεως και επαναστατών 'Αξιωματικών.
8. 'Αναφέρεται στόν κίνδυνον τού κομμουνισμοϋ, ένω άργότερον ό ίδιος ένομιμοποίησε τό Κ.Κ.Ε.

Η δημοκρατία είχε χρεωκοπήσει και ή χώρα ώδηγεϊτο προς *έμφύλιον σπαραγμόν*, διότι έπεκράτουν *άγρια πάθη και πολιτική και ήθική άναρχία*. Αυτά παρεδέχθη ό Καραμανλής. Από αυτά έσωσε τήν Έλλάδα ή

21η Ἀπριλίου. Καί κάθε λογικός ἄνθρωπος θά διερωτηθῆ: *Οἱ Ἀξιωματικοί, οἱ ὅποιοι ἀπέτρεψαν τόν ἐμφύλιο σπαραγμό ἔπρεπε νά δικασθοῦν ἢ νά ἐπαινεθοῦν;* Ἀκόμη θά διερωτηθῆ: Ἀφοῦ ἡ χώρα ὠδηγεῖτο πρὸς ἐμφύλιον σπαραγμόν οἱ Ἀξιωματικοί ἐδικαιοῦντο νά ἀδιαφορήσουν; *Ἦέπρεπε νά ἐπέμβουν;*

21. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

Κ ΤΩΝ ΑΝΩΤΕΡΩ ΕΚΤΕΘΕΝΤΩΝ ΕΞΑΓΟΝΤΑΙ ΤΑ ΑΚΟΛΟΥΘΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ:

1. *Ἡ 21η Ἀπριλίου ἐπικρατήσασα ἐδημιούργησε δίκαιον. Το αν τήν ήθελε ή ὄχι ο λαός δέν εἶναι νομικόν γεγονός, αλλά πραγματικόν. "Ομως ἐπειδή δέν τήν ανέτρεψε ο λαός μέ μαζικές κινητοποιήσεις συνάγεται, ὅτι τουλάχιστον τήν ήνέχθη.*
2. *Ἡ 21η Ἀπριλίου ἀνεγνωρίσθη ὑφ' ὄλων τών κρατῶν του κόσμου καί τών διεθνῶν οργανισμών. Ἐπομένως τό στρατιωτικό καθεστώς ἀπέκτησε διεθνή νομιμότητα.*
3. *Ἡ 21η Ἀπριλίου ἀνεγνωρίσθη στό ἐσωτερικόν τής χώρας ἀπό ὄλας τάς ὀργανωμένας δυνάμεις του Ἐθνους. (Ἐκκλησία, Στρατός, Πανεπιστήμια, ΑΔΕ-*

- ΔΥ, Δικαιοσύνη κ.λπ.). Ἐνάντια μεμονωμένα άτομα ἢ περιθωριακαί κινήσεις δέν ἀνέτρεψαν τήν 21ην Ἀπριλίου καί ἀπέδειξαν τήν δύναμι ἐπιβολῆς της.
4. **Ἡ 21η Ἀπριλίου ἀνεγνωρίσθη ὑπό τῆς Δικαιοσύνης**, ὡς ἐπανάστασις ἐπικρατήσασα καί συνεπῶς τό καθεστῶς ἤτο νόμιμον, ὡς ἀπεφάνθησαν αἱ Ὀλομέλειαι τῶν Ἀνωτάτων Δικαστηρίων καί ἡ μετὰ τήν μεταπολίτευσιν **ισχύς** τῶν «χουντικῶν» νόμων. Ἀνεγνωρίσθη ἐπίσης καί ἀπό τοὺς πολιτικούς, διότι ὁ ἐκ τοῦ Στρατιωτικοῦ καθεστώτος ὀρισθεὶς πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἐξηκολούθει καί μετὰ τήν μεταπολίτευσιν νά φέρῃ αὐτόν τόν τίτλον καί νά ὑπογράψῃ συντακτικὰς πράξεις. Ἐνώπιόν του μάλιστα ὠρκίσθη ὁ «ἐθνάρχης» Κ. Καραμανλῆς.
  5. **Ἡ 21η Ἀπριλίου ἐξέφραζε νομιμότητα**, δι' αὐτό ὄλα τὰ δικαστήρια τῆς χώρας, μόνα ἀρμόδια, διά τόν ἔλεγχον τῆς νομιμότητος, ἐφήρμοζαν τὰς νομικὰς διατάξεις τοῦ στρατιωτικοῦ καθεστώτος.
  6. **Ἡ βουλή παρανόμως ἀπεφάνθη, ὅτι ἡ 21η Ἀπριλίου δέν ἤτο νόμιμον καθεστῶς**, διότι τήν νομιμότητα τήν κρίνουν τὰ δικαστήρια. Ἐπομένως ἡ βουλή παραβιάσασα τήν ἀρχήν τῆς διακρίσεως τῶν ἐξουσιῶν παρενόμησε.
  7. **Παρανόμως ἐπανάφεραν τό Σύνταγμα τοῦ 1952 δίχως τὰς διατάξεις περί Βασιλείας**.

8. *Ἡμεταπολίτευσις ἐχορήγησε ἀμνηστία*, διάρρητης διατάξεως τοῦ ἀρθρου 1 του Π.Δ.519/1974 μετὰ ἀπό γνωμοδότησιν τοῦ Συμβουλίου της Ἐπικρατείας καί κατόπιν διὰ τοῦ ἀρθρου 5 τοῦ Δ/1975 ψηφίσματος ἀνεκάλεσε αὐτήν, πράγμα ἠθικῶς καί νομικῶς ἀνεπίτρεπτον.
9. *Ἡμεταπολίτευσις ἐδίκασε τους πρωταιτίους της 21ης Ἀπριλίου μολονότι δέν ὑπῆρχε νόμος*, πού νά προέβλεπε ὡς ποινικό ἐγκλημα τήν πρᾶξιν των.
10. Ἡ δίκη καί καταδίκη τῶν πρωταίτων τῆς 21ης Ἀπριλίου συνεπάγεται ἀναγκαίως ἢ τό ένα ἢ τό ἄλλο. Δηλαδή ἢ τό δικαστήριον πού τούς ἐδίκασε ὡς προδότας *ἀπετελεῖτο ἀπό ὄργανα της δημοκρατίας* κι' ὄχι ἀπό ἀληθεῖς δικαστάς ἢ οἱ πρωταίτιοι ἦσαν πράγματι προδόται ὅποτε αἱ Ὀλομέλειαι τοῦ Ἀρείου Πάγου καί τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας κι' ὄλα τά δικαστήρια τῆς Ἑλλάδος ἐφήρμοζαν ἐπί 7 ἔτη τό *δίκαιον τῶν προδοτῶν*. Νά συμβιβασθοῦν καί τά δύο εἶναι ἀδύνατον. Δηλαδή εἶναι παράλογον νά εἰπῆτε ὅτι καλῶς τούς ἐδίκασαν ὡς προδότας καί καλῶς τούς ἀνεγνώριζαν ὡς νόμιμον καθεστῶς.

Καί τώρα μερικά *ἐρωτήματα* πρὸς νομικούς:

1. Εἶχε ἐπικρατήσῃ ἡ 21η Ἀπριλίου εἰς ὀλόκληρον τήν Ἑλλάδα, ναι ἢ ὄχι;

2. "Όλα τὰ δικαστήρια τῆς χώρας ἐφήρμοζαν τούς νόμους τῆς 21ης Ἀπριλίου, ναι ἢ ὄχι;
3. Ὁ Στρατηγός Φ. Γκιζίκης ὑπέγραψε συντακτικὰς πράξεις κλπ. ὡς πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας, ποῖος τὸν ἔκανε Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας; Ὁ κυρίαρχος λαός ἢ ἡ 21η Ἀπριλίου;
4. Ἐπιτρέπεται νὰ χορηγῆται ἀμνηστία καὶ μετὰ νὰ ἀνακαλῆται, ναι ἢ ὄχι;
5. Εἶναι νόμιμον νὰ ἐπαναφέρεται τὸ Σύνταγμα τοῦ 1952, δίχως τὰ ἀρθρα περὶ βασιλείας, ναι ἢ ὄχι; Καὶ ποῖος μὲ ποῖον δικαίωμα ἔκανε τὴν ἐπιλογὴν;
6. Ὁ «ἐθνάρχης», Κ. Καραμανλὴς ὠρκίσθη ἐνώπιον τοῦ ... Προέδρου Δημοκρατίας Στρατηγοῦ Φ. Γκιζίκη, ναι ἢ ὄχι;
7. Ἐπιτρέπεται νομικῶς νὰ δικάζεται κάποιος διὰ πράξιν Βάσει ποινικοῦ νόμου ἐκδοθέντος, μετὰ τὴν πρᾶξιν, ναι ἢ ὄχι;
8. Ὑπῆρξε κράτος ἢ διεθνὴς οργανισμὸς, ὁ ὅποιος νὰ μὴ ἀνεγνώρισε τὸ καθεστὼς τῆς 21ης Ἀπριλίου, ναι ἢ ὄχι;
9. Ἡ νομιμότης ἐλέγχεται ὑπὸ τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας, ναι ἢ ὄχι;
10. Αἱ ἀποφάσεις τῶν Ὀλομελειῶν τοῦ Α.Π. καὶ τοῦ Σ.τ.Ε. πού ἀναγνωρίζουν τὴν 21ην Ἀπριλίου ὡς νόμιμον καθεστὼς πρέπει νὰ ἀκυρωθοῦν, ναι ἢ ὄχι;

11. Οί νόμοι της 21ης Ἀπριλίου ἠκυρώθησαν ἐπί τῷ λόγῳ ὅτι ἐξεδόθησαν ὑπὸ παρανόμου καθεστώτος, ναι ἢ οχι;
12. Εἶναι ἐντῆμοι οἱ δικασταί, οἱ ὅποιοι ὑπήκουαν ἐπί της 21ης Ἀπριλίου εἰς αὐτήν καί μετὰ ἐδίκαζαν τοὺς πρωταίτιους της, ναι ἢ ὄχι;
13. Ὄταν ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς ἐψήφισε εἰς δύο δημοψηφίσματα ἐπί 21ης Ἀπριλίου ὠδηγεῖτο βιαίως εἰς τὴν κάλπην, ναι ἢ ὄχι;
14. Μία μικρὰ ὁμάς Ἀξιωματικῶν ἀπὸ μόνῃ της ἠδύνατο νὰ ἐπιβληθῇ καί ἐπὶ 7 ἔτη νὰ κυβερνά τὴν Ἑλλάδα; Ἡ διέθετε λαϊκὴν ἔγκρισιν ἢ ἐστὼ λαϊκὴν ἀνοχὴν, ναι ἢ ὄχι;
15. Ὄταν ὁ Ἄρειος Πάγος ἐπικυρῶναι τὰ ἀποτελέσματα ενός δημοψηφίσματος, τούτο εἶναι ἐγκυρον, ναι ἢ οχι;
16. Ὁ Στρατηγὸς Φ. Γκιζίκης νομίμως ἀνέλαβε Πρόεδρος Δημοκρατίας τὸ 1973, ναι ἢ ὄχι;
17. Ἡ ὀρκωμοσία τοῦ Κ. Καραμανλῆ ἐνώπιον τοῦ Στρατηγοῦ Φ. Γκιζίκη παρισταμένου εἰς τὴν τελετὴν καί ὑπογράφοντος ὡς Προέδρου τῆς Δημοκρατίας σημαίνει ἀναγνώρισιν τοῦ Γκιζίκη ὡς Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, ναι ἢ ὄχι;

22. ΕΠΙΛΟΓΟΣ

ΤΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΗΣ 21ης ΑΠΡΙΛΙΟΥ ΗΛΘΕ ΚΑΙ ΠΑΡΗΛΘΕΝ. Ο ΑΡΧΗΓΟΣ ΤΟΥ ΑΠΕΒΙΩΣΕ ΠΤΩΧΟΣ, ΑΠΟ ΚΑΡΚΙΝΟ ΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝ ΝΟΣΟΚΟΜΕΪΟΝ, ΟΠΟΥ ΕΠΙ ΜΑΚΡΟΝ ΕΝΟΣΗΛΕΥΕΤΟ ΕΙΣ ΜΟΝΑΔΑ ΕΝΤΑΤΙΚΗΣ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ, ΔΙΧΩΣ ΝΑ ΤΟΛΜΗΣΗ Η ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ, ΩΣ ΩΦΕΙΛΕ, ΝΑ ΤΟΝ ΑΦΗΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΟΝ, ΔΙΑ ΛΟΓΟΥΣ ΥΓΙΕΙΑΣ. ΜΕ ΤΟΝ ΚΑΙΡΟΝ ΟΙ ΠΡΩΤΑΪΤΟΙ ΤΗΣ 21ης Ἀπριλίου ἀποθνήσκουν. Ἀσλανίδης, Ρουφογάλης, Παπαδόπουλος, Μπαλόπουλος, Λέκκας κ.ά. ἐφυγαν ἀπὸ τὴν ζωὴν.
"Ὅλοι των πτωχοί.

Εἰς κάθε ἐπέτειον τῆς 21ης Ἀπριλίου αἱ τηλεοράσεις οργιάζουν. Ἀστράτευτοι, ὁμοφυλόφιλοι, ἀνεπάγγελτοι καὶ πολιτικάντηδες συνομιλοῦν μεταξύ των διὰ τὸ Στρατιωτικόν Καθεστῶς. Ὑβρίζουσιν καὶ συκοφαντοῦν. Δέν

έχουν τό θάρρος νά άκουσθῆ καί μία ἄλλη ἄποψις. **Μό-
νον ἡ ἰδική των.** Μονοπωλοῦν τήν ἔκφρασιν γνώμης.
Οὐδείς ἄλλος ἀκούγεται. Ὅπως συνήθως ὁ νικητής
ἐπιβάλλει τήν γνώμην του. Οἱ ἀντιστασιακοί μας ὅμως
δέν εἶναι νικηταί, διότι ἡ «ἀντίστασις» των δέν ἀνέτρε-
ψε τήν 21ην Ἀπριλίου, ἡ ὁποία αὐτοκατελύθη καί πα-
ρέδωσε τήν ἐξουσίαν στούς ἐκπεσόντας πολιτικούς, πού
ἀπό τό 1974 κυριαρχοῦν, πλουτίζουν καί ἐξασφαλίζουν
τό πολιτικόν καί οἰκονομικόν μέλλον τῶν παιδιῶν των,
διά τῆς πασίγνωστου οἰκογενειοκρατίας.

Οὔτε ἐπιτρέπεται, οὔτε εἶναι δυνατόν νά κρύπτεται ἡ
ἀλήθεια.

Ἡ ἱστορία εἰς τό μέλλον θά καταγράψῃ τά ὀνόματα
ὄσων πραγματικῶς, διά τῶν πράξεων των ὠφέλησαν
τήν Ἑλλάδα κι' ὄσων ὠφέλησαν τοὺς εαυτοὺς των.

Στήν ἄσκησι τῆς πολιτικῆς ἀνεχόμεθα πολλά. Ὅχι
ὅμως νά ἐξευτελίζεται ἡ ζωή, μέ πράξεις ἀναξιοπρεπεῖς.
Αὐτό δέν πρέπει νά γίνεται δεκτόν, διότι ὑποβαθμίζεται
ὁ ἄνθρωπος. Δυστυχῶς στήν Ἑλλάδα καί ἄλλοῦ ἡ πο-
λιτική δέν ἀποβλέπει στήν ὠφέλεια τῆς Χώρας, ἀλλά
στόν **προσωπικόν πλουτισμόν καί στήν ἱκανοποίησιν φι-
λοδοξιών.** Τούτο μάλλον ὀφείλεται στό ὅτι τήν πολιτι-
κήν δέν τήν ἀσκοῦν προσωπικότητες, ἀλλά καιροσκό-
ποι. Ὅσον δέ κατώτεροι εἶναι οἱ ἐξουσιάζοντες πολιτι-
κῶς, τόσοσ παρακαμάζει ἡ πολιτική.

Ἐκ τῆς ὅλης περιγραφῆς, ἀναλύσεως καί μελέτης τῶν γεγονότων τῆς περιόδου 1967-1975, διεπιστώθη ὅτι διεπράχθησαν πρωτοφανῆ νομικά -καί ὄχι μόνον- ἐγκλήματα, διὰ τὰ ὅποια ἀντί τιμωρίας ὑπῆρξεν ἐπιβράβευσις. Ἱστορικῶς συνετελέσθη τραγωδία.

Ἡ Δικαιοσύνη καί αἱ "Ενοπλοὶ Δυνάμεις, βασικοὶ στυλοβάτες τοῦ "Εθνους, ἐξήλθον τῆς ὡς ἄνω περιπετειᾶς σοβαρώτατα τραυματισμένοι καί ἀπαξιωμένοι ὡς θεσμοί. Ὅφειλῆ τῶν θεσμῶν αὐτῶν εἶναι νά ἀποκαταστήσουν τό κύρος τῶν καί νά ἐπέλθῃ ἡ κάθαρσις τῆς τραγωδίας. Ἡ χρησιμοποίησις τοῦ χαρακτηρισμοῦ «νομικόν ἐγκλημα» ἴσως θεωρηθῆ βαρεῖα. Πάντως εἶναι ἀληθές. Συγκεκριμένως θά ἐπαναλάβω ἐπιγραμματικῶς τὰ νομικά ἐγκλήματα τὰ ὅποια διεπράχθησαν εἰς βάρος Ἑλλήνων Ἀξιωματικῶν, οἱ ὅποιοι ὅλοι τῶν ἀνεξαιρέτως ὑπῆρξαν ἥρωες πολεμισταί, ὑπέρ τῆς Πατρίδος.

1. Δέν ἐγένετο δεκτόν τό πραγματικόν γεγονός ὅτι ἡ 21ῆ Ἀπριλίου ἐπεκράτησε καθ' ἅπασαν τήν χώραν, ὅπως ὅλος ὁ κόσμος γνωρίζει.
2. Ὑπεστηρίχθη ὅτι ἡ 21ῆ Ἀπριλίου δέν ἐδημιούργησε δίκαιον, μολονότι ἐπὶ ἐπτὰ ἔτη ὅλα τὰ δικαστήρια καί γενικῶς τό κράτος καί ἡ Ἑλληνική Κοινωνία ἐφήρμοζαν τό δίκαιον τοῦ Στρατιωτικοῦ καθεστώτος.
3. Οἱ πρωταῖτιοι ἐτιμωρήθησαν κατά παράβασιν τῆς

θεμελιώδους ἀρχῆς τοῦ δικαίου περί της μή επιβολῆς ποινῆς ἄνευ νόμου προϋπάρξαντος της τιμωρουμένης πράξεως, γνωστῆς καί ὡς ἀρχῆς της μή ἀναδρομικότητος τῶν δυσμενῶν ποινικῶν νόμων.

4. Κατά παράβασιν τῆς νομικῆς ἀληθείας καί τῆς πολιτικῆς πραγματικότητος ὁ Στρατηγός Φαίδων Γκιζίκης θεωρεῖται πρόεδρος Δημοκρατίας, καθόσον ὄλοι γνωρίζουν ὅτι ἦτο χουντικός κατέχων τό ἀνώτατον ἀξίωμα οὐχί δι' εκλογῆς, ἀλλά διορισθεῖς ὑπό τῆς Χούντας.
5. Ἡ ἀνάκλησις τῆς ἀμνηστίας εἶναι πράξις παράνομος καί συνάμα ἀτιμος. "Ἄν ὁ Καραμανλῆς ἔλεγε «τὴν ἀμνησίαν πού ἔδωσα τὴν ἀνακαλῶ», αὐτό θά ἦτο ἀπλῶς πράξις παράνομος. Ἐπειδὴ ὁμως εἶπε ὅτι «ὄταν ἔδωσα ἀμνησίαν διὰ τὴν 21η Ἀπριλίου, δέν ἔδωσα κατ' ἀληθῆ ἑρμηνείαν ἀμνησίαν διὰ τὴν 21η Ἀπριλίου», αὐτό εἶναι πράξις ἀτιμος.
6. "Ὅποιος παραλαμβάνει τὴν ἐξουσία ἀπό τόν Ἀνώτατο ἐκπρόσωπον τῆς Χούντας, ὀρκίζεται ἐνώπιόν του καί τόν διατηρεῖ ὡς πρόεδρον Δημοκρατίας καί μετὰ τὴν ψήφισιν Συντάγματος δέν μπορεῖ νά ἐγκαλή τὴν Χούντα ὡς παράνομον καθεστῶς, διότι κατά παγίαν νομικὴν ἄποψιν οἱ παρανόμως ἀποκτοῦντες παρανόμως μεταβιβάζουν. "Ἡ λοιπόν ἡ Χούντα ἦτο νόμιμον καθεστῶς ὁπότε νομίμως πα-

ρέδωσε εξουσίαν ἢ ἦτο παράνομον, ὅποτε παρανόμως μετεβίβασε ἐξουσίαν, κατὰ τὴν λογικὴν ἀρχὴν τοῦ «ἀποκλειομένου τρίτου» π.χ. ἡ γυνὴ ἐγκυμονεῖ ἢ δὲν ἐγκυμονεῖ, τρίτη ἄποψις δὲν νοεῖται.

7. Ἡ ἐπαναφορά τοῦ Συντάγματος τοῦ 1952, δίχως τὰς διατάξεις περὶ Βασιλείας, ἀποτελεῖ ἀνεπίτρεπτον νομικὸν ἀκρωτηριασμόν, ὁ ὅποιος ἐτελέσθη παρανόμως καὶ ἀνηθίκως, εἰδικῶς λόγω τοῦ προσώπου, τὸ ὅποιον τὸν ἔκανε. Τὰ Συντάγματα ἢ ἰσχύουν ὡς ἔχουν ἢ δὲν ἰσχύουν, διότι οὐδεμία νόμιμος διαδικασία ὑφίσταται, ἢ ὁποία νὰ προβλέπη ποῖος, πὼς καὶ διατί προβαίνει στὴν ἐπιλογὴν ἐκείνων τῶν συνταγματικῶν διατάξεων, πού θὰ ἐφαρμοσθῶν καὶ ἐκείνων, πού δὲν θὰ ἐφαρμοσθῶν. Οἱ Συνταγματάρχαι τὸ 1967 ἐπραξαν αὐτὸ ακριβῶς. Δηλαδή ἐφήρμοσαν (μέχρι τὴν ψήφισιν νέου Συντάγματος) τὸ Σύνταγμα τοῦ 1952 ἀναστείλαντες ὠρισμένα ἀρθρα τοῦ Συντάγματος καὶ μάλιστα ὄχι θεμελιωδῶν. Αὐτοὶ μὲν ἐθεωρήθησαν παράνομοι, ἐνῶ ὁ Καραμανλῆς νόμιμος καὶ ἐθνάρχης.
8. Αἱ δικαστικαὶ ἀποφάσεις, οἱ νόμοι καὶ αἱ λοιπαὶ νομικαὶ διατάξεις τῆς 21ης Ἀπριλίου ἐξακολουθοῦν νὰ ἐφαρμόζωνται. Δηλαδή συνεχίζεται ἡ ἰσχὺς τοῦ νομικοῦ πλαισίου ἑνός «παρανόμου» καθεστώτος. Τοῦτο λογικῶς εἶναι ἀνεξήγητον. Διότι τὸ «παρά-

νομον» καθεστώς εξαφανίζεται ὁμοῦ μέ τάς ἐννόμους συνεπειάς του. "Άλλως εἰς τί συνίσταται ἡ παρανομία του, δταν σεβώμεθα τήν νομικήν του Βούλησιν; Εἶναι ὡσάν νά ἰσχυρίζεται κάποιος ὅτι ὁ Α δέν εἶναι κληρονόμος του Β, ἀλλά δικαιουῖται νά εἶναι κύριος τῆς κληρονομίας. Τέτοιαι καταστάσεις δέν νοοῦνται στά νομικά, ὅπου ἀπαγορεύονται αἱ ἀντιφάσεις. Τό ἀξίωμα τοῦ *Lex barbarius philippus* εἶναι διαφορετική περίπτωση, ἡ ὁποία ἐρρυθμίσθη ὑπό τῶν Ρωμαίων νομοθετικῶς πράγμα πού δέν συνέβη μέ τούς νόμους τῆς 21ης Ἀπριλίου. Μάλιστα προσφάτως («Ἐλευθεροτυπία» 18-5-2003) ἐδημοσιεύθησαν διαμαρτυρίαι ἐπειδή ἐφαρμόζονται ἀποφάσεις Ὑπουργοῦ τῆς Χούντας.

9. Ὅλα τά κράτη τοῦ κόσμου καί ὅλοιοι διεθνεῖς οργανισμοί ἀνεγνώρισαν τήν 21ην Ἀπριλίου ὡς τό νόμιμον πολίτευμα τῆς Ἑλλάδος ὅπως ἐνομολόγησαν καί τά ἀνώτατα δικαστήρια τῆς χώρας. Κατά ταῦτα ἡ νομιμότης αὐτή ὡς νομική ἀναγνώρισις δημοσίου διεθνοῦς καί ἐσωτερικοῦ δικαίου δέν ἀναιρεῖται, ἀπό πέντε κυρίους δικαστάς, οἱ ὅποιοι παρά τάς ἀποφάσεις τῶν Ὀλομελειῶν τοῦ Α.Π. καί τοῦ Σ.τ.Ε. ἐχαρακτήρισαν τήν 21ην Ἀπριλίου παράνομον.
10. Ἐνῶ αἱ ἀποφάσεις τῶν Ὀλομελειῶν τοῦ Σ.τ.Ε. καί τοῦ Α.Π. δέν ἠκυρώθησαν, ὑπό ἄλλων τυπικῶς ἰσο-

δυνάμεων αποφάσεων ἐδικάσθησαν καί ἐτιμωρήθησαν οἱ πρωταίτιοι τῆς 21ης Ἀπριλίου. Δηλαδή συμβαίνει τό ἀπαράδεκτον τά Ἀνώτατα Δικαστήρια νά ἀποφαίνωνται, ὅτι ἡ 21η Ἀπριλίου ἦτο νόμιμον καθεστώς καί συγκεκριμένον (!) ἐφετεῖον νά θεωρή τήν 21ην Ἀπριλίου παράνομον.

11. Παρεβιάσθη θαναύσως ἡ συνταγματική ἀρχή τῆς διακρίσεως τῶν ἐξουσιῶν συμφώνως πρὸς τήν ὁποῖαν τήν νομιμότητα ἐλέγχουν μόνον τά δικαστήρια. Τό νόμιμον ἢ παράνομον τῆς 21ης Ἀπριλίου τό προσδιώρισε ἡ βουλή, ἡ ὁποία δέν ἔχει τέτοιο δικαίωμα.

Καί πολλά ἄλλα λεπτομερέστερα νομικά ἐγκλήματα διεπράχθησαν καί τά ὅποια δικαιολογεῖται νά τά διαπράττουν ἐκπεσόντες πολιτικοί, ἀλλά δέν δικαιολογεῖται νά συνεργοῦν εἰς αὐτά νομικοί καί κυρίως δικαστήρια.

Δέν εἶναι δυνατόν νά ἐξακολουθήσῃ ὑφισταμένη αὐτή ἡ κατάφωρος παραβίασις παναρχαιῶν νομικῶν καί ἠθικῶν ἀρχῶν.

Τό τί πρέπει νά γίνῃ ἀπόκειται εἰς τήν ἐκτίμησιν τῶν ἐντίμων φορέων τῶν θεσμῶν τῆς Δικαιοσύνης καί τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων, ἀλλ' εἶναι ἐπιτακτική ἢ ἀνάγκη νά ἐπέλθῃ ἡ κάθαρσις τῆς τραγωδίας, ἐκτός καί ἀναμένομεν τόν ἀπό μηχανῆς Θεόν, πού νομοτελειακῶς πάντοτε ἐπεμβαίνει.

Είς επίσημον περιοδικήν ἔκδοσιν τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων τῆς χώρας ὑπὸ τὸν τίτλον «ΘΗΤΕΙΑ» δημοσιεύεται ἐξυμνητικὸν ἄρθρον, διὰ πῖν ἐπέτειον τῆς «μεταπολίτευσης» δπως περιγράφεται ἡ ἀφίξις τοῦ «ἐθνάρχου» Κ. Καραμανλῆ. Παρατίθενται (τεῦχος 5, Αὐγούστος 1995) φωτογραφία τοῦ Καραμανλῆ πού ὀρκίζεται πρωθυπουργός (σκοπίμως ἀποκρύπτουν τὸν Γκιζίκην) καὶ φωτογραφία τοῦ Λαοῦ πανηγυρίζοντος τὰ ξημερώματα τῆς 24ης Ἰουλίου 1974. Ὅπως βλέπετε ὁ Αἰὸς πανηγυρίζει μέ χειμερινάς ἐνδυμασίας. Ἐπῆραν δύο φωτογραφίας χειμερινῆς εποχῆς καὶ τὰς ἐπαρουσίασαν ὡς φωτογραφίας τῆς 24ης Ἰουλίου 1974. Ἄνευθυνότης καὶ ὄχι μόνον.

*Ὁ«εθνάρχης» ἐξηγεῖ στὸν Βασιλέα Κωνσταντῖνο
τά περὶ «καρκινώματος».*

*Όκ. Τσάτσος παρατρεχάμενος τών Άνακτόρων,
κατόπιν πρόεδρος δημοκρατίας.*

"Όταν τήν 7ην Φεβρουαρίου 1981 ἀπεβίωσε ἡ βασιλομήτωρ Φρειδερίκη ὁ «εθνάρχης» Καραμανλῆς ἔδειξε δλη τήν κακεντρέχεια τοῦ χαρακτήρος του. Ἄπηγόρευσε μέσω τοῦ ἐγκαθέτου πρωθυπουργοῦ Γ. Ράλλη κάθε λαϊκή ἐκδήλωσι, ἀπηγόρευσε τήν παραμονήν τῆς βασιλικῆς οικογενείας στήν Ἑλλάδα, πού ὑπεχρεώθη νά παραμείνη μόνον πέντε ὥρες καί δέν ἐσεβάσθη τούς ἀγράφους ἠθικούς νόμους εὐλαβείας τῶν θανόντων.

Ἡ ἀθλία συμπεριφορά του προεκάλεσε τήν ἀντίδρασι τοῦ Κωνσταντίνου, ὁ ὅποιος τότε ἐδήλωσε:

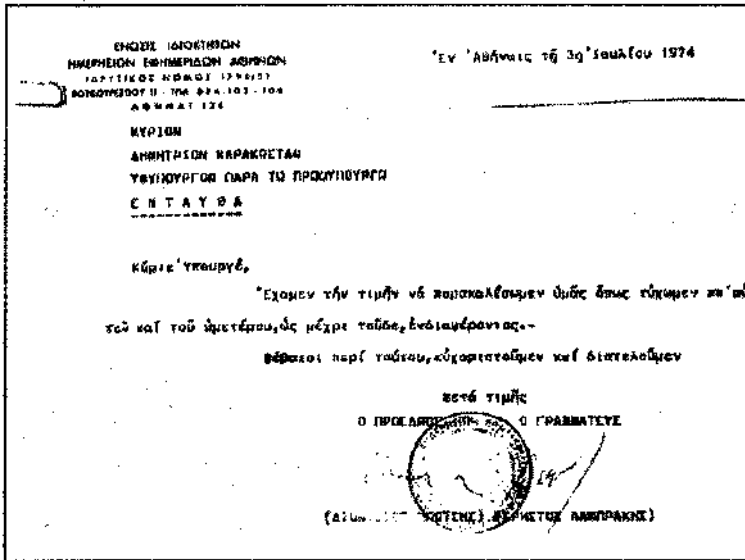
«Λυποῦμαι διά τήν πολιτικοποίησιν τῆς κηδείας τῆς ταφῆς τῆς προσφιλοῦς μου μητέρας. Ἐρχομαίεις τήν Ἑλλάδα μόνον διά νά ἐκτελέσω ἕνα προσωπικόν, ὀδυνηρόν καθήκον, πού κάθε Ἑλληνῆχει τό δικαίωμα καί τήν ὑποχρέωσιν νά πράξη. Νά ἐναποθέσω τήν μητέρα μου εἰς τήν γήν μας, δίπλα ἀπό τόν πατέρα μου, ὅπως ἦταν ἡ τελευταία τῆς ἐπιθυμία.

Καί λυπούμαι διά τήν ἀπαγόρευσιν τῆς λαϊκῆς συμμετοχῆς εἰς τήν τελετήν τῆς κηδείας ἑνός προσώπου, πού ἡ μόνη σκέψις του μέχρι τό τέλος ὑπήρξεν ἡ εὐτυχία τῆς Ἑλλάδος.

Ὁ Ἑλληνικός Λαός ἔχει προαιωνίαν παράδοσιν σεβασμοῦ τῶν νεκρῶν, τήν ὁποίαν, ἐγώ τοῦλάχιστον, πιστεύω ὅτι δέν ἐπρόκειτο νά παραβιάσῃ.

Θέλω νά προσθέσω, ὅτι οἱ περιορισμοί πού ἐπεβλή-

ἦσαν εἰς τὴν ἀπλὴν τελετὴν τῆς κηδείας τῆς μητέρας μου, προσδίδουν πικρίαν εἰς τὴν ὁδύνην».

Τέτοια ἐπιστολαί, πού ἀπευθύνονται εἰς χουντικούς ἀξιωματούχους, τοὺς ὁποίους τὸ προεδρεῖον τῆς Ἐνώσεως Ἰδιοκτητῶν Ἡμερησίων Ἐφημερίδων ἀποκαλεῖ «Κύριε Ὑπουργέ» καὶ διατελεῖ «μετὰ τιμῆς» νομιμοποιούν τὸ στρατιωτικὸν καθεστῶς; ἢ ὄχι;

Τό φίλημα τοῦ Ἰούδα.

ἽΟγρ. Μπονάνος στό βιβλίον του μέ τόν κατ' εὐφημισμὸν τίτλον «Ἡ ἀλήθεια» (Ἀθήνα, 1986, σελ. 295) γράφει, ὅτι εἰς ὁμιλίαν του πρὸς Ἀξιωματικούς τούς εἶπεν:

«Συνέστησα ψυχραιμίαν, σύνεσιν καί αὐτοσυγκράτησιν, τούς εἶπα ὅτι πρέπει νά ἔχουν ἀπόλυτον ἐμπιστοσύνην στήν ἡγεσίαν των καί τούς ἀπεκάλυψα ὅτι ἡ ἀπραξία αὐτῶν τῶν ὥρῶν οφείλεται στό ὀτιείμεθα ἐν ἀναμονῇ τοῦ Καραμανλή, τόν ὅποιον ἐκαλέσαμε καί ἡδη ἔρχεται στήν Ἑλλάδα. Τότε ὠρισμένοι μου εἶπαν:

- Κύριε Ἀρχηγέ προσέξτε μή μᾶς πουλήσουν οἱ πολιτικοί!

Τούς καθσύχασα δσον μοῦ ἦτο δυνατόν καί τούς είπα ὅτι δέν ὑπάρχει τέτοιος κίνδυνος».

Καί οἱ Ἄξιωματικοί τόν ἐπίστευσαν, διά νά εὔρεθοῦν κατόπιν στήν φυλακήν. Βλέπετε ὁ Μπονάνος τούς διεβεβαίωσε, ὅτι δέν ὑπάρχει κίνδυνος νά τους πουλήσουν οἱ πολιτικοί... Ὁ Μπονάνος ὅταν ἀνέλαβε ἀπό τόν Ἰωαννίδην τήν 25ην Νοεμβρίου 1973 τήν Διοίκησιν τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων τῆς χώρας στήν ἡμερησίαν διαταγήν του ἀνεφέρθη στούς «ἀγνοῦςσκοπούς τῆς Ἐπαναστάσεως τῆς 21ης Ἀπριλίου 1967...» καί ἐκάλεσε τούς στρατιωτικούς νά συντελέσουν «ώστε τό Ἔθνος νά ἐπανεύρη τήν ἐθνικήν ὁδόν νηή Ἐπανάστασις τῆς 21ης Ἀπριλίου ἤνοιξε, ἵνα ἐπ' αὐτῆς πορευθῆ τοῦτο ...» (ἐνθ' ἀνωτ. σελ. 142). Τελικῶς ὁ Μπονάνος ἐπορεύθη ἐπί ἄλλης ὁδοῦ...

Χάριν τῆς ἱστορικῆς ἀληθείας πρέπει νά ἀποκαλύψωμεν, ὅτι ἡ εἰκόνα πού ἐδόθη στόν κόσμον. ὅτι δηλαδή ἐγένετο μία σύσκεψις Στρατιωτικῶν καί πολιτικάντηδων ὑπό τόν Γκιζίκην καί ἀπεφασίσθη ἡ παράδοσις τῆς εξουσίας στόν Καραμανλή εἶναι ψευδής.

*Οί είκονιζόμενοι Στρατηγός Μπονάνος (αρχηγός Ένόπλων Δυνάμεων),
άντιπέραρχος Παπανικολάου (αρχηγός Αεροπορίας), αντιναυαρχος Άρα-
πάκης (άρχηγός Ναυτικού) καί άντισπράτηγος Γαλατσάνος (άρχηγός Στρα-
του) έπρόδωσαν τήν Κύπρον καί επανέφεραν τούς πολιτικάντηδες.*

23 Ιουλίου 1974. Ὁ Στρατηγός Φαίδων Γκιζίκης Πρόεδρος Δημοκρατίας! προεδρεύει συσκέψεως πολιτικάντηδων (Μαύρος, Ἀβέρωφ, Κανελλόπουλος, Μαρκεζίνης κ.ά.) μέ προδότας Ἀξιωματικούς (Μπονάνος, Ἀραπάκης, Παπανικολάου) πού προετοιμάζουν τήν παράδοσιν τῆς εξουσίας ἐκ τοῦ παντοδυνάμου Στρατοῦ, πρὸς τοὺς πολιτικάντηδες ἀνευ ὄρων!!!

Τά γεγονότα ἐπαρουσιάσθησαν ἔτσι, ἀλλά πραγματικῶς δέν ἐγίναν ἔτσι. Ὑπῆρξε παρασκήνιον, πού ἐσχέδιασε ἐπάνοδο τοῦ Καραμανλῆ, ἡ ὁποία δέν εἶναι ἀσχετος μέ τό Κυπριακό καί δι' αὐτό δέν ἀνοίγουν τόν φάκελλο τῆς Κύπρου. "Ἄν διά τό Κυπριακό εὐθύνοντο οἱ Στρατιωτικοί νά εἰσθε βέβαιοι, ὅτι οἱ πολιτικάντηδες δέν θά τοὺς ἐχαρίζοντο, ἀλλά θά ἀνοίγαν τόν φάκελλο καί θά ἐδίκαζαν τοὺς ὑπευθύνους. Ἐπειδή ὅμως ἀπό τόν φάκελλο προκύπτει, ὅτι διά τήν Κύπρον εὐθύνονται οἱ πολιτικάντηδες τόν κρατοῦν κλειστόν. Ἐπί τοῦ προκειμένου ἀκρῶς διαφωτιστικόν εἶναι τό βιβλίον τοῦ Σπ.

Παπαγεωργίου «Καραμανλής και Κυπριακόν» (ἔκδ. «Νέα Θέσις», Ἀθήνα, 1985).

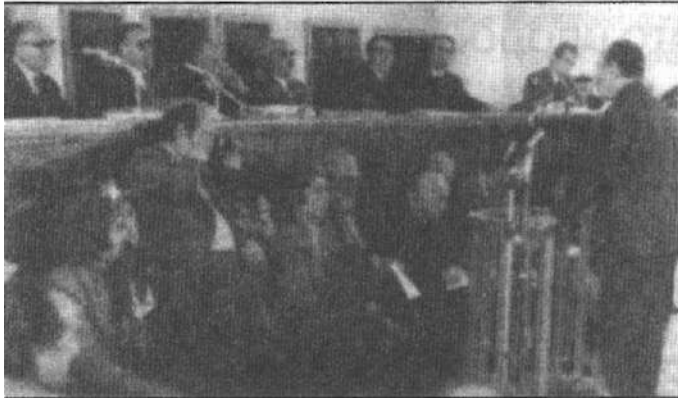
Ὁ κυρίαρχος Λαός, ἡ Ἀκαδημία, τὰ Πανεπιστήμια, αἱ συνδικαλιστικαὶ οργανώσεις καὶ πρό παντός ἡ Δικαιοσύνη δέν ζητοῦν νά ἀνοίξῃ ὁ φάκελλος διατί; Φυσικά ὄχι διὰ νά προστατεύσουν τὴν Χούντα, ἀλλὰ κάποιους ἄλλους καὶ ιδίως τόν μέγα ἔνοχον τῆς προδοσίας τῆς Κύπρου, τόν «ἐθνάρχην» Κ. Καραμανλὴν. "Ἄλλως τε τὴν ὕπαρξιν παρασκηνοῦ ἐφανέρωσε κι' ὁ Σάββας Κωνσταντόπουλος ὁ ὁποῖος εἰς ἄρθρον του στὴν ἐφημερίδα του «Ἐλεύθερος Κόσμος» ἔγραφε ἡμιαπειλητικῶς (25-7-1975).

«Ὅσοι εἰργάσθημεν (ἐπαναλαμβάνω εἰργάσθημεν) εἰς τὸ παρασκήνιον διὰ νά πραγματοποιηθῇ ἡ λύσις Καραμανλῆ, ἔχομεν ἡρεμοντήν συνείδησιν. Προσεφέρθη εἰς τόν Τόπον ἱστορικὴ ὑπηρεσία».

Οἱ πρωταῖτιοι τῆς 21ης Ἀπριλίου ἐδικάσθησαν. Διατί καὶ δέν δικάζονται καὶ οἱ πρωταῖτιοι τῆς προδοσίας τῆς Κύπρου; Νά μας εἴπουν τόν λόγον. "Ὅχι ἀορίστως, ἀλλὰ συγκεκριμένως. Παρὰ τὰς νομικὰς ἐνεργείας δικηγόρων Στρατιωτικῶν ὁ φάκελλος παραμένει κλειστός, διότι τούτο συμφέρει στοὺς πολιτικάντηδες, οἱ ὅποιοι διὰ νά ἐπανεέλθουν εἰς τὴν ἐξουσίαν ἀνέλαβαν μυστικὰς δεσμεύσεις εἰς βῆρος τῆς Κύπρου.

Όμηριοφρόνως αποκληθείς «έθνικός δικαστής» Ντεγιάννης, ό όποιος άφοϋ επί 7 όλόκληρα έτη έφήρμοζεν τούς νόμους τής 21ης Άπριλίου, άνεκάλυψε κατόπιν, όπι τό Στρατιωτικόν Καθεστώς ηπο παράνομον. Τοιούτος δικαστής προήδρευσε τοϋ πενταμελούς Έφετείου.

ΌΓ. Παπαδόπουλος δικάζεται ενώπιον δικαστών, οι όποιοι μέχριχθές έθεώρουν τό καθεστώς τής 21ης'Απριλίου νόμιμον καί έφήρμοζαν τούς νόμους του.

*Στιγμιότυπον
άπό τήν δίκην
τών πρωταιτίων.
Παπαδόπουλος,
Μακαρέζος,
Ζωϊτάκης,
Παττακός.*

Τό βιβλίον «ΓΕΓΟΝΟΤΑ»
ἔχει δύο μέρη. Τό πρώτον
εἶναι αὐτό, πού ἔχετε διαβά-
σει. Τό δεύτερον περιλαμβάνει
γεγονότα, ἀπό τό 1978
μέχρι τό 2008. Πρόκειται
περί μίας τριαντακονταετίας,
διά τήν ὁποίαν ὁ Ἕλληνικός
λαός γνωρίζει ἐκεῖνα, πού
ἐφαίνοντο καί ὄχι ἐκεῖνα,
πού πραγματικῶς ἦσαν.